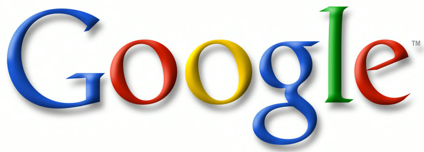

GRÆSKE LÆSESTYKKER

I DANSK OVERSÆTTELSE

UDGIVNE AF

OTTO BORCHSENIUS OG FR. WINKEL HORN

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

[illegible]

1886.

GRÆSKE LÆSESTYKKER.

[illegible] Literature — Collections

;RÆSKE LÆSESTYKKER

I DANSK OVERSÆTTELSE.

UDGIVNE AF

OTTO BORCHSENIUS OG FR. WINKEL HORN.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co.

1886.

EMB

FORORD.

Idet vi hermed forelægge saa vel Skolen som Hjemmet et Udvalg af den klassiske græske Literaturs Hovedværker i Oversættelse, skulle vi med et Par Ord tillade os at anbefale dette Forsøg til velvillig Modtagelse.

Det har allerede i længere Tid været Skik og Brug i mange Skoler ugentlig at anvende en Times Tid eller saa til for Disciplene at oplæse i dansk Oversættelse fremragende Værker af den græske Literatur, og dertil knytte de nødvendige og for den almindelige Dannelse uundværlige literære, historiske og mythologiske Oplysninger. Det er med rette blevet fremhævet, at disse Timer vare af særlig Betydning for Realklasserne saa vel som for de studerende af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, fordi disse nødig maatte forlade Skolen uden paa første Haand at have faaet et Indtryk af den oldgræske Kulturs digteriske og historiske Mindesmærker. Men ogsaa for de studerende af den sproglig-historiske Retning turde et værdifuldt aandeligt Udbytte være at vinde ved saaledes i Sammenhæng — om end i Oversættelse — at læse adskilligt, som de ellers kun lære at kjende brudstykkevis, og som de paa Grund af Sproget kun arbejde sig langsomt og besværligt igjennem.

Da Skolen imidlertid hidtil har savnet et Udvalg af saadanne Oversættelser, har Læreren været henvist til at oplæse alt for Klassen. Er det nu anerkjendt, at Disciplen selv over for vor hjemlige Literatur har et betydelig større Udbytte af at sidde med sin egen Bog foran sig, maa dette i endnu højere Grad være Tilfældet med en fremmed og vanskeligere tilgængelig Litteratur. Lærerens Oplæsning — under hvilken Disciplenes Opmærksomhed ikke altid kan kontrolleres, kan her

til Dels falde bort, og Disciplene kan ikke alene læse Værkerne selv, men ved at eje Bogen blive i Stand til stadig at vende tilbage til dem.

Ogsaa rundt omkring paa vore Folkehøjskoler saa vel som i mange Hjem haabe vi, at et Udvalg som foreliggende maa være velkomment.

Hvad selve Udvalget angaar, vare vi selvfølgelig bundne til, hvad der nu en Gang forelaa oversat. Stor Rigdom paa Oversættelser af klassiske Digterværker ejer vor Literatur ikke, et og andet ligger ogsaa noget længere tilbage i Tiden. Vi have bestræbt os for at gjøre Udvalget saa omhyggeligt og alsidigt som muligt. Skulde Bogen vinde Indgang i Skole og Hjem, vil med Tiden en og anden Forbedring kunne iværksættes.

Kjøbenhavn, Juli 1886.

Udgiverne.

INDHOLD.

Homers Iliade.

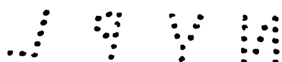
(Oversat af Christian Wilster).

Sjette Sang.

Hektors og Andromakes Samtale.

Ganske forladt var Akajers og Troers forfærdende Kampgny;
heden og deden den hidsige Strid end rased paa Sletten,
mens mod hinanden de stormed med malmbevæbnede Lanser
midt mellem Simois Strøm og Xanthos's skyllende Vande.
Først nu Ajas, Akajernes Værn, den Telamonide,
sprængte de troiske Fylker, og Lys han skaffed sit Følge,
da den fortrinligste Mand blandt Trakernes Kæmper han fældte,
Akamas, Søn af Evsoros, en høj og drabelig Kriger;
først hans haaromflagrede Hjælm i Spolen han ramte,
Spydet i Panden ham fór, helt ind gjennem Benet sig trængte
Kobberets stingende Od, og Mulm omhylled hans Øjne.
Men for den Helt Diomedes's Haand maatte Axylos bløde,
Tevtras's Søn, i Arisbe den yndige Stad var hans Hjemstavn,
rig var Manden paa Gods, og højt var han elsket af alle,
tæt ved Vejen han boede, og rejsende husede han gjæstmild,
ej dog en eneste nu tren frem af alle de mange,
Manden at værne mod grusom Fordærv, men Tydiden ihjelslog
baade ham selv og tillige Kalesios, Svenden, som den Gang
kjørte hans Vogn, og ned under Jord sank begge til Hobe.
Helten Evryalos først Ofeltios dræbte, saa Dresos,
fór saa efter Ajsepos og Pedasos, hvilke Najaden
Abarbarea tilforn den bolde Bukolion fødte;
Søn Bukolion var af Laomedon, Drotten den stolte,
ældst af alle hans Børn, men Moderen bar ham i Dølgsmaal;
den Gang som Hyrde han gik ved Faarene, nød han Najadens
Elskov og Leje, hun undfik, og Tvillinger bar hun til Verden;
nu Mekistes's Søn af Brødrenes straalende Lemmer
Kraften og Livet forjog og trak deres Rustning af Skulder.
Og den behjærtede Helt Polypojtes Astyalos dræbte,
medens den Konning Odysses Pidytes en Mand fra Perkote
vog med sit kobberne Spær, og Tevkros den Helt Aretaon.
Nestors mandhaftige Søn Antilokos styrted Ableros
ned med sit Spær, og Elatos faldt for den Drot Agamemnon;

hist i Pedasos' knejsende Stad ved Satnius' skjønne
Bredder han havde sit Hjem; den Helt Leitos paa Flugten
Fylakos vog, og Melantios faldt for Evrypylos' Lanse.
Derpaa den kraftige Helt Menelaos Adrastos til Fange
levende tog, thi hans Heste blev sky og løb over Sletten,
hilded' de blev i en Myrikagren, og den buede Stridskarms
Stang i Spidsen de knak, saa rendte de begge til Staden
hjem, hvor hen de andre forvildede Gangere flygted;
selv blev han kastet af Vognen, og tæt ved Hjulet han næsgrus
tumlede ned paa sit Ansigt i Støv; da stod ved den faldne
Atrevs's Søn Menelaos, og løfted sin mægtige Spydstang;
flux da favned Adrastos hans Knæ, og tryglende bad han:
Fang mig levende, Atrevs's Søn! og annam fuld Løsning!
Hos min bemidlede Fader mangfoldige Skatte der gjemmes,
Guld og Kobber tillige, og Jærn hel kunstigen smeddet,
deraf vil sikkert min Fader umaadelig Løsning dig give,
naar han erfarer, at end ved Akajernes Skibe jeg lever.
Saa han taled, og Hjærtet i Barm ved sit Ord han bevæged.
Bort nu havde han vist til Akajernes hurtige Skibe
ladet sin Svend ham føre, hvis ej Agamemnon var kommen
løbende did i det samme, og strængt havde dadlet hans Adfærd:
O Menelaos, min Ven! hvi ynkes du saa over disse?
Sandelig ret en dejlig Bedrift blev af Troer forøvet
hjemme hos dig! nej! ingen af dem undslippe den bratte
Død for vor Haand! selv Fosteret ej, som under sit Hjærte
Moderen bær, selv det ikke fly! nej! alle til Hobe
ryddes af Ilios ud, ujordede, glemte for evig!
Saa han mæled, og Broderens Sind han taled til Rette
ved sit forstandige Raad, da stødte han Helten Adrastos
fra sig bort med sin Haand, men Folkenes Drot Agamemnon
jog ham i Lysken sit Spyd, saa han styrted omkuld, og Atriden
satte sin Fod paa hans Bryst, og ud han rykked sit Askspær.
Nestor med lydelig Røst til Argejernes Kæmper nu raabte:
Venner! danaiske Helte! Krigsgudens behjærtede Svende!
Ingen nu nøle mig her af grisk Begjær efter Bytte,
for til sit Skib at komme belæsset med rigere Valrov!
Nej! nu hugge vi Fjenderne ned, saa kan I jo siden
plyndre de kobberne Vaaben i Mag fra de faldne paa Sletten.
Saa han taled, og Kraft og Mod hos dem alle han vakte;
vist af Akajernes stridbare Mænd var Troernes Folk nu
jaget paa Flugt til Ilios hjem, af Fejghed betvunget,
hvis ej Helenos, Priamos' Søn, den ypperste Spaamand,
hen til Ajnejas og Hektor var traadt, og saa havde talet:
Hektor, og du Ajnejas! thi først og fornemlig paa eder
hviler jo Troers og Lykiers Kamp, fordi der er ingen
flinke som I til alskens Færd, til Strid som til Raadslag;
standser dog her, og holder ved Portene Folket tilbage,
ilende hid og did, før rædde de fly og sig kaste
brat i Kvindernes Arme til Fryd og Gammen for Fjenden.
Men naar I saa har mandet til Daad vore Fylker til Hobe,
da vil vi andre forblivende her med Danaerne kæmpe,

er vi endog i Vaande bestedt, thi Nøden os tvinger.
Hektor! men du til Byen skal gaa, med vor Moder at tale;
først til Pallas Athenes den lysblaaøjedes Tempel
oppe paa Borgen forsamle hun skal de bedagede Fruer,
og til det hellige Hus oplukke hun Døren med Nøgle;
ogsaa hun tage det Slør, som af alle, hun ejer der hjemme,
skjønnest hun finder og størst, og som selv fortrinlig hun skatter,
og paa den haarfagre Pallas's Knæ nedlægge hun dette.
Love saa skal hun, at tolv uavede fjorgamle Kvier
ofre vi vil til Gudinden i Tempelet, om hun forbarmes
naadigen over vor Stad, over Troernes Kvinder og Smaabørn,
og fra det hellige Ilions Stad hun holder Tydiden,
hin ubændige Kæmpe, hin kraftige Fjendeforfærder,
som er for vist, tør jeg sige, den stærkeste Mand af Akaja;
selv for Akilles vi skjalv ikke saa, den vældige Hærdrot,
hvem en Gudinde til Verden dog bar, som man siger, men denne
raser ustyrlig, og ingen i Kraft med ham sig kan maale.
  Saa han taled, og Hektor adlød, hvad Broderen raaded.
Flux i Rustningens Plader til Jord nedsprang han fra Stridskarm,
hvæssede Spyd han svang, mens hen gjennem Hæren han ilte,
muntrende Folket til Strid, og vakte det rædsomme Kampgny;
Fylkerne svinged paa Stand og bød Akajerne Spidsen,
strax tilbage Danaerne veg, og standsed med Blodbad.
Hartad skulde man troet, at en Gud fra den stjærnede Himmel
ned var stegen til Troernes Hjælp, saa fage de svinged.
Højt da hævede Hektor sin Røst og til Troerne raabte:
  Modige Kæmper af Troja og langvejshentede Stridsfolk!
Tér eder nu som Mænd, og tænker paa stormende Angreb,
medens jeg selv gaar hjem til Ilions Stad og formaner
Raadets bedagede Mænd med samt vore Kvinder at bede
bønlig til samtlige Guder, og love dem Festhekatomber.
  Talt, bort ilte paa Stand den hjælmomstraalede Hektor,
oppe mod Halsen og nede mod Anklerne slog ham det sorte
Læder, der løb som en Rand omkring det buklede Rundskjold.
  Glavkos, Hippolokos' Søn og Tydevs's Søn Diomedes
fór nu midt mellem Hærene frem, kamphidsige begge;
men da de farende frem under Øjne var komne hinanden,
først til Orde da tog den kraftige Helt Diomedes:
  Sig, hvad dødelig Mand est du, behjærtede Kæmpe!
Aldrig endnu har før jeg dig set til hædrende Kampgang
vove dig ud, men nu langt forud for alle de andre
træder du dristelig frem at møde min mægtige Spydstang.
Hver, som møder min Kraft, er et Barn af stakkels Forældre.
Dog, hvis du est en udødelig Gud, nedstegen fra Himlen,
da er jeg ikke til Sinds med himmelske Guder at kæmpe;
nej! thi selv ikke Dryas's Søn, den stærke Lykurgos,
levede længe, da Strid han med Himmelens Slægt havde yppet;
han, som fordrev den rasende Guds Dionysos's Ammer
hist paa Nysejon, det hellige Bjærg; deres festlige Stave
slængte de fra sig til Jord, da den drabelig stærke Lykurgos
slog dem med Oxernes Kjæp, og selv i sin Angst Dionysos

dukked i Bølgerne ned, i sin Favn da Thetis den bange
tog, som var slagen af Skræk ved Mandens forfærdende Trusel.
Vrede da blev paa Lykurgos de let henlevende Guder,
Kronos's Søn med Blindhed ham slog, og ej blev hans Livstid
lang, da hadet han var af alle de salige Guder.
Thi er jeg ikke til Sinds med evige Guder at kæmpe,
men est du dødelig Mand, som æder af Markernes Grøde,
træd da frem! at Død og Fordærv des før dig kan times!
Ham Hippolokos' straalende Søn gjensvared og sagde:
Modige Søn af Tydevs! hvi spørger du mig om min Herkomst?
Ligesom Træernes Blade, saaledes er Menneskens Slægter,
Bladene strøs af Blæsten paa Jord, men naar Skovene grønnes,
skyde der friske paa Grenene frem ved Vaarens Igjenkomst,
saaledes Menneskens Slægter, én fødes, en anden forsvinder.
Dog hvis dig lyster om dette Besked, da vil jeg det sige,
at ogsaa du kan kjende min Æt, som er kjendt af saa mange.
Hist i en Krog af Argos det hestrige ligger Efyra;
der havde Sisyfos hjemme, den snedigste Mand af alle,
Sisyfos, Ajolos' Søn; han avled en Søn, hedde Glavkos,
Fader blev Glavkos igjen til den herlige Bellerofontes;
ham gav Guderne Skjønhed og elskelig Manddom tillige,
men i sit Sind ham Projtos blev gram og betænkte ham Ufærd,
ud af Landet han jog ham, thi hans var Magten i Argos,
under hans Konningestav havde Zevs Argejerne bøjet.
Projtos's Hustru Anteja, den dejlige Viv, blev af Elskov
tændt og blussed af Lyst i Løn at nyde hans Omgang;
ej dog hun fristed den gjæve, retsindige Bellerofontes.
Kvinden da tyede til Løgn og talede saa til Kong Projtos:
Døden, o Projtos! du dø, eller dræb flux Bellerofontes,
han, som har frækt din uskyldige Viv anmodet om Elskov!
Saa hun taled, grimslagen han blev, da dette han hørte;
selv dog skyed han Mordet, han grued derfor i sit Hjærte,
derfor han bød ham til Lykien gaa med en sørgelig Budstik,
mangt livtruende Tegn paa en sammenlagt Tavle han risted,
den skulde Dronningens Fader han fly, for sit Liv at forlise.
Bort til Lykien drog han, betrygget ved Gudernes Lejde,
og da han kom til Lykiens Land og den skyllende Xanthos,
hædred den lykiske Konge ham huldt, sin Gjæst han beværted
ni samfældige Dage, og Høveder ni lod han slagte;
men paa den tiende Morgen, saa snart der lysned et Dagskjær,
spurgte ham Konningen ud og begjærede Tegnet at skue,
som han fra Projtos, hans Maag, til Lykiens Land havde medbragt.
Da nu det rædsomme Tegn fra sin Maag annammet han havde,
bød han Bellerofon først Utysket Kimajra at dræbe;
ej var det rundet af Menneskers Æt, fra Guder det stammed,
Løve foroven, i Midten en Ged, og en Slange forneden,
og i forfærdelig Mængde det Ild udspruded af Gabet;
dog Utysket han vog i Lid til Gudernes Jertegn.
Dernæst en Kamp han bestod med de vidtberømte Solymer,
dette han kaldte den haardeste Dyst, han med Mænd havde fristet,
og for det tredje han slog Amazonernes mandige Krigshær.

Men da han vandrede hjem, havde Kongen paa ny ham en Snare
lagt, thi vidt fra Lykiens Land han kaared til Baghold
dygtige Mænd, ej levende hjem en eneste kom dog,
thi den behjærtede Helt Bellerofon dræbte dem alle.
Men da nu Drotten begreb, at den gjæve var Gudernes Ætling,
da beholdt han ham hos sig, sin Datter han gav ham til Hustru,
og af sin drotlige Hæder og Magt han skjænked ham Hælvten.
Ogsaa ham Lykiens Folk afmaaled en ypperlig Jordlod,
herlig til Planter og Sæd, som Ejendomsjord at bedrive.
Arvinger tre med sin Viv den bolde Bellerofon avled,
først Isandros, Hippolokos næst, saa Laodameja.
Zevs den vise Kronion med Laodomeja sig maged,
Moder hun blev til Sarpedon, den guddomlignende Krigsmand.
Men da selv hin var bleven forhadt af samtlige Guder,
vanked han enlig omkring med nagende Kummer i Hjærtet
paa den alciske Vang, og Menneskens Veje han skyede.
Sønnen Isandros blev slagen ihjel af den mordiske Krigsgud,
da han var dragen i Kamp mod de vidtberømte Solymer;
Artemis dræbte hans Datter, Gudinden med gyldene Tømmer;
mig har Hippolokos avlet, og ham jeg nævner som Fader,
han har til Troja mig sendt og alvorligen lagt mig paa Hjærte
altid at være den første, udmærket i Heltenes Skare,
aldrig at vorde til Skam for Fædrenes Slægt, som bestandig
vare de gjæveste Mænd i Lykiens Land og Efyra.
Det er den Æt, og det er det Blod, hvoraf jeg mig roser.
  Saa han taled, og glad i Hu blev den Helt Diomedes.
Flux i den alternærende Jord han stødte sin Lanse
ned, og med venlige Ord han talte til Folkenes Hyrde:
  Saa est du da fra fjærnere Old min fædrene Gjæstven.
Hist i sin Borg Kong Ojnevs den bolde Bellerofon gjæsted,
og han beholdt ham hos sig, til tyvende Døgn var forløbet.
Ogsaa hinanden de gav en glimrende Gjæsteforæring,
Ojnevs et Bælte foræred sin Gjæst af straalende Purpur,
og en Pokal af Guld Bellerofon gav ham til Gjengjæld.
Denne tilbage jeg lod i min Borg, da jeg vandred i Leding;
Tydevs min Fader erindrer jeg ej, thi alt han forlod mig,
da jeg var spæd, den Tid, Akajerne segned ved Thebaj.
Saa er da jeg forsand din gjæstende Ven udi Argos,
men udi Lykien du, hvis en Gang eders Land jeg besøger.
Saa vil i Tumlen vi da med Spyd undvige hinanden,
der er jo Troer og Hjælpere nok for mig at ihjelslaa,
hvem paa min Fod jeg naar, og en Gud mig giver i Hænde,
nok af Akajer at dræbe for dig, hvem ellers du magter.
Men lad os Rustninger bytte, at Mændene her kunne vide,
at vi fra Fædrenes Old Gjæstvenner os stoltelig kalde.
  Da de nu saa havde talt, nedsprang de begge fra Stridskarm,
Haanden de rakte hinanden til gjensidig Venskabsforsikring.
Zevs nu Glavkos Forstanden betog, da Vaaben han bytted
med Diomedes, en Rustning af Guld for en Rustning af Kobber,
hundrede Høveders Værd for Værdien af tre Gange trende.
  Men da Hektor nu kom til den skæiske Port og til Bøgen,

stimled omkring ham i Flok de troiske Koner og Piger,
spørgende snart om Sønner, og snart om Venner og Brødre,
snart om Mænd, da befól han dem alle til Guderne bede
en efter anden, dog Jammer og Ve var mange beskikket.
Men da saa kommen han var til Priamos' dejlige Hofgaard,
som med en straalende Hal var bygt — halv Hundrede Kamre
var der i Konningens Gaard af glinsende Marmor til Hobe,
byggede tæt ved hverandre; der sov Kong Priamos' Sønner,
hver i sit eget Gemak hos sin ægteviede Hustru;
men i den modsatte Fløj laa Døtrenes Kamre til Gaarden,
tolv højloftede Kamre, af glinsende Marmor til Hobe,
byggede tæt ved hverandre; der Priamos' Svigersønner
sov, enhver i sit eget Gemak hos sin høviske Hustru; —
der i Møde ham kom hans mildtgoddædige Moder
med Laodike ved Haanden, den fagreste blandt hendes Døtre;
fast hun trykked hans Haand, tog Ordet og talte saalunde:
Søn! hvi kommer du hid og forlod den hidsige Kampfærd?
Hardt os trykke da vist de hæslige Mænd af Akaja,
kæmpende rundt om Staden, og saa har dit Hjærte dig drevet
hid for oppe fra Borgen til Zevs dine Hænder at løfte.
Tøv dog lidt, mens et Bæger forfriskende Vin jeg dig henter,
at du til Fader Kronion og alle de salige Guder
først kan ofre, og saa vederkvæge dig selv ved at drikke;
Vin er jo ret en styrkende Drik for en Mand, som er mødig,
ret som nu du est mødig og træt af at kæmpe for Landsmænd.
Flux gjensvared den høje, den hjælmomstraalede Hektor:
Ræk mig ikke den liflige Vin, ærværdige Moder!
Slappe du kunde min Kraft, og mit Mod jeg selv kunde glemme.
Ofre den blussende Vin til Zevs med utvættede Hænder
gruer jeg for, ja selv at bede til Skyernes Mørkner,
sømmer sig ikke for den, som med Blod og Smuds er besudlet.
Nej! men gak du selv til Hærfangsgudinden Athenes
Tempel med Røgelse hen i Hob med bedagede Fruer.
Ogsaa du tage det Slør, som af alle, du ejer der hjemme,
er baade skjønnest og størst, og som selv fortrinlig du skatter,
og paa den haarfagre Pallas's Knæ nedlægge du dette.
Love saa skal du, at tolv uavede fjorgamle Kvier
ofre vi vil til Gudinden i Tempelet, om hun forbarmes
naadigen over vor Stad, over Troernes Kvinder og Smaabørn,
og fra det hellige Ilions Stad hun holder Tydiden,
hin ubændige Kæmpe, hin kraftige Fjendeforfærder.
Derfor du gange nu hen til Hærfangsgudinden Athenes
Tempel, jeg selv til Paris vil gaa, til Kamp ham at hente,
om han maaske vil høre mit Ord, o, maatte paa Stedet
Jorden ham sluge, thi ham lod Olymperen fødes til Jammer
for den behjærtede Priamos selv, for hans Børn og for Folket;
kunde jeg se ham en Gang nedstige til Hades's Bolig,
lettes da vilde forsand en drøvelig Sorg fra mit Hjærte.
Talt; til Paladset begav hun sig hjem og paa Ternerne kaldte.
Disse forsamled i Byen paa Stand de bedagede Kvinder.
Selv gik Hekabe ind i sit virakduftende Kammer,

der laa prunkende Slør, et Værk af sidoniske Kvinder,
dem Alexandros den dejlige Helt medbragte fra Sidon,
da over vildene Hav han sejlede hjem paa sin Rejse,
førende Helena med sig, den ædelbyrdige Kvinde.
Et af disse nu Hekabe tog, Athene til Gave,
dejligst af alle baldyret det var, og tillige det største,
ret som en Stjærne det funkled, og nederst det laa i Forvaring.
Bort hun ilte, da stimlede did de bedagede Fruer.
Men da saa Kvinderne kom til Pallas's Tempel paa Borgen,
aabnede Døren for Toget den blomstrende Kvinde Theano,
Datter af Kissevs og gift med den Hestebetvinger Antenor,
thi af det troiske Folk var hun sat til Athenes Præstinde.
Hænderne løfted de alle med jamrende Raab til Athene,
Sløret i Haand da tog den blomstrende Kvinde Theano,
og paa den haarfagre Pallas's Knæ nedlagde hun dette.
Derpaa hun bønligen bad til den Datter af højen Kronion:
Drotning Athene, vor Stads Beskjærmerske, høje Gudinde!
Knæk Diomedes's vældige Spyd i hans Haand, og lad Helten
selv ved den skæiske Port vorde styrtet i Støv paa sit Ansigt,
for at vi strax nu tolv uavede fjorgamle Kvier
slagte dig kan til Offer i Tempelet, om du forbarmes
naadigen over vor Stad, over Troernes Kvinder og Smaabørn.
Saa hun bad, men ej hendes Bøn blev hørt af Athene.
Saaledes Kvinderne bad til den Datter af højen Kronion.
Kommen var Hektor imens til den dejlige Helt Alexandros'
skjønne Palads, som han selv havde bygt med de Mestre, som den Gang
bedst forstod deres Kunst rundt om i det frugtbare Troja.
Disse ham bygged et Sovegemak, en Sal og en Forgaard
oppe paa Borgen ved Siden af Hektors og Priamos' Vaaning.
Ind tren Hektor, hin Yndling af Zevs, med Spydet i Haanden,
elleve Alen i Længden det holdt, og paa Enden af Spæret
funkled en Od af Malm, og trindt den løb der en Guldring.
Paris i Kamret han traf, med sin dejlige Rustning han sysled,
ivrig han blanked sin Brynje, sit Skjold og Buen den krumme.
Og i Slavindernes Kreds sad Helena, Kvinden af Argos,
selv anviste hun der sine Terner det herligste Arbejd.
Strax da Hektor ham saa', med haanlige Ord han ham lasted:
Ej er det smukt, min Ven! at du ruger i Sind over Vreden,
medens i Kamp om vor Stad og den knejsende Mur vore Krigsfolk
mindskes saa svart, det er jo for dig, at den buldrende Kampfærd
gløder omkring vor By; du selv forvist vilde skjænde,
saa' du nogen, som ræd forsaged det grusomme Feltslag.
Op da til Kamp, før vor Stad opbrændes af hærgende Flammer!
Ham gjensvared paa Stand den dejlige Helt Alexandros:
Hektor! da skjellig du lastet mig har, og ej uden Føje,
vil jeg dig Sandheden sige, men mærk paa mit Ord og hør mig!
Ikke saa meget af Nag til Troerne, eller af Vrede,
sidder i Kamret jeg her, men kun til min Sorg jeg mig hengav.

Dog, min Hustru har nu med venlige Ord mig formanet,
og hun har vakt min Lyst til Kamp, og dette tillige
tykkes mig selv det bedste, thi Sejren for Mændene skifter.
Tøv da lidt, mens jeg axler min Rustning til Strid, eller ogsaa
gak foran, saa følger jeg strax, ret snart skal jeg naa dig.
Saa han taled, ej svarte den hjælmomstraalede Hektor.
Helena derpaa med venlige Ord til Hektor sig vendte:
Svoger til mig, jeg forvorpne, jeg nedrige Ulykkens Redskab!
O, at dog alt hin Dag, saa snart min Moder mig fødte,
frygtelig Storm havde rejst sig og vejret mig bort i sin Hvirvel
op paa et Fjæld eller ud i Havets de brusende Bølger,
bort havde Bølgen mig skyllet, før slig Ulykke var hændet!
Dog, siden Guderne selv har saa denne Jammer bestemt mig,
gid det da var en bravere Mand, som var vorden min Husbond,
en, som dog ænsede Menneskers Spot og utallige Haansord.
Dog, denne Mand, ej Kraft i Hjærtet han har, og den faar han
aldrig, men vist nok en Gang sin Løn derfor vil han høste.
Dog, træd ind, min Svoger! og sæt paa Stol dig til Hvile!
Du est jo den, hvis Sind især omspændes af Møje,
baade for mig, jeg forvorpne, og for Alexandros's Brøde.
Os beskikkede Zevs en ynkelig Lod, ja med Tiden
smædende Viser vil synges om os blandt vordende Slægter.
Flux gjensvared den høje, den hjælmomstraalede Hektor:
Bed mig ej om at sidde, din venlige Bøn er forgjæves;
alt mig driver mit Sind til at ile til Troernes Bistand,
ventelig længes de nu ret svart efter mig, som er borte.
Skynd du nu paa din Mand, gid selv han vilde sig rappe,
at han kan hente mig ind, før ud af Byen jeg vandrer.
Først vil jeg gaa til mit Hus, at se til dem alle der hjemme,
baade min elskede Viv, mit uskyldige Barn og mit Husfolk,
ikke jeg véd jo, om atter til dem jeg vender tilbage,
eller om Guderne nu ved Akajernes Hænder mig fælde.
Talt, bort ilte paa Stand den hjælmomstraalede Hektor,
og i en Fart han kom til sin smukt beliggende Bolig.
Dog ej traf han sin dejlige Viv Andromake hjemme,
hist hun stod med sit Barn og den smukt beslørede Terne
oppe paa Ilions Borg, og lydt hun jamred og hulked.
Men da han ej i Vaaningen traf sin herlige Hustru,
tren han paa Tærskelen frem og paa Tjenestekvinderne raabte:
Hører et Ord, I Terner! og siger mig ganske nøjagtig,
hvor er min liljearmede Viv hengangen af Huset?
gik hun til Svigersker hen eller rigtbeslørede Frænker,
eller til Pallas's Tempel, hvor troiske Kvinder i Mængde
ilede hen at forsone den haarfagre barske Gudinde.
Ham gjensvared paa Stand den flittige Fadebursterne:
Hektor! jeg sige dig vil sandfærdig Besked, som du bød mig.
Ej hun til Svigersker gik eller rigtbeslørede Frænker
eller til Pallas's Tempel, hvor troiske Kvinder i Mængde
ilede hen at forsone den haarfagre barske Gudinde.
Nej! men op til det iliske Taarn hun gik, da hun hørte,
at vore Folk i Vaande var stedt', og Akajerne sejred.

Nys hun skyndte sig heftig her fra som slagen af Vanvid
op til Muren, og Ammen er med, at bære den lille.
Saa hun taled, og ud af sit Hus flux Hektor sig skyndte
bort ad den Vej, han kom, i de velbebyggede Gader;
men da han saa paa sin Gang hen gjennem den mægtige Kongstad
naaede den skæiske Port, hvor ud han maatte til Sletten,
kom Andromake just, hans rigt udstyrede Hustru,
løbende Helten i Møde, den Konning Eetions Datter;
hist i det plakiske Thebe ved Fod af det skovrige Plakos
boede den mandige Drot, og Kilikernes Folk han behersked;
han havde givet sin Datter den straalende Hektor til Mage.
Der hun mødte ham nu, og en Terne, som med hende fulgte,
bar hendes Barn ved Brystet, den liden uskyldige spæde,
Hektors højtelskede Søn, saa smuk som en tindrende Stjærne;
Hektor ham havde Skamandrios kaldt, men Astyanax nævntes
Barnet af Folket, thi Hektor var den, som Staden beskjærmed.
Tavs stod Faderen der, med et Smil betragted han Barnet,
men ved hans Side Andromake stod og svømmed i Taarer;
fast hun trykked hans Haand, tog Ordet og talte saalunde:
Elskede Hektor! dit Mod vil dræbe dig! ej du forbarmes
over din lallende Søn og mig, jeg Stakkel, som snarlig
vorder din Enke, thi snart vil Akajernes Sønner dig dræbe,
stormende mod dig i Flok, og for mig, naar dig jeg berøves,
var det da bedst, om i Jorden jeg sank, thi ej nogen anden
Trøst der levnes mig da, naar du har hentet dig Døden,
nej! kun Sorg; min Fader er død og min værdige Moder.
Ak! thi min Fader blev slagen ihjel af Helten Akilles,
Thebe, Kilikernes prægtige Stad med de knejsende Porte,
lagde han øde, min Fader Eetion tog han af Dage,
dog han plyndred ham ej, thi han grued derfor i sit Hjærte,
Liget han brændte paa Baal i hele den glimrende Rustning,
og over Graven han tued en Høj, og Bjærgenes Nymfer,
Ajgisbeherskerens Døtre beplantede Graven med Elmer.
Syv sambyrdige Brødre jeg havde mig hist i min Hjemstavn,
ned til Hades's Rige paa én Dag maatte de vandre,
Pelevs's Søn, fodrappen Akil dem dræbte til Hobe
mellem de skinnende Faar og dorskfremvraltende Oxer.
Derpaa min Moder, en Drotning tilforn ved det skovrige Plakos,
førte som Fange han hid med alt det øvrige Bytte;
fri han gav hende dog og annammed umaadelig Løsning,
men i sin Faders Palads blev hun dræbt af Artemis' Pile.
Hektor! o du est mig nu baade Fader og elskelig Moder!
Du est mig Broder tillige, og du est mig blomstrende Husbond!
Derfor du nu dig forbarme, bliv her tilbage paa Borgen!
Skil ej dit Barn ved en Fader, gjør ej til Enke din Hustru!
Stil dine Folk ved Figenen hist, hvor Staden bestiges
bedst af fjendtlige Mænd, og Muren kan lettest berendes.
Alt tre Gange har der de boldeste Helte forsøgt det,
baade de to Ajanter, Idomenevs, Kreternes Konning,
Atrevs's Sønner, og Tydevs's Søn, Diomedes den stærke,

enten det saa var dem sagt af en Mand, velkyndig i Sandsagn,
hvad eller selv deres Sind dem drev og skynded til Daaden.
Flux gjensvared den høje, den hjælmomstraalede Hektor:
Alt, hvad du siger, min Viv! til Hjærtet mig gaar, men jeg blues
svart for Troernes Mænd og langbeslørede Kvinder,
hvis som en Kryster jeg nu vil bort fra Striden mig snige;
og ikke heller er sligt min Lyst, thi jeg lærte bestandig
kjækt mig at te og i Kampen at staa blandt de forreste Troer,
hævdende baade min Faders navnkundige Ry og mit eget.
Ak! thi dette jeg klarligen ser i mit Sind og mit Hjærte,
komme der skal en Dag, da det hellige Troja skal falde,
Askspærsvingeren Priamos selv og det Folk, han behersker;
ikke dog gruer jeg saa for Troernes Jammer i Tiden,
eller for Hekabe selv eller Priamos, Drotten i Troja,
og ikke heller for alle de mange behjærtede Brødre,
som ville segne for fjendtlige Mænd og kastes i Støvet,
som jeg bekymres for dig, om en malmbepansret Akajer
slæber dig grædende bort og Frihedens Dag dig berøver,
om udi Argos du Væven skal slaa for den fremmede Frue,
og til Messeis maa gaa efter Vand, eller til Hypereja,
svart forpint i dit Sind, men af haard Nødvendighed tvungen;
sige vil da hel mangen, som ser i Taarer dig svømme:
Der gaar Hektors Viv, han kæmpede taprest af alle
hestebetvingende Troer, den Gang de ved Ilios dysted.
Saa vil man sige, og da vil paa ny oprippes din Smerte,
at du har mistet en Mand, som beskjærme dig kunde mod Trældom.
O, at mit Lig dog først maatte dækkes af Muld under Gravhøj,
før end jeg hører dit Skrig, naar voldelig bort man dig slæber!
Talt, og ud efter Drengen sig rakte den straalende Hektor,
Drengen dog flux med et Skrig til den smukt ombæltede Ammes
Barm sig klyngede tæt, forskrækket for Faderens Aasyn,
bange for Kobberets Glans og den viftende Hestehaarshjælmbusk,
da han fra Toppen af Hjælmen den saa' forfærdelig nikke.
Ømt da smiled hans Fader og værdige Moder tillige,
men af sit Hoved paa Stand da tog den straalende Hektor
Hjælmen af glimtende Malm, og ned paa Jord han den satte,
kyssed sin elskede Søn og gyngede Glutten paa Armen,
og i en Bøn til Zevs og samtlige Guder han udbrød:
Zevs! og I øvrige Guder! gid denne min Søn maatte vorde
saadan en Mand som jeg, højagtet af Folket i Troja,
lige saa dygtig af Kraft, og Ilios vældig beherske!
Gid man en Gang maa sige: langt større han er end sin Fader!
kommer fra Leding han hjem, og blodige Vaaben har vundet,
naar han en Fjende har dræbt, da fryde sig Moderens Hjærte!
Talende saa han lagde sin Søn i den elskede Hustrus
Favn, og op til sin duftende Barm hun trykkede Glutten,
smilende mildt gjennem Taarer, det saa' hendes Husbond med Vemod,
klappede hende med Haand, tog Ordet og talte saalunde:
Elskede Viv! lad Sorgen ej saa forpine dit Hjærte!

Ingen skal styrte til Hades mig ned mod Skæbnens Beslutning;
ej noget Menneskens Barn, tør jeg tro, sin Bestemmelse undgik,
Kryster saa lidet som Helt, naar han først er kommen til Verden.
Derfor begiv dig nu hjem, og besørg din Gjerning i Huset,
baade din Væv og din Ten, og befal dine Tjenestekvinder
røgte med Flid deres Dont; vi Mænd maa tænke paa Krigen
alle til Hobe, men jeg især blandt Ilions Sønner.
Knap var Ordene talte, saa greb den straalende Hektor
Hjælmen med Hestehaarssvæv; hjem vandred hans elskede Hustru;
hyppig hun vendte sig om, og Taarerne rulled saa stride.
Snart derpaa tilbage hun kom til den drabelig Hektors
skjønt opbyggede Bolig, og der sine talrige Terner
traf hun i Hus, og Jamren og Hyl blandt dem alle hun vakte;
Hektor, som end var i Live, bejamred de lydt i hans Vaaning,
ikke de vented, at hjem han igjen skulde komme fra Striden,
sluppen med Held fra Danaernes Kraft og farlige Hænder.
Dog Alexandros var heller ej sen i Højenloftskammer,
men da den prunkende Rustning af Malm han havde sig axlet,
ilte han op gjennem Byen i Lid til de hurtige Fødder.
Som naar en Hingst paa Stald, velfodret med Havre ved Krybben,
river af Grimen sig løs, og med trampende Hov over Sletten
løber af Sted til den rullende Bæk, hvor den jævnlig sig baded;
vælig den knejser med Hovedet strunk, og ned over Boven
flagrer den fyldige Manke, og kry af umaadelig Friskhed
farer paa flyvende Fod den til Hestenes vanlige Græsgang,
saa fra Pergamos ned steg Priamos' Søn Alexandros,
klædt i Rustningens Plader, der straalede blanke som Solen,
frejdig i Hu paa flyvende Fod, og snarlig han mødte
Hektor, sin Broder, den herlige Helt, i det samme som denne
vendte sig om fra det Sted, hvor han nys havde talt med sin Hustru.
Ham tiltalede først den dejlige Helt Alexandros:
Elskede Broder! nu har jeg forvist ved at nøle for længe
sinket din Il; thi ej er jeg kommen betids, som du bød mig.
Derpaa til Svar ham gav den hjælmomstraalede Hektor:
Kjære! til visse skal ej nogen Mand, naar han billig vil være,
laste din Færd i Kampen, thi kraftig du est, men forsætlig
svigter du tit, og paa Lyst det skorter dig; derfor mit Hjærte
gnaves i Barmen af Sorg, naar om dig jeg haanlige Spidser
hører af Troernes Mund, som for dig maa døje saa meget.
Dog, lad os gaa! derom vil en Gang vi tales til Rette,
skjænker os Zevs med Tiden det Held, i Paladset at stille
Frihedens Kumme paa Disk til Himmelens evige Guder,
naar vi har jaget af Landet de pladebedækte Danaer.

To og tyvende Sang.

Hektors Død.

Saaledes drevne til Byen paa Flugt, saa rædde som Raakid,
køled de Sveden, og lænede op til det prægtige Brystværn
slukked de Tørsten med læskende Drik, men Akajernes Sønner
rykked mod Murene frem, med Skjoldene fast imod Skulder.
Dog den grusomme Skæbne besnæred den straalende Hektor,
uden for Staden forblev ved den skæiske Port han tilbage.
Flux til Peliden Akilles nu talede Fojbos Apollon:
Pelevs's Søn! hvi forfølger du mig med hurtige Fødder,
dødelig Mand en udødelig Gud? du mærked vel næppe,
at med en Guddom du strider, da frem du farer saa hidsig;
rent du glemmer din Kamp med Troerne, dem du forskrækked.
Ind i Byen de slap, men selv du hid dig har fjærnet;
mig du dræber dog ej, en dødelig Mand er jeg ikke.
Dragende tungt et Suk udbrød fodrappen Akilles:
Grummeste Gud! tjærnrammende Drot! stor Mén har du voldt mig,
da du fra Muren forlokked mig hid; langt flere til visse
havde nu bidt i Græsset, før hjem de var komne til Staden.
Nu har du røvet mig glimrende Ros, og hine du frelste
uden Besvær, du havde jo ej nogen Hævn at befrygte;
hævne mig vilde jeg vist, saa sandt jeg mægted og evned.
Saa han taled, og stolt sine Fjed mod Staden han vendte,
styrtende frem saa snelt som en Væddeløbsganger med Vognen,
naar den i langstrakt Fart rask traver af Sted over Marken,
saa bevæged Akilles de smidige Knæer og Fødder.
Ham opdagede Priamos først, da han løb over Sletten
straalende klart som Stjærnen, der hen imod Sommerens Slutning
rinder paa Himmelen op, og hvis Lys i det natlige Mørke
tindrer med klarere Glimt end nogen af Stjærnerne rundtom;
Navnet Orions Hund har Menneskens Sønner den givet;
klarest den skinner forsand, men Ulykke har den i Medfør,
Jordens usalige Børn den svart hjemsøger med Feber;
saaledes funkled i Løbet om Bryst hans kobberne Plader.
Lydt sig vaandede Gubben, med Hænderne slog han sit Hoved,
løftende højt dem i Vejret, og raabte med ynkelig Klage,
bedende ned til sin elskede Søn, som uden for Porten
stod umættelig grisk efter Kamp med Peliden Akilles;
jamrende talte den gamle, med Hænderne strakte mod Sønnen:
Hektor! min elskede Søn! træd ej, adskilt fra de andre,
ene til Kamp mod Peliden, at ej du Døden dig henter,
ramt af Akilles, en Helt dig langt overlegen i Manddom;
han den grusomme! gid han saa højt var af Guderne elsket,
som han er elsket af mig, snart skulde da Hunde med Gribbe
æde hans Lig, og en gruelig Sorg mig væltes fra Hjærtet.
Mange mandhaftige Sønner han røved mig, nogle han dræbte,
andre han skikked til Salg til langtfraliggende Øer;
atter nu savned jeg tvende, da Troerne trængtes til Staden,

hverken min Søn Polydoros jeg saa', ej heller Lykaon,
hvilke den Dronning for Kvinder, Laothoe, begge mig fødte.
Leve de end i Fjendernes Lejr, da kan vi med Tiden
løse dem atter for Kobber og Guld, som ligger der hjemme;
Altes, den hædrede Gubbe, har rigt udstyret sin Datter;
men hvis de segned i Døden og alt er i Hades's Bolig,
da vil en Kummer det vorde for mig og for Gutternes Moder,
men af det øvrige Folk vil snart den Sorrig forvindes,
naar blot du ej henter din Død, af Akilles betvungen.
Kom da her ind bag Muren, min Søn! til Frelse for alle
troiske Kvinder og Mænd, at du ej skal skjænke Peliden
glimrende Ros, og du selv dit kostbare Liv skal forlise.
Vær barmhjærtig mod mig, hvem Sorg forfølger min Livstid,
mig, jeg arme, hvem Zevs paa Alderens Tærskel vil skikke
smædelig Død, naar mit Øje har set utallige Rædsler:
Sønnerne slaas ihjel, bort Døtrene slæbes til Skjændsel,
Kamrene hærges i Borgen med Vold, i græsseligt Blodbad
slænges mod Gulvet de lallende Børn, og Sønnernes Koner
rives af Sted af Danaernes Folk med udædiske Hænder.
Naar da til Slutning en Mand, som med skærende Kobber har ramt mig,
jager mig Livet af Lemmerne ud, skal forrest i Døren
graadige Hunde, som vogted min Gaard, forrive mit Legem;
mangen en Bid fra mit Bord jeg selv i Hallen dem rakte,
dog de skal drikke mit Blod, og slagne med grueligt Vanvid
strække sig ude ved Porten. Ej slet det klæder en Yngling,
dræbt i Striden at ligge paa Val, forriftet af Spydsod,
smukt, selv efter hans Død, er alt, hvad han lader til Syne;
men naar en Olding er slagen ihjel, og glubende Hunde
skjænde hans Blusel, hans graalige Skjæg, hans blegede Lokker,
det er den tungeste Lod for Jordens usalige Sønner.
Saa lød Oldingens Ord, og de graalige Haar af sit Hoved
rykked han op med sin Haand, dog Hektor var ej at bevæge.
Ogsaa hans Moder sig jamrede lydt med grædende Taarer,
Dugen af Barmen hun rev, med sin Haand fremrakte hun Brystet,
og med bevingede Ord under strømmende Taarer hun udbrød:
Hektor! lad dette dig røre! forbarm dig over din Moder!
har jeg mit smertebedøvende Bryst dig rakt i din Barndom,
kom det i Hu, min Søn! og dyst med den mordiske Kæmpe
inden for Muren, men stil dig ej frem til standende Tvekamp.
Grusomme! hvis han dig dræber, da skal hverken jeg dig begræde,
naar du paa Baaren er lagt, du kjæreste Frugt, jeg har baaret,
eller din rigt udstyrede Viv, men fjærnt fra os begge
skal ved Akajernes Skibe dit Lig opædes af Hunde.
Saa med Jamren og Graad besvor baade Fader og Moder
bønlig den elskede Søn, men Hektor var ej at bevæge;
staaende blev han og vented, til Helten Akilles sig nærmed.
Som naar en Øgle paa Fjæld, der har ædt forgiftige Urter,
bliver paa Reden, skønt frygtelig vred, naar Hyrden sig nærmer,
vildt den stirrer omkring og bugter sig fælt paa sit Leje,

saa med uslukkeligt Mod forblev nu Hektor tilbage.
Op mod et Taarns fremspringende Fod han læned sit Malmskjold,
og til sin mandige Sjæl beklemt om Hjærtet han talte:
Ve mig! i Fald jeg nu gaar bag Murene ind gjennem Porten,
da vil Polydamas først mig strængt overvælde med Haansord,
han, som mig raaded, den troiske Hær til Staden at føre
hin usalige Aften, da Helten Akilles sig rejste;
dog jeg hørte ham ej, langt bedre det dog havde været.
Men da jeg nu ved taabelig Id har forødet vort Krigsfolk,
blues for Troernes Mænd og langbeslørede Kvinder
svart jeg i Sind, at en slettere Mand skal kunne fortælle:
Hektor har Folket forødt ved at stole for fast paa sin Styrke.
Saa vil man sige forsand, og for mig langt bedre det vorder,
enten at komme med Sejer til By, hvis Akilles jeg dræber,
eller at dø en hæderlig Død i Kampen ved Staden.
Dog maaske, naar min vældige Hjælm og mit buklede Rundskjold
ned jeg lægger paa Jord, og mit Spyd opstiller mod Muren,
ganger saa hen at møde paa Vej den bolde Pelide,
naar jeg da lover ham Helena strax til Atrevs's Sønner
atter at give tilbage med samt hendes Skatte til Hobe,
som Alexandros til Troja hjemførte paa bugede Skibe,
det var jo Grunden til Krig, og jeg lover desuden at dele
alt det Gods med Akajernes Folk, som findes i Staden,
selv kunde siden den helligste Ed jeg af Troerne tage,
intet at fjæle med Svig, men skifte, hvad inden for Muren
gjemmes af Gods i den prægtige Stad og give dem Hælvten —
dog, hvi grubler i Sind jeg nu paa saadanne Tanker?
ej som en Trygler jeg træde ham nær, han forbarmer sig aldrig,
ej vil han agte min Bøn, men slaa mig ihjel, hvis jeg kommer
blottet og bar som en Kvinde, naar ned jeg har lagt mine Vaaben;
nu er det sandelig ikke paa Tid med Manden at tale
venlig, som Ynglingen snakker fra Fjæld eller Eg med sin Pige,
Yngling og Pige har kjærlige Ord med hinanden at skifte;
bedre forsand at træde til Kamp, at snart vi fornemme,
hvem af os den olympiske Drot vil Sejer forunde.

Saa han grubled og blev, da nærmed sig Helten Akilles,
Ares han lignede grandt, den hjælmbuskrystende Krigsgud,
Pelions Ask, det rædsomme Spær, han gynged paa højre
Skulder, og Rustningens Malm omstraaled ham trindt med en Lysglans,
lige saa klar som brændende Ild eller Solen ved Opgang.
Ræd blev Hektor, da Helten han saa'; at blive paa Stedet
dristed han ej, men flygted med Gru fra Porten tilbage.
Frem da styrted Akilles, i Lid til de hurtige Fødder,
ret som en Glente fra Fjæld, den snareste Fugl under Himlen,
snelt i susende Flugt gjør Jagt paa en ængstelig Due,
bange den stryger til Siden, men Glenten er nær, og bestandig
slaar den mod Duen med skingrende Skrig, af Lyst den at snappe;
saa fremstyrted han ivrig i Hu, men Hektor tilbage

veg langs Muren, bevægende rask sine smidige Knæer;
Varden de stormed forbi og den figenbevoxede Bakke,
længer og længer fra Muren helt hen ad den banede Vognvej.
Videre kom de forbi to klart henrindende Vandløb,
Kilderne, hvorfra Skamandros, den hvirvlende Flod har sit Udspring.
En af Kildernes Vand er varmt, og op af dens Bølger
stiger, som Røgen af Ild, en Damp, der breder sig trindt den;
kold derimod er den anden, selv midt i Sommerens Hede,
ligesom Hagel og Sne eller Vand, som Frosten har størknet.
Tæt ved Kilderne stander en Del forsvarlige Kummer,
hugne med Kunst af Sten, hvor Koner og dejlige Piger
plejed fra Byen at bringe til Vask deres prægtige Klæder
fordum i Fredens Tid, forinden Akajerne landed.
Her forbi nu Flygtningen løb og Forfølgeren bag ham,
stærk var Manden, som veg, men en stærkere Mand ham forfulgte,
hidsig paa stormende Fod, ej løb de til Væds om et Slagtnød
eller et Skind, som sættes til Pris ved Mændenes Dystløb,
Hestebetvingeren Hektors Liv var Prisen, de løb om.
Som naar i strygende Fart stærkhovede Væddeløbsheste
svinge paa Banen om Maal, naar en glimrende Pris ved et Gravøl
stander paa Spil, en blomstrende Mø, hvad eller en Trefod,
saaledes løb de tre Gange rundt om Priamos' Kongstad
rask paa ilende Fod, og alle de himmelske saa' dem.
Først til Orde da tog hin Guders og Menneskers Fader:
Ha! for mit Øje jeg skuer en Mand, hvem højlig jeg elsker,
drives om Muren paa Flugt; dybt røres min Sjæl over Hektor,
han, som af Tyre saa tit mig Bovene brændte til Offer,
snart paa en højt fremstikkende Tind af det kløftede Ida,
snart paa Ilions Borg, og nu den bolde Pelide
rundt om Priamos' Stad paa ilende Fod ham forfølger.
Derfor velan, I Guder! betænker og vejer i Sindet,
om vi fra truende Død skal frelse ham, eller paa Stedet
lade den kraftige Helt forlise sit Liv for Akilles.
Ham gjensvared Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
Zevs, lynslyngende Fader, Skysortner! hvad var det, du sagde?
Manden af dødelig Æt, hvis Skæbne for længst er berammet,
ham paa ny nu frelse du vil fra den hylende Kampdød;
gjør det! men visselig ej vi Guder vil prise din Idræt.
Hende paa Stand Skysamleren Zevs gjensvared og sagde:
Tritogeneja! mit elskede Barn! fat Mod! hvad jeg sagde,
var ikke ment for Alvor, mod dig er jeg føjelig sindet.
Gjør, hvad dig tykkes for godt, men gjør det uden Forhaling!
Talt, og Athene han vakte, som alt var rede forinden,
ned i stormende Fart hun svang sig fra højen Olympos.
Rask i ustandseligt Løb fór Pelevs's Søn efter Hektor,
som naar en Hund i Bjærgenes Skov forfølger en Daakalv,
som den fra Lejet har rejst, gjennem Krat, gjennem bugtede Dale;

finder den end i sin Angst et Skjul bag Buskenes Grene,
løber dog Hunden bestandig i Spor, til sit Bytte den fanger;
saa kunde Hektor ej fjæle sig bort fra rappen Akilles.
Hver Gang i Løbet han prøved et Sving for at vige til Side
mod den dardaniske Port ind under de prægtige Mure,
om man maaske ved Skud kunde dække ham oppe fra Muren,
sprang Akilles i Vejen ham flux og drev ham bestandig
ud imod Sletten, men stedse han selv løb inde mod Staden.
Ret som i Drømme man ikke formaar en Flygtning at fange,
hverken kan hin undløbe ved Flugt, eller denne ham gribe,
saa kunde hin ej hente ham ind, eller denne ham undgaa.
Dog hvordan havde Hektor nu Dødsgudinderne undflyet,
naar ej Apollon en Gang endnu, dog det var den sidste,
trædende nær havde vakt hans Kraft og smidige Knæer.
Men ved et Vink med sit Hoved forbød Akil sine Kæmper
Spyd mod Hektor at kaste, at ingen den Ros skulde vinde,
først at have ham ramt, og han selv kun være den anden.
Dog da de fjerde Gang naaede det Sted, hvor Kilderne risled,
greb Alfader sin gyldene Vægt og holdt den i Vejret,
lagde paa Vægten dernæst to dødbestemmende Lodder,
en for Pelevs's Søn og en for den straalende Hektor,
greb saa paa Midten og vog, da sank Dødslodden for Hektor,
ned til Hades den fór, da forlod ham Fojbos Apollon,
men til Akilles sig skyndte den lysblaaøjede Pallas,
trædende nær med bevingede Ord saalunde hun talte:
Stolte Pelide! du Yndling af Zevs! nu skal vi da sikkert
bringe Danaernes Mænd berømmelig Hæder til Flaaden,
slaa vi nu Hektor ihjel trods al hans ustyrlige Kamplyst.
Længer formaar han nu visselig ej vore Hænder at undfly,
selv om Fojbos Apollon anstrængte sig aldrig saa meget,
og for sin Fader Kronion sig tryglende vælted i Støvet,
bliv da nu her og pust efter Dyst, mens selv jeg til Hektor
gaar for at mande ham op til kjækt dig i Kampen at møde.
Saaledes taled Athene, og glad i sit Hjærte han adlød,
stod saa og læned sig fast til sit malmbevæbnede Askspær.
Flux Gudinden forlod ham og tren til den ædelig Hektor,
grandt hun Dejfobos ligned paa Væxt og det kraftige Mæle,
trædende nær med bevingede Ord saalunde hun talte:
Broder! forsand hel skarpt forfølger dig rappen Akilles,
rundt om Priamos' Stad paa ilende Fod han dig driver.
Dog velan! lad os blive og kjækt os stille til Modværn!
Flux gjensvared den høje, den hjælmomstraalede Hektor:
altid, Dejfobos! var du tilforn min kjæreste Broder
fremfor de øvrige Sønner, som Hekabe Priamos fødte;
dog langt mer vil jeg nu af mit inderste Hjærte dig elske,
du, som for min Skyld vovede kjækt, saa snart du mig øjned,
uden for Muren at gaa, mens de andre forblive der inde.
Ham gjensvared Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
Broder! indstændig mig bad min Fader og værdige Moder
med vore Frænder i Hob, og en efter anden mig knæfaldt,
inde bag Muren at blive, saa svart har Skræk dem betaget,

men af ulidelig Sorg jeg nagedes dybt i mit Hjærte.
Lad os nu rask fremstorme til Kamp, og ej vore Lanser
spare vi vil, at snart vi kan se, om Helten Akilles
styrter os begge til Jorden og bringer vor blodige Rustning
med sig til Skibene hjem eller lader sit Liv for din Lanse.
Saaledes taled Athene med Svig og ilede forud.
Men da de skridende frem hinanden var traadt under Øjne,
først til Orde da tog den hjælmomstraalede Hektor:
Pelevs's Søn! ej længer for dig vil jeg flygte som hidtil;
tre Gange rundt om Priamos' Stad jeg løb, og dit Angreb
dristed jeg ej at bestaa, men nu tilskynder mit Mod mig
kjækt dig at møde til Dyst, hvad enten jeg slaar eller falder.
Dog lad os op til Guderne se, thi Menneskens Pagter
holde de salige strængest i Hævd som de sikreste Vidner;
ej vil jeg grumt skamskjænde dit Lig, hvis Zevs mig forunder
sejerrig hjem at drage fra Kamp og berøve dig Livet,
ikkun din Rustning jeg plyndre dig vil, men skikke dit Legem
hjem til Akajerne strax, og en lignende Skjel du mig gjøre!
Ham gjensvared med rynkede Bryn fodrappen Akilles:
Hektor! du argeste Mand! tal ikke til mig om Fordragsmaal!
Ligesom Pagt mellem Løver og Menneskens Børn er umulig,
ligesom Ulv og Lam kan aldrig forliges og enes,
nej! til evindelig Tid maa fjendsk de hade hinanden,
lige saa lidet kan jeg og du forenes om Tilsagn
eller forsones, før en af os nedstyrtet i Støvet
Ares har mættet med Blod, den urokkelig kæmpende Krigsgud.
Kom nu i Hu hver Kunst, du forstaar! nu bør du til visse
flinkt handtere dit Spyd og frejdig i Kampen beté dig;
ej undslipper du længer, ret snart skal Pallas Athene
styrte dig ned med mit Spyd, og for al den Ynk skal du bøde,
som du har voldt mine Mænd, dem du rasende slog med din Lanse.
Talt, med et Sving udslynged han flux sin vældige Spydstang,
dog ret ud han blikked, den straalende Hektor, og undveg,
varlig han dukked paa Hug, og flyvende hen over Helten
planted i Muld sig det kobberne Spær, men Athene det snapped
og til Akilles det rakte, dog uden at Hektor det mærked.
Flux til Pelevs's Søn udbrød den straalende Hektor:
Lansen dig glipped forsand, gudlignende, raske Pelide!
ikke fra Zevs, som du siger, har Bud du faaet om min Henfart,
men paa Bedrag og Svig din fiffige Tale var anlagt,
for at jeg ræd ved din Snak skulde glemme mit Mod og min Styrke.
Ej skal dit Spyd forsand gjennem Ryggen mig stinge paa Flugten,
brystgængs stormer jeg frem, thi stød dit Spær mig i Brystet,
skjænker en Gud dig det Held; nu vogt dig vel for mit Malmspær!
Gid dog saa sandt i din Hud du helt opfange det maatte,
lettes da vilde for Troernes Mænd den besværlige Krigsfærd,
hvis du faldt, thi du er forsand deres haardeste Plage.

Talt; med et Sving udslynged han flux sin vældige Spydstang,
midt paa Akilles's Skjold han traf, ej var det et Glipkast,
langt dog sprang fra Skjoldet hans Spyd, da harmedes Hektor
svart, at det hurtige Spær af hans Haand var fløjet forgjæves;
hel mismodig han stod, der var ej noget Spyd at bekomme;
højt til Dejfobos skreg han, den Helt med det snehvide Rundskjold,
fordred hans vældige Spyd, men ej stod Broderen hos ham;
klarligen Hektor i Sind begreb nu Sagen og udbrød:
Ve mig! til Døden forsand nu Himmelens Guder mig kalde!
fuldt jeg troede, den kjække Dejfobos stod ved min Side,
men han er hist i Staden, og mig har Athene bedaaret.
Nu er den grusomme Død mig nær, ja fjærn er den ikke,
nu er min Redning umulig, i forrige Dage mig frelste
Zevs og Fojbos Apollon, hans Søn, som begge mig fordum
huldt beskjærmed i Fare, men nu indhenter mig Skæbnen.
Lad mig da ej uden Daad, uden Ros her gange til Grunde!
lad en Bedrift mig øve, som vordende Slægter vil mindes!
Talende saa han af Balg uddrog sit hvæssede Slagsværd,
som over Hoften var spændt, en stærk og drabelig Glavind,
stormed saa frem som en Ørn, der flyvende højt gjennem Luften
oppe fra sortnende Skyer slaar ned paa Marken og griber
enten et nyfødt Lam eller og en ængstelig Hare;
saa fremstormede Hektor og svang sit hvæssede Slagsværd.
Frem sprang ogsaa Peliden, af rasende Harme hans Hjærte
svulmede højt, for Brystet han holdt til Bedækning sit skjønne,
kunstforarbejdede Skjold, paa Hovedet gynged den blanke
Hjælm med firdobbelt Kam, vildt rysted den fyldige Manke,
hvilken Hefajstos til Busk havde sat af den pureste Guldtraad;
blank som Hesperos tindrer, den dejligste Stjærne paa Himlen,
naar i den mørkeste Nat blandt tusende Stjærner den vandrer,
saaledes glimted den hvæssede Od paa det Spyd, som Akilles
svang i sin kraftige højre, da fjendsk mod Hektor han stormed,
spejdende efter et Sted, hvor hans skinnende Hud kunde saares,
trindt var hele hans Hud med de prægtige Plader bedækket,
Hektor i Kampen sig vandt, da han vog den stærke Patroklos,
ikkun ved Struben en Plet stak frem, hvor Nøglen forbinder
Skulder med Hals, og hvor Livet saa snelt udfarer ved Spydsaar,
dèr med sit Spyd Akilles ham traf, da han stormed imod ham;
helt løb Kobberets stingende Od gjennem Halsen den bløde,
men det beslagene Spær skar ej Luftrøret igjennem,
for at der end kunde levnes ham Frist til Ord og til Gjensvar;
brat i Støvet han faldt, og hoverende raabte Peliden:
Hektor! du troede dig vist, da du røved Patroklos's Rustning,
tryg for Hævn og bekymred dig ej om mig, som var borte.
Daare! en stærkere Hævner forsand der sad i det fjærne
hist ved de bugede Skibe, jeg selv var bleven tilbage,
jeg, som nu styrted dig ned, men nu skal Hunde med Fugle
smædelig flænge dit Lig, men ham skal Akajerne jorde.

Svag paa Mælet ham svared den hjælmomstraalede Hektor:
O, ved dit Liv, dine Knæ og Forældre jeg bønlig dig beder,
lad ikke Hundene æde mig op ved Akajernes Skibe,
o, men annam baade Kobber og Guld i rundelig Mængde,
som dig vil bydes til Skjænk af min Fader og værdige Moder,
naar til mit Hjem du skikker mit Lig, at mit livløse Legem
skjellig kan stedes til Baal af Troer og troiske Kvinder.
Ham gjensvared med rynkede Bryn fodrappen Akilles:
Ej ved mit Knæ besværg mig, du Hund! og ej ved Forældre!
ha! i min fnysende Harm kunde gjærne dit Kjød jeg i Stykker
hugge og æde det raat for al den Sorg, du har voldt mig!
Ingen der være, som Hundene bort fra dit Hoved dig jager!
selv om saa tifold Løsning, ja to Gange ti de paa Vægten
vejed og bragte mig hid, og mer mig loved med Tiden;
ja, om Dardaneren Priamos end tilbød sig med røden
Guld at veje dig op, saa skal din Moder dog aldrig
lægge paa Baare dit Lig og bejamre den Søn, som hun fødte,
nej! men Hunde med Fugle skal skifte dit Kjød med hverandre.
Døende gav ham til Svar den hjælmomstraalede Hektor:
Ak, jeg kjender dig grandt, jeg vidste jo nok, mine Bønner
rørte dig ej, af Jærn er det Hjærte, du bærer i Barmen;
dog betænk, om ikke mod dig jeg Gudernes Harme
vækker, naar Dagen er kommen, da Paris og Fojbos Apollon
dræbe dig hist i den skæiske Port til Trods for din Kjækhed.
Alt som han mælede saa, tilhylled den sluttende Død ham;
ud af Lemmerne fløj hans Sjæl og ilte til Hades,
jamrende over den Lod, at skilles fra Kjækhed og Ungdom.
Flux til Dødningen mæled igjen den bolde Pelide:
Dø kun du! jeg tager min Død, saa snart det behager
Zevs og den øvrige himmelske Slægt at lade den komme.
Talt, og af Dødningens Saar udrev han sin kobberne Lanse,
slængte den hen og drog ham af Skulder den blodige Rustning.
Trindt omstimled ham strax en Flok af de andre Danaer,
Hektors forbavsende Aasyn og Væxt de betragted med Studsen
alle, men ej var der én, som med Spyd jo rifted hans Legem.
Mangen da talte saalunde, med Øjnene vendt mod sin Nabo:
Eja! forsand langt spagere nu er Hektor i Omgang,
end da med blussende Ild i Brand han stak vore Snekker.
Saaledes talede mangen, tren hen og stak ham med Lanse.
Men da saa Helten Akilles af Krop havde draget hans Rustning,
stod i Danaernes Kreds han frem og talte saalunde:
Venner! Argejernes Drotter i Kamp, i Raad deres Talsmænd!
nu, da mig Guderne skjænked det Held, denne Mand at betvinge,
som os har voldt langt større Fortræd end de andre tilsammen,
vel! lad da rundt om Staden os gaa og med Vaaben i Hænde
friste dem trindt for at se, hvad Troernes Mænd har i Sinde,
enten de Borgen vil rømme maaske, da Hektor er falden,
eller dem lyster at blive til Værn, skjønt Helten er borte.
Dog, hvi grubler i Sind jeg nu paa saadanne Tanker?
hist ved Skibene ligger et Lig, ubegrædt, ubegravet,
Manden Patroklos; ej glemmer jeg ham, saa længe jeg færdes

end i de levendes Tal, og om Led sig Knæerne bøje;
selv om i Hades's Bolig man rent forgjætter de døde,
saa vil dog hisset endog min elskede Ven jeg erindre.
Dog, velan! akaiske Mænd! under skingrende Krigssang
drage vi nu til Skibene hjem og føre ham med os;
glimrende Hæder vi vandt, den herlige Hektor vi dræbte,
hvem det troiske Folk som en Gud højagted i Staden.
Talt, og en skammelig Daad mod den herlige Hektor han øved:
begge hans Fødder igjennem han stak i de Sener, som bagtil
løbe fra Hæl til Ankel, og trak dem igjennem med Remme,
bandt dem bag til sin Vogn og lod Hovedet slæbe mod Jorden,
kasted den prunkende Rustning paa Karm og svang sig i Sædet,
jog saa med smældende Pisk, og rask fremtraved hans Heste.
Støven sig rejste saa tyk, da han slæbtes af Sted, og hans sorte
Haar hang flagrende ned, i Støv indhyllet hans Hoved
laa, saa fagert fornys, men nu lod Fader Kronion
Fjenderne midt i hans Fædreneland skamskjænde det grusomt.
Saa blev hans Hoved besudlet med Støv, men hans værdige Moder
rev af Hoved sit Haar, langt bort hun slængte sit fine,
skinnende Slør og hulkede lydt, da Sønnen hun skued;
ogsaa den elskede Fader sig ynkelig vaanded, og rundtom
lød gjennem Staden fra Folket fortvivlede Klager og Veraab;
Jamren var stor overalt, som om hele den knejsende Kongstad
stod i lysende Luer og styrtede ned fra sin Højde.
Borgerne holdt med Nød den bedrøvede Gubbe tilbage;
ud af den høje dardaniske Port han brat vilde styrte,
ned i Skarnet, med tryglende Bøn, sig vælted den gamle,
hver en Borger han nævnte ved Navn, og bønlig han bad dem:
Slipper mig dog, og lader mig gaa, bekymrede Venner!
ene herfra og begive mig hen til Akajernes Skibe;
bønlig besværge jeg vil hin raa, udædiske Voldsmand,
om mine Aar han agter maaske og ynker min Alder,
selv har han jo en Fader affældig som jeg og bedaget,
Pelevs, som avled og fostred ham op til Troernes Jammer,
mig dog især han Kummer har voldt langt mer end de andre;
mangen en Søn han slog mig ihjel i den blomstrende Alder,
dog for dem alle jeg jamrer ej saa, skjønt saare bedrøvet,
som for den ene, for Hektor, hvis pinlige Tab mig vil styrte
ned til Hades's Bolig; o, gid han var død i sin Faders
Arme, da havde med Klager og Graad vore Hjærter vi mættet,
jeg og hans Moder, den sørgende Viv, som til Verden ham bragte.
Saa han talte med Graad, og Borgerne sukked til Hobe.
Hekabe jamred imens blandt Troernes Kvinder saalunde:
Ak! hvi lever jeg Stakkel endnu efter al denne Kvide!
Dig har jeg mistet, min Søn! og du var bestandig min Stolthed,
Dag og Nat, og en Frelse du var i Staden for alle
Troer og troiske Kvinder, de hylded dig ret som en Guddom,

ja forsand, ogsaa dem en Hæder du var og en Stolthed,
medens du leved, nu Døden og Skæbnen i Vold dig har fanget.
Saa hun talte med Graad, men ej endnu havde Hektors
Hustru fornummet det mindste, thi intet paalideligt Budskab
havde forkyndt, at den elskede Mand var forbleven derude.
Derfor i Højenloftskammer hun stod og vov sig en prægtig
Kaabe af Skarlagens Garn med brogede Blomster til Islæt;
og sine haarfagre Terner derhjemme befol hun at sætte
flux en rummelig Kjedel paa Ild, at et Bad i Beredskab
varmt kunde staa til Hektor, naar hjem fra Striden han vendte.
Stakkel! ej drømte hun om, at den lysblaaøjede Pallas
fjærnt fra Bad ved Akilles's Haand havde dræbt hendes Husbond.
Oppe fra Muren fornam hun nu flux en Jamren og Hylen,
Skytlen af Haand hende faldt, over hele sit Legem hun rysted,
vendte sig derpaa igjen til de haarfagre Terner og udbrød:
To af eder mig følge! jeg selv maa se, hvad der hændtes;
nys jeg Hekabes Røst fornam, og i Barmen mit Hjærte
farer mig op i min Hals, knap mægter jeg Knæet at bøje.
Nu fremvælder forvist over Priamos' Sønner en Ufærd,
gid dog aldrig for Øren det komme mig! Ak! jeg befrygter
svart, at Helten Akil afskar den dristige Hektor
ene fra Byen, og nu omkring paa Sletten ham jager,
eller maaske har alt ham knust den rædsomme Kjækhed,
som ham besjæler, i Krigernes Rad vil han aldrig forblive,
altid vil forrest han frem, i Mod han viger for ingen.
Talende saa, af Kamret hun fór som slagen af Vanvid,
fulgt af de trofaste Terner, højt klapped i Barm hendes Hjærte.
Men da til Taarnet hun kom, hvor Mændene stod i en Stimmel,
standsed hun, kasted fra Muren et Blik og skued sin Husbond
slæbes ved Staden omkring, de hurtige Heste ham slæbte
ubarmhjærtig af Sted til Akajernes bugede Skibe.
Trindt om Øjnenes Laag sig bredte det sorteste Natmulm,
brat tilbage hun sank, udpustende Livet i Afmagt,
og i det samme til Jord nedfløj Diademet fra Issen
baade med Baand og Net, den flettede Snor og det skjønne
Slør, som til Gave hun fik af den gyldene Viv Afrodite
alt paa den Dag, da Hektor, den straalende Helt, hende førte
hjem som Brud fra Eetions Borg for glimrende Gaver,
trindt i Flok hendes Svigersker stod og Svogrenes Koner,
fast den arme de holdt, i Bedøvelse laa hun som Dødsens.
Men da hun aanded paa ny, og igjen var kommen til Samling,
jamred hun saa med hulkende Røst blandt Troernes Kvinder:
Hektor! o, ve mig arme! til ens usalige Vilkaar
fødtes vi begge, blandt Troerne du i Priamos' Hofgaard,
jeg i Thebaj ved Foden af Plakos, den skovrige Klippe,
hist i Eetions Borg, som ulykkelig selv har sin Datter
fostret fra spæd til større Gjenvordighed; gid han dog aldrig
havde mig født! nu drager du bort dybt ned under Jorden,
ned til Hades's Hjem, mens jeg i dit Hus som en Enke
bliver tilbage, forkuet af Sorg, og et Barn er jo Sønnen,
som vi har født, vi højst usalige. Aldrig, o Hektor!

vorder du ham til Gavn, og han dig aldrig til Glæde;
frelses han end i den grusomme Krig med Akajernes Sønner,
saa vil dog Trængsel og Sorg i kommende Dage ham møde;
fremmede Mænd frarane ham vil hans Ejendomsmarker.
Faderens Dødsdag berøver et Barn dets forrige Venner,
stedse med Taarer paa Kind og med Øjnene slagne mod Jorden
løber den Stakkel nødlidende hen til Faderens Venner;
en han napper i Kjolen, og hist en anden i Kappen;
ynkes saa én omsider, da faar han en Slurk i en Tumling,
hvormed han Læben kan væde, men ej vederkvæge sin Gane;
ogsaa vil tit en Dreng, som endnu har Fader og Moder,
slaa ham og bort med haanlige Ord ham jage fra Maaltid:
Pak dig her fra! din Fader er ej en Gjæst ved vort Gilde!
Grædende skynder da Pogen sig hjem til Enken, sin Moder.
Sligt vil Astyanax hændes, paa Faderens Knæer han fordum
spiste den skæreste Marv og Kjød af flommede Beder,
og naar ham Søvnen betog, naar Glutten var træt af at lege,
tog ham Ammen i Arm, naar af Fryd hans Hjærte var mættet,
og i sin Seng han slumrede sødt paa de blødeste Bolstre;
nu vil Astyanax — saa blev han kaldt af Folket i Troja,
thi det var dig alene, som skjærmede Muren og Porten —
nu vil Kummer han døje, sin elskede Fader han misted,
og ved Akajernes Skibe, helt fjærnt fra de kjære Forældre,
vil nu de vrimlende Orme, naar Hundene først ere mætte,
æde dig nøgen — dog Klæder i Hus der ligger i Mængde,
kostbare, fine, dem Kvinder dig vov med kyndige Hænder;
nu vil med blussende Ild jeg brænde dem alle til Hobe,
dig de nytte dog intet, ret aldrig du bærer dem mere,
lad dem da vorde din Hæder for Troer og troiske Kvinder.
  Saa hun talte med Graad, og Kvinderne sukked til Hobe. —

Tre og tyvende Sang.

Kamplegene til Patroklos's Ære.

Saaledes jamred i Staden de højt, men Akajernes Sønner,
da de til Skibene kom ved det vildene Hav Hellespontos,
spredte paa Stand sig ad og begav sig hver til sit Fartøj.
Ikke dog Helten Akil gav strax Myrmidonerne Hjemlov,
frem han stod, og talede saa til de krigerske Kæmper:
  Nej! mine tro Myrmidoner, I gangerbetvingende Fæller!
ej endnu vel vi spænde fra Karm de vælige Heste;
først med Ganger og Vogn vil hen til Patroklos vi kjøre,
og ved hans Lig vil vi jamre, en Hæder, som times de døde;
men naar vi saa har lettet vort Sind ved ynkelig Klage,
da vil vi Gangerne spænde fra Karm og holde vor Nadver.

Talt; ud brød han i Jammer, og Kæmperne hyled til Hobe.
Tre Gange rundt om Liget de kjørte de prægtige Heste
jamrende lydt, og med Trang til Graad opfyldte dem Thetis.
Vædet af Taarer blev Muldet, og vædet blev Mændenes blanke
kobberne Rustning, saa svart blev han savnet, den Fjende-
forfærder.
Først opløfted Akilles sin Røst til jamrende Veraab,
medens paa Broderens Bryst sine mordiske Hænder han lagde:
Glæd dig, elskte Patroklos! selv nu i Hades's Bolig!
nu fuldbyrder jeg alt, hvad jeg nys forjætted og loved:
Hid har Hektor jeg slæbt, hans Kjød prisgives til Hunde,
og ved dit Dødningebaal tolv troiske Gutter jeg slagter,
rundne af Ædlingeblod, i Forbitrelse over din Henfart.
Talt, og en skammelig Daad mod den herlige Hektor han
øved.
Ned ved Patroklos's Baare med Ansigtet vendt imod Støvet
slængte han Helten, mens Kæmperne flux afdrog deres blanke
kobberne Brynjer og spændte fra Karm de vrinskende Heste.
Derpaa i tusende Tal om rappen Akilles's Fartøj
satte sig Folket, og Drotten dem gav et kvægende Gravøl
Brøle da maatte for Kniven en Flok fedtglinsende Oxer,
Faar tillige man slagted og brægende Geder i Mængde,
ogsaa en Flok hvidtandede Svin, som bævred af Fedme,
strakte man ud over blussende Ild, for Flæsket at svide,
og overalt om Liget randt Blod i skyllende Strømme.
Høvdingen selv, Myrmidonernes Drot, fodrappen Akilles
blev af Akajernes Konger nu ført til den Helt Agamemnon,
nødig han fulgte dem dog, for sin Ven var dybt han bedrøvet.
Knap var til Teltet de komne til Atrevs's Søn Agamemnon,
før de paa Stedet befol højmælede Folkeherolder
flux en rummelig Kjedel at sætte paa Ild, hvis Akilles
bragte det over sit Sind det størknede Blod sig at afto,
dog han vægred sig fast og føjed en Ed til sin Vægring:
Nej! ved Fader Kronion, den største, den øverste Guddom,
ej er det Skjel, at det tvættende Bad berører mit Hoved,
før jeg har stedet Patroklos til Baal og kastet hans Gravhøj
og af mit Hoved afskaaret mit Haar, thi aldrig vil Sorgen
ramme mit Hjærte saa dybt, saa længe jeg lever i Verden.
Dog lad os nu, som I ønske, gaa hen til en sørgelig Nadver!
Men, Agamemnon! saa tidlig det gryr, saa byd dine Svende
Brændsel at hente fra Skoven os hid og at skaffe til Veje
alt, hvad der skyldes en død, som vandrer til Mørkhedens Rige,
at den ubændige Flamme fortære ham kan, saa han svinder
snart fra vort Syn, og Folket igjen kan røgte sin Gjerning.
Saa han taled, hans Ord de fornam og løde ham villig.
Haand paa Værket de lagde nu flinkt, og da Maalet var færdigt,
spiste de, Sindet fornam ikke Savn ved det yppige Gilde;
men da enhver havde stillet sin Lyst til Mad og til Drikke,
ginge de hver til sit Telt og lagde sig der til at sove.
Men ved det brusende Hav Akilles paa Stranden sig lagde,
sukkende dybt, og omkring ham laa en Flok Myrmidoner,

hist, hvor Pladsen var bar, og hvor Bølgerne plasked mod Kysten.
Men da nu Søvnen ham greb og forjagende Sindets Bekymring
favned ham sødt — og trætte til Gavns var hans kraftige Lemmer,
Hektor han havde forfulgt ved det stormomsusede Troja —,
hen til hans Leje da traadte den arme Patroklos's Skygge,
baade paa Mæle, paa Væxt og de dejlige Øjne den ligned
ganske livagtig ham selv og var klædt i hans vanlige Klæder;
op ved hans Hoved den tren og tog saalunde til Orde:
Pelevs's Søn! du sover, og mig forgjætter du ganske,
efter min Død du mig svigter, i Livet du svigted mig aldrig.
Skynd dig og sted mig til Jord, at til Hades's Borg jeg kan komme;
Aanderne drive mig bort, de afdøde Menneskers Skygger,
ej vil iblandt sig de lade mig ind paa hin Side Floden,
vanke jeg maa saa forladt ved Hades's mægtige Borgport.
Ræk din jamrende Ven din Haand! thi aldrig tilbage
kommer fra Hades jeg mer, naar til Dødningebaal I har stedt mig,
aldrig skal sammen vi sidde som før, da jeg leved, og raadslaa
fjærnt fra de trofaste Kæmper, thi mig har den hæslige Dødsmø
slugt i sit Svælg, fra Fødselen af i sin Vold hun mig havde.
Dog, gudlignende Helt, ogsaa dig er den Skæbne berammet,
uden for Troernes Mur i Kamp dit Liv at forlise.
Dette jeg sige dog vil, og beder dig føje mit Ønske,
læg mine Dødningeben ej fjærnt, Akilles! fra dine,
men lad dem hvile tilsammen, som hist vi tilsammen paa Borgen
fostredes op fra hin Tid af, da min Fader mig førte
hjem til eder fra Opus som Dreng for et sørgeligt Drabsmaal
alt paa den Dag, da Amfidamas' Søn ilsindig jeg dræbte,
ej forsætlig, men ægget til Harm da vi legede Tærning.
Kjærlig og huldt i sin Borg Vognstrideren Pelevs mig modtog,
ømt han tugted mig op og kaarede mig til din Væbner,
saaledes gjemme da ogsaa én Krukke vort Støv efter Døden,
Urnen af Guld, som til Gave du fik af din værdige Moder.
Ham gjensvared Akilles, den Helt med det hurtige Fodtrin:
Sig, hjærtelskede Broder! hvi vandred du hid fra de døde?
Hvi har du dette paa Hjærte mig lagt? dog jeg vil i Sandhed
alt fuldbyrde nøjagtig, og føje jeg vil dine Ønsker.
Dog træd nærmere hid, at favne vi kan for en stakket
Stund hinanden og lette vort Sind ved sørgelig Klage.
Alt som han talede saa, udstrakte han Armene heftig,
dog han favned ham ej, som en Røg sank Skyggen i Jorden
ned med en hvislende Lyd; op sprang forbavset Akilles,
Hænderne slog han sammen, og jamrende tog han til Orde:
Ha! saa er der forsand endog i Hades's Rige
Aander og synlige Skygger, men Hjærte de mangle dog ganske;
Natten igjennem jo stod den arme Patroklos's Skygge
hos mig ved Lejet og vaanded sig lydt, og med klagende Stemme
gav den mig mangt et Hverv, ham selv livagtig den ligned.

Saa han taled, og Trang til Graad hos dem alle han vakte.
End ved Liget de sad, da den rosenfingrede Dagning
hilste de sørgende Mænd, men Folkenes Drot Agamemnon
skikked paa Stand fra Teltene trindt baade Muler og Svende,
Brændsel at hente fra Skoven; som Mændenes Fører paa Toget
stod Meriones frem, den Konning Idomenevs' Væbner;
derpaa med snoede Reb og med Øxer i Haanden til Skovhugst
ginge de rask paa Vej, og Mulerne vandred foran dem
op ad Bakker og ned, paa lige, paa krogede Veje.
Men da til Skrænten de kom af det kildebesprudlede Ida,
skred til Værket de strax, og flinkt med dygtige Biler
knejsende Eger de hugged omkuld, som med Bulder og Bragen
styrted til Jord, og derpaa de Stammerne kløved og bandt dem
fast paa Mulernes Ryg, som furende Muldet med Hoven
traved igjennem det buskede Krat for at vinde til Sletten.
Huggerne selv maatte bære fra Skov storslaaede Knuder,
alt som Meriones bød, den Konning Idomenevs' Væbner.
En efter anden paa Strand de læssed nu af, hvor Akilles
selv havde kaaret en Plads sig selv og Patroklos til Gravhøj.
Men da de saa havde stablet af Ved en usigelig Mængde,
satte de der i Skarer sig ned; men Helten Akilles
bød paa Stand sine Mænd, de krigerske tro Myrmidoner,
Rustningens Plader at axle og Gangerne spænde for Stridskarm.
Alle nu færdedes flinkt, og saa snart de havde sig væbnet,
steg Vognheltene strax paa Karm, baade Kæmper og Kuske;
frem i Spidsen de kjørte, i tusende Tal dem en Skare
fulgte til Fods, og Vennerne bar Patroklos i Midten.
Lokker de skar sig af Issen og strøede dem over den døde;
bag ved Baaren gik Helten Akil og holdt i hans Hoved
saare bedrøvet, sin herlige Ven han skikked til Hades.
Men da de naaede det Sted, som Pelevs's Søn havde nævnt dem,
satte de Baaren til Jord og stablede Veddet tilbørlig.
Flux en ny Beslutning da tog fodrappen Akilles,
trædende bort fra Baalet afskar han sit yppige Guldhaar,
som i den frodigste Væxt han holdt til Floden Sperkejos;
stirrende ud over Bølgerne blaa han sukked og udbrød:
O, Sperkejos! omsonst har Pelevs, min Fader, dig lovet,
at jeg til Gave for dig, naar til Fædrenelandet jeg hjemkom,
hist skulde klippe mit Haar og en Festhekatombe dig ofre,
samt ubedede Vædre, halv Hundred i Tallet, dig slagte,
hist hvor Kilderne gaa ved din Lund og dit duftende Alter.
Dette dig loved den gamle, dog ej hans Ønske du fuldkom,
og da jeg aldrig igjen hjemvender til Fædrenelandet,
give da vil jeg Patroklos, den Helt, mine Lokker at bære.
Alt som han talede saa, sin elskede Ven han i Haanden
gav sine Lokker, og Trang til Graad hos alle han vakte;
og under Kæmpernes Jamren vist Solen var gangen til Bjærge,
var ej Akil traadt hen og saa havde talt til Atriden:
Atrevs's Søn, Agamemnon! dit Bud Akajernes Kæmper
lystre jo helst, af Jamren og Graad kan ogsaa man mættes,

byd dem fra Baalet at sprede sig ad og tænke paa Nadver,
da ville vi, hvem det egner især for Liget at sørge,
her fuldbyrde vor Dont, dog Kongerne blive tilbage!
Og da saa Mændenes Drot havde hørt Akilles's Tale,
bød han Folkene sprede sig ad til de hurtige Skibe;
kuns Ligskaren tilbage forblev og stablede Veddet
op til et Baal paa hundrede Fod i Længden og Breden.
Øverst paa Baalet med Sorrig i Sind de lagde den døde;
mangt et triveligt Faar, mangt dorskfremvraltende Høved
slagtedes nede ved Baalet og gjordes i Stand, men Akilles
tog selv Fedtet af alle, og dækked fra Hoved til Fodsaal
Liget dermed, men det flaaede Kvæg han stillede rundtom.
Tæt ved Baaren han satte dernæst tvehankede Krukker
fyldte med Honning og Balsam, og to Spand knejsende Heste
kasted med anspændt Kraft og lydeligt Suk han paa Baalet.
Ni Hushunde der var, som fik deres Æde hos Drotten,
to af disse han myrded, og op paa Baalet dem slængte;
tolv mandhaftige Sønner dernæst af troiske Helte
stak han med Kniven ihjel, slig gruelig Gjerning han øved,
slynged til sidst stærkblussende Ild for Baalet at tænde,
og med et smerteligt Skrig til sin tro Stalbroder han raabte:
Glæd dig, elskte Patroklos! selv nu i Hades's Bolig!
nu fuldbyrder jeg alt, hvad jeg nys forjætted og loved:
Tolv mandhaftige Sønner af troiske Helte jeg dræbte,
dem tillige med dig skal Luerne æde, men Hektor
giver jeg ikke til Pris for Ild, men for graadige Hunde.
Truende talte han saa, ham rørte dog Hundene ikke,
Dag og Nat Afrodite, hin Datter af Zevs, dem fra Liget
gjenned og strøg hans Hud med guddommelig Balsam af Roser,
for at den ej skulde riftes, hvis bort Akilles ham slæbte;
og over Hektor en blaanende Sky drog Fojbos Apollon
lige fra Himlen til Sletten, og hele den Plads, hvor den døde
laa, omhylled han trindt, at ikke den kraftige Solild
skulde fortørre hans Hud omkring hans Sener og Lemmer.
Dog fra Patroklos's Baal ej Luerne rask vilde blusse,
flux en ny Beslutnig da tog fodrappen Akilles;
bort fra Baalet han tren, og til to af Vindene bad han,
Vinden fra Norden og Vesten, og prægtige Ofre han loved,
Vin af sit gyldene Bæger i Mængde han gød og besvor dem
Baalet i Flammer at blæse med heftige Pust, for at Ilden
snart kunde Ligene brænde til Støv; den hurtige Iris
hørte hans Bøn og ilte som Bud til Vindenes Guder.
Alle til Hobe ved Gilde de sad i den susende Zefyrs
Hal og forlysted sig sammen, da traadte den flyvende Iris
frem paa Tærskelens Sten, og saa snart de skued Gudinden,
sprang de fra Bænk, og enhver hende bød en Plads ved sin Side.
Dog hun vægred sig plat og tog paa Stedet til Orde:
Ej tør jeg sidde, thi flux maa jeg hen til Okeanos' Vande,
til Ajthiopernes Land, som hædre med Festhekatomber
Gudernes Slægt, af Ofret jeg selv maa nyde min Andel.

Dog, du buldrende Zefyr og Boreas! eder Akilles
beder at komme paa Stand, og herlige Ofre han loved,
at I det Dødningebaal i Brand kan puste, paa hvilket
Manden Patroklos er lagt, begrædt af alle Danaer.
Saa hun taled og skyndte sig bort, da rejste sig begge
med en forfærdelig Larm, og Skyerne drev de foran sig.
Flux over Havet de stormede frem, højt rejste sig Bølgen
under den susende Blæst, og de kom til det frugtbare Troja,
styrted saa løs over Baalet, højt braged den rædsomme Flamme.
Natten igjennem med hvinende Pust og forenede Kræfter
tumled de Luen paa Baalet, og Natten igjennem Akilles
holdt i sin Haand en Tvillingpokal, hvormed af en Guldskaal
Vin til Ofring paa Jorden han gød og vædede Muldet,
medens han lydt paakaldte den arme Patroklos's Skygge.
Ret som en Fader sig jamrer, som brænder sin elskede Arvings
Ben, der døde som Brudgom til Sorg for de stakkels Forældre,
saaledes jamred Akil, da Patroklos's Ben han forbrændte,
medens med heftige Suk omkring ved Baalet han listed.
Men da saa Morgenens Stjærne stod op for Lyset at melde,
før i sit Safrans Slør over Havet sig Dagningen breder,
segnede Baalet i Støv, og Luerne ginge til Hvile.
Strax tilbage da Vindene fløj og ilte til Hjemmet
over det thrakiske Hav, højt bovnede Bølgen og brummed.
Bort fra Baalet sig fjærnede nu Peliden Akilles,
mødig han lagde sig ned, og sødt omfavned ham Søvnen;
men da saa Krigerne stimled i Flok til den Drot Agamemnon,
vækked de vandrendes Bulder og Støj Akilles af Søvne.
Flux han rejste sig op og tog saalunde til Orde:
Atrevs's Sønner og ypperste Mænd i Danaernes Krigshær!
slukker nu først med blussende Vin de rygende Tomter
trindt omkring, saa vidt som de mægtige Luer sig bredte,
saa vil vi sanke Patroklos's Ben, den Menojtiades,
skjelnende grandt dem ad, og let vil vi kjende de rette,
midt paa Baalet de ligge, thi ude paa Siderne rundt om
brændte vi Gutternes Lig og Hestene mellem hverandre;
dernæst i to Lag Fedt i Urnen af Guld vil vi gjemme
Høvdingens Ben, til selv jeg en Gang nedsynker til Hades.
Ikke jeg ønsker, at synderlig høj, men ikkun til Maade
Graven I tue, der kommer en Tid, da kan I den kaste
bred og høj, I danaiske Mænd, som spares i Live
her ved de toftede Snekker, naar jeg er segnet i Døden.
Saa han taled, og villig de lød den rappe Pelide.
Først med blussende Vin de slukked de rygende Tomter,
trindt hvor Luen var kommen, og højt laa Asken i Bunke,
derpaa med Taarer de sanked de hvidlige Ben af den brave
Ven i to Lag Fedt, og i Urnen af Guld de dem gjemte,
Urnen i Teltet de satte, indsvøbt i det fineste Linned.
Rundt om den vordende Høj de ridsed en Kreds, og til Grundlag
vælted de Sten om Baalet og dyngede Muld over Graven;
og da saa Højen var tuet, begav de sig hjem, men Akilles
holdt sine Mænd tilbage og bød dem i Krinds sig at lejre.

Derpaa fra Skibene hente han lod Kampgaver i Mængde,
graaladent Jærn og Kobber, Trefødder og kraftige Oxer,
Muler og vælige Heste med samt skjønbæltede Kvinder.
Først for de hurtige Kæmper paa Vogn han glimrende Gaver
satte til Pris: en Pige, hel snild til det kunstigste Arbejd,
dertil en Trefod med Hank paa to Gange elleve Kander,
alt til Pris for den første; en Hest for den anden han satte,
sex Aar gammel, uavet i Aag og drægtig med Mulføl,
men for den tredje han stilled til Pris en Kjedel paa fire
Kander, end flunkende ny og skjøn, ej Ild havde rørt den.
To Talenter i Guld til Pris for den fjerde han satte,
og for den femte var Lønnen en Skaal, tvehanket og ubrugt.
Frem da stod han og talede saa til Argejernes Kæmper:
Atrevs's Søn og I andre benpansrede Mænd af Akaja!
Her udi Kreds Kampgaverne staa for de Helte paa Stridskarm.
Var det en anden Akajer, hvem nu vi hædred ved Dystløb,
hjem til mit Telt jeg bragte da selv den første Belønning;
selv I véd jo, hvor højt mine Gangere staa over andre,
fødte de blev af udødeligt Kuld, og Guden Posejdon
gav dem til Pelevs min Fader, som atter til mig dem forærte.
Dog nu bliver jeg hjemme med samt mine vælige Heste,
mistet de har deres Hæder og Kraft, den venlige Styrer,
som deres fyldige Manker saa tit med flydende Olje
salved, naar først i det klareste Vand han havde dem tvættet.
Hist de staa med Kummer i Sind, over Helten de sørge,
Mankerne hænge mod Jord, og bedrøvede stande de begge.
Derfor af Sted I øvrige Mænd af Akajernes Krigshær,
hver, som stoler paa Gangernes Spand og den holdige Stridskarm!
Saaledes taled Akilles, og frem Vognheltene rulled.
Først og fremmest i Kreds Kong Evmelos mødte til Kjørsel,
han var en Søn af Admetos og højst udmærket i Vognkunst;
Derpaa Tydevs's Søn, den kraftige Helt Diomedes,
troiske Heste han spændte for Karm, som tilforn han i Tvekamp
tog fra Ajnejas, men Høvdingen selv blev frelst af Apollon.
Næst efter ham fremstod den Guldhaars Drot Menelaos,
Atrevs's Søn, to vælige Dyr i Aaget han kobled,
Hingsten Podarge, hans egen, og Ajthe, den Drot Agamemnons
Hoppe, som Ankisiaden Ekepolos havde foræret
Kongen, for ikke til Troernes Land ham at følge paa Krigstog,
men for i Hjemmet at pleje sin Mag, thi betydelig Rigdom
Zevs ham gav, og i Sikyons Land han havde sin Bopæl;
denne for Karmen han spændte, selv higed den svart efter Dystløb;
og som den fjerde for Vogn sine fagermankede Heste
Helten Antilokos aaged, den herlige Søn af den kjække
Nestor, hvis Fader var Nelevs, og rask de pyliske Heste
løb for den rullende Vogn; da tren den forstandige Fader
hen til sin kyndige Søn for gavnlige Raad ham at give:
Vel est du ung endnu, min Søn! men Zevs og Posejdon
højt dig elsked forsand, og til Gavns har de lært dig at styre
Karmen, thi gjøres det ikke behov dig at vise til rette.

Grandt du forstaar om Maalet at svinge med Vogn, men i Raphed
staa dine Heste tilbage, og vist gjør dette dig Afbræk.
Alle de andre har raskere Dyr, skjønt ingen af alle
bedre forstaar end du at hitte paa snedige Kunstgreb.
Derfor velan, min elskede Søn! i Hu du mig komme
hver en List, du forstaar, at du ej gaar glip af Belønning.
Snildhed er Huggeren mere til Gavn end hans dygtige Kræfter,
Snildhed maa Skipperen bruge, for over de blaalige Bølger
sikkert at styre sit løbende Skib, naar det tumles af Stormen,
saaledes kommer ved Snildhed en Kusk forud for en anden.
Hvo som alene til Vogn og Gangere sætter sin Tillid,
skejer til Side fra Banen, snart hid, snart did som en Taabe,
Hestene tumle sig vildt, og ej han formaar dem at ave.
Hvo som er snild derimod, om han end har ringere Heste,
fæster paa Maalet sit Øje, gjør Vendingen kort og forglemmer
ej, i hvad Retning fra Førstningen af han med Tømmerne styred,
stadig han holder sin Kaas, med spejdende Blik paa sin Formand.
Maalet jeg nu beskrive dig vil, at du kjender det rette.
Hist en Favn over Jorden omtrent fremrager en vindtør
Pæl af Eg eller Fyr, som ej forraadner af Regnskyl,
to hvidagtige Stene ved Siderne ligge til Støtte,
just hvor Vejene krydses, men jævn er Banen omkring den,
mulig til Minde den staar om en Mand, som for længst er afdød,
eller blev rejst til Væddeløbsmaal af Folket i Fortid,
nu har til Kjørselens Maal den rappe Pelide bestemt den.
Der skal med Ganger og Karm saa nær som muligt du svinge;
hæld tillige din Krop, naar du staar paa den flettede Fading,
blot en Smule til venstre, men baade med Raab og med Svøbe
drive den fjærmer du frem, og husk at slappe dens Tømme;
men naar om Maalet du svinger, saa drej saa kort med den nærmer,
at med sin Nav det rullende Hjul fast synes at røre
lige ved Randen, men vogt dig vel for at tørne mod Stenen,
at ikke Vognen skal knækkes, og Hestene komme til Skade,
Gammen for andre, men Tort for dig det vilde jo være.
Derfor, min elskede Søn! vær snild og yderst forsigtig!
Kommer du først i strygende Fart paa hin Side Pælen,
ej skal nogen da hente dig ind eller slippe foran dig,
selv om han bag dig kjørte den herlige Ganger Arion,
runden af Gudernes Blod, Adrasts rapfodede Stridshingst,
eller Laomedons Heste, de dygtigste Dyr her i Landet.
  Saaledes talede Nestor, og hen paa sin Plads han sig satte,
da han sin Søn havde sagt, hvad i alt vilde være ham tjenligst.
  Men som den femte for Karm sine Heste Meriones spændte.
Flux de stege til Vogns, i en Hjælm deres Lodder de kasted,
Helten Akilles den rysted, og først udsprang Nestoridens
Lod, men næst efter ham Kong Evmelos kom til at kjøre.
Tredje var Atrevs's Søn, Menelaos, den dygtige Spydhelt,
fjerde Meriones blev, og sidst i Rækken det tilfaldt
Tydevs's Søn at kjøre, men flinkest han var af dem alle.
Bag hverandre de holdt i en Rad, da betegned Akilles

fjærnt paa Sletten de kjørendes Maal og kaared til Synsmand
Fojnix, den aldrende Helt, hans Faders fortrinlige Væbner,
grandt at agte paa Løbet og alt at berette med Sandhed.
Alle til Hobe de løfted nu Pisk over Gangernes Hoved,
jog dem af Sted med muntrende Raab og med smældende Svøbe,
ivrig i Hu, og i strygende Fart de løb over Sletten
rask fra Skibene bort, og trindt om Gangernes Bringe
rejste sig tykt den hvirvlende Støv, lig Skyen i Stormvejr,
mens i den susende Blæst vildt Mankerne flagred om Halsen.
Snart løb Vognene rolig af Sted helt nede ved Jorden,
snart i Vejret de sprang, men fast paa de rullende Karme
stod de kjørende Mænd, mens højt i Barm deres Hjærte
klapped af Haab om Sejr, og lydt til Hobe de muntred
Gangernes Spand, som i støvende Fart fløj hen over Sletten.
Men da de hurtige Heste sig nærmede Enden af Banen,
svingende ned mod det graalige Hav, da kom deres Flinkhed
ret for en Dag, og i langstrakt Fart de traved, men forrest
løb for Evmelos' Vogn de to rapfodede Hopper.
Næst efter ham kom Tydevs's Søn med de troiske Hingster,
ikke dog langt tilbage, nej tæt bag efter, thi hartad
lod det, som Hingsterne op paa Evmelos' Karm vilde springe,
og mod hans mægtige Hærder og Ryg deres glødende Aande
pusted, ja Snuden endog i den flyvende Fart ham berørte.
Vist var han sluppen forbi, i det mindste ham kommen paa Siden,
naar ikke Fojbos Apollon, af Harm mod den stærke Tydide,
pludselig havde ham slaaet af Haand den flunkende Svøbe.
Ud af hans Øjne da styrtede brat Forbitrelsens Taarer,
alt som han mærked, at Hopperne nu langt stærkere rendte,
medens hans Hingster blev dovne, da ej de Snærten fornumme;
dog for Athene det ikke blev skjult, at Fojbos Apollon
øvede Svig mod Tydiden, paa Stand hun ilte til Drotten,
rakte ham Svøben igjen, og Kraft hun Gangerne indskjød.
Flux til Admetos's Søn henfo'r den høje Gudinde,
slagen af Harm, og Aaget hun knak; flux Hopperne rendte
sky fra Vejen, og fast i Muldet Vognstangen sig bored.
Selv blev han kastet af Karm, og ned ved Hjulet han tumled,
Huden blev flænget af Arm, baade Mund og Næse forslog han,
Panden ved Brynet han skrabed til Blods, og begge hans Øjne
fyldtes af Taarernes Blod, og det flydende Mæle forgik ham.
Rask Diomedes af Sted nu jog med de trampende Heste
langt forud for de øvrige Mænd, thi Pallas Athene
gav hans Gangere Kraft, og hun selv ham Hæder forlened.
Næst efter ham fremrulled paa Karm den Drot Menelaos.
Flux til Faderens Heste nu Helten Antilokos raabte:
Munter af Sted! og stræng eder an, saa hurtig I mægte!
Ikke forlanger jeg dog, at om Kap I skal løbe med hine,
som Diomedes har spændt for sin Vogn, thi Pallas Athene
synderlig Raphed dem gav, og ham selv hun Hæder forlened,
men Menelaos's Vogn I hente mig ind ved at ile,
bliver mig ikke tilbage, lad Ajthe, som kun er en Hoppe,
ej eder gjøre til Skamme, hvi nøler I, prægtige Heste!

Dette jeg sige dog vil, og visselig vorder det fuldbragt,
ej skal Nestor, den mægtige Drot, eder pleje med Omhu
mer, men flux med skærende Malm ihjel eder stikke,
vinde vi kun en ringere Pris til Straf for vor Trægbed.
Farer da rask af Sted, og skynder jer, alt hvad I mægte,
selv skal jeg bruge min Kunst og Kløgt, for hist i den snævre
Vej at slippe forbi, ej skal jeg af Sigte ham tabe.
Saa han taled, og slagne med Skræk ved Drottens Formaning
løb de raskere frem en Stund, men snart for sit Øje
Helten Antilokos saa' den snævre, fordybede Hulvej;
Grunden var knudret og kløftet, thi der havde Efteraarsregnskyl.
brudt al Jorden af Vejen og skaaret sig dybt gjennem Muldet;
did hen holdt Menelaos af Frygt for Hjulenes Samløb,
med sine stampende Dyr Antilokos drejed til Siden
ud fra Vejen og rulled af Sted et Stykke forbi ham;
da blev Atriden forskrækket, og højt til Antilokos skreg han:
Ret som en Taabe du kjører, Antilokos! Stands dine Heste!
Vejen er smal, snart bliver den bredere; rul saa forbi mig!
Kjører du paa med din Vogn, i Fordærv os begge du styrter.
Saa han taled, men stærkere frem Antilokos rulled,
brugende dygtig sin Pisk, og lod, som om intet han hørte.
Lige saa langt som med svingende Arm en Diskus kan drives,
kastet med Kraft af en blomstrende Mand, som vil prøve sin Styrke,
lige saa langt de traved forud, men Atriden bagefter
lunted saa smaat, thi selv med Flid han sagtned sin Kjørsel,
for at de vælige Dyr, hvis paa Vej mod hinanden de rendte,
ej deres prægtige Vogne omkuld skulde slaa, og de begge
selv nedstyrtes i Støv af ivrig Begjær efter Sejren.
Brummende raabte til hin den Guldhaars Drot Menelaos:
Argere Mand, end du, Antilokos! gives der ikke;
pak dig! ej har med Føje Danaerne kaldt dig forstandig.
Dog alligevel ej uden Ed skal Prisen du vinde.
Talende saa med lydelig Røst sine Heste han muntred:
Nøler mig ej eller standser i Fart af Sorrig og Mismod!
Hine vil trættes i Fødder, i Knæ før nogen af eder,
langt tilbage de begge jo staa i ungdommelig Friskhed.
Saa han taled, og slagne med Skræk ved Drottens Formaning
løb de raskere frem, og snart de nærmed sig hine.
Midlertid sad i en Kreds Akajernes Folk og betragted
Gangernes Løb, som i støvende Fart fløj hen over Sletten.
Først blev Idomenevs Gangere va'r, hin Konge fra Kreta,
uden for Kredsen han sad paa et Sted med videre Udsigt;
først i det fjærne fornam han en truende Røst, som han kjendte,
derpaa han øjned den forreste Hest, hel kjendelig var den,
rødlig for Resten var hele dens Krop, men midt i dens Pande
sad der et Blis baade hvidt og rundt som den skinnende Maane
frem da stod han og talede saa til Argejernes Kæmper:
Venner! Argejernes Drotter i Kamp, i Raad deres Talsmænd!
Er det blot mig, som Hestene ser, eller ser I dem ogsaa?
Dog det er næppe de samme, som nys løb forrest paa Banen,

Kusken er ogsaa en anden end før, maaske er de Hopper
komne til Skade paa Sletten, som var de raskeste hidtil.
Selv jeg saa', at de første de var, som drejed om Maalet,
nu derimod jeg øjner dem ej, og dog kan jeg skue
vidt og bredt med spejdende Blik over Troernes Slette;
mulig har Kusken sin Tømme forlist, eller ikke tilbørlig
vidst om Maalet at dreje, og kom i Svinget til Uheld;
da er han falden af Karm, formoder jeg, Vognen er knækket,
og de forvildede Hopper er rendt deres Vej med det samme.
Stander da op, at I selv kan se, mit Øje kan ikke
skjelne saa grandt, dog Manden paa Karm mig tykkes at være
hin Ajtoler, der raader som Drot over Mænd af Akaja,
Hestebetvingeren Tydevs's Søn, den Helt Diomedes.
Spodsk udskammed ham Ajas, den hurtige Søn af Oilevs:
Hvi vil du snakke før Tid, Idomenevs! Hist i det fjærne
Hopperne løbe med springende Hov vidt hen over Sletten,
synderlig ung i Argejernes Hær du est jo dog ikke,
og i dit Hoved der sidder vel ej de skarpeste Øjne;
dog bestandig er Skvalder din Lyst, og slet det sig skikker
hen i Vejret at snakke, naar flinkere Mænd er til Stede;
nu som nys er bestemt de forreste Heste de samme,
Evmelos' Hopper, selv staar han paa Vogn med Tømmen i Haanden.
Ægget til Harm gjenmæled paa Stand den kretiske Konning:
Ajas, du Spotter, du Mester i Kjævl, for Resten en Stymper
i det akaiske Folk, uvenlig er stedse din Tanke.
Vel! lad til Væds om en Kjedel os slaa, eller og om en Trefod,
lad os saa tage til Dommer den mægtige Drot Agamemnon,
hvad for et Spand der er forrest, at klog du vorder af Skaden.
Talt, da rejste sig Ajas, den hurtige Søn af Oilevs,
bister i Hu, for knubbede Ord at give til Gjensvar,
og deres Kiv de havde forvist langt videre drevet,
naar ikke Pelevs's Søn havde rejst sig og taget til Orde:
Søn af Oilevs, og du, Idomenevs! lader dog være
fjendsk at klamres med knubbede Ord, sligt sømmer sig ikke,
harmes I vilde jo selv, naar paa sligt en anden begyndte,
bliver da siddende rolig i Kreds, og vender opmærksomt
Øjet mod Gangerne hen, som med ivrig Begjær efter Sejren
strax indfinde sig her, da faar enhver jo at vide,
hvo der er forrest med Ganger og Karm, og hvo der er bag ved.
Saa han taled; i strygende Fart sig nærmed Tydiden,
Svøben om Skulder bestandig han svang, og paa Hestene pisked,
højt i Vejret de sprang, let lagde de Vejen tilbage.
Idelig fløj den rygende Støv om Gangernes Styrer,
medens den prægtige Karm, som med Guld og Tin var beslagen,
løb bag efter de vælige Dyr, dog ej i den løse
Støv tilbage der blev af Skinnen om Hjulenes Fælger
synderligt Spor, saa rapt fløj Gangerne hen over Sletten.
Midt i Kredsen han holdt, og Sveden i drivende Draaber
randt i Støvet fra Gangernes Hals og skummende Bringe.
Flux fra den prunkende Karm til Jord nedsprang Diomedes,

og imod Aaget sin Pisk han lænede. Ej var den stærke
Sthenelos sen, men skyndte sig hen Kampprisen at tage;
derpaa til Svendene Kvinden han gav og den hankede Trefod,
hjem at bringe, men Hestene selv af Aaget han løste.
  Næst efter ham med Gangerne frem Antilokos rulled,
ikke ved Raphed, men List, var han kommen forbi Menelaos.
Tæt bag efter endda løb Kong Menelaos's Heste;
lige saa langt som en Ganger for Vogn fra Hjulet er borte,
naar over Marken i langstrakt Fart sin Herre den trækker,
røre den kan ved Skinnen om Fælg med sin viftende Hales
yderste Haar, saa nær er den Hjulet, saa stakket en Afstand
er der imellem, mens rask over Sletterne vide den løber,
længer var ej Menelaos fra Helten Antilokos borte;
skjønt han var agter fornys, saa langt som man kaster en Diskus,
snart han naaede ham dog, thi bestandig i Kræfter og Raphed
vandt Agamemnons Hoppe, den fagermankede Ajthe.
Havde paa længere Vej de kjørt om Kap med hinanden,
vist var han sluppen forbi, i det mindste ham kommen paa
Siden.
Derpaa Meriones kom, Idomenevs' kraftige Væbner,
bag Menelaos's Spand omtrent saa langt som et Spydkast;
trægest var nemlig til Løb hans fagermankede Heste,
og i at kjøre til Væds var han selv mindst øvet af alle.
Endelig kom Admetos's Søn bag efter de andre;
selv sin Vogn han trak, og Gangerne drev han foran sig.
Ynk ved Synet Akilles betog, den rappe Pelide,
og med bevingede Ord til Argejernes Kæmper han talte:
  Sidst nu kommer den dygtigste Mand med hovstærke Heste,
dog endda efter Ret og Billighed, vil vi den anden
Pris ham give, men Tydevs's Søn annamme den første.
  Saa han taled, og alle hans Ord gav lydeligt Bifald.
Hoppen han havde nu givet ham vist, som Akajerne ønsked,
dersom Antilokos ej, hin Søn af den modige Nestor,
trædende frem, med Peliden Akil var gangen i Rette:
  Mig, Akilles! opbringe du vil, i Fald du dit Udsagn
sætter i Værk; du agter jo nu, at forholde mig Prisen,
skjønt du dog véd, at til Skade han kom med Vogn og med
Heste,
han, som er ellers saa brav, til de salige Guder han burde
sendt en Bøn, da var han forvist ej bleven den sidste.
Dog, har Manden i Hjærtet du kjær og ynker hans Uheld,
hist da har du i Telt fuldt op af Guld og af Kobber,
Kvæg i Mængde du ejer, og Piger og vælige Heste,
tag og giv ham siden deraf en rigere Gave
eller paa Stand, at Akajernes Folk kan prise din Idræt,
dog paa Hoppen jeg giver ej Slip, om hende jeg dyste
vil med enhver, som har Lyst en Kamp med mig at forsøge.
  Saa han talte, da smilede mildt fodrappen Akilles,
glad ved Antilokos' Færd, thi en kjær Stalbroder han var ham.
Flux med bevingede Ord han gav ham dette til Gjensvar:
  Siden du fordrer mig op til at hente fra Tjalden en anden

Skjænk til Admetos's Søn, saa vil jeg da føje dit Ønske;
give jeg vil ham den Brynje, som Asteropajos jeg fratog,
helt er den smeddet af Malm, og en Rand om Hvælvingen løber
støbt af det blankeste Tin, stort Værd for ham vil den have.
Talt, og sin elskede Svend Avtomedon bød han at hente
Brynjen fra Telt, han skyndte sig bort og bragte den hurtig,
gav den i Evmelos' Haand, og denne med Fryd den annammed.
Frem nu stod, forbitret i Hu, den Drot Menelaos,
end paa Antilokos fnysende vred; en Herold ham i Hænde
rakte hans Konningestav, og Argejerne Tavshed han paabød.
Flux til Orde da tog den guddomlignende Konning:
Søn af Nestor! hvad har du dog gjort? du var ellers forstandig;
Klik har du sat paa mit Ry, og hindret du har mine Heste,
jagende frem med dine, som staa saa langt under mine.
Derfor velan, mine Venner! Argejernes Drotter og Talsmænd!
dømmer i denne vor Tvist efter Ret og ej efter Yndest,
for at det ej skal hedde som saa blandt Akajernes Kæmper:
Atrevs's Søn har en Ganger for Vogn, som med Vold han og Rænker
nys fra Antilokos tog; vel havde han slettere Heste,
men over hin han stander jo højt i Hæder og Vælde.
Dog, velan! selv dømme jeg vil, og ingen Akajer,
tror jeg, skal laste min Færd, efter Ret og Skjel vil jeg dømme.
Vel, Antilokos, Ædlingesøn! som Sæd er iblandt os,
træd for Vognen og Gangerne frem, og tag i din ene
Haand den smidige Pisk, som nys ved Kjørslen du brugte,
læg paa Hoppen den anden, og sværg ved Guden Posejdon,
at mine Heste du ej med List forsætlig har sinket.
Og den forstandige Svend Antilokos gav ham til Gjensvar:
Tving din Harm! langt yngre jeg er end du, Menelaos!
Højt over mig, o Konning! i Alder du staar som i Dyder,
selv du vide da maa, hvor let en Yngling forgaar sig,
rask han fatter Beslutning, men kommer til kort med sit Anslag.
Lad da dit Hjærte formildes, til dig jeg gjærne vil afstaa
Hoppen, jeg vandt; ja, hvis i mit Hjem noget bedre der fandtes,
og du det ønsked, da vilde forsand jeg strax dig det give,
heller, o, gudopfostrede Drot! end samtlige Dage
være dit Hjærte forhadt og mod Himmelens Guder forse mig.
Saa Antilokos talte, og hen til den Drot Menelaos
Hoppen han trak, at give ham den, da smelted Atridens
Hjærte, ret lige som Duggen saa mild paa den frodige Kornmark
rinder ad Vipperne ned, naar Straaene knejse paa Vangen;
saaledes nu, Menelaos, i Barm dit Hjærte blev smeltet.
Flux med bevingede Ord han talede til ham og sagde:
Søn af Nestor! saa vil jeg da nu tilgive dig ganske,
skjønt jeg var vred, ej flygtig af Sind eller kaad i din Adfærd
var du tilforn, nu Klogskaben veg for ungdommeligt Letsind.
Vogt herefter dig dog for Bedrag mod højere Drotter!
Ej nogen anden Akajer saa let mig havde formildet,
dog, hel meget du led, hel meget du døjed for min Skyld,
baade du selv og din Broder, saa vel som din herlige Fader,

og paa din Bøn tilgiver jeg dig og skjænker dig Hoppen,
skjønt den er min, at Mændene her det vitterligt vorder,
at jeg af Sind er hverken urimelig stolt eller stridig.
Talt, og flux til Noemon, Antilokos' Væbner, han Hoppen
gav at føre den hjem, selv tog han den skinnende Kjedel.
Derpaa de to Talenter i Guld, den fjerde Belønning,
Helten Meriones tog; end stod uvunden den femte,
Skaalen med dobbelt Hank, den gav Akilles til Nestor,
frem i Kredsen han bar den, tren hen og talte til Gubben:
Tag denne Skaal og gjem den, om Helten Patroklos's Gravøl
lad den et Minde dig være, ham selv vil aldrig du gjense
mer i Argejernes Folk, og for intet jeg skjænker dig Gaven.
Dyst paa Næver ej friste du skal, og ej skal du brydes,
ej skal du træde til Kamp paa Spyd, og om Kap ikke heller
løbe du skal, svart trykker dig alt den besværlige Alder.
Talt, og i Hænde han Skaalen ham gav, den glad han annammed,
og med bevingede Ord han talede til ham og sagde:
Sandt til fulde, min Søn! er hvert et Ord, som du talte;
hverken er Fødder og Ben nu dygtige Lemmer som fordum,
heller ej bøje sig rask om Skuldrenes Led mine Arme.
Gid jeg var ung endnu og min Kraft urokket som fordum,
da det epeiske Folk i Buprasion fejred et Gravøl
for Amarynkevs, og Konningens Børn anstilled et Kampspil;
ej kunde nogen med mig da maale sig, ej af Epejer,
selv ej af pyliske Mænd og Ajtoliens modige Helte.
Enops's Søn Klytomedes i Dyst paa Næver betvang jeg,
dernæst i Brydning Ankajos fra Plevron, som rejste sig mod mig;
rask jeg løb Ifiklos forbi, hvorvel han var fodrap,
og over Fylevs jeg vandt og den Helt Polydoros i Spydkast.
Ikkun i Kjørsel paa Karm vandt Aktorionerne Prisen,
hidsig i Trængslen de jog mig forbi, hel griske paa Sejren,
end var for Gangernes Løb de herligste Gaver at vinde.
Tvillingebrødre de var, og han, som var flinkest til Kjørsel,
styrede Vognen som Kusk, mens Broderen jog med sin Svøbe.
Saadan en Mand var jeg fordum, dog nu vil vi lade de yngre
øve deslige Bedrifter, jeg selv maa den kuende Alder
lyde, men den Gang i Heltenes Folk jeg stoltelig straaled.
Gak nu hen, at hædre din Ven fremdeles med Kampspil!
Denne din Gave jeg tager med Fryd, det glæder mit Hjærte,
at du bestandig erindrer din Ven, og aldrig den Hæder
glemmer, som skjelligen times mig bør blandt Akajernes Sønner,
give dig Himmelens Guder til Løn en glædelig Gjengjæld!
Talt, men da Pelevs's Søn havde Gubbens Fortælling til Ende
hørt, da ilte han flux hen gjennem Akajernes Stimmel.
Gaver til Pris udsatte han nu for den rædsomme Baxen,
drev i Kredsen og bandt et slidudholdende Muldyr,
sex Aar gammelt, uavet og højst besværligt at tæmme.
Derhos en Tvillingpokal han til Pris for den tabende satte,
traadte saa frem og talede saa til Argejernes Kæmper:
Atrevs's Sønner! Akaiske Mænd i Bryniehoser!

To af de dygtigste Mænd til en Kamp om disse jeg byder,
djærvt med løftede Næver at slaas, og den, som Apollon
Sejr forunder og Mændene her erkjende for stærkest,
han hjemføre til Telt det slidudholdende Muldyr,
hvo som derimod taber, han nøjes med Tvillingpokalen!
Saa han taled, da rejste sig strax en dygtig og haandfast
Mand, vel øvet i Baxning, Epejos, en Søn af Panopevs.
Højt han hæved sin Røst, mens sin Haand paa Mulen han lagde:
Træd nu frem, hvo der agter den Tvillingpokal sig at vinde,
Mulen, det tror jeg for vist, skal ej nogen anden Akajer
vinde fra mig i Baxning, jeg holder mig selv for den første.
Er det ej nok, at tilbage jeg staar som Kriger i Marken?
Dygtig til al Slags Færd kan en Mand umulig jo være.
Dette jeg sige dog vil, og visselig vorder det fuldbragt,
Kjød jeg knuser, og Knogler itu jeg slaar med min Næve,
derfor var sikkert det bedst, om Ligbegængerne blev her,
at de kan bære ham bort, naar min Haand har i Gulvet ham kastet.
Saa han talte, da tav de kvær og forstummed til Hobe.
Ikkun den herlige Mand Evryalos dristed sig mod ham.
Han var den Konning Mekistevs's Søn, den Talajonides.
Denne var kommen til Theben en Gang da Ojdipos' Gravøl
fejredes der, og i Dyst han betvang Kadmejonerne alle.
Ivrig Tydiden til Haande nu gik den Søn af Mekistevs,
muntrende kraftig ham op, thi af Hjærtet han Sejer ham ønsked.
Først en Gjord han rakte ham hen, saa gav han ham Remme,
skaarne med Kunst af en Hud af den markopfostrede Oxe,
og da de havde sig gjordet, da tren de frem udi Ringen.
Først deres vældige Næver til Dyst de løfted i Vejret,
fo'r saa hinanden til Livs og mænged de dygtige Hænder,
vildt fra Kjæverne lød de klaskende Drag, medens Sveden
randt ad Lemmerne ned, da hæved sig stærken Epejos
højt, og sin spejdende Fjende paa Kinden han slog, saa han ikke
mægted paa Ben at staa, brat segned de kraftige Lemmer.
Som naar en Fisk opspringer af Sø for den kulende Nordvind
tæt under Land mellem Tanget, men strax bedækkes af Bølgen,
saaledes sprang efter Faldet han op, men Helten Epejos
greb ham i Arm og rejste ham op; strax stimled hans Venner
trindt ham og førte ham bort, mat Fødderne slæbte mod Jorden,
Blod i Klumper han spytted, og Hovedet hang til en Side;
snart iblandt sig til Sæde de fik den fortumlede Kæmpe,
medens en Del gik hen for Tvillingpokalen at hente.
Gaver dernæst for den tredje Kamp, den rædsomme Bryden,
satte Peliden til Pris, og til Skue for Folket dem stilled,
Prisen for den, som vandt, var en flammebetrædende Trefod,
og i Akajernes Folk tolv Høveder værd man den skatted,
men for den tabende stod i Kreds en Slavinde som Kamppris,
kyndig i kvindelig Gjerning, af Værd vel Høveder fire.
Frem han stod og talede saa til Argejernes Kæmper:
Træder nu frem, enhver, som har Lyst denne Kamp at forsøge!

Talt, da rejste sig Ajas, den kraftige Telamonide;
frem tren ogsaa Odysses, den snu, forslagene Konning,
og da de havde sig gjordet, da tren de frem udi Ringen.
Fast med kraftige Arme om Liv hinanden de krysted
ligesom Sparrer paa Taget, dem snildt Bygmesteren fuger,
naar han et Hus opfører til Læ mod de voldsomme Vinde.
Svart det knaged i Kæmpernes Ryg ved de kraftige Livtag,
alt som de klemte hinanden, og vaad neddryppede Sveden.
Blaalige Strimer af hovnende Blod kom hyppig til Syne
rundt paa Sider og Skuldre, dog uden al Rast eller Hvile
brødes de hidsig om Sejr, at vinde den kunstige Trefod.
Hverken Odysses ham rokked og mægted at slaa ham i Gulvet,
heller ej Ajas det mægted, saa stærk var Odysses's Modstand.
Men da de mærked, at sligt ej hued Akajernes Sønner,
da tog Ajas til Orde, den kraftige Telamonide:
  Ætling af Zevs! Laertes's Søn, Odysses du snilde!
Løft du mig, eller og jeg dig, Zevs raade for Resten!
  Saa han taled og løfted, men rede med List var Odyssevs.
Bag i Hasen han gav ham et Slag, saa Benene rokked,
kasted ham om paa hans Bag, men selv han faldt i det samme
ned over Ajas's Bryst, da studsede Folket, som saa' det.
Fat tog derpaa Odysses, den kjæktudholdende Konning,
lidt fra Jord han rokked ham vel, men løfted ham ikke,
dog han bøjed hans Knæ, og igjen til Jorden de styrted.
Tæt ved hinanden de laa, og af Støv besudledes begge.
Op var de sprungne forvist, en tredje Dyst at forsøge,
hvis ej Akil, selv trædende frem, havde holdt dem tilbage:
  Brydes ej mer eller matter jer ud ved saa pinlig en Idræt!
Begge har Sejr I vundet, og ens I begge skal lønnes;
ganger da bort, at til Dyst ogsaa andre Danaer kan træde.
  Saa han taled, hans Ord de fornam og løde ham villig,
Støvet de visked af Hud og axled igjen deres Kjortler.
  Gaver udsatte Peliden dernæst for det hurtige Fodløb:
først en prunkende Skaal af Sølv, sex Kander den rummed,
højt i Skjønhed den stod over alt, hvad der fandtes paa Jorden.
Den var et kosteligt Værk af kunsterfarne Sidoner;
over det mørkladne Hav var den ført af fojnikiske Sømænd,
som vare komne til Havnen og havde til Thoas forært den;
men som Betaling for Priamos' Søn den bolde Lykaon
Helten Patroklos den fik af Evneos, en Søn af Iason,
og for at hædre sin Ven nu satte Peliden Akilles
Skaalen til Pris for den, som viste sig rappest i Dystløb.
Men for den næste var Prisen en stor fedtbævrende Oxe;
dertil en halv Talent i Guld blev sat for den sidste.
Frem han stod og talede saa til Akajernes Kæmper:
  Træder nu frem, enhver, som har Lyst denne Kamp at forsøge!
Talt; da rejste sig Ajas, den hurtige Søn af Oilevs,
Derpaa den Konning Odysses og Helten Antilokos fremtren,
rappere var han til Fods end Akajernes Gutter til Hobe.
Bag hverandre de stod, og Akilles betegnede Maalet;

rask fra Stadet nu frem de styrtede. Snart var dog Ajas
forrest, men tæt bag efter ham løb den Konning Odyssevs.
Lige saa nær som Spolen paa Væv er den midiesmækre
Væverskes Barm, naar med Haand hun bevæger den rask for
til Islæt
Garnet af Nøglet at vikle, hel nær sin Barm hun den styrer,
lige saa nær Odysses ham løb, og ilende bag ham
satte han Fod i hans Fjed, før Støvet af Spor kunde stige,
og i det hidsige Løb bestandig hans glødende Aande
pustede Ajas i Nakken, og ivrig Akajerne raabte,
Drotten at muntre, som hasted af Sted efter Sejren begjærlig.
Men da mod Enden af Banen de kom, opløfted Odyssevs
fromt en Bøn til Athene, den lysblaaøjede Jomfru:
Hør mig, Gudinde! forund mig din Hjælp og styrk mine
Fødder.
Bedende talte han saa, og blev hørt af Pallas Athene;
let hun gjorde hvert Lem, baade Fødder og Arme foroven.
Just som de nu skulde styrte sig frem for Prisen at gribe,
gled den ilende Ajas, Athene ham kom til at snuble
der, hvor Skarnet var spildt af de brølende Oxer, dem nylig
Helten Akil havde slagtet sin Ven Patroklos til Ære;
fyldt med Oxernes Skarn blev baade hans Mund og hans Næse.
Skaalen i Vejret nu rakte den kraftige Konning Odyssevs,
først ankommen til Maalet, men Ajas annammede Oxen,
fat om Hornet han greb det markopfostrede Høved,
spyttede Skarnet af Mund og skreg til Argejernes Kæmper:
Ha! mine Fødder forrokked forvist Gudinden, som altid
huld som en Moder staar rede til Hjælp for Konning Odyssevs.
Saa han taled, og hjærtelig lo de Kæmper til Hobe.
Derpaa Antilokos tog den Pris, som var sat for den sidste,
smilede mildt og talede saa til Argejernes Kæmper:
Venner! hvad her jeg vil sige, det kjender I; nu som bestandig
hædre de salige Guder de Mænd, som i Alder har Fortrin!
synderlig ældre forsand end jeg er Ajas jo ikke,
hin derimod i Alder og Aar staar over os begge,
men han er frisk, skjønt alt til Aars, ej lettelig nogen
løber ham op af Akajernes Mænd undtagen Akilles.
Saa han taled, og Pelevs's Søn ved sin Tale han hædred.
Flux til Orde da tog Akilles og gav ham til Gjensvar:
Ej skal dit Ord være talt, Antilokos! ganske for intet.
End vil af Guld en halv Talent til Gaven jeg føje.
Talende saa han Guldet ham gav, det glad han annammed.
Videre satte Peliden til Pris en langskaftet Lanse,
dertil et Skjold og en Hjælm, og frem han i Kredsen dem lagde,
Vaaben, som selv Patroklos sig vandt, da han dræbte Sarpedon.
Frem han stod og talede saa til Argejernes Kæmper:
To af de dygtigste Mænd til en Kamp om disse jeg byder.
Brynjen axle de flux, og med flængende Lanser i Hænde
prøve de her med hinanden en Dyst i Akajernes Paasyn!
Hvo som først i den skinnende Hud spydstinger den anden
og gjennem Rustningens Malm af hans Kjød faar Blod til at flyde,

ham vil jeg give til Løn dette sølvbenaglede skjønne
thrakiske Sværd, som jeg selv fra Asteropajos har vundet.
Vaabnene her derimod skal i Fællig de begge beholde,
og i min Tjald jeg gjæste dem vil med et ypperligt Maaltid.
Talt; da rejste sig Ajas, den kraftige Telamonide,
frem stod derpaa Tydiden, den vældige Helt Diomedes;
og da nu hver især til Dyst havde axlet sin Rustning,
tren mod hinanden i Kredsen de frem, kamphidsige begge,
med et forfærdende Blik, da skjalv Akajerne alle.
Men da de skridende frem hinanden var traadt under Øjne,
tre Gange stormed de løs, og tre Gange styrted de sammen,
da jog Ajas sit Spyd helt gjennem det blankede Rundskjold,
Huden han naaede dog ej, bag Skjold ham Brynjen beskjærmed.
Tydevs's Søn derimod bestandig sin glimtende Spydsod
svang over Randen af Ajas's Skjold for Halsen at træffe.
Da blev Akajerne bange for Ajas's Liv og befol dem
flux at standse med Strid og ligelig Prisen at dele.
Men til Tydiden gav Pelevs's Søn det vældige Glavind,
gav ham det baade med Balg og den veltilsnittede Sværdrem.
Frem Akilles nu tog den raa, uformede Kugle,
hvormed Eetion tit havde kastet i forrige Dage;
men da Peliden Akilles den kraftfulde Konning ihjelslog,
tog han den med sig til Skibene hjem med det øvrige Bytte.
Frem han stod og talede saa til Argejernes Kæmper:
Træder nu frem, enhver, som har Lyst denne Kamp at forsøge!
Strække sig end baade vidt og bredt hans yppige Marker,
faar han dog her, hvad i fem kredsløbende Aar han forbruger,
ej skal han have behov efter Jærn sine Hyrder og Plovmænd
ind til Byen at skikke, thi selv han kan dem forsyne.
Saa han talte, da rejste sig flux den Helt Polypojtes,
frem stod derpaa Leontes, en Mand saa stærk som en Guddom,
Ajas den Telamonide dernæst, og Helten Epejos.
Frem de traadte paa Rad, først greb Epejos nu Kuglen,
svang den i Haanden og kasted, da lo Danaerne alle;
næst efter ham Leontes den svang, hin Ætling af Ares;
tredje, som kasted, var Ajas, den kraftige Telamonide,
ud af hans vældige Haand den fløj langt hen over Maalet,
men da til sidst den krigerske Helt Polypojtes den slynged,
lige saa langt som en Hyrde almindelig kaster sin Krogstav
hen over Oxernes Hjord, og rundt den i Flugten sig drejer,
lige saa langt han den drev over Maalet, og Folkene jubled;
op fra Sædet nu sprang den Helt Polypojtes's Venner,
og til de bugede Skibe hjembar de Konningens Kampløn.
Gaver af graaladent Jærn for Skytterne satte han dernæst,
ti tveeggede Biler og ti énbladede Øxer.
Ude paa Kysten i Sandet en Mast af et blaastavnet Fartøj
rejste han op, og paa denne han bandt en ængstelig Due
fast om Ben med en Snor hel tynd; efter denne han bød dem
skyde til Maals, og hvo som med Pil kan ramme mig Duen,

han skal erholde til Løn de ti tveeggede Biler,
hvo derimod kun træffer paa Snor, men Fuglen forfejler,
han maa som ringere Skytte med Øxerne lade sig nøje.
  Saa han talte, frem stod nu paa Stand den kraftige Tevkros,
frem Meriones stod, Idomenevs' dygtige Væbner.
Hver fremtog nu sin Lod og rysted dem om i en Malmhjælm;
først af Hjælm sprang Tevkros's Lod, og vældig fra Strængen
sendte han flux en Pil, dog ej han loved at ofre
Guden til Tak af førstekulds Lam en skjøn Hekatombe.
Fuglen han fejled forsand, thi Apollon ham undte det ikke,
Snoren han traf derimod, hvormed den var bunden om Benet,
og med sin Braad den stingende Pil skar Snoren igjennem.
Flux svang Duen i Luften sig op, men ned imod Jorden
hang den dinglende Snor, og højt Akajerne raabte.
Ivrig i Hu flux Buen af Haand Meriones rev ham,
alt en Stund havde Pilen han holdt, ret som for at sigte,
flux til Fojbos Apollon han bad og loved at ofre
Guden til Tak af førstekulds Lam en skjøn Hekatombe.
Højt under Sky han Øje nu fik paa den frygtsomme Due,
og som den kredsed i Luft, han midt under Vingen den ramte;
tværs fløj Pilen igjennem, og ned for Meriones' Fødder
faldt den igjen og bored sin Braad i Muldet, men Fuglen
dalede flux og satte sig ned paa den knejsende Skibsmast,
hængende baade med Hals og de tætbefjerede Vinger;
snart fløj Livet af Lemmerne ud, og et Stykke fra Masten
faldt den til Jord, et forbavsende Syn for Folket, som saa' det.
Derpaa Meriones tog de ti tveeggede Biler,
og til de bugede Skibe med Øxerne Tevkros begav sig.
  Sidst udsatte Peliden et langskaftet Spyd og en Kjedel,
blommet, af Ild urørt og regnet i Værd med en Oxe;
disse han stilled i Kredsen, og frem Spydkasterne traadte.
Frem stod Atrevs's Søn, den mægtige Drot Agamemnon,
frem Meriones stod, Idomenevs' dygtige Væbner.
Helten Akilles til Orde nu tog og talte saalunde:
  Atrevs's Søn! vi véd jo, hvor højt du staar over alle,
og at du est den ypperste Mand til kraftige Spydkast.
Tag denne Pris, og bring den hjem til de bugede Skibe.
Dog dette kobberne Spær vil vi Helten Meriones give,
hvis dig tykkes for godt, jeg selv i det mindste det ønsker.
  Saa han taled, hans Ord adlød den Drot Agamemnon.
Hin til Meriones Spydet nu gav, men den prunkende Kamppris
flyede han Kongens Herold Talthybios, hjem den at bære.

Homers Odyssee.

(Oversat af Poul M. Møller.)

Sjette Sang.

Odyssevs' Ankomst til Fæakerne.

Hist nu slumred Odyssevs, den djærvt udholdende Konning,
ganske betaget af Søvn og af Mathed. Pallas Athene
gaar, for i Land og i Stad at gjæste Fæakernes Søfolk,
hvilke Hyperias Marker, de fladtudbredede, forhen
dyrkede, nær ved Kyklopernes Folk, de dristige Voldsmænd,
hvilke dem plyndrede tit og djærvere vare til Stridsfærd.
Der fra flytted dem bort Navsithoos, herlig af Skabning,
langt fra de kunstopfindsomme Mænd, til Skerias Øland.
Trindt om Staden en Mur han drog og byggede Huse,
rejste for Guderne Templer og skiftede Marken i Lodder.
Denne var vandret til Mørkheds Hjem, betvunget af Døden;
nu var Alkinoos Drot og forlenet af Guder med Visdom.
Hans Palads besøgte den lysblaaøjed' Athene,
víst beredende Helten Odyssevs Rejse til Hjemmet,
gaar til det rigt udpyntede Bur, i hvilket en Ungmø,
Barn af den modige Drot, Navsikaa, sover paa Lejet,
lig de himmelske Kvinder i Legems Rejsning og Favrhed.
Hos hende sov to Terner, der fik af Kariterne Skjønhed;
begge ved Stolperne laa, og lukt var den glinsende Fløjdør.
Brat som et Pust af Vinden til Jomfrulejet hun hidfløj,
tren til Hovedet hen og begyndte til Pigen at tale,
lig for Øjet et Barn af den skibsnavnkundige Dymas,
som var voxet med Jomfruen op og besad hendes Venskab.
Saa forvandlet, begynder den lysblaaøjed' Athene:
Barn! har din Moder dig født til en slig forsømmelig Jomfru?
Tænk, dine glinsende Klæder i Hus henligge med Smuds paa;
dog er dit Gilde for Haand, da du selv med dejlige Klæder
pynte dig maa, og med Dragt forsyne de førende Karlfolk;
thi vėd en saadan Færd iblandt Folk det hædrende Rygte
følger dit Navn, sligt fryder din værdige Fader og Moder.
Lader os drage til Vask, naar i Øst der lyser et Dagskjær:
Selv jeg, rækkende Haand, ledsage dig vil, at i Skynding
alt kan bringes i Stand; ej længe forbliver du Jomfru.
Om dig bejle jo alt de boldeste Svende paa Landet
mellem Fæakernes Mænd, da du selv er ædel af Herkomst.

Op! din herlige Fader bevæge du, før end det lysner,
Vogn med Muler at holde dig klar, hvorpaa du kan kjøre
Bælter og fineste Lin og de prægtigt glimrende Tæpper.
Bedre det ogsaa dig selv anstaar end at vandre paa Foden
bort; thi Vejen er lang fra vor Stad at drage til Dammen.
Talende saa bortvandrer den lysblaaøjed' Athene
højt til Olympus af Sted, hvor man siger, at Gudernes Bolig
evig stander, og aldrig den rystes af Vind, og af Regnskyl
blødes den ej, der fyger ej Sne; men den klareste Blaaluft
skyfri breder sig ud, og der strømmer den hvideste Lysning;
dèr sig fryder den salige Slægt fra Dage til Dage.
Did Blaaøje sig svang, da hun først den Mø havde tiltalt.
Dagmôr kom i sin dejlige Vogn og vækker af Slummer
Kongens den smukt indhyllede Mø, og forundret ved Synet,
iler hun brat gjennem Borg, at melde Forældrene saadant.
Baade sin elskede Fader og Moder hun træffer i Stuen:
Kvinden ved Ildsted sad med de flinkt opvartende Terner,
drejende Ten med det purpurne Spind; men Kongen hun træffer,
just som han aabner sin Dør for mellem de prægtige Fyrster
Raad at holde; til sligt ham stævned de bolde Fæaker.
Hun da, trædende nær, tiltaler sin elskede Fader:
Søde Farlil! vil du ej tillade, der rustes en Lastvogn
høj, med dygtige Hjul, for de prægtige Klæder at føre
ned, at tvættes i Flod; thi besmudsede ligge de hæsligt.
Bedst anstaar det dig selv, naar i Raad du sidder med Fyrster,
Ordet at føre paa Ting indhyllet i reneste Klædning.
Dertil har du i Borgen de fem højtelskede Sønner,
tvende, som toge sig Viv, men tre udi blomstrende Svenddom;
disse begjære bestandigt med renligt tvættede Klæder
ud til Dansen at gaa; men jeg maa jo sørge for alting.
Saa hun talte, for bly til at nævne det blomstrende Bryllup
selv for sin Fader saa kjær; hendes Ord forstod han og sagde:
Ikke jeg nægter dig Muler, mit Barn! saa lidet som andet.
Gak! af Karlene strax i Beredskab holdes en Lastvogn,
høj med dygtige Hjul og besat foroven med Fadning.
Talt, de Svende Befaling han gav, og de løde ham skyndsomt.
Disse da ruste derude den velbehjulede Lastvogn,
førte saa Mulerne frem og spændte dem Aaget paa Nakken.
Jomfruen bragte nu selv de glimrende Klæder fra Kamret,
hvilke hun pakkede ned i den rundt om glattede Lastvogn.
Moderen bringer i Skrinet det Sind-forfriskende Forraad,
Grønsel og alskens Mad, og tillige hun fylder med Rødvin
Dunken af Gedernes Hud; da til Vogns opstiger den Jomfru,
bringer hun ogsaa den klæbrige Saft af Oliver i Guldkar,
som for den Mø med Terner i Bad kunde tjene til Salvning.
Selv ved Svøben hun tog og de pragtfuldt skinnende Tømmer,
frem med Pisken hun jog, og med Larm da trample de Muldyr.
Rask de strakte sig ud og traved med Klæder og Jomfru,
ej alene, med hende der gik ledsagende Terner;
men da de naaede til Flodens de skjønt henstrømmende Vover,
hvor udi Gruben til Vask bestandig det reneste Flodvand

strømmede til og rensed den værst besmudsede Klædning,
hurtig spændte de først deres Muldyr alle fra Vognen,
gjente dem derpaa ned til Flodens de hvirvlende Vande,
der det livsalige Græs at æde; men selv de fra Vognen
bare med Haand de Klæder til dunkeltladende Flodvand,
tramped dem vel i Graven og kappedes alle med Værket.
Men da de nu havde vasket til Gavns, og Smudset var aftoet,
bredte de Tøjet paa Rad ved Havsens Bredde, hvor hyppig
Smaasten trilles mod Kysten af Land og vaskes af Bølgen.
Siden da hver havde badet sig vel og med Olie salvet,
alle paa Brinken af Flod sig lejred og holdt deres Maaltid,
ventede saa, for at Klæderne ret kunde tørres i Solskin.
Men, da med Ternernes Skare den Mø var kvæget ved Maaltid,
slængte de Sløret fra Haar og mored sig glade med Boldspil,
mens Navsikaa sang, den liljearmede Jomfru.
Ret som Artemis glad med sin Pil fremskrider paa Bjærgtind,
over Tajgetos' Top og det knejsende Fjæld Erymanthos,
munter paa Jagt efter Bassen i Skov og de springende Daadyr;
om hende danse de Børn af den ægisdækte Kronion,
landlige Nymfer i Ring, og Letho fornøjes i Hjærtet;
thi mellem alle hun højt fremknejser med Hoved og Ansigt,
let at skjelne fra Hoben af alle de dejlige Piger:
saa den uskyldige Mø blandt Ternerne skinner ved Favrhed.
Men, da man stod i Begreb at kjøre tilbage til Kongsgaard
atter med Mulernes Spand og de renligt foldede Klæder,
andet besluttede da den lysblaaøjede Pallas,
for at Odyssevs, vakt, skulde se den liflige Jomfru,
som til Fæakernes By vejlede ham kunde med Venskab.
Efter en Terne sin Bold henkaster den Datter af Kongen,
Ternen forfejler hun rent, og den faldt i Bølgernes Hvirvel.
Lydt nu Pigerne skreg, saa vaagner den Ædling Odyssevs,
rejst til Sæde han da sig i Sind og i Hjærte betænker:
Ve! hos hvilken en dødelig Slægt er jeg kommet paa Landjord?
Mon det er raa, vildtstrejfende Mænd, ukjendte med Retfærd,
eller et gjæstmildt Folk, som i Sind er prydet med Gudsfrygt?
Nys for mit Øre det klang som en Røst af spædeste Piger,
ret som et Raab af Nymfer, der rundt om bygge paa Bjærge,
ogsaa ved Flodernes Væld og den urtebevoxede Græsmark.
Mon jeg befinder mig nær ved de sprogbegavede Slægter?
Vel! jeg vil bruge mit Syn og med Flid ransage det hele.
Talende saa fremkryber af Busken den Ædling Odyssevs,
bryder med bomstærk Haand en Gren i den filtrede Kratskov,
tæt bevoxet med Blade paa Kvist, for at dække sin Blussel.
Frem som en bjærgfødt Løve han gaar, der paa Styrken fortrøstet
rask udvandrer i Regn og i Blæst, mens begge dens Øjne
gnistre som Ild; paa Jagten den gaar efter Faar eller Oxer
eller en Skovs omstrejfende Hjort; tilskyndet af Bugen,
selv i den lukkede Gaard Smaakvæget at gribe den attraar.
Saa vil Odyssevs i Kredsen af yndigkrøllede Piger
hen sig begive, saa nøgen han er, thi Nøden ham trængte.
Skræmmende var han at skue for dem, mishandlet af Saltvand;

kysede flygte de hist og her over Klinten af Fjældryg;
Blot Alkinoos' Datter forblev; thi Pallas Athene
Mod hende gav udi Brystet og Frygt af Lemmerne borttog.
Frejdig hun staaende blev, og klog sig betænker Odyssevs,
om han med ydmyg Bøn skjøn Jomfrus Knæ skulde favne,
eller i Afstand staa og med honningsødeste Taler
bede den Mø ham at vise til Stad og forsyne med Klædning.
Medens i Sindet han grunder paa sligt, det tykkes ham tjenligst,
staaende fjærnt at bede med Ord, saa søde som Honning,
at ej den Mø skulde vredes i Sind, naar Knæet han favned;
strax med et listigt og smigrende Ord tiltaler han Pigen:
Dybt jeg bøjes for dig, du Ædlingeblod eller Guddom!
Hvis Gudinde du er og i vidtstrakt Himmel har Ophold,
mest jeg finder, du ligner Kronions Datter, Athene,
da du saa dejlig af Aasyn est og saa herlig af Rejsning.
Stammer du ned fra en dødelig Slægt, som bygger paa Jorden,
trefold salig er da din Fader og værdige Moder,
trefold salig er Brødrenes Flok; thi sødt deres Hjærte
stedse maa varmes i Brystet af Fryd for saadan en Pige,
naar slig Lilievand de skue til Dansen at hengaa.
Frem for alle dog mest jeg den Svend lyksalig maa prise,
som for sin Skjænk kan vinde den Pris at føre til Hus dig;
thi sligt dødeligt Væsen jeg aldrig skued for Øjne,
hverken en Mand eller Viv, ved Synet betager mig Studsen!
Saa jeg i fordums Tid ved Apollons Alter i Delos
skued den herlige Væxt af en rank opskydende Palme;
thi did hen var jeg draget og fulgtes af talrige Karlfolk,
og paa min Rejse dertil mangfoldige Sorger jeg fristed.
Saa jeg betragtede den med en svar Forundring i Sindet
længe, thi Mage til Stammen i Vejret aldrig har rejst sig:
Saa, skjøn Jomfru! betragter jeg dig ærbødig og frygtsom,
ikke jeg vover at røre dit Knæ, skjønt stedt udi Trængsel.
Hid jeg paa tyvende Dag fra de vinblaa Bølger har frelst mig;
saadan en Tid mig Bølgen og rivende Storme har bortført
fra den ogygiske Holm, og en Dæmon slængte her hid mig,
her fremdeles at drages med ondt: vist ikke min Modgang
naaede sit Maal! nej, mere berede de Guder i Fremtid.
O, Fyrstinde, forbarm dig! thi haardt medtaget af Trængsel
ydmyg jeg først hidflygter til dig, ej Mand eller Kvinde
kjender jeg her mellem Folk, som bygge paa Land og i Søstad.
Vis mig til Staden og giv mig en Pjalt at skjule min Krop med,
blot et Stykke, hvori du dit Tøj paa Vejen har indsvøbt.
Dig forlene de Guder det Held, dit Hjærte begjærer,
gid de beskjære dig Mand og Hus, og det enige Samliv
fryde dit Liv; thi intet er mer livsaligt i Verden,
end naar en Mand og en Kvinde med to samdrægtige Hjærter
bygge tilsammen i Hus, for Fjender en græmmende Tanke,
men deres Venner en Lyst, og de selv mest frydes i Stilhed.
Ham da til Gjensvar giver den liljearmede Jomfru:
Gjæst! slet ikke du ligner en taabelig Mand eller Usling —
Zevs, den Olympier selv uddeler til Mennesker Livskaar,

baade til brav og til usselig Mand, som selv det ham lyster;
ogsaa han dig beskikker din Lod, og du bære den kraftig;
men da du nu est kommet her hid til vor Stad og vort Øland,
vist ej Klædninger mangle du skal eller noget for Resten,
hvad der en fremmed, ulykkelig Mand tilkommer med rette.
Staden jeg vise dig vil og vort Lands Indvaanere nævne:
Vid, at fæakiske Mænd her bygge paa Land og i Søstad,
Datter jeg er af Alkinoos selv, den modige Høvding,
ham, der Fæakernes Kraft og Styrke behersker alene.
  Saa hun taler og byder de yndigkrøllede Terner:
Standser dog, Piger, igjen! hvi flygte ved Synet af Manden?
Mon I befrygter, en Kæmper det er af fjendtlige Hærfolk?
aldrig sig rører en dødelig Mand, og ingen der lever,
som, hiddragende dristig til Kyst af Fæakernes Hjemstavn,
Ufred bringer i Land; thi vi elskes af Guderne højlig.
Fjærnt vi bygge fra Folk paa det hyppig skvulpende Havvand,
langt afsides, og aldrig en dødelig søger vor Landkyst.
Denne kun er en elendig i Nød omflakkende fremmed,
ham tilkommer vor Pleje; thi Zevs antager sig altid
fremmed og betlende Mand, og kjær er den ringeste Gave.
Frisk, mine Piger! I give da Drik samt Spise til Gjæsten,
bader ham siden i Flod, hvor et Læ beskytter for Vindpust.
  Talte hun. Ternerne stod og muntred hinanden til Raskhed,
stilled saa Manden Odyssevs i Læ, som, talende blandt dem,
Pigen Navsikaa bød, den Ædling Alkinoos' Datter.
Nu de bringe ham Kjortel og Vams at skjule sin Krop med,
give ham ogsaa den klæbrige Saft af Oliver i Guldkar;
derpaa de førte ham hen at vaskes i Bølger af Flodstrøm.
Da til Ternerne taler den høje Behersker Odyssevs:
  Holder Jer fjærnt, Smaapiger! imedens med Hænderne selv jeg
Saltvand vasker af Skuldrene bort, og med Oliens Draaber
stryger min Hud; slig Pleje min Krop haver savnet i lang Tid.
Dog for jert Syn jeg vasker mig ej; thi meget jeg blues
her at blotte mit Legem i Kreds af de krøllede Piger.
  Saa han talte, de gik og sagde det atter til Pigen;
men udi Floden sin Krop nu vasker den Ædling Odyssevs
ren for Saltet, der sad paa hans mægtige Skulder og Rygblad,
kryster af Lokkerne Skum fra det aldrig blomstrende Havvand.
Da han nu hele sin Hud havde toet og strøget med Salve,
drager han paa de Klæder, ham gav den uskyldige Jomfru.
Derpaa gjør ham Athene, Kronions elskede Datter,
mer anselig og kraftig at se, dertil fra hans Hoved
sender hun krøllede Haar, som ligne den Blomst Hyacinthus.
Ret som Sølvet en Mester paa Rand omgyder med Guldpynt,
snild til sin Haand, naar Pallas og Guden Hefæstos har lært ham
Kunstens forskjellige Greb, og yndige Værker han danner:
saa paa hans Hoved og Skulder hun gød den mandige Favrhed.
Nu han i Afstand sætter sig ned ved Bredden af Havet,
prydet med Skjønheds Glans, og den Pige forundrer sig meget;
derpaa hun saa tiltaler de yndigkrøllede Terner:

Hører mig nu, hvidarmede Møer! hvad sige jeg vil jer:
Ej forfulgt af enhver paa Olympos boende Guddom,
færdes den fremmede Mand mellem guddomslige Fæaker.
Først for mit Øje han stod, som en Mand af usselig Skabning;
nu han ligner de Guder, som bo paa Himlen, den brede.
Gid dog saadan en Mand en Gang skulde kaldes min Husbond,
byggende her i vor Kreds! gid selv han at blive var villig!
Frisk, Smaaterner, I bringe nu Drik samt Spise til Gjæsten.
Saa hun talte! da Ordet var hørt, adløde de villig:
Frem for Manden Odyssevs de stillede Drikken og Maden;
derpaa drak og spiste den kraftige Høvding Odyssevs
glad og graadig, da Mad undværet han havde saa lang Tid.
Andet besluttede derpaa den liljearmede Jomfru;
foldet og pæn hun sin Vask nedlægger i Vognen, den skjønne,
spænder derfor de Muler med trampende Hov og besteg den.
Derpaa hun muntred Odyssevs med Ord og talte, som følger:
Op nu, min Gjæst, at vandre til Staden, at bringe jeg kan dig
hen til min kløgtige Faders Palads! thi der jeg formoder,
alle Fæakernes ypperste Mænd du skuer i Borgen.
Saa nu handle du maa; du tykkes mig ej ubesindig.
Medens endnu over Marken vi gaa samt Mændenes Arbejd,
maa du bestandig med Ternernes Flok efter Muler og Lastvogn
rask fremskride paa Fod, som jeg selv anfører paa Vejen;
men naar vi kjøre paa Bakken til Stad (om hvilken en Ringmur
knejser, og liflig en Fjord udbreder sig dobbelt om Staden;
smal er Vejen der ind, thi de rundtomroede Snækker
spærre dens Løb, og for hver et Stade paa Vandet er anvist;
der sig breder et Torv om Posejdons dejlige Tempel,
rundt omhegnet med svære, med dybt nedrammede Kampsten;
al Slags Takling besørger man der for de sværtede Snækker,
Liner besørges og Sejl, og til Aare man snitter en Træstang;
ikke Fæakernes Folk har Behag udi Kogger og Armbørst,
men udi Sejl og Aarer og netudmaalede Snækker,
hvilke med frejdigste Hu de styre paa graalige Søvand),
disses uvenlige Tale jeg flyr og frygter, at nogen
grovt forhaane mig skal, thi Slægten paa Landet er mundkaad.
Let en Nidding os hist kan træffe paa Vejen og sige:
»Se! med Navsikaa følger her hid en skjøn og anselig
Gjæst, hvor hitted hun ham? hendes Brudgom vorder han vistnok.
Mon fra Skibet hun bringer en vidtomflakkende Sømand,
én fra det fjærnere Land? thi nær os bygger der ingen;
eller maaske ved den varmeste Bøn hidlokket, en Guddom
stiger fra Himlen her ned og bliver hos hende bestandig;
vel det var, at hun selv omstrejfende fandt sig en Husbond
fremmed af Byrd; thi stolt foragter hun Sønner af Landet,
ædle fæakiske Mænd, der om hende bejler i Mængde.«
Sligt udsige man vil, og mit Navn vil vorde berygtet.
Ogsaa jeg selv fordømmer en Mø, som skrider til saadant,
naar hun, ulydig i Sind mod begge de kjære Forældre,
Venskab slutter med Mænd, før Gildet er offentlig fejret.

Fremmede! vel du mærke mit Ord, saa sandt som du hastig
ønsker igjen til dit Hjem af min Fader at blive befordret.
Nær ved Vejen du finder en glimrende Lund for Athene;
ud fra Poplerne rinder en Bæk, omkranset af Engbund;
der er min Faders Lod og hans frodigvoxende Trægaard,
fjærnet saa langt fra Stad, som et Karlfolks Raaben fornemmes.
Der du, tøvende lidt, maa sidde, til jeg med de Terner
atter er kommen til Stad og min Faders Bolig betræder.
Men naar formode du kan, at igjen vi naaede til Huset,
vandre du frem til Fæakernes By og spørge hos Folket
efter mit fædrene Hus, den Ædling Alkinoos' Kongsgaard.
Let at skjelne den er, umyndige Børn udi Staden
vise dig Vejen der hen; thi ikke Fæakernes Byfolk
haver et eneste Hus, som ligner Alkinoos' eget
Fyrstepalads. Naar der du bedækkes af Hallen i Kongsgaard,
flux gjennem Salen du skynde dig frem, indtil du min Moder
træffer i Hus. Ved Arnen hun sidder i Glansen af Ilden,
drejende Ten med det purpurne Spind, et Under at se til,
lænet til Søjlen i Sal, og Ternerne lejre sig bag ved.
Der for min Fader i Glansen af Ild er stillet en Højstol,
hvor, som en evig Gud, han siddende tømmer sin Vinskaal.
Ham du vandre forbi, og med Armene begge du bønlig
favne min Moder om Knæ, saa sandt som du ønsker med Snarhed
atter at skue dit Hjem, skjønt fjærnt det ligger fra Landet.
Naar kuns hun udi Hjærtet er venlig sindet imod dig,
da er der Haab, at paa ny de kjære du finder og gjenser
atter dit højt opmurede Hus og den fædrene Hjemstavn.
Talende saa, hun driver med Snært af den skinnende Vognpisk
Mulerne frem, og i Hast de forlod den rivende Flodstrøm;
disse nu travede rask og vexlede Foden med Lethed,
dog ved Tømmen hun holdt, at de Terner og Manden Odyssevs
let kunde følge til Fods, og Svøben hun førte med Klogskab.
Sol neddaled i Vest; da naaede de Pallas Athenes
hellige Lund: der siddende blev den Ædling Odyssevs.
Strax tilbeder han der det Barn af den store Kronion:
Hør mig, du sejrende Datter af Zevs, den ægidebedækte!
Hør mig dog endelig nu! thi ikke du hørte tilforn mig,
mig den slagne, der sloges af Jordens den mægtige Ryster.
Giv, at jeg, ynket og kjær, maa gjæste Fæakernes Øfolk!
Saa han talte med Bøn; da hørte ham Pallas Athene.
Ej dog synlig hun nærmed sig hid, ærbødig hun frygted
Faderens Broder, thi denne med Grumhed haded Odyssevs,
Gudernes Lige, til atter han vandt sin elskede Hjemstavn.

Niende Sang.

Odyssevs i Kyklopens Hule.

Videre droge vi nu med sorgbetyngede Hjærter
hen til Kyklopernes Ø, de frække og lovløse Vildmænds,
Folk, som kaste al Sorg paa de evige Guder alene,
aldrig sætte en Plante i Jord eller pløje paa Marken;
alt gror vildt uden Sæd og uden Behandling af Plovjærn,
Hvede saa vel som Byg, og Ranken, der rigelig bærer
sin stordruede Vin, som Zevs tit kvæger med Regnskyl.
Lovbog mangle de rent, saa vel som raadende Tingsted;
Vaaninger have de rundt paa Bjærgets knejsende Toppe,
dybt udi hule Grotter; og hver over sine er Dommer,
over Kvinder og Børn; de kere sig ikke om andre.
Uden for Bugten der knejser et lille og nydeligt Ejland,
ud for Kyklopernes Ø, ej nær just, heller ej langt fra,
rigt paa Skov samt en talløs Flok vildtvandrende Geder,
hvilke ej nogen Tid bortskræmmes af Menneskers Fodtrin
eller af Jægere spores, som ellers i Skovene strejfe,
lidende megen Besvær, samt klavre paa knejsende Bjærgaas.
Aldrig der drives en Hjord paa Marken og aldrig et Plovjærn;
men den ligger usaaet og upløjet fra Dage til Dage,
øde paa Folk, og ernærer alene de brægende Geder,
thi hos Kykloper ej findes de højrødstavnede Snækker,
heller ej kyndige Mestre, som flittigen kunde tilhugge
dygtigtoftede Snækker, der mangt et Hverv monne drive,
rundt til fremmede Byer omløbende, efter som Sæd er,
at over Bølgerne Mænd i Snækker fare til andre,
hvilke med driftige Haand dette Land for sig kunde drive;
thi det er langt fra slet. Hver Aarstid pranger med Frugter,
og ved det hvidgraa Hav der strækker sig mangen en Engbund,
fugtig og blomsterblød. Hist grønnes de frodige Ranker.
Hist er en Ager saa sprød, hvor bredthenbølgende Kornsæd
modnes bestandig til Høst; thi fed er Jorden derunder.
Havnen har saadant Ly, at aldrig Lænker behøves,
aldrig Anker at kaste og Stavne at binde med Tovværk.
Styrende frisk til Land man tøver en Tid, indtil Sømænds
Hu staar atter til Fart, naar Vinden lufter til Medbør.
Men ved Havnens Hoved der springer saa blank af en Grotte
glimrende Kildevand, og der gro mørkløvede Popler.
Videre droge vi nu, og en Gud os førte paa Vejen
gjennem den skumle Nat, thi for os skimted vi intet.
Tykt laa Mulm om vor Flaade, og ikke der blinked fra Himlen
Maaneskin ned, thi Luften af sorte Skyer var omspændt.
Derfor slet ingen Mand blev Øen vár med sit Øje
eller de lange Bølger, der væltede ind imod Landet,
før end vi stødte paa Sand de dygtigtoftede Snækker.

Men da de stode paa Sand, vi sænkte Sejlene alle,
derpaa satte vi Fod paa bølgebeskyllede Havbred,
slumrede ind og ventede saa det herlige Dagskjær.
Men da nu aarle fremsteg den rosenfingrede Eos,
Øen vi vandrede rundt og saa' den med megen Beundring.
Derpaa Nymferne, Døtre af Zevs, den Ægidehenslynger
rejste Bjærgenes Geder, til Maaltid for mine Svende.
Flux vi de krogede Buer, dertil langskæftede Jagtspyd,
hented fra Snækkerne hid. Nu, delte i tredobbelt Række,
skøde vi løs, og en Gud os skjænkte et ønskeligt Bytte.
Tolv Smaaskibe mig fulgte, som fik hvert enkelt i Lodkast
ni af Gedernes Tal; men ti jeg valgte til min Del.
Derpaa den hele Dag vi sade, til Solen den daled,
drak af den sødlige Vin, samt aad umaadelig Kjødmad;
thi udi Snækkerne ej paa Vinen den røde det skorted;
deraf var nok, thi vi fyldte saa tæt tvehankede Krukker
hver og en, da Kikonernes hellige Stad vi udplyndred.
Nu vi Kyklopernes Land blev vár, som laa for vort Øje,
Røgen fornam, samt Røster af Mennesker, Faar og af Geder;
men da nu Sol neddaled, og Mørket faldt over Jorden,
derpaa vi slumrede ind paa den bølgebeskyllede Havbred.
Men da nu aarle fremsteg den rosenfingrede Eos,
kaldte jeg Folket til Ting og talte saa iblandt alle:
Standser I andre nu her, I højlig elskede Fæller,
fare jeg vil med mit eget Skib og Mandskab alene,
hen at spejde hos Landets Folk, hvordan deres Færd er,
om de vel frække befindes og vilde, uden al Retfærd,
eller med gjæstmilde Hjærter og Fromhed pryded' i Sindet.
Talende saa udi Snækken jeg tren, samt bød mine Svende
ogsaa at stige derind, for Tovet atter at løse.
Flux de stege om Bord og satte sig hver paa sin Tofte,
og i en Rad de sloge de graalige Bølger med Aaren.
Men da til Landet vi stødte, som ej ret fjærnt sig udstrakte,
nær ved Havet dernæst vi saa' en rummelig Hule,
højt omskygget af Lavrer; og ej ret langt fra dens Aabning
sov der Flokke af Faar samt Geder, og rundt om var opbygt
højtomhegnede Fold af dybtnedrammede Kampsten.
Smækre Graner der stod hos prægtigkronede Ege.
Inde mon sove en græsselig Mand, som Faarene vogted
enlig, fra andre skilt, blandt Folk han færdedes aldrig;
men i sit enlige Liv han pønsed paa svigelig Adfærd.
Sært det Utyske var skabt, fast ej han et Menneske ligned
af brødædende Folk, men skovomkransede Fjældtind
blandt højtknejsende Bjærge, som fjærnet staar fra de andre.
Her jeg de fleste befol af de højlig elskede Svende
tøve ved Snækken og flink at tage mig Vare paa Skibet,
blot udkaarende tolv af de allergjæveste Knøse
gik jeg, tagende med en Gedeskindsflaske, som fyldt var
med den sødlige, dunkle Vin, en Gave fra Maron,
Søn af Evanthes og Præst for Føbus, der Ismaros skjærmer;
thi vi skaaned ham selv saa vel som hans Børn og hans Hustru,

rørte af Ærefrygt, thi han boede i Føbus Apollos
tætomvoxede Lund. Han gav mig glimrende Skjænk til.
Af skjøntsmeddede Guld han syv Talenter mig skjænkte,
og en Pokal af pure Sølv dertil, samt desuden
Vin, som han gød udi samtlige tolv tvehankede Krukker.
Samme var sød, ublandet, en Gudedrik, hvilken ingen
kjendte af Trællenes Tal, og ingen af Terner i Huset,
blot han selv, hans elskede Viv samt Skaffersken ene.
Men naar man drak denne røde og honningsødlige Vindrik,
maatte et Bæger med tyve Maader af Vandet beblandes,
og guddommelig Duft udgik fra de fulde Pokaler;
da at styre sin Lyst var sandelig slet ingen Morskab.
Dermed den vældige Dunk jeg fyldte og Mad i en Pose
bragte dertil; thi strax min mandige Sjæl monne ane,
at jeg en Mand skulde se med frygtelig Styrke begavet,
vild dertil, som ej kjendte til Billighed eller til Retfærd.
Flux i Grotten vi tren, men ikke vi traf ham derinde;
thi de mæskede Hjorder af Faar han drev paa sin Græsgang.
Trædende ind i Grotten vi alt beskuede nøje.
Ost stod proppet i Kurve, og Staldene tæt vare fyldte
baade med Geder og Lam; hver Slags i Lukke for sig stod;
første Kuld stod alene; de mellemste spærredes særskilt;
ogsaa de spæde for sig. Hvert Kar løb over af Mælken,
Bøtter saa vel som Skaaler, i hvilke han malkede Hjorden.
Her mig Fællerne bade saa saare om Lov til at bortgaa
med en Del af hans Ost, og derpaa hurtig at drive
Geder og Lam fra Stald derned til vor hurtige Snække,
for at styre vor Kaas igjen paa Bølgernes Salthav.
Men jeg hørte dem ej, skjønt sligt os mest havde baadet.
Gjærne jeg Manden saa', og som Gjæst jeg vented en Gave.
Dog det for Svendene blev en lidet lystelig Skuen.
Nu vi fyrede Ild, samt ofrede; derpaa vi nedtog
enkelte af hans Ost fra Hylden og satte os derpaa,
indtil med Hjorden han kom. Han gik med Brænde paa Skuldren,
ret et forfærdeligt Læs for sit Aftensmaaltid at varme.
Slængende det ved Grotten han gjorde et frygteligt Bulder.
Alle vi fore af Skræk til Hulens inderste Bagkrog.
Han nu de mæskede Faar drev ind i den rummende Grotte,
alle, saa mange han malked; de mandlige lod han derude,
Bukke og Vædre i Flæng, i den store Fold udi Gaarden.
Derpaa han løftede højt en Sten til Lukke for Kløften,
stor saa at ej selv tvende og tyve herlige Vogne,
alle paa fire Hjul, den kunde fra Tærskelen vælte.
Saadan en gruelig Sten han stilled til Lukke for Hulen;
satte sig saa til at malke sin Hjord af brægende Geder,
alt i tilbørlige Orden; de smaa han lagde ved Patten.
Da nu af hvide Mælk han Hælvten omtrent havde nedslugt,
Resten han pressede af i de kvisteflettede Kurve.
Dog han den halve Del lod staa i Kar for at tage
stundum en Slurk, og for ej til Aftensmavsen at mangle.

Men da han havde med Il og Flid sit Arbejde fuldendt,
tændte han Ild, saa' os og spurgte derhos saalunde:
Fremmede! hvo er vel I? hvorfra hidfor I paa Vandet?
Er det for Handelens Skyld eller uden Med I omvanke
ret som en Sørøverflok, der paa Havet idelig flakker,
vovende eget Liv for andre at paaføre Ufred?
Saa han talte, men os med ét sank Modet i Brystet,
rædde vi blev for den vældige Røst, samt ham det Utyske.
Ikke des mindre gjenmælte jeg dog med følgende Tale:
Dragne fra Troja ud vi Akæer idelig flakke,
drevne af alskens Storm rundt om paa Bølgernes Afgrund.
Efter vort Hjem vi stunded; men andre Veje vi kom dog,
og langt anden Kaas; saa raadede Zevs vel med Visdom.
Vi Agamemnons Folk, den Atrides, stolte os nævne,
han, hvis Rygte nu mest lovprises her under vor Himmel,
saadan en By har han styrtet og rent lagt Folkene øde
rundt omkring. Men vi dit Knæ os ydmygelig nærme,
bede om Gjæsteskjænk, og om hvad dig ellers for Resten
lyster forære til os, som gemenlig fremmedes Ret er.
Hædre dog Guderne, bedste! vi komme ydmygelig til dig.
Zevs er en Hævner af alle de ydmygbedende Gjæster,
fremmedes hævnende Gud, som værdige Gjæster ledsager.
Saa jeg talte, men han gjentog med det grusomme Hjærte:
Enten en Daare du er, o fremmede! eller og fjærnt fra
hid du kom, siden mig du befaler Guder at frygte.
Ej vi Kykloper os kere om Zevs, den Ægidehenslynger,
ej om de salige Guder, da selv vi gjævere Folk er.
Ikke Kronions Harm skal kyse mig, saa at jeg skaaner
dig og dit Folk, hvis ej min Lyst saalunde mig byder.
Men sig nu frem, hvor hen du har styret din dygtige Snække,
enten til fjærne Strand eller nær ved, at jeg det kan vide.
Saa han fristende talte, men ej han mægted at skuffe
mig, den kløgtige Mand, thi jeg tog listig til Orde:
Snækken knuste for mig hin Jordens Ryster, Posejdon,
som den kasted mod Skjær, der ligge ret ved jer Strandbred,
slyngende den mod Klippen, og Storm fra Havet fordrev den.
Jeg med disse alene den grumme Fordærvelse undgik.
Saa jeg talte, han tav, den Mand med det grusomme Hjærte,
men sprang op, udstrakte sin Næve iblandt mine Svende,
greb saa to, dem han slynged som Hundehvalpe mod Jorden.
Hjærnesaften ad Gulvet flød, besudlende Jorden;
derpaa han Led for Led dem parted og laved et Maaltid,
aad saa ret som en Løve fra Bjærge; han levnede intet,
ikke Tarme, ej Kjød, ej heller de marvfulde Knogler.
Men vi alle til Zevs med Taarer Hænderne rakte,
skuende fæle Daad, og vi stod med raadvilde Hjærter.
Men da Kyklopen til sidst sin vældige Vom havde opfyldt,
ædt sit Menneskekjød, samt drukket den dejlige Mælk til,
lagde han sig udi Grotten og sov blandt Faarene henstrakt.
Meget jeg tvivlede da, udi mit højtfølende Hjærte,
om jeg skulde gaa hen, udtrække fra Laaret mit Glavind,

og ham bore i Brystet imellem Lever og Hjærte,
trykkende til med min Haand; men ét mig dæmpede Modet:
der vi da vilde som han af grumme Fordærvelse rammes;
ikke vi mægted med Hænder at vælte den mægtige Stenklump
fra den gabende Kløft, hvor han den stilled til Lukke.
Derfor vi ventede dog med Suk den herlige Eos.
Men da aarle fremsteg den rosenfingrede Eos,
tændte han Ild paa Arnen og malked de herlige Hjorder,
alt i tilbørlige Orden, de smaa han lagde ved Patten;
men da han havde med Il og Flid sit Arbejde fuldendt,
greb han igjen to Mænd og laved sig atter et Maaltid.
Da han var mæt, han drev fra Hulen de mæskede Hjorder,
hævende Stenen let, og stilled den atter til Lukke,
ret som en anden kan lægge et Laag paa Pilenes Kogger.
Derpaa med megen Skraal de mæskede Hjorder han hendrev
til deres Bjærg; men jeg sad inde og ruged paa Rænker,
om jeg kunde faa Hævn, og Athene mig Ros vilde unde.
Endelig saadant Raad i Huen mig tyktes det bedste:
Ret ved Arnen der laa Kyklopens vældige Knippel,
grøn, af Olietræ, som han skar for dermed at vandre,
naar den var tør, dog den for vore Øjne fast ligned
knejsende Mast i sorte og tyveradaarede Snække,
som med brede Dæk og Ladning ad Voverne løber.
Saadan dens Længde var, og saadan dens Drøjde at se til.
Jeg gik hen og kapped deraf et Stykke, en Favn lang,
lagde det for mine Svende og bød dem Staven at skrabe.
Flux de nu gjorde den glat, og jeg tilspidsede Enden.
Derpaa jeg glødede Spidsen i Arnens brændende Lue,
gjemte den dernæst vel forborgen dybt udi Gødsken,
som udi Grotten var spredt i store og talrige Dynger.
Nu mine Svende jeg bød tilsammen at kaste med Loddet,
hvo der med mig skulde vove at løfte den vældige Knippel,
og i hans Øje at bore, naar Søvnen ham sødelig paakom;
Lodden traf paa de Mænd, som selv jeg helst havde kaaret,
fire i Tal, og jeg selv til dem blev valgt som den femte.
Henimod Kvæld han drev til Hus velpelsede Hjorder,
og i den brede Grotte han alle Faarene indjog.
Ikke ét han glemte derude i rummende Gaardsplads,
enten han anede ondt, hvad eller en Gud ham det indskjød.
Da han igjen fik hævet til Lukke den vældige Stenklump,
sad han og malkede Faar samt Gedernes brægende Hjorder,
alt i tilbørlige Orden, de smaa han lagde ved Patten.
Men da han havde med Il og Flid sit Arbejde fuldendt,
greb han igjen to Mænd og laved sig atter et Maaltid.
Nu til Kyklopen jeg tren, samt talede til ham saalunde,
medens den dunkle Vin jeg bragte ham udi et Bæger:
Der, Kyklop! Drik nu Vin til det Menneskekjød, du har nedslugt,
at du kan se, hvad kostelig Vin der gjemtes i Snækken,
som vi forliste; thi dig jeg bringer et Offer, maaske du
da medlidende sender os hjem; thi hidtil du raste
alt for grovt, du slemme! mon nogen dig vil besøge

mer af Menneskers Børn, naar saa du Billighed krænker.
Saa jeg talte, han tog det og drak med hjærtelig Glæde
den sødtsmagende Vin og bad mig atter saalunde:
Skjænk mig paa ny som en Ven, derpaa dit Navn du fremsige
her paa Stand, at jeg dig med Gjæstegave kan fryde.
Ogsaa Kyklopernes Land, det frugtbare, plejer at bringe
den stordruede Vin, som Zevs tit kvæger med Regnskyl,
men din Drik er et Væld af Ambrosia selv og af Nektar.
Saa han talte, men jeg af den rødblussende Vindrik
tre Gange skjænkede i, tre Gange drak han i Dumhed.
Men da nu Vinens Dunst Kyklopen i Hovedet omløb,
saa jeg ham svared igjen med Ord saa søde som Honning:
Siden du fritter mit Navn, Kyklop! jeg ikke fordølger
det, naar du giver den Skjænk, som nys du har mig forjættet.
Ingen saa er mit Navn, og Ingen haver mig nævnet
Fader saa vel som Moder og alle Venner tilsammen.
Saa jeg talte; men han gjentog med det grusomme Hjærte:
Ingen æder jeg sidst og efter Svendene alle,
først de andre til Hobe; den Gjæsteskjænk jeg dig giver.
Talt, han baglængs tumled omkuld paa Gulvet, og henstrakt
laa han med fede Hals krumbøjet og ganske betvunget
af alvældige Søvn, mens Vin fra Svælget der udfløj,
blandet med Menneskekjød, som i Rus han gylpede af sig.
Derpaa Stangen jeg stak ind under den glødende Aske,
indtil den fattede Ild, og muntred med Ord mine Svende,
at ej nogen af Skræk tilbage skulde sig trække.
Men da vor Oliestang begyndte at tændes af Ilden,
— skjønt den var frisk og grøn — samt vældig Gnister udspredte,
jeg den fra Ilden bar hen til ham, imens mine Svende
stode os rundt omkring. Med Mod os fyldte en Dæmon.
Hine vor Oliestang, den spidse, med Næverne grebe
og ham i Øjet stødte; men jeg, paa Tæerne oprejst,
drejed den rundt, som naar med Navret en Mand gjennemborer
Skibets Planke, og andre forneden dreje med Remmen,
fattende hver sin Ende; det stedse snurrende løber.
Saaledes førte vi her den glødende Stang udi Øjet,
drejende rundt omkring, mens Blodet omstrømmede Branden.
Alle hans Øjenhaar samt Bryn bortsvedes af Ilddamp,
Øjestenen blev brændt, og Rødderne knitred i Luen.
Som naar en Smed neddypper sin Bile hvad eller sin Øxe
udi det kolde Vand, som da højtsprudlende syder,
hærdende den, thi saa man Jærnets Kræfter skal øge:
saaledes bragede Øjet om Oliestangen den hede.
Frygtelig jamred han nu, saa højt det gjaldt udi Fjældet.
Bort vi fore i Angst, men han udrev af sit Øje
Stangen, som rundt om var af Blodets Strømme besudlet;
langt han kasted den bort, og vred sig saare af Smerte.
Derpaa med Brøl han kaldte Kykloperne alle, som bygged
rundt omkring udi Grotter i stormomsusede Fjælde.
Hørende Raabet de alle tilstimlede histfra og herfra,

stode saa rundt om Hulen og spurgte, hvad der ham martred:
Hvilken en Ve, Polyfem! har rammet dig, siden du brøler
saa i ambrosiske Nat; du vækker os alle af Søvne.
Mon en Mand fra dig med Tvang vil Faarene drive
eller og myrde dig selv ved Vold eller listige Rænker?
Dem gjensvared fra Hulen den vældige Mand Polyfemos:
Venner! Ingen mig dræber med List og ikke med Kræfter.
Disse, gjenmælende ham paa ny med de vingede Ord, skreg:
Siden ej nogen Mand med Vold dig enlige tvinger,
er der jo intet Raad mod Sygdom sendt fra Kronion.
Men bed du til din Fader, den Havets Konge, Posejdon!
Talende saa de gik. Men Hjærtet lo mig i Livet,
at dem skuffed mit Navn, samt det snildtfattede Paafund.
Men Kyklopen, der stønned og jamrede sig i sin Marter,
famled med Hænderne om, samt flyttede Stenen fra Kløften.
Selv udi Døren han sad, med begge Hænderne udstrakt,
for at gribe enhver, som ud sig listed med Hjorden!
saa enfoldig en Sjæl han mente, at jeg skulde være.
Men jeg pønsede paa, hvad her vel bedst var at gjøre;
om jeg kunde fra Død mig selv og Vennerne udfri.
Alskens listige Raad og Sned i Sindet mig omløb;
thi om Livet det gjaldt, da Jammer over os svæved.
Endelig saadant Raad i Huen mig tyktes det bedste:
Vædderne gik derinde med tyktompelsede Kroppe,
store og skjønne, med Uld som mørkebrune Fioler;
dem jeg tiende bandt med kunstig flettede Kviste,
hvorpaa Kyklopen sov, det vilde og voldsomme Udyr,
tre med tre tilsammen, den mellemste bar mig en Ven bort,
medens ved Siden de to gik med til Svendenes Frelse.
Trende Vædre enhver udbar, men selv jeg mig valgte
Bukken, som bedst mig tyktes, og størst af Faarene alle.
Den om Ryggen jeg greb, og under den uldene Bug jeg
strakte mig hen, samt viklede Haanden udi de laadne,
krøllede Haar; jeg klynged mig fast, udholdende stadig.
Derpaa vi vented med Suk og Graad det herlige Dagskjær;
men da nu aarle fremsteg den rosenfingrede Eos,
alle de mandlige Hjorder i Flok til Græsningen udgik;
Hunnerne bræged i Stalden derinde, uden at malkes,
Yveret strutted med Mælk; men Herren, martret af Kvaler,
hver en Buk i sin Hjord med Haanden klappede venlig,
naar den rejste sig op. Dog Tossen mærkede aldrig
Mændene, hvilke jeg bandt ved Bukkenes uldene Bringe.
Sidst af Faarenes Flok min Buk til Aabningen spanked,
læsset med dygtig Uld og mig, som grublede meget.
Klappende ham begyndte den vældige Mand Polyfemos:
Elskede Buk! hvi vandrer du sidst i Dag fra min Hule?
foran dig hel sjælden min Hjord jo plejer at løbe,
ellers vandrer du først paa Græs blandt Engenes Blomster.
Med dine vældige Skridt, og først til Bækkenes Bølger.
Forrest du plejer mod Kvæld til Stalden atter at ile.
Nu er du sidste Mand; maaske du beklager din Herre,

som den nedrige Mand hans Øjes Lys har berøvet
med sine slemme Fæller, da han var døvet af Vinen,
Ingen, som ej jeg tror skal sin Fordærvelse undgaa.
Tænkte du blot som jeg og var med Mæle begavet,
kunde mig sige, hvor nu han for min Harme sig dølger,
da skulde Hjærnen flux af knuste Hovede strømme
hist og her paa mit Gulv, og da mit Hjærte fik Lindring
i den martrende Ve, som Niddingen Ingen har voldt mig.
Talende saa, han Bukken fra sig lod vandre til Græsning.
Da nu et Stykke vi kom fra Hulen og Folden i Gaarden,
selv jeg Vædderen slap og løste nu Svendene alle.
Flux vi da dreve de fede og vidthenskrævende Bukke
om ad krogede Veje, til endelig Snækken vi naaede,
hvor med hjærtelig Fryd de elskede Fæller os modtog,
os, som Døden undgik, men jamrede lydt for de andre;
dog jeg taalte ej sligt, men bød ved Blinken med Øjet
alle at tie, men flux de skjønompelsede Hjorder
kaste i Snækken og bort at sejle paa Bølgernes Saltvand.
Strax de stege om Bord og satte sig hver paa sin Tofte,
og i en Rad med Aaren de sloge de graalige Vover.
Men da vi vare saa langt, som vældige Raab kan fornemmes,
lydt til Kyklopen jeg vendte en hjærtebidende Tale:
Hør, Kyklop! det var ej en kraftløs Gjæst, hvis Knøse
du i den hule Grotte har ædt med voldsomme Styrke.
Svart din nedrige Daad dig nu har rammet, du onde!
du, som foruden Blu i dit Hus de fremmede æder.
Derfor du træffes af Hævn fra Zevs og de øvrige Guder.
Saa jeg talte, men han i Hu forbitredes saare.
Toppen af mægtige Fjæld han rev og slyngede mod os,
træffende ret foran den mørkblaastavnede Snække.
Lidet manglede den i at ramme Rorets Spidse.
Havet bølgede højt af den nedplumpende Fjældklump.
Skibet til Landet fór med den atter dalende Søgang,
som det med Kogen drev fra Havet ind imod Bredden.
Dog jeg greb i min Haand den lange, mægtige Baadsstang,
stødte det ud igjen, men bød ved et Nik mine Svende,
flux med Aaren at hale, for denne Jammer at undfly.
Men de styrtede sig med Kraft paa Aarerne alle.
Siden, da dobbelt saa langt vi havde paa Voverne løbet,
raabte jeg til Kyklopen, og Svendene vilde mig hindre,
trængende paa mig ind, med Ord saa søde som Honning:
Slemme! hvi mon du dog vil det vilde Menneske tirre,
ham, som nys med et Kast fra Havet drev vores Snække
atter mod Landet ind, hvor Død vi havde for Øje.
Hvis han blot havde hørt et Ord eller Stemme af nogen,
havde han Hovedet knust paa os og Planker i Skibet
med det takkede Fjæld; thi han kan slynge for Alvor.
Saa de talte; men ej de bøjed mit modige Hjærte.
Atter jeg raabte til ham med vældig Harme i Brystet:
Hør, Kyklop! Dersom én af vor Jords kortlevende Sønner
spørger dig, hvor du haver dit Øje saa ynkelig mistet,

sig da, du blændet est af den Stadbestormer Odyssevs,
Søn af Laertes, som bor paa Ithakas knejsende Ejland.
Saa jeg talte, men han gjentog med frygtelig Hylen:
Ve, saa traf det mig da, hint Sagn fra Oldtidens Dage!
Fordum boede blandt os en Seer, modig og vældig,
Telemos, Evrymos' Søn, som kløgtig var udi Spaadom,
og som, til han blev graa, iblandt Kykloperne spaaede.
Han havde sagt mig før, at saadant vilde mig ramme,
at ved Odyssevs' Haand jeg Øjet skulde berøves.
Men jeg ventede dog en stor og drabelig Kæmpe
udi min Fjende at se, med Kræfter frygtelig rustet.
Nu har saadan en ussel og rent foragtelig Pusling
røvet mig Øjets Lys, da jeg var døvet af Vinen.
Kom, Odyssevs! igjen, at jeg en Skjænk dig kan give
og Ledsagen dig skaffe hos Jordens mægtige Ryster.
Thi han avlede mig og stolt sig nævner min Fader.
Hvis han hjælpe mig vil, da kan han ene af alle.
Ingen af Guderne kan, og ingen af Menneskers Sønner.
Saa han talte, men jeg saaledes svarede atter:
Gid jeg kunde saa vist ved Liv og Aande dig skille,
og nedsende med Il til Ajdes' Bolig i Mørket,
som ej Jordens Ryster igjen dit Øje kan læge.
Saa jeg talte, men han i Bøn til Kongen Posejdon
rakte Hænderne højt mod Himlens stjærnede Hvælving:
Hør mig, Posejdon! du, vor Jords mørklokkede Favner!
Om du mig avlet har og stolt dig nævner min Fader,
lad ham ej finde sit Hjem, hin Stadbestormer Odyssevs!
Men om hans Lod saa er, paa ny at skue sit Ejland,
det højtknejsende Hus at naa og Fædrenes Bjærge,
lad ham da finde det sent, berøvet Fællerne alle,
og paa et fremmed Skib, men Huset finde i Jammer.
Saa han bad. Ham hørte den mørkomlokkede Konge.
Derpaa han løfted i Vejret endnu en sværere Stenklump,
slynged den mod os ud og spændte en frygtelig Kraft an,
træffende ret bag ved den mørkblaastavnede Snække.
Lidet mangled den i at ramme Rorets Spidse.
Havet bølgede højt af den nedplumpende Fjældklump,
Voverne Snækken drev igjen med Fart imod Landet.
Nu vi da naaede til Øen og traf der alle de andre
dygtigtoftede Snækker, og rundt om Fællerne sade,
fældende mange Taarer, fordi de savned os længe.
Derpaa fæsted vi Snækken i Breddens sandige Banker.
Selv vi satte vor Fod paa bølgebeskyllede Havbred.
Nu vi Kyklopens Faar uddrev af bugede Snækker,
delte dem saa, at ingen sin billige Del skulde savne.
Vædderen valgte til mig de kobberstøvlede Svende,
før end vi Hjorden delte, men jeg den bragte til Stranden,
ofrende den til Zevs, hin vældige Skyernes Driver.
Skankerne brændte jeg op. Dog ej han agted mit Offer.
Men han pønsede paa, at ødes de skulde tilsammen,
mine toftede Snækker og højlig elskede Svende.

Derpaa den hele Dag vi sade, til Solen neddaled,
drak af den sødlige Vin og aad umaadelig Kjødmad.
Men da Sol gik ned, og da Mørket trak over Jorden,
slumred vi samtlige ind paa den bølgebeskyllede Havbred.
Og da nu aarle fremsteg den rosenfingrede Eos,
flux med muntrende Ord jeg bød de samtlige Fæller,
selv at stige om Bord og Tovet atter at løse.
Strax de stege paa Skib og satte sig alle paa Tofte.
Derpaa i Række de slog de graalige Bølger med Aaren.
Videre droge vi nu med sorgbetyngede Hjærter,
fro, at Døden vi slap, men skilte ved elskede Fæller.

Æschylos: Perserne.

(Oversat af N. V. Dorph.)

Personerne:

Kor af Perser.
Atossa, Kong Xerxes' Moder.
Bud.
Darejos's Skygge.
Xerxes.

Scenen er foran den persiske Kongeborg. Man ser Darejos's Grav. Den persiske Konge Xerxes er draget i Krig mod Hellas med en uhyre stor Hær.

Kor.

Blandt det persiske Folk, som mod Hellas drog,
er det os, som kaldes de trofaste Mænd,
det er os, som bevogte den stolte, højt
guldstraalende Borg, os, hvem Xerxes selv,
Darejos' Søn, vor Konge og Drot,
efter Alderens Ret
har valgt til Riget at styre.
Om Kongens og hin guldprunkende Hærs
forønskede Hjemkomst ondt aner min Sjæl
i Forvirring og inderlig Angst.
Til Krigsfærd stormed al Asias Kraft
i Ungdommens Flor;
og intet Bud til Fods og intet til Hest
hidiler til Persernes Hjemstavn.
Fra Susas og Ekbatanas By
og fra Kissias ældgamle Mure bort
de vrimlende droge, nogle til Hest,
og andre til Skibs, og Fodfolk i Skridt,
i Krigen den fasteste Kjærne.
Ud drog Amistres og Artafrenes
og Megabates og Astaspes,
de Persers Fyrster,
og Drotter, undergivne vor Stordrot,
Høvedsmænd i den talrige Hær,
Bueskytter og Ryttere;
hver var gruelig at se, rædsom i Kamp,
med Modets højdristige Haab;
og Artembares, Stridshingsttumleren,

og Masistres og Imajos,
den flinke Bueskytte, og Farandake
og Hestebetvinger Sosthanes.
End andre fremsendte den store
og frugtbare Nejlos: Susiskanes,
Pegastagon, født i Ajgyptos,
og Hersker i hellige Memfis
den store Arsames, og ældgamle
Thebes Høvding Ariomardos,
og Sumpboerfolket, dygtige Sømænd,
en utællelig Mængde.
Og af yppigtlevende Lyder en Flok
der følger, som slutter i alt sig tæt
til Fastlandets Skare; dem fører i Kamp
Mitrogathes og Arktevs den gode som Drotter.
Ogsaa Sardes, det gyldne, udsender en Flok
af Krigsmænd paa vrimlende Vogne af Sted,
med to Spænd, med tre Spænd,
et frygteligt Syn at skue.
I Harnisk staar Folket fra Tmolosbjærgs Egn
og truer Hellas med Trældoms Aag:
Mardon, Tharybis, Lansekamps-Helte,
og mysiske Spydmænd. Og Babylons højt
guldstraalende By en alblandet Sværm
udsender i Stormgang, og Søfolk paa Skibe
og Mesterskytter med sikker Haand;
og fra hele Asia strømmer der ud
en sværdvæbnet Flok
under Kongens skræktruende Banner.
Slig Helteblomst i Leding drog ud
fra den persiske Kyst;
og Asias Land, som fostred dem op,
sukker dybt af længselfuldt Bryst,
og Moder og Viv tælle Dagenes Tal
og gyse for Tiden den lange.

Alt er Kongens Hær med stadknusende Magt
draget hisset ind i vort Gjenboland,
paa tovbundne Flaadbro vandrende over
athamantisk Hellesund,
da de lagde paa Havets Nakke som Aag tætnaglet Hærvej.

Se! det folkrige Asias fremstormende Hersker
oversvømmer al Landet med stolte Hærskarer
baade til Lands og til Vands, trygt stolende paa
sine Høvdinger, stærke og strænge,
han, Heltespiren af vor stolte Kongeslægt.

Med Øjne vildtgnistrende som Blikket af blodgjerrig Drage,
med Vrimmel af Krigsfolk og Skibe, paa syrisk Vogn i susende Fart
han jager mod spærkyndig Hellener pilmægtig Perser i Kamp.

Nej, ingen har før vovet den Stordaad, at bane Vej for en Hærstrøm
ved at tvinge med stærke Diger Havets ustyrlige Bølge.
Ja! ustandselig er Persers Hær, og sjælstærkt er Folket.

Hvilken dødelig Mand kan vel undgaa en Guddoms snedige List?
Hvo kan, behændig paa Fod, et heldigt Spring vel beherske?
Nej, venlig logrende lokker Daarskab først Jordens Søn i sit Garn,
og da gaar det over al Menneskekraft at rive sig løs.

Saadan efter Guders Raad hersked Skæbnen alt fordum og tilskikked de Perser,
borgsplittende Kamp kjækt at udføre,
og sejrvilde Rytterslag og Byers Ødelæggelse.

Og de lærte, naar vidtbesejlede Hav ret frisk for en Kuling henskummed,
at skue hen ud over Dybets Slette,
i Tillid til letspundne Tovværk og folkoverførende Flaadbro.

Derfor sønderrives Hjærtet,
natomhyllet, svart af Angst,
at vor Stad skal høre, at
mægtig Susaby har mistet
denne persiske Krigerhær.

Da vil ogsaa Kissias Borg[1])
dybt gjenstønne ak og ve!
medens Kvindesværmen hæver
Veraabskriget højt i Sky,
sønderrivende Slørets Lin.

Alt Folket strømmed af Landet ud
dels til Hest og dels til Fods,
ligervis som af Bier en Sværm
med Hærens Fører i Spidsen,
og drog fra Land hist over til Land paa en Bro
over det skillende Sunddyb.

Lejet vædes, i Længselen efter de bortdragne Mænd,
med Taarers Strøm.
Hver Perserinde, dybt bedrøvet af
Længsel efter sin elskede Mage, som
kampgrisk stormed i Ledingsfærd,
sidder ensom tilbage.

I Perser, velan!
lad os sætte os der i den ældgamle Borg,
anstille med Omhu dybtforskende Raad,
thi Nøden er nær.

---

[1]) I Persien.

Hvor gaar det dog Kong Xerxes nu,
Darejos' Søn,
efter samme Stamfader[1]) kaldet som vi?
Har Buestrængen[2]) sejret i Kamp?
Hvad eller har Lansen,[3]) med jærnstærk Od,
kraftig bestaaet?

(Atossa bæres paa en Trone ud af Kongeborgen.)

Men se, der sig nærmer i Guddomsglans
vor Konges Moder, vor Dronningesol!
Jeg kaster mig ned, i Støvet ned.
Saa lad os nu alle med jublende Røst
hende bringe vor ydmyge Hylding!

Dronning, herligst du blandt Persias dybtombæltede Kvinders Flok,
Xerxes' gamle Moder, hil dig, hil Darejos' Ægteviv!
Persergudens Mage var du, Persergudens Moder end,
dersom ej vor gamle Skytsaand har forladt vor Krigerhær.

Atossa. Derfor just jeg kommer hid og har forladt min gyldne Borg
og det Leje, som jeg delte med Darejos før en Gang.
Kummer sønderriver Hjærtet — ja jeg maa jer sige det,
at jeg ingenlunde, Venner, for mig selv er uden Frygt,
at vor store Rigdom flygter, at den styrter ned med Fod
Lykken, som Darejos bygged ikke uden Guddoms-Hjælp.
Derfor har en dobbelt Sorg nu fyldt med Gru min hele Sjæl:
Ingen har jo Agt for Rigdom, naar en Mand ej vogter den.
Fattigmand ej arver Hyldest, om end Kraft i Sjælen bor.
Vel er ubeskadt vor Rigdom, dog mit Hjærte skjælver, thi
Husets Øje, mener jeg, er Herren, naar han selv er der.
Derfor, da nu slige Kaar kan forestaa, saa raader mig
alt i denne Sag til Gavn, o Perser, trofast ædle Mænd!
Thi jeg venter mig af eder ikkun velbetænkte Raad.

Kor. Vid, Fyrstinde, du skal ikke anden Gang affordre mig
nogen Gjerning, noget Ord, naar Evnen blot som Viljen er!
thi vi alle tro dig ere, hvem du kalder til dit Raad.

Atossa. Hver evig Nat hjemsøges jeg af Drømmesyn
fra den Tid, da min Søn til Leding rusted sig
og drog mod Hellaslandet for at øde det.
Men aldrig saa' jeg noget før saa tydeligt,
som sidste Nat: jeg alt nu skal fortælle dig.
Jeg syntes, jeg to dejligklædte Kvinder saa',
den ene hyllet helt i persisk Pragtgevandt,
den anden i hellenisk Dragt, at træde frem,
de højanseligste blandt alle, som er til,
i Skjønhed uden Dadel, Søstre af én Slægt.
Det Fædreland, som faldet var i deres Lod,
for denne Hellas var, for hin Barbarerland.
De stod i Tvedragts Lue, som det syntes mig,
forbitret mod hinanden. Da min Søn det saa',

---

[1]) Persevs. [2]) Perserne. [3]) Hellenerne.

han standsed og formilded dem, og spænder dem
for sine Vogne flux og lægger Kobbelet
om Nakken. Hin sig brysted stolt af denne Pynt,
og lod, med Tømmen i sin Mund, sig styre let.
Den anden vred sig vildt, og sønderbrød sin Vogn
med Hænderne, og rev den tøjleløs med Magt
af Sted med sig og bryder Aaget over tværs.
Min Søn af Vognen styrter, og hans Fader staar
med ynksomt Blik ved Siden. Og da Xerxes ser
ham, rev sin Kappe han fra Skuldren sønderslidt.
Se, saadant var det Nattesyn, jeg taled om.
Da jeg om Morgnen havde vædet Hænderne
i Kildens klare Væld og tren med Offer i
min Haand til Altret hen for der at ofre til
de naaderige Guder, alt som det sig bør;
da ser en Ørn jeg fly til Fojbos' Alter hen.
Af Angst, o Venner, blev jeg maalløs staaende.
Da blev jeg vár en Falk, som styrted efter den
med ilsomt Vingeslag og rev med sine Kløer
dens Hoved sønder; den kun dukked og hengav
sit Liv. Rædsommeligt det var for mig at se,
for jer at høre. Dog I véd, at hvis min Søn
er heldig, vil han højt beundres som en Helt;
er han uheldig, hersker han alligevel,
som hidtil, uden Ansvar, over dette Land.

Kor. Ikke ville vi, o Moder, haardt dig ængste ved vort Ord,
heller ej opmuntre dig. Men bønfald ydmyg Himlens Magt,
at den naadigmild afvender alt, hvad rædsomt du har set,
og al Lykkens hele Fylde skjænker dig og dine Børn,
dette Land, og alle Venner! Dernæst bør du ofre til
Jorden og de hedengangne. Bed saa til din Ægtemand,
som du jo i Nat har set, at naadefuld han sende vil
til din Søn og dig alt godt fra Jordens Dyb til Lyset frem,
men alt ondt af Jorden skjules dybt hengjemt i Mørkets Vraa!
Saadan med begejstret Sjæl jeg trohengiven raader dig;
og at alt vil ende herligt dig til Gavn, det tro vi vist!

Atossa. Ja, du har med venligt Sind, du første Tolker af min Drøm,
fast begrundet hvert dit Udsagn om min Søn og alt mit Hus.
Gid da Lykken være med os! — Alt, som du har ønsket det,
skal for Guderne jeg gjøre, for vor Ven i Jordens Skjød,
naar jeg først er kommen hjem. — Men dog jeg ønsker ét endnu:
Sig mig, Venner, hvor i Verden ligger vel den By Athen?

Kor. Langt herfra, hvor hist Drot Helios dukker sig i Vestens Flod.

Atossa. Har min Søn alligevel dog villet tage denne By?

Kor. Ja! da vilde hele Hellas blive Kongen underlagt.

Atossa. Indeslutter denne Stad da saadan talrig Helteslægt?

Kor. Ja, en Krigerhær, som voldte Perserfolket meget ondt.

Atossa. Nu, hvad findes der da ellers? Er der ogsaa Rigdom nok?

Kor. Der fra Sølvets Kilde vælder Rigdom frem af Jordens Skjød.[1])
Atossa. Mon i deres Haand da ogsaa blinker buespændte Pil?
Kor. Nej! De bære høje Lanser, Vaabenrustninger og Skjold.
Atossa. Hvem er Folkets høje Hersker og dets Hærs Befalingsmand?
Kor. Ingen Slaver er hint Folk og ikke Træl for nogen Mand.
Atossa. Hvordan vil de holde Stand da mod en Fjendes Overfald?
Kor. Saadan som da før de slog Darejos' store, skjønne Hær.
Atossa. Rædselsord for hver en Moder, som har sendt sin Søn i Kamp!
Kor. Men jeg tror nu nok, du snart vil faa den sikreste Besked,
thi der kommer ilsomt hid en Mand, som vist en Perser er,
og han bringer sikkert Budskab, enten godt hvad eller ondt.
Bud (kommer). O alle Byer vidt i hele Asia!
O Perserland, du yppig Rigdoms stolte Havn!
Hvor er dog svunden med ét Slag din Vældes Glans!
Og Persers Blomst er segnet hen og traadt i Støv!
Ak! ondt det er, at være første Bud om ondt!
Og dog jeg skal jo tolke jer den hele Nød.
O ve! Barbarerhæren hel er ødelagt!
Kor. Rædsomt, rædsomt! ha, nyslagne blodige Saar!
Græder, Perser, ved sligt Jammerbud!
Bud. Ja, ja! vor Magt er ødelagt, alt er forbi!
Selv har jeg aldrig haabet nogen Hjemkomstdag.
Kor. Ak, alt for langt er vort Oldingsliv,
da vi nu skal høre slig Nød uden Haab!
Bud. Som Øjenvidne selv, ej efter andres Ord,
jeg melder eder, Perser, al vor bitre Nød.
Kor. Ve, o ve! Omsonst der strømmed
en vrimlende Hob af Pile her fra,
fra vort Asias Bred til Landet hist, til
hint højherlige Hellas.
Bud. Opfyldt med sønderrevne Lig af faldne Mænd
er Salamis' Strand og hele Kysten vidt omkring.
Kor. Ve, o ve! saa mange Venner
rulle da hen
i Havstokkens Brænding, livløse, bølgebeskvulpte,
i vidthenflydende Gevandter!
Bud. Ja, intet hjalp vor Pilevrimmel! Plat forgik
vor hele Hær ved Snabelskibes knusende Storm.
Kor. Istem Klageraab,
og skrig ve over Fjenderne højt!
Ja, Guder styrted os brat
i dybeste Nød, ak, ak! da vor Hær blev forødt!
Bud. Forhadte Lyd at høre Navnet Salamis!
Athen, dit Minde vækker mine Smerteskrig!

---

[1]) Sølvgruber.

Kor. Ja, forhadt af Fjender du er, Athen!
Vi mindes med Gru,
hvor mange persiske Kvinder grumt
du røved Sønner og Mænd!
Atossa. Alt længe har jeg arme tiet, bøjet dybt
af Smerten; ja, den overvælded mig saa haardt,
at ej jeg kunde tale, spørge mer om ondt.
Og dog maa Jordens Børn jo bære hver en Sorg,
naar Guderne det vil. (Til Budet.) Fortæl nu al vor Nød,
og sig, endskjønt du sukker under Smertens Vægt:
Hvem er ej død? Men hvem skal vi begræde først
af Hærens Drotter, som, med Herskerstav i Haand,
i Døden segnende forlod sin tomme Plads?
Bud. End lever Xerxes selv og skuer Solens Lys.
Atossa. Saa er jo atter i mit Hus da herligt Lys,
og klart nu skinner Dagen efter mørke Nat!
Bud. Artembares, ti Tusend Hestfolks Høvedsmand,
blev kastet paa Silenias Klippekyster[1]) hen;
og Kiliarken Dadakes ved Skibets Stød
fløj brat, letspringende, fra Dækket hovedkulds;
og Tenagon, en ædel indfødt Baktrier,
nu tumles hist om havbeskvulpet Ajas-Ø.
Lilajos og Argestes samt og Arsames,
betvungne nær hin Ø, den duenærende,
blev alle kasted' paa den skarpe Kyst i Land;
og fjærne Nabo til Ægyptens Nejlosvæld,
Arktevs, og Adeves, og Feresseves end,
og saa Farnukos, styrted alle fra ét Skib.
Matallos, Kryser, Myriadehøvding, faldt,
tre Myriader sorte Hestfolks Overdrot,
og farvede sit tætte, skyggesprængte Skjæg,
det lysegule, dybt i Blodets Purpurstrøm;
og Mager Arabos og Baktrer Artames,
opskyllede, nu raadne hen paa stenhaard Kyst;
og saa Amestris, og Amfistrevs, han, som svang
det tunge Spær, og Ædling Ariomardos, som
forvoldte Sardes Sorg, og Mysier Sejsames;
og Tharybis, fem Gange femti Skibes Drot,
af Slægt Lyrnæer og en højanselig Mand,
nu ligger strakt paa Dødens bitre Leje hen.
Syennesis, den første Mand i dristigt Mod,
Kilikerhøvding, som forvoldte Fjendens Hær
af alle mest Fordærv, sank hen med Helteros.
Nu har jeg nævnt de Høvdinger, jeg mindes mig.
Men af det meget onde det er dog kun lidt.
Atossa. Ak, ak! Det værste ondt det har jeg nu dog hø
de Persers Skjændsel, deres høje Vaandeskrig.
Men sig mig dog, og kom endnu tilbage did:
hvor stor vel de hellenske Skibes Mængde var,

[1]) Paa Salamis, Ajas' Ø, den duenærende.

da de sig dristed til at gaa i Kamp imod
den stærke Perserhær ved Angrebsstorm til Søs.
Bud. Hvad Mængden angaar, maatte ganske vist
vi Perser have sejret, thi Hellenerne
en Flaade havde af tre Hundred Skibe kun,
og saa, foruden dem, et udvalgt Tal af ti.
Men Xerxes havde under sig, det véd jeg vist,
en Mængde af et Tusend og to Hundred syv
henbrusende med Pilens Fart — det Sandhed er.
Tror du, at vi besejredes i slig en Kamp?
Atossa. Nej, nej! En Hævnaand har tilintetgjort vor Hær
og tynget Lykkens Vægtskaal ned med uligt Lod.
Bud. Ja, Guder frelse nok Gudinden Pallas' By.
Atossa. Staar end Athen? Er Byen uforstyrret end?
Bud. Da Mændene bestaa, staar sikker Stad og Borg.
Atossa. Hvorledes kom det første Sammenstød til Søs?
Sig, hvem begyndte Kampen? Mon Hellenerne?
Min Søn maaske, stolt af sin Flaades Overmagt?
Bud. Den første Rod til alt det onde, Dronning, var
en fjendtlig Hævneraand, hvorfra den ogsaa kom.
Først en Hellener fra de Athenæers Hær
kom til din Søn, til Xerxes hen, og sagde saa:
at, naar sin dunkle Skygge Natten havde spredt,
hans Landsmænd vilde uden Ophold springe flux
om Bord paa deres Skibe for ved lønlig Flugt,
en hist, en her, i Hast at frelse deres Liv.
Saa snart han hørte dette og ej anede
Hellenermandens List og Guders Avind, han
paabyder hver af sine Skibsbefalingsmænd,
saa snart som Solens lyse Straalebrand var slukt
paa Jord, og Mørket dækked Himmelbuen dybt,
at dele Kjærne-Flaaden i tre lige Hold,
bevogte hvert et Udløb, hver en Havets Vej
og lægge andre Skibe rundt om Ajas' Ø,
at Grækerne, paa Flugt fra Undergang og Død,
naar ud de prøved paa at liste sig til Søs,
da maatte miste Livet alle Mand som én.
Se, saadan talte Kongen med højdristigt Mod.
Hvad Guder havde ham bestemt, han aned ej.
Ej svigted Folket, men med ivrig Travlhed først
de tilbereded Maaltid; Baadsmandsfolket bandt
med Remmer Aaren til den passelige Tol.
Og da nu Solens lyse Kjærte hel var slukt,
og Natten vælded ud, saa gik hver Styrmand strax
om Bord i Flaaden og hver Krigsbefalingsmand.
Nu følge hele Rækker flux af Orlogsmænd,
og sejle, som enhver af dem befalet var;
og hele Natten lode Flaadens Høvedsmænd
det hele Mandskab krydse hid og did til Vagt.
Saadan gik Natten. — Men Hellenerfolkets Hær
ej havde nogen Steds forsøgt i Smug at fly. —

Da derpaa Dagen, med sit hvide Hestespand,
hen over hele Landet gød sin Straaleglans,
saa klang der fra Helleners Kor vidt brusende
en Lyd som festlig Kampsang, og fra Øens Klint
gjengjalded Ekko højt i Sky hint Jubelraab.
Nu sneg sig Frygt hos alle os Barbarer ind,
da vi os saa' bedragne, thi ej som til Flugt
istemte de Hellener alvorsfulde Kvad,
men som til Storm med muntert Mod i Kampens Larm.
Trompetens Raab slog ned som Lyn i hver en Sjæl,
og flux med plaskende Aarers Samslag fast i Takt
de strejfed efter Baadsmands-Opsang Havets Ryg,
og pludselig vi se dem alle for vort Blik.
Den højre Fløj, velsluttet, lagde hen sig først
foran Slaglinjen, og derefter nærmed sig
den hele Flaade, og nu hørtes overalt
de høje Raab: »O Hellas' Sønner, fremad! frem!
Befrier vort Fædreland — befrier vore Børn —
og Hustruer — og vore Guders Helligdom —
og Fædres Grave! — nu staar alt i Kamp paa Spil!«
Men da gjensvared ogsaa højt henbrusende
vort Perser-Raab; nu var ej Tid at tøve mer.
Flux jog nu Skib paa Skib sin snabelspidse Stavn
i Boven; et hellenisk Skib begyndte først
at storme, sønderbrydende Gallionen paa
et punisk Skib; — da greb man an paa hver en Kant.
I Førstningen holdt Perserhærens Vrimmel Stand,
men da den Mængde Skibe trængtes sammen i
det snævre Sund, da var al fælles Hjælp forbi;
thi stødende stærkt ærtsbeslagne Snabler mod
hverandre knuste de den hele Aarerad.
Hellenerskibene med kløgtigt Overlæg
sig trængte om os i en Kreds, løb os i Grund
med Kjølen op; — nu var ej Havet mer at se,
da det var fuldt af Vrag og døde Mennesker,
og Klippeskjær og Kyster dækte helt med Lig.
I vildsom Flugt bortroede nu hvert Skib i Hast,
saa mange, som tilovers var af Persers Hær.
Og, som ved Tunfisk- eller anden Fiske-Dræt,
de hugged, sønderslog med Aarestykker og
med Stumper Vrag; og lydt der gjenlød rundt omkring
hen over Havets Dyb Veraab og Jubelskrig, —
indtil snart Nattehimlens Øje slutted alt.
  Men ej jeg kunde nævne dig vor hele Nød,
om end jeg taled otte Dage uafbrudt.
Thi vær forsikret, at der aldrig paa én Dag
er forhen død saa talrig Flok af Mennesker.
  Atossa. Ak ve! et rædsomt Hav af Jammer er brudt løs
ud over Perser og Barbarers hele Slægt!
  Bud. Og saa er det endnu dog ej den halve Nød.

Saa rigt et Maal af Lidelser forfulgte os,
at det er dobbelt mer, end hvad jeg alt har nævnt.
Atossa. Ja, hvilken Skæbne kunde være mere fjendsk?
Hvad er det for en Jammer, som har truffet haardt
vor Hær og synker med sin tunge Vægt saa dybt?
Bud. Hver Perser, som i Ungdomskraften blomstred og
var stærk af Sjæl og højanset ved Adelsbyrd
og Kongen tro iblandt hans bedste Dannemænd,
de faldt med Spot og Haan i hæderløse Død.
Atossa. Ak, Venner! ve mig arme, hvilken rædsom Lod!
Hvorledes blev de dog i Døden revne bort?
Bud. Der er en Ø ret nær ved Salamis's Kyst,
kun liden, fuld af Skjær; der vandrer Pan, som Dans
og Sang har kjær, paa Stranden ved det dybe Hav.
Did sender Xerxes os, for at, naar Fjendens Hær
i Mørket frelste sig fra Bord til denne Ø,
vi let da kunde dræbe hver Hellenermand
og frelse vore Venner fra det vaade Dyb.
Han kjendte slet, hvad forestod; thi da en Gud
gav Grækerne højherlig Sejr i Kamp til Søs,
de paa den samme Dag, iførte Panserdragt,
sprang ud fra deres Skibe og besatte rundt
omkring den hele Ø, men vare dog i Tvivl,
hvor hen de skulde vende sig, da de med Kast
af Sten blev overvælded'; og fra Buens Stræng
sprang Pile hvinende og traf og myrded grumt.
Til sidst i samlet Stormløb styrted Grækerne
nu frem og hugged, søndersled hver Fjendekrop,
indtil de havde udslukt hver en Gnist af Liv.
Højt jamred Xerxes ved at se Blodbadets Gru.
Han havde Stade, synligt for den hele Hær,
paa Toppen af en Bakke nær ved Havets Bred.
Han sønderrev sin Kappe, skreg i højen Sky,
udsendte flux Befaling til sin Landmagtshær
og styrted bort i vildene Flugt.
Slig Jammersfærd,
fordoblet, maa vel tvinge Suk dybt fra dit Bryst.
Atossa. Forhadte Dæmon! ha! hvor har du skuffet dog
hver Persers Haab! Besk var den Hævn, min Søn opfandt
mod stolten By Athen! Det var ej nok, den Strøm
af Perserblod, som havde flydt ved Marathon!
Det Blodbad vilde nu min Søn gjengjælde dem,
men ak! hvad Jammerskvide drog han over sig!
Dog sig mig, hvor forlod du vel de Skibe, som
fra Undergang sig frelste? Véd du det, saa tal!
Bud. De forladte Skibes Høvdinger ved gunstig Bør
sig skynde bort og gribe hæderløst til Flugt;
men Hærens Levninger af Landfolk omkom i
Bøoterland, selv nær en Kildes Læskedrik
af Tørst vansmægtende; vi andre, stønnende
og matte, slæbte os dog frem til Fokis' Land,

og saa til Doris og til Malierbugten, hvor
Sperkejos væder Jorden med sin hulde Strøm.
Derfra vi til Akajerlandets Slette kom
og til Thessalerstaten, som imodtog os,
der mangled Føden; dèr omkom mangfoldige
af Tørst og Hunger; begge Dele plaged os.
Saa kom vi til Magnesias Grænser hen, og saa
til Makedoners Land, til Floden Axios,
til Bolbes Rørsump og Pangajosbjærget og
Edonerlandet. Her om Natten sendte flux
en Gud utidig Vinterfrost, som størkned brat
den hele klare Strymonflod; og mangen en,
som før ej agted Guderne, nu bad til dem
ydmygelig, anraabte Jord og Himmel højt.
Da Hæren havde nu hørt op at bede til
de himmelske, saa gaar den over den frosne Flod.
Og hvo af os, som ilsom over Floden slap,
før Dagens Gud sin Straale skød, han reddet blev;
thi Solen trængte med sit stærke Flammeblik
igjennem Flodens Is, som smelted i dets Glød.
Da styrted paa hverandre de, — og heldigst den,
som snarest stønned Livets Aande af sit Bryst.
De, som tilovers blev og funde Frelsens Held,
de slæbte gjennem Trake sig med største Nød
og kom paa Flugten, dog ikkun i ringe Tal,
til Hjemmets Arne — ak! dybt sukker Persers Stad
af Længsel efter Landets hulde Ungdomsflor.
Nu har jeg sagt, hvad sandt er. Meget ondt, som kun
en Gud har skikket Perserne, fortier jeg.

Kor. Fordømmelige Dæmon! ha, hvor skadefro
nedtræder du med grusom Fod al Persias Folk!

Atossa. O, ve mig arme! ak! min Hær tilintetgjort!
O, du hint Nattens klarlig skuede Drømmesyn,
hvor viste du mig tydelig vor onde Lod!
Men I har falskelig udtydet denne Drøm.
Alligevel da eders Raad har afgjort det
saaledes, vil jeg bede først til Guderne.
Derpaa til Jorden og de hedengangne vil
jeg bringe Gaver, Offerbrød fra mit Palads,
til Soning efter overstanden Nød vist nok,
dog og, om Tiden maatte bringe bedre Held.
Men I bør og i denne bitre Trængselstid
som trofast gode Mænd mig give trofast Raad.
Og, kommer for mit Aasyn nu min Søn her hid,
saa trøster ham og bringer ham til mit Palads,
at ikke mere ondt til ondt skal føje sig.

(gaar.)

Kor. O, Zevs, du Konge, saa har du forødt
det stoltelig knejsende persiske Folks
talrige Hær,

har indhyllet dybt Ekbatanas Borg
og Susa i Kummerens Mørke!

Og mangen en Moder med silkeblød Haand
sønderriver sit Slør
og væder med rindende Taarer sin Barm,
thi hun har sin Del jo i Sorgen!

Og alle Persiens ømtklagende Kvinder
længes at skue deres unge Mænd
og Ægtelejet med Bolstere bløde,
og sørge med vemodig haabløse Suk
over Ungdommens tabte fortryllende Lyst! —
Ogsaa jeg føler dybt i mit Hjærte Ve
ved de bortgangnes sorgfulde Skæbne!

Ja, nu sørger Asias Land, at al dets Kraft er plat udtømt.
Xerxes førte Folket, ak!
Xerxes ødte det, o ve!
Xerxes voldte al vor Kvide ved sit Daaretog til Søs.
Hvorfor holdt Darejos kjæk sig paa sit Krigstog uden Tab,
Skyttefolkets stærke Drot,
Susas elskte Fører?

Landfolk, Søfolk var om Bord; og ensbevingte, forstavnblaa
Skibe bare dem, ak, ak!
Skibe ødte dem, o ve!
Skibe, som med Snabler knuse ved Ioners stærke Haand.
Næppe undslap, som vi høre, Kongen selv fra dette Tog
gjennem Thrakes Hedeørk og
vintervilde Veje.

Hver, som segned i Døden først,
voldsomt nedstyrtet, ak!
rundt om kychreiske[1]) Kyster, o ve!
kastes vidt om i Hav! — O græd og klag! Raab højt imod Himlen
din uhyre Jammer, ve, ve!
opløft i din Kval vildthvinende Jammerskrig!

Tumlede om i Bølgebrud de
rædsomt fortæres af lutrende Dybs, ak!
maalløse Yngel, o ve!
Uden Husbond sørger Huset; og Forældre uden Børn,
kvalbespændte,
veklagende Gubber overalt høre Vaandesuk.

Asias Folk ikke længer
adlyde Persernes Love,

---

[1]) Salaminiske.

og ej yde de Skatter
efter Voldsherres Bud,
heller ej vil de sig kaste
i Støvet for Herskers Fod,
thi Kongemagten er knust.

Nej, ikke længer er Menneskers Tunge
bunden, thi Folket er løst, og
frit tør det tale, da
Voldsmagtens Aag nu er brudt;
med blodfarvet Strand hin
Ajas' omskvulpede Ø
i sit Skjød skjuler Persias Magt.

Atossa (uden Kongesmykke, med faa Terner, som bære Krukker, Skaale o. d.).
O Venner! hver, som kjender Livets Trængsler, véd,
at, naar først Modgangsbølgen over Jordens Børn
har væltet sig, saa pleje de at frygte alt;
men føjer Lykkens Strøm dem vel, de stole paa,
at Lykkens Medbør vil bestandig følge dem.
Saa synes mig, at hvert et Gudebilled, som
jeg nærmer mig, indjager Rædsel ved sit Blik;
og i mit Øre lyder Skrig uhyggeligt.
Saaledes ængster Frygt for ondt min bange Sjæl.
Derfor jeg er nu atter draget hjemme fra
— men ej i Gyldenkarm, med Yppighed, som før —
for til min Xerxes' Fader at bringe Offerdrik,
et huldrigt Sonemiddel for de døde hist —
først af en hellig Ko en hvid og liflig Mælk,
og Blomsterbiens draabeklare Honningsaft,
og dertil Vand fra Jomfrukildens rene Væld,
og saa fra Druens Moder hist paa Markens Høj
en kraftig Drik, den gamle Rankes søde Barn.
Jeg ogsaa har det evig bladeblomstrende
bleggule Oljetræs duftrigsøde Frugt,
og kranseflettede Blomster, Jordens hulde Børn.
Istemmer da, o Venner, ved min Offerfest
en Sonesang til Underverdnen! Kalder frem
Darejos' Aand, mens jeg hver Underverdnens Gud
vil yde Hædersskjænk, udgydt i Jordens Skjød!

Kor. Fru Dronning, tilbedet af Persias Folk,
udgyd nu dit Offer i Dødens Haller!
Vi ville bede ydmyg i Sang,
at naadige os vorde
de dødes Herrer i Hades!
Saa hører, I Dødens hellige Guder,
du Jord, og Hermes, og Underverdnens Drot!
o, sender fra Dybet Sjælen til Lys!
thi kjender Darejos Frelse for os,
saa siger han ene blandt alle, hvad Maal os er sat.

Hører du mig, salige Helt, gudlige Drot,
naar jeg sender til dig
paa persisk Vis
vildthvinende Jammerskrig,
og kvalfuldt Veraab
højt lyder til dig?
Hører du mig fra dit Dyb?

Hør da, du Jord! hør da hver Underjords-Drot!
Tillad, at hin herlige Aand
stiger op fra sit Hjem,
hin Persias Susa-fostrede Gud!
Sender ham op,
hvis Lige aldrig
Perserjord har skjult!

Kjær er mig Helten, kjær mig hans Gravhøj!
Ja, kjær er Sjælen, den skjuler!
Aïdonevs, Aïdonevs,
send du os op
Darejos, vor Konge Darejos!

Ikke han nogen Tid Mænd har forødt
ved Krigens Vold og Fordærv.
Guddomsvis han kaldtes af Perser,
guddomsvis han var;
saa herlig han førte vor Hær.

O, Konge, gamle Konge, kom, o, kom,
stig nu højt over Gravhøjen op,
smykt med knejsende Kongetiara!
Og hæv Foden med safrandyppet Sandal!
Kom, o, hulde Fader Darejos, kom!

Aabenbar dig, o, Konge, at selv du maa høre
Kongens ny, uhørte Sorg!
Stygisk Taage alt svæver der frem!
Al Folkets Ungdom er styrtet i Døden!
Kom, o, hulde Fader Darejos, kom!

Ak, ak, ak, ak!
O, du, hvis Død højt beklager hver Ven!
Hvi er dog, Herre, o Herre,
fordærvelig Ufærd ved Daarskab beredet,
i dobbelt Maal,
dette dit Land?
og sønderknust Orlogsflaaden,
knust til Vrag, til Vrag?

Darejos. Trofaste Mænd, min Ungdoms elskte Venner, I,
graahærdede Perser, hvilken Modgang lider I?
I Jorden trængte dybt sig eders Vaandesuk;
og ved at se min Ægtefælle ved min Grav
jeg gyser, tog dog venlig hendes Offerskjænk.
I græder alle, staaende om Graven her,
og aandemanende med høje Jammerskrig,
med Suk og Graad I kalde mig. Dog er det ej
saa let at slippe ud, da Hades-Guderne
langt heller tage mod end give nogen fri.
Dog, da jeg gjælder noget hos dem, kommer jeg
med Il, for ej at dadles for Forsømmelse.
Saa sig mig da, hvad Nød der trykker Perserne!

Kor. Jeg er bange for at skue,
jeg er bange for at tale,
fuld af fordums Frygt for dig.

Darejos. Men da histfra nu jeg kommer, bøjet ved dit Klageraab,
giv mig ej en lang Beretning, men fortæl kun kort og godt
alt, hvad du til Sagen kjender, og lad fare Frygt for mig!

Kor. Ha, mig ængster, dig at føje!
og mig ængster at fortælle,
hvad for Ven er haardt at høre!

Darejos. Hvis din fordums Ærefrygt endnu betager dig dit Mod,
hør da du, som deled før mit Leje, oldærværdige Viv,
stands nu dine Suk og Klager, og fortæl sandfærdig alt!
Jordisktunge Modgangskvaler rammer ofte Jordens Børn.
Mangt et Uheld, hist paa Havet, eller paa det faste Land,
træffer dem, naar Livets lange Traad dem spindes alt for lang.

Atossa. Du dog fremfor hver en anden vandt et højst lyksaligt Lod,
thi saa længe som du Solens Lys beskued, leved du,
af enhver misundt, et fredsælt Liv som Perserfolkets Gud;
nu misunder jeg din Død dig, før du saa' vor dybe Nød.
Nu du alle Ting, Darejos, kort og klarlig høre skal:
sønderknust er Persers Vælde — med ét Ord det være sagt!

Darejos. Men hvorledes? Er i Riget udbrudt Oprør eller Pest?

Atossa. Nej, vist ikke! Hele Hæren lagdes øde ved Athen.

Darejos. Hvem af mine Sønner førte Hæren didhen? Sig mig det!

Atossa. Raske Xerxes. Han har ødet Fastlandsslettens hele Kraft.

Darejos. Mon til Lands hvad eller Vands han voved sligt et galt Forsøg?

Atossa. Til Lands og Vands. I tvende Linjer drog han frem med dobbelt Magt.

Darejos. Hvordan lyktes Overfarten for saa stor en Fodfolkshær?

Atossa. Over Hellas' Sund han slog en Bro til Hærens Overgang.

Darejos. Det fuldbyrded han og spærred hel det store Bosporos?

Atossa. Ja! saa er det. Men en Dæmon sneg sig i hans Sjæl vist ind.

Darejos. Ve! saa kom en mægtig Dæmon og forvirred svart hans Sind!

Atossa. Ja, nu har jo Enden lært os, hvilken Jammer den har voldt.

Darejos. Sig, hvad ondt har Hæren lidt, at I saa dybt beklager den?

Atossa. Ak! vor Sømagts Undergang drog flux vor Landmagts efter sig.

Darejos. Altsaa er det hele Folk nu helt ved Sværdet ødelagt?

Atossa. Ja, nu jamrer Susas By, at den er øde, tom for Mænd.

Darejos. Guder! saadan herlig Krigshær, Landets sikre Hjælp og Værn!

Atossa. Baktras Folk er plat bortrevet, hver fra Oldingsaldren fjærn.

Darejos. O, den arme! hvilken Flor af Vaabenfæller har han tabt!

Atossa. Ene og forladt skal Xerxes, som man siger, kun med faa —

Darejos. Hvor, hvordan dog har han endet? Er der ingen Frelse til?

Atossa. Lykkelig han kom til Broen, som forbinder Land med Land.

Darejos. Og han frelst da kom tilbage til sit Land? er det og vist?

Atossa. Ja! den Sag er sikker nok, derom er vist nok ingen Tvivl.

Darejos. Ve! hvor hastig blev dog hvert et Varsel opfyldt! Mod min Søn
slyngte Zevs Gudordenes Fuldbyrdelse. Jeg troede nok,
at en Gang i fjærne Tider vilde Guder holde Ord;
men hvis én udfordrer Skæbnen, styrter ham en Gud paa Stand.
Saadan synes Kilden funden til al Fædrelandets Nød.
Men min Søn har ej erkjendt det, fuld af Ungdoms Overmod,
da han dristed sig at holde Hellespont den hellige,
Bosporos, hin Guddoms[1]) stride Strøm, i Lænker som en Træl,
og en Overgang frembragte, tømret fast ved hamret Jærn.
Slig en vældig Vej han baned for en saadan vældig Hær,
og, skjønt dødelig, han mente, vidløs, at han hver en Gud,
selv Posejdon kunde tvinge. Var det ej en Sjælesot,
som beherskede min Søn? Jeg frygter, at min Rigdoms Skat,
svært erhvervet, blev et Rov kun for den første bedste Haand.

Atossa. Ja, det har letsindig Xerxes lært ved daglig Omgang med
onde Mænd; thi de ham sagde, at ved Kampens raske Spil

---

[1]) Io.

havde dine Børn du skaffet vældig Rigdom, men at han
hjemme drev kun Kvindespil og ej forøged Faders Skat.
Da han hørte denne Dadel af de onde Mænd saa tit,
da beslutted dette Tog han, denne Vej til Hellas' Land.
Darejos. Saa de har altsaa fuldført dette store Værk,
dette uforglemmelige, slig en Ufærdsdaad,
hvis Lige aldrig før har ødet Susas By
fra den Tid, da Kong Zevs hengav i én Mands Haand
det Hædershverv, at styre hele Asias Land,
det hjorderige, højt med Herskerstav i Haand.
Saadan var Medos da den første, Hærens Drot;
den anden, dennes Søn, grundfæsted dette Værk;
den tredje det var Kyros, højstlyksalig Helt,
som ved sit Herskab bragte hele Riget Fred,
tilvandt sig Lyders, Frygers Folk som Ejendom
og undertvang ved Krigsmagt helt Ionia,
thi Guden ham ej haded, da hans Sind var mildt.
En Søn af Kyros var den fjerde Folkedrot;
den femte Mardos, Skjændsel for sit Fædreland
og for den gamle Kongestol: ham myrded i
sit Hus med List den ædle Artafrenes, da
betænksom Klogskab altid styred ret hans Sind,
med sikre Mænd, som ansaa dette Hverv for Pligt.
Den sjette Marafis, den syvende Artafren.
Ja, ogsaa jeg erholdt det Lod, jeg ønskte mig,
og gjorde mangt et Felttog med en talrig Hær,
men aldrig voldte Riget jeg en saadan Nød.
Min Søn, Kong Xerxes, er jo ung, og tænker ungt,
og mindes ikke mine faderlige Raad.
Thi vær forvissede, o, fordums Venner I,
at alle vi, som havde samme Magt i Haand,
har aldrig fremkaldt slig en Jammer for vort Folk.
Kor. Hvorfor, o Kong Darejos, vender did du hen
din Tales Ende? Sig os, hvordan hæve dog
vi Perserfolk os atter nu til Fred og Held?
Darejos. Ved ej at gjøre Krigstog mod Helleners Land,
om ogsaa Mederhæren end var nok saa stor,
thi Jorden selv staar hine jo i Kampen bi.
Kor. Hvad mener du? Hvorledes staar den bi?
Darejos. Jo, ved at hungerdræbe Persers Mylresværm.
Kor. Vi sende jo en velforsynet udvalgt Hær.
Darejos. Men selv den Hær, som tøver nu i Hellas' Land,
vil aldrig naa den Lykke at gjense sit Hjem.
Kor. Hvad siger du? Vil vore Landsmænds hele Hær
ej komme fra Evropa over Helles Sund?
Darejos. Kun faa af Tusender, saa sandt som man bør tro
paa Guders Varselsord med Hensyn til, hvad alt
er sket[1]); naar det er sket, saa sker det andet og[2]);
og naar det sker, forlader han den bedste Del

[1]) Flaadens Ødelæggelse. [2]) Landhærens Ødelæggelse.

af Hæren hist, forført ved Haabets Gjøglespil.
Ja, der de blive, hvor Asopos væder Sletten med
sin milde Strøm og frugtbargjør Bøoters Land,
dèr, hvor endnu den største Jammer venter dem,
til Gjengjæld for en fræk ugudelig Bedrift, —
thi da de kom til Hellas [1]), de formasted sig
at plyndre Guders Templer og at brænde dem;
og Altrene forsvandt, og Guders Billeder
nedstyrtedes fra deres Sæder dybt i Grus.
Derfor de lide nu og skulle lide for
slig Brøde den fortjente Straf; endnu er ej
udtømt den bitre Skaal til Bunds, den venter end;
thi Strømme Blod af Persers Folk skal væde dybt
Platæas Sletter under dorisk Lansestik.
Der skal de faldnes Grave, selv i tredje Led,
betegne lydløst for de dødeliges Blik,
at Jordens Børn maa ikke hæve sig for højt,
thi Frækhedsblomsten bærer Syndens Ax som Frugt
og høster deraf taarerig Forsmædelse.
Naar I nu ser en saadan Brødens Straffedom,
saa tænker paa Athen og Hellas, at I ej,
med stolt Foragt for Lykkens jer tildelte Kaar,
af Lyst til andres forspilde selv jert bedste Held!
thi Zevs er nær og tugter flux det alt for stolt
opblæste Praler-Sind og kræver Regnskab strængt.
O, I, som agte vís Besindighed saa højt,
formaner da med ærligt Raad Kong Xerxes til
at høre op med galen, overmodig Trods!
Og du, min Søns højværdige Moder, elskte Viv,
gaa til dit Hjem og tag en Klædning fin og smuk,
og drag med den i Haand din Søn i Møde, thi
i Smertens Harm han sønderrev sin Purpurdragt,
saa den i Laser hænger nu fra Skuldren ned.
Men stil du ham med venligmilde Ord tilfreds,
thi dig alene vil han høre, tro du mig!
Og nu jeg stiger atter ned i Jordens Mulm.
I Gubber, lever vel, og fryder eders Sjæl
endog i Nødens Tid, imens det end er Dag!
thi efter Døden gavner os ej Gods og Guld.
(forsvinder).

Kor. Det smerter dybt mig, naar jeg hører al den Sorg,
som alt er truffen og end forestaar vort Folk.

Atossa. O, Gud! hvor stormer alle bitre Smerter mod
mit Bryst! Dog skær det mig i Hjærtet allermest,
at jeg min Søn skal se beskæmmet med slig Dragt,
som hænger sønderrevet om hans Legem rundt.
Jeg iler da og tager frem en Hædersdragt
og vil saa prøve paa at mødegaa min Søn.
Mit elskte Barn jeg ej forlader i hans Nød.
(gaar).

---

[1]) Under Mardonios.

Kor. Ja ja, et herligt, et stadsborgerlykkeligt
Liv har vi nydt, da den gamle og skyldfrie,
aldrig betvungne Konge Darejos som Gud livsalig
hersked over Landet.

Først vi bereded os Glans ved herlige Hære;
andre styred den samtlige Stat ved grundfaste Love.
Hjemtoget bragte fra Krigen dem raske og muntre tilbage
hid til Fædres Arne.

Mange Stæder han indtog, men aldrig han gik over Halysflod,
aldrig forlod han sit Hjem,
hver acheloisk Stad, som ligger strymoniske Hav nær, Nabo til
Thrakerlandets Hytter.

Og fjærnt fra Søen paa Fastlandet alle de muromhegnede Byer
adløde villig vor Drot,
og de, som blomstred ved Helles vidthenstrakte Sund og Bugten
Propontis og
Pontos' snævre Munding,

og Øerne hist paa det svulmende Hav, bølgebeskvulpte,
nær i Flugt med denne Kyst,
Lesbos, det olivenbevoxede Samos, og Kios,
Paros, Mykonos, Naxos, og Tenos' nærmeste Nabo,
Andros, Kyst mod Kyst.

Ogsaa behersked han Økransen midt i Havet henkastet,
Lemnos og Ikaros' Øland,
Rhodos, og Knidos, og Kyprias Byer og Pafos,
Soli, og Salamis, Øen, hvis Moderstad Skylden mon bære
til vor bitre Nød.

Ogsaa de rige, folkvrimlende Byer hist paa Ionias Sletter
betvang han, og styrede alt efter eget Sind.
Rastløs adlød ham en Styrke af kamprustet Mandskab
og alle Slags Ledtogskæmper.
Men nu har utvivlsomt en Gud os sendt saa sørgelig Ende paa
Krigen,
da vor Flaade betvungen er styrtet til Havsbund.

Xerxes (kommer). Ak ve!
jeg arme Mand, hvilken rædsom, højst
uventet Forsmædelse har jeg dog lidt!
Saa vild og grum har en Gud traadt med Fod
paa Persernes Hals! jeg forgaar i min Nød!
Thi nu er brudt mine Lemmers Kraft,
naar jeg ser disse Gubber her samled' i Kreds! —
O, Zevs! gid dog ogsaa jeg var skjult
med de henfarne Mænd
i Dødens dæmrende Skygger!

Kor. Ve, ve os, o, Drot, for den herlige Hær,
for Persermagtens straalende Glans
og Heltenes Pryd,
hvilke Skæbnen bortmejed fra Rode!

Dybt Landet sukker for Ungdommens Flor,
som Xerxes har ødet, da Hades han fyldte
med Perser i Flok; ja til Hades nedfór
saa mange Sjæle, vort Fædrelands Blomst,
visttræffende Skytter, saa talløs en Slægt
af Mænd svandt brat i Dødens Svælg!
O ve, o ve! den herlige Kraft!
Se! Asias Land, ó, Rigets Drot,
sig bøjer harmfuld dybt i Knæ.

Xerxes. Og jeg, ak, jeg ulyksalige Mand!
For min Slægt, for mit Fædreneland
er jeg født til Fordærv!

Kor. En Hilsen fra mig ved din Hjemkomst hid
jeg sender dig, ak, med en sukkende Stemme
i Maryandyniske[1]) Sørgetoner!
saa hør da, saa hør da min graadkvalte Røst!

Xerxes. Ja, sukker og klager, udgyder jer Sorg
i Vaandeskrig! thi hin Guddomsaand
har atter vendt mod mig sin Harm.

Kor. Ja, ja! jeg vil sukke og klage, jeg højt
vil bejamre de arme, havtumlede Lig
og sørge dybt for Landets Børn!
saa hør da, saa hør da min graadblandte Røst!

Xerxes. Ioner det var, som bortrev dem,
Ioners Ares, snækkevæbnet, sejersæl,
da han mejede Sletter og Dal
og hin Ulykkers Kyst.

Kor. Raab ak og raab ve! og udspørg nu alt!
Hvor blev den anden trofaste Flok?
Hvor er nu dine Livvagtsmænd,
saa som hin Farandakes,
Susas, Pelagon, Psammis, Dotamas
og Agdabatas, Susiskanes,
som forlod Batana?

Xerxes. I Dødens Nat jeg dem forlod,
da fra tyrisk Skib de sank paa Kysten brat
ved Salamis, nedstyrtende
paa Øens Klippestrand.

Kor. Raab ak og raab ve! Hvor er Farnukos,
og den ædle Kariomardos?
Hvor Sevalkes Perserdrot,
og Lilajos ædelfødt,
Memfis, Tharybis og Masistras,
Artembares og Hystajkmas?
Derom lad mig spørge dig!

[1]) Skærende.

Xerxes. Ak ve, ak ve! Da de stod mod forhadte
ogygisk Athen, de sank hver Mand,
ve, ve!
med ét Slag til Jorden i Dødens Gisp.
Kor. Mon ogsaa ham, dit trofaste Øje,
som talte tusendmaaltusend Mand
af Persers Folk,
Alpistos, Søn af Batanokos
Søn af Sesamas, Søn af Mygabates,
og mon Parthos den store, og Ojbares
du ogsaa forraadte; som, ak ve, jeg slutter af alt,
hvad ondt om de herlige Perser du sagde?
Xerxes. Efter kjære Venner du vækker min Længsel.
Rædsom, frygtelig Nød spørger du om;
højt, højt
skriger Hjærtet dybt i mit Bryst!
Kor. Endnu andre tungt jeg savner,
Marderfolkets Høvedsmand,
Xanthis, og Helten Ankhares,
og Diaixis og Arsakes,
Reisnerdrotter,
Kegdadates og Lythimnes,
og Tolmos, aldrig træt af Lansekast.
Nu af Jorden de dækkes, og ej de ledsaged
din højt hjulrullende Gyldenkarm.
Xerxes. Ja, bort er de vandret, de herlige Helte!
Kor. Bort er de vandret, ak, navnløse alle!
Xerxes. Ak ve, ak ve!
Kor. Ve, ve! ja, Guder det var,
som beskikked uventet uhyre Jammer,
og Ate fuldbyrded den snar.
Xerxes. Ak, slagne vi ligge! og evigt er Faldet!
Kor. Ja, slagne, ja, det er klart!
Xerxes. Uhørt, uhørt er vor Nød!
Kor. Med ioniske Sømænd stødte de sammen
ulykkeligvis,
vort krigulyksalige Folk!
Xerxes. Ja, ja! med saa mægtig en Hær blev dog jeg slagen!
Kor. O ja! dybt er styrtet Persers Magt!
Xerxes. Ser her du Resten af min Glans?
Kor. Jeg ser, jeg ser.
Xerxes. Dette vaabengjemmende —
Kor. Hvorfor kalder dette du Resten?
Xerxes. Pilekogger?
Kor. Ak, hvor lidet af meget!
Xerxes. Vi har tabt hver trofast Mand.
Kor. Ja, Ioners Folk ej kampsky er.
Xerxes. Nej, mandigdjærvt. Jeg led
et uhørt Nederlag.
Kor. Du mener Sømandskabets Flugt?
Xerxes. Min Klædning rev jeg sønder i slig rædsom Nød!
Kor. O ve, o ve!

Xerxes. O mere, mer endnu!
Kor. Ja dobbelt og tredobbelt —
Xerxes. Sorg! — men Glæde for Fjenden!
Kor. Al vor Kraft er nu lammet!
Xerxes. Ingen Mand mig ledsager.
Kor. Nej! dine Mænd forgik i Dybet!
Xerxes. Begræd, begræd min Jammer! Gaa saa til dit Hjem!
Kor. Ak, ak! ve, ve?
Xerxes. Gjensvar nu højt i Sky mit Raab!
Kor. Arm er armes Skjænk til arme!
Xerxes. Istem i Kor et Jammerskrig!
Kor. Ototototoi!
Xerxes. O, tung er denne Sorgens Vægt!
Kor. Ak! ogsaa mig det smerter dybt!
Xerxes. Ha, slaa dit Bryst! for min Skyld suk og klag!
Kor. Ak ve! ak ve! o, Sorg, o, Nød!
Xerxes. Gjensvar nu højt i Sky mit Raab!
Kor. Jeg er beredt, o, Herre min!
Xerxes. Saa løft da højt dit Smertesskrig!
Kor. Ototototoi!
Xerxes. Svøben lad svinges i Haand —
Kor. O ve med hvinende Slag!
Xerxes. Og sønderflæng dit Bryst og istem mysisk Raab!
Kor. O, rædsomt, rædsomt!
Xerxes. Og udriv Skjæggets sølvhvide Haar!
Kor. Alt raser Haanden i rædsomt Tag!
Xerxes. Løft hvinende Skrig!
Kor. Ogsaa det jeg skal!
Xerxes. Riv Kappen fra Barmen med splittende Haand!
Kor. O rædsomt, rædsomt!
Xerxes. Og udryk Haaret! sørg over vor Hær!
Kor. Alt raser Haanden i rædsomt Tag!
Xerxes. Lad græde dit Øje!
Kor. Alt Taarerne strømme!
Xerxes. Gjensvar nu højt i Sky mit Raab!
Kor. O ve, o ve!
Xerxes. Med Veraab drag til Borgen hen!
Kor. O ve, o ve!
Xerxes. Ak, Persis-Land, du Jammersland!
Kor. Et Skrig gaar gjennem Staden!
Xerxes. Et Skrig, o ja!
Kor. Ja, ja!
Xerxes. Ak, Persis-Land, du Jammersland!
Kor. I, forhen stolt hendragende —
Xerxes. Ak, ak!
Kor. paa tredækte Skibe, —
Xerxes. Ak, ak!
Kor. I sank i Død og Fordærv!
Xerxes. Kom og ledsag mig til Borgen hen!
Kor. Jeg skal dig ledsage med Suk og med Graad!

Sofokles: Ødipus i Kolonos.

(Oversat af N. V. Dorph.)

Personerne:

Ødipus.	Polynikos.
Antigone og	En Mand fra Kolonos.
Ismene, Døtre af Ødipus.	Et Bud.
Thesevs, Konge i Athen.	Kor af Indbyggere i Kolonos.
Kreon.	

Scenen er i Kolonos.

Ødipus. Antigone.

Ødipus. O, blinde Gubbes Barn, Antigone! Hvor er
vi kommet hen? til hvilket Land? til hvilken By?
Hvo vil i Dag med en kun nok saa ringe Skjænk
modtage her den stakkels Vandrer Ødipus?
Kun lidet han begjærer, — mindre finder han
end dette lidet, — dog er dette nok for mig,
thi Nøjsomhed mig lære mine Lidelser
og Livets langtudspundne Tid og ædelt Sind.
Ser du en Vandrer paa et uindviet Sted,
hvad eller i en hellig Gudelund, o Barn,
saa stands, og sæt mig! jeg vil spørge ham, hvor vi
befinder os. Vildfremmede vi komme; hos
en indfødt maa vi høre, lyde hvert hans Ord.

Antigone. O, stakkels Fader Ødipus! Jeg Taarne ser,
der skjærme fjærnt, saa vidt som Øjet naar, hin By.
Men dette Sted er helligt, ser jeg, svulmende
af Ranker, Lavrer og Oliver; — hør, hvor dybt
i Lunden klinger Nattergales høje Kor!
Nedlad dig her paa denne utilhugne Sten,
thi for din Oldingsfod har Vejen været lang.

Ødipus. Saa sæt mig ned, og tag i Agt den blinde Mand!

Antigone. Det har den lange Tid mig vist, o Fader, lært.

Ødipus (sætter sig). Mon du kan skjønne, hvor vi er? paa
hvilket Sted?

Antigone. Ej dette Sted, men Staden hist jeg kjender vel;
det er Athen, thi hver en Vandrer nævnte den.
Men skal jeg gaa for strax at forske Stedets Navn?

Ødipus. Ja, Datter, hvis det ellers er beboet af Folk.
Antigone. Ja vist! det er beboet. Dog tror jeg nu, vor Nød
er endt, thi der jeg ser en Mand ret nær her ved.
Ødipus. Men ser du, at han her hen styrer sine Skridt?
Antigone. Han er her alt; og hvad som helst dig tykkes nu
betimeligt, det sig du ham — her Manden er.
Ødipus. O, Herre! just mig sagde Pigen her, som ser
for mig og for sig selv, at du dig nærmed hid
i heldig Stund at sige os uvidende —
Den fremmede. Før mer du spørger — gaa! — fra dette Sæde bort!
Thi du bør ej betræde noget helligt Sted.
Ødipus. Hvad Guddom hersker her? — Hvordan er dette Sted?
Den fremmede. Urørligt, ubetrædeligt: Her Guderne
de skrækkelige, Jordens, Mørkets Døtre[1]), bo.
Ødipus. Med hvilket Navn skal jeg i Bønnen kalde dem?
Den fremmede. Her Folket nævner dem de altbeskuende,
de naaderige; anden Steds er andet Navn.
Ødipus. Gid huldt de tage mod den ydmygbedende,
saa vist som jeg forlader dette Sted ej mer!
Den fremmede. Hvad er dog dèt?
Ødipus. Ja, der hen tyde Skæbnens Tegn.
Den fremmede. Jeg vover ej at jage dig fra Stedet her,
før jeg har meldt til Staden alt og spurgt om Raad.
Ødipus. Ved Guder, nej, o fremmede, foragt mig ej,
mig stakkels Vandrer! Sig mig, hvad jeg beder om!
Den fremmede. Saa tal! jeg skal ej ringeagte dine Ord.
Ødipus. Hvad Egn er dette, hvor vor Fod har ført os hen?
Den fremmede. Alt, hvad jeg véd, det skal du faa at høre nu.
Her rundt omkring er Egnen hellig, viet til
den høje Posejdaon selv og ham, som gav
os Ild, Titan Promethevs. Stedet, hvor du staar[2]),
benævnes Rigets ærtsbeslagne Tærskel og
Athenens Grundvold. Landene her rundt omkring
sig bryster af Kolonos, Hestetumleren,
den Drot, de følge; alle have fælles Navn,
de nævnes efter ham som Folkets Høvedsmand.
Saaledes er det, fremmede! Ved Ordbram ej
her Fester fejres, nej! ved fælles Vennelag.
Ødipus. Mon Folk bebo den hele Egn her rundt omkring?
Den fremmede. Ja vel, og Navnet stammer fra Gudinden selv[3]).
Ødipus. Behersker én dem? eller — gjælder Folkets Ord?
Den fremmede. Hin Hovedstadens Konge hersker her, som der.
Ødipus. Og hvem er den, som styrer alt med Ord og Kraft?
Den fremmede. Hans Navn er Thesevs, og hans Fader Ægevs hed.
Ødipus. Vil nogen af jer gaa som Bud for mig til ham?

---

[1]) Evmeniderne. [2]) Man troede, at i denne Lund var en Nedgang til Tartaros med Ærtsdørtærskel. [3]) Athenæer.

Den fremmede. For Bud at melde? eller bringe hid ham selv?
Ødipus. At han maa høste megen Løn af ringe Gunst.
Den fremmede. Og hvad Belønning kan der ventes af den blinde Mand?
Ødipus. I hvad jeg taler, er min Tale dog ej blind.
Den fremmede. Hør mig, o fremmede! For ej at fejle — thi
du ædel synes, skjønt dig Skæbnen traf saa haardt —
bliv her, hvor jeg dig mødte, medens først jeg faar
et Budskab bragt om alt, ej hist til Staden, men
til dem, der bo paa Stedet her; de dømme skal,
om du kan blive, eller skal gaa bort herfra.

(Gaar.)

Ødipus. O, Datter, har den fremmede forladt os alt?
Antigone. Ja, han er gaaet, Fader! Frit du tale kan,
hvad helst du vil; jeg er hos dig alene her.
Ødipus. I høje, frygtelige Væsner! Først jeg har
i dette Land hos eder søgt et Hvilested;
o, men fortørnes ikke paa Apoll og mig!
Thi da han havde mig forkyndt Forsmædelsen,
han loved mig i Tidens Fylde Frelsens Dag,
naar jeg var kommet til det sidste Land, her, hvor
de værdige Gudinder gav mig gjæstmild Ro.
Her skulde jeg faa Ende paa mit Jammersliv
og bringe dem, som gav mig Hjem og Arne, Held.
men Vanfred over hine, som forjoge mig!
Og Varselstegn han ogsaa har forkyndet mig:
et Jordskjælv, eller Torden, eller Lyn fra Zevs.
Ja, nu jeg kjender klart, at paa min Vandringsvej
det eder er, som ved et sikkert Guddomsvink
har ledet mig til denne Lund; jeg ellers vist
ej havde paa min Gang først truffet eder, jeg
ædruelige Mand jer vinforsmaaende[1]),
og ej mig sat paa dette raa, men hellige Sted.
O, skjænker mig, Gudinder, efter Føbos' Ord,
en rolig Død, o, skjænk mig min Forløsningsstund,
hvis ej for ringe til slig Gunst jeg tykkes jer,
forlængst en Træl i Kvals og Kummers værste Aag!
Hør mig, o hulde Døtre af det gamle Mulm!
Hør mig, o du, selv efter høje Pallas kaldt,
du Dronningen for Stæder, stolte Stad Athen!
Forbarm jer over denne usle Skygge her
af Ødipus, thi ak ham selv det er ej mer!
Antigone. Ti stille, Fader! thi der nærmer nogle sig,
alt ældre Mænd, som spejder om dit Opholdssted.
Ødipus. Jeg tier. Før mig hurtig bort fra Vejen her,
og skjul i Lunden mig, til jeg har hørt, hvad Ord
de tale vil. Thi kun erfaren Mand forstaar
at vælge med Besindighed det bedste Raad.

(De gaa.)

---

[1]) *Til* Evmeniderne maatte ikke ofres Vin.

Kor (kommer). O se!
Hvo var han? hvor er han? hvorhen
er han flygtet paa ilende Fod,
den frækkeste Mand af alle?
Ser du ham? Spejd nu skarpt!
Højt løft Raab vidt omkring! —
En Vandrer det er —
vandrende Gubbe, — fremmed paa
Stedet, — thi han ellers vist ej
kom nær til de rædselbevæbnede Møers
aldrig betraadte Lund,
hvilke vi grues at nævne,
men drage forbi,
blikløst,
lydløst, ordløst sendende
dybt fra Hjærtet andagtsfuld Bøn.
Nu gaar Sagn om en Gudsforagter,
som er kommet herhid:
Jeg spejder om ham hele Lunden omkring.
Men endnu kan jeg ej
blive vár det Sted, hvor han dvæler.

Ødipus (træder frem). Jeg er her. Af jer Røst jeg fornam,
hvad I talede nys.

Kor. O ve, o ve!
Et frygteligt Syn, et frygteligt Ord!

Ødipus. Anser mig dog ej for en lovløs Mand!

Kor. Zevs, hjælpende Gud! hvem er dog den Gubbe?

Ødipus. En Olding, lyksalig at prise vist ej
for sit glimrende Held, o Stadens Herrer!
Jeg krøb ellers ej
ved fremmed Øje af Sted,
ej støtted mig, stærk, paa den svage.

Kor. Med et blindt Øjenpar
est du født til langt Liv,
usselt Liv tror jeg vist.
Føj nu ej — følg mit Raad —
til din Kval Frækheds Synd!
Du er nær,
er nær, men bryd dog ej ind
i den lydløse, græsrige Lund,
hvor vandfyldte Kumme
blandes med Honningdriks
liflige Væde!
Saa vogt dig, du skæbneforfulgte!
Flyt din Fod, fly herfra!
Viden Vej skiller os.
Hører du, kvalbespændte Vandringsmand?
Hvis et Ord du sige vil,
træd af Gudlunden ud, og kom i vor Kreds,
hvor Ordet er frit,
og udtal det der! men saa længe ti!

Ødipus. O, Datter, hvor hen skal jeg vende mit Sind?
Antigone. Lad os lyde, Fader, de fremmede Mænd
og føje dem frit, uden Tvang!
Ødipus. Saa ræk mig din Haand!
Antigone. Jeg favner dig alt!
Ødipus. O, fremmede! gjør mig nu intet ondt!
Jeg tror jer og vandrer herfra.
Kor. Vist aldrig skal nogen, o Gubbe, med Vold
uvillig dig føre fra Stedet.
Ødipus. Skal længer jeg frem?
Kor. Kom nærmere hid!
Ødipus. Nu?
Kor. Led du ham frem, o Pige!
thi du min Mening forstaar.
Antigone. Følg mig, o følg paa din dunkle Vej,
hvorhen din Datter dig leder!
Kor. O fly du, fremmed i fremmede Land,
o Jammersmand, hvad vor Stad
mishager! Men højt hold i Ære
alt, hvad den behager!
Ødipus. Nu, saa led mig da, Barn,
hvor et helligt Bud ikke standser min Fod!
Der tale vi da, der høre vi frit,
og med Skæbnen ikke vi stride!
Kor. Bliv der! Og ej uden for Fjældtrinets Kreds
du flytte din Fod!
Ødipus. Saa langt?
Kor. Det er nok, som du hører.
Ødipus. Maa jeg sidde?
Kor. Læn
din Lænd til Stenens Ryg!
Antigone. Fader, lad mig blideligt
lede Foden Skridt for Skridt!
Ødipus. O ve, o ve!
Antigone. Støt dit gamle Legem trygt
paa min kjærlige Arm!
Ødipus. O bitre Forsmædelse!
Kor. Arme Mand! da du dig føjer, saa sig:
Hvo blandt Mennesker gav dig Livet?
Hvem er du selv, du Sorgens Træl?
Nævn mig dit Fædreland!
Ødipus. O fremmede — forvíst — men ikke —
Kor. Og hvad, o Gubbe, — vil du ikke —
Ødipus. Nej, nej, spørg mig ej,
hvem jeg er!
Træng ej paa, forsk ej mer!
Kor. Hvad er det dog?
Ødipus. En Rædselslægt! —
Kor. Forklar!
Ødipus. Barn, o ve mig! hvad skal jeg sige?

Kor. Af hvis Sæd er du spiret,
fremmede, sig mig!
Ødipus. Ve mig, o Barn, hvilken Kval! o ve!
Antigone. Tal, da du er til det yderste bragt!
Ødipus. Saa vil jeg da tale; ingen Udflugt jeg har.
Kor. Hvi dvæler I? skynd jer, bekjender!
Ødipus. Kjender I Laïos' Afkom?
Kor. O ve, o ve!
Ødipus. Og Labdakidernes Ætling —?
Kor. O Zevs!
Ødipus. Den kummerslagne Ødipus?
Kor. Er du?
Ødipus. Hav ej Frygt for mit Ord!
Kor. Ve, ve!
Ødipus. Jeg ulyksalige!
Kor. Ve!
Ødipus. Hvad vil snart os nu times, o Datter?
Kor. Drag videre frem og ud af vort Land!
Ødipus. Og dit Løfte — hvorledes opfylder du det?
Kor. Tugtende Skæbnen til ingen sig nærmer, som
hævner, hvad før han har lidt; men Bedrag, igjen-
gjældt ved Bedrag med lige for lige,
avler Had, ikke Gunst.
Rejs dig igjen da fra dette dit Sæde, og
skynd dig med ilsomme Skridt fra mit Land, at du
volder min Stad ikke mere Fortræd!
Antigone. Fremmede godhjærtede Mænd! hvis I
ej taale blandt eder min gamle Fader,
naar Sagnet I hører om,
hvad han i Vaade bedrev;
hører dog mig, o, jeg beder jer, fremmede!
mig den forladte, som raaber: forbarm jer,
forbarmer jer over min Fader alene!
Bønlig jeg stirrer med funklende Blikke
ind i dit Blik, som var jeg oprunden af
selvsamme Blod, — o, jeg beder jer, skaan en
ulykkelig Mand! Paa jer, som paa Gud, vi
arme nu bygge; saa skjænk os, o hør mig,
uhaabede Gunst!
Jeg beder ved alt, hvad du dyrebart nævner,
dit Barn, din Mage, dit Gods, din Gud!
Betænk: du vil aldrig en dødelig se, som, af
Guder forfulgt, dem mægter at undfly.
Kor. Ja vid, o Barn af Ødipus, dig ynke vi;
ham ynke vi desligest i hans bitre Nød.
Men frygtende for Guders Hævn vi vover ej
at sige mer, end hvad du nu fornummet har.
Ødipus. Hvad gavner vel den stærke Tro, hvad gavner vel
det vidtberømte sporløst svundne Navnery,
naar man fortæller, at Athen gudfrygtigst er,
alene mægtig til den haardtforfulgte Gjæst

at skjænke Fred, og ene at beskytte ham?
Hvordan har I jer tét mod mig, da I saa strængt
forvise mig fra dette Sted og jage bort,
af Frygt alene for mit Navn, men ej for mig
og mine Gjerninger? Thi mine Gjerninger
er Lidelse langt mer end egen Viljedaad,
hvis frit jeg om min Fader og min Moder tør
fortælle, skjønt for deres Skyld du skyr mig —
jeg véd det vel. Men kan jeg derfor kaldes ond,
fordi jeg, krænket, hævned mig? Nej! selv om med
besindig Hu jeg handled, var jeg angerløs.
Men nu jeg uforsætlig kom, hvor hen jeg kom;
med Forsæt man forhaaned og forraadte mig.
Derfor jeg dyrt ved Guders Navn besværger jer, —
I jog mig fra mit Fristed før, — o frels mig nu!
Ser til, at ej, som om I frygte Guders Magt,
I Guders Magt fortørne just! Og husker paa,
at ej de skue blot den frommes Færd, men og
hver Gudsforagters, — og at Guders Straffedom
undslipper aldrig hver den Mand, som trodser dem!
Fordunkler derfor ikke det lyksalige
Athenens Glans ved uretfærdig Grumheds Vold!
Jeg gav mig hen med Tillid i din Varetægt;
saa frels mig, og beskyt mig da! og lad dog ej
mit Hoveds sørgelige Syn forarge dig!
Thi ren og hellig kommer jeg, og bringer Held
til dette Land og til dets Folk. Naar Fyrsten da
er kommet hid, den Herre, som behersker jer,
du alt skal høre, alt forstaa! Imidlertid,
før dette sker, jeg beder dig, forraad mig ej!

Kor. Hvert Ord, o Gubbe, som du her har talet til
mit Hjærte, har mig paabudt Ærefrygt; thi du
har talt med ikke ringe Fynd. Jeg er tilfreds,
naar dette Lands Behersker selv vil høre dig.

Ødipus. Og hvor er dette Steds Regent, o fremmede?

Kor. Han bor i sine Fædres Stad; og Vagten, som
mig kaldte hid, er gaaet bort at hente ham.

Ødipus. Og tror I, at den blinde Mand han vise vil
saa megen Agt og Omhu, at han kommer selv?

Kor. Ja visselig, saa snart han hører blot dit Navn.

Ødipus. Hvem er der da, som melde vil til ham mit Navn?

Kor. Lang Vejen er. Dog mange Sagn af hver en Gjæst
i Staden spredes rundt; og naar han hører dem,
tro mig, han kommer; thi dit Navn, o Gubbe, har
vidt hen hvert Øre naaet. Og sov han rolig end,
han vilde, naar han hørte det, hid ile flux.

Ødipus. I heldig Stund han komme, for sin egen Skyld —
og min! thi elsker ej hver ædel Mand sig selv?

Antigone. O, Zevs, hvad ser jeg? — Fader, har jeg tabt
min Sans?

Ødipus. Hvad er det, kjære Barn?

Antigone. Jeg ser en Kvinde, som
paa snel ætnæisk Ganger flyver Vejen hid —
paa Issen vifter højt en bred Thessalerhat,
som dækker hendes Ansigt med sin Skyggeskjærm.
Hvad skal jeg sige?
Ak! er det hende? — Mon mit Syn ej skuffer mig? —
Jeg tror — jeg tror det ikke — véd ej, hvad jeg skal —
jo — jo — nu ser jeg — se, hvor hendes ømme Blik
mildt tindrer mig i Møde, som hun nærmer sig,
og siger klart mig, — ja, det er Ismene selv!
Ødipus. Hvorledes, Barn?
Antigone. Din Datter er det, hende selv,
min Søster — snart du kjender hendes Røst igjen!
Ismene. O, søde Stemmer af min Faders Mund og af
min Søsters! — Ak, med Møje har jeg fundet jer, —
og nu jeg kan jer næppe gjennem Taarer se!
Ødipus. O Barn, du her?
Ismene. O Fader! hvilket Jammersyn!
Ødipus. O, Skud af samme Stamme!
Ismene. O, fortabte Slægt!
Ødipus. Saa kom du dog?
Ismene. Men kun igjennem Sorg og Nød.
Ødipus. Omfavn mig, Barn!
Ismene. Jeg slutter begge jer i Favn.
Ødipus. Ve mig og hende!
Ismene. Ogsaa mig, den tredje, ve!
Ødipus. Hvi kom du, Barn?
Ismene. Af Omsorg, Fader, kun for dig.
Ødipus. Af Længsel —
Ismene. Ja, og for at bringe Budskab selv,
med denne Tjener, som alene blev mig tro.
Ødipus. Og dine unge Brødre, hvordan lide de?
Ismene. De lide steds det samme; ondt dem forestaar.
Ødipus. O, hvor aldeles dog de følge begge to
ægyptisk Skik i Tænkesæt og Levevis!
Thi hjemme under Taget sidder Manden der
og passer Væven, medens Kvinden derimod
for Livets Ophold stedse sørger udenfor.
Saaledes mine Sønner, hvem det tilkom først
at staa mig bi, som Kvinder hjemme holde Hus,
imedens I, hvad hine burde, dele her
min Nød og mine Lidelser. Den ene knap
er voxet frem fra Barnets Tugt til kraftig Mø,
før hun den gamle Fader paa hans vilde Vej
utrættet leder, vandrer paa den bare Fod,
med Sult og Nød, igjennem vilde Skoves Krat,
forfulgt af Regnens Byger og af Solens Brand,
den arme! heller ikke Hjemmets milde Ro
hun ænser, naar kun Faderen sin Pleje faar. —
Og du, o Barn, besøgte før alt lønligen
fra Thebes By din Fader; du forkyndte mig
ethvert Orakelsvar om Ødipus; og du

en trofast Vogter blev mig paa min første Flugt.
Hvad Budskab bringer du din Fader nu igjen,
Ismene? hvilket Hverv har ført dig hjemme fra?
Du ej for intet kommer hid, det véd jeg vist;
gid blot du ikke bringe mig et Rædselsbud!

Ismene. Hvor megen Nød jeg maatte lide, Fader, da
jeg vandred ud at søge om dit Opholdssted,
fortier jeg, thi tvefold vil jeg føle Smerten ej,
ved først at lide, siden at fortælle den.
Men al den bitre Kvide, som forfølger nu
de stakkels Brødre, kom jeg hid at melde dig.
Først havde de med Lyst besluttet til Kreon
at give Tronen, ubesmittet af en Slægt
— de vel betænkte det —, hvis fordums Fred forsvandt,
da Blodskylds Hævneraand betraad dit arme Hus.
Nu har en Dæmon og det syndefulde Sind
opvakt imellem dem en ond, usalig Kiv,
da begge griber efter Magt og Kongespir.
Den yngre Broder, som i Alder viger hin,
har stødt din førstefødte, Polynikes, bort
fra Tronens Stol og jaget ham af Landet ud;
og nu — saa lyder Sagnet blandt os overalt —
han flygtet er til Argos' Klippedal, hvor han
nyt Frændskab sig og Vaabenbrødre hverve vil,
i Haab, at Argos flux, til Hævn, erobre skal
kadmæisk Grund og hæve ham til Himlen højt.
Alt dette, Fader, er ej tomme Lyd af Ord,
nej, rædsom Daad. Men din Elendighed, hvor vil
de milde Guder ende den — jeg véd det ej.

Ødipus. Har du haft noget Glimt af Haab, at nogen Gud
i Naade skulde se til mig og frelse mig?

Ismene. Ja, Fader, i det sidste Guddomsord er Haab.

Ødipus. Hvad Ord, o Barn? hvorledes lød den Himmelrøst?

Ismene. »At Thebefolket skulde søge dig en Gang,
i Døden som i Livet, for sin Frelses Skyld«.

Ødipus. Hvo kunde vente Frelsens Held af Ødipus?

Ismene. Paa dig beror, saa lyder Sagnet, hines Magt.

Ødipus. Altsaa, naar ikke jeg er mer, saa er jeg Helt?!

Ismene. Den Gudemagt, som før dig styrted, hæver dig.

Ødipus. O Tant, at hæve Gubben, der som Yngling faldt!

Ismene. Dog vid, at just i denne Hensigt vil Kreon,
maaske før du det venter, komme selv herhid.

Ødipus. Hvad kan han ville mig, o Barn? forklar mig det!

Ismene. Med Magt dig bringe til kadmæisk Grænse hen;
dog saa, at aldrig du betræder Landets Grund.

Ødipus. Mon den kan gavne Landet, som er udenfor?

Ismene. Er fjærn din Grav, den vorder dem Forbandelse.

Ødipus. Selv uden Gudevarsel let jeg aner det.

Ismene. Og derfor vil de bringe dig nær Grænsen af
thebæisk Land, hvor de med Magt kan tvinge dig.

Ødipus. Og Thebes Jord skal skygge om min Aske hist?

Ismene. *Nej!* udgydt Slægtsblod, Fader, strængt forbyder det.

Ødipus. Saa skal de aldrig fange Ødipus i Vold!
Ismene. Saa stedes en Gang Kadmos' Folk i dybest Nød.
Ødipus. Hvorfra, o Barn, skal denne Jammer times dem?
Ismene. Fra dig, din Vrede, naar din Grav de træde paa.
Ødipus. Af hvem har du, hvad her du siger, hørt, o Barn?
Ismene. Af Offerbud, som kom fra Delfis Arne nys.
Ødipus. Har Føbos selv en saadan Skæbne varslet mig?
Ismene. Saa sige de, som histfra kom til Thebes Land.
Ødipus. Har mine Sønner ikke hørt hint Varselsord?
Ismene. Det blev dem kundgjort begge, ja, de kjende det.
Ødipus. De skjændige! de Gudens Ord har hørt, og dog
gjaldt barnlig Ømhed mindre dem end Herskerlyst!
Ismene. Med Harm jeg hørte, hvad jeg tavs dog bære maa.
Ødipus. Gid ingen Guddom slukke da hin Tvedragtsild
af Skæbnen tændt! Med mig først ende dette Had,
som nu fortærer dem og river Sværdet brat
af Skeden til en blindforbitret Broderkamp!
Gid hverken han, som Septret greb, beholde det!
Ej heller han, som drog af Landet, nogen Tid
hjemvende mer! — de, som mig arme Fader ej
beskjærmed mildt i Nødens Stund, da jeg med Haan
af Landet blev forvist! Ja, jaget bort jeg blev
og bandlyst ved Herolder, — og de taalte det!
Du vil vel sige, at jeg den Gang ønskte det,
og Staden billigvis tilstod mig denne Gunst.
Nej, ingenlunde! thi paa hin selvsamme Dag,
da Hjærtet i mig brændte, da det tyktes mig
den største Lyst, at lide Død og Steningsstraf, —
der ingen var, som føjed i mit Ønske mig.
Først siden, da den bitre Kval var mildnet alt,
da jeg fornam, at Angren havde ført mig vild
og havde straffet alt for strængt min Syndeskyld,
o se! først da man pønsed paa en sildig Hævn:
Man jog mig brat af Landet ud, og hine to,
som burde mig, en Fader, sønlig stande bi,
og mægted det ved blot et Ord, forraadte mig
og lod som Flygtning mig og Tigger vandre bort.
Men begge disse Piger, med den hele Kraft,
Naturen gav dem, huldt min Føde række mig
og skaffe mig, til Livets Nødtørft, Hjælp og Ly,
mens hine to forstøde deres Fader for
en Krones Guld og Kongeværldens Herlighed.
Dog skal de aldrig faa til Vaabenbroder mig,
og aldrig skal kadmæisk Septer bringe Held
og Lykke dem, det véd jeg vist, da nu af dig
jeg hører Varslets Ord; det ser jeg grandt, af hvad
mig fordum blev forkyndt i Føbos' Helligdom.
Saa lad dem ikkun sende lumsk som Spejder hid
Kreon, og hvo der ellers nu har Herskermagt!
Vil I blot, mine Venner, staa mig trofast bi,
og dette Lands højværdige Gudinder selv

forsvare mig, da skaffer I for eders Land
en mægtig Hjælp, og over hver min Fjende Hævn!
Kor. Ja, du fortjener, Ødipus, Medlidenhed,
du selv og disse Børn. Da du bebuder dig
og kalder selv dig Hjælper for mit Fædreland,
saa vil jeg raade, hvad der tjener til din Fred.
Ødipus. O kjære, tal! Jeg følge vil dit Venneraad.
Kor. Bring strax en Soning til de strænge Guder, som
du først dig nærmed — dem, hvis Grund du træder paa!
Ødipus. Paa hvilken Maade? sig mig alt, I gode Mænd!
Kor. Først bringe du fra Kildens klare Sprudlevæld
den Offerdrik, du øser der med skyldfri Haand!
Ødipus. Og naar jeg nu har hentet Væden ren og klar?
Kor. Der ere Blandingskrukker, haandsnild Kunstners Værk —
krans dem om Hankeparret og den høje Rand!
Ødipus. Med Blomsterkviste? Uldbaand? eller sig, hvordan?
Kor. Omvind du dem med spæden Tot af nyfødt Lam!
Ødipus. Nu vel! men lær mig, helt at bringe Ofret frem!
Kor. Henvendt mod Morgengryet gyd din Offerdrik!
Ødipus. Jeg gyde skal af hine Kar, du nys har nævnt?
Kor. Ja, trende Gydninger, — til sidst den hele Skaal!
Ødipus. Hvormed skal disse Krukker fyldes? sig mig det!
Kor. Med Vand og Honning. Ej med Vin du blande dem!
Ødipus. Og naar sit Offer drukket har løvdunkle Jord?
Kor. Da plant Olivenkviste der tre Gange ni
i Kreds omkring, og bed andægtig denne Bøn:
Ødipus. Lad den mig høre allerførst! den vigtigst er.
Kor. »At hine Væsner, som har Navn de naadige,
i Naade ville høre og bevare dig!«
Saalunde bed — du selv, hvad eller en for dig —
med lønlig Hvisken, ej med lydtopløftet Raab!
Og gaa saa bort, men vend dig ikke! — Naar du det
har gjort, da vil jeg staa dig nær med frejdigt Sind;
hvis ej, da frygter, Gubbe, jeg dit visse Fald.
Ødipus. O Børn, har I de gode Mænds Formaning hørt?
Antigone. Vi have hørt; og hvad som nu bør ske, befal!
Ødipus. Jeg selv kan ikke vandre, thi mig hindrer jo
et dobbelt Onde: Kraftløshed og Øjets Nat.
Men en af eder ile hen at ordne det!
thi en uskyldig Sjæl, det tror jeg sikkert, er
i Stand at sone slig en Skyld for Tusender.
Saa skynder jer, fuldbyrder det! Dog lader ej
mig ene her! de svage Lemmer mægter ej
at slæbe sig, foruden Hjælp og Leder, frem.
Ismene. Jeg gaar, fuldbyrder Værket strax. Men Stedet, hvor
jeg finder alt, hvad nu behøves, véd jeg ej.
Kor. I Lunden hist, skjøn Jomfru! der du finde vil
en Hytteboer, — han vil række hjælpsom Haand.
Ismene. Saa gaar jeg da. Bevogt du her, Antigone,
imidlertid vor Fader! Hvo som Sorger for
Forældre nærer, glemmer let sin egen Sorg.
(Gaar.)

Kor. Grusomt vist er det, o Ven, fordums Kval,
længst alt forglemt, atter at vække;
men dog jeg ønsker at høre —
Ødipus. Hvad?
Kor. I hvilken Hjærteve, jammerfuld,
bundløs dyb, du er bestedt.
Ødipus. Nej, ved Gjæstfriheds Ret, riv ej bort
dette Slør! Jeg Skjændsel har lidt!
Kor. Det vidtspredte, rastløsvandrende Sagn
jeg ønsker, Ven, af Sandheds Mund at høre.
Ødipus. Ve mig!
Kor. Tilstaa mig min Bøn!
Ødipus. Ak, ak!
Kor. Føj mig! og jeg skal huldt opfylde hvert Ønske dig.
Ødipus. Jeg bar Skjændselens Gjerninger, Gjæsteven!
bar dem, uskyldig, det vidne Gud!
Af dem var ingen forsætlig.
Kor. Hvem er da Skyld?
Ødipus. Ved blodskjændersk Ægteseng
hilded Staden mig, intet anende,
i Forbandelsens Garn.
Kor. Da delte du, — er det ej saa? —
din Moders besmittede Leje!
Ødipus. Ve! dit Ord er mig Døden!
Ve mig! se her mine tvende —
Kor. Hvorledes?
Ødipus. Tvende Børn — og Forbandelser.
Kor. O Zevs!
Ødipus. De spired, som jeg, af samme Moders Skjød.
Kor. Det er da dine Døtre?
Ødipus. Ja,
og Faderens Søstre.
Kor. Ve!
Ødipus. O ve! tusendfold Ulykkers Trængsler har grebet mig!
Kor. Du led —
Ødipus. Jeg led, hvad aldrig forglemmes.
Kor. Du begik —
Ødipus. Intet begik jeg.
Kor. Hvordan?
Ødipus. Jeg modtog en Gave, jeg arme: — gid aldrig
jeg havde fortjent saadan Løn af Fædreneland!
Kor. Ulykkelige! og Døden du gav —
Ødipus. Hvad er det? hvad vil du vide?
Kor. Din Fader?
Ødipus. O Gud! — Du træffer Hjærtet med Slag paa Slag.
Kor. Du har dræbt. —
Ødipus. Jeg har dræbt — dog har jeg et —
Kor. Nu vel?
Ødipus. Et Ord til Retfærdiggjørelse.
Kor. Hvad da?
Ødipus. Saa vid:

Ja det er sandt, at jeg vog, at jeg dræbte ham, —
dog ren for Loven, ubevidst var min Færd.

(Thesevs kommer.)

Kor. Vor Fyrste kommer, Ægevs' kongebaarne Søn,
Thesevs; opfordret af dit Ry han iler hid.

Thesevs. Alt i forgangne Tid jeg har ret ofte hørt
om dine Øjnes blodige Lemlæstelse:
Saa slutted jeg, o Laïos' Søn, at dig det var;
jeg véd det nu, af hvad jeg har paa Vejen hørt.
Din Skikkelse, dit sørgelige Aasyn kan
mig noksom sige, hvem du er. Deltagende
jeg kommer, spørger dig, o haardtforfulgte Mand,
hvad Bøn du har at gjøre til Athen og mig,
du selv, og denne stakkels Mø, din Støttestav.
Sig frem! Du maatte dog en alt for rædsom Daad
berette os, i Fald jeg skulde svigte dig.
Jeg véd, hvordan det er at tugtes op, som du,
i fremmed Land; og selv jeg mangen farlig Dyst
har som en Helt blandt fremmede med Held bestaaet.
Og skulde jeg en fremmed Mand, naar han, som du,
i Nødens Stund mig søger, slet forraade? nej,
jeg er et Menneske, og véd fuldt vel, at du
har samme Del, som jeg, i Morgendagens Haab.

Ødipus. Dit ædle Hjærte, Thesevs, har med føje Ord
du røbet; derfor lidet kun behøver jeg
at sige dig. Thi hvem jeg er, af hvilken Slægt,
og fra hvad Land jeg kommer, det har selv du sagt.
Saa staar for mig tilbage kun, at sige dig,
hvorom jeg beder, — snart mit Ord skal være sagt.

Thesevs. Just det jeg ønsked helst at vide; sig mig det!

Ødipus. Jeg kommer hid, at skjænke dig min usle Krop
som Gave, skjønt ej lystelig at skue; men
dens Gavn for dig er mere værd end Skjønheds Pragt.

Thesevs. Hvad Gavn betænker du da vel at bringe mig?

Ødipus. Det skal du vist en Gang erfare, dog ej nu.

Thesevs. Naar skal da aabenbare sig din Gaves Værd?

Ødipus. Naar jeg er død, og du har selv begravet mig.

Thesevs. Du fordrer Livets sidste Ret; men alt, hvad er
imellem, du forglemmer eller ænser ej.

Ødipus. O nej! Med hint mig vorder dette først til Del.

Thesevs. I Sandhed kun en ringe Gunst forlanger du.

Ødipus. Dog forestaar ej ringe Kamp om denne just.

Thesevs. Mon dette Ord din Afæt varsler eller min?

Ødipus. Nu vil med Magt de føre mig mod Hjemmet hen.

Thesevs. Og hvis de vil, det sømmer ikke dig at fly.

Ødipus. Men da jeg selv det vilde, de forbød mig det.

Thesevs. O Daare! Harm er frugtesløs i Nødens Stund.

Ødipus. Naar du har hørt mig, saa forman! — forskaan mig nu!

Thesevs. Belær mig da! Jeg vil ej dømme uden Grund.

Ødipus. O Thesevs! evig har mig Nød og Sorg forfulgt.

Thesevs. Den gamle Vanfred mener du, som traf din Slægt?

Ødipus. O nej! det hele Hellas' Raab forkynder den.
Thesevs. Hvad led du da, som er for tungt for Jordens Søn?
Ødipus. Saalunde gik det mig: Af mine Fædres Land
udjog mig brat min egen Slægt; og Vejen did
for Fadermorderen blev evig spærret mig.
Thesevs. Bortjage dig? — saa hente dig igjen? — hvordan?
Ødipus. Et Guddomsord dem tvinger til at handle saa.
Thesevs. Med hvilket Vanheld skræmmer dem Oraklets Svar?
Ødipus. At dette Land skal styrte deres Vælde ned.
Thesevs. Hvi skulde Tvedragt rase mellem mig og dem?
Ødipus. O kjære Søn af Ægevs! Ikkun Guders Liv
besejres ej af Ældens eller Dødens Magt;
alt andet plat forstyrrer Tidens Almagtshaand.
Som Jordens Styrke svinder, svinder Legemets,
og Troskab dør, Utroskab spirer i dens Fjed,
og aldrig har den samme Aand i Venskabs Pagt
forbundet stadig Mand med Mand og Stad med Stad;
thi Kjærligheden — tidlig eller silde — kan
til Tvedragt snarlig vendes, Hadet snart til Fred.
Og om end nu samdrægtigt Sind forbinder dig
og Theben, ak! den dunkle Tid paa sælsom Flugt
vil tusend Nætter, tusend Dage bringe frem,
da mange Hænder, som i Venskab knyttes fast,
vil skilles ad og gribe Sværd af ringe Grund.
Da skal min Aske, slummerdysset, skjult i Jord,
forlængst alt kold, inddrikke hines varme Blod,
saa vist som Zevs er Zevs, og Føbos taler sandt.
Dog — smerteligt det er at røbe Løndoms Ord, —
saa lad mig blive ved min første Bøn: o hold
dit Løfte tro! da skal du aldrig sige, at
du tog mod Ødipus kun som en gavnløs Gjæst
i dette Land, saa sandt mig Guden ej bedrog.
Kor. Ja! dette og desligest, før end du kom hid,
han loved højt at virke for vort Land, o Drot!
Thesevs. Hvo kunde dog forstøde barsk en saadan Mands
Velvillighed, for hvem en gjæstmild Arne jo
hos os er altid aaben med et venligt Ly!
og som, i det han ydmyg søger Guders Hjælp,
mig selv og Landet skjænker en ej ringe Gunst?
Med Ærefrygt jeg derfor ikke stolt forsmaar
hans Vennesind, men giver ham hos os et Hjem.
Og hvis han blive vil som Gjæst, jeg byder jer
at pleje ham! — Men ønsker du at drage bort
med mig, saa giver jeg dig, Ødipus, heri
dit frie Valg. Saaledes vil jeg tjene dig.
Ødipus. O Zevs, skjænk du til slige Mænd lyksaligt Liv!
Thesevs. Hvad vil du da? mon drage til mit Hjem med mig?
Ødipus. Ja, hvis jeg turde. Men det just er dette Sted —
Thesevs. Hvad vil du her? Dog gjør i alt, som selv du vil!
Ødipus. Hvor jeg skal dem besejre, som forjoge mig.
Thesevs. Saa kan du prise Frugten af dit Ophold her!

Ødipus. Ja! naar i Daad bekræfter sig dit Ord til mig.
Thesevs. Tro denne Mand! jeg aldrig skal forraade dig.
Ødipus. Jeg vil ej binde dig, som Nidding, ved en Ed.
Thesevs. Du vandt ej heller mer derved, end ved mit Ord.
Ødipus. Hvad vil da du?
Thesevs. Ja, sig, hvad frygter du vel mest?
Ødipus. De snart vil komme!
Thesevs. Stol saa du paa disse Mænd!
Ødipus. Hvis du forlod mig —
Thesevs. Lær kun du mig ej min Pligt!
Ødipus. Mig tvinger Frygten.
Thesevs. Men mit Hjærte frygter ej.
Ødipus. Saa véd du ikke deres Truselsord?
Thesevs. Jeg véd,
at ingen skal dig føre bort til Trods for mig.
O! mange Trusler, mangt et tomtforfængligt Ord
udgyder Vreden vel, men naar saa Sjælens Ro
igjen faar Magten, svinder hver en Trusel strax.
Lad de forvorpne true kun med frække Skrig,
at ville rane dig; — det skal dog tykkes dem,
som strakte sig et vidt usejlbart Hav herhid.
Vær trøstig da, det bør du, ogsaa uden mit
Opmuntringsord, saa sandt som Føbos sendte dig!
Og er jeg end ej selv til Stede, véd jeg dog:
Mit Navn skal mod hver Voldsmands Haand beskytte dig!
(Gaar.)

Korsang. Her i gangerherlige Land, o Ven!
fandt du Jordens bedste Pavlun,
det glansfulde Kolonos,
hvor sødt sin klagende Trille slaar
Nattergalenes Vrimmel i
de blomstrende Dale!
Der den bygger og bor i den rankede Vedbend,
dybt i Gudens aldrig betraadte,
frugtbugnende, løvdunkle,
tavse Lund, hvor alle Storme tie;
hvor Dionysos højbegejstret
stedse vandrer, omsværmet af
gudfostrende Nymfer!

Her blomstrer under Himmelens Dug
den drueskjønne evigfriske Narkissos,
de høje Gudinders [1])
urhellige Krans og den guldfagre Krokos. Og aldrig
formindsker Kefissos' Væld
sine søvnløs omvankende Strømme,
men evig fra Dag til Dag,
dybtbefrugtende Sletterne, vandrer den,
klar med sit strømmende Vand

---

[1]) *Demeter og Persefone.*

over Landets vidtsvulmende Barm; her
fryder sig Musernes Kor og
Afrodite med gyldne Tøjler!

Her voxer et Træ: — Asias Land, tror jeg vist,
Magen ej saa', heller ej hint
mægtige doriske Pelops' Øland[1]) —;
ej plantet af Haand, selvskabt det er,
for fjendtlige Lanser en Skræk[2]);
og dette Skud, som blomstrer rigt i vort Land,
det er det blaalige, det barnnærende Oliventræ;
og aldrig nu, ej sent i Fremtid,
skal nogen Hærfører styrte det hærgende ned,
thi stedse med vaagent Blik
paa vort Træ vogter Zevs
og den lysblaaøjed' Athene.

Endnu en Pryd for mit Fædreneland nævne jeg vil:
Den store Havguds ypperste Skjænk,
vor højeste Stolthed;
Hestmagt, Følmagt, Havmagt.
O Kronos' Søn, Drot Posejdon!
Til saadan Glans hæved du os,
du, som først gav Hesten i Mund
paa disse Strande det tæmmende Bidsel!
Se, hvor Aarens blinkende Blad,
svunget med Haand, snor sig i Skum
paa vildene Hav, omboltret af Nereiders
hundredfold Skare!

Antigone. O du med Hæderssange højt lovpriste Land,
nu bør din Daad stadfæste dine stolte Ord!

Ødipus. Hvad nyt, o Barn, er hændet?

Antigone. Hist jeg ser Kreon
at nærme sig, omringt af Følgeskab, herhid.

Ødipus. O dyrebare Venner! staar mig bi, og lad
mig finde her i eders Kreds min Frelses Maal!

Kor. Det skal du, tro mig! Thi om jeg end Olding er,
dog ældes aldrig Kraften af mit Fædreland.

Kreon. O I, som bor i dette Land, højbaarne Mænd!
i alles Blikke skuer jeg den bratte Skræk,
som har betaget eder ved min Ankomst her.
Dog frygter ej! og mæler intet Vanheldsord!
Jeg kommer ikke for at øve Vold; nej, jeg
er gammel, og jeg véd, at her jeg ser en Stad,
højmægtig, som der ingen Stad i Hellas er.
Jeg sendtes hid, at bede denne gamle Mand
at følge villig med mig til kadmæisk Land.
Ej en mig sendte; nej, det hele Folk mig gav
det samme Bud, da mig især det hører til

---

[1]) Peloponnesos. [2]) Da de ej vovede at forgribe sig derpaa.

som Frænde huldt at pleje ham i Nødens Stund.
Ødip, ulykkelige Mand, saa hør mig da:
Drag med til Hjemmet! Se, det hele Kadmosfolk
oprigtig kalder dig, og fremfor alle jeg.
Tro mig, saa sandt jeg ej blandt dødeliges Slægt
er største Skurk, mig smerter dybest dog din Kval,
naar jeg dig ser at flakke fremmed, fredløs om
fra Sted til Sted, berøvet Livets Nødtørft, af
en Terne kun ledsaget. Ak! jeg aned ej,
hun skulde synke ned saa dybt i Usselhed,
som hun er sjunken, den fortabte, arme Mø,
der stedse sørger for sin Fader, plejer ham
ved Tiggerføde, — voxen alt, med Ægteskab
dog ubekjendt — et Rov for hver formastelig! —
Ja, er det ikke bitre Haanhedsord, hvormed
jeg maa forfølge dig og mig og al vor Slægt!
Men da det aabenlyse jeg ej skjule kan —
ved vore Fædreguder hør mig, Ødipus,
skjul du det! kom! drag villig til din Stad og til
din Fædreborg! Og sig til denne By et huldt
Farvel! den har fortjent det, ja! — dog skylder du
mer Ærefrygt det Hjem, som fordum fostred dig.
Ødipus. O højst dumdristige, som spinder ud af hver
et Sandhedsord en underfundig Væv af Løgn!
Hvi frister du? vil du nu atter fange mig,
og styrte mig som fangen Mand i dybest Nød?
Thi forhen, da jeg vaanded mig i huslig Kval,
og al min Higen stunded bort fra Fædreland,
da undte du mig ej den Gunst, jeg bad dig om.
Men da mit Sind omsider mættet var af Harm,
og Livet tyktes sødest mig i eget Hjem,
da drev just du, da kasted du mig ud, og da
var Blodets Baand dig ingenlunde dyrebart.
Nu vil du atter, da du ser den hele Stad,
det hele Folk med venligt Sind at staa mig bi,
mig slæbe bort og skjuler Gift i blide Ord.
Og dog — hvad Fryd er Kjærlighed, naar den forsmaas?
Som naar en Mand, hvem du med Iver bad om Hjælp,
dog nægted den og viste dig med Haardhed bort,
men siden, naar forvundet var din Trængselstid,
da rakte dig sin Gave, uden Gaves Værd,
sig, vilde da du glæde dig ved slig en Tant?
Og saadant er just alt, hvad nu du byder mig,
i Ord vel skjønt, i Gjerningen dog saare slet.
Ja, jeg vil røbe højt og lydt dit onde Sind:
Du kom at hente mig, ej til mit Hjem, o nej!
Paa Grænsen skal jeg holdes, at dit eget Land
kan blive frelst fra dette Riges Vold og Knus.
Det skal ej times dig! — nej, dig forfølge skal
min Hævneraand, som dvæler i dit sikre Spor!
Og mine Sønner skal i Tiden arve af

mit Land ikkun den Plet, hvorpaa de kunne dø! —
Mon jeg ej bedre kjender Thebes Land end du?
Langt bedre, — jeg har øst det ud af Visdoms Væld,
af Føbos og hans Fader selv, den høje Zevs.
Men nu sig nærmer svigefuld din Mund herhid
med megen Tungefærdighed; dog skal du vist
af al din Tale høste Vanfred mer end Held! —
Men da jeg véd, jeg kan ej bøje dig, saa gaa,
og mig lad fare! Selv i disse mine Kaar
jeg Livets Vægt skal bære, naar tilfreds jeg er.

Kreon. Saa mener du, at Ordet, som du talte nys,
vil bringe Vanheld over mig, ej over dig?

Ødipus. Det mig vil være kjærest, naar du mægter ej
at lokke mig, ej heller dem, som staa mig nær.

Kreon. O Stakkel! Tiden har ej bragt dig sund Forstand;
Vanhæder kun bereder du din Alderdom.

Ødipus. Ja, du er tungedygtig; men en ærlig Mand
er ikke den, som kløgtig kan besmykke alt.

Kreon. Forskjelligt er at tale meget og betids.

Ødipus. Hvor taler du ej fyndigt, hvor betimeligt!

Kreon. Vist ej for den, der nærer samme Sind som du.

Ødipus. Gaa bort — jeg taler og i disses Navn — og vogt
mig ej, her hvor jeg nu vil bo, med Lurerblik!

Kreon. Jeg kalder dem, ej dig, til Vidne paa, hvordan
du svarer dine Venner. Fanger jeg dig blot —

Ødipus. Hvo fange mig, naar disses Troskab vogter mig!

Kreon. Alligevel skal Sorgens Braad dig træffe vist!

Ødipus. Hvordan vil du fuldbyrde dette Truselsord?

Kreon. Af dine Døtre har jeg taget nys og sendt
af Sted den ene; snart den anden følger med!

Ødipus. Ve mig!

Kreon. Snart skal du raabe ve og atter ve!

Ødipus. Du har min Datter i din Vold?

Kreon. Og denne snart.

Ødipus. Hvad vil I, Venner! vil I fejgt forraade mig?
ej jage denne Voldsmand flux af Landet ud?

Kor. Gaa, fremmede, paa Stand af Sted! Du handler her
ej ret, og du har aldrig forhen handlet ret.

Kreon (til sit Følge). I dèr! før denne Pige ufortøvet bort, —
med Magt, i Fald hun trodsig ej vil følge jer!

Antigone. Ve mig! hvor flyr jeg hen? ak ve! hvor finder jeg
nu Hjælp hos Guder, Mennesker!

Kor (til Kreon). Hvad gjør du dog?

Kreon. Jeg rører ikke denne Mand, — kun hvad er mit.

Ødipus. O, Landets Herrer!

Kor. Ej retfærdigt handler du.

Kreon. Retfærdigt.

Kor. Ha! hvordan retfærdigt?

Kreon. Min hun er.

Ødipus. Hør mig, o Stad!

Kor. Fremmede! hvad gjør du? Lad af! eller snart skal du føle min Haand!

Kreon. Tilbage!

Kor. Ej fra dig, vover du sligt!

Kreon. Imod mit Folk du kæmper, hvis du krænker mig.

Ødipus. Det samme jeg har tilraabt dig.

Kor. Tag bort din Haand, fra Pigen strax!

Kreon. Befal ej, hvor du ej har Magt!

Kor. Jeg siger, slip!

Kreon. Jeg siger dig, af Sted herfra!

Kor. O kom! iler hid, iler hid, Borgere!
Staden, vor Stad forødes ved Vold.
Kom, skynder jer hid!

Antigone. Jeg slæbes bort — o Venner, frelser, frelser mig!

Ødipus. Hvor er du, Datter?

Antigone. De med Magt mig føre bort.

Ødipus. Ræk, Barn, mig dine Hænder!

Antigone. Ak! jeg kan det ej.

Kreon. Af Sted med hende!

(Antigone føres bort.)

Ødipus. Ve mig arme, arme Mand!

Kreon. Nu skal du aldrig vandre mer din mørke Vej
med disse Støttestave! Du bekæmpe vil
dit Folk og dine Venner hist; — i disses Navn
jeg handler, og som Herre selv af egen Magt —;
nu vel! saa kæmp! En Gang skal Tiden lære dig,
at nu du handler ikke til dit eget Vel,
og at du aldrig har det gjort, trods Venners Raad;
thi din Tyran er Vreden, som mishandler dig.

Kor. Stands dèr dit Fjed, o Gjæsteven!

Kreon. Nej! rør mig ej!

Kor. Jeg slipper ej en Ransmand fri — og det er du.

Kreon. Snart skal du give mig et større Underpant,
thi ej blot disse Piger vil jeg sikre mig —

Kor. Hvad vil du mer?

Kreon. Jeg fører ogsaa ham af Sted!

Kor. Du taler dristigt.

Kreon. Ja! Og det skal ske paa Stand,
hvis dette Riges Hersker ej forbyder det!

Ødipus. Ha frække Tunge! — Vil du lægge Haand paa mig?

Kreon. Ti! jeg befaler.

Ødipus. Ha! gid Hævngudinderne
ej standse Tungen, før jeg har forbandet dig —
du Nidding, som har ranet fra mig blinde Mand
med Voldsmands Haand mit sidste Lys i Øjets Nat!
Saa give da Gud Helios, som skuer alt,
at ikke blot du selv, men al din Efterslægt
maa leve saadant Liv som jeg til Oldingsaar!

Kreon. Har I det hørt, I, Landets hjemmefødte Mænd?

Ødipus. De høre mig saa vel som dig og mærke vel,
at mod din Voldsdaad jeg mig værner kun ved Ord.
Kreon. Jeg kan ej styre Harmen — nu jeg griber ham
med Magt, skjønt jeg er én kun, tung ved Alders Vægt.
Ødipus. O ve mig, ve!
Kor. Hvilket frækt Overmod, o fremmede, hvis du
tænker at fuldbyrde sligt!
Kreon Jeg tænker det.
Kor. Saa agter jeg for intet mit Folk.
Kreon. I ærlig Sag faar Svaghed over Magten Sejr.
Ødipus. Ha, hører, hvad han siger!
Kor. Ord foruden Daad!
Kreon. Det véd kun Zevs, Alseeren, men ikke du.
Kor. Er det ej Vold?
Kreon. Jo, Vold, som dog du taale maa.
Kor. Nu op, alt mit Folk! op, Landets Drotter!
Kommer i Hast, kommer hid! — Nu storme de bort
over Grænsen af Sted!
Thesevs (kommer). Hvad for Raab? hvad Gjerning øves? hvilken
Skræk? hvad drev jer til
hid at kalde mig fra Ofret, som jeg gav for Havets Gud,
ham, som vort Kolonos skjærmer? Tal! at jeg kan alt forstaa,
hvad der jog mig mere hurtigt, end min Fod sig fryder ved.
Ødipus. O kjære Ven! din Stemmes Tone kjender jeg —
Se! denne Mand har nylig grusomt krænket mig.
Thesevs. Hvad er her sket? Sig frem! hvo har fornærmet dig?
Ødipus. Kreon, som her du ser, har mine arme Børn,
mit eneste Vejlederpar, fraranet mig.
Thesevs. Hvad siger du?
Ødipus. Nu har jeg sagt dig al min Sorg.
Thesevs. Af Tjenerflokken en skal ile hurtigt hen
til Ofret hist, befale flux alt Folket der,
til Hest og uden Hest, fra Ofring skynde sig
med slappe Tøjler did, hvor helst hver Dobbeltvej
tilsammen trækker deres Mundinger til én,
at Pigerne ej glipper os, og jeg ej staar
for denne Gjæst til Latter, som en Bold for ham!
Saa skynd jer, som jeg har befalt! Og denne Mand,
hvis jeg min Harme føjed, som fortjent han har,
vist skulde strafløs ej af Haanden slippe mig!
Jeg vil, at just de Love, som han selv har bragt,
kun de, og ingen andre, skulle dømme ham!
Saa skal du ej forlade dette Land, før du
har stillet disse Piger for mit Aasyn frem!
Thi du har ingenlunde handlet værdigt mig,
ej heller dem, fra hvem du stammer, ej dit Land,
da du fornærmer her et Folk, der øver Ret
og aldrig handler uden Lov, — da du med Trods
mod Stadens Skik og Orden styrter vildt her ind
og farer frem, og raner, hvad du vil, med Vold!
At dette Land var mandtomt eller trællefejgt,

at jeg slet intet gjældte her, det mente du.
Dog har til Nidding Theben ej optugtet dig —
det plejed ej at fostre uretvise Mænd;
og ej det vilde rose dig, hvis nu det saa',
at bort du slæber Guders Ejendom og min
og raner fræk de hjælpeløses sidste Skat.
Jeg vilde aldrig, hvis min Fod dit Land betraad,
end ikke om jeg havde allerstørste Ret,
imod dets Herres Vilje, hvo han var endog,
med Voldsmands Frækhed tage noget! nej! jeg véd,
hvorledes Gjæst bør te sig blandt et fremmed Folk.
Men du beskæmmer selv din egen Stad, dit Hjem,
som ej har Skyld. Og se! nu bringer Tiden dig
jo Maalet fuldt af Alderdom og svag Forstand.
Jeg sagde forhen, og jeg byder atter nu:
Man bringe ufortøvet begge Piger hid,
hvis du ej vil forblive her i dette Land,
nødtvungen, ikke fri! — Se, dette siger jeg
dig frit med Munden, som det bor udi min Sjæl.
Kor. Se nu, hvor vidt du kom, o Gjæst! — Din Byrd vel spa
at du er ædel; men din Daad har været slet.
Kreon. Nej, ej fordi jeg tænkte mig, at denne Stad,
o Ægevs' Søn, var mandløs eller raadløs, som
du siger, har jeg handlet. Men jeg aned ej,
at saadan Iver for min Slægt har grebet jer,
at I, endog til Trods for mig, vil pleje dem.
Jeg vidste dog, at Ares' vise Domstol[1]), som
hos eder her just har sit Hjem, tillader ej,
at saadan Flygtning bor i eders Borgerkreds.
I saadan Tro jeg foretog mig denne Fangst.
Dog var det aldrig sket, hvis ej han havde øst
Forbandelser ud over mig og al min Slægt.
Saaledes vilde jeg betale Harm med Harm,
thi Vreden naar ej nogen anden Alderdom
end Døden; kun de døde rammer ingen Sorg.
Saa gjør da nu, som selv dig synes! Her jeg staar
for dig aldeles magtesløs, forladt, hvorvel
jeg taler Sandhed. Men for hver en Overlast
jeg skal, saa gammel, som jeg er, forsøge Hævn!
Ødipus. O skamløs Frækhed! Hvem vil du forhaane her
Mon mig, en Olding, eller mon dig selv? du, som
med ublu Tunge forekaster mig mit Drab,
mit Ægteskab, min Jammerslod, som dog jeg bar
foruden Skyld — det stod i Guders Raad bestemt,
som haded alt fra fordums Tid min hele Slægt.
Thi hos mig selv du vil dog aldrig finde Skyld
saa skjændselfuld, at jeg, til Straf for den, saa svart
forsynded mig imod mig selv og al min Slægt?
Naar Gudsagn i Orakelsvar bebudede

[1]) Areopagos.

min Fader, at han skulde dø for Sønnens Haand,
hvor kan da du med rette sligt bebrejde mig,
som Livets Spirer ej endnu fra Fader, ej
fra Moder havde, men var den Gang ikke født?
Og naar da jeg, usalig sprungen frem til Liv,
forgreb mig paa min Fader selv og dræbte ham,
hel ubevidst, mod hvem og hvad jeg foretog;
hvor kan med Ret du dadle saadan Vaadesdaad?
Du tvinger mig at nævne nu din Søsters, ak!
min Moders Bryllup, Usling! og du blues ej!
Saa vil jeg tale — tie kan jeg ej —, da nu
din egen Tunge har til Ord formastet sig.
Ja, hun har født mig, født mig, ve, o ve, til Kval!
Ej vidste jeg, ej vidste hun det, da ved mig
min egen Moder, sig til Skjændsel, fødte Børn.
Men ét jeg véd med Vished: at med Vilje du
forhaaner mig og hende; men med Vilje jeg
ej ægted hende; ja! uvillig taler jeg.
Nej, ej for dette Bryllups Skyld en Nidding jeg
skal kaldes, heller ej for dette Fadermord,
som stedse du bebrejder mig med bitter Haan.
Men svar mig du paa ét kun, som jeg spørger om:
Hvis en brød frem med voldsom Il og uden Grund,
at dræbe dig, mon da du spurgte først, om han
var Fader til dig! eller vog du ham paa Stand?
Jeg tror, saa sandt du elsker Livet, straffer du
Angriberen og spejder ej, hvor Retten er.
I saadan Ufærd jeg blev ledt ved Guders Magt.
Og ikke tror jeg, at min Faders Aand, fremkaldt
til Livet, vilde sige mig et Ord imod.
Men du, Voldsgjerningsmanden, som formaster dig,
at sige frem alt, nævneligt, unævneligt,
du her tør aabenlyst med Haan bebrejde mig?
Du tror det smukt at smigre Thesevs' ædle Navn
og prise højt for al sin Skjønhedsglans Athen.
Men under al den stærke Ros forglemmer du,
at, er der noget Land, som véd med Ærefrygt
at dyrke Guder, da har dette første Rang,
fra hvilket du mig gamle, hjælpeløse Mand
vil slæbe bort og raned mine Døtre alt.
Derfor jeg maner hine Hævngudinders Magt,
anraaber og bestormer dem med Suk og Bøn,
at de til Hjælp, til Kamp vil ile frem, at du
kan lære, hvilke Mænd der værge dette Land!

Kor. Vor Gjæst, o Drot, er ædel; men hans hele Liv
er Jammersliv og savner venlig Varetægt.

Thesevs. Nu nok af Ord! Se, hine Ransmænd ile bort,
imedens vi, de krænkede, staa roligt her.

Kreon. Hvad vil du da befale nu mig svage Mand?

Thesevs. At du betræder Vejen først og leder der
mit Fjed, for selv at vise mig, om du maaske

har skjult de stakkels Piger paa et lønligt Sted.
Men er alt Røverne paa Flugt, jeg harmes ej,
thi da skal mine Folk forfølge dem, og da
skal ej de takke Guderne for Frelsens Held.
Saa gaa foran! og mærk: du, Røver, bliver Rov;
dig, Jæger, fanged Skæbnen; thi hvad helst Erhverv
der vindes ved uretlig Svig, kan ej bestaa.
Og ingen skal dig hjælpe, skjønt jeg véd ret vel,
at ej du kommer blottet hid og værgeløs
at øve fræk en Voldsfærd, som du voved nys;
men noget er der, som du her har stolet paa;
alt bør jeg grandt betragte, thi min Stad skal ej
af enkelt Mand sig lade kue magtesløs,
forstaar du? eller tykkes ogsaa nu mit Ord
dig tomt, som den Gang da du paafandt dette Værk?
Kreon. Jeg her skal vist ej dadle, hvad du siger end;
men hist hos mig vi ogsaa véd, hvad sømmer sig.
Thesevs. Tru kun, men gaa! — Men du, min Gjæstven Ødipus,
bliv her i Fred! og vær du overtydet om,
at hvis jeg dør ej, skal jeg aldrig hvile, før
en Gang jeg har dig skjænket dine Børn igjen!
Ødipus. Hil være dig, o Thesevs, for dit ædle Sind,
du, som saa huldt retfærdig sørger for mit Vel!
Korsang. O stod jeg hist, hvor Fjenders Flok
i Slagvrimlen snart
blander højt deres Malmrøst
paa pythiske Strand[1]), eller hist
paa Faklernes Kyst[2]),
hvor det høje Gudindepar[3]) tavs indvier
i hellige Mysterier Jordens Børn,
mod hvis Læber Evmolpider trykke gyldne Nøgle fast[4])!
Dèr, jeg tror, kampvækkende Thesevs
for Jomfruparret snart
sender skingrende Sejrsraab vidt
over Markerne hen.

Men maaske mod Vest, hen
til snetakte Fjæld de
flygte fra Øas Egn
af Sted paa Gangerryg eller
i raprullende Vognkarm.
Fanges de skal; stærkt er Landsmænds Kæmpemod;
stærk er Thesevs' blomstrende Ungkarlsflok.
Se, hvor hvert et Bidsel lyner; højt paa pandesmykket Hest
svinger Skaren sig rask, som

---

[1]) Attikas Østkyst, hvor Føbos havde et Tempel.
[2]) Attikas Vestkyst, hvor de elevsinske Mysterier fejredes ved Fakkelskin.
[3]) Demeter og Persefone.
[4]) De elevsiske Præster, Evmolpos' Efterkommere, maatte paalægge de indviede ubrødelig Tavshed, hvis Symbol var den gyldne Nøgle.

hylder hestelskende Pallas
og Havdrotten, Jordomfavneren,
Rheas elskte Søn.

Har de begyndt? hvad eller tøve de?
Min Sjæl aner glad, at
de snart bringe hende,
som fandt ved egen Frændes Haand en grusom Lod, en grusom
Kval.
I Dag, i Dag stadfæster Zevs det!
Stridens Held varsler min Aand mig!
Gid jeg med Stormens Flugt som vingelet Due
kunde svinge mig højt til de luftige Skyer
og med Øjet nedstirre
paa Kampens Gang!

O Gudernes Alhersker, høje Zevs,
alseende! forund
vort Lands Høvdinger
med sejersalig Kraft, med heldig Fangst at ende denne Jagt!
Og du, højværdige Mø, Pallas Athene!
O Jæger Apollon, og Søsteren, hvis Fod
følger de spættede, fodrappe Hjorte!
Jeg eder anraaber, med tvefold Hjælp
at ile herhid til
vort Land, vort Folk!

O Gjæstven! sig nu ej, at jeg som Spejder var
en Løgnprofet; thi der jeg dine Døtre ser
at ile mod os, fulgte af en Tjenerflok.

(Thesevs og Følge komme med Antigone og Ismene.)

Ødipus. Hvor? hvor? hvad siger du?
Antigone. O Fader, Fader kjær!
o, at en Gud forunde dig at skue ham,
den ædle Mand, som bringer os til dig igjen!
Ødipus. O Barn! — saa er I hos mig?
Antigone. Ja! ja, Thesevs' Arm
og dette brave Følgeskabs har reddet os.
Ødipus. O, kommer hid til eders Fader, Børn! kom i
min Favn! — mit Haab var tabt om eders Atterkomst.
Antigone. Nu komme vi med Længsel og med Kjærlighed.
Ødipus. Hvor er I dog, hvor er I?
Antigone. Her vi nærmer os.
Ødipus. O kjære Spirer!
Antigone. Alt er for en Fader kjært.
Ødipus. O Støttestave!
Antigone. Svage Gubbes svage Hjælp.
Ødipus. Her holder jeg min bedste Skat! saa er jeg ej
forladt i selve Døden, naar jeg eder har!
o, tryk jer til mig tæt til begge Sider, Børn!
Klyng jer til eders Fader og befrier mig

fra ensom Vandring paa min jammerfulde Vej!
fortæl mig nu i Korthed, hvad jer hændet er,
thi unge Piger sømmer stakket Tale bedst.

Antigone. Her er vor Frelsermand, o Fader! Hør nu ham!
Saa vil mit Vexelord med dig kun vorde kort.

Ødipus (til Thesevs). Ak! undres ikke, at der strømmer Gammensord
fra Læben, da jeg favner mine Børn igjen!
Jeg véd, at denne Glæde, som jeg haabed ej,
jeg skylder dig, o Ven, og ingen anden Mand,
thi du har frelst dem, ingen anden dødelig.
Saa lønne Himlen, som jeg bønlig raaber til,
dig selv og Landet! Thi Gudfrygtighed jeg fandt
blandt alle dødelige kun hos eder her,
og ædel Mildhed og en løgnusmittet Mund:
Jeg véd det og bevidner det med disse Ord.
Ja, hvad jeg har, jeg skylder dig og ikkun dig.
Ræk mig, o Ven, din Haand, at jeg kan trykke den
og kysse Kongens høje Hoved, om jeg maa.
Hvad siger jeg? hvorledes tør jeg stakkels Mand
forlange vel at røre Manden, ham, hvis Sjæl
er fri for Plet og Lyde? nej, jeg vil ej, og
du skal ej; thi kun den, som selv har prøvet sligt,
kan tage Del i den ulykkeliges Nød.
Dig times stedse Held og Lykke! Vær du og
fremdeles mig, som nu i Dag, en trofast Ven!

Thesevs. Om end langt fler af Ord der strømmed fra din Mund
af Glæde over dine Børn, jeg undres ej;
og ej, om du, før mine, hørte deres Ord.
Nej, sligt os bringer sikkert ikke Harm i Sind;
thi aldrig søge vi ved Ordbrams falske Kunst
at kaste Glimmer om vort Liv, men kun ved Daad.
Du ser det: Hvad jeg dig, o Gubbe, svor, deri
jeg har ej løjet: her jeg bringer dine Børn
i god Behold, uskadt' af hvert et Truselsord.
Hvordan den Kamp bestaaet er, — hvi skal med sligt
jeg bramme? hør det selv af dine Døtre her!
Men til et Budskab, som mig mødte nylig, da
jeg vandred hid, du vende nu din Tanke hen!
Det vel er kort at sige, men fortjener Agt.
Man ingen Ting i Livets Løb foragte bør.

Ødipus. Hvad er det, Ægevs' ædle Søn? forklar mig det!
Jeg véd ej noget af det Budskab, du har hørt.

Thesevs. En Mand — der siges — som var ej dit Bysbarn,
men dog din Frænde, flygted hid, uvist hvordan,
og sidder hist nu ved Posejdons Alter, hvor
jeg bragte Offer, da jeg brat blev kaldet bort.

Ødipus. Hvorfra er han? hvad søger han ved Altrets Fod?

Thesevs. Kun ét jeg véd: han ønsker sig, saa siger man.
med dig et Ord, men kort og uden al Besvær.

Ødipus. Hvad vil han? Hensigtsløst er ej hans Sæde der.

Thesevs. Man siger, at han kom her hid for Ord med dig at vexle, derpaa vandre bort igjen i Fred.

Ødipus. Hvem er det da, som har ved Altret lejret sig?

Thesevs. Betænk, om du en Slægtning har i Argosland, som vil maaske begjære denne Gunst af dig.

Ødipus. O kjære! til sig intet mer!

Thesevs. Hvad fattes dig?

Ødipus. Forlang ej dette af mig!

Thesevs. Hvilket? sig mig det!

Ødipus. Jeg véd, af hvad jeg hører, hvem hin Flygtning er.

Thesevs. Hvem er da den, jeg skulde uhørt vise bort?

Ødipus. Min Søn, o Konge! min forhadte Søn, hvis Ord mit Øre vilde krænke dybt, utaaleligt.

Thesevs. Hvordan? kan du ej høre ham og nægte ham, alt hvad du vil? Er det saa tungt at høre blot!

Ødipus. Fjendsk lyder Sønnens Røst i Faders Øre, Drot! Saa tving mig dog med Magt ej til at føje dig!

Thesevs. Naar Altrets Helligdom dig tvinger, da tænk paa, at Ærefrygt for Guden selv du glemmer ej!

Antigone. Jeg er vel ung, dog hør mig, Fader, følg mit Raad!
Lad Kongen ikkun føje frit sit eget Sind
og gjøre Guden til Behag, alt som han vil,
men und os Søstre, at vor Broder kommer hid!
Stol paa, at hvad han end vil raade dig til Mén,
han bøjer aldrig dog ved Magt dit faste Sind.
Du hører Ord — hvad skader det? Saa mangt et snildt
opspundet Værk forraader sig jo just ved Ord.
Du gav ham Livet, derfor, om han end mod dig
begaar det grummeste af alt, hvad syndigt er,
gjengjælde tør du aldrig, Fader, ondt med ondt!
Nej, skaan ham! Ogsaa andre have slette Børn
og heftigt Sind, dog glemmer Hjærtet snart sin Harm,
bevæget mildt af Venneraadets Tryllemagt.
Og kast dit Blik tilbage blot paa al den Nød,
som du har lidt for Faders og for Moders Skyld!
Og naar du skuer da didhen, du vist vil se,
at bitter Harm kun finder bittert Endemaal.
Ja, i dig selv du har et mægtigt Vidnesbyrd,
da du begrov til evig Nat dit Øjenpar.
Saa føj os! thi det er ej smukt, at den, som Ret
forlanger, skal saa længe bede; heller ej,
at du for dette Fredens Hjem ej bringer Tak!

Ødipus. O Barn! den Gunst er svær, som I ved eders Ord
aftvinge mig. Velan! det ske dog, som I vil!
Kun ét, o, Ven: I Fald han sætter hid sin Fod,
dog ingen raade for mit Liv med Herremagt!

Thesevs. Lad én Gang sligt mig høre, men ej anden Gang,
o Gubbe! Prale vil jeg ej; men vid, at du
er tryg, saa sandt en Gud beskjærmer ogsaa mig.

(Gaar.)

Korsang. Hvo som ønsker af Liv et længere Maal
og agter for intet et kort,
i ham skal det ses,
at hans Sind plejer Daarskab.
Thi som Dagene voxer i Tal,
trænger Sorgernes Vrimmel
alt mere dig nær;
og ikke du mættes
førend i Hades,
naar Loddet dig træffer,
uden Bryllupsfest, uden Sang, uden Dans,
og Døden til sidst.

Aldrig at være født er af Ønsker det første;
og, naar du lever,
er det andet af Ønsker snarest at gaa
didhen, hvorfra du er kommen!
Thi naar Ungdomsrusen river dig hen
letsindig i Daarskabers Hvirvel,
hvo tumles da ej evig af Angst?
Alle Trængsler dig følge:
Drab, Opstand og Tvedragt, Kamp, Nid og Had;
og endelig naar dig
den forhadte og kraftløse, ensomme, venløse Alderdom,
hvor alle Plager huses til Hobe.

Sku her dit Jammersliv, ej mit alene! —
Som nordlig Strand rystes vidt
af Vintervovens Slag,
saaledes ryster dig
Ulykkers vilde Bølgekast,
evig forfølgende,
fra Solens Nedvej,
fra dens Opgang,
fra Middagens Straale,
fra Nordstjærnens Blink [1]).

Antigone. Dèr er, o Fader, tror jeg vist, hin fremmede;
han kommer hid alene uden Følgesvend,
og Taarer rinde fra hans Øjne strømmevís.

Ødipus. Hvem er det?

Antigone. Den, som vi alt længe jo har haft
i Tanker — Polynikes er til Stede her.

Polynikes. Ve mig! hvad skal jeg? — ak! skal jeg begræde først
min egen Jammer, Børn! hvad eller Synet af
min gamle Fader? ham, som nu jeg finder her
hos eder i et fremmed Land, forjaget grumt, —
i saadan Klædning, hvis uhyggelige Smuds
sig klæber indgroet gammel om den gamle Mand

---

[1]) *D. e. fra Vest, fra Øst,* fra Syd, fra Nord.

og tærer Legemskraften; vildt i Vindens Pust
om øjetomme Hoved flagrer uredt Lok!
og ligedan er vistnok og, det frygter jeg,
den Føde, han kan skaffe til sit usle Liv!
Alt dette ser jeg arme først for sildig nu.
Ja selv jeg tilstaar, at jeg som et Niddingsdrog
har sørget for dig; — kun af andre hør det ej!
Men se! hos Zevs højt sidder paa hans Gudestol
for hver en Synd jo Naaden; — lad den ogsaa staa,
o Fader, ved din Side! — hvad jeg syndet har,
forsones kan dog, — men forstørres aldrig mer. —
Du tier?
O Fader, tal! o! vend dig ikke bort fra mig! —
Du svarer ej? — men viser stum foragtende
mig bort og nævner ej engang din Grund til Harm? —
O mine Søstre, Spirer af den samme Mand!
Forsøger I dog mildt at aabne Faderens
uvenlig strænge, grumt mod mig tillukte Mund,
at ej han støder mig, den gudbeskyttede,
vanæret bort, ej mælende til Svar et Ord!
Antigone. Sig selv, ulykkelige, sig, hvi kommer du?
Thi Ord har ofte, naar de vække Glædens Lyst
hvad eller Harmen eller og Medlidenhed,
fremkaldet Ordets Stemme selv af ordløs Mund.
Polynikes. Saa vil jeg tale, — ja! du raader venlig mig.
Dog først jeg raaber til hin stærke Gud om Hjælp,
ham, fra hvis Alter Landets Hersker bød mig flux
at rejse mig og vandre hid, og gav mig Lov
at tale, høre og gaa bort igjen med Fred!
Det samme jeg af eder ønsker, ædle Folk,
af mine Søstre, af min Fader mig forundt!
Hvorfor jeg kom, o Fader, vil jeg sige dig:
Jeg fra mit Fædrehjem blev jaget, landsforvist,
just som jeg vilde stige paa din Kongestol
i lovlig Følge af min Førstefødselsret.
Derfra fordrev mig Eteokles, skjønt han er
den yngre. Dog han sejred ej ved Ordets Magt
og ej ved Armestyrke, ej ved Heltedaad,
men kun ved Folkesmigren. Ja, jeg siger dig,
at du, at din Forbandelse har Skyld deri,
og dette samme har jeg hørt af Spaamænds Mund.
Da jeg til Argos kommet var i Dorerland
og ægted Datter af Adrast, jeg alle dem
lod Troskab sværge mig, som trindt i apisk Land[1])
de første nævnes, højtnavnkundige ved Spær.
Saaledes samled jeg med dem en syvfold Hær
mod Thebes Mure for at dø paa Retfærds Vej,
hvad eller jage af mit Land hver Avindsmand. —
Velan! — Hvorfor da har herhid jeg nærmet mig?

---

[1]) Peloponnesos.

Jeg vil, o Fader, fly til dig med ydmyg Bøn
saa vel for mig som mine stridforbundne Mænd,
der nu med syv Hærskarer og en syvfoldstor
Spærdragersværm omlejre Thebens Land og Stad.
Blandt dem Spydsvinger Amfiarevs nævnes først
i Spydkamp, først i snildt at tyde Fugles Flugt.
Den anden er ætolisk Tydevs, Ønevs' Søn;
den tredje Mand Eteoklos, af argivisk Æt;
den fjerde, Søn af Talaos, Hippomedon;
den femte Kapanevs har svoret højt, at han
til sidste Spor vil styrte Thebens Stad i Grus;
den sjette Parthenopæos, hin Arkadier,
saa kaldet efter Atalante, Moderen,
alt længe Mø, og hendes ægtefødte Søn.
Og jeg en Søn af dig, — hvis ej af dig, saa af
den onde Skæbne, skjønt man din jo kalder mig, —
jeg fører Argos' stolte Hær mod Thebes Land.
Ved dine Døtre, ved dit Liv besværge vi
dig, Fader, og anraaber alle bønlig dig:
Forsag din bitre Harm mod ham, her staar, — mod mig,
der higer efter Hævn imod min Broder, som
paa Røvervis mig jog ud af mit Fædreland!
Thi hvis der nogen Sandhed er i Guddomsord,
sig vender Sejren kun til dem, hvem du staar bi.
Derfor jeg beder dig ved vore Kilder, ved
vor Stammes Guder, o giv efter! Hver af os
er Tigger kun og fremmed her, og fremmed du;
ved andres Naade kun vi leve, du og jeg,
da samme Vanheldslod har fjendtlig truffet os;
og han, Tyrannen hjemme — ve mig arme, ve! —
udler os begge midt i Yppighedens Skjød.
Men hvis mit Hjærtes Attraa du vil stande bi,
jeg uden Møje flux skal sønderknuse ham.
Saa bringer jeg dig atter til din Fædreborg,
dig selv og mig, naar jeg med Magt har styrtet ham.
Se, dette tør jeg love kjækt, hvis du vil med;
men uden dig ej heller jeg kan vorde frelst.

Antigone. For Kongens Skyld, som ham har hidsendt, Ødi
svar ham, som det dig tykkes bedst, — saa skik ham bort!

Ødipus. Hvis Thesevs, som er Herre her i dette Land,
ej havde selv, o Borgere, skikket ham herhid
og givet Ret ham til at vente Svar af mig;
han aldrig skulde have hørt min Stemmes Lyd.
Nu skal han høre den, — og gaa, naar jeg har sagt
et Ord, som ej skal gjøre frydeligt hans Liv.
Saa hør, du Nidding! Medens du paa Tronen sad,
hvor nu din Broder sidder med sit Kongespir,
da jog du mig, mig selv, din egen Fader, bort
og kasted om den usle Flygtning denne Dragt,
som nu du græder ved at se, da du er stedt
udi den samme Modgangs bitre Nød som jeg.

Her hjælper ingen Taarer, — jeg maa bære al
min Kval, saa længe jeg er til og mindes dig,
dig, Morder! Du har styrtet mig i denne Nød, —
du jog mig bort, du lod mig flakke vildt omkring
og tigge Brødet hver en Dag af fremmed Haand!
Hvis ej jeg havde disse kjære Døtre her,
som pleje mig, jeg var for dig forlængst alt død.
Ja, de opholde mig mit Liv, de pleje mig,
de dele tro, som Mænd, ej Kvinder, al min Sorg.
Men eder har en anden avlet, ikke jeg.
Vel træffer dig ej Hævngudindens Blik endnu,
men snart, — naar hine Krigerskarer vælte frem
mod Thebes By! thi aldrig skal det times dig
at ødelægge denne Stad! Nej, blodbestænkt
du først skal falde, og din Broder ligervis!
Saa har jeg før alt sendt Forbandelsernes Ord
ud over jer. Nu maner jeg dem atter frem,
at Ærefrygt I mod Forældre lære maa,
og ej at kaste Haan paa eders Fader, som
er blind! Saadan har mine Døtre aldrig gjort.
Derfor de tage skal en Gang din Kongestol,
saa sandt den oldberømte Dike sidder højt
med Zevs paa Gudetronen efter gammel Lov!
Men du, fly fra mig bort, afskyet, faderløs,
du Nidding! og tag hen med dig Forbandelsen,
som jeg tilraaber dig: Du skal dit Hjemland ej
med Sværdet tvinge! Du skal aldrig mere se
det dybe Argos; nej! du for din Broders Haand
skal dø, og du skal dræbe ham, som jog dig bort!
Saaledes ønsker jeg, og beder Dybets Nat,
den evigt rugende, at drage dig didned!
Til Hævnens Guder beder jeg, — til Ares, som
har kastet Broderhadets Rædsel i jert Bryst! —
Saa gaa da nu med dette Svar, og højt forkynd
det samtlige Kadmeerfolk og dine tro
forbundne Vaabenfællers Hær, at Ødipus
har tildelt sine Sønner saadan Arvelod!
Antigone. O Polynikes, nej! jeg kan ej glæde mig,
fordi du kom. Nej, skynd dig, drag igjen herfra!
Polynikes. O ve min Uheldsvandring, mit fortabte Værk!
Ve mine Venner! — Var det til et saadant Maal
vi drog fra Argos ud paa Kampens Vej! ve mig!
et Maal, som jeg til ingen Vaabenbroder tør
forkynde, — og jeg kan ej gaa tilbage mer.
Saa vil jeg tavs i Møde gaa, hvad Skæbnen vil. —
O kjære Søstre, nu har selv I hørt, hvordan
min egen Fader grusomt har forbandet mig.
For Guders Skyld — hvis Faderens Forbandelser
skal ramme mig, og eder times Atterkomst
til Hjemmet — hør mig, ak! vanær jer Broder ej!
Men under mig en Grav og Dødens Viedrik!

Da skal den Ros, I høster af jer ømme Sorg
for denne Gubbe, bringe jer en anden og
ej mindre Ros for eders fromme Sind mod mig!
Antigone. O Polynikes, lyd mit Ord! jeg beder dig!
Polynikes. Hvad Ord, Antigone? hvad mener du? sig frem!
Antigone. Send Hæren strax tilbage til sit Hjem igjen,
og styrt ej Theben og dig selv i Undergang!
Polynikes. Nej, nej! Hvorledes kunde jeg den samme Hær
beherske atter, naar jeg en Gang flygted fejg?
Antigone. Hvi tændes atter, Broder, nu din Harme? Sig:
Hvad gavner dig at styrte ned din Fædrestad?
Polynikes. Det Skjændsel er at flygte, og at ældre Søn
skal for den yngre Broder blive Latterstof.
Antigone. Ser du, hvor Gubbens Spaadom flux stadfæster sig,
som varsler eder begge Død ved fælles Haand!
Polynikes. Saa lød den, ja! — ja vi forsones aldrig mer.
Antigone. Ak ve! Hvo har da Mod at følge dine Spor,
naar sligt et Varsel svæver over Issen tungt?
Polynikes. Jeg bringer aldrig Bud om ondt, thi Hærdrots Kløgt
gjør kun bekjendt, hvad godt, men ej hvad misligt er.
Antigone. Altsaa, dit Forsæt, Broder, staar urokkeligt?
Polynikes. Ja! stands mig ej! For mig skal vorde denne Vej,
som jeg betræder, bitter og fordærvelig
ved denne Faders Ord, ved hans Forbandelser.
Men jer velsigne Zevs, hvis fromt I sørge for
mig død! i Livet kan I mer ej hjælpe mig.
Saa lad mig fare! — lever vel! — mig ser I nu
i Livet aldrig mere!
Antigone. Jeg usalige!
Polynikes. Græd ej for mig!
Antigone. Hvo maa ej klage højt, naar du,
o Broder, styrter blindt i Hades' aabne Svælg!
Polynikes. Vil Skæbnen, dør jeg.
Antigone. Nej, o nej! adlyd mig dog!
Polynikes. Nej til jeg kan ej!
Antigone. Ha! jeg ulyksalige,
naar dig jeg mister!
Polynikes. Det staar alt i Guders Haand —
hvad hændes skal saa eller saa. Al Himlens Magt
jeg bede vil, at eder times intet ondt!
Thi mindst bør I af alle friste Livets Kval!

(Gaar.)

Kor. Over mit Hoved styrter brat
rædsom Ve fra blinde Gubbe,
hvis ej Skæbnen griber ham strax!
thi aldrig saa' jeg nogen Sinde Guders Vilje uopfyldt,
saa lærer os Tiden, som bringer i Dag Lidelsers Kalk,
i Morgen blomstrende Lykke.

(Det tordner.)

Hør den brummende Himmel! Hjælp, Zevs!

Ødipus. O Børn! o Børn! gid her var én til Stede, som mig vilde hente Thesevs hid, den ædle Mand!

Antigone. Hvad er din Mening, Fader, at du kalder ham?

Ødipus. Snart, snart vil Zevs' bevingte Torden bringe mig til Hades ned. — Saa skynder jer og sender Bud!

(Det tordner.)

Kor. Hør det rædsomme Gny,
af Zevs udslyngt med knusende Magt!
Skrækken rejser Issens Lok!
Mit Hjærte bæver! Se, fra Himlen flammer Lynet atter ned —
hvad Maal vil det træffe? — jeg skjælver! — forgjæves ej
farer det ud, ej uden Dødsslag.
O vældige Himmel! o Zevs!

Ødipus. Nu nærmer sig til Ødipus det Livsens Maal, som Gud har varslet, uafvendeligt, o Børn!

Antigone. Hvorledes véd du eller aner sligt saa vist?

Ødipus. Jeg véd det grandt. Lad derfor én sig skynde strax herfra og hente til mig Landets Hersker hid.

Kor. Ha! hør!
Hør, atter henruller vildtbuldrende Brag.
Naadig, o Gud, vær mig naadig, naar du
vil hylle mit Land i Rædselers Nat?
Brødefri være vor fremmede Ven!
Men hvis vi se ham syndebesmittet,
lad os dog ej høste Utak til Løn!
Hør, Zevs Herre, mit Raab!

Ødipus. Er Kongen nær? Mon han, o Børn, vil træffe mig endnu i Livets Lys, med Sjælens fulde Kraft?

Antigone. Hvad er det da, du lønlig vil betro til ham?

Ødipus. For alt det gode, jeg har nydt, jeg vil beté ham hel fuldstændig Tak, som jeg har lovet ham.

Kor. Velan! Velan!
O Søn, kom, o kom, om du end,
dvælende hist paa højbrinket Strand,
vier til Havgud Posejdon
Kvægofferaltret! o kom!
vor Gjæst vil yde dig, vor Stad og alle Venner
ærlig Tak for Vennedaad.
Skynd dig, o Herre! kom, o kom!

Thesevs (kommer). Hvi lyder atter her samstemmigt Raab saa højt
fra eder, og saa klart fra denne Gjæsteven?
Faldt Zevs's Lynslag? eller brast fra Skyens Mulm
en Storm af Hagel over eder? Alt man kan
jo frygte, naar en Gud i Uvejrskyen gaar.

Ødipus. Jeg længtes til dit Komme, ædle Drot! En Gud vil skjænke Held og Lykke dig af denne Gang!

Thesevs. Hvad nyt, o Søn af Laïos, er der atter sket?

Ødipus. Mit Liv til Ende stunder. Hvad jeg loved dig og Staden, vil jeg gjøre Fyldest, før jeg dør.

Thesevs. Og hvilket Tegn har varslet dig din nære Død?

Ødipus. Det Guder er, der mane, som Herolder, mig;
og ingen Sinde svigte deres Varselstegn.
Thesevs. Hvorledes, Olding, blev dig aabenbaret sligt?
Ødipus. De uafbrudte Tordenslag — og Lynets Ild,
i Vrimmel slyngt af hin uovervundne Haand.
Thesevs. Jeg tror dig, thi jeg véd, at du har meget spaaet,
og uden Falsk. Saa sig mig da: hvad vil der ske?
Ødipus. Jeg vil dig vise, Søn af Ægevs, alt det Held,
som, ældeløst, skal blomstre for dit Fædreland.
Nu strax, vejledet ej af Førers Haand, jeg selv
vil føre jer til Stedet hen, hvor jeg skal dø.
Men sig til ingen dødelig, hvor dette Sted
sig skjuler, og ej heller, i hvad Egn det er,
at det kan vorde, mer end mange Skjolde, mer
end lejet Spær, mod Grander dig et evigt Værn!
En Løndom, som ej syndigt røbes maa med Ord,
skal du erfare, naar du vandrer ensom did;
thi af dit Folk jeg ingen tør fortro den til,
og ej til mine Døtre, skjønt jeg elsker dem.
Men du bevar den stedse! og naar Livets Maal
er dig for Haand, kundgjør den for den ældste da,
og han betro den stedse til sin Eftermand!
Saa skal du bo i denne Stad, uhærget af
Tandsaaede Mænd[1]); thi mangen Stad, om end den vel
bestyres, bringer Overmod dog let til Fald.
Ja, Guders Blik opdager grandt, skjønt sildig, hver,
som vender sig fra Guder bort til Daaretant.
Lad det ej vederfares dig, o Ægevs' Søn!
Dog selv du véd jo alt, hvad jeg kan sige dig.
Saa lad os da — Guds Nærhed driver flux mig bort —
nu vandre did, og ikke se tilbage mer!
O følg jer Fader, Børn! thi se! jeg bleven er
for jer en Leder nu, som I var før for mig.
Og nu af Sted! Dog rør mig ej, men lader selv
mig finde Gravens hellige Sted, hvor Skæbnen vil,
at Ødipus skal gjemmes dybt i Jordens Skjød!
Her, her er Vejen, vi skal gaa: her føre mig
Ledsager Hermes selv og Skyggedronningen.
O Lys, nu slukket! en Gang var du ogsaa mit;
nu bader dette Legem du for sidste Gang
endnu, imens jeg vandrer hen at skjule mit
fuldendte Liv i Hades' Hus! — Og nu, o Ven
højelskte! vær velsignet du med alt dit Land
og alt dit Folk! I Velmagts Dage tænk paa mig,
naar jeg er død! Held følge jer til evig Tid!

(Gaar med Døtrene, Thesevs og Følge.)

Korsang. Er det mig tilladt, dig, Mørkets Gudinde, og
dig med min. Bøn at hylde,
Skyggernes Drot?

---

[1]) Thebæerne, som fremkom af de af Kadmos saaede Slangetænder.

Aïdonevs, Aïdonevs [1]), hør os!
lad ej med Kval, med smertefuld Død
denne min Gjæst vandre ned
til de dødes altomskyggende
Vang, til det stygiske Hus!
Plagers Hær har altid grusomt stormet mod dig uforskyldt,
saa hjælpe dig nu en retfærdig Gud!

O Dybets Gudinder hist! — Hint aldrig betvungne Dyr [2])
ved herlighamrede Port
har sit Leje, man siger,
og knurrer fra Hulen,
Skyggerigets utæmmede Vogter,
saa lyder Sagn.
O Død, Gæas og Tartaros' Søn!
Jeg raaber til dig: Lad ham vige af Vejen
for vor Gjæst, som higer snarlig ned til Dødens dunkle Vang!
Dig jeg paakalder, du evig vaagende!
Et Bud. Jeg kortelig forkynder eder, Stadens Folk,
at Ødipus er faret bort fra dette Liv.
Hvorledes alting skete, kan ej stakket Ord
fortælle, heller ej alt, hvad tildrog sig der.
Kor. Saa er han død, den arme?
Bud. Ja, vær vis derpaa.
Han har fuldendet Livets alt for lange Vej.
Kor. Hvorledes? Tog en Gud ham uden Kval herfra?
Bud. Ja, saadan just det skete højst vidunderligt. —
Hvorledes han drog bort fra dette Sted, det véd
du selv jo: ingen af hans Venner leded ham;
nej, selv han gik og viste for os alle Vej.
Men da han kom til Hades' bratte Tærskel hen,
med Malmens Blokke fæstet dybt i Jordens Grund,
han standsed paa den ene Krydsvej flux sit Fjed
nær ved det Svælg, hvor dybt et evigt Minde staar
om Thesevs' og Perithoos's Troskabspagt. [3])
Der stod han mellem dette og thorikisk Fjæld
og Klippegraven og det hule Pæretræ,
og satte sig og løste smudsigt Klædebon.
Derpaa han kaldte sine Børn og dem befol
at bringe Vand fra Kildens Væld til Tvæt og Bad.
Til axegyldne Demeters vidtsete Høj
heniled de og bragte flux til Stede alt,
hvad Faderen befaled, og de hæged ham
med Bad og Klæder efter hellig Skik og Brug.
Og da han nu var veltilfreds med alle Ting,
og der var intet mere, som han ønskte sig,
da tordned Zevs fra Dybet; begge Piger skjalv
ved Lyden, styrted sig til deres Faders Knæ

---

[1]) Hades. [2]) Kerberos. [3]) Thesevs havde hjulpet Perithoos at føre Persefone fra Underverdenen.

med Suk og Graad og holdt ej op at sønderslaa
sig Barmen, mens fra Læben strømmed Klageskrig.
Men han, saa snart han hørte denne bitre Lyd,
omslynged dem i Favnetag og sagde: »Børn!
Endnu i Dag I har ej Fader mer. Alt, hvad
var mit, er nu forbi! I skal ej længere
nu sørge for min Pleje under Sorg og Kval, —
det var for haardt, jeg véd det, Børn; — og kun ét Ord
lod eder huldt forglemme al jer haarde Nød,
thi Kjærlighed I fandt dog ej hos nogen Mand
saa dyb som eders Faders, — og fra ham I skal
nu skilles, leve uden ham jer hele Tid!«
Saaledes i hinandens Favnetag de laa
med Suk og Klageraab. — Men da nu Jamrens Maal
de havde naaet, — hver Lyd forstummet var, og alt
var tavs og stille, — raabte pludselig en Røst
paa Ødipus, — og alle svart forfærdedes,
og Haaret rejser sig paa Issen brat af Skræk, —
thi rundtom — histfra — herfra kalder Guden ham:
»O hør dog, hør dog, Ødipus! — hvi tøve vi
at vandre bort? — For længe har du dvælet alt.«
Da han fornam, at Gudens Stemme kaldte ham,
han beder Landets Konge, Thesevs, nærme sig.
Da denne kom, han sagde: »O højelskte Ven!
Giv mine Børn som ærligt Troskabspant din Haand!
Og I, o Piger, ham igjen! Og lov du mig,
at du frivillig aldrig vil forlade dem,
men altid sørge for dem med et venligt Sind!«
Og Kongen, — uden Medynksord, — som ædel Mand
gav under Ed sit Løfte til sin Gjæsteven.
Da strakte Gubben sine svage Hænder ud
mod sine Børn og favned dem og talte saa:
»O Børn, med ædel Sjælestyrke bør det jer
at gaa herfra; og ej forlanger I at se,
og heller ej at høre, hvad forbudet er!
Saa skynd jer bort! Kun Herren Thesevs blive her
til Stede for at skue alt, hvad foregaar!«
Det var de sidste Ord, vi hørte lyde fra
hans Mund. Og under Suk og Graad vi drog igjen
med disse Piger bort. Og efter føje Tid,
da vi paa Vejen vender os, vi blive nu
ej længer va'r den gamle, som forsvundet er,
men ikkun Kongen, der til Skjærm for Øjet holdt
sin Haand mod Panden trykt, som havde han et Syn,
forfærdeligt at se og uudholdeligt.
Derpaa det vared kun en stakket Stund, da se
vi Thesevs, henstrakt, fromt tilbede Jorden og
hin Gudeborg Olympos i den samme Bøn.
Men hvilken Død der bortrev Ødipus, det véd
ej nogen dødelig, undtagen Thesevs selv.
Thi hverken Gudens Lyn har med sin Flammepil

nedstyrtet ham, ej heller nogen Uvejrsstorm,
som brused frem fra Havets Grund i samme Stund.
Nej, ham en Gud har hentet; eller Dødens Vej
ned i det stille Dyb har venlig aabnet sig,
thi uden Suk han hedenfo'r, ej vaandefuld
af Sygdom, men, som ingen Mand, vidunderlig.
Dog — hvis min Tale synes dig kun Daareord,
saa lad mig gjælde for en Daare længe nok!
Kor. Hvor er hans Børn og Venner, som ledsaged ham?
Bud. Ej langt herfra. Hør! Klageraabets høje Lyd
forkynder os, at alle stunde snart herhid.
(Døtrene og Følget komme.)
Antigone. Ak ve! saa er det af Kvaler ej nok,
at dybt vi bejamre vor Slægts
syndbesmittede Blod,
hvorfor vi alt led i hele vort Liv
mangefold hjærtefortærende Kvide!
Nu skal til sidst, hvad unævneligt er,
vi skue og lide.
Kor. Hvad er det?
Antigone. Gaadefuldt, o Ven!
Kor. Han vandred bort —
Antigone. Som selv du maa dig ønske!
thi Ares ej traf ham,
heller ikke Havets Vove;
nej, ham fanged hin dunkle Vang,
aabnende brat lønlig sin Dødsvej.
Ve os arme! Dødens Nat
om vort Blik sin Vinge breder,
thi hvordan, i fjærne Lande
eller over voldsom Bølge,
skal vi finde Kummers Brød?
Ismene. Nej, jeg véd det ikke,
gid Dræberen Hades rive mig bort
for at dø med ham, min graahærdede Fader! thi ak!
Livet vil aldrig vorde mig Liv!
Kor. Ædle Søsterpar!
Bærer fromt, hvad Gud tilskikker!
Dulmer stille den brændende Smerte!
I skal ikke forsage!
Antigone. Selv i Sorgen fandt jeg Lyst,
selv hvad aldrig var kjært, blev mig kjært,
naar jeg blot havde ham i min Favn!
O Fader, o Ven,
evig indhyllet i Jorddybets Mørke!
Aldrig forlod dig vor barnlige Kjærlighed,
evig den følger dig!
Kor. Det gik ham da —
Antigone. Det gik ham, som han vilde det.
Kor. Hvordan?

Antigone. I fremmed Land, som selv han det ønsked,
Døden han fandt, og i Dybet hist
evig et Leje huldtomskygget!
Men her efterlod han kun Kummerens Taarer!
For dig sørger altid, o Fader,
graadfuldt mit Øje,
og jeg kan ej, jeg arme, af Brystet udrive
den bitre Smerte! — Nej, o nej,
du skulde dog her i det fremmede Land ej ønsket dig Død —
ak! du døde saa ensom forladt!
Ismene. Ve os arme!
Hvilken Skæbne, ensom, kummerlig,
venter mig og dig, o elskte, —
Fader har os jo forladt!
Kor. O elskte Børn! Da Døden nu
har saligt løst ham Livets Baand,
saa standser eders Klage! Ingen undgaar Sorg.
Antigone. Lad os gaa tilbage atter!
Ismene. Hvorfor det, o Søster kjære?
Antigone. Længsel griber mig —
Ismene. Hvorefter?
Antigone. Hist at se hin dybe Bolig.
Ismene. Hvis Bolig?
Antigone. Ak! vor Faders.
Ismene. Hvordan tør vi? Ser du ikke —
Antigone. Hvorfor siger du imod?
Ismene. Betænk dog —
Antigone. Sig, hvad vil du?
Ismene. Gravløs fo'r han heden hen, forladt af alle.
Antigone. Bring mig did! og dræb mig saa!
Ismene. Ve mig arme! hvordan skal jeg,
saa forladt og hjælpeløs,
drage hen mit usle Liv?
Kor. Elskte, frygter ikke!
Antigone. Hvorhen skal jeg fly?
Kor. Alt før har I undflyet
truende Vanheld.
Antigone. Jeg tænker —
Kor. Hvad grubler du paa?
Antigone. Hvordan vi skal naa vort Hus og Hjem, jeg véd det ej.
Kor. Stræb ej derefter!
Antigone. Nøden tvinger —
Kor. Som alt forhen.
Antigone. Nu langt mer — udover Maal og Maade!
Kor. Paa vildene Hav I tumles omkring!
Antigone. Ja! ja!
Kor. Jeg føler det med jer.
Antigone. Ak! o Zevs! hvor fly vi hen?
Hvad er nu det sidste Haab,
som Himlen vil os aabne?

Thesevs (kommer.) Stands Graaden, o Børn! naar en Mand med Lyst
vandrer til Fred i Skyggers Land,
da sømmer ej Sorg — syndig den var.
Antigone. O Ægevs' Søn! vi raabe til dig!
Thesevs. Hvad ønsker I, Børn, som jeg kan give?
Antigone. Selv vil vi gaa
didhen at besøge vor Faders Grav!
Thesevs. Nej, did tillades det ingen at gaa!
Antigone. Hvad siger du, Konge, Drot i Athen?
Thesevs. O Børn! ja selv han gav mig det Bud:
»At aldrig en dødelig nærme sig tør
til hine Steder, ej hæve sit Raab
mod det hellige Leje, hvor Hvile han fandt!
Haandhæved jeg dette, da skulde med Held
altid jeg styre sorgfri mit Land.«
Vidne hertil var Guddommen selv
og Zevs' alhørende Horkos[1]).
Antigone. Ja, hvis Faders Vilje det var,
er vi dermed tilfreds. Saa send os da hen
til ogygiske[2]) Thebe, om dog vi maaske
kunne vende fra Brødrenes Hoved bort
det truende Dødsslag!
Thesevs. Jeg lover jer dette, og alt, hvad mer
jeg mægter at gjøre til eders Tarv
og til Glæde for ham, som nylig nedsteg
i Jordens Skjød! Jeg skal ej blive træt!
Kor. Saa lader nu af, opløfter ej mer
jamrende Klageraab!
Thi fast skal stande hint Ord!

---

[1]) Ed eller Gud for Eden. [2]) Ældgamle.

Antigone.

(Oversat af N. V. Dorph.)

Personerne.

Antigone, Ismene – Døtre af Ødipus.	Evrydike, Kreons Hustru.
Kreon, Konge af Thebe.	Kor af thebanske Borgere.
Hæmon, Kreons Søn.	En vagthavende.
Tiresias, Spaamand.	Et Bud.
	En Tjener.

En Plads uden for Kongeborgen i Thebe.

Antigone. Ismene.

(Komme fra Borgen.)

Antigone. Ismene, kjære, troforbundne Søstersjæl!
Er det ej sandt, at for hver Synd, som Ødipus
bedrev, har Zevs hjemsøgt os haardt vort hele Liv?
Ja! ingen Kummer er der til, og ingen Kval,
og ingen Skjændsel, ingen grum Forsmædelse,
som jo har fulgt i Sporet af vort usle Liv.
Hvad skal nu ske? hvad ny Befaling, siger man,
har Drotten atter kundgjort for det hele Folk?
Har ej du hørt det? Eller er det skjult for dig,
at grumt mod vore Venner raser Fjendens Had?
Ismene. Til mig er intet Budskab bragt, Antigone,
om vore Venner, frydfuldt eller sørgeligt,
fra den Tid, da vi tabte vore Brødre, som
paa én Dag begge blegned for hinandens Haand.
Argiverhæren er paa Flugten splittet ad
i denne Nat. Men intet mer er mig bekjendt,
om Lykken smiler, eller Vanheld truer mig.
Antigone. Men jeg véd alt, og derfor har jeg kaldet dig
af Borgen ud, da ikkun du skal høre det.
Ismene. O tal! dybt ruger i dit Bryst et dunkelt Ord.
Antigone. For en af vore Brødre har Kreon bestemt
en Hædersgrav, den anden grov Forhaanelse.
Eteokles har han alt i Følge lovlig Ret
og Skjel, saa siger man, hengjemt i Jordens Skjød,
og skjænket ham al Ære blandt de døde hist.
Men hin ulykkelige Polynikes' Lig
han har forbudt at skjænke Jordpaakastelse;
og ingen Klagelyd maa høres; ubegrædt,

ujordet skal han vorde lifligt Bytte for
hver Fugl, som hungrig styrter efter Rov paa Flugt.
Sligt, man fortæller, at Kreon, den ædle Mand,
har strængt befalet dig og mig — ja ogsaa mig.
Han kommer hid, og han vil selv kundgjøre det
bestemt for alle her. Og denne Sag han ej
for ringe agter; thi hvo helst af Stadens Folk,
som handler mod hans Bud, skal lide Steningsdød.
Saa er det, og nu skal du vise snart, om du
er ædelt sindet, eller ædles fejge Barn.

Ismene. Men naar, o højstforvovne Sjæl, dit Ord er sandt,
hvad kan jeg løse, hvad kan jeg vel binde her?

Antigone. Betænk, om du vil staa mig bi med virksom Haand!

Ismene. I hvilket Vovestykke? sig, hvad mener du?

Antigone. Om du med mig vil skjule trygt vor Broders Lig?

Ismene. Du vil ham jorde, skjønt et Forbud truer os?

Antigone. Han er min Broder, — han er ogsaa din, ihvad
du gjør. Nej! jeg min Broder ej forraade vil.

Ismene. Dumdristige! betænk, Kreon har strængt forbudt —

Antigone. At rive fra min Pligt mig bort, det kan han ej.

Ismene. Ve mig! Betænk, o Søster, dog, hvordan forhadt,
vanæret omkom Ødipus, vor Fader, da
han greb sig selv i blodig Syndeskyld og rev
selv ud med egen grumme Haand sit Øjenpar;
hvordan hans Moder, Hustru, tvende Ord for én,
ved tvundne Strikke kasted bort det usle Liv;
hvorledes nylig vore Brødre begge to,
højst ulyksalige, ved Mordersværd og ved
hinandens Haand fandt Døden paa den samme Dag.
Nu er alene vi tilbage. Men tænk paa,
hvor skjændigt vi skal myrdes, naar ved lovløs Trods
vi krænke vore Herskeres Befalingsord.
Ja, vi bør vel betænke, kjære Søster, at
vi Kvinder er, og Kvinder strider ej mod Mænd.
En mere mægtig byder over os, og vi
os bøje maa for Magten, ihvor haardt det er.
Jeg til de hedengangne beder fromt, at de
tilgive mig, jeg nødes til at handle saa.
Jeg lyder dem, som stande højt i Vælde, thi
vanmægtig Trods mod Magt er kun Afsindighed.

Antigone. Jeg frister dig ej mere. Vilde du endog
dig føje nu, det vilde mindst behage mig.
Gjør du, som selv dig synes! Jeg vil jorde ham.
Og efter saadan Gjerning er det skjønt at dø.
Jeg kjærlig hvile skal hos ham, min Ven, naar jeg
har øvet fromt Bedrag, thi længer er den Tid,
jeg skal behage hine hist, end disse her; —
dèr skal jeg evig hvile! Følg du dit eget Sind,
vanær, hvad Guder selv anse for Hæder værdt!

Ismene. Ja, sikkert er det Hæder værdt, og dog det er umuligt mig at handle mod en kundgjort Lov.

Antigone. Besmyk dig kun, som bedst du vil og kan. Jeg gaar
nu bort og kaster min højelskte Broders Grav.

Ismene. O ve mig! hvor jeg skjælver for dig! hør mig dog!

Antigone. Frygt ej for mig! Se til, din Lykke brister ej!

Ismene. Men aabenbar dog ikke dette Vovespil
for nogen! hold det tavs i Skjul — det skal og jeg.

Antigone. Nej! tal du kun! Langt mer forhadt vil være nu
din Tavshed, end om højt du raaber ud hvert Ord.

Ismene. O, midt i Kulden gløder dog dit Hjærte varmt!

Antigone. Det er mig nok, naar jeg behager, hvem jeg vil.

Ismene. Og hvem du kan. Men du kun vil, hvad ej du kan.

Antigone. Nu vel! hvis Kraften svigter mig, jeg standser strax.

Ismene. O nej! jag aldrig efter, hvad dog ej kan ske!

Antigone. Naar saa du taler, vil du være mig forhadt;
og hadet af den døde bliver du med Ret.
Saa lad mig lide selv for min Forvovenhed
hver grusom Straf! Men hvad endog jeg lide skal,
jeg véd dog vist, at jeg med Hædersnavn skal dø.

Ismene. Saa gaa da, naar det tykkes dig! men vid, at du er ubesindig, — dog mod Venner trofast Ven.

(De gaa,)

Første Kor.

(Sejerssang.)

Glans af Helios, skjønne Lys!
Aldrig oprandt før du saa klar
over Thebes syvportelukte Stad!
Du bryder omsider, o gyldne Dagøje, straalerig frem,
vandrende hen over Dirkes Bølger[1]!
Og ham, som med funklende Skjold fra
Argos kom, fuldrustet til Krig,
jog du brat i hovedkulds Flugt bort
med slappede Tøjler —
ham, som ved Polynikes' hadfulde Tvist
hidset til Kamp mod vort Land,
med hvinende Skrig sig svang som en Ørn
vidt hen over Land,
hyllet i Vingens hvidskinnende Sne,
med en Vrimmel af Sværd, med
hestehaarbuskede Hjælmkam.

Over Tagene gabed han højt
mod syvportede Mund,
med blodgriske Spær i Kreds,
men flygtede, før end han læsked

---

[1] *Dirke*, et Kildevæld.

tørstig sit Svælg med vort strømmende Blod,
og før Begfakkelblus greb Taarnenes Krans.
Saadan bruste frem bag hans Ryg
Kampgudens Bulder, — svær var den Dyst for
den trodsende Drage.
Svart hader Zevs stortalende Tunges
opblæste Pral, og da han dem saa'
i vidtstrømmende Hær, i Raslen af Guld
og i Hovmods Bram vildt styrte sig frem,
da traf med sit knusende Lyn han den Mand,
som iled til Murtinden højt
for at istemme Sejrsraab.

Nedslynget brat paa den gungrende Jord han styrter,
da han med Fakkel i Haand og i Vanvids Rus
vildt fnyste mod os
sin edrede Giftstrøm.
Lykken vexler: Ares i Hast
Sejrens Lod skifter omkring
i knusende Vrimmel vild som en Stridshingst;
thi de syv, opstilte mod Portene syv,
Mand imod Mand, paa Flugt efterlod
deres Rustning af Malm til Sejrsgud Zevs.
Kun hint Par, fuldt af Had — af det selvsamme Blod
af det selvsamme Skjød — hæved vildt mod sig selv
de tvesejrende Spyd, og modtog paa én Gang
det dræbende Stød.

Men nu kom Nike[1]), den navnry-straalende Guddom,
naaderig mod det vognstolte Thebe.
Lad os da glemme
hvert Minde om Kamp!
I den skyggende Nat danser i Kor
til Gudernes Templer! Muntert vort Tog
føres af Bakkos, rystende Thebe!
Men se! Kreon, Menøkevs' Søn,
sig nærmer, vort Lands nyherskende Drot,
i Glansen af gudsendt, nyblomstrende Held.
Han vælter en Tanke dybt i sit Sind,
thi Oldingers højtærværdige Raad
han indbød her til aaben Forsamling
med Højtidspragt ved Herolder.

Kreon (med Følge.) I Mænd! Hen over stormrørt Hav har Guders Magt
omtumlet Statens Kjøl; — nu smiler atter Fred.
Af alle har jeg eder valgt. Herolders Raab
har budt jer hid at komme, thi jeg véd, at I
har altid hyldet Laïos og hans Trones Magt
og Ødipus, mens han med Kraft holdt Statens Ror.

---

[1]) Sejrsgudinde.

Og efter dennes Hedengang I stedse mod
hans Sønner har bevaret eders Troskabspligt.
Men da nu tvefold Døden bortrev ogsaa dem,
som segned for hinandens syndefulde Haand,
saa er den hele Kongemagt og Tronen min
ved nærmest Slægtskab med det faldne Broderpar.
Umuligt lærer man at kjende nogen Drots
Forstand og Sjæl og Sind, før han har víst sig ret
erfaren i at herske, skifte Lov og Ret;
thi hvo som ene styre vil den hele Stat,
og ej forstaar at gribe kun de bedste Raad,
ja binder Tungen paa sig selv af ussel Frygt,
han, nu som før, mig tykkes højst foragtelig.
Og hvo, som skatter mere højt sin Yndling end
sit Fædreland, ham kalder jeg et Niddingsdrog.
Thi jeg — det høre Zevs, som evig skuer alt —
jeg vilde aldrig fejg forstumme, naar jeg saa',
at tøjleløs Fordærv brød frem imod vor Stad.
Og aldrig kaared jeg en Mand, mod Landet fjendsk,
til Ven; thi vist jeg véd, at Fædrelandet er
vort bedste Værn, og at, naar kun med sikker Haand
dets Ror vi styre, vi vil skabe Venner os.
Saaledes jeg ved Lov og Ret vil bygge Land.
Et Bud, hermed beslægtet, har jeg kundgjort alt
for Stadens Folk om Ødipus's Sønner her.
Eteokles, som i Kamp for vore Mure faldt,
da han ved Sværdet havde vundet Sejrens Pris,
skal jordes; ja, ham hvert et Offer ydes bør,
som skyldes Heltesjælen efter Døden hist.
Men dennes Broder, Polynikes, Flygtningen,
som vendte Sværdet mod sit Fædreland, imod
sin Hjemstavns Guder, — vilde dem ved Mordbrandsild
i Bund og Grund fortære, — vilde mætte sig
med Frændeblod og slæbe jer som Trælle bort —
ham skal ej nogen i vor Stad forunde Grav,
saa byder jeg, og ej skal høres Klagesang!
ujordet skal han kastes hen, hans Krop et Rov
for Fuglesværm og Hunde, rædselfuld at se!
saa er min Vilje: saa skal Nidding aldrig faa
af mig den Hæder, som kun skyldes Hædersmand;
men hver, som mod vor Stad har ærligt Sind, i Liv
og Død skal æres højt af mig med lige Skjel.
  Kor. Du handler, som du vil, Menøkevs' Søn, Kreon,
mod denne Bys Avindsmand, mod hver din Ven.
At give hvilken Lov du vil, det staar dig frit,
saa vel hvad angaar døde som os levende.
  Kreon. Saa vaager over, hvad jeg nu har strængt befalt!
  Kor. O nej! o læg paa yngre Skuldre denne Vægt!
  Kreon. Der er ved Liget stillet jo fornøden Vagt.
  Kor. Hvad er det da, som du endnu befaler os?
  Kreon. At I til ingen lovløs Gjerning række Haand!

Kor. Den Daare var, som vilde Døden ønske sig.

Kreon. Ja, den vil blive Lønnen. Dog har ofte Lyst
til Guld alt styrtet mangen i Fordærvelse.

En vagthavende (kommer.) O Drot! jeg kan ej sige just, jeg aandeløs
af Hast er kommen, svævende paa lette Fod;
thi tit jeg faldt i staaende Betragtninger
og drejed mig paa Vejen rundt til Hjemgangsfart;
thi Sjælen talte til mig mange Slags, som saa:
»Du Stakkel! hvorfor gaar du? hist dig venter Straf!« —
»Forvovne! tør du tøve nu? Ja, hvis Kreon
erfarer det af anden Mand, det gaar dig slet.«
I slige Grubletanker hid jeg fór i Mag.
Saaledes bliver korte Vej langsommelig.
Til sidst mit Forsæt sejred, rask at gaa herhid.
Jeg véd saa godt som intet, men vil tale dog,
thi fast i den Fortrøstning er jeg kommen her,
at kun hvad Skæbnen har bestemt, skal træffe mig.

Kreon. Hvordan? du er jo rent forsagt! hvorfor? sig frem!

Vagthavende. Jeg først vil sige, hvad mig angaar selv, at jeg
har intet gjort, véd ej, hvo Gjerningsmanden er.
Derfor det vist var Uretsfærd, at straffe mig.

Kreon. Du sigter godt, og snildt omværner dig mod hver
en Skyld. Du sikkert vil fortælle noget sært!

Vagthavende. Ja, grumme Ting vistnok kan vække svarlig Angst.

Kreon. Sig frem nu strax! saa kan du frit gaa bort igjen.

Vagthavende. Saa vil jeg da fortælle dig: Ret nys har en
begravet Liget, kastet tørstigt Støv derpaa
og fromt til Døden viet det, og gik saa bort.

Kreon. Hvad siger du? hvo har dumdristig vovet sligt?

Vagthavende. Jeg véd det ej, thi intet Hug der var at se
af Hakke, og ej Kast af Spade, Jorden haard,
og Stedet uopbrudt, ej heller overkjørt
af Hjul; — og saa var Gjerningsmanden uden Spor.
Saa snart som Vagten havde meldt, hvad her var sket,
det forekom os alle højst vidunderligt.
Ej lagt i Grav, kun jorddækt Liget var. Som for
at undfly Synd en havde vistnok lagt derpaa
en Haandfuld Støv. Der saas ej Spor af vilden Dyr,
ej heller Hund, som havde sønderrevet ham.
Nu strømmed Skjældsord mellem os fra hver en Mund.
En Vagt gav Skyld den anden; ja, det havde nær
med Slagsmaal endt; der ingen var, som hindred det.
Enhver af os blev holdt for Gjerningsmanden, men
at nogen havde set det, blev dog ej bevíst.
Vi vilde tage frejdig glødrødt Jærn i Haand
og vandre gjennem Ild, ved Guder sværge paa,

at ej vi selv har gjort det eller vide, hvo
der paafandt eller øved denne Daad ved List.
Til sidst, da hver en Efterforskning var omsonst,
der sagdes af en Mand et Ord, som tvang os til
at bøje Hovedet med Frygt mod Jorden, thi
vi mægted ej at sige ham imod, og hart
omspændte Tvivlen os. Se, Mandens Mening var,
det burde meldes, intet holdes skjult for dig.
Den Stemme sejred: mig ulykkelige Mand
det traf, at vinde dette lykkelige Lod.
Nu staar jeg her uvillig blandt uvillige;
thi den, som bringer onde Bud, behager ej.

Kor. O Drot! min Tanke har alt længe grublet paa,
om ej en Guddom selv har fremkaldt denne Daad.

Kreon. Hold op at tale, før jeg tændes flux i Harm!
og vær ej uforstandig, som du gammel er!
Utaaleligt du taler, naar du siger mig,
at Guder have Forsorg for hint usle Lig.
Hvordan? mon Guder skulde herliggjøre ham,
gravdække ham, som kom at hærge deres Land,
at brænde deres søjlesmykte Templer og
hver Helligdom og plat forstyrre Lov og Skik?
naar saa' du vel, at Guder hædre Niddingsværk?
nej aldrig! men jeg véd, at Stadens egne Mænd
har længe misfornøjet knurret lumsk mod mig
med lønlig Hovedrystens Harm, og efter Pligt
og Ydmyghed ej bøjet Nakken under Aag.
Nu have disse — ja, helt vel forstaar jeg det —
ved Guld forlokket hine til en slig Bedrift.
Nej, ingen Sæd er spiret frem blandt Mennesker
saa slet som Sølvets Brug; den styrter Byer ned
i Grus; den jager Mænd fra deres Fædrehjem;
den lærer og forlokker dødeliges Sind,
de bedste selv, at øve Uretfærdighed;
til træske Rænker frister tit den Mennesker
og øver dem i hver ugudelig Bedrift.
Men hvo som for en ussel Løn har dette gjort,
han bøde skal en Gang for denne Gjerning. Ja,
saa sandt jeg yder Fader Zevs min Ærefrygt,
saa vider alle, højt jeg sværger jer det til,
at dersom I mig bringer ej den rette Mand
og stiller ham — ham selv for mine Øjne frem,
da skal ej Døden være nok; — nej, levende
I hængte skulle tilstaa højt jer Skjændselsdaad!
at I maa lære, hvorfra Vinding søges bør
og gribes ret, og at I da maa indse, at
man bør ej vinde Fordel ud af hver en Ting.
Ved skammelig Begjærlighed vil tit du se
langt flere styrtes i Fordærv end vinde Held.

Vagthavende. Tillader du, jeg taler? eller skal jeg g

Kreon. *Du* véd dog vel, at harmeligt er hvert dit Or

Vagthavende. Mon det dit Øre bider, eller mon din Sjæl?
Kreon. Vil du bestemme, hvor mig Smerten dybest traf?
Vagthavende. Dit Sind har Gjerningsmanden truffet, Øret jeg.
Kreon. Hvor er du tungerask til Gavns, det mærker jeg.
Vagthavende. At jeg er Gjerningsmanden, mener du maaske?
Kreon. Til visse ja! du har forraadt din Sjæl for Guld.
Vagthavende. Ak!
ı, haardt det rammer, naar mistænksom tænker Løgn.
Kreon. Udsmyk kun Sagen, som du vil! men hvis I mig
j nævne Gjerningsmanden, skal I sande vist,
t ussel Vindesyge høster svar Fordærv.

(Gaar.)

Vagthavende. Ja, gid han findes maa, saa sandt! Men enten nu
an gribes eller ikke — sligt er Lykkens Værk —
u skal dog aldrig se mig komme hid igjen.
)g da jeg nu mod al Forventning, mod hvert Haab
r frelst, jeg skylder Guderne den største Tak!

(Gaar.)

Andet Kor.

(Menneskets Magt.)

Meget er mægtigt paa Jord;
intet mer mægtigt end Manden.
Over det graaladne Hav han gaar
i vinterlig Storm,
og vandrer i Bølgernes Larm
paa den svulmende Vej.
Jorden han tvinger, den højeste Guddom,
som ej forgaar og aldrig bliver træt,
alt imens Ploven
sig vender Aar efter Aar
furende ved Hestespand.

Flygtende Fugles lette Sværm
og Skovens omstrejfende Vilddyr i Flok
og Havets Vrimmel i dybe Grund
fanger han tæt omspændende flink
i traadknyttet Net —
den tankesnilde Mand.
Ogsaa ved Kunstgreb listig han tæmmer
Fjældets vidthenspringende Dyr.
Under Halskobbelaaget tvinger han fast
den mankeflagrende Hingst
og den ubetvungne Bjærgtyr.

Ogsaa Talen han lærte,
og Tankernes vindsnare Flugt,
og stadordnende Virksomhed.
Og den ugjæstmilde Rimfrost

og Regnsludets Pile véd han at undgaa.
Overalt véd han Raad;
raadløs træffer ham Fremtiden aldrig.
Hades alene paa Flugt han ej driver,
men gjenstridig Sygdom
han véd at forjage.

I Opfindelsers kløgtfulde Kunst
langt over Forventning bevandret,
hurtig til ondt han sig bøjer som godt,
ordner Landets hellige Love,
Guders edsvorne Ret,
stadberømt; men stadforskudt,
hvo med Lasten boler i Hovmods Trods;
ej med ham jeg deler min Arne,
ej mit Raad
med saadan Forræder.

(Den vagthavende bringer Antigone.)

Jeg véd ej — har Guderne sendt os et Tegn?
hvor kan jeg benægte, hvad klarlig jeg ser,
at Pigen der er Antigone selv,
usalige Barn af usalige Fader,
hin Ødipus. — Ak, hvad er det dog?
Føre de dig hid,
fordi du har krænket vor Konges Bud?
har de grebet dig, skyldig i Daarskab?

Vagthavende. Se, her er hun, som jorded ham; vi hende greb
i selve Gjerningen. Men hvor er nu Kreon?

Kor. Der kommer han tilbage just af Borgen ud.

Kreon (med Følge). Hvorledes? hvorfor kommer jeg til rette Tid?

Vagthavende. En dødelig skal ej forsværge noget, Drot,
thi da gjør Efter-Tanken tit til Løgner ham.
Jeg loved næppe mer at komme hid igjen,
da dine Truslers vilde Storm mig jog herfra.
Men da en Glæde, som uventet møder os,
langt overgaar i Sødhed hver en anden Lyst,
saa kommer jeg trods Eden, som jeg svoret har,
og bringer denne Pige, som blev truffen hist
i Færd med Graven. Nu der ej blev kastet Lod;
thi mit, og ingen anden Mands, er dette Fund.
Og nu tag hende selv, o Herre, du har Magt,
og undersøg, bring til Bekjendelse! Men jeg
er fri, med Ret og Skjel undsluppen hver en Straf.

Kreon. Paa hvilken Maade greb du hende? hvor? sig frem!

Vagthavende. Hun har begravet Manden; nu du alting véd.

Kreon. Er du forvisset? taler du kun ret og sandt?

Vagthavende. Jeg hende saa' hint Lig at jorde, som du selv
forbød. Mon nu jeg taler klart og tydeligt?
Kreon. Hvorledes blev hun set og overrasket der?
Vagthavende. Saaledes gik det. Da vi vare gaaet hen,
bortskikkede ved dine grumme Truselsord,
og havde fejet Støvet bort, som dækkede
hint Lig, og havde blottet helt den visne Krop,
vi satte os fra Vinden paa en Bakkeskrænt,
hvorhen vi flygted for at undgaa Ligets Lugt.
Vi pirred flux hverandre vaagne ved en Strøm
af Smædeord, naar nogen sveg sin Spejderpligt.
Saaledes gik det stadigt hen, indtil alt højt
paa Himmelbuen straaled Solens gyldne Ring,
og Heden brændte, — da fra Jord et Uvejr brat
udhvirvled en Orkan, en gudsendt Straffedom;
den gjennemsused Sletten, afrev hvert et Løv
af Skovens Træer, og Luften fyldtes helt af Kvalm,
og Øjet lukte sig for Dampens hvasse Stik.
Og endelig, da Uvejrsstormen atter tav,
vi Pigen saa': hun klynked højt, som stakkels Fugl
med ynkelige Klagetoner, naar den ser
sin øde Redes Lejested for Unger tom,
saa vaanded ogsaa hun sig under Smerteskrig,
da hun det nøgne Lig blev vár, og bryder ud
i svar Forbandelse mod dem, der øved sligt.
Og strax hun bringer hid i Hænder tørstigt Støv,
og gyder højt af kunstighamret Kobberskaal
et trefoldblandet Offer over Liget ned.
Saa snart vi dette saa', vi løb derhen, og hun
paa Stedet uforfærdet lod sig gribe strax.
Da vi beskyldte hende for den første Daad
som og for denne, stod hun der og nægted ej.
Det var en Glæde, men det var mig ogsaa Sorg.
Thi selv at blive frelst fra Nød er vel en Fryd,
men føre sine Venner ind i Nød er Sorg.
Imidlertid er det i Sindet givet mig,
at sligt jeg lidet agter mod mit eget Held.
Kreon. Og du, som staar med dybtnedbøjet Hoved der,
bekjender eller nægter du begangne Daad?
Antigone. Jeg højt bekjender denne Daad og nægter ej.
Kreon (til Vagten). Saa kan du gaa, forføje dig, hvorhen du vil,
frifunden nu for denne svare Syndeskyld.
Men du sig mig, med Omsvøb ej, men kort og godt:
var dig bekjendt mit Kongebud, som sligt forbød?
Antigone. Jeg kjendte det, — vist nok dit Bud blev lydt forkyndt.
Kreon. Og dog du dristed dig at trodse denne Lov?
Antigone. Ja! thi det var ej Zevs, der gav Befaling mig,
ej Dike, tronende blandt Hades' Guder hist, —

og dem det er, som ordne Lov i saadan Sag.
Og aldrig, mener jeg, dit Bud saa mægtigt er,
at nogen dødelig skal derfor driste sig
at krænke Gudernes uskrevne, sikre Lov.
Ej først i Dag, i Gaar, nej evig lever den,
og ingen véd, naar den er aabenbaret os;
og aldrig skulde Frygt for nogen Voldsmands Bud
nedkalde mod mig Guders Hævn for gudløs Færd!
at jeg skal dø, det vidste jeg, endog om du
ej havde lydt forkyndet det; — og skal jeg dø
før Tiden, vil jeg dog en Lykke kalde det,
thi hvo der lever rundt omspændt af Kval, som jeg,
hvi skulde den ej prise Lykken i sin Død?
Saa vil jeg møde da min Skæbnes Bud, — det skal
ej smerte mig! men hvis jeg havde taalt at se
min Moders Søn berøvet Døds-Indvielsen,
det havde været Smerte, — dette smerter ej.
Dog hvis min Idræt nu dig synes Daarskabs Værk,
en Daare kun beskylder da for Daarskab mig.

Kor. Et trodsigt Skud af trodsig Fader se vi her
i Datteren; at fly for ondt forstaar hun ej.

Kreon. Men vid, at trodsigt Overmod staar allermest
for Fald. Og du har vistnok set, at stærkest Jærn,
naar det er gjennemhærdet ret ved Ildens Glød,
just allersnarest sønderspringer, knækkes brat.
Jeg ogsaa véd, at lidet Bidsel tvinger let
en vælig Hest. Saa sømmer det sig ej for den,
som regnes kun i Slavers Tal, at knejse stolt.
Ja, hun har vovet forhen alt at trodse fræk,
da hun forbrød sig mod den albekjendte Lov.
Og anden Gang hun nu har haanet os, da hun
højt praled af sin Gjerning, ja selv lo deraf.
I Sandhed! Jeg var ikke Mand, men hun blev Mand,
i Fald jeg tugted ej en slig Dumdristighed.
Hun være Datter af min Søster, selv af en,
som er mig mer beslægtet, end hver Slægtning er,
hun skal ej undgaa selv, ej heller Søsteren,
den værste Straf, thi hun med denne deler Skyld,
da begge redte Graven efter fælles Raad.
Kald hende hid! thi nylig saa' jeg hende der
i Borgen rase vildt, ej mægtig Vid og Sans.
Saa plejer Sindet at forraade selv sin Skyld,
naar lumsk det ruger over Mørkets onde Daad.
Men den jeg hader allermest, som greben er
i lovløs Færd og siden falsk besmykker den.

Antigone. Din Fange er jeg. Vil du mer end dræbe m

Kreon. Nej! intet mere. Har jeg det, saa har jeg alt.

Antigone. Hvi tøver du da, naar ethvert af dine Ord
mishager mig og altid vil mishage mig,
og al min Færd vist heller ej behager dig?
Og dog hvor kunde jeg en mere herlig Ros

berede mig, end ved at skjænke Gravens Fred
min Broder! Alle disse vilde prise højt
min Gjerning, hvis ej Frygten bandt den fejge Mund.
Ja, Enevælden er lyksalig fremfor alt;
kun den har Magt at gjøre, sige, hvad den vil.
Kreon. Saa dømmer ingen uden du blandt Kadmos' Folk.
Antigone. Saa dømmer alle, ja; kun Munden hykler Nej.
Kreon. Du blues ej ved bittert Sind mod disse Mænd?
Antigone. Jeg blues ej ved Søstertroskabs fromme Pligt.
Kreon. Var da den anden, som blev dræbt, din Broder ej?
Antigone. Jo, Broder, af den samme Fader, Moder født.
Kreon. Hvi nærer du da Had mod ham, og Gunst mod hin?
Antigone. Nej, aldrig vil den hedengangne vidne saa.
Kreon. Jo, naar Forræderen du hædrer lig med ham.
Antigone. Ej Træl, nej Broder fandt for Broders Haand sin Død.
Kreon. Han hærged Landet, medens hin forsvared det.
Antigone. Dog kræver Hades for dem begge lige Ret.
Kreon. Den ædle faar med Nidding aldrig lige Lod.
Antigone. Hvo véd, om hvad her ædelt kaldes, gjælder hist.
Kreon. Selv efter Døden Fjende vorder aldrig Ven.
Antigone. Jeg kan ej hade med, — jeg kan kun elske med!
Kreon. Saa gaa did ned! Og skal der elskes, elsk dem hist!
mens jeg end lever, skal ej Kvinde herske her.
Kor. Hist træder fra Borgen Ismene frem,
udgydende søsterlig ømme Taarer.
En Sky, som mørk skygger Ansigtets Glød,
over Brynet staar,
bedugger den yndige Kind.
Kreon. Ha du, der hvisler ved min Arne som en Snog
og lumsk udsuger mig, mens ej jeg aned, at
jeg fostred tvende Plager til min Trones Fald —
tilstaar du det, sig frem, at ogsaa du har Del
i Brøden? eller sværger du, du intet véd?
Ismene. Ja, jeg hjalp med, naar blot hun sande vil mit Ord;
jeg har i alting lige Del og lige Skyld.
Antigone. Nej! deri har du ikke Ret. Du vilde selv
jo ej; og jeg dig heller ikke tog til Hjælp.
Ismene. Men i din bitre Nød jeg gruer ikke ved
at dele Farten med dig over Smertens Dyb.
Antigone. Hvis Værk det er, véd Hades og de døde hist;
og Ven, med Ord kun vennehuld, jeg elsker ej.
Ismene. O Søster, nej! foragt mig ej saa dybt, at jo
jeg dør med dig, deltager i din fromme Pligt!
Antigone. Nej, du skal ikke dø med mig! gjør ej til dit,
hvad aldrig du engang har rørt! Min Død er nok.
Ismene. Hvor kan mig Livet vorde kjært, forladt af dig?

Antigone. Spørg du Kreon! thi ham jo kun du sørger for.
Ismene. Hvi krænker du mig, naar det dog ej gavner dig?
Antigone. Det Smerten var, som jog af Munden Spottens Ord.
Ismene. Hvad kan jeg gjøre for dig? sig, hvad ønsker du?
Antigone. Frels dig og fly herfra! jeg dig misunder ej.
Ismene. Ve mig! saa skal jeg i din Død forlade dig?
Antigone. Vistnok! du har jo valgt at leve, jeg at dø.
Ismene. Dog ikke med mit Hjærtes uudtalte Ord.
Antigone. Du ønsker hint, mig tykkes dette allerbedst.
Ismene. Dog har vi begge lige Del i samme Skyld.
Antigone. Fat du kun Mod! du lever jo. Min Sjæl forlængst
er død for vore døde hist at skjænke Fred.
Kreon. Af disse Piger synes mig, den ene nys
har tabt sit Vid, den anden alt fra hun blev født.
Ismene. Ja ret, o Drot! thi Viddet blomstrer kun, indtil
os griber Livets Jammer, da forsvinder det —
Kreon. Fra dig — som har med slette valgt den slette Del.
Ismene. Ak! uden hende, hvad er mer mig Livet værdt!
Kreon. Nævn ikke hende! hun er ikke længer til.
Ismene. Du myrde vil din egen Søns udkaarne Brud?
Kreon. Der gives og vel andre Steder Bed til Blomst.
Ismene. Dog ej et saadant, som er begge til Behag.
Kreon. Saa slet en Hustru for min Søn afskyer jeg.
Ismene. O kjære Hæmon! Hvor din Fader haaner dig!
Kreon. Afskyelig er du mig, som hin Ægtepagt.
Ismene. Vil du da rive hende fra dit eget Barn?
Kreon. Ja, Hades skal forstyrre denne Bryllupsfest.
Ismene. Du har bestemt da, lader det, at hun skal dø.
Kreon. Saa lader det. Nu intet Ophold! Strax derind,
I Slaver, bringer hende! Kvinder kun de nu
skal være og ej mere vandre frit omkring,
thi selv de dristigste dog flygte bort, naar nær
de skue Hades truende ved Livets Maal.

(Antigone og Ismene føres bort.)

Tredje Kor.

(Gudernes Magt).

Lyksalige, hvis Liv aldrig fristed Vanheld!
Den, hvis Hus er rystet af Guders Haand, evig
Vanfred traf ham; fra Slægt
til Slægt den trænger sig frem,
ret som Salthavets Dønning,
naar det pisket af Thrakerstorm
vælter med Fnysen sig ned mod det mørkeste Dyb
og slynger fra Bunden det sorte Grus,
og tungt i Stormens hule Sang
de bølgeslagne Kyster larme.

Nu ser jeg i Labdakos'[1]) Hus den gamle Jammer
atter at vælte sig frem fra de henfarnes Jammer,
og Slægt ej frelser Slægt;
dem styrter en Gud,
som ej kjender Forsoning.
End straaled et Lys
over sidste Rodskud af Ødipus' Hus;
men brat det mejes nu bort af
Hadesgudernes blodige Segel,
af Tankens Daarskab og Sindets Forvirring.

Mægter dog nogen Mand, o Zevs,
fræk at standse din høje Vælde,
som Søvnen ej naar, den Albetvinger,
heller ej Gudernes rastløse
Maaneder! uældet i Tiden
du troner, o Drot, i Olympens
funklende Glans!
I Nutid, i Fremtid,
i Fortid evig bestaar den Lov:
intet der times i Menneskers Liv
frit for hvert Spor af Jammer.

Se! det vidtsværmende Haab
er for mangen en Mand hans Lykke,
for mangen én kun flygtige Lysters Blændværk.
Før du det véd, det griber dig fat,
før du har rørt med din Fod ved den brændende Glød.
Af en Vismands Mund
hint Sandsagn er kundbart:
at ondt for den tykkes godt,
hvis Sind en Gud
driver til Vanfred.
Kortest er Tiden, som gaar uden Vanfred.

(Hæmon kommer.)

Se, der er Hæmon, af din Slægt
den yngste Spire. Mon nu han kommer
i Sorg ved sin vordende Mages,
sin Brud Antigones Skæbne,
smertefuld over sit svigtede Haab?

Kreon. Det skulle strax vi mærke uden Spaamands Hjælp.
Min Søn! har du din Fæstemøs Dødsdom hørt,
og kommer du forbitret mod din Fader hid?
hvad eller er vi dig i hver vor Idræt kjær?

Hæmon. Min Fader, jeg er din! du stedse leder mig
ved dine vise Raad, og jeg skal følge dem.
En Hustru aldrig agtes skal saa højt af mig
som Faderen, der kjærlig styrer mine Fjed.

---

[1]) Ødipus' Farfader.

Kreon. Saaledes, elskte Søn, bør Sønnens Hjærte slaa,
for hvem hans Faders Villie gaar fremfor alt.
Ja, derfor ønsker Manden, at i eget Hus
han sine Børn maa finde trohengivne ham,
at de med Blodhævn straffe hver hans Avindsmand,
og hædre højt, som selv han gjør, hver ædel Ven.
Men har han avlet ikkun Drog i sine Børn,
hvad kan da siges andet, end at selv han har
sig skabt Fortræd og sine Fjender Latterstof?
O Søn! saa kast dog ikke bort din sunde Sans
for Elskov til en Kvinde! men vær sikker paa,
at koldt vil dette Favntag vorde dig, naar du
med troløs Kvinde deler Seng i Huset, thi
hvad værre Kræftbyld er der til end troløs Ven?
Saa stød da hende bort, den Vanfreds Aand, og send
til Hades hende ned at ægte, hvem hun vil!
thi da jeg hende just har grebet aabenlyst
som eneste Forbryder af den hele Stad,
jeg vil som Løgner ej for Staden stille mig, —
jeg dræber hende, om hun kalder end til Hjælp
Blodhævner Zevs! — hvis uden Tugt jeg fostre vil
min egen Slægt, hvor meget mer hver fremmed Æt!
thi hvo der i sin Huskreds er en dygtig Mand,
vil og i Statens Lys retfærdig vise sig.
Men hvo som overtræder Lov og krænker Pligt,
og hvo som fræk vil overbyde Herskeren,
en saadan kan ej vente nogen Ros af mig.
Nej! den, hvem Staten kaaret har, han lydes bør
i smaat saa vel som stort, i Uret som i Ret.
En saadan Mand — det er jeg fast forvisset om —
vil herske ret, saa vel som lyde Herskeren.
Og stillet hen paa Valens Mark i Sværdestorm
han vil i Kampen staa dig bi trofast og djærv.
Ja, intet ondt der er saa stort som lovløs Færd:
den ødelægger Byer, styrter Huse brat
omkuld; den jager under Spydkamp Flugt og Død
midt ind i Rækkerne. Men hersker Orden der,
vil Lydigheden frelse mangen Kæmpers Liv.
Saa bør vi opretholde Tugt og Lovens Magt
og aldrig vige for en Kvindes Overmod;
thi skal det være. lad os falde kun for Mænd!
men aldrig nævnes vi med Navnet Kvindetræl!

Kor. Du synes os, hvis Aldren daarer ej vor Sans,
at tale hel forstandigt, hvad du her har sagt.

Hæmon. I Mandens Sjæl indplante Guder Visdoms Aand,
blandt alle Goder, som er til, det ypperste.
At ej du havde Ret i, hvad du taled nys,
det hverken kan jeg eller tør jeg sige vist,
skjønt og en anden vel kan se, hvad Sandhed er.
Du kan umuligt efterspejde selv, hvad den
her siger, den hist gjør, og hin at dadle har.

Et Blik af dig tilbageskrækker menig Mand
fra mangt et Ord, som ej du hører med Behag.
Men jeg til alt kan lytte fra mit dunkle Skjul:
hvordan vor Stad beklager denne Piges Lod:
at hun, blandt alle Kvinder den uskyldigste,
maa bøde værst for mest berømmelige Daad:
»Hun, som sin Broder, der i Mordkamp faldt, ej lod
»forladt og ubegravet kastes hen som Rov
»for graadig Hund, som Bytte for hver Fuglesværm,
»er hun ej værd at vinde Hæderens gyldne Pris?«
saa mumler sagte Hvisken rundt i hver en Vraa.
For mig, o Fader, gives vist i Verden ej
saa dyrebar en Skat som din Lyksalighed.
Thi hvad er vel en større Hæderspryd for Børn,
end Faders Blomstren, og for Fader Børnenes?
men lad din Sjæl ej nære denne Tanke blot,
at alt, hvad du kun vil, er Ret, og andet ej.
Thi den, som tykkes ene sig at være vís,
at have Tunge fremfor andre, have Kløgt,
tit viste sig, saa snart det gjaldt, at være tom.
Nej, ingen Mand, er han end vís, det volder Skam
at lære ret og spænde Buen ej for stramt.
Du ser, at hvert et Træ, der bøjer ydmyg sig
for vintervilde Bjærgstrøm, redder Kvist og Gren;
men det, som trodser, rives bort fra Grunden af.
Og Skibets Fører, naar han strammer alt for stift
og aldrig firer Skjødet, sejler brat i Sænk
og gaar til Bunds med Vragets nedadvendte Dæk.
Saa tving og du din Harme, fat et bedre Sind!
thi hvis der og i mig, den yngre, bor Forstand,
da mener jeg, at Mandens bedste Dyd det er,
naar ham Naturen skjænkte Vísdoms fulde Maal;
hvis ej, thi dette føjer sig ej altid saa,
da er det skjønt at lære ved forstandigt Ord.
Kor. Det bør dig, Drot, saa sandt han taler ret, af ham
at lære, (til Hæmon) du af ham, thi begge talte vel.
Kreon. I sildig Alder skulde vi belæres da
til Visdom af en Mand i tidlig Ungdoms Aar?
Hæmon. Dog ej til noget uretfærdigt. Er jeg ung,
man mer bør se paa Sagen end paa Alderen.
Kreon. Er Sagen den, at man berømmer lovløs Trods?
Hæmon. Jeg fordrer ej, at man berømmer Niddingsværk.
Kreon. Er hun ej truffen just i slig en Vanvidsdaad?
Hæmon. Dertil alt Folk i Thebes By vil svare Nej.
Kreon. Skal Byens Folk da lære mig min Herskerpligt?
Hæmon. Se dog, hvordan du taler plat ungdommelig!
Kreon. Tilkommer nogen uden mig at herske her?
Hæmon. En Stat, som ejes kun af én, er ingen Stat.
Kreon. Er Staten ej dens Ejendom, som hersker der?
Hæmon. O skjønt! saa hersk alene her i Landets Ørk!

Kreon. Han kæmper, som det synes, kun for Kvindens Gunst.
Hæmon. Hvis du var Kvinde, — thi for dig jeg sørger jo.
Kreon. Ha, Skurk! dog gaar i Rette med din Fader du?
Hæmon. Fordi jeg ser, du skejer ud fra Rettens Vej.
Kreon. Fra Rettens Vej? fordi min Magt jeg hævder strængt?
Hæmon. Den hævdes ej, naar Guders Ret du træder ned.
Kreon. O højst foragtelige Sjæl, du Kvindetræl!
Hæmon. Dog aldrig skal du træffe mig som Lastens Træl.
Kreon. Hvert Ord, du siger, gjælder jo hin Kvinde kun.
Hæmon. Og dig, og mig, og Underverdnens Guder hist.
Kreon. Men hende, mens hun lever, ægter aldrig du!
Hæmon. Saa dør hun da, og dræber i sin Død end én.
Kreon. Endog med Trusel træder du dumdristig frem?
Hæmon. Hvad Trusel er det, naar det trufne Sind er tomt?
Kreon. Med Graad du mig skal lære Vid, selv uden Vid!
Hæmon. Var ej du Fader, jeg vanvittig kaldte dig.
Kreon. Ha, Kvindeslave! foresnak mig intet mer!
Hæmon. Du selv vil tale, men ej høre noget Ord.
Kreon. Nej virkelig? — Ha! ved Olympos, vid, du skal
ej fryde dig ved dine bitre Spotteord!
Bring den forhadte hid, at for hans Øjne her
hun strax kan lide Døden ved sin Brudgoms Fod!
Hæmon. Det skal ej ske! nej, tro kun ingen Sinde det!
hun skal ej myrdes for min Fod! og aldrig mer
dit Øje nogen Tid skal dette Hoved se!
ras du saa blandt de Venner, som vil taale dig!
(Gaar.)
Kor. Den Mand, o Konge, gik forbitret bort i Hast;
et saadant Ungdomssind, i Harm, er frygteligt.
Kreon. Lad ham kun prøve hvert et uhørt Vovespil,
han frelser disse Piger dog fra Døden ej.
Kor. Dem begge to du altsaa har til Døden dømt?
Kreon. Ej hende, som er uden Skyld. Du spurgte ret.
Kor. Ved hvilken Død har du da tænkt at dræbe hin?
Kreon. I Ørknen dybt, hvor aldrig lyder dødeligs Fjed,
i Klippegrav jeg spærrer hende levende,
medgiver Føde netop kun til Syndebod,
at hele Staden maa for Smitte vorde fri.
Dèr bede hun til Hades, som er hendes Gud,
den eneste, — da frelses hun fra Død maaske; —
hvis ej, da skal hun lære dog, at det
er frugtløs Id at hylde Underverdnens Magt.
(Gaar.)

Fjerde Kor.

(Hymne til Eros.)

Eros, Alsejrer i Kamp!
Eros, al Vældes Betvinger!
i Nattens Blund du hviler paa Møens
mildtblussende Kind!

du svæver hen over Havet vidt,
ind i Hyrdernes Hytter.
Selv udødelig Gud
undflyr dig ikke,
og Mennesket ej, det Døgnets Barn;
den betvungne raser.

Uskyld river du hen
til vilde Lysters Fordærv.
Ogsaa her mellem Fader og Søn
har du rejst forstyrrende Tvedragt.
Nu sejrer, mens Øjet gløder,
efter livsalige Brud
den brændende Længsel,
som troner med i højeste Loves Raad;
thi kampstærk leger med os
Gud Afrodite.

(Antigone føres ind.)

Kor. Nu fører og mig det Syn, jeg maa se,
vidt ud over Lovenes hellige Bud,
og ej jeg betvinger Taarernes Væld,
da til altsøvndyssende Leje hen
jeg ser Antigone vandre.

Antigone. (Melodram.) Ser mig her, o mit Fædrehjems Borgere!
nu jeg gaar min sidste Gang;
nu jeg ser af Solens Lys
det sidste Glimt — og aldrig mer!
Levende mig fører bort
den altsøvndyssende Hades
til Acherons Bred.
Hymenæer har ej tonet,
for mig er ej sjunget
frydefuld Bryllupssang, —
Acherons Brud skal jeg være.

Kor. Dog vidtberømt og i Hæderens Glans
vandrer du ned til de henfarnes Bo,
ej bortreven grumt af tærende Sot,
ej truffen af Hævnerens straffende Sværd.
Ved eget Valg, alene blandt Menneskers Æt,
du levende vandrer til Hades.

Antigone[1]. Jeg har hørt, hvordan Tantalos' Datter,
hin Frygerinde,
jammerfuld omkom paa Sipylos' Klippetind.
Ret som rundtomklæbende Vedbend,
tvang hende fast den voxende Sten;
hun piskes af Regnskyl —
saa lyder Frasagn —

---

[1]) Niobe, den frygiske Konge Tantalos' Datter, blev, da alle hendes Børn vare dræbte, forvandlet til en stedsegrædende Stenstøtte paa Bjærget Sipylos.

og Sneen smelter aldrig bort;
evig fra Øjets graadstrømmende Laag
hun Barmen væder.
Saadan og mig reder Døden sin Seng.
Kor. Ja, hun var en Guddom, af Gudernes Æt;
vi Mennesker kun af dødelig Slægt.
Hvor herligt i Døden den samme Lod
at vinde som Gudernes Lige!
Antigone. Ve mig! jeg bespottes!
o mine Fædres Guder!
hvi haaner du mig end i Livet,
før jeg er i min Grav?
O Stad! o min Stads
rigtbegavede Mænd!
o Dirkes Kildevæld!
o vognherlige Thebes dunkle Lunde!
til Vidne jeg kalder jer alle,
hvordan ubegrædt af hver Ven,
efter hvilken Dom
jeg stiger ned i friske Gravs mørkudhulede Fængsel!
O ve mig arme!
ej blandt Mennesker har jeg Hjem,
ej heller i Graven,
i Livet ej, i Døden ej!
Kor. Dristigheds Maal nu du har naaet.
Svart mod Dikes høje Trone
har du stødt an, forvovne Barn!
du kæmper til Ende din Faders Kamp.
Antigone. Du rører ved Hjærtets bitreste Ve,
min Faders Jammer,
al Verden bekjendt,
og al den Kvide, som traf
os, Labdakos' ædle Slægt!
Ve moderlig Ægtesengs Forbandelser,
da Moderen favned, den ulyksalige,
sin egen Søn, min Fader!
af dem er jeg født, jeg Sorgens Datter;
til dem jeg, forbandet, uden Ægtepagt,
stiger ned.
Ve, Broder, o ve
dit usalige Bryllup!
død du river mig bort fra Livet!
Kor. Ær de døde, det er fromt!
men Magten hos Manden, hvem Magten tilhører,
trodsig at krænke, sømmer sig ej.
Ja, dig nedstyrter selvraadig Trods.
Antigone. Ubegrædt, uden Ven, uden Brudesang,
føres jeg arme bort —
alt er Vejen beredt.
Aldrig jeg mer skal skue

Solfaklens hellige Blik, o Jammer!
og ingen Ven beklager
min ubegrædte Død!

Kreon (som kort forhen er kommet ind.) Jeg véd dog vel, at aldrig vilde standse Skrig
og Graad paa Gravens Bred, hvis sligt til Frelse var.
Nu fører bort paa Stand og slutter hende dybt
i tættildækket Grav, som jeg befaled jer!
der strax forlader hende! enten hun skal dø,
hvad eller leve, skjult i Gravens øde Hus!
Vi selv har ingen Syndeskyld mod denne Mø!
kun skal hun ikke bo med os paa Jordens Kreds!

(Trækker sig tilbage.)

Antigone. O Grav, o Brudekammer, dybt udhulte Bo,
mit evig lukte Fængsel! nu til dig jeg gaar,
til mine kjære hist, hvoraf Persefone
saa mange alt har taget hen i Dødens Land;
af dem er jeg den sidste, den usaligste,
som vandrer didhen, før end Livets Maal er naaet.
Men naar jeg lander hisset, har jeg vist det Haab,
at jeg er Fader kjær, og hjærtenskjær for dig,
o Moder! ogsaa kjær for dig, du Brodersjæl!
jeg har jo badet eder med min egen Haand
og smykt i Døden jer, og gydet Offerdrik
paa eders Grav; — og for min sidste Pligt mod dig,
o Polynikes, høster jeg nu saadan Løn,
skjønt hver retsindig priser søsterkjærligt Sind!
thi aldrig dog, hvis jeg som Moder misted Søn,
og ej, hvis jeg begræd en Ægtefælles Død,
jeg vilde, trods mod Staten, vove sligt et Værk.
Hvordan forklares nu vel disse mine Ord?
var død min Husbond, blev en anden mig til Del,
og Søn med anden Mage, hvis jeg misted Søn;
men da min Fader, Moder hvile hisset nu
i Hades, aldrig kan mig blomstre Broder mer.
Og at af saadan Grund jeg fremfor alle dig
har hædret, tyktes for Kreon en Syndeskyld,
en rædsom Frækhed, dyrebare Brodersjæl!
Nu griber han og river mig af Sted med Magt,
ugift, og uden Brudesang, og uden Lod
i Ægtestandens Held, at fostre kjære Børn.
Forladt af hver en Ven jeg ulyksalige
nu vandrer levende til Dødens skumle Hjem!
og hvilket Guddomsbud har jeg vel overtraadt?
hvor tør jeg arme hæve mer mit bange Blik
til Guders Kreds? hvem tør jeg raabe til om Hjælp,
da jeg ved Fromhed ikkun vandt Ufromheds Løn?
og dog, hvis ogsaa Guders Raad fordømmer mig,
da vil jeg, mens jeg bøder, selv tilstaa min Synd.
Men have hine syndet, gid de bøde dog
ej mer, end hvad med Uret de har gjort mod mig!

Kor. (Kreon kommer.) Ustandselig tumler den samme Storm
i vildsomme Kast det Jomfrusind.
Kreon. Ja, derfor skal snart de ledsagendes Flok
deres Nølen betale med Suk og med Graad!
Antigone. Ve mig! min Dødsstund er nær,
det varsler dit Ord mig!
Kreon. Ja, trøst dig ej med det dristige Haab,
at ikke mit Bud skal vorde fuldbragt!
Antigone. (Melodram.) O Thebes Land! o Fædrenestad!
og I vor Fædreslægts Guder!
jeg føres af Sted ustandselig bort!
I, Thebes Ædlinger alle! se her
den eneste, den sidste Kongemø!
se, hvad jeg lider, af hvem jeg det lider, fordi
det hellige gjaldt mig for helligt!

(Antigone føres bort.)

Femte Kor[1]).

(Den ubøjelige Skæbne)

Ogsaa Danaes Skjønhed maatte forlade
Himmelens Lys, i det jærnbundne Hus:
der hun laa spærret
dybt i skjulende Gravkammer.
Dog var og hun, o Barn! Barn af en ædel Slægt
og gjemte trygt i sit Skjød
Zevs' guldstrømmende Sæd.
Rædsomt øver sin Magt Tilskikkelsens Herredom
ej Rigdom undgaar den, ej Hærmagt,
intet Taarn, ej de sorte Skibe,
som Havets Bølger omtumle.

Dryas' hidsige Søn[2]), Drot for Edoner,
da han vred bortviste Dionysos med Haan,
blev af Guden bunden og
nedkastet dybt i en Bjærgkløft.
Da smelter i Skum
Galskabens vildtopsprudende Harm.
Han fornam, at i Galskab en Gud han
fræk havde tirret med skærende Tunge,
da bort han jog vildtsværmende Kvindeflok
og Bakkosblus
og haaned sangelskende Muser.

---

[1]) Danaes Fader, som havde hørt af Oraklet, at han skulde blive dræbt af denne sin eneste Datters Søn, indesluttede hende derfor i et Jærnfængsel Men Zevs trængte i Skikkelse af en Guldregn derind og avlede med hende Persevs, som dræbte Morfaderen af Vanvare.

[2]) Lykurgos, som forbød Dionysos- eller Bakkos-Dyrkelsen.

Ved Tvillinghavets[1])
kyaneiske Strømme hist
ligger Bosporos' Strand
og det thrakiske Salmydessos,
hvor Stadgud Ares
paa Finevs' tvende Sønner
saa' et fordømmeligt Saar,
da hans Hustru vild med forbandede Haand
udrev deres Øjne til evig Nat,
med Sværdsod ej, men i blodvaad Haand
med Væverskyttelens Spidser.

Da segned med Ynk de visnende hen,
bejamrende Moderens Jammer,
hvis Børn forgik uden blomstrende Slægt;
dog spired fra Erechtiders
ældgamle Stamme højt hendes Æt:
hist i fjærne Grotter,
ombrust af Faderens Storme,
voxte hun op,
den hestsnare Boreasdatter,
paa Isfjælds Ryg, et Gudbarn. Men ogsaa hende greb
de graahærdede Mører[2]), o Datter!

Tiresias (kommer ledet af en Dreng). O Thebes Mænd! vi komme begge samme Vej,
to seende ved én; thi for den blinde Mand
sig aabner Vandringsvejen kun ved Leders Haand.
Kreon. Hvad bringer da den gamle Tiresias for nyt?
Tiresias. Jeg tale skal; og du, hør du Profetens Ord!
Kreon. Jeg har jo aldrig forhen vendt mig fra dit Raad.
Tiresias. Derfor du har med Visdom styret Statens Ror.
Kreon. Ja, jeg bevidner, at jeg stedse har af dig lidt vel.
Tiresias. Betænk: paa Knivsods Spidse staar din Lykke nu!
Kreon. Hvad er det? ha! jeg gyser ved din Læbes Lyd.
Tiresias. Saa hør da nu! lyt til min Kunst! fornem dens Tegn! —
Som hist jeg sad paa gamle Fugleskuerstol,
hvor Skuekredsen slutter om hvert vinget Dyr,
da hørte jeg en ukjendt Lyd af Fuglesværm,
som rased fælt med vildtforvirret Skrig. At de
med morderiske Kløer hverandre sønderrev,
jeg mærkte vel af deres vrede Vingebask.
Forfærdet strax jeg tændte Offerbaalets Ild:
højt blussed Altrets Luer. Men fra Dyret selv

---

[1]) I Thrakien (grænsende til to Have, Bosporos og det sorte Hav, hvor de kyaneiske Klippeøer ere) ligger Byen Salmydessos, hvor Ares dyrkedes. Finevs, som var Konge her, havde med sin første Hustru, som var Datter af Boreas, to Sønner. Hans anden Hustru stak Øjnene ud paa disse sine Stifsønner.

[2]) Skæbnegudinder.

udblinked ingen Flamme; kun paa Asken ned
flød Bovens fugtigfede Saft og syded bort,
og dampede og spruded; og i Luften højt
opsprøjtet spredte Galden sig, og Benene
faldt ned og laa der ubedække helt af Fedt.
Saaledes jeg erfór det alt ved denne Dreng,
at plat fordærvet er hvert Offers Varselstegn,
thi han for mig er Leder, som for andre jeg.
Og du, dit Sind er Skyld i denne Stadens Pest;
thi hvert et Alter, hvert et Arnested trindtom
ved Hundes og ved Fugles Æde fyldes med
den arme sønderrevne Søn af Ødipus.
Se, derfor tækkes Guder ikke længer nu
vort Offerraab, ej heller Bovens Flammeild;
og ingen Fugl udstøder heldigt Varselskrig,
naar først den drukket har af Liget levret Blod.
Betænk nu dette, Søn! — For alle Mennesker,
du véd, det er en fælles Lod at fejle, ja;
men har han fejlet, er han derfor vistnok ej
en ubesindig, usæl Mand, naar kun igjen
han bøder Brøsten, uden stivhaardnakket Sind;
thi trodsigt Selvbehag faar Skin af Daarskab let.
Saa skaan den døde! slaa dog ej den slagne Mand!
At dræbe den, som død er, hvilken Heltedaad!
I ærlig Hensigt raader jeg; og smukt det er
at høre den, som raader vel til Hvermands Tarv.

Kreon. Ha, gamle! Alle, ret som Skytter mod ét Maal,
paa denne Mand I sigte. Selv jer Spaadomskunst
I vil forsøge mod mig; og af eders Slægt
jeg alt for længe siden er forraadt og solgt.
Driv I kun Handel, fylder eders Huse med
Elektron hist fra Sardes og med indisk Guld,
I skulle dog til Graven aldrig stede ham!
nej! om end Zevs's Ørne vilde gribe ham
som Rov og op til Gudens Trone bære ham,
end ikke da jeg skjalv for slig Formastelse
og lod ham jorde; thi jeg véd, at ingen Mand
af jordisk Stamme kan besmitte nogen Gud.
Ja, gamle Tiresias! endog de klogeste
tit falde med et skjændigt Fald, naar Skjændselsord
de sammensmedde snildt for ussel Fordels Skyld.

Tiresias. Ha! véd da noget Menneske, betænker han —

Kreon. Hvad mener du? hvad taler du hel ubestemt?

Tiresias. At bedst af alle Goder er Besindighed!

Kreon. Og størst Fordærv, saa tænker jeg, er Daaresind.

Tiresias. Med denne Sygdom just er du, du fuldt beladt.

Kreon. Jeg ej Profeten svare vil med ondt mod ondt.

Tiresias. Det gjør du dog, naar du mit Varsel kalder Løgn.

Kreon. Ja, pengegraadig er den hele Spaamandsslægt.

Tiresias. Nej, Kongeslægten elsker smudsig Vindelyst.

Kreon. Véd du, at det er Drotten her, du taler til?

Tiresias. Jeg véd: ved mig du Statens Frelser blev, dens Drot.
Kreon. En klog Profet, men Retfærds Fjende dog du er.
Tiresias. Nu maner frem du, hvad dybt ruger i min Sjæl.
Kreon. Sig alting frem! Men tal ej blot for Fordels Skyld!
Tiresias. I Sandhed jo, jeg tror, jeg taler saa — for dig.
Kreon. Vær sikker paa, mit Sind du vist ej daare skal.
Tiresias. Saa vær da du forvisset om, at Solens Gud
ej mange Himmelbaners Kreds fuldende vil,
før selv du skal ud af din egen Stammes Blod
hengive snart til Gjengjæld en, som Død for Død,
fordi du styrted ned i Mulm, hvad Lysets var,
og skjændigt gav til Graven hen en Livets Aand;
fordi af Hadesguders Vold du river ud
hint døde Legem — uindviet, uden Grav —
som dig ej hører til, ej heller nogen Gud
hist i Olymp, — men du vil tvinge dem dertil:
derfor de lure lumsk, de sentfordærvende,
de himmelskes og Mørkets Hævnerinnyer,
at hilde dig i denne samme bitre Nød.
Og se saa til, om kjøbt for Guld jeg taler saa!
Ej langt vil Tiden rinde, før du selv der i
din Borg fremmaner Mænds og Kvinders Jammerskrig.
Med fjendsk forbitret Sind oprøres hver en Stad,
hvor sønderrevne Lig besmittes fælt af Hund,
af Rovdyr eller nogen snelt bevinget Fugl,
som bringer Liglugt til hver Byens Arne hen.
Saaledes, krænket af dig, har som Skytte jeg
sendt mine Pile dybt ind i dit Hjærtes Grund —
der sidde de — du skal ej fly den brændende Glød!
Nu, Dreng, af Sted! bring os nu hjem igjen, at han
kan øse al sin Harm ud over yngre Mænd,
og lære Tungen mere Tugt og sindig Ro
og vinde mer forstandigt Sind, end nu han har!
(Gaar).
Kor. Den Mand, o Drot, gik bort med rædsomt Varselsord;
vi véd, at, siden dette Haar er bleven hvidt,
som før i sorte Lok ombølged Issen mig,
han aldrig har for dette Folk forkyndet Løgn.
Kreon. Jeg véd det — ja jeg véd — mit Sind er rystet dybt!
At vige fejg er farligt; men det rædsomt var,
ved Modstands Trods at slaa sin Sjæl med Vanfreds Kval!
Kor. Víst Raad, Menøkevs' Søn, Kreon, behøves nu!
Kreon. Hvad skal jeg gjøre? tal! nu vil jeg lyde dig.
Kor. Saa gaa, bring Pigen frem fra Hulens dybe Skjul!
og byg for hint henslængte Liv en viet Grav!
Kreon. Det raader du? og mener, jeg bør føje mig?
Kor. Saa hurtig, Drot, som muligt! thi paa rappe Fod
snart træffer Guders Straffedom Ildgjerningsmænd.

Kreon. Ha! haardt det er! men jeg mit Sind vil tvinge dog!
Nødvendigheden byder — Kamp er frugtesløs!
Kor. Gaa strax! fuldfør det selv! befal ej andre det!
Kreon. Jeg gaar paa Stand. Af Sted! tag Øxer rask
i Haand, og skynder jer didud til Højens Brink!
Og da nu al min Hu og Tanke stunder did,
saa vil jeg, hvad jeg selv har bundet, løse selv.
Thi ak! jeg frygter, at det dog af alt er bedst
at gjøre lovlig Ret og Skjel indtil sin Død.

(Gaar.)

Sjette Kor[1]).

(Hymne til Bakkos).

O navnrige! Kadmosdatterens
Guddomssmykke! Søn af den tungt-
nedtordnende Zevs!
Værn for et herligt Italia!
du, som skjærmer elevsiske Deos
vidthenbugtende Strand!
Hør os, o Bakkos, i Thebes By, Bakkanters Borg,
du Hersker ved Ismenos' strømmende Vande
blandt Sæd af vildene Drage!

Dig ser paa Fjældet[2]), med tvedelt Top,
den gnistrende Flammedamp,
hvor korykiske Nymfer træde Bakkosdans!
dig ser Kastalias Kildevæld!
dig sende Nysabjærgets
vedbendblomstrende Høje
og den grønne, druesvulmende Strand
under Jubel af hellige Sange,
hid at gjæste vort Thebes Veje!

Hør Staden, som du
fremfor alle agter højt,
du og din Tordenmoder!
ogsaa nu, da hele vort Land
kues af rædsom Sot,
o kom med lutrende Fod over Parnassos' Fjæld,
eller over det stønnende Sund!

O du, som fører[3])
de funklende Stjærners Kor,

---

[1]) Kadmos' Datter, Semele, Moder ved Zevs til den navnrige Bakkos, havde modtaget Zevs i hans Guddomsglans med Torden og Lyn, men hun omkom i hans Arme. — Thebanerne nedstammede fra de af Kadmos saaede Drage-Tænder. — Deo, Demeter.

[2]) Parnassos, hvor den korykiske Hule er og Kastalias Kilde.

[3]) *Bakkos*festen varede Dag og Nat. — Thyade, Bakkantinde.

og højt styrer Nattens Jubelraab,
zevsfødte Yngling! aabenbar dig,
omsværmet af naxiske Thyaders Flok,
som hele Natten i Flugt rase hen i hvirvlende Dans
til Pris for dig, Hersker Iakkos!

Et Bud (kommer). O I, som bo ved Kadmos' og Amfions Borg [1])!
nej, aldrig skal jeg prise nogens Liv, imens
han lever end, og heller ikke dadle det,
thi Lykken hæver, Lykken styrter ned saa flux
den lykkelige som ulykkelige Mand;
og ingen Spaamand siger os, hvad forestaar.
Saa tyktes mig, misundeværdig var Kreon,
da han fra Fjenden havde frelst sit Thebes Folk
og tog fuldstændig Enevælden i vort Land,
lyksalig ved en Blomsterflor af hulde Børn!
nu er det alt forbi. — Har Livets Glæder først
forladt en dødelig, da mener jeg, at han
ej lever mer; jeg tror ham, levende, dog død.
Thi hav al Rigdoms fulde Maal bag Husets Væg;
lev, om du vil, i Fyrsteglans: er Glæden ej
derhos, jeg kjøbte, selv for Skyggen af en Røg,
ej alt det andet, naar jeg mangled Sjælefryd!
Kor. Hvad ondt om Kongehuset bringer atter du?
Bud. Dem Døden tog; dog leve de, som dem gav Død.
Kor. Og hvem er Banemanden? hvem den dræbte, tal!
(Evrydike har aabnet Døren.)
Bud. Hist Hæmon, myrdet, svømmer i sit eget Blod.
Kor. Mon ved hans Faders — eller mon ved egen Haand?
Bud. Ved egen Haand, harmtændt mod Faderen for Drab.
Kor. O du Profet! hvor sandt var dog dit Varselsord!
Bud. I saadan Nød behøver Tiden Visdoms Raad.
Kor. Der nærmer sig Kreons ulykkelige Viv,
Evrydike; hun vist har om sin Søn hørt Sagn.
Evrydike. O Stadens Mænd! Hvad Ord har jeg fornummet her,
da ud jeg tren af Borgen for at nærme mig
Gudinden Pallas fromt med Løfter og med Bøn!
Jeg næppe havde aabnet Laasen paa den vel
tillukte Dør, da Lyden af mit Huses Ve
mit Øre rammed, og af Skræk jeg segned hen
i mine Terners Arme — Syn og Sans forgik.
Men sig, hvorledes lød dit Ord? Nu tal igjen!
jeg er i ondt forfaren, jeg vil høre det.
Bud. Jeg skal som Øjenvidne, kjære Dronning, alt
fortælle dig, ej dølge noget Sandheds Ord; —
hvi skuffe dig, naar dog det siden blev bevist,
jeg var en Løgner? Sandhed er det rette dog i alt.

[1]) Amfion byggede Thebes Mure.

Som Fører just ledsaged jeg din Ægtemand
hist til den Brink, hvor Polynikes' nøgne Lig,
af Hunde rædsomt sønderrevet, laa endnu.
Saa snart vi havde bedet Vejgudinden selv[1])
og Hades' Drot at nære mod os huldrigt Sind,
vi baded ham i viet Vand og brændte saa
paa friskafbrudte Grene, hvad tilovers var.
Derpaa vi kasted for ham i hans Fædrejord
en ragoptaarnet Grav. Og nu vi vandred hen
til Hadesmøens hult-stendækte Brudehus.
Da hører én fjærnt borte høje Klageraab
at lyde fra det uindviede Gravgemak.
Han gaar og melder det til Herren, Kong Kreon.
Dybt suser om ham dunkle Lyd af Smerteskrig,
alt som han nærmer sig. Med taarekvalte Suk
han raaber: »Ve! Ve mig! jeg ulyksalige!
det er min Søn, som kalder! Hurtig, mine Folk!
O skynder eder, nærmer jer til Graven hen!
træng ind igjennem Højens stennedbrudte Væg
til Hallen selv, og spejd, om Hæmons Stemme her
jeg hører, eller om en Gud bedrager mig!«
Saaledes som vor stakkels Herre havde budt,
vi spejded skarpt; og dybt i Hulens Baggrund saa'
vi hende hænge svævende, og Halsen fast
omslyngt med Strikken af det silkebløde Slør,
og ham henstrakt med Pigen i sit Favnetag,
bejamrende sin Fæstemøs Undergang,
sin Faders Gjerning og sin Elskovs svundne Haab.
Da Herren saa' dem, ilte han med bange Suk
derhen og brast i Graad og raabte jamrende:
»Ak! ulyksalige! hvad har du gjort? hvad har
du tænkt? hvad rædsom Skæbne har forvirret dig?
O kom, min Søn! jeg beder, jeg besværger dig!«
med vilde Blikke stirrer Søn paa Faderen;
med haanlig Mine, uden Svar, han drager flux
tveægget Sværdeklinge; men da Faderen
undveg og styrted bort, han fejled —, nu, imod
sig selv forbitret, støder han, den arme, strax
i Brystet dybt sit Sværd — og medens Livet flyr,
han favner end med dødmat Arm sin Fæstemø,
og med sit sidste tunge Suk udaander han
hen over Pigens hvide Kind sit Purpurblod.
Død ligger hos den døde han, nu viet til
sin Brud i Hades' Hus, den ulyksalige,
og varsler Menneskenes Børn, at vidløst Sind
blandt alle Onder er det største for en Mand.

Kor. Hvordan skal vi forklare dette? Dronningen
forlod os brat, før godt, før ondt hun havde talt.

---

[1]) Hekate.

Bud. Jeg selv forbavses; men det Haab dog trøster mig,
at, da hun hørte Sønnens Jammer, vil hun her
ej klage højt sin Kval, men under eget Tag
med sine Terner stille græde ud sin Sorg,
thi, aldrig vidløs, hun vil ej forsynde sig.
Kor. Jeg véd ej — men den dybe Tavshed, tykkes mig,
er vanheldvarslende saa vel som vilde Skrig.
Bud. Vi ville snart erfare, om en Løndom ej
hun skjuler dybt udi sit vildtoprørte Bryst.
Jeg iler ind i Borgen, thi du siger sandt:
den alt for dybe Tavshed varsler vistnok ondt.

(Gaar.)

(Kreon kommen med sin Søns Lig og Følge.)

Kor. Der kommer han selv, vor Konge, herhid.
I Armen han holder lydttalende Tegn,
ej paa fremmed Synd, nej! selv har han Skyld,
i Fald jeg tør nu sige Sandhed.
Kreon. O ve det afsindige Sinds
dødssvangre grumme Forvirring!
Ve! skuer Død! skuer Mord
af Slægtning mod Slægt!
ve mit Herskerbuds usalige Frugt!
o Søn! Søn!
tidlig du segned i tidlige Død,
ak ve!
bortrevet ved mit, ikke dit forvildede Sind!
Kor. Ve mig! hvi skulde du saa sent det rette se?
Kreon. Ve mig! det har min onde Skæbne lært mig.
Ja, dette Hoved traf en Gud med sin tugtende Haand,
og slog det, og jog mig ud paa vilde Veje,
nedstyrtende min sønderknuste Lykke!
ak! ak! ve Menneskers Magt, Vanheldsmagt!
En Tjener (kommer.) O Herre, ja, du prøver svare Lidelser,
og selv du bærer denne hid! Men træder du
i Borgen ind, vil du endnu se mer af ondt.
Kreon. Hvad værre kan der end det værste times mig?
Tjener. Din arme Hustru, mod sin Søn som Moder tro,
er blegnet hen af nyligslagne Banesaar.
Kreon. O ve! o du Hades' Svælg uforsonlig!
hvorfor, hvorfor styrter du mig? — hvad Ord udsiger du,
du, som bringer mig Ulykkesbud?
Ve! ve! død Mand dræber du her!
hvad siger du, Slave? hvad nyt Ord melder du?
Ve! ve!
har hun fyldt vore Lidelsers Maal ved sit blodige Mord?

(Evrydikes Lig ses.)

Kor. Der ser du selv; se, nu det skjuler ingen Vraa.
Kreon. Det er det andet Dødsslag for mig arme Mand!
o hvad venter — hvad venter mig endnu?
med mine Hænder bar jeg selv min Søn herhid, —

og ak! dèr ser jeg atter Dødens Billed!
Ve! ve! stakkels Moder! stakkels Barn!

Tjener. Skarptruffen laa hun henstrakt hist ved Altrets Fod, —
da brast det dunkle Blik, imens hun højt begræd
sin forhen tabte Megarevs's høje Lod,
og denne nu, — og stønned i sit sidste Suk
Forbandelser mod Barnemorderen, mod dig.

Kreon. Ve! ve! ve! ve!
Angstbespændt Hjærtet slaar! Ha, hvorfor jager én
ej dybt i mit Bryst et tveægget Sværd!
ve! jeg synker ned i Dybet —
Jammerbølgen over Issen slaar!

Tjener. Ja, hun besvor i Dødens Stund, at blodig Skyld
for begge disse dræbte hviler kun paa dig.

Kreon. Hvorledes løste hun ved Drab sig Livets Baand?

Tjener. Med egen Haand hun gjennembored Hjærtet, da
hun havde hørt om Sønnens jammerfulde Død.

Kreon. Ak ve! paa ingen anden dødelig Mand,
paa mig skal væltes al Skyld!
ja, mig var det, ak! som myrded dig,
ja, ja! mig var det!
Kom hid, Drabanter!
bringer mig bort! bring mig af Sted paa Stand!
thi jeg er intet mere — jeg er intet!

Kor. Dit Held du fordrer, hvis i Uheld findes Held;
thi bedst det er, naar Kvaler vare kortest Tid.

Kreon. Kom, o kom!
aabenbar dig, o Død, du min skjønneste Lod!
bring mig, o bring mig min sidste Dag, mit ønskede Maal!
lad ej flere Dage mig skue!

Kor. Lad Fremtid bringe, hvad den skal, men Nutid har
sit strænge Krav: hin raade de, som raade bør.

Kreon. Kun hvad jeg higer efter, derom beder jeg!

Kor. Nej, bed om intet! Vid, at for en dødelig
der er ej Frelse fra den skæbnevisse Kval!

Kreon. Saa fører nu bort mig stakkels Mand,
som ikke med Forsæt slog dig, min Søn, ej dig, min Hustru!
nu véd jeg ej Redning, nu véd jeg ej Raad —
alt ligger omkring mig nedstyrtet i Grus,
thi Skæbnen har ramt med sin knusende Haand
mit usalige Hoved!

(Føres bort.)

Slutningssang.

Den herligste Lod, som Lykken kan give,
det er Visdom i Sind,
og Guderne fræk ej forhaane du tør!
Den hovmodige bøder for voldsomt Ord
med voldsomt Slag;
og sent først lærer han Visdom.

Evripides: Bakkantinderne.

(Oversat af Christian Wilster.)

Personerne:

Dionysos.	Agave.
Tejresias.	En Svend.
Kadmos.	Et Bud.
Penthevs.	Kor af Bakkantinder.

Handlingen foregaar i Theben.

Dionysos. Jeg, Dionysos, Søn af Zevs, er kommen hid
til Thebaj; Semele, Kadmos' Datter, har mig født,
af Lynild truffen hun til Verden bragte mig.
Nu vandrer jeg, omskabt fra Gud til Menneske,
omkring ved Dirkes Kilder og Ismenos' Strøm.
Her kan jeg se min lynilddræbte Moders Grav
ej langt fra Staden, og Paladsets sunkne Tomt,
som staar i Røg af Lynets end uslukte Brand,
et Mindetegn til evig Tid om Heres Hævn.
Højst priselig indvied Kadmos dette Sted
Semele til en hellig Plads, og rundt omkring
jeg hegned den med Rankens druesmykte Løv.
Fra Lydiens rige Guldland vandrede jeg bort,
fra Frygien og det solbeskinte Persien;
til Baktras Mur, til Mediens vinterbarske Land
og til det lykkelige Arabien jeg kom;
jeg gjæsted hele Asien langs med Havets Kyst,
hvor mange Stæder prange stolt med Borg og Taarn,
og hvor Hellener og Barbarer sammen bo;
og hid til Hellas jeg omsider mig begav.
Hvor end jeg kom, indstiftede jeg Dansekor
og hellig Fest, at vise mig i Guddomsglans.
Men Thebaj er den første blandt hellenske Byer,
hvor jeg, med vedbendflettet Thyrsosstav i Haand
og Hjorteskind om Krop, min Jubel skingre lod,
fordi Semeles Søstre, hvem det anstod mindst,
paastod, at Dionysos ej var Søn af Zevs,
men at min Moder, af et Menneske forført,
sin Brøde havde smykket ved at nævne Zevs
paa Kadmos' Raad, og Guden havde hende dræbt,

fordi med Pral de løj ham denne Elskov paa.
Derfor jeg dem med Vanvid slog og drev dem ud
af Huset op paa Bjærget, hvor de rase nu,
og tvang dem til at bære bakkisk Festensdragt.
Med dem jeg jog Kadmejas hele Kvindeslægt
fra Hus og Hjem; i Raseri de flygted bort,
og uden andet Husly end den grønne Gran
bo de med Kadmos' Døtre nu paa Klippens Sten;
thi denne Stad skal lære, skjønt den nødig vil,
at Haan mod Bakkos' Helligdomme taales ej,
og at jeg til min Moders Forsvar frem er traadt
for Menneskene som en Gud, som Zevs's Søn.
Sin Kongemagt og Værdighed har Kadmos alt
aftraadt til Dattersønnen Penthevs, som mod mig
til Gudekamp staar fjendtlig frem, frariver mig
al Offerfryd og aldrig mindes mig i Bøn.
Dog ham og alle Thebens Mænd jeg vise skal,
jeg er en Gud, og naar jeg dette vel har endt
og víst min Kraft, gaar til et andet Land jeg hen.
Men væbner Thebens Folk sig for at føre hjem
de vanvidslagne Kvinder fra Kithajrons Bjærg,
da fører jeg Mænader mod dem ud til Kamp.
Derfor min Guddomsskikkelse jeg aflagt har,
og træder som en dødelig iblandt dem frem.
Men I, som drog fra Tmolos, Lydiens Klippeborg,
mit Kor af Kvinder, som jeg i Barbarers Land
til stadigt Følge paa min Vandring kaared mig!
opløfter eders Cymbler, som hos Frygiens Folk
opfundne blev af Moder Rhea og af mig,
gaar hen til Penthevs' Kongeborg med Spil og Klang,
og dundrer, saa det høres lydt i Kadmos' Stad,
mens til de vilde Kvinder paa Kithajrons Fjæld
jeg gaar og tager Del i deres Dansekor.

(Gaar.)

Koret. Første Strofe.

Hidvandret fra Asiens Land
fra Tmolos' hellige Bjærg
jeg øver til Bromios' Ære
den gladeste Syssel, den letteste Id,
mens ved Dans Gud Bakkos jeg hylder.

Første Modstrofe.

Giv Plads! du, som vandrer paa Vej,
og du, som sidder i Hus,
vogt Tungen og hør mig med Andagt!
Min Evoësang med jublende Røst
Dionysos til Pris jeg vil synge.

Anden Strofe.

Held enhver, som med Andagts Hu,
velbekjendt med Gudernes Bud

helliger fromt sit Liv,
og som sværmende højt paa Bjærgtind
vier til hellig Renselsesfest
jublende glad sin Sjæl,
og som fejrende Højtidsfest,
Gudernes Moder Kybele til Pris,
svingende Thyrsosstav,
kranset med Vedbendkrans
hylder den herlige Gud Dionysos.
Derfor frem, I bakkiske Møer!
I, som vandrende kom
hist fra Frygiens hellige Bjærg
hid til det stærktbefolkede Hellas,
førende Bromios hid,
Zevs's Søn, den Gud Dionysos.

Anden Modstrofe.

Han, hvem fordum, da bitter Ve
greb hans Moder i Fødselsstund,
Zevs's flyvende Lyn
rev af Moderens Skjød før Tiden,
dræbt af den knusende Lynilds Slag
fødte Semele sit Barn.
Dog fra den fødendes Kammer flux
Zevs Kronion den spæde tog,
gjemte ham saa i sin Lænd,
som han med Spænder af Guld
lukked, at holde ham skjult for Here.
Men da Fosterets Tid var fuld,
fødte Zevs ham paa ny,
og om den tyrehornede Guds
Haar som Krans han viklede Slanger;
derfra Mænadernes Skik
fangne Slanger om Lokken at vikle.

Tredje Strofe.

Thebaj! Semeles Fosterby!
Kranser eder med Vedbendblade,
slynger om Haar det yppige Løv
af den fagerblommede Bønne!
Bryder i Jubel for Bakkos ud,
smykte med Egens og Granens Kviste!
Knytter den plettede Daaskindsdragt
sammen med hvide flossede Uldbaand!
og med den gjækkende Thyrsosstav
helliger eder til Fest!
Flux af Dans gjenlyder da Landet.
Bromios fører sit Festtog
op til Bjærget, hvor hen
Kvindernes Sværm af Angst
flygted fra Skyttel og Væv,
slagne med Vanvid af Bakkos.

Tredje Modstrofe.

O, du Kureters gamle Hjem,
og du hellige Dal paa Kreta,
som i dit Skjød opfostrede Zevs!
hvor i Grotters Læ Korybanters
hjælmede Sværm først Oxens Skind
strammed og opfandt min runde Pavke;
men med de frygiske Fløjters Lyd,
bakkiske Toner med gjaldende Velklang,
blanded de Pavken, som runger smukt
til Bakkantindernes Sang,
og i Rheas Haand de den lagde.
Snart dog de vilde Satyrer
Pavken af Rhea erholdt,
og til den lystige Dans
lød den hvert tredje Aar
ved Dionysos's Festfryd.

Eftersang.

Glad fra de lystige Sværme paa Bjærg
styrter til Sletten han ned,
svøbt i det festlige Daaskind,
rask paa Jagt efter Bukken, hvis Kjød
blodigt og raat opsluges med Vellyst,
naar til Frygiens og Lydiens Bjærge
Bromios fører sit Kor med Evoëraab.
Landet flyder af Mælk, af Vin og af Biernes Nektar,
trindt er en Duft som af syrisk Virak;
men med sin brændende Fakkel, hvis Blus
gløder fra Hulstaven frem,
Bakkos i stormende Fart
driver den vankende Sværm,
muntrer med Sange dem op,
medens for Vinden han slaar sine yppige Lokker.
Under de jublende Skrig
tordner hans Røst: frem, bakkiske Møer!
frem til Tmolos's Bjærg,
Guldflodens prægtige Kilde!
Synger til dundrende Pavke
Gud Dionysos til Pris!
fejrer med Evoëraab Gud Evios
højt til den frygiske Jubel og Sang,
naar den hellige Fløjtes sødttonende Lyd
festligen kalder til Bjærget Mænadernes Kor;
glad som et Føl, der springer omkring sin Moder paa Græsgang
hopper paa svævende Fod Bakkantinden til Bjærgdans.

Tejresias (træder ind). Er der ved Porten nogen, som Agenors Søn
Kong Kadmos ud vil kalde, han, som fordum drog
fra Sidons Land og bygged Thebens faste Borg:
En skal gaa ind og melde, at Tejresias
vil tale med ham; selv han véd, hvorfor jeg kom,

og hvad vi gamle med hinanden aftalt har,
at bære Thyrsosstave, hænge Hjortehud
om Skulder, og om Panden vikle Vedbendkrans.
Kadmos (kommer). O kjære! hvor jeg glæded mig, da i min Borg
jeg dine vise Læbers vise Røst fornam.
Her kommer jeg med bakkisk Dragt og Prydelse,
thi mig især det anstaar, efter bedste Magt
at hædre Dionysos, der for Jordens Slægt
som Gud har víst sig; han er jo min Dattersøn.
Hvor skal vi holde Dansekor? hvor løfte Fod
og ryste vore Sølverhaar? Tejresias!
du gamle! vis mig gamle Vej, thi du er vís;
jeg trættes ikke, Dag og Nat med Thyrsosstav
at banke Jorden; glad til Mode glemte jeg,
at jeg er gammel.
Tejresias. Mig det ganske gaar som dig,
thi ogsaa jeg forynges og vil prøve Dans.
Kadmos. Saa vil til Fjælds vi sammen drage paa min Vogn.
Tejresias. Nej! derved blev der Guden mindre Hæder víst.
Kadmos. Saa vil jeg gamle føre dig, du gamle, did!
Tejresias. Gud Bakkos uden Møje selv os føre vil.
Kadmos. Skal ene vi to hylde ham med Dansekor?
Tejresias. Kun vi er vise, Daarer er de andre Mænd.
Kadmos. Men Nølen gjør kun Vejen lang; kom! tag min Arm!
Tejresias. Ja gjærne! lad os vandre sammen Arm i Arm!
Kadmos. Jeg Jordbebor foragter ej det himmelske.
Tejresias. Jeg nærer ej spidsfindig Tvivl mod Guderne;
hvad Fædrene har lært os og vi selv har troet
fra Barnsben af, det rokkes ej af nogen Grund,
om og en mægtig Aand den sande Visdom fandt.
Maaske man tror, at jeg min Alderdom gjør Skam,
fordi med Vedbendkrans om Haar jeg danse vil;
men Guden har jo ej bestemt, om unge blot
skal fejre ham med Danskor, eller Oldinger;
nej! fælles Hyldest ønsker han af alle Folk,
og ej skal nogen Alder særlig hædre ham.
Kadmos. Da ej du skuer Solens Lys, Tejresias!
saa vil jeg med min Tale tjene dig som Tolk.
Hist ser jeg Penthevs ile til Paladset hen,
Ekions Søn, til hvem jeg Riget overdrog.
Hans Aasyn er forstyrret; hvad bebuder det?
Penthevs (træder ind). Bort var jeg rejst, og ved min Hjemkomst hører jeg,
at her i Byen sælsom Skjændsel øvet blev:
Fra Hus og Hjem er vore Kvinder dragne bort
til foregiven Bakkosfest; i Skov, paa Bjærg
de sværme vildt og svinge sig i Dans til Pris
for Dionysos, den nye Gud, hvem han saa er;
midt iblandt de kaade Skarer fulde Bægre staa,
en hopper hist, en anden her, til lønligt Skjul
i Busk og Krat, ømt lænet til en Ynglings Arm,

at ofre paa Mænaders Vis, saa hedder det,
men Elskov er dem mere værd end Vinens Gud.
De, som jeg fanged, blev med bundne Hænder strax
til Fængslet bragt, hvor mine Svende vogte dem,
og dem, som undslap, fanger jeg paa Bjærget vel;
blandt dem Aktajons Moder var, Avtonoe
med Ino samt Agave, hun, som fødte mig.
Men naar i Lænker jeg af Jærn har sluttet dem,
ophører nok den skammelige Bakkosleg.
Og, som jeg hører, er en fremmed kommen hid,
en Troldmand, en Forkogler hist fra Lydiens Land
med gule Lokker, duftende balsamisk Haar
og brune Øjne smeltende som Kypris' Blik.
Han færdes blandt de unge Piger Dag og Nat,
og muntrer dem til bakkisk Støj og Lystighed.
Men hvis en Gang jeg i mit Hus ham fange kan,
skal nok hans Lokkerysten og hans Thyrsoskast
en Ende faa, naar jeg af Hals hans Hoved slaar.
Han paastaar frækt, at Dionysos er en Gud,
og at han fordum indsyet blev i Zevs's Lænd,
skjønt han jo dog med Moderen fortæret blev
af Lynets Brand, da Zevs hun dutted Elskov paa.
Fortjener ej slig Skjændselsfærd den værste Død,
den fremmede maa være, hvem han være vil?
Dog, hvilket Særsyn ser jeg her! Sandsigeren
Tejresias har i spættet Hjorteskind sig klædt,
ja! og min Moders Fader, ha! hvor latterligt
han sværmer om med Bakkosstav; med Harm og Skam
jeg ser to Gubber drive slig afsindig Færd.
O du, Agaves Fader! ryst af Lokkerne
din Vedbendkrans, og kast af Haand din Thyrsosstav!
Du fristed ham, Tejresias! blandt Folket du
den nye Gud indføre vil, at høste Løn
ved at udtyde Fugles Flugt og Flammers Tegn.
Hvis ej dit hvide Haar dig skjærmed, sad du snart
i Fængslet blandt de bakkisk vilde Kvinders Sværm,
fordi du her en skjændig Fest indstifte vil.
Hvor Kvinderne ved Gilde nyde Druens Fryd,
der fejres ingen ren og gavnlig Gudefest.

Koret. O Drot! har du ej Ærefrygt for Guderne
og Kadmos, som udsaaede Frø til Mennesker?
Skjønt selv Ekions Søn, udskammer du din Slægt?

Tejresias. Naar Vismand faar en værdig Sag at tale
da er det ham ej vanskeligt at tale vel.
Du har en smidig Tunge som den kloge Mand,
men i din Tale ligger ikke megen Kløgt,
og dristig Mand med Magt og stor Veltalenhed
er til Fordærv for Staten, naar han ej er vís.
Hvor højt en Gang den nye Gud, som du belér,
vil prises her i Hellas, mægter ej mit Ord
at tolke dig; to Væsner skattes fremfor alt

af Mennesket, Demeter eller Jorden er
den enes Navn, kald hende, som dig tykkes bedst;
hun nærer Menneskenes Slægt med Markens Korn;
men hende lig i Hæder staar Semeles Søn,
thi det er ham, som opfandt Druens Læskedrik,
der standser de betrængte dødeliges Sorg,
naar rundelig de kvæge sig med Rankens Saft,
og skjænker Søvn, som dysser Dagens Kummer ned
i Glemsel, naar al anden Lægedom er spildt.
Han ofrer Vin til Guderne, skjønt selv en Gud,
og bringer altsaa Menneskene meget godt.
Dog nævner du med Latter, at han indsyet blev
i Zevs's Lænd; saa hør da Sagens Sammenhæng!
Da Zevs ham havde revet ud af Lynets Brand,
tog han den spæde med sig til Olympen op;
da vilde Here kaste ham af Himlen ud,
men Zevs opfandt med Guddomskløgt en sindrig List:
Et Stykke brød han af den Luft, som slynger sig
om Jorden; deraf danned han en Dionys,
som Here han foræred til et Pant paa Fred;
men ved en Ordfordrejning Folk i Tidens Løb
opdigted, at han fostret blev i Zevs's Lænd,
skjønt kun hans Billed brugtes som Forsoningspant.
Sandsiger er han ogsaa; bakkisk Sværmeri
og Vanvid har en mægtig Evne til at spaa;
thi hver Gang Guden med sin Kraft opfylder os,
da se vi med begejstret Blik i Fremtid ind.
I Krigen har han ogsaa stundum Udslag gjort;
thi naar en væbnet Krigshær staar beredt til Slag,
og Rædsel brat adsplitter dem, før Spyd er rørt,
da er et saadant Vanvid ogsaa Bakkos' Værk,
og du skal ej blot se ham springe glad omkring,
oplyst af Fakler paa Parnassets Dobbelttind,
og med sin svungne Thyrsosstav slaa Fjældets Sten,
men stor i Hellas. Derfor, Penthevs! lyd mit Ord!
tro ej, at Menneskenes Kraft bestaar i Magt,
og, tror du det, da kald ej denne Mening vís,
thi den er vrang; giv Bakkos Indgang i dit Land,
gyd Vin til Offer; sværm med Fryd og krans dit Haar!
Tro heller ej, at Bakkos driver Kvinderne
til syndig Elskov! nej! men i Naturens Drift
har altid Dyd og Ærbarhed sin sande Rod.
Betænk det vel! naar derfor Kvindens Sjæl er kysk,
vil hendes Dyd ej rokkes ved en Bakkosfest.
Ej sandt? dit Hjærte frydes, naar i talrig Sværm
omkring Paladset Folket priser højt dit Navn?
Saaledes er vel Hæder ogsaa ham en Fryd.
Derfor vil jeg og Kadmos, hvem du spodsk belér,
med Vedbendkranse smykte gaa til Dansekor,
skjønt vore Lokker graane; danse vil jeg dog,
og ej med Guder stride, for at føje dig,

thi sørgelig din Vanvid er, ej Lægedom
du bruge vil, og standses kan din Sygdom dog.

Koret. Din Tale, Gubbe! gjør Apollon ingen Skam,
og víst du hædrer Bromios som den store Gud.

Kadmos. Min Søn! en smuk Formaning gav Tejresias dig;
slut dig til os, og fjærn dig ej fra gammel Skik.
Nu flaner du og tror dig vís, men er det ej.
Selv om han ikke, som du paastaar, er en Gud,
kald ham dog saa, den Usandhed gjør dig ej Skam;
da vil Semele kaldes Moder til en Gud,
og Hæder vindes for dig selv og al vor Slægt.
Aktajons ynkelige Død er dig bekjendt:
Af glubske Hunde, som han havde selv opfødt,
blev han i Stykker reven, da han praled frækt,
at han en bedre Jæger var end Artemis.
Vogt dig for slig en Skæbne! kom, lad om dit Haar
mig Vedbend slynge! hyld med os den høje Gud!

Penthevs. Berør mig ej med dine Hænder! Gaa kun du
til Bakkosfest, men skaan mig for dit Fjanteri!
Dog, Gubben der, som denne Daarskab lærte dig,
ham vil jeg tugte. Flux en Svend skal ile hen
til Huset, hvor Tejresias spejder Fugles Flugt;
riv ned! slaa løs med Løftestang og Brækkejærn,
vend op og ned paa alting, hvad du finder der,
og slæng hans Præstesmykker hen for Vind og Blæst!
thi derved tror jeg føleligst at krænke ham.
I andre skal omkring i Byen opspore mig
den jomfrufine fremmede, som Kvinderne
til Utugt lokker ved en uhørt Sjælesot;
og naar I har ham fanget, skal I føre ham
i Lænker hid, at vi kan stene ham ihjel;
saa besk en Bakkosfest skal han i Theben se.

(gaar.)

Tejresias. Usalige! du véd ej selv, hvad du har talt;
nu raser du; bedaaret var du alt tilforn.
Kom, lad os vandre, Kadmos! lad os bede fromt
for ham og Staden, skjønt han tager vildt paa Vej,
at Guden ikke noget ondt tilskikker os!
Saa følg mig da, og tag i Haand din Vedbendstav;
hinanden vi da støtte vil, thi det var slemt,
om tvende Gubber snubled; dog af Sted vi maa,
thi vi bør hylde Dionysos, Zevs's Søn.
Blot Penthevs ej nedstyrter i Fordærv dit Hus!
Ej Spaadomskraft indskyder mig det Varselsord,
men Mandens Færd, thi Daaren fører Daaresprog.

Koret. Første Strofe.

Hellighed! himmelske Mø!
Hellighed! du, som til Jord
svæver paa Vinger af Guld,
hører du Penthevs' Ord?

Hører du, hvordan han frækt
spotter Semeles Søn,
som ved de blomsterbekransede Gilder
hyldes med Fryd som den ypperste Gud?
Herligt er Bromios' Kald:
Lystig han sværmer i Dans,
smiler til Fløjternes Lyd,
standser Bekymring og Sorg,
hver Gang ved Gudernes Maaltid
Druen udbreder sin Fryd,
eller de vedbendkransede Mænd
dysses i Blund af Pokalen ved Gilde.

Første Modstrofe.

Tøjlesløs Kaadhed i Ord,
lovløs og taabelig Daad
endes med Jammer og Gru,
medens det rolige Liv
styret af sindig Forstand
staar sig i Uvejr og Storm,
Slægten til Held og Huset til Støtte.
Guderne fjærnt i Himmelen bo,
skue dog Menneskens Færd.
Visdom bestaar ej i Kløgt,
Grublen paa himmelske Ting
korter vort Liv, og enhver,
som vil udgrunde det høje,
taber sin Lykke paa Jord.
Saadan en Færd, det tror jeg for vist,
egner sig kun for en Galning og Daare.

Anden Strofe.

Gjærne til Kypros jeg drog,
til Afrodites Ø,
hist, hvor de hjærtefortryllende
Kjærlighedsguder Pafos bebo,
som den barbariske Flods
aldrig af Regn opsvulmede Vand
med sine hundrede Strømme befrugter;
eller til Musernes dejlige Hjem,
højen Olymp, det hellige Bjærg
i det pieriske Land!
didhen, o Bromios! føre du mig,
du Bakkantindernes Gud!
Dèr er Kariter, dèr Kjærligheds Længsel,
dèr maa Mænaderne juble for Bakkos.

Anden Modstrofe.

Gildernes lystige Fryd
glæder Kronions Søn,
og den velsignende, fostrende
Fredens Gudinde elsker han højt.

Venlig mod fattig og rig
under han begge sin kvægende Vins
kummerbedøvende Glæder at nyde,
hader kun den, hvis Lyst det ej er
glad og fornøjet at leve sit Liv
baade ved Dag og ved Nat.
Bort med den Visdom, bort med den Kløgt,
som er Spidsfindigheds Værk!
Men hvad den menige Mand uden Lærdom
hylder og tror, er til visse det bedste.

En Slave (træder ind). Her er vi, Penthevs! Jagten, som du paabød os,
var ej forgjæves; her vi bringe dig vor Fangst.
Men venligt var det Vildt, vi jaged; ej til Flugt
han vendte Fod, men gav sig villig i vor Vold.
Ej mindste Skræk jog Farven fra hans røde Kind,
med Latter han sig binde lod og føre bort
saa føjelig, at Sagen faldt mig ganske let;
da sagde jeg undselig, Skylden var ej min,
men Penthevs havde sendt mig for at gribe ham.
Dog vid: de Bakkoskvinder, som du fanged nys
og bundne lod i Stadens Fængsel sætte fast,
er slupne løs og hoppe nu paa Bjærget om,
lovprisende med Jubelskrig Gud Bromios;
Lænkerne faldt af deres Fødder af sig selv,
og uberørt af jordisk Haand sprang Døren op.
Med Kraft til mangt et Underværk er denne Mand
til Theben kommen; gjør nu, hvad dig tykkes bedst!

Penthevs. Løslader Fangens Hænder! hildet her i Garn
er han vel ikke rap nok til at undfly mig.
Nu, fremmede! din Skabning egner sig ej slet
til Kvindegunst, og derfor du til Theben kom.
Dit Haar, som aldrig filtret blev ved Brydningsdyst,
i lange Lokker kjælent gynger om din Kind;
og dertil har du vogtet Huden fin og hvid,
thi ej i Solens Straaler, men i Skyggens Læ
du med din Skjønhed jager efter Elskovs Fryd.
Men sig mig først, fra hvilket Folk nedstammer du?

Dionysos. Det kan jeg uden Ordbram let fortælle dig.
Det blomsterklædte Tmolos kjender du maaske?

Penthevs. Det Bjærg, som rundt omgiver Sardes, mener du.

Dionysos. Der har jeg hjemme, Lydien er mit Fødeland.

Penthevs. Hvor lærte du de Fester, som du hid har bragt?

Dionysos. Gud Dionysos, Zevs's Søn, begejstred mig.

Penthevs. Er hist en Zevs, som nye Guder avler os?

Dionysos. Nej! her i Theben han Semeles Elsker var.

Penthevs. Blev du ved Drøm opfordret, eller saa' du ham?

Dionysos. Jeg saa' ham selv, og Festerne han lærte mig.

Penthevs. Men disse Fester, hvad Betydning har de da?

Dionysos. Det maa fordølges for den uindviede.

Penthevs. Hvad Gavn har Festerne for den, som fejrer dem?

Dionysos. Det maa forties, men det er værd at kjende dem.
Penthevs. Du snildt forblommer, hvad jeg ønsker Kundskab om.
Dionysos. Hvo Gudens Fest bespotter, vorder ham forhadt.
Penthevs. Du har da selv set Guden, hvordan han saa' ud?
Dionysos. Som det ham selv behaged, ej som jeg det bød.
Penthevs. Ret snildt undveg du atter, for at undgaa Svar.
Dionysos. Ukyndig Mand betragter Vismands Ord som Snak.
Penthevs. Er vi det første Folk, hvem du har Guden bragt?
Dionysos. Rundt i Barbarers Lande hylder man ham alt.
Penthevs. Ej sært, da mindre Kløgt de har end Hellas' Folk.
Dionysos. Dog heri mer; men andre Skikke følge de.
Penthevs. Bli'er Dagen eller Natten brugt til denne Fest?
Dionysos. Helst Natten; Mørket har en egen Hellighed.
Penthevs. Men er tillige farligt for en Kvindes Dyd.
Dionysos Ved Dagens Lys man ogsaa let bedriver Synd.
Penthevs. Men vid, for din Spidsfindighed du bøde skal.
Dionysos. Og du for Daarskab og for Spot mod Dionys.
Penthevs. Hvor fræk og stærk i Ordstrid denne Bakkos er!
Dionysos. Saa nævn mig da, hvad rædsom Straf jeg lide skal?
Penthevs. Jeg dine bløde Lokker først afklippe vil.
Dionysos. Mit Haar er helligt, derfor hævder jeg dets Væxt.
Penthevs. Slip Thyrsosstaven, som du holder der i Haand!
Dionysos. Vel! tag den selv, thi Dionysos gav mig den!
Penthevs. Og i et Fængsel vil jeg strængt forvare dig.
Dionysos. Og selv skal Guden løse mig, naar jeg det vil.
Penthevs. Naar du blandt Bakkantinderne paakalder ham?
Dionysos. Han ser endog, hvad jeg nu lider; han er her.
Penthevs. Hvor er han da? mit Øje ser ham ingen Steds.
Dionysos. Hos mig, men du, vanhellige! kan ej ham se.
Penthevs. Flux griber ham! han haaner mig og Thebens Stad.
Dionysos. Jeg siger: Daarer! kommer ej den vise nær!
Penthevs. Og jeg, som Magten har, jeg siger: griber ham!
Dionysos. Du véd ej, hvad du er, du ser ej, hvem du er.
Penthevs. Jeg Penthevs er, Agaves og Ekions Søn.
Dionysos. Dit Navn antyder, at du er en Sorgens Mand.
Penthevs. Bort! — Svende! fængsler ham ved Hestekrybberne,
ıt han det sorte Mulm kan se! Saa dans du der,
nen denne Flok af Kvinder, som du hid har bragt,
ɔg som din Brøde dele, sælger jeg maaske;
ıvis ej, da skal de som Slavinder Væven slaa,
ɔg bruge Haand til andet end til Pavkeslag.
Dionysos. Jeg gaar; ej skal jeg lide, hvad af Skæbnen ej
nig blev bestemt; men for den Spot, du mig har vist,
'il Dionys, hvem du fornægter, straffe dig,
hi det er ham, du fængsler, mens du krænker mig.

(Han føres bort. Penthevs gaar.)

Koret. Strofe.

O Dirke, huldsalige Mø!
du, Barn af den Flod Akeloos!
du som tilforn i din Kilde
optog Kronions nyfødte Barn,

da Zevs af den hellige Ild
udrev sin Søn og gjemte ham trygt
i sin Lænd, mens lydt han raabte:
Kom her, Dithyrambos! gak ind!
I min Lænd skal som Foster du modnes.
Men Theben, o Bakkos! skal se dig en Gang,
og hilse dig fro med dit Navn Dithyrambos.
Og nu, livsalige Dirke!
Forskyder du mig, som med Kranse paa Haar
i jublende Kor omsværmer din Kilde.
Hvi skyr du mig? hvi fornægter du mig?
En Gang forvist, ved Druernes Fryd,
som voxe ved Bakkos's Ranker,
en Gang skal du Bromios elske.

Modstrofe.

Klart røber nu Penthevs sin Æt;
Jordsønnen Ekion ham avled.
Fra Jorden, fra Slanger han stammer,
det ser man grandt af hans Idræt nu.
Et vildt Uhyre han er,
ej Menneske, nej! som en blodig Gigant
han til Kamp mod Guderne træder.
Ret snart han mig lægger i Baand,
fordi jeg Gud Bromios hylder.
Hin Yngling, som sværmede glad i vor Kreds,
har han alt grebet og ført til Paladset
og gjemt i Fængselets Mørke.
O Bakkos! du Søn af den vældige Zevs!
O ser du den Nød, som dine Profeter
er stedt' i, o ser du den Kamp, de bestaa?
Kom, Drot! fra Olymp med din gyldene Stav!
Sving Staven og stands denne Konges
blodtørstige haanlige Fremfærd!

Eftersang.

O Gud Dionysos! hvor svinger du nu
i festlige Danse din Stav?
paa Nysa, det vildtopfostrende Fjæld?
hvad eller paa Korykos' Tind?
eller og maaske paa Olymp,
det kløftede, skovrige Bjærg,
hvor Orfevs ved Citharens Klang
fik Lundenes Træer og Dyr
til at samles ved Strængenes Toner.
O Pieria! stor er din Lykke!
Dig Evios elsker, og snart
med jublende Fryd til festlige Kor
han kommer til dig; saa drager han hen
over Axios' rullende Strøm
og fører Mænadernes dansende Sværm
til Lydiasfloden, som Mændenes Slægt

Velsignelse bringer,
og faderlig huld, saa haver jeg hørt,
med sit dejlige Vand
befrugter de hestrige Marker.

Dionysos (indenfor). Op, op!
Hører mig, hører mit Raab!
Bakkantinder, hører mig dog!

Første Halvkor. Hvem er det? hvor kom den Stemme fra,
som raaber paa mig?

Dionysos. Jeg raaber igjen; det er mig,
Semeles og Zevs's Søn.

Andet Halvkor. Ha! ha! vældige Herre!
Kom, Dionysos! kom til vor Kreds!
Ja! det er Bromios; Jorden bæver,
Guden den ryster med Kraft.
Ve! ve!
Snart vil Penthevs's Borg
styrte med Bragen i Grus.

Første Halvkor. Ja! Dionysos er i Paladset!
Ærer ham!

Andet Halvkor. Ja! ham ære vi, ja!
Se Stensøjlerne, se, hvor de ryste!
O det er Bromios, ja det er ham;
snart skal i Borgen han juble.

Dionysos. Tænder den lynende, blussende Fakkel,
stikker i Brand Kong Penthevs' Borg!

Koret. Ha! ha!
se I ej Ilden! se I den ej
hist om Semeles hellige Grav,
Flammen af Himmelens Ild, som tilbage hun lod,
da hun af Lynet blev dræbt?
Kaster i Støv eders bævende Lemmer!
Kaster, Mænader! til Jord eder ned,
thi Dionysos, Kronions Søn,
gaar mod Paladset, at styrte det om!

Dionysos. Kvinder fra Barbarers Lande! blev I slagne saa
af Skræk,
at I ned til Jorden segned! Sikkert I fornam, at nys
Bakkos rysted Penthevs' Bolig; rejser eder da paa Stand,
fatter Mod, og jager Angsten ud igjen af Lemmerne!

Koret. O du Lys, som straaler skjønnest i bakkantisk Jubelkor!
Hvilken Fryd for os at se dig! saa forladte stod vi her.

Dionysos. Rent I tabte Mod og Fatning, da I saa' mig
føres bort,
efter Penthevs' Bud at kastes i hans mørke Fængsel ned.

Koret. Ja! hvad andet? hvo beskjærmer os, naar Uheld
rammer dig!
Men hvordan blev du befriet fra den ryggesløses Vold?

Dionysos. Selv jeg satte mig i Frihed uden Umag og Besvær.

Koret. Bandt han da med Fangelænker selv ej dine Hænder fast?

Dionysos. Ogsaa deri jeg ham gjækked, thi han troede, han mig bandt,
og var glad ved denne Tanke, skjønt han ej berørte mig.
Hist, hvor han mig vilde fængsle, fandt ved Krybben han en Tyr,
og om dennes Knæ og Klover knyttede han Lænken fast;
Sveden drypped fra hans Lemmer, af Forbitrelse han fnøs,
og i Læberne han bed sig; ganske rolig sad jeg dèr
og betragtede hans Adfærd; da kom Bakkos til imens,
rysted Kongens Hus og tændte Flammer paa sin Moders Grav.
Men da Penthevs saa' det, troede han, at Huset var i Brand,
fór omkring til alle Sider og befol sin Trælleflok
Vand at hente; men forgjæves strængte Slaverne sig an.
Nu lod denne Sag han fare, greb et rædsomt Sværd og fór
ind i Huset i den Tanke, at jeg alt var flygtet bort.
Men i Gaarden trylled Bakkos strax et Flammebilled frem,
jeg fortæller, som jeg saa' det; ind mod dette Penthevs fór,
og den blanke Luft han saared i den Tro at myrde mig.
Men desuden krænked Bakkos Kongen paa en anden Vis,
thi hans Hus i Støv han styrted; knust er Borgen af den Gud,
som i haarde Lænker saa' mig; Penthevs slap af Haand sit Sværd,
mat af Kamp, og faldt til Jorden, han, som skjønt en dødelig,
mod en Gud i Strid sig voved; og fra Drottens faldne Hus
kommer rolig jeg til eder, ubekymret om hans Harm.
Dog fra Huset kan jeg høre Lyd af Fodtrin, og forvist
træder strax han ud af Porten; hvad mon nu han sige vil?
Let jeg skal hans Vrede bære, fnyser han end nok saa vildt;
thi Sagtmodighed sig egner stedse for den vise Mand.

Penthevs (kommer). O hvilken Skjændsel! flygtet er den fremmede,
som nys i Baand og Lænker i mit Fængsel laa!
Ha!
Der staar jo Manden! hvad er det? hvorledes slap
du løs og viser dig nu her ved Husets Port?

Dionysos. Stands dine Fjed! tag ej af Harm saa vildt paa Vej!

Penthevs. Hvorledes er du sluppen ud og kommen hid?

Dionysos. Har ej du hørt mig sige: jeg skal vorde løst!

Penthevs. Af hvem? bestandig taler du om noget nyt.

Dionyses. Af ham, som Ranken voxe lod til Jordens Fryd.

Penthevs. For dette Held du altsaa priser Dionys?

* * * * * * *

Jeg lader Murens Porte lukke rundt omkring.

Dionysos. Hvad? kan ej Guder overstige højest Mur?

Penthevs. Vís est du, kun ej hvor du burde være vís.

Dionysos. Jeg er det netop, hvor man mest bør være det.
Dog hør nu først, hvad denne Mand at melde har,
som ned fra Bjærget kommer med et Bud til dig;
saa skal jeg blive her imens, og ikke fly.

Et Bud (kommer). Kong Penthevs! du, som hersker her i Thebens Land!
jeg kommer fra Kithajron, hvor den hvide Sne,
som aldrig smelter, ligger højt i lyse Lag.

Penthevs. Hvad vigtigt Ærend drev dig hid med saadan Il?

Budet. Jeg, som har selv de vilde Bakkantinder set,
der flygtede som bremsestukne fra vort Land,
jeg kommer for at melde dig og denne Stad,
hvor rædsomt, hvor utroligt de sig hist beté.
Men sig mig først, om jeg min Tale mildne skal,
hvad eller frit fortælle, hvad der drives hist,
thi svart jeg bæver for din Hidsighed, min Drot!
naar du fortørnes, er du stræng og bydende.
Penthevs. Tal frit! af mig du intet at befrygte har,
thi man bør ikke vredes paa uskyldig Mand.
Jo værre du mig skildrer disse Kvinders Færd,
des haardere kan jeg jo straffe denne Mand,
som alle hine Bakkoskunster lærte dem.
Budet. Nys drev jeg mine Hjorder op ad Fjældets Sten,
og naaede Toppen, just som Solen rejste sig
med sine Straaler for at varme Jordens Muld.
Da blev med ét jeg trende Kvindeskarer vár,
og Førere for hvert af disse trende Kor
var Ino og Agave samt Avtonoe.
End slumred alle, Søvnen favnede dem sødt,
hist lænede de Ryggen til en dusket Fyrr,
her laa de ned med Hovedet paa Egeløv,
henstrakte frit, men ærbart, ej som du har sagt,
berust' af Vin og lokkede ved Fløjtens Lyd
til kaad og lønlig Elskovsjagt i Skovens Skjul.
Da stod blandt Bakkantinderne din Moder frem
og vakte dem af deres Søvn med stærke Skrig,
saa snart hun hørte vore Tyres hule Brøl.
Flux rysted de den dybe Søvn af Øjets Laag,
og med en sælsom Anstand, som forbavsed os,
sprang unge, gamle Piger op paa Stand.
Først slog de deres Lokker ned om Skuldrene,
saa bandt de Daaskindspelsen fast, naar Bæltets Baand
sig havde løsnet, og om spættet Dyreskind
de Slanger snoede, som paa Kinden slikked dem.
Men andre tog paa Armen spæde Dyrelam
og Ulveunger, og af deres spændte Bryst
gav Mødre dem den hvide Mælk, som egne Børn
imens derhjemme savned, og bekransed sig
med Vedbend, Egeløv og frodig Bønneblomst.
Nu slog en Kvinde med sin Stav paa Klippens Sten,
og Kildevand fremsprudled klart som Himlens Dug;
en anden drev sin Thyrsosstav i Jorden ned,
og flux lod Guden springe frem et Væld af Vin.
Men de, som længtes efter Mælkens hvide Drik,
med Fingerspidsen kradsed blot i Jordens Muld,
og Mælk fremvælded; men den søde Honning randt
i Draaber ned ad Thyrsosstavens Vedbendblad.
Ja! hvis du havde set det, Drot! da havde selv
du fromt den Guddom dyrket, som du haaner nu.
Imidlertid forsamlede vi Hyrder os,

og vexled med hverandre mangt et tvistigt Ord
om de vidunderlige Ting, som her vi saa'.
Da stod en Flygtning fra vor Stad, en ordsnild Mand,
i Kredsen frem og talte saa: I, som bebo
de hellige Klipper! har I Lyst, saa snappe vi
Agave, Penthevs' Moder, ud af denne Sværm,
for derved os at vinde Kongens Gunst og Tak.
Hans Ord vandt Bifald, og i Skjul bag Krattets Løv
vi os i Baghold lagde; men da Tiden kom,
svang Kvinderne til Gudens Pris den grønne Stav
og kaldte højt paa Bakkos, Bromios, Zevs's Søn,
mens Fjæld og Skovens Vildt istemte Jublens Fryd,
og alting rysted vidt og bredt af Sværmens Løb.
Da kom Agave dansende mig tæt forbi;
flux fra det Leje, hvor jeg havde ligget skjult,
jeg frem nu styrted for at gribe Dronningen,
men højt hun skreg: Frem! mine rappe Hunde! frem!
Ha! disse Mænd os fange vil! op! følger mig,
I Kvinder! væbner eders Haand med Thyrsosstav!
Da flygted vi, for ej af disse rasende
at sønderslides; strax dog uden Staal i Haand
de styrted ind mod Oxerne, som græssed trygt.
Du skulde set, hvorledes én i Haanden holdt
en fedet Kalv, som brøled, mens hun i den sled,
og andre Kvinder sønderflænged Kvierne.
Du skulde set, hvorledes Bov og kløftet Fod
snart op, snart ned blev kastet, og paa Fyrretræer
hang sønderrevne Lemmer dryppende med Blod.
De kjække Tyre, som af Harme trued først
med deres Horn, blev kastede til Jorden ned
og slæbte bort af tusend unge Pigers Haand,
som Huden rask af Kroppen trak i større Hast,
end dine kongelige Øjne blinke kan.
Derpaa som Fugle, der i Løbet hæves op,
de styrted ned til Sletten ved Asopos' Strøm,
som rundelig ernærer Thebens Folk med Korn.
Saa drog de til Erythraj og til Hysiaj
i Dalen ved Kithajrons Fod, og anfaldt dem
paa fjendtlig Vis, og snart udbredtes overalt
Forstyrrelsen; fra Husene de røved Børn,
og naar de dem paa Skuldren tog, hang Glutterne
fast uden Baand, og ingen faldt til sorten Jord.
Ej blinked Jærn og Kobber, men paa deres Haar
de bar en Ild, som ej fortæred. Harmfuld løb
hver Borger nu til Vaaben mod den Røverflok,
og tro mig, Drot! det var et rædsomt Syn at se.
Der var ej Mand, som ramte Kvinde med sit Spyd,
mens Kvinderne, som kasted kun med Thyrsosstav,
slog mange Saar og drev den hele Skare Mænd
med Skam paa Flugt, ej uden Bistand af en Gud.
Saa vandrede de hjem igjen den Vej, de kom,

til Kilderne, som Guden havde skjænket dem,
at vaske Blodet sig af Hud, mens Slangerne
med Tungen slikked Draaberne, som randt paa Kind.
Derfor, min Drot! optag i Landet denne Gud,
hvo han end er, thi stor i Sandhed er hans Magt,
og, som jeg hører, han os Druen givet har,
den søde Frugt, som dulmer dødeliges Sorg.
Fratag os Vinen, saa har Menneskenes Slægt
tabt Elskovs Lyst og hver en anden jordisk Fryd.
Koret. Med Skjælven jeg fordrister mig at tale frit
til Landets Drot; men tale vil og bør jeg dog:
Ej Dionys tilbage staar for nogen Gud.
Penthevs. Alt griber dette Bakkantinderaseri
som Ild omkring sig, Hellas' Folk til Skam og Spot.
Thi Haand paa Værket: skynd dig til Elektras Port,
og byd alt Mandskab samle sig, Skjolddragerne,
Vognkæmperne, som tumle Stridens raske Hingst,
samt alle dem, som svinge Spyd og kaste Pil
fra Buestrængen; thi mod Bakkantinderne
vi maa til Felts; den værste Skjændsel det jo var,
om længer vi af Kvinder taalte saadan Færd.
Dionysos. Du vil ej høre, Penthevs! hvad jeg sagde dig;
dog skjønt du grovt fornærmed mig, vil jeg et Raad
dog give dig: løft ikke Vaaben mod en Gud!
forhold dig rolig! Bromios tillader ej,
at du fra Bjærget driver Bakkantinderne.
Penthevs. Spar dine Raad! vær glad, at du er sluppen ud
af Fængslet! ellers skal jeg siden tugte dig.
Dionysos. Jeg ofred heller til ham, end jeg harmoptændt
mod Braaden stamped, jordisk Mand imod en Gud.
Penthevs. Ja! ofre vil jeg; Kvindeblod skal som forskyldt
udøses i Kithajrons Kløfter strømmevis.
Dionysos. Nej! I skal fly; med Kobberskjold skal dine Mænd
med Skam afbøde Bakkantinders Thyrsosstav.
Penthevs. Stort Bryderi mig volder denne fremmede;
han raster aldrig, hverken fængslet eller fri.
Dionysos. Endnu kan du med Æren ende denne Sag.
Penthevs. Hvordan? ved slavisk Adfærd mod Slavinderne?
Dionysos. Jeg Kvinderne vil uden Vaaben bringe hid.
Penthevs. Ha! dèr du pønser allerede paa en Svig.
Dionysos. Hvad? Svig! just som jeg vil dig frelse ved min Kunst.
Penthevs. Det har I aftalt; atter en bakkantisk List.
Dionysos. Sandt nok, jeg har det aftalt, men med Guden selv.
Penthevs. Hør op at tale! — Henter mine Vaaben flux!
Dionysos. Sig! ønsker du at se dem hist paa Bjærgets Tind?
Penthevs. Ja, meget Guld jeg gjærne gav for dette Syn.
Dionysos. Hvordan opstod saa heftig Attraa i dit Bryst?
Penthevs. De skulde bøde, saa' jeg dem berusede.
Dionysos. Dog vil du se, hvad til Fordærv dig vorde kan?
Penthevs. I Stilhed bag et Fyrretræ jeg spejde vil.

Dionysos. Men let de dig opspore, selv i lønligt Skjul.
Penthevs. Vel talt! derfor jeg aabenlyst vil gaa til Vær
Dionysos. Skal jeg din Fører være? vil du snart paa V
Penthevs. Ja strax! dog skal behørig Tid forundes dig.
Dionysos. Ifør dig da et Klædemon af finest Hør!
Penthevs. Hvi saa? skal jeg fra Mand til Kvinde skabes o
Dionysos. Ja! naar som Mand de se dig, slaa de dig ih
Penthevs. Fornuftig talt! du regnes kan til vise Mænd.
Dionysos. Al denne Kundskab Dionysos selv mig gav.
Penthevs. Hvorledes sætte vi nu bedst dit Raad i Værk
Dionysos. Gak ind i Huset! saa vil jeg forklæde dig.
Penthevs. I hvad for Dragt? i Kvindedragt? jeg rødmer
Dionysos. Har alt du Lysten tabt at se Mænaderne?
Penthevs. Hvad Klædemon forlanger du jeg bære skal?
Dionysos. Lad dine Lokker bølge frit fra Issen ned!
Penthevs. Hvad Prydelser har du fremdeles mig bestem
Dionysos. Et Slør, som naar til Foden, og et Diadem.
Penthevs. Og har endnu du flere Ting at nævne mig?
Dionysos. Et spættet Daaskind, og en Thyrsosstav i Haa
Penthevs. Umuligt jeg i Kvindedragt mig hylle kan,
Dionysos. Dog vil i Kamp du ofre Bakkantinders Blod
Penthevs. Sandt nok! men først jeg vil der hen som Spejder g
Dionysos. Langt heller det, end om du dynged ondt paa o
Penthevs. Hvorledes gaar jeg gjennem Byen ubemærkt
Dionysos. Vi gaa ad øde Stier; jeg skal vise Vej.
Penthevs. Alt heller, end at spottes af Mænaderne.
Dionysos. Lad os gaa ind og raadslaa nærmere derom!
Penthevs. Ja gjærne! villig skal du finde mig til alt.
Jeg maa til Bjærget, enten saa jeg gaar der hen
bevæbnet eller handler efter dine Raad.

(gaar ind.)

Dionysos. O Kvinder! Kongen hilder sig i Garnet selv
hen til Mænaderne han gaar at dø til Straf.
Nu, Dionys! fuldbyrd dit Værk, du er ej fjærn.
Nu faa vi Hævn! men først med let Vanvittighed
du maa hans Sjæl forvirre, thi med sund Forstand
vil aldrig han iføre sig en Kvindedragt,
men kun, naar Eftertanken du berøver ham.
For Thebens Folk jeg latterlig ham gjøre vil,
naar han i Kvindeklæder gjennem Byen gaar,
fordi han før mig trued saa formastelig.
Nu gaar jeg ind at klæde Penthevs i den Dragt,
i hvilken han til Hades' Rige vandre skal,
dræbt af sin egen Moders Haand; omsider han
fornemme skal, at Bakkos er for Mennesket
den frygteligste Guddom, og den mildeste.

(gaar.)

Koret. Strofe.

Skal jeg i natlige Kor
løfte herefter min skinnende Fod
glad i den bakkiske Dans,

strækkende munter min Hals
ud i den duggede Luft som en Raa,
legende fro paa de græsklædte Vange,
naar fra den lurende Jagt
og fra de flettede Garn
den sig har reddet ved Flugt,
medens med gjaldende Raab
Jægeren hidser til Løb sine Hunde;
og med Besvær, dog rap som en Storm
springer til Engen den hen
langs med den rindende Bæk
ind i den skyggende, løvrige Skov,
glad ved at finde sig ene.
Hvad er det vise? hvad skjønnere Lod
skjænkede Guderne Menneskens Slægt,
end over Fjendernes Isse
mægtig at strække sin sejrende Haand?
Hvad der er skjønt, er elsket af alle.

Modstrofe.

Langsomt, men sikkert forsand,
rejser sig Gudernes Vælde til Straf
over hvert Menneskes Barn,
som sig formasted til Synd,
og som med selvklog rasende Hu
glemte de salige Guder at ære.
Længe de skjule forsand
snildt deres Fjed, naar paa Jagt
efter en Synder de gaa.
Ud over Vedtægt og Lov
aldrig et Menneskes Tanke bør gruble.
Let er den Tro og koster ej stort,
at hvad saa Guddommen er,
har den umaadelig Magt,
og hvad der gjaldt gjennem Tidernes Løb,
det har Naturen begrundet.
Hvad er det vise, hvad skjønnere Lod
skjænkede Guderne Menneskens Slægt,
end over Fjendernes Isse
mægtig at strække sin sejrende Haand?
Hvad der er skjønt, er elsket af alle.

Eftersang.

Lykkelig den, som fra Havets Bølger
redded sit Liv og naaede Havn!
Men ogsaa lykkelig den, som kjækt
hæver sig over Bekymring og Sorg.
Rigdom og Magt er ulige fordelt.
Tusend Haab har Mennesket dog
end tilbage; med Held
krones til sidst mangt Haab,
ofte dog se vi det tomt hensvinde.

Lykkelig kalder jeg den, hvis Liv
glad henrinder fra Dage til Dage.

Dionysos (træder ud). Du, som har Lyst at skue, hvad du ej bør se,
og tragter efter det forbudne, Penthevs! kom!
træd ud af Kongeborgen, vis dig for mit Blik
i Kvindedragt, som Bakkantinde smykket ud,
din Moder at bespejde fra et lønligt Skjul.
Man skulde tro, du én af Kadmos' Døtre var.

Penthevs. Forsand mig synes, at jeg tvende Sole ser,
og dobbelt ser jeg Staden med dens Porte syv.
Du selv, som gaar foran mig, tykkes mig en Tyr,
og af din Pande tvende Horn er voxet ud;
du var vel før et Rovdyr, nu er du en Tyr.

Dionysos. Den Gud, som fordum var os gram, ledsager os
beskjærmende; nu ser du, hvad dit Blik bør se.

Penthevs. Hvem finder du jeg ligner, enten Ino mest,
eller Agave, da jo hun min Moder er?

Dionysos. Det er, som om jeg saa' dem selv, naar dig jeg ser;
men denne Lok er gleden løs, den sidder ej,
som under Diademet jeg den fæsted nys.

Penthevs. Der inde sprang jeg med bakkantisk Iver om,
og Lokken kom af Lave ved Bevægelsen.

Dionysos. Lad mig ophæfte den igjen; jeg trolig dig
til Haande gaar; hold Hovedet lidt op imens!

Penthevs. Ja! pynt du mig! til dig jeg ganske mig betror.

Dionysos. Dit Bælte har sig løsnet, og dit side Slør
naar ej paa begge Sider ned til Fødderne.

Penthevs. Nej! ikke her ved højre Fod, det ser jeg selv,
men her til venstre rækker det til Anklen ned.

Dionysos. Din bedste Ven du vist mig kalder, naar du ser
imod Forventning disse Kvinders Ærbarhed.

Penthevs. Men skal i højre eller venstre Haand min Stav
jeg tage for at ligne Bakkantinderne?

Dionysos. I højre; men til samme Tid din højre Fod
du løfte skal; hvor herligt, at du skifted Sind!

Penthevs. Mon jeg Kithajrons Klipper og den hele Flok
Mænader kan paa mine Skuldre bære bort?

Dionysos. Du kan det, hvis det lyster dig; før var din Sjæl
ej ganske karsk, nu er den, som den være bør.

Penthevs. Behøves Stænger? eller kan jeg rokke det
med Arm og Skulder og oprykke det med Haand?

Dionysos. Forstyr dog hine Klipper ej, som Nymferne
bebo og Pan opliver med sit Fløjtespil!

Penthevs. Ja ganske sandt! med Overlast bør Kvindfolk ej
betvinges; under Fyrretræer jeg skjuler mig.

Dionysos. Du vil dig skjule, som du vist nok skjules maa,
naar Bakkantinder lønlig du bespejde vil.

Penthevs. Jeg haaber vist i Elskovslejets søde Garn
at fange dem som Fugle bag det tætte Krat.

Dionysos. Og derfor drager altsaa du som Spejder ud,
til Fangst maaske, hvis ikke selv du fanges først.

Penthevs. Ledsag mig midt igjennem Thebens Stad og Land;
jeg er af Mænd den eneste, som voved sligt.

Dionysos. Ja, Penthevs! og den eneste, som for din Stad
anstrænger sig; en Kamp, dig værdig, venter dig.
Kom, følg mig! trygt jeg skal ledsage dig der hen,
hjem skal en anden føre dig.

Penthevs. Min Moder vist.

Dionysos. I Folkets Paasyn aabenlyst.

Penthevs. Det ønsker jeg.

Dionysos. Du bæres hjem.

Penthevs. Du mener, jeg er magelig.

Dionysos. Paa Moders Arm.

Penthevs. Til Blødhed vil du tvinge mig.

Dionysos. Til slig en Blødhed.

Penthevs. Rask jeg gaar til værdig Daad.

Dionysos. Stor er du, Drot! og stort det Værk, du skrider til,
og derfor skal til Himlen hæve sig dit Ry.
Agave! du og dine Søstre, Kadmos' Børn,
udstrækker eders Arme! til en vældig Kamp
den unge Drot jeg fører, Bromios og jeg
skal sejre; Resten læres vil af Sagen selv.

(De gaa.)

Koret. Strofe.

Op! I rasende Hunde! til Bjærget af Sted,
hvor Kong Kadmos' Døtre til Fest sig forsamled;
hidser dem op mod den Mand,
som, for Mænadernes Færd at bespejde,
vanvittig klædte sig ud som en Kvinde.
Først vil hans Moder fra Klippernes Skraaning
eller fra knejsende Pynt ham se
ligge paa Lur, og til Kvinderne raabe:
Hvem er den Spejder, hvis hastige Fødder
førte fra Theben til Bjærget dem op?
Hvem har til Verden ham bragt?
Ej er han runden af Kvindernes Blod,
visselig har en Løvinde ham født,
eller og én af Lybiens trende Gorgoner.
Kom, Retfærdighed! vis dig klart!
Kom med Glavind i Haand,
stik dets Od i Forbryderens Strube,
dræb Jordsønnen Ekions Søn!
Guderne, Loven og Retten han krænked.

Modstrofe.

Fuld af lovløs Begjær og formastelig Harm
drog med taabelig Hu og rasende Hjærte
Penthevs til Festen paa Fjæld,
fjendsk imod Bakkos og fjendsk mod sin Moder,
tvinge han vil, hvad Magt ikke tvinger.
Sindighed, som man uvægerlig øver
baade mod Guder og dødelig Mand,

sikrer vort Liv mod megen Bekymring.
Glad, uden Nid, efter Visdom jeg tragter;
dog noget andet i Menneskets Liv
straaler bestandig som stort,
nemlig med Fromhed og Renhed i Hjærte
og med Foragt for Uret og Synd
tidlig og sildig at ære de salige Guder.
Kom, Retfærdighed! vis dig klart!
Kom med Glavind i Haand,
stik dets Od i Forbryderens Strube,
dræb Jordsønnen Ekions Søn!
Guderne, Loven og Retten han krænked.

Eftersang.

Vis dig, o Bakkos! som Tyr,
vis dig som flammesprudlende Løve,
eller som Drage med Hoveder mange!
kast om Spejderens Hals en Slynge,
spodsk Bakkantindernes Kor han belo;
dog sig selv til Fordærv
ind i Mænadernes Sværm han sig kasted

Et Bud (kommer). O Hus! som fordum blomstred blandt Helleners Folk,
af Kadmos bygget, Oldingen fra Sidons By,
som her udsaaede jordfremavlet Slangefrø,
dig ynker jeg, skjønt jeg er kun en ringe Træl,
men trofast Træl bedrøves ved sin Herres Fald.

Koret. Hvad mener du? hvad nyt fra Bakkantinderne?

Budet. Kong Penthevs, Thebens Drot, Ekions Søn, er død.

Koret. O Bromios! som vældig Gud du viser dig.

Budet. O Kvinde! hvilket rædsomt Ord! hvad siger du?
Kan ved min Herres Undergang du fryde dig?

Koret. Med barbariske Toner jeg fremmede Kvinde
jubler; for Fængsel jeg skjælver ej mer.

Budet. Tror du, at Thebens Stad er saa svag?

Koret. Kun Dionysos, kun Dionysos, ej Theben
øver nu Magt over mig.

Budet. Undskyldes kan du; men det klæder aldrig godt,
I Kvinder! at hovere, naar et Uheld sker.

Koret. Sig frem! fortæl os, hvilket Endeligt han fik,
Forbryderen, som pønsed paa forbrydersk Daad.

Budet. Alt havde Thebens Enemærker vi forladt,
og Vejen langs Asopos var tilbagelagt,
da naaede vi omsider til Kithajrons Fjæld,
Kong Penthevs og den fremmede, som viste Vej
til Festen, og jeg selv som Kongens Følgesvend.
Først paa en grønklædt Bakke vi os lejred nu
med sagte Fjed, og intet Ord fra Læben faldt,
at frit vi kunde spejde, uden selv at ses.
Der var en fjældomhegnet, kildevædet Dal,
hvis Graner spredte Skygge, hvor Mænaderne

sad sammen og med lette Sysler mored sig.
En Del opsmykked deres visne Thyrsosstav
med friske Vedbendkviste, medens andre, fro,
som unge Føl, der rev sig løs af Aagets Baand,
i Vexelsange jublede til Bakkos' Pris.
Men da Kong Penthevs intet saa' til Kvinderne,
udbrød den arme: Fremmede! hvor nu vi staa,
ser jeg, saa vidt jeg øjner, ej Mænaderne;
men steg jeg op paa Højen i en mægtig Fyrr,
da kunde grandt jeg skue deres Skjændselsfærd.
Nu saa' jeg flux et Under af den fremmede:
en Fyrregren, som raged højt mod Sky, han greb,
den bøjed han mod sorten Jord og krummed den,
som naar en Bue krummes, eller og et Hjul,
naar Fælgens Kreds omsvinges efter Passermaal;
saaledes drog han Grenen ned fra Bjærgets Top
til Jord med Haanden; sligt gjør ingen dødelig.
Men da han havde Penthevs sat paa Grenen fast,
slap han igjen det sejge Skud, dog lempelig,
at Manden ikke skulde slynges brat mod Sky;
og højt mod højen Himmel Fyrretræet steg,
opløftende min Herre paa sin stærke Ryg.
Da blev han set, før selv han saa' Mænaderne,
og næppe var han synlig paa sin høje Plads,
da saa' man heller ikke mer den fremmede.
Men gjennem Luften lød et Raab, sandsynligvis
det kom fra Dionysos: Her, I unge Mør!
den Mand jeg bringer, som bespotted eder, mig
og mine Helligdomme; tugter ham til Hævn!
Og medens end han taled saa, udslynged han
mod Luft og Jord en hellig Ild, som blussed stærkt.
Strax Æthren tav, hvert Blad blev tyst i Dal og Eng,
og ikke mindste Lyd blev hørt fra Skovens Dyr.
Dog Kvinderne, som ikke ret begreb hans Raab,
stod lyttende, men kasted Øjet hid og did;
da raabte Guden atter; og da tydelig
nu Kadmos' Døtre kjendte Dionysos' Røst,
da fór de frem med anstrængt Løb og med en Fod
saa hurtig, som en Due flyver gjennem Skov,
Agave, Penthevs' Moder, hendes Søskende
og hele Skaren; over Dalens Bæk de sprang
og Klippens Sten, af Gudens Aand begejstrede.
Men da de Penthevs sidde saa' paa Fyrrens Gren,
besteg de først en Bakke lige overfor,
og kasted mod hans Hoved store Kampesten,
mens andre slynged Thyrsosstave højt i Luft
mod det ulykkelige Maal; dog ej de traf,
thi alt for højt for deres Iver var det Træ,
paa hvilket den forladte Drot sad hjælpeløs
og slynged Fyrrekviste ned paa Kvinderne.
Nu Egegrene løs de brak og vilde saa

med slige Stænger uden Jærn fra Roden af
oprykke Fyrren, men da Værket slog dem fejl,
udbrød Agave: slaar en Kreds om Træet flux
og griber fat om Stammen, at vi fange kan
det Vildt, som sidder højt der oppe, for at ej
han Gudens hemmelige Skikke røbe skal.
Flux tusend Hænder greb i Træet, og det faldt,
og Penthevs, som sad højt til Vejrs, fra Højden ned
til Jorden faldt med tusend ynkelige Skrig,
da han fornam, at Jammerstimen stunded til.
Hans Moder som Præstinde først til Ofring skred
og faldt ham an; da kasted han sit Diadem
af Hoved, at Agave skulde spare ham,
naar hun ham kjendte; med sin Haand han hende strøg
om Kind og raabte: Moder! det er mig, din Søn,
din Penthevs, som du i Ekions Hus har født.
O Moder! vær barmhjærtig! lad din egen Søn
ej for sit Fejltrin bløde for din Moderhaand!
Dog ej hun rørtes; hendes Øjne rulled vildt,
mens Munden fraaded, og al Sans for Ret og Pligt
var svunden bort, thi Gudens Magt rev hende hen.
Med begge Hænder greb hun Sønnens venstre Arm,
og ved at sætte Foden mod hans Sideben,
rev hun den løs fra Skuldren, ej ved Styrke just,
men Bakkos skjænked hendes Arm Behændighed.
Flux Ino paa den anden Side søndersled
hans Kjød, og hele Sværmen med Avtonoe
fór frem til blodig Idræt under blandet Skrig,
thi Penthevs stønned, indtil Aanden ham forlod,
og Kvindeskaren jubled lydt; én Armen tog,
en anden Benet med Sandalen paa; alt Kjød
blev revet af hans Ribben, og med blodstænkt Haand
de kastede hans Lemmer som en Bold omkring.
Adsplittet ligger Drottens Lig; et Ledemod
paa Klippens Top, et andet skjult i Skovens Krat,
ej let at finde; men hans arme Hoved, som
hans Moder just i Haanden holdt, befæsted hun
paa Enden af sin Thyrsos, og som om det var
en bjærgfødt Løves Hoved, bærer hun det nu
ad Fjældet hen og har Mænaderne forladt.
Stolt over sligt usaligt Bytte drager hun
i Staden ind, lovprisende Gud Bromios,
Stalbroderen paa Jagten, der hjalp med til Fangst
og herlig Sejr, som Taarer hende volde skal.
Nu vil jeg for det Rædselssyn unddrage mig,
at se Agave komme hjem til dette Hus.
Besindighed og Ærefrygt for Guderne
er visselig for Mennesket det skjønneste
og viseste, naar han beflitter sig derpaa.
Koret. Lader os Bakkos prise med Dans,
jublende højt for den Skæbne, som traf

Penthevs, hin Ætling af Dragen;
han, som iførte sig kvindelig Dragt,
og i sin Haand tog Vedbendstav,
som maatte vorde hans visse Fordærv,
da han af Tyren paa Vej sig lod føre!
Thebens Mænader!
Sejrens hoverende Sang
har I forvandlet til Jamren og Taarer.
Skjøn er den Kamp, paa sin Søn
Haanden at lægge, som drypper af Blod.
Dog hist jeg alt Agave, Penthevs' Moder, ser
mod Kongeborgen ivrig haste hen med vildt
fordrejet Blik; op! hilser Gudens Jubeltog!
Agave. Strofe. Asiatiske Kvinder!
Koret. Hvi kalder du mig?
Agave. Fra Bjærget jeg bringer
til Borgen en lykkelig Fangst;
nys skar jeg det Løv, som sig snor om min Stav.
Koret. Det ser jeg, og jeg hilser dig, vor Søster! hil!
Agave. Og uden Snare fanged jeg
den unge Løve,
om du kan se.
Koret. I hvilken Ørk?
Agave. Kithajron . . .
Koret. Hvad, Kithajron?
Agave. Har fældet dette Vildt.
Koret. Hvo ramte først?
Agave. Den Ære jeg mig indlagt har.
Agaves Lykke prises skal i bakkisk Kor.
Koret. Hvo dernæst?
Agave. Kadmos . . .
Koret. Kadmos? sig, hvad mener du!
Agave. To Døtre har; næst efter mig
de traf det unge Vildt.
Koret. Din Fangst var heldig.
Agave. Modstrofe. Op! Gildet at dele!
Koret. Hvad dele vi da?
Agave. Et Kid, som for nylig
fik Skjæg; fra Hovedet ned
blødt bølger sig Haaret som Busk fra en Hjælm.
Koret. Ja, som et Rovdyrs Manke ruller Haaret ned.
Agave. Den snilde Jæger Bakkos snildt
mod Vildtet hidsed
Mænaders Sværm.
Koret. Han elsker Jagt.
Agave. Du priser ham?
Koret. Tilvisse.
Agave. Snart ogsaa Thebens Folk . . .
Koret. Og Sønnen Penthevs skal sin Moder . . .
Agave. Prise højt,
fordi jeg dette løvefødte Bytte vandt.

Koret. En herlig Fangst.
Agave. Ja visselig!
Koret. Hoverer du?
Agave. Ja, højt jeg frydes; min Bedrift
er stor og ligger klar for alles Øjne.
Koret. Ulykkelige Kvinde! vis nu Byens Folk
det stolte Bytte, du fra Jagten bringer hjem!
Agave. I Mænd, som Thebens muromkranste Stad bebo!
nu kommer hid, saa skal I se det vilde Dyr,
som Kadmos' Døtre fælded paa Kithajrons Bjærg,
ej med thessalske Kastespyd og ej med Net,
men kun med hvide Kvindearmes egen Kraft.
Og stoltelig herefter vi da sige kan,
at Lansesmeddens Vaaben ej behøves mer,
thi jeg har fældet dette Dyr med denne Haand,
ja, blot med Haanden jeg dets Lemmer sønderrev.
Hvor er min gamle Fader? lad ham komme hid!
og hvor min Søn, min Penthevs? lad en Stige flux
med stærke Trin ham stille mod Paladsets Mur,
og nagle paa Triglyfen dette Hoved fast
af Løven, som jeg bringer med mig hjem fra Jagt.
Kadmos (kommer med Slaver.) Kom, Svende! sætter foran Kongborgen her
den sørgelige Byrde, som I bragte hid,
Kong Penthevs' døde Legem, som jeg efter lang
og møjsom Søgen i Kithajrons Kløfter fandt;
thi spredte der de sønderrevne Lemmer laa,
og vanskelig vi fandt dem mellem Krat og Busk.
Alt var jeg med min gamle Ven Tejresias
fra Bakkosfesten kommen ind i Thebens Stad,
da mine Døtres Udaad mig for Øre kom.
Strax vendte jeg til Bjærget om, og bringer nu
min Dattersøn, som Bakkantinderne har dræbt.
I Skoven traf jeg Ino og Avtonoe,
som gift med Aristajos fordum fødte ham
Aktajon; vanvidslagne stod de der endnu,
men, som jeg hørte, var Agave hastet hid
med vildt bakkantisk Fodtrin; og jeg hørte sandt,
thi der hun for mit Øje staar, o Rædselssyn!
Agave. Min Fader! nu med Føje stolt du sige kan,
at ingen Mand saa bolde Døtre har som du;
thi Kjækhed har vi Søstre víst, og jeg især.
Jeg Væverstol og Ten forlod, til større Daad
stod al min Hu, at bede Skovens vilde Dyr,
og, som du ser, jeg i min Arm hjembringer her
fra Jagt mit stolte Bytte, som paa Borgens Mur
ophænges skal som Sejerstegn; o Fader! tag
din Datters Fangst, og lad et Gilde tolke højt
din Fryd, at dine Venner kan din Lykke se,
thi lykkelig du være maa ved vor Bedrift.

Kadmos. O Rædsel for mit Øje, grænseløse Sorg,
o grumme Mord, ulykkelige Hænders Værk!
Et herligt Offer har du Himlens Guder bragt
og byder nu til Gilde Thebens Mænd og mig.
O ve mig for vor Jammer, baade din og min!
Ej uretfærdig Dionysos straffed os,
dog alt for haardt, da Guden er med os i Slægt.
Agave. Hvor vrantent og fortrædeligt dog Mennesket
i Alderdommen vorder! maatte dog min Søn
en Gang faa Lyst, med Thebens unge Mænd paa Jagt
at gaa, og heldig som hans Moder komme hjem
med herligt Bytte! dog til Kamp mod Guder staar
hans hele Hu; lad derfor os advare ham
mod Daarevisdom, som maa føre til Fordærv!
Hvor er han? er der ingen, som vil hente ham?
sin glade Moder maa han se, og jeg min Søn.
Kadmos. Ak! vaagner du til Indsigt om, hvad du har gjort,
da ve din Kval! men bliver du dit hele Liv,
hvad du er nu, da vil du aldrig føle dig
ulykkelig, dog heller aldrig lykkelig.
Agave. Hvad er der sket, som ej er skjønt? hvad volder Sorg?
Kadmos. Slaa Øjet op, og vend dit Blik mod Luftens Blaa!
Agave. Velan! men sig, hvi bød du mig at se derop?
Kadmos. Er den forandret, eller ser den ud som før?
Agave. Mer klar og gjennemsigtig den mig tykkes nu.
Kadmos. Er end af denne Vildelse din Sjæl besat?
Agave. Jeg fatter ej din Tale, dog forandret er
min fordums Stemning, og jeg vorder mig bevidst.
Kadmos. Kan du da høre? kan du svare med Forstand?
Agave. Hvad før jeg sagde, Fader! har jeg nu forglemt.
Kadmos. Til hvilket Hus blev fordum du som Brud ført hjem?
Agave. Ekion, kaldet Slangens Søn, min Husbond blev.
Kadmos. Og Moder blev du til en Søn; hvad var hans Navn?
Agave. Han hedder Penthevs, Frugten af vor Kjærlighed.
Kadmos. Hvis er det Hoved, du med Arm opløfter der?
Agave. Et Løvehoved, sagde Jægerpigerne.
Kadmos. Betragt det grandt! den Umag er jo saare let.
Agave. Hvad ser jeg? hvad er det, jeg holder i min Haand?
Kadmos. Se nøje til, og overtyd dig fuldelig!
Agave. Det sørgeligste Rædselssyn jeg arme ser.
Kadmos. Og Lighed med en Løve finder du endnu?
Agave. Nej! det er Penthevs' Hoved; ve mig arme Viv!
Kadmos. Hans Blod blev udøst, før du kjendte ham igjen.
Agave. Hvo dræbte ham? hvorledes kom han i min Haand?
Kadmos. O bitre Sandhed! hvilken Stund afslører dig?
Agave. O tal! mit Hjærte bæver for den næste Stund!
Kadmos. Du selv og begge dine Søstre dræbte ham.
Agave. Hvor omkom han? i Hjemmet eller anden Steds?

Kadmos. Hist, hvor Aktajon blev af Hunde sønderslidt.
Agave. Hvi vandrede den arme til Kithajrons Fjæld?
Kadmos. Han gik at haane Guden og din Bakkosfest.
Agave. Men sig, hvorledes vandred vi til Fjældet ud?
Kadmos. I Vanvid; bakkisk Raseri betog vor Stad.
Agave. Nu mærker jeg det, Bakkos har den Jammer voldt
Kadmos. Han var fornærmet; ej som Gud I hylded ham.
Agave. Men, Fader! hvor er Penthevs' dyrebare Lig?
Kadmos. Jeg bringer her hans møjsomt fundne Levninger
Agave. Har Liget helt og holdent sine Ledemod?

* * * * * *

Hvi bøded Penthevs for en Daarskab, jeg begik?
Kadmos. Han ligned eder; ej han hædred Dionys,
som derfor traf os alle med det samme Slag,
din Søn og eder, saa vort Hus til Grunde gaar,
saa vel som jeg, som uden mandligt Afkom selv
nu ser den Søn, som du, min arme Datter, bar,
bortrykkes af den skjændigste, den værste Død.
O Barn! til dig saa' Slægten op; du var mit Hus
en trofast Støtte, du min elskte Dattersøn!
Dig frygted Folket, og jeg gamle Mand var tryg
for Krænkelser, thi hvo, som blot dit Ansigt saa',
han følte godt, at Straf var kommen som forskyldt.
Men nu vil man af Huset haanlig jage mig,
den store Kadmos, som har saat det første Frø
til Thebens Folk og høstet en saa herlig Høst.
Du kjæreste blandt kjære! skjønt du ej er mer,
jeg dog mit elskeligste Barn dig kalde maa.
Ak! aldrig mer du skal om Hagen klappe mig,
og kjærlig trykke Bedstefader til dit Bryst,
og sige: Gamle! har man vist dig Ringeagt,
har man ved haanlig Adfærd voldt dit Hjærte Sorg,
saa sig det, at Fornærmeren jeg tugte kan.
Men nu er jeg ulykkelig som du, min Søn,
din Moder dog og hendes Søstre mer end vi.
Hvis derfor nogen lader haant om Guderne,
lad Penthevs' Død forvisse ham om deres Magt!
Koret. O Kadmos! jeg beklager dig; din Dattersøn
sin Straf fortjente, men for dig hans Straf var haard.
Agave. Endt er min Sindsforvirring, Fader! som du ser;
min Haand berører, hvad der fylder mig med Gru.

* * * * * *

Dionysos (træder frem). * * * * * *
Kong Kadmos! til en Slange du forvandles skal
med samt Harmonia, hvem du, skjønt jordisk Mand,
til Hustru fik af hendes Fader, Krigens Gud.
Paa Vogn bespændt med Oxer — saa har Zevs forkyndt —
I kjøre skal, og som Barbarers Drot skal du
forstyrre mange Stæder med en talrig Hær.

Men naar Apols Orakelsted I hærget har,
skal Hæren faa et sørgeligt Tilbagetog;
dig selv dog og din Hustru Ares frelse skal,
og føre begge til Lyksalighedens Land.
Ej taler her en jordisk Mand, men Bakkos selv,
Kronions Søn; o hvis I havde handlet víst,
hvad I ej vilde, lykkelige var I da,
thi Zevs's Søn I havde til Beskytter haft.
Agave. O Bakkos! dig bønfalde vi, vor Synd var stor.
Dionysos. I burde før erkjendt mig, nu er det for sent.
Agave. Det har jeg indset; dog for haardt du straffer os.
Dionysos. Jeg krænket var af eder, jeg, en Guddoms Søn.
Agave. En Gud bør ikke harmes lig et Menneske.
Dionysos. Forlængst min Fader Zevs sit Minde gav dertil.
Agave. Ak, Fader! Landsforvisning er din tunge Lod!
Dionysos. Hvi nøler I? Nødvendigheden kalder jo.
(forsvinder.)
Kadmos. Mit arme Barn! i hvilken Jammer sank vi ned
til Hobe, du og dine kjære Søskende.
Og nu skal jeg som Olding drage landsforvist
til fremmede; ja, med en raa, barbarisk Hær
skal efter Guders Vilje jeg mod Hellas gaa;
og Ares' Barn, Harmonia, min Ægteviv,
forvandlet til en hæslig Slange som jeg selv
skal hun til Altre som til Grave følge mig
omkring i Hellas paa mit Krigstog; aldrig dog
ophøre vil min Jammer; næppe stedes jeg
til Ro, naar jeg er sejlet ned ad Akeron.
Agave. O Fader! jeg skal rømme Landet, skilt fra dig.
Kadmos. Hvi knuger du mig i din Favn, mit arme Barn!
som Svaneungen til den gamle klynger sig?
Agave. Hvor tyr jeg hen, udjagen af mit Fædreland?
Kadmos. Det véd jeg ej; kun ringe Hjælp jeg yde kan.
Agave. Farvel, mit Hus; min fædrene Stad!
Farvel! i Trængsel og Nød
jeg forlader som Flygtning mit Hjem.
Kadmos. Mit Barn! opsøg Aristajos's Land!

* * * * * *

Agave. For min Fader jeg jamrer.
Kadmos. Som jeg for mit Barn,
og for dine Søstre jeg græder.
Agave. Ja, græde du maa, thi frygtelig Straf
har Gud Dionysos i Harm
bragt over dit Hus og din Slægt.
Kadmos. Men svart af eder fornærmet han var,
hans Navn blev ej hædret i Theben.
Agave. O Farvel, min Fader!
Kadmos. Farvel, mit Barn!
dog vel skal du vanskelig fare.

Agave. Op, Svende! nu fører mig til mine Søstre!
Landflygtigheds Kummer med mig de skal dele.
O gid jeg dog kom til et Land,
hvor aldrig Kithajron mig ser,
og mit Blik ej møder det rædsomme Bjærg,
og hvor intet mig minder om Vedbendstav:
Lad andre Mænader den svinge!
Koret. Skæbnen mangfoldige Skikkelser bærer;
Guder fuldbyrde, hvad ingen formoded,
mens det sandsynligste tit ikke sker;
Guder uventede Veje kan bane.
Saaledes denne Begivenhed endte.

Aristofanes: Ridderne.

(Oversat af N. V. Dorph.)

Personerne.

Hr. Folk.
Første Tjener (Feltherren Demosthenes). } i Tjeneste hos Hr. Folk.
Anden Tjener (Feltherren Nikias). } i Tjeneste hos Hr. Folk.
Paflagoneren, Husforvalter (Statsstyrer Kleon) } i Tjeneste hos Hr. Folk.
En Pølsekræmmer.
Kor af Riddere.

Første Tjener (kommer). O ve, o ve! o Jammer og Nød, o ve, o ve!
Gid Guder slaa den nylig kjøbte Slaveskurk,
den Paflagonerknægt med samt hans lumske Raad!
thi lige fra den Tid, han kom i Huset her,
han dænger stedse Husets Slaver til med Prygl.
Anden Tjener (kommer). Ja, gid den Ærkepaflagon maa ske alt ondt,
den Rænkesmed!
Første Tjener. Du stakkels Fyr, hvor gaar det dig?
Anden Tjener. Ah! slet det, gaar med mig som dig.
Første Tjener. Saa kom da hid,
og lad os tude sammen en olympisk Sang!
Begge. Hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy!
Første Tjener. Men hvorfor klynke hen i Vejret? Nej, lad os
paa Redning tænke nu, og ikke tvine mer!
Anden Tjener. Ja, men hvordan?
Første Tjener. Ja, sig mig det!
Anden Tjener. Nej, sig du mig —
jeg vil ej strides med dig.
Første Tjener. Nej, jeg gjør det ej.
Anden Tjener. «O kunde du mig sige, hvad jeg sige skal!»
Første Tjener. Nej, tal du frit, saa skal og jeg forklare mig.
Anden Tjener. Nej, nej! jeg mangler dette «hej vil du gaa!» Ja, naar
jeg kunde tale ret evripideisk pænt!
Første Tjener. Nej, kom nu ej for meget grønt i Suppen, du,
men find en Maade at slippe fra vor Herre paa!

O, kunde du mig sige o. s. v., et Vers af Evripides.

Anden Tjener. Saa sig da: løbe — saadan hver Stave
for sig!
Første Tjener. Nu siger jeg da: løbe.
Anden Tjener. Du har løbe sagt
saa sig derefter: lad os.
Første Tjener. Lad os.
Anden Tjener. Ja ret saa!
Som naar du er i Lyste, sig saa rolig først
dit løbe, derpaa lad os med rivende Fart!
Første Tjener. Naa: (ramsende) løbe, lad os løbe —
(idet han forstaar Menin;
lad os løl
Anden Tjener. N:
er det ej rart?
Første Tjener. Ja, men jeg er dog bange for,
den Spøg vil koste mig mit gode Skind.
Anden Tjener. Hvordan?
Første Tjener. Jo, bliver man garvet, gaar jo Skin(
Pokker i Vold.
Anden Tjener. Det bedste var da vel i denne Nød, at
gik hen og kasted os for Guders Billeder ned.
Første Tjener. Hvad? Billeder? Saa tror du, der
Guder til?
Anden Tjener. Ja vist!
Første Tjener. Nu vel! men hvad Beviser har du c
Anden Tjener. Jeg er af Guderne forhadt: er det ej nc
Første Tjener. Du har mig overbevist; — men her m
andet til.
(betænker sig)
Hør, skal jeg foredrage Sagen for Publikum?
Anden Tjener. O ja! Kun ét der er, som vi m
bede om!
at Publikum i deres Miner viser os,
om det sig morer over, hvad vi siger og gjør.
Første Tjener. Saa vil jeg tale. — (til Tilskuerne) Vi har
Herre, ser I vel
som arrig er og bønnegraadig, plump og grov,
Hr. Folk fra Pnyx; det er en gammel, gnaven Knark,
tunghør; han kjøbte sig paa sidste Markedsdag
en Slave, som er Garver, fra Paflagonien,
den snedigste og mest forslagne Skumlerskurk.
Han lured snart, den paflagonske Lædertamp,
sin Herre af, at Smiger kunde fange ham.
Han krøb og hykled, logred, og bedaared ham
ved ussel Sliddersladder, og saa sagde han:
»Hr. Folk! du har alt én Sag paadømt; nu, saa gaa
i Bad, og spis og drik og nyd din Dommerløn!
Befaler du, jeg retter an?« Saa tager han
hvad en af os har lavet til for Herren, og

Pnyx, en Høj, hvor Folkeforsamlingerne holdtes.

Paflageren faar Tak derfor. Jeg havde selv
for nylig i Pylos æltet en lakonisk Dejg;
saa listed denne Rad sig til at snappe den bort,
og retted friskvæk an, hvad jeg havde lavet til.
Os skubber han af Vejen, og ingen anden maa
opvarte Herren; med Fluesmæk han stiller sig
bag ham ved Bordet for at bortgjenne Talerne,
deklamerer Varsler — Hr. Folk er jo sibyllegal.
Og naar han nu saaledes har ham tosset gjort,
begynder han sit Spil. Os, Husets Tyende,
bagvasker han, den Løgnehals — saa faar vi Prygl.
Saa løber den Paflagerknægt til Tyendet om,
og trygler, ængster, tager Gaver, hviskende:
»Saa' I, hvor jeg fik pryglet Hylas dygtig af?
Ja, hvis I ej har mig til Ven, saa bli'r I hængt«.
Saa giver vi; hvis ej, den gamle træder os
med Fod saa haardt, at vi gi'r fra os ti Gang' mer.

(til anden Tjener)

Men lad os nu som snarest tænke paa, min Ven,
hvad Vej vi to vel skulle tage, og til hvem.

Anden Tjener. Det er, som sagt, nok bedst, vi smøre Haser, du!

Første Tjener. Men for Paflageren kan intet holdes skjult;
han ser jo efter alting selv: ét Ben han har
i Pylos, et andet her paa Folkets Samlingsplads.
Og medens han nu saadan staar og skræver ud,
saa er hans Bag livagtig over Fløseby,
hans Hænder i Tiggerrød, hans Sjæl i Tyverup.

Anden Tjener. Saa var det dog nok bedst for os at dø.

Første Tjener. Aa ja!
Men tænk, vi skulde jo dog dø paa Heltevis!

Anden Tjener. Ja vist! men hvordan gjør man det paa Heltevis?

(betænker sig)

Det bedste, ser du, er, vi drikker Tyreblod:
Themistokles's Død — den maa vi vælge os!

Første Tjener. Nej! Druesaft — et Bæger for »den gode Aand!«
saa finde vi endnu maaske det bedste Raad!

Anden Tjener. Aha! naa Vin? saa det er Drik, det gjælder om? —
Men hvordan kan en drukken finde gode Raad?

Førte Tjener. Hvad? tvivler du? Du er en Vanddriks-vaaser, du!
Tør du forhaane Vinens Tankeskaberkraft?
Véd du da noget mer daadkraftigt end just Vin?
Du ser jo, at, naar Folk har drukket, saa vinde de
Processer, gjøre Penge, alting gaar saa glat,
og, rige selv, de hjælpe deres Venner let.
Naa, skynd dig ind, og hent mig hurtig et Krus Vin,
at jeg kan væde Gejsten og saa tale snildt!

Anden Tjener. Hvad vil du gjøre af os med den Drikk dog?
Første Tjener. Alt godt. Men skynd dig! (Anden Tje gaar ind i Huset) Naa, nu vil jeg lægge mig ned!
for naar jeg bliver drukken, saa er jeg nu saa fuld
af Listighed og Fiffighed og Vittighed.
Anden Tjener (kommer). Hvor heldigt, at jeg ej blev grebe da jeg kneb
den Vin!
Første Tjener. Hør! hvad bestiller Paflagoneren?
Anden Tjener. Han har fortært sit konfiskerte Syltetøj,
det Bæst, og snorker drukken nu paa Skind henstrakt.
Første Tjener. Naa, kom og skjænk mig, du, en dygt Slurk af Vin!
Anden Tjener. Se der! en Offerdrik nu for »den go Aand«!
Første Tjener. Stik ud, stik ud for Druesaftens æ Aand! (drikker dygtig)
O gode Aand! dit er det Indfald, ikke mit.
Anden Tjener. Hvad mener du?
Første Tjener. Hør du! gaa strax her inden
hos Paflagoneren og stjæl Orakelsvarene,
imens han sover!
Anden Tjener. Ja! (afsides) Men jeg er bange, at
hans gode Aand skal blive mig min onde Aand. (gaar.)
Første Tjener. Nu vil jeg selv da skjænke mig en li Taar!
Anden Tjener (kommer). Uh! hvor Paflageren snorker fjerter grueligt;
han mærked ikke, at jeg tog den hellige Bog,
som han saa nøje passer paa.
Første Tjener. Du snu Krabat!
Kom med den, lad mig læse den! — Men hør du, skjænk
en Gang! — Lad mig nu se dog, hvad der staar deri! —
O, Guddomsord! — Giv hid, naa, giv mig Bægret strax!
Anden Tjener. Se der! — Hvad siger saa Oraklet?
Første Tjener (drikker). Skjænk atter
Anden Tjener. Hvad siger du? i Bogen staar: »Skjæ atter i«?
Første Tjener. O Bakis!
Anden Tjener. Hvad er det?
Første Tjener. Giv strax et Bæger hi
Anden Tjener. Jeg synes, Bakis bruger Bægret meget
Første Tjener. Ha, Paflagoner-Skjælm! Derfor gjemte den,
fordi du frygted Varslet om dig selv!
Anden Tjener. Hvordan!
Første Tjener. Her staar, hvorledes han vil blive styrt selv.

Bakis, en bojotisk Spaamand.

Anden Tjener. Hvordan?

Første Tjener. Hvordan? Oraklet siger ligefrem,
at allerførst en Hampekræmmer kommer frem,
som først vil overtage Statens Styrelse.

Anden Tjener. Det var en Kræmmer den! — nu videre! bliv ved!

Første Tjener. Efter denne vil en Lammekræmmer træde op.

Anden Tjener. To Kræmmere! — naa! — hvad bliver saa af Kræmmeren?

Første Tjener. Han skal regere, til der kommer en anden Mand,
en større Kjæltring; saa gaar han til Grunde med.
Saa kommer der en Læderkræmmer, vor Paflagon,
en Røver, Skrighals, med en Røst som buldrende Fos.

Anden Tjener. Saa Lammekræmmeren skulde altsaa styrtes af
vor Læderkræmmer?

Første Tjener. Ja vist.

Anden Tjener. Ih, stakkels Fyr!
Hvor er der nu en eneste Kræmmer mer at faa?

Første Tjener. Jo, én der er endnu i glimrende Næringsvej.

Anden Tjener. Jeg beder, sig mig, hvad for én?

Første Tjener. Skal jeg?

Anden Tjener. Ja vist!

Første Tjener. En Pølsekræmmer er det, som skal styrte ham.

Anden Tjener. En Pølsekræmmer? Zevs dog! hvilken Næringsvej!
Men hør! hvor skal vi da nu finde denne Mand?

Første Tjener. Ja, lad os søge ham!

Anden Tjener. Nej se! der kommer han,
som gudsendt, hen til Torvet.

(Pølsekræmmeren kommer med et Pølsetrug og andre Pølsekræmmer-Redskaber.)

Første Tjener. O lyksalige!
Blodpølsekræmmer! stig her op, o bedste Ven!
Du kommer som en Frelser for vor By og os.

Pølsekræmmeren. Hvad godt? Hvad vil I mig?

Første Tjener. Kom hid, og hør,
hvilket Held du har, og hvor lyksalig du dog er!

Anden Tjener (til første Tjener). Gaa du nu hen og tag hans Trug! forklar ham saa
Orakelsvaret, for saa vidt det angaar ham.
Jeg gaar nu ind og ser til Paflagoneren. (gaar.)

Første Tjener (til Pølsekræmmeren). Naa, læg nu dine Sager fra dig allerførst!
kast dig til Jorden ned, og bed til Guderne!

Pølsekræmmeren. Nu ja! — hvad saa?

Første Tjener. O rige Mand! lyksalige Mand!
i Dag et intet, i Morgen overvættes stor!
O høje Hersker i lyksaliggjort Athen!

Pølsekræmmeren. Nej hør, min Ven, lad du mig vask
Kallun ud
og sælge Pølser! — hvorfor gjør du Nar af mig?
Første Tjener. Ah! Vaas! hvad snakker du om Kallun
Nej, se hist!
(peger paa Tilskuerne)
Der ser du lange Rækker jo af Folk?
Pølsekræmmeren. Ja! ja!
Første Tjener. Over alle disse skal du være Høvedsmand
og over Torvet, over Havnene og Pnyx;
skal træde Raadet ned, — hver Hærdrot kue strængt,
dem binde, fængsle — bole saa i Prytanejon.
Pølsekræmmeren. Og det skal jeg?
Første Tjener. Ja vist! — Du ser ej alt endnu
Nej, stil dig, bedste, oven paa dit Pølsetrug,
betragt saa alle Øerne her rundt omkring!
Pølsekræmmeren. Jeg ser.
Første Tjener. Ser Vareoplag du og Skibe med
Pølsekræmmeren. Ja! ja!
Første Tjener. Naa, er du nu da rigtig lykkelig
Kast ogsaa nu dit højre Øje hisset hen
paa Karien, og det andet til Karthago hen!
Pølsekræmmeren. En dejlig Lykke, at vride sine Øje
af Led!
Første Tjener. Ser du: alt dette faar du Lov at høkr
med;
du bliver nemlig, som Oraklet siger her,
den »største Mand«.
Pølsekræmmeren. Men sig mig dog, hvorledes jeg,
som er en Pølsekræmmer, bliver slig en Mand?
Første Tjener. Jo, derfor er det just, du vorde vil saa stor
fordi du er fra Gaden, er gemen og grov.
Pølsekræmmeren. Jeg tror ej, jeg er værdig til saa stc
en Magt.
Første Tjener. Ah Snak! — naa, hvorfor tror du dig
værdig da?
Hør, tror du da, der er det mindste godt hos dig?
Er du af fin og dannet Slægt?
Pølsekræmmeren. Nej, tvært imod
af den gemeneste.
Første Tjener. Lyksalige Menneske!
Tænk, hvilken Adkomst til Regeringen du har!
Pølsekræmmeren. Ja men, min Ven, jeg har jo inge
Dannelse;
kun læse, skrive kan jeg lidt, og daarligt nok.
Første Tjener. Ja, det alene vil just skade dig, om det
er nok saa daarligt. Folkets Førelse betros
ej mer til nogen dannet og retsindig Mand;
kun til den raa og smudsige. Men glem du ej,
hvad Guder her i dette Svar har tiltænkt dig.

Pølsekræmmeren. Hvad siger da Oraklets Svar?

Første Tjener. Ved Guderne,
det snildt er fremsat i et gaadedunkelt Sprog:
»Aldrig saa snart gjør krumkloet Læderørn stormende Angreb
»rask med sit Næb paa den tossede Slange, den graadige Blodhund,
»strax gaar Paflagonerens Garverlage til Spilde;
»men til Pølsekræmmere Gud skjænker Højhed og Ære,
»hvis ej de hellere vil fremdeles handle med Pølser.«

Pølsekræmmeren. Men hør, hvad angaar dette mig? forklar mig det!

Første Tjener. Jo, Læderørnen det er Paflagoneren.

Pølsekræmmeren. Men »krumkloet« hvad er det?

Første Tjener. Jo, det vil sige, han
med krumme Fingre rapser, river alt til sig.

Pølsekræmmeren. Men Slangen hvad skal den til?

Første Tjener. Det er soleklart.
Se! Slangen er jo lang, Blodpølsen ogsaa lang;
blodtørstig er jo Slangen, Pølsen lige saa:
Altsaa vil Slangen, hedder det, i Fald den ej
ved Snak bedaares, styrte flux hin Læderørn.

Pølsekræmmeren. Oraklet smigrer mig. Men det er underligt,
hvor jeg kan være dygtig til at regere, jeg!

Første Tjener. Ah Lapperi! Bliv ved at gjøre, hvad du gjør!
Rør alt i Staten i en Miskmask sammen som
en Pølsemad, og søg at vinde Folkets Gunst!
smør blot om Munden det med sukkersøde Ord!
Alt andet hos dig er jo demagogiskt nok:
en hæslig Røst — gemen af Byrd — en Bondeknold —
kort, du har alt, hvad hører til en Statsmand just.
Og hermed stemmer Varslet og Apollons Ord.
Bekrans dig da, og ofre saa til Dumheds Gud,
at du hin Mand maa styrte!

Pølsekræmmeren. Ja, men hvem vil mig
som Kammerat staa bi? thi alle rige Folk
de frygte ham, og Fattigfolk de fiser af Angst.

Første Tjener. Der er de brave Riddersmænd, et Tusende,
de hade ham, og de vil sikkert staa dig bi;
og saa blandt Borgerne hver god og dannet Mand,
og af Tilskuerne hver Mand med sund Forstand,
og jeg med dem, og Guden selv vil hjælpe os.
Frygt du kun ej! hans Maske er jo ej Portræt;
der var jo ingen Maskemager, som voved sig
at eftergjøre ham; men jeg er rolig for,
han bliver kjendt, thi Publikummet har Forstand.

Pølsekræmmeren. O ve mig, ve! der kommer Paflagoneren.

Paflagoneren (løber over Scenen). Ved alle Guder! nej, I skal ej glædes ved,
at I har sammensvoret jer imod Hr. Folk. —
Hvad? et kalkidisk Drikkekar? hvad gjør det her?
I gjør Kalkiderne oprørske, ser jeg nok.
Til Galgen med jer, I skal dø, I Hundepak!

Første Tjener (til Pølsekræmmeren). Naa, hvorfor løber du? saa bliv dog, Hædersmand,
o Pølsekræmmer! forraad dog ej den gode Sag!
(taler ud af Scenen.)
Riddersmænd, o kommer nu, o kom til Hjælp! nu er det Tid!
Simon og Panætios, rask svinger ind paa højre Fløj!
(til Pølsekræmmeren.)
Se! der kommer de; og du, vend atter om, forsvar dig kjækt!
Se! hin Støvsky hist forkynder, at de alle trænge frem.
Ha! forsvar dig da, forfølg ham, og slaa modig ham paa Flugt!

Kor (kommer). Slaa ham, slaa ham, denne Nidding, Ridderhærs-bagvaskeren,
denne Tolder, dette Afskum, ham, Karybdis' Røversvælg,
denne Nidding, denne Nidding, atter, atter siger jeg;
ja, en Nidding var han stedse tusend Gange hver en Dag!
Op da, slaa ham og forfølg ham, og forskræk ham, bank ham mør,
og forband ham, som vi alle, styrt imod ham flux med Skrig!
Men lad ej ham slippe fra dig, thi han kjender grandt den Vej,
hvorad Evkrates sig sneg og flygted hjem til Skjæverne.

Paflagoneren. O bedagede Heliaster, Treobolskolleger, I,
som jeg føder ved min Skrigen — om med Uret eller Ret —
kommer mig til Hjælp! — jeg prygles her af sammensvorne Mænd.

Kor. Ja med Ret, thi Fællesgodset, før det skiftes, sluger du,
og som Figener du trykker hver en regnskabspligtig Mand;
prøver, hvem af dem er raa, og hvem er moden eller ej;
og hvis du da finder nogen sorgløs rolig gabende,
tager du i ham et Greb, og bringer ham fra Chersones,
lader fare smukt den raa, men sluger hel og holden hin;
ogsaa snuser du blandt Borgre hvert et Faarehoved op,
som er rig og ej gemen og gyser for at faa Proces.

Paflagoneren. Alle mod mig styrter I; men jeg for eders Skyld faar Prygl,
jeg, som vilde Forslag stille, at det ret og billigt var,
her at sætte paa vor Borg et Minde om jer Heltedaad.

Korfører. Ha, du Pralhals, ha, du Skjælm! nej hør, hvor han sig smigrer ind!
Ret som var vi gamle Tosser, vil han holde os for Nar!
Men om hist det Kneb ham lykkes, skal han her dog nu ha' Prygl.
Og om end han undgaar Næven, skal han foses af mit Ben.

Paflagoneren. Stad og Folk! o hvilke Bæster trænge mig paa Livet ind!

Korfører. Naa, du skriger, — du, som stedse holdt vor By ved Skrig i Angst!

Pølsekræmmeren. Kommer det paa Skrigen an, jeg skal dig jage let paa Flugt.

Kor. Ja, hvis ham du overskriger, skal du høre vort Hurra!
Og hvis du i Frækhed sejrer, da er Sejerskagen vor!

Paflagoneren. Denne Mand angiver jeg, og paastaar, at han udført har
til de Peloponnesers Skibe Pølsevarer hemmelig.

Evkrates, en mægtig Demagog, var Hamphegler.

Pølsekræmmeren. Jeg, ved Zevs, angiver denne, at med slunken Mave han
skynder sig til Prytanejon, vralter hjem med strutfuld Vom.

Første Tjener. Ja, ved Zevs, han fører ud forbudne Sager, Brød og Kjød
og Fiskebudding, som Perikles aldrig ansaas værdig til.

Paflagoneren. I skal hænges her paa Stedet!

Pølsekræmmeren. Tre Gang saa højt jeg skriger, som du gjør.

Paflagoneren. Skrigende skal jeg dig overskrige.

Pølsekræmmeren. Brølende skal jeg dig overbrøle.

Paflagoneren. Jeg anklager dig, bliver du Hærdrot.

Pølsekræmmeren. Jeg din Ryg skal sønderflænge.

Paflagoneren. Jeg skal pille ud din Frækhed.

Pølsekræmmeren. Jeg skal knuse dine Rænker.

Paflagoneren. Se du paa mig uden Blinken!

Pølsekræmmeren. Ogsaa jeg er Dreng fra Gaden.

Paflagoneren. Jeg dig knuser, hvis du mukker.

Pølsekræmmeren. Jeg bemøger dig, hvis du snakker.

Paflagoneren. Vel! ja jeg er Tyv — nu du da!

Pølsekræmmeren. Jeg, ved Hermes, Torvets Skytsgud,
svær mig fri mod Øjenvidner.

Paflagoneren. Du i fremmed Haandværk fusker.
Men jeg melder for Øvrigheden,
at du bruger helligt Kallun,
uden Tienden at yde.

Kor. O du Halunk, du Skumler og Skrighals!
Af din Frækhed
fuldt er hvert et Land,
hvert et Samfund,
Toldbodbøger, Protokoller,
hver en Domstol, du
Skarnsnager, du,
som vor hele Stad
plat forvirrer,
du, som med dit Skrig og Skraal
har bedøvet vort Athen,
og fra Fjæld, som Thunfiskfanger,
spejder efter Skattepenge.

Paflagoneren. O jeg véd, hvo denne Sladder sammenflikket har forlængst.

Pølsekræmmeren. Ja, du kjender Flikkeri saa godt som jeg mit Pølseri.
Ofte du paa skraas har skaaret Huden af en daarlig Ko,
og snydt Bønderfolk dermed. Den tyktes dem saa dejlig tyk;
men før én Dag den var baaret, Skoen var to Spand for vid.

Første Tjener. Ha! ved Zevs, ja ogsaa mig han handled med paa samme Vis,
og for alle Kammerater blev til Latter jeg og Nar,
thi før Pergasæ jeg naaede, svømmed jeg i mine Sko.

Pergasæ, et Kvartér i Athen, hvor Demosthenes boede.

Kor. Har du da ej fra Begyndelsen alt
øjensynligen víst
Skamløshed,
Sofisternes eneste Vaaben?
Stolende paa den, du plukker hver en fremmed, som bær Frug
medens Hippodamos' Søn kun ser derpaa og ærgrer sig.
Men en anden Mand er nu traadt frem,
langt mer ryggesløs end du — det fryder mig —,
han skal stække dig og knække dig, det ser man strax,
i List og Frækhed
og i Narrestreger.

(til Pølsekræmmeren.)

O du, opfostret dèr, hvorfra nu vore Statsmænd komme,
vis nu, at Tugt og ædelt Sind har intet at betyde!

Pølsekræmmeren. Saa hør! nu skal jeg sige jer, hvad ha
er for en Borger.

Paflagoneren. Tillader du mig ikke —

Pølsekræmmeren. Nej! thi slet jo ogsaa jeg e

Kor. Og giver han ej tabt, saa sig, at slet er og din Herkom

Paflagoneren. Tillader du mig ikke —

Pølsekræmmeren. Nej!

Paflagoneren. Jo!

Pølsekræmmeren. Nej dog, ved Posejdo
Det første Ord skal være mit; det er min første Paastand.

Paflagoneren. Fordømt! ha jeg maa briste!

Pølsekræmmeren. Nej, nej! jeg tillader ikke

Kor. O jo tillad, for Guders Skyld, tillad ham dog at bris

Paflagoneren. Hvad stoler du vel paa, da du saa fjend
imod mig træder?

Pølsekræmmeren. Jo jeg kan ogsaa tale, du, forstaar
pebre Savsen.

Paflagoneren. Naa, du kan tale! Ja vist nok, fik du e
Sag at føre,
du vilde hakke, mase den, og lave den fortrinlig.
Hør, véd du, hvordan dig det gaar? Som næsten alle andre.
Naar du en Gang en lille Sag har vundet mod en fremmed
og har om Natten øvet dig paa Gaden, hæs dig skreget,
og drukket Vand, og plaget hver din Ven med Taleprøver,
saa tror du, at du Taler er, o stakkels Tossehoved!

Pølsekræmmeren. Ved hvilken Drik begejstret, har da d
saa vidt bragt Staden,
at den, af dig besnakket, stum nu falder rent i Staver?

Paflagoneren. Mod mig du nogen dødelig tør stille? mi
som, naar jeg
min varme Thunfisk først har spist og drukket mig en Kande
ublandet Vin, skal kuske snart Feltherrerne fra Pylos.

Pølsekræmmeren. Og jeg, naar jeg min Kallunsbrad ha
slugt og Svinemave,

Hippodamos' Søn, Arkeptolemos, en fornem og mægtig Athenienser, so
Aristofanes mener burde have mødt Kleon med Kraft.

og dertil søbet en Skaal Mos, saa skal jeg flux, uvasket,
nok stoppe hver en Talers Mund; selv Nikias jeg kyser.

Korfører. Hvad du har sagt, jeg synes om, kun én Ting dog undtagen,
det er: at du vil nyde al den Søbemad alene.

Paflagoneren. Du æder ej milesisk Fisk og kuer de Mileter.

Pølsekræmmeren. Men har jeg spist min Skank, jeg strax Bjærgværkerne forpagter.

Paflagoneren. Men jeg i Raadet springer ind, og vender alt paa Hov'det.

Pølsekræmmeren. Men jeg skal klø din Ende dig, og ælte den som Pølse.

Paflagoneren. Men jeg skal med et Bagtag kaste næsgrus dig paa Døren.

Korfører. Saa, ved Posejdon, kast og mig, hvis ud du ham vil kaste!

Paflagoneren. I Blokken strax jeg spænder dig!

Pølsekræmmeren. Jeg sigter dig for Fejghed, du!

Paflagoneren. Din Hud jeg artig garve skal.

Pølsekræmmeren. Til Tyvesæk jeg flaar dit Skind.

Paflagoneren. Til Jorden pløker jeg din Krop.

Pølsekræmmeren. Til Finker hakker jeg dig smaa.

Paflagoneren. Jeg river ud dit Øjenhaar.

Pølsekræmmeren. Jeg skær din Kro af Livet dig.

Første Tjener. Ja, vi vil stikke ham en Pind
paa Kokkevis i Munden ind,
og rive saa hans Tunge ud;
og naar han saa mandhaftig skjønt
slaar Gabet op, vi lige ned
til Rumpegattet kiger,
og ser, om han har Tinter.

Kor. Noget der er da mer hedt end Ild,
og Ord mer skamløse selv end de,
der lyde midt i vor By;
og den Ting gaar ikke saa slet.

(til Pølsekræmmeren.)

Nu paa ham! endevend ham!
men intet halvgjort!
Han jo alt i Kniben er.
Naar du i det første Angreb strax faar rigtig tærsket ham,
skal du se, han er en Kryster: jo jeg kjender ham til Bunds.

Første Tjener. Saadan Stymper har han været i sin hele Levetid,
og dog gjaldt han for en Mand, da ind han høsted andens Sæd;
ja han lader nu de Kornax, som han derved fik i Hus,
bundne til en Blok fortørres, og vil gjærne sælge dem.

Paflagoneren. Ej jeg frygter jer saa længe, som vort Raad endnu er til,
og Hr. Folk, med egen Maske, sidder der og glor saa dumt.

Kor. Ha! hvor fræk han trodser alt!
Aldrig skifter Farven han,
som hans Fjæs en Gang nu har.

Hader jeg dig ej, saa gid jeg var Kratinos' Sengebund,
eller skulde lære Kor i Morsimos's Sørgespil!
O du, som overalt i alt, hvad du gjør,
suger som Bien af Blomsterne Mønt,
gid du alt, hvad du har suget, strax maa kaste op igjen!
saa vilde jeg bestandig synge:
»Drik, drik ud for Held og Lykke!«
Selv Spudias' Søn, jeg tror, den gamle Kornpuger,
istemte jublende vort Kvad, og sang sit »Bakkos, Bakkos!«
Paflagoneren. I Frækhed, ved Posejdon! ej du skal mig overtræffe,
saa sandt jeg ej vil lukkes ud fra Zevs's Offermaaltid.
Pølsekræmmeren. Og jeg, ved hver en Kindhest, som alt fra min Barndoms Dage
har regnet over mig saa tit, og ved hvert Stik af Kniven,
i Frækhed nok skal knække dig; jeg ellers jo forgjæves,
med Viskebrød opfødt, var til en saadan Karl fremvoxet.
Paflagoneren. Med Viskebrød ret som en Hund? Du slette Karl, du vover,
med Hundekost opfødt, i Kamp dig med en Hundeabe?
Pølsekræmmeren. Ved Zevs, ja mangt et andet Puds jeg alt som Dreng har spillet.
Jeg narred nogle Kokke, da en Gang jeg raabte til dem:
»Se, Karle, der! — naa ser I ej? — nu kommer Vaaren, Svalen!«
De saa' i Vejret — en, to, tre, jeg kneb af Stegen et Stykke.
Kor. O du forslagne Kjødblok, du, hvor snildt var det ej udtænkt!
Til første grønt du kneb dit Kjød, endnu før Svalen kommer!
Pølsekræmmeren. Og ingen mærked det; og hvis der nogen af dem saa' det,
jeg stak det mellem mine Ben og svor mig fri ved Guder.
Se derfor sa'e en kløgtig Mand, som havde set paa dette:
»Det fejler aldrig: denne Dreng bli'er en Gang Folkets Leder.«
Korfører. Han spaaede ret, og det er klart, hvorfra han har sin Visdom:
du stjal behændig, svor dig fri, og Kjødet stak i Rumpen.
Paflagoneren. Jeg kue skal din Frækhed, ja, jeg tror vel, ogsaa eders.
Jeg farer som en Lynild frem, og styrter som en Stormvind
mig ned, og blander Land og Hav tilsammen i Forvirring.
Pølsekræmmeren. Men jeg vil bjærge mine Pølser først, og saa betro mig
til Vindens Pust paa vilden Hav, og ønske dig til Galgen!
Første Tjener. Og jeg, i Fald der mærkes Læk, vil stille mig ved Pumpen.
Paflagoneren. Ved Demeter, nej, du ikke skal ustraffet have stjaalet
saa graadig fra vort Folk.

Kratinos, en fordrukken Komediedigter. — Morsimos, en daarlig Tragedieskriver. — Viskebrød, i Mangel af Servietter viskede man sig ved Bordet om Munden med Brødstumper, som senere kastedes for Hundene.

Korfører. Nu klar til Vending! los med Skjødet!
Den barske Sykofantervind begynder slemt at blæse.
Paflagoneren. Fra Potidæa, véd jeg nok, modtog du ti Talenter.
Pølsekræmmeren. Hvad saa? Naar én af dem du faar, saa tier du jo gjærne.
Korfører. Det gjør han med Fornøjelse, den Hædersmand. Hejs Sejlet!
Nu lægger Vinden sig alt mer.
Paflagoneren. Jeg stævner i fire Sager dig
paa hundrede Talenter hver.
Pølsekræmmeren. For Rømning jeg stævner en Snes Gange dig,
og over tusend for Tyveri.
Paflagoneren. Og du, du stammer jo ned fra dem,
som mod Gudinden sig forbrød.
Pølsekræmmeren. Din Bedstefader har jo tjent
som Livvagtskarl —
Paflagoneren. hos hvem? tal ud!
Pølsekræmmeren. Hos Hippias' Viv Byrsine.
Paflagoneren. Du er en Nar.
Pølsekræmmeren (slaar ham). Du er en Skurk.
Kor. Slaa dygtig til!
Paflagoneren. Av, av! av, av!
de sammensvorne prygle mig.
Kor. Slaa du kun til af Liv og Magt,
og bank ham med dit Kallun og
din Mastetarm,
saa Bankekjød han bliver!
O du fortræffelige Kjødblok, bedste Sjæl af alle!
Du kom som Frelser for vor By og for enhver dens Borger!
Hvor fint og snildt har ej du ham med dine Indfald tirret!
Dog nej, hvorledes kan vor Ros vel veje op vor Glæde?
Paflagoneren. Nej, ved Demeter, det er ej undgaaet mig,
hvordan den Sag er hugget til; jeg véd ret godt,
hvordan det alt er naglet, skarret sammen vel.
Kor (til Pølsekræmmeren). O vel du kjender vist ej Hjulmandssproget ret?
Pølsekræmmeren. Da véd jeg dog, hvad han i Argos hist har for.
Han lader, som han Folkets Gunst vil skaffe os,
men underhandler skjult med Lakedæmon der.
Jeg véd, hvortil man slige Jærn i Ilden har:
Man smedder noget sammen imod Fangerne.
Kor. Ret saa! ret saa, du! Smedde-Snak for Hjulmands-Vrøvl!
Pølsekræmmeren. Ja der er Folk, som smedde med ham endnu mer;
og om du byder Sølv mig eller Guld, og om
du skikker Venner til mig, du skal aldrig dog
formene mig at sige alt til Folket her.

Paflagoneren. Og jeg, jeg gaar nu lige strax i Raadet hen
og melder alle jere Sammensværgelser,
og at I holde Nattemøder i vor By,
og have sammensvoret jer med Meders Drot,
og hvad I med Bojoter sammensmøret har.
Pølsekræmmeren. Aa, hvad er Prisen i Bojotien nu paa Smør?
Paflagoneren. Ha, ved Herakles, jeg skal smøre dig dit Skind.
(gaar.)
Kor (til Pølsekræmmeren). Velan, min Ven, har du Forstand og Vittighed,
saa vis det nu, saa sandt du Kjød har skjult en Gang
imellem dine Ben, som selv du siger jo.
Nu skal du skynde dig til Raadsforsamlingen,
thi han vil styrte jo derind, bagvaske fræk
os allesammen, og skrige, støje som en gal.
Pølsekræmmeren. Jeg gaar; men først jeg vil dog, som nu Sagen staar,
mit Kjød og mine Knive gjemme her et Steds.
Kor (peger paa et Stykke Fedt i hans Kurv). Men hør, smør dog din Hals nu først med dette her,
at du kan smutte glat fra hans Beskyldninger!
Pølsekræmmeren. Du taler vel, og som en Brydemester bør.
Kor (peger paa et Hvidløg). Der! tag nu ogsaa det og slug det ned!
Pølsekræmmeren. Hvorfor?
Kor. At, hvidløgfyldt, du hidses maa end mer til Kamp.
Naa, skynd dig saa!
Pølsekræmmeren. Jeg skynder mig.
Kor. Forglem nu ej:
bid, slaa ham ned, hak Kammen rent fra Nakken ham!
og har du ædt hans Skjæglæp, kom saa atter hid!
Gaa da trøstig med Held og fuldfør dit Værk
alt efter vort Ønske! og Torvskjærmer Zevs
bevare dig vel! Har du saa vundet Sejr,
saa kom tilbage fra Kampen igjen
til os, overstrøet med Kranse!
(Pølsekræmmeren og første Tjener gaa.)
(til Tilskuerne.)
Men I, o laaner Øre med Gunst
til vore Fest-Anapæster,
I, som alle selv og ved egen Kraft
hver Musakunst have prøvet!
Havde nogen Tid fordum en Gang en Mand blandt de gamle Komediemestre
overhængt os med Bøn om at træde frem for at sige hans Vers paa Theatret,
han havde saa let ej erholdt det af os; men denne Poet det fortjener,
thi han just hader de samme som vi, og vover Sandhed at sige,
og frejdigt træder han frem og byder sit Bryst mod den hylende Stormvind.

Da nu mange blandt jer, som han siger, med sær Forundring
har henvendt sig til ham
og spurgt, hvorfor aldrig i eget Navn han selv har et Skuespil
opført,
har han anmodet os at forklare jer denne sin Sag. Han altsaa
forsikrer,
at han ikke af Sløvhed saaledes har tøvet, men netop fordi han
har troet,
at det var det sværeste Arbejd af alle, at bringe paa Scenen et
Lystspil,
thi mange bejled til Scenens Held, men faa den skjænkte sin
Gunst dog.
Han ogsaa forlængst har lært jer at kjende som dem, der hver
Stund skifte Luner
og forkaste de forrige Digtere haant, saa snart som Aldren sig
nærmer.
Han husker det godt, hvordan Magnes det gik, da Tiden bleged
hans Lokker,
som saa mangen en Sejr havde vundet mod dem, der paa Scenen
bejled til Prisen;
men hvilken Tone han end slog an, ved Harpen, ved Fuglekvidder,
ved lydisk Sang, ved Vespesurren, ved Masker med Frøernes Farve,
han ej var til Pas jer; nej, da han blev gammel — som ung det
hændte ham ikke —
han blev forkastet, den ædle Gubbe, da Viddets Friskhed ham
svigted.
Han mindes ogsaa Kratinos, som før paa Bifaldets rullende Strømme
fór hen over videne Sletter og oprev med Roden og bortførte
med sig
Plataners og Eges vældige Stammer med samt alle Fjender fra
Grunden;
da blev der ej sjunget i Drikkelag andet, end »Figenbeskoede
Doro!«
og »I Sangens kunstrige Mestre!« Saaledes blomstred han den
Gang jo herlig;
men det rører dog ingen af eder, naar nu I se den sindssvage Gubbe,
med Harpen, uden sin gyldne Pryd, og uden Klang i sin Tone,
med Fugernes Revner vidt aabne: se saadan vandrer omkring
nu den gamle,
som Konnas, med Kransen visnet om Issen, af Tørst vansmæg-
tende saare,
den Mand, som ved fordums Sejre var værdig i Prytanejon at drikke,
ej være til Spot, men som Tilskuer sidde, festsmykket, næst
Dionysos.
Og hvilke Luner og Stik og Stød har af eder Krates ej døjet?
som med Husmandskost af simpelt Slags beværted eder til Frokost,
imens med fastende Mund han tygged for eder mangt Vittigheds-
indfald;

Figenbeskoede Doro, Begyndelsen af en af Kratinos' mest yndede Viser. — Konnas, en berømt Musiker, Kratinos havde haanet.

og dog holdt han sig alene, skjønt snart han faldt, snart høstede
Bifald.
Af Frygt for saadant tøved vor Digter bestandig, og plejed at sige,
at, før end man Skibets Ror turde gribe, man først maatte tjene
som Rorkarl,
og derpaa ligge paa Udkig i Forstavn og agte paa Vejret og
Vinden,
og da først styre selv ene sit Skib. Nu altsaa i Følge alt dette,
da beskedent han kom, ej letsindig stormende frem med tankeløs
Sladder,
lad en Bifaldsstorm højt bruse for ham! og som Plask af elleve
Aarer
opløfter lenæisk Jubelraab,
at Digteren glad maa vandre herfra,
efter vellykket Værk,
munter med straalende Pande!

Første Halvkor. Gangerdrot, o Posejdon, du,
hvem malmklingre Hestes trampende Hov
og vrinskende Fnys behager saa vel,
og snabelblaa hurtige Langskib,
med Stridsmænd om Bord,
og Ynglingers raske Væddedyst,
idet de knejse fra Vognens Karm,
eller styrte midt i Sejrens Rus!
kom til vort Kor med gylden Trefork,
Delfinedrot, Sunions tilbedte Guddom,
Geræstier, Kronos's Søn,
Formions højelskte Ven,
fremfor alle Guder du
Athenæers mægtige Værn!

Korfører. Prise vil vi vore Fædre, at de har sig vist som
Mænd,
der er Fædrelandet værd, og værdige vort Festgevandt,
Mænd, som i hver Kamp til Lands, med Skibes Hær i sluttet Rad,
over alt og altid sejred og forherliged vor By;
ingen af dem nogen Sinde, naar han Fjender for sig saa',
talte dem, o nej! thi Modet raabte flux: forsvar dig kjæk!
Og naar én i Kampens Hede var paa Skuldren styrtet ned,
rysted strax han Støvet af, og nægted, at han faldet var,
og begyndte Kampen atter; og af Hærens Drotter før
var der end ej én, som bad Kleænetos om Statens Bord.
Men naar nu de Hæderspladsen og Prytanermad ej faa,
nægte de at gribe Sværd. Men vi er rede, uden Sold
kjækt at værne denne By og Landets høje Gudehær,
og forlange dertil intet mer end dette lidet kun:
Naar en Gang der Fred er sluttet, og al Trængsel er forbi,
ak misunder os da ej vor Lokkepryd og Salveduft!

Andet Halvkor. Stadbeskjærmende Pallas, o du
vogtende huldt vort højhellige Land,
som hæver sig stolt
i Krigerdaad over alle andre,

i Digterflor og i herlig Kraft!
kom du til os og bring med dig hid
vor Medhjælperinde
i Ledingstog, i Vaabengny,
Nike, som er af Koret Ven
og træder med os imod Fjenders Hær!
O kom da herhid! thi dig det bør,
os Riddersmænd at skjænke huldt,
paa hvad Maade du kan, Sejerens Fryd
nu i Dag, hvis nogen Tid ellers!

Korfører. Hvad vi véd om vore Heste, vil vi nævne højt med Ros,
de fortjene Lov og Pris, thi mangt et dristigt Æventyr
de med os bestaaet have, mangt et Strejftog, mangt et Slag.
Dog hvad de paa Land har øvet, ej beundre vi saa højt,
som da ud paa Rytterprammes Dæk de sprang med mandigt Mod,
efter først at have indkjøbt Drikkebægre, Purre, Løg.
Og nu greb de hver sin Aare, ligesom vi Menneskebørn,
haled ud og hven i Vejret: »Gangerhøj! nu haler ud!
tag nu rigtig fat! — nej se dog — vil du trække, Svedfux, du!«
Ved Korinth de sprang i Land, og derpaa gik de yngste hen,
og med Hov de grove Lejer, og de søgte Strøelse;
og for medisk Kløverhø de aad sig mæt i Taskekrebs,
naar en saadan krøb paa Stranden, eller de den fisked op;
saa at en Korintherkrebs, som vor Theoros sagde, skreg:
Det er rædsomt, o Posejdon, naar jeg ej i Havets Dyb,
ej til Lands og ej til Vands kan undfly disse Riddersmænd!

(Pølsekræmmeren kommer.)

Kor. O allerkjæreste, ungdommeligste Mand!
hvor har dog din Fraværelse os ængstet svart!
Men da du nu er velbeholden her igjen,
fortæl, hvordan du har forfægtet denne Sag!

Pølsekræmmeren. Jeg vandt min Sag i Raadet — hvordan ellers vel?

Kor. Saa fortjener du, vi alle juble dig i Møde!
O du Ordets Mester! ja, hvad der er mere skjønt end Ord,
du Daadens Mand! gid du vilde mig
klart fortælle alt!
thi mig tykkes,
at jeg kunde løbe milevidt
for at høre dig. Derfor, bedste,
tal kun trøstig,
thi du er vort Hjærtes Fryd!

Pølsekræmmeren. Ja, det er værdt at høre, hvordan det gik til.
Jeg skyndte mig da strax bag efter ham herfra.
Han stod der inde alt og brød forfærdelig
i Talens klippesplittende Tordenbulder løs
mod Ridderne, og raabte højt med Trods, at de
var sammensvorne. Hele Raadet lytted til
og slugte raat hvert Ord af denne Løgnehals,
og saa' saa sennepsurt, og rynked Panden mørk.

Da nu jeg mærkte, Raadet tog sig Sagen nær,
og lod sig skuffe af hans Lurendrejeri,
saa tænkte jeg: »Nu op, hver Trold, hver Galgefugl,
I Tusser, underjordiske, hver Helvedhex!
og du, o Torv, hvor jeg som Dreng er fostret op!
nu giv mig Frækhed, giv mig Tungefærdighed,
en skamløs Mund!« Saaledes tænkte jeg ved mig;
da buldred det til højre fra et Alfargat;
jeg modtog Varslet, og ved Trykket af min Bag
jeg brød igjennem Sprinkelværket ind, og skreg
af fulde Hals: »O Raad, jeg bringer Glædesbud,
og ønsker, at jeg først maa eder bringe det!
Fra den Tid af, da Krigens Uvejrstorm brød løs,
jeg aldrig har set Sild i lavere Pris end nu.«
Da klaredes hvert Ansigt op i samme Nu.
Derpaa de kransed for mit gode Budskab mig.
Saa raaded jeg dem hemmeligt, at strax Beslag
de skulde lægge paa hvert Fad i Byen her,
at ingen skulde gjøre Silden stridig dem.
De klapped højt, og saa' paa mig med aaben Mund.
Men Paflagoneren, som mærked det og véd,
i hvad Slags Taler Raadet finder mest Behag,
brød ud i disse Ord: »I Mænd, jeg foreslaar,
i Anledning af det glædelige Bud, vi fik,
til Tak at ofre Pallas hundred Øxne strax.«
Da vendte Raadet atter Bifaldsnik til ham.
Og jeg, saa snart jeg ser besejret mig af Kvæg,
strax overbød med tvende Hundred Øxne ham,
og raaded til at love Jagtgudinden til
den næste Dag et Tusend Gedebukkes Blod,
hvis hundred Brislinger man fik for en Obol.
Nu vendte Raadet atter Øjnene til mig.
Ved mine Ord han blev befippet, kom med Vrøvl.
Da trak Prytanerne og Skytherne ham bort.
De andre rejste sig og støjed om Sildene.
Han bad og sagde: Tøver blot et Øjeblik,
og hører, hvad Herolden fra Sparta melde vil,
thi han er kommen for at handle her om Fred.
Da skreg de alle højt i Munden paa hverandre: »Hvad
for noget? om Fred, da de har hørt, du Dumrian,
at Sildene nu faas for billig Pris hos os?
Nej, ingen Fred! Lad Krigen have frit sin Gang!«
Saa skrege de: »Prytaner, hæv Forsamlingen!«
Saa sprang de alle Vegne over Gitret ud.
Men jeg mig listed bort og kjøbte alt, hvad der
paa Torvet var af Koriander og af Løg:
Nu kunde ingen til sin Sild faa Kryderi,
men jeg forærte dem det og fik Tak derfor.
Da overvælded alle mig saadan med Klap
og Bravo, at for en Skilling Koriander jeg
nu bringer her i Lommen jer det hele Raad.

Kor. Fuldbragt har du alle Ting, som Lykkens Yndling sømmer.
Altsaa fandt dog denne Skurk en anden langt mer dreven
i al Slags Skurkestreger,
List og Rænker,
favre Ord.
Men tænk nu paa, hvordan du bedst
bringer denne Kamp til Ende.
Vi er dine tro forbundne,
det har du alt længe vidst.

Pølsekræmmeren. Men se, der kommer jo vor Paflagonier;
med hule Bølgeslag han bruser, skummer vildt,
som om han vilde sluge mig, hu ha! hvor rask!

Paflagoneren. Hvis ej jeg knuser dig, saa sandt jeg noget har
af gammel Løgn i Livet, saa gid jeg plat forgaa!

Pølsekræmmeren. Din Truen morer mig, din Pralen ler jeg ad,
jeg danser Hopsasa, og traller højt Kukkuk!

Paflagoneren. Ha, ved Demeter! æder jeg dig ikke ud
af dette Land, saa vil jeg ikke leve mer!

Pølsekræmmeren. Du æde mig? — nu vel! saa vil jeg drikke dig,
om selv jeg ogsaa skulde revne ved den Drik!

Paflagoneren. Ved Forsædet, som mig Pylos gav, jeg dræber dig!

Pølsekræmmeren. Ej se! Forsædet! — Det skal more mig at se
dig skifte første Plads med allerbagest Bænk!

Paflagoneren. I Blokken skal jeg spænde dig ved Uranos!

Pølsekræmmeren. Hvor hidsig! man maa gi'e den Hund et Ben.
Hvad vilde du fortære helst? en Pengepung?

Paflagoneren. Jeg rive vil med Negle dine Tarme ud!

Pølsekræmmeren. Jeg river dig af dit Liv din Prytanejonsmad!

Paflagoneren. Jeg slæber til Hr. Folk dig — du skal gi'e mig Bod.

Pølsekræmmeren. Jeg slæber ogsaa dig, du skal gi'e større Bod.

Paflagoneren. Hr. Folk har ikke Tro til dig, du slette Karl!
men jeg ham har til Nar saa meget, som jeg vil.

Pølsekræmmeren. Ej, ej! saa tror du da, at Folket det er dit!

Paflagoneren. Aa ja! jeg véd, hvormed mit Folk vil mades helst.

Pølsekræmmeren. Men ligesom Ammer mader du det karrig knapt!
af Tyggemaden putter du en lille Bid
i Folkets Mund, og sluger trefold mere selv.

Paflagoneren. Ja vist, ved Zevs! jeg er saa klog en Karl, at jeg
er nok i Stand at gjøre Hr. Folk snart tyk, snart tynd.

Pølsekræmmeren. Ja vist! den Kunst forstaar min Rumpe ogsaa godt.

Paflagoneren. Tænk ej, Godkarl, du har i Raadet kuet mig!
Lad til Hr. Folk os gaa!
Pølsekræmmeren. O ja! jeg færdig er.
Gaa med nu strax, og lad nu intet hindre os!
(De banke paa hos Hr. Folk.)
Paflagoneren. Hr. Folk, o kom her udenfor!
Pølsekræmmeren. Ja, Fatter, ja,
o kom her ud!
Paflagoneren. O lille, kjære, rare Folk!
o kom og se, hvor grusomt man mishandler mig!
Folk. Hvem skriger der? — Naa, væk med jer fra Døren strax
Min Høstgren har I revet jo i Stykker alt.
Hvo gjør min Paflagon Fortræd?
Paflagoneren. For din Skyld faar
jeg Prygl af ham der og af Junkerne.
Folk. Hvorfor?
Paflagoneren. Fordi jeg holder af dig og din Elsker er.
Folk (til Pølsekræmmeren). Og hvad er du for en?
Pølsekræmmeren. Jeg hans Medbejler er.
Jeg længe alt har elsket dig og vil dig vel,
som alle andre dannede og pæne Mænd;
men vi kan ikke komme til for ham der. Du
er ligesom Drenge, som man er forelsket i:
de dannede og pæne Mænd modta'er du ej,
men hver en Lampekræmmer, hver en Garverflab,
hver Remmesnider, Skoflikkerpjalt du føjer strax.
Paflagoneren. Ja! jeg gjør vel mod Folket.
Pølsekræmmeren. Naa, hvad gjør du da?
Paflagoneren. Da Hærens Drotter gøs tilbage, sejled jeg
til Pylos, bragte saa Lakonerne derfra.
Pølsekræmmeren. Jeg ogsaa drev en Gang omkring, og fra en Bod
jeg kneb en andens Potte, som paa Ilden stod.
Paflagoneren. Kald strax nu en Forsamling sammen, for at du,
Hr. Folk, kan se, hvem der af os to er dig mest
hengiven, og hvem da du foretrække vil.
Pølsekræmmeren. O ja, Hr. Folk! afgjør du det kun ej paa Pnyx!
Folk. Jeg sidder i Retten ej paa noget andet Sted;
nej! hver, som forhen, maa indfinde sig paa Pnyx!
Pølsekræmmeren (til Tilskuerne). Jeg Stakkel, ak, saa er det da forbi med mig!
I sit Hjem er Gubben der en meget dygtig Mand,
men strax saa snart han paa hin Stenbænk har sig sat,
han gaber i Vejret som en Figensnapperpog.
Kor. Nu maa du hejse hvert et Sejl, som Skuden din kan føre,
og bringe med dig fyrigt Mod, rænkefulde Taler,

Høstgren; ved Høstfesten i Oktober bares Oliegrene om; efter Festen ophængtes de over Husets Dør, hvor de hang til næste Aar. — Figensnapperpog, sigter til en lignende Leg som vor Biden til Bollen.

hvormed du slaar til Jorden ham; listig er jo Manden,
og véd at finde Udvej snart, hvor ingen Udvej anes.
Saa far med Stormens friske Kraft da vældig frem imod ham!
Dog tag dig i Agt, og før end han selv angriber dig, forekom du ham!
kast Bly-Delfinèr fra Toppen ned! læg Baaden klos paa Siden!

Pnyx.

Paflagoneren. Vor Herskerinde, den høje Athene, som naadig sørger for Staden,
jeg beder, at jeg, saa sandt som jeg er af alle Athenernes Folk her
den allerfortjenteste næst Lysikles og næst Salabakko og Kynna,
fremdeles, som hidtil, maa uden Arbejd i Prytanejon faa Føden.
(til Folk) Men hvis jeg dig hader og træder ej ene for dig til Kamp imod Fjender,
saa gid jeg forgaa! gid jeg saves i Stykker og skæres i Strimler til Skagler!

Pølsekræmmeren. Og jeg, o Folk, hvis ikke jeg elsker og agter dig højt, ha! saa gid jeg
maa hakkes itu og koges til Finker! Og hvis du endnu ikke tror mig,
saa gid jeg i dette Slagtertrug der maa mases med Løg og med Ost i!
og gid med en Kjødkrog i Pungen jeg flux til Keramejkos maa slæbes!

Paflagoneren. Hvor gaves der dog en Borger, o Folk, som mere dig elsked, end jeg gjør?
thi strax, saa snart jeg din Raadgiver blev, jeg skaffed dig vældige Midler
i Statskassen ind snart ved tvingende Magt, snart ved Trusler og snart ved at tigge,
uden Agt for nogen Enkeltmands Ret, naar dig jeg kunde behage.

Pølsekræmmeren. Men dette, o Folk, er dog ej noget stort; jeg selv vil gjøre det samme:
Jeg river en anden Brødet af Munden, og sætter det frem for din egen.
Men at han dig ej elsker og ej vil dig vel, det skal jeg nu først dig bevise,
og at han kun handler, som nu han gjør, for at varme sig selv ved din Kulild.
Ja, du, som mod Mederne kæmped ved Marathon for at forsvare din Hjemstavn,
og sejrende skaffed os Ret til vældig at fægte med brovtende Tunge,
at du paa de haarde Stene maa sidde, det agter han ikke det mindste.
Men jeg derimod, jeg har syet dette Bolster og bringer dig det. Nu saa rejs dig,

---

Bly-Delfiner, svære Blymasser, der i Slaget kastedes ned fra Ræerne.

og sæt dig saa blødt, at den Ven du ej trykker, som delto;
Salamisslaget!

Folk. Hvem er du, o Menneske? Vist nok en Spire du
af Harmodios' Stamme,
thi denne din Daad var ædel og smuk og folkevenlig i Sandh(

Paflagoneren. Hvor har dog de usleste Smigrerier nu ste
dig mod ham der saa venlig!

Pølsekræmmeren. Nej, du har netop ham fanget, du, v
uslere Madding end denne.

Paflagoneren. At ikke der findes en eneste Mand, c
bedre værner om Folket,
eller mere dig elsker end jeg, derpaa jeg sætter til Pant dig n
Hoved!

Pølsekræmmeren. Hvorledes? du elsker da Folket, c
som har set det at bo her i Tønder,
i Glenternes Reder, i Vagttaarne alt paa det ottende Aar, ud
Medynk?
Nej, du har pinet og plaget det grumt; selv Arkeptolemos, da h
var Bringer af Freden, forskød du, og hine spartanske Gesandt
som indbød
til Fredsunderhandlinger os, udjog du af Byen med Fodspa
for Rumpen.

Paflagoneren. Ja, saa skal Hr. Folk komme til at behers
al Hellas. Oraklet jo siger,
at en Gang han skal i Arkadien trone med fem Oboler sc
Dommer,
naar han kjæk holder ud. For Resten skal jeg ham tilstrække
føde og pleje,
og udfinde, hvor han, med Ret eller Uret, skal hente sig tren
Oboler.

Pølsekræmmeren. Nej, nej, du kæmper ej for, ved Ze
at han i Arkadien skal herske,
men for, at du selv kan plyndre og udsuge Byerne rundt, (
at han der
for Krigens Tummel og Taage skal ikke bemærke, hvor nedı
du handler,
men, omspændt haardt af Trængsel og Nød, kun gabe paa d
efter Krigssold.
Men kommer saa Folket igjen tilbage paa Landet og lever
Fred der,
og ved Vandgrød atter opfrisker sit Mod, og finder Behag i Olive
saa mærker det snart, hvad Goder du har frastjaalet det, (
med din Krigssold.
Saa kommer Bonden forbitret til Byen, og giver imod dig s
Stemme.
Det véd du, og derfor du skuffer ham, luller ham ind i Drømr
om dig kun.

Paflagoneren. Er det dog ej skjændigt, at sligt du sig
om mig og saa mig bagtaler

---

trende Oboler om Dagen var Dommernes Løn i Athen.

for Athenæerne selv og Hr. Folket, mig, som dog har ved Demeter
udvirket langt mere godt end Themistokles fordum for denne vor By her.

Pølsekræmmeren. »O Argos' Stad, o hør dog hans Ord!«
— Med Themistokles du vil dig maale?
Han gjorde vor snævre, smalhalsede By hel aaben og vid som en Vandskaal,
og efter at have beværtet den godt formæled han den med Piræevs,
saa, uden at skræmme de gamle Fisk, han skaffed endvidere ny.
Men du har villet hver Mand i Athen omskabe til Ravnekrogsborger
ved skillende Mur og Orakler, — ha du, som dig tør med Themistokles maale!
Se! han blev af Landet forjaget — men du, du spiser dig mæt i Akilsbrød.

Paflagoneren. Men er det dog ikke skjændigt, o Folk, at sligt jeg skal høre af ham der,
fordi jeg dig elsker?

Folk. Hold Munden du strax! hold op med den Skjælden og Smælden!
I alt for langsommelig Tid ubemærkt har du svigefuld ført mig bag Lyset.

Pølsekræmmeren. Ja, det er den nedrigste Karl, lille Folk! han gjør tusende Kjæltringestreger.
Naar søvnig du gaber, han plukker for sig
hvert Hjærteblad ud af Regnskabsmassen
og sluger det flux! saa øser han til sig
med begge Hænder af Statens Gods.

Paflagoneren. Gjør dig ikke for rask! Bevise jeg skal,
at tredive Tusend du stjaalet har.

Pølsekræmmeren. Hvad pludrer du der, hvad sludrer du der?
du, der stedse har tét dig som Gavtyv imod
Athenæernes Folk? Ja, jeg skal bevise,
ved Demeter, gid ellers paa Stedet jeg dø,
at fra Mitylene du modtog i Skjænk
af Miner vel firti og mere.

Kor (til Pølsekræmmeren). O du, som til det største Held er født for Jordens Sønner!
Jeg priser højt din rappe Mund! Holder saadan ud du,
saa bliver du i Hellas størst; ene vil du styre
vor Stad og hver en Forbundsmagt, højtstrækkende din Trefork,
hvormed i Larm og Bølgebrus du vinder rige Skatte.
Men lad ham nu ej slippe løs! han har jo givet blot sig;
med Lethed kuer du ham, du, med dine Kæmpelunger.

Paflagoneren. Nej, gode Folk, saa vidt er ej det kommet ved Posejdon!
Saa højberømmelig en Daad en Gang jeg har forøvet,

Akilsbrød, en Slags Kage, hvormed man opvartedes i Prytanejon.

at Munden jeg kan stoppe let paa alle mine Fjender,
saa længe som en Splint er til af Skjoldene fra Pylos.
Pølsekræmmeren. Ah, stop lidt her ved Skjoldene! Ord jeg har at sige.
Du havde jo dog ej behov, i Fald du elsker Folket,
at hænge dem i Templet op med alle deres Remmer.
Nej, det er kun et Kneb, o Folk, for at, i Fald du vilde
nu tugte denne Mand en Gang, det ej dig skulde lykkes.
Du ser jo, hvilken Hoben Folk af unge Garverlømler
der stimler om ham: nær ved dem bor Honningkræmmerlave
og Ostekræmmerne: det Pak, det stikker Hovedet sammen.
Og fnyser du en Gang og skotter hen til Ostrakismen,
saa ile de ved Nat af Sted og tage disse Skjolde,
og spærre hver en Adgang os til vore Forraadskamre.
Folk. O ve, jeg arme Mand! saa har de Remmer! — ha (Kjeltring!
hvor længe har du nu bedraget mig, du Folkesnyder!
Paflagoneren. O gode Mand, nej lad dig ej af denne Sladı daare!
Tro ej at finde bedre Ven end mig! jeg, som alene
har standset Sammensværgelsen; for mig kan intet skjules;
saa snart jeg mærked Mytteri, jeg strax tog paa at skrige.
Pølsekræmmeren. Med dig det gaar paa samme Vis, sc naar der Aal skal stanges.
Naar Vandet klart og roligt er, saa faar man aldrig noget;
men naar man rører op og ned fra Bunden af i Dyndet,
saa faar man Aal; og du gjør Fangst, naar Staten du forplumr
Hør sig mig blot en Gang: Ej sandt? du sælger mange Hude
har aldrig du foræret da af egen Drift en Skosaal
til ham, hvis Ven du kalder dig?
Folk. Nej aldrig ved Apollon!
Pølsekræmmeren. Har nu du lært at kjende ham? Jo, nej, se nu mig, du!
jeg et Par Sko har kjøbt til dig, og dem jeg her nu bringer.
Folk. Ja, ja! du er, det ser jeg nu, den bedste Ven af Folk
og den, som bedst er stemt imod vor Stad og mine Tæer.
Paflagoneren. Hvor harmeligt, at et Par Sko kan ha slig en Virkning,
og at du mine Tjenester forglemmer! det var mig dog,
som standsed Utugts Strøm, og strøg af Vælgerlisten Gryttos
Pølsekræmmeren. Er det ej harmeligt, at du vil va Rumpekiger,
vil kue Utugts fule Strøm? Det har du gjort alene,
fordi du ikke under dem paa Talerstol at stige.
Men skjønt nu denne Gubbe ser Hr. Folket uden Kjortel,
saa har du aldrig dog, endog om Vinteren, foræret
en Kappe ham. (til Folk) Men ser du, jeg, jeg giver dig nu denı
Folk. Nej, sligt faldt selv Themistokles ej nogen Tid i Sin
Et fiffigt Indfald var det jo vist ogsaa med Piræevs;
dog finder intet bedre jeg end det med denne Kappe.

Paflagoneren. Jeg stakkels Mand! du har mig ved dit Abespil til bedste.

Pølsekræmmeren. O nej! men som ved Drikkelag det gaar, naar nogen trængt er,
saa bruger jeg nu dine Kneb, som var det andres Tøfler.

Paflagoneren. Nej, du skal ej mig stikke ud i Smigrerier: Ser du,
jeg gi'er ham denne Kappe her — nu brist, du Skurk!

Folk. Ih, fy dog!
Pak du til Galgen dig, dit Bæst, den lugter jo af Læder.

Pølsekræmmeren. Den har han kastet om dig just med Hensigt dig at kvæle.
En Gang alt forhen har han lumsk dig efterstræbt: du véd jo,
hvor billigt Kjøb vi nylig fik paa Silfion.

Folk. Jeg véd det.

Pølsekræmmeren. Med Flid han just har faaet den saa lavt i Prisen trykket,
at ret man kunde proppe sig, og Dommerne derefter
i Heliæa skulde rent ihjel hverandre fise.

Folk. Ja, ved Posejdon, just det samme sagde mig en Møgbo.

Pølsekræmmeren. Saadan har I hverandre da ved Fisen malet brune.

Folk. Ja vist ved Zevs det var et Kneb af denne Malermester.

Paflagoneren. Med slige Narrestreger vil du, lumpne Karl, mig drille!

Pølsekræmmeren. Gudinden har befalet mig din Pral at overbyde.

Paflagoneren. Det skal du ej, thi jeg, o Folk, dig lover, at du daglig
foruden noget Arbejd dog skal faa dit Fadfuld Sportler.

Pølsekræmmeren. Men jeg dig giver den Krukke her og denne Lægesalve,
at du paa dine Ben dermed kan smøre dine Bylder.

Paflagoneren. Jeg dine Graahaar plukker ud, og gjør saa atter ung dig.

Pølsekræmmeren. Tag denne Haresvans, dermed at viske dine Øjne!

Paflagoneren. Naar du din Næse snyder, Folk, tør Fingren paa mit Hoved!

Pølsekræmmeren. O nej, paa mit!

Paflagoneren. O nej, paa mit!

(til Pølsekræmmeren)

Jeg gjør dig til en Trierark,
det koster dig din Ejendom:
Jeg giver dig et gammelt Skib,
og du skal aldrig Ende faa

Silfion, en afrikansk Plante, var et meget yndet Krydderi, men fremkaldte Vinde. — Møgbo, et Sogn i Attika hed Kopros (ɔ: Møg). — Denne Malermester ɔ: Kleon. — Trierark, de Borgere, hvem det paalagdes at udruste Flaaden; Staten leverede Skrog og Mast.

paa Udgift og Kalfatringer;
og jeg skal nok det mage saa,
at du en raadden Mast skal faa.

Kor. Se, hvor han spruder! — stands ham, stands!
han koger over — Brænde bort
fra Ilden! — øs saa væk
hans Trusel-Skum med Skeen der!

Paflagoneren. Ja, det skal du nok faa betalt,
naar Skatters Byrde trykker dig,
thi jeg skal sørge for, du paa
de riges Liste bliver sat.

Pølsekræmmeren. Jeg ej vil bruge Truselsord;
jeg ønsker dig kun dette: at
en Pandefuld af Blækfisk maa
for dig staa rygende, naar du
skal hen at tale for Milet,
for en Talent at tjene dig,
i Fald du vinder denne Sag,
og at du skyndsomst propper dig
med Fisken, at du komme kan
betids i Folkemødet hen;
men gid et Bud, før du har spist,
maa hente dig, og gid saa du,
for Talenten at faa,
maa dig forsluge og kvæles!

Kor. Ha, det er skjønt ved Zevs og Apollon og Demeter!

Folk. Mig synes ogsaa, at han ellers er en saa
agtværdig Borger, som der aldrig været har
blandt dem, man faar i Skokkevis for en Obol.
Men du, Paflager, har ved Hykleri mig sær
forbitret. Giv mig Ringen strax tilbage! du
er ej Forvalter mer!

Paflagoneren (giver ham Ringen). Se der! Men tro du mig:
Hvis mig du giver Afsked som Forvalter, vil
en anden større Skurk end jeg strax melde sig.

Folk. Men denne Ring — umuligt, nej, det er ej min;
den har jo, synes mig, et ganske andet Segl,
saa vidt jeg ser.

Pølsekræmmeren. Lad se! Hvordan var dit Segl da?

Folk. Et indbagt Figenblad med Oxe-Ister fyldt.

Pølsekræmmeren. Det staar her ej.

Folk. Ej Figenbladet? Naa hvad da

Pølsekræmmeren. En Maage paa en Sten højtskrigend
til Folk.

Folk. O fy! hvor slet!

Pølsekræmmeren. Hvad er det?

Folk. Væk med denne strax

Skeen, et af Pølsemagerens Redskaber. — Giv mig Ringen strax ti
bage, man brugte at forsegle Forraadskamrene.

ın min ej havde, nej, Kleonymos's Ring.

(giver Pølsekræmmeren en anden Ring.)

ıg denne her af mig, du! og forvalt mit Hus!

Paflagoneren. Nej, endnu ej, o Herre, jeg besværger dig,
r du har hørt Orakelsvarene om mig!

Pølsekræmmeren. Og dem om mig!

Paflagoneren. Ja, hvis du ham betror dig til,
a vil du blive flaaet.

Pølsekræmmeren. Betror du dig til ham,
a trækker han dig Huden over Ørene.

Paflagoneren. Hør: mine sige, du beherske skal en Gang
:n hele Jordkreds, smykket med en Rosenkrans.

Pølsekræmmeren. Og mine sige derimod, at hyllet i
ıldyret Purpurskrud, bekranst, i gylden Karm
u sejrrig skal forfølge Smikythe og Mand.

Folk (til Pølsekræmmeren). Saa gaa da, hent Oraklerne, at han, dèr staar,
ın høre dem!

Pølsekræmmeren. Ja nok!

Folk. Bring ogsaa dine, du!

Paflagoneren. Ja strax!

Pølsekræmmeren. Ja strax, ved Zevs! Der intet er i Vejen.

(begge gaa.)

Kor. Skjønt vil lyse den Dag en Gang
for dem alle, som her nu ere,
for enhver, som kommer herhid,
naar Kleon gaar til Grunde.
Dog har jeg hørt, at nogle Mænd,
som var ældre og vrantne Folk,
naar de i Rettergangs-Listen saa',
tvært imod have ytret,
at naar han ej saa mægtig var,
vilde Statsmagten savne haardt
tvende Sager til husligt Brug,
Morterstøder og Træske.
Ogsaa synes besynderlig mig
Svinesansen i hans Musik,
thi hver Dreng, som har søgt med ham
samme Skole, fortæller,
at han stemte sin Lyre kun
i den Tone, som Sølvet har,
hver en anden han agted ej.
Saa blev Læreren hidsig,
bød ham strax at pakke sig bort
som en Dreng, der ej anden Slags
Harmoni kunde fatte
end den, der klang af Kontanter.

(Paflagoneren og Pølsekræmmeren komme med store Pakker Orakelsvar.)

Kleonymos, en Demagog. — Smikythe, Smikythos var en ilde lidt,
ıtagne Gange anklaget og dømt Mand. Aristofanes gjør ham til Kvinde, fordi
. havde Ord for at være utugtig og kvindagtig. — Svinesansen, ɔ: det
ısikalske.

Paflagoneren. Se her, betragt! — Dog bringer jeg ej alle med.
Folk. Hvad er det der?
Paflagoneren. Orakler.
Folk. Alt det?
Paflagoneren. Undres du?
da har jeg dog, ved Zevs, endnu en Kiste fuld.
Pølsekræmmeren. Og jeg to Pakhuslejligheder og et Loft.
Folk. Naa, lad mig se! Af hvem er de Orakelsvar?
Paflagoneren. Af Bakis ere mine.
Folk. Saa? og dine da?
Pølsekræmmeren. Af Glanis, som til Bakis ældre Broder var.
Folk. Hvorom vel handle de?
Paflagoneren. Om Pylos, om Athen,
om dig, om mig, og kort om alle mulige Ting.
Folk. Og dine handle —?
Pølsekræmmeren. Om Athen, om Linsemos,
om Lakedæmon, om Makrel af sidste Fangst,
om dem paa Torvet, der sælge Mel med falske Maal,
om dig, om mig. — Lad ham i Nakken bide sig!
Folk. Velan, lad høre! Læser dem nu op for mig,
især det frydelige Spaadomskvad om mig,
hvordan jeg skal i Skyen svæve som en Ørn.
Paflagoneren. Saa hør da til, og skjænk mig din Opmærksomhed:
(læser)
»Agt, Erekthide, paa Spaadomsordenes Gang, som Apollon
lod i Lønhallen lyde højt fra den straalende Trefod.
Dig han bød at bevare den hellige Hund, hvastandet,
som for dig højtknurrende, frygtelig glammende skal dig
skaffe din Løn; og gjør du det ikke, saa gaar den til Grunde,
thi højt skriger omkring den en Vrimmel af nidsyge Krager.«
Folk. Nej, ved Demeter, jeg forstaar ej Meningen.
Hvad skal Erekthevs til og Krager og en Hund?
Paflagoneren. Jo ser du, jeg er Hunden, og for dig jeg gøer,
og Føbos bød dig at bevare mig, din Hund.
Pølsekræmmeren. Det har Oraklet ikke sagt; nej, denne Hund
begnaver dit Orakel ligesom din Grød.
Det rette Sagn om denne Hund det har jeg her.
Folk. Lad høre — dog vil først jeg tage mig en Sten,
at den Orakel-Hund skal ikke bide mig.
Pølsekræmmeren (læser). »Agt, Erekthide, paa Kerberos, Hunden, den Menneskeraner,
som med Halen logrende lurer paa dig, naar du spiser,
at den kan snappe dit Sul, naar anden Steds hen du mon gabe,
ogsaa i Stegerset lusker den ind uformærket om Natten,
slikker saa ret paa Hundevis alle Potter og Øer.«
Folk. Langt bedre, ved Apoll, o Glanis, lyder det.
Paflagoneren. Men, kjære, hør dog først, og afsig saa din Dom:
(læser)
»Hist i det høje Athen en Kvinde føder en Løve,

Erekthide, ɔ: Athenæer.

som mod utallige Myg en Gang for Folket skal kæmpe,
som om sin Yngel den værged: den maa trolig du vogte,
byggende Træmur omkring den og stærke jærnfaste Taarne«.
Du véd, hvad det betyder!

Folk. Ved Apollon, nej!

Paflagoneren. Jo, Guden siger klarligt: du skal vogte mig,
thi det er mig, som træder her i Løvens Sted.

Folk. Saa du Hr. Løve bleven er? Det saa' jeg ej.

Pølsekræmmeren. Ét i Oraklet han med Flid forklarer ej:
hvad nemlig Mur af Jærn og Træ betyde skal,
hvori dig Loxias har budt at vogte ham.

Folk. Hvad har da Guden ment med det?

Pølsekræmmeren. Han mener, du
skal slutte ham fra Top til Taa i Blokken fast.

Folk. Det Spaadomsord vil snart fuldbringes, tror jeg vist.

Paflagoneren (læser). »Aldrig ham tro! Hør, nidsyge Krager fælt skriger omkring dig.
Nej, elsk Høgen, idet du levende mindes, hvorledes
han i Bundter dig bragte de lakedæmoniske Gjedder!«

Pølsekræmmeren. Fik Paflagoneren Mod til sligt, var det vist i en Rus kun.
Kekropssøn, ubesindige! anser du det for en Stordaad?
»Kvinden bær vel en Byrde, naar Manden den lægger paa hende.«
Men ej kæmpe hun kan; thi Kampen bliver kun Krampe.

Paflagoneren. Men betænk dog Oraklet, som taler om Pylos for Pylos;
Her staar: »Pylos for Pylos« — —

Folk. Men hvad betyder »for Pylos?«

Pølsekræmmeren. Ret som Pylos, siger han, ta'r han hvert Vandkar i Badet.

Folk. Saa skal jeg ikke blive tvættet da i Dag.

Pølsekræmmeren. Nej, han har listet fra os hvert et Badekar.
Men end der er om hele Søkrigsvæsnet her
et Spaadomsord, som du maa agte nøje paa.

Folk. Jeg agter nøje paa. Læs nu, hvorledes jeg
skal først til alt mit Skibsmandskab faa Sold betalt.

Pølsekræmmeren (læser). »Vogt dig, Ægevs' Søn, at ej Hunderæven dig narrer,
lumsk af Sind og snarfodet, snedig og øvet i Rænker!«
Véd du, hvad dette betegner?

Folk. Filostratos Hunderæv kaldes.

Pølsekræmmeren. O nej! Nej, denne Karl forlanger stedse jo
Rapsejlere, for ved dem at presse Penge ud:
at nægte ham disse Skibe byder Loxias.

Folk. Hvordan kan dog en Sejler kaldes Hunderæv?

Pølsekræmmeren. Fordi en Sejler rap er, Hunden ogsaa rap.

Folk. Hvorfor føjes der endnu til Hunden Ræv?

Pølsekræmmeren. Med Ræve sammenlignes vore Orlogsfolk,

De lakedæmoniske Gjedder, Fangerne fra Sfakteria. — Filostratos, en berygtet Ruffer. — Hunderæv, »snedig Hund«.

fordi de rapse Druer, hvor de finde dem.
Folk. Ja saa!
Men Sold til disse Ræve, du, hvor ta'r vi den?
Pølsekræmmeren. Den skaffer jeg, og det endog til trer
Døgn. —
Hør dog først det Orakel, i hvilket Sønnen af Leto
byder dig, Krumstrup at undgaa, for ej af den at bedrages.
Folk. Hvad for en Krumstrup?
Pølsekræmmeren. Ih jo, saaledes betegner han rig
dennes krumme Haand, naar han gjentager: »Læg i min Kru
haand!«
Paflagoneren. Nej, han tyder den Sag ej rigtig; r
Føbos har rigtig
just ved Krumstrups Navn Diopejthes' Krumhaand betegnet.
Dog jeg ejer endnu om dig et Varsel bevinget,
hvordan en Ørn du bliver og hersker over al Jorden.
Pølsekræmmeren. Ogsaa jeg: Over Jorden til Rødha
Kyst skal du herske,
og i Ekbatana dømme, og gnaske sødt krydrede Kager.
Paflagoneren. Men jeg et Drømmesyn havde, jeg saa'
agtig Gudinden
over Folket at gyde af Fyldhornet Rigdom og Sundhed.
Pølsekræmmeren. Ja ved Zevs ogsaa jeg: jeg saa' livag
Gudinden
ned fra Borgen at vandre; paa Hjælmen sad hendes Ugle;
da gød udaf den bugede Krukke hun over dit Hoved
duftrig Ambrosia, men over hans der Hvideløgslage.
Folk. Hejsa! Hurra!
Nej, ingen er der dog saa vis, som Glanis er.
Se, nu betror jeg mig til dig, som her jeg er,
at lede Gubben og oplære ham igjen paa ny.
Paflagoneren. Men ej endnu, jeg beder dig, nej, bliv, ind
jeg Byg vil kunne skaffe dig og dagligt Brød!
Folk. Jeg lider ej at høre om det Byg: jeg er
saa tit jo bleven narret af dig og Thufanes.
Paflagoneren. Jeg bringer Melet fix og færdig dig i H
Pølsekræmmeren. Og jeg dig varme Vafler, vel tillavec
og friskstegt Sul: du strax kan sætte dig til Bords!
Folk. Saa gjører, hvad I har i Sinde da, nu strax!
og den af eder, som gjør alting bedst for mig,
til ham jeg overgiver Tøjlerne paa Pnyx.
Paflagoneren. Saa vil jeg først nu løbe hjem!
Pølsekræmmeren. Nej, jeg vil før
Kor. O Folk, hvilken herlig Magt
er lagt i din stærke Haand!
Dig frygter hver Jordens Søn
som mandhaftig Hersker.
Men let du forføres dog,

Diopejthes, en bekjendt Fanatiker, der havde en krum og stiv Haand.
Thufanes var Skriver ved det Kollegium, hvorfra Kornuddelingen foregik.

ved Smiger du fryder dig,
og snart du bedaares kan.
Naar én snakker dig Øret fuldt,
saa gaber du paa ham stift,
men Viddet er borte.

Folk. I har i Planeten ej
Vid skabt, naar I tror, at jeg
er fra min Forstand; nej, jeg
spiller Tosse med Forsæt.
Det morer mig justement
at skrige hver Dag paa Mad,
og gjærne jeg føde vil
én Herre, som plyndrer mig;
men har han saa proppet sig,
jeg prygler ham dygtig.

Kor. Det gjorde du meget vel,
naar al denne Finhed laa,
i Sandhed i al din Færd,
som selv du forsikrer,
og naar du saa fodrer dem
med Flid som Slagtofferdyr
paa Pnyx, og du siden, hvis
der mangler dig Sul maaske,
udtager den fedeste
og slagter til Maaltid.

Folk. Betragter kun mig, hvor klogt
jeg véd at besnære dem,
som tro, de ere fiffige,
og at de mig narre.
Jeg har dem i Øje skarpt,
men lader, som ej jeg ser,
de stjæle; men derpaa jeg
dem tvinger at opspy alt,
hvad mig de har stjaalet fra,
ved Stemmekrukkens Piller.

(Paflagoneren og Pølsekræmmeren komme med Madkurve.)

ıflagoneren. Gaa du nu hjem og læg dig!
Pølsekræmmeren. Gaa du selv, dit Skarn!
.flagoneren. O Folk! her har jeg siddet ganske færdig nu
ɜnge, for at gjøre dig til gode ret.
lsekræmmeren. Og jeg ti Gange, ja tolv Gange længer dog,
ɜend Gang og mange mange mange fler.
lk. Og jeg har ventet hundred Tusend Gang mer,
e Kram, ja mange mange mange fler.
lsekræmmeren. Véd du, hvad du skal gjøre nu?
Folk. Ja, sig mig det!
lsekræmmeren. Lad Skranken aabne sig for mig og denne der,
ɜddeløb om dig at gjøre vel!

---

d Stemmekrukkens Piller, ɔ: ved Lov og Dom.

Folk. O ja!
Paa Pladsen!
Paflagoneren. Her!
Folk. Nu løb!
Pølsekræmmeren. Du kommer ej foran!
Folk. Ja, mine Bejlere vil i Dag mig gjøre højst
lyksalig, eller og ved Zevs mig knuse rent.
Paflagoneren. Ser du? jeg bringer først herud til dig en Stol.
Pølsekræmmeren. Men ej et Bord: det bringer jeg dig allerførst.
Paflagoneren. Se her, jeg bringer dette lille Bygbrød dig;
det lavet er af Offermel fra Pylos bragt.
Pølsekræmmeren. Og jeg dig disse Skorper, som Athene selv
med egen Filsbens-Haand udhulet har til dig.
Folk. Højværdige, hvor maa den Finger være stor, du har!
Paflagoneren. Og jeg en Ærtemos saa dejlig gul og god;
den laved selve Pallas Pyloskæmpersken.
Pølsekræmmeren. O Folk! Gudinden aabenbart beskjærmer dig,
og holder over dig et Fad med Suppe fuldt.
Folk. Ja, mener du, at denne By vel kunde bestaa,
naar hun ej aabenlyst holdt over os sit Fad?
Paflagoneren. Se! disse Spegesild dig gav Hærskræmmersken.
Pølsekræmmeren. Og Tordnerdatteren dette Kjød i Suppe kogt,
og Kallunsmad og Kraas og udaf Bugen et Snit.
Folk. Ja, det var ret: hun mindedes sit Festgevandt.
Paflagoneren. Hjælmrystende hun bød dig denne Roe her
at spise, at med Kraft vi kunde Skibe ro.
Pølsekræmmeren. Tag ogsaa dette her fra mig!
Folk. Hvad skal jeg med
de Ribben vel?
Pølsekræmmeren. Med Hensigt har Gudinden sendt
til dine Orlogsskibe disse Ribber dig,
thi Flaaden ligger hende paa Hjærtet, det er klart.
Tag her og drik nu denne Blanding tre til to!
Folk (drikker). O Zevs, hvor sød! — tre Dele taaler den ret vel.
Pølsekræmmeren. Ja vist! Tritogeneja har den tredelt selv.
Paflagoneren. Tag nu et Stykke Smørdejgskage her af mig!
Pølsekræmmeren. Nej, tag af mig den hele store Kage her!
Paflagoneren (til Pølsekræmmeren). Men Hare har du ej at byde: det har jeg!
Pølsekræmmeren (afsides). O ve, o ve! hvor skal jeg faa en Hare fra!
O Sjæl, opfind dog nu en rigtig Snyderstreg!
Paflagoneren (viser Haren frem). Ser du, din Usselryg!
Pølsekræmmeren. Det er mig lige kjært! —
Men ser du der, der kommer de til mig —
Paflagoneren. Hvem da?

Disse Skorper, udhulede Brødstykker, der brugtes som Skeer.

Pølsekræmmeren. Gesandter er det, med Pungen fuld af Guld og Sølv.
Paflagoneren. Hvor? hvor?
Pølsekræmmeren. Hvad rager det dig? Lad du de fremmede gaa!
(snapper Haren.)
O lille Folk! ser du, den Hare bringer jeg!
Paflagoneren. Ak ve! min Ejendom du rapset har, du Tyv!
Pølsekræmmeren. Ja, ligesom Spartanerne ved Pylos du.
Folk. Ha, ha! hvor faldt du dog paa denne Tyvestreg?
Pølsekræmmeren. Indfaldet var Gudindens, Rapseriet mit.
Paflagoneren. Men jeg har selv den skudt, og jeg har selv den stegt.
Folk. Pak dig! Den, som beværter mig, kun den faar Tak.
Paflagoneren. O ve mig! ja i Frækhed han mig overgaar!
Pølsekræmmeren. Hvorfor afgjør du ej nu strax det Spørgsmaal: Hvo
af os er bedst mod dig og mod din Bug, o Folk?
Folk. Sig, hvad Bevis jeg føre skal, at Publikum
kan finde, at jeg dømmer eder viselig?
Pølsekræmmeren. Det skal jeg sige dig: Gaa hen og list dig til og tag
min Madkurv tavs, og undersøg, hvad der er i,
og Paflagonens, da skal du sikkert dømme ret.
Folk. Lad se! hvad er deri?
Pølsekræmmeren. Du ser ej, den er tom,
Farlille? — jo! — jeg har jo alting bragt til dig.
Folk. Ja, det er sandt, den Madkurv folkevenlig er!
Pølsekræmmeren. Men gaa nu ogsaa hen til Paflagonens Kurv! —
Naa, ser du?
Folk. Ah! ej, ej! helt fuld af lækre Ting!
Sik' et Uhyre af Kage han har gjemt for sig!
Til mig han gav kun denne lille bitte Bid.
Pølsekræmmeren. Saaledes har han ogsaa før behandlet dig;
han stedse gav kun lidet dig, af hvad han fik,
men dækked for sig selv de største Stykker op.
Folk (til Paflagonen). Saa har din Kjæltring snydt mig og bestjaalet mig?
mens jeg med Kranse og med Gaver lønned dig.
Pølsekræmmeren. Men det var stedse kun til Statens Gavn jeg stjal.
Folk. Strax ned med Kransen, du! at jeg kan sætte den
paa denne Mand!
Pølsekræmmeren. Ned med den strax, du Tyverad!
Paflagoneren. Nej aldrig, du! Jeg har et pythisk Varselsord,
som nævner den alene, jeg skal styrtes af.
Pølsekræmmeren. Ja, mit Navn nævner det, og ganske tydeligt.
Paflagoneren. Jeg vil dog prøve paa ved sikre Kjendetegn,
om Gudeordet rigtig passer sig paa dig,
og derfor vil jeg først nu spørge dig om ét:
Hør: hvilken Lærers Skole har du søgt som Dreng?

Pølsekræmmeren. I Slagterset ved Snudedrag jeg dannet bl
Paflagoneren. Hvad siger du? (afsides) Hvor gribe Gude
Ord min Sjæl!
Nu vel!
Hvad Kunstgreb lærte du hos Brydemesteren?
Pølsekræmmeren. At stjæle, sværge falsk, se frækt i Øjet hv
Paflagoneren. »O Føb' Apollon, Lykier, hvad vil du mig
Og hvilket Haandværk drev du da som voxen Mand?
Pølsekræmmeren. Jeg solgte Pølser og drev Utugt af og t
Paflagoneren. Jeg ulyksalige! — ak! jeg er tilintetgjort!
Et Halmstraa kun er Haabet, som jeg bygger paa!
Sig mig saa meget blot: om du paa Torvet drev
din Pølsehandel eller og ved Portene.
Pølsekræmmeren. Ved Portene, hvor al Slags Saltmad
til Fals.
Paflagoneren. Ve mig! saa er da Gudens Varselsord ful
bragt! —
(til Maskinmesteren)
Saa ruller mig nu ind, mig ulyksalige!
(tager Kransen af sig.)
O Krans! lev evig vel! — kun nødig skilles jeg
fra dig! — nu vil en anden snart besidde dig,
en større Tyv ej, men mer lykkelig maaske!
Pølsekræmmeren (hænger Kransen paa en Støtte). Hellener-Zevs,
dig tilkommer denne Krans!
Korfører. Hil dig, o Sejershelt, og glem ej nogen Tid,
at du ved mig blev Mand! — Jeg beder kun om lidt:
o lad mig blive, hvad Fanos var, din Skriverkarl!
Folk (til Pølsekræmmeren). Men sig mig nu dit Navn, du!
Pølsekræmmeren. Agorakrit
jeg har jo levet af Kiv og Strid paa Torvet her.
Folk. Til Agorakritos jeg nu betror mig da,
og overgiver denne Paflagon til ham.
Pølsekræmmeren. Og jeg, o Folk, ja, jeg skal trolig pleje d
og du skal tilstaa, at du ingen Mand har set,
som mente bedre det med Gabenæers By.
(begge gaa.)

Kor. »Hvad skjønnere kan man til Indgang
eller til Udgang besynge,
end de raskhenflyvende Hestes Betvinger?«
Mod Lysistratos ej Spot!
heller ej mod Thumantis Hjemløs, for ham
at krænke atter med Forsæt!
thi stedse han hungrer jo, kjære Apollon,
og med brændende Taarer
favnende dit Kogger i hellige Pytho
han beder om Frelse fra Mangel og Nød.

»O, Føb' Apollon o. s. v., Citat af Evripides. — Gabenæer (af at gab
ɔ: Athenæer. — Hvad skjønnere o. s. v., Begyndelsen af en Sang af Pind
— Lysistratos og Thumantis, to Personer, der ved uordentligt Levned hav
sat deres Formue til.

Korfører. Slette Mennesker at tugte, det fortjener ikke Had,
nej, det gjør hver Ædling Ære, naar man eftertænker ret.
Hvis den Mand, som ret fortjener ondt at høre af enhver,
selv var velbekjendt, jeg skulde aldrig nævne her en Ven.
Hædersmanden Arignotos er jo kjendt af hver og en,
som kun kjender hvidt fra sort og Folkesangens høje Kvad.
Men han har en Broder, som i Sind dog ej hans Slægtning er —
ham, Arifrades, den Kjæltring, som han netop være vil;
og han er ej blot en Skurk — det havde jeg ej nævnt en Gang —
heller ikke Ærkeskurk; nej, videre han bragte det:
han sin egen Tunge smitter skjændselfrækt i Vellysts Pøl,
og besudler Skjægget, mens han søler det i Skjøgeskjød,
digter Polymnester-Viser, omgaas med Oionikos.
Hvo der ej faar bitter Afsky for en saadan ækel Mand,
han skal aldrig drikke med os af den samme Drikkeskaal!

Kor. Jeg tit har i natlige Timer
dybt i Betragtning hensjunken
grublet over, hvoraf det kommer, at saa rædsomt
spise kan Kleonymos;
ja, man siger jo, at, naar han
faar en Bid ved Rigmands Bord,
viger han aldrig fra Brødkurven bort,
om end alle tilsammen ham bede:
Gaa nu, Ven, ved dine Knæ jeg beder,
gaa nu, og æd dog ej Bordet med!

Korfører. Orlogsskibene kom sammen for at holde Raad en Gang.
En af dem, som var den ældste, skal da have talet saa:
»Har I ej, o Piger, hørt, hvad i vor By der foregaar?
En, man siger, fordrer hundred af os mod Karthago sendt,
han, den lumpne Borgermand, den sure Sild Hyperbolos.«
Alle syntes, det var rædsomt, det var rent utaaleligt,
og nu sagde blandt dem én, som aldrig havde kjendt til Mænd:
Gud bevar' os! aldrig skal han mig befale — nej, saa vil
søndergnavet jeg af Orme raadne hen og ældes her —
heller ikke Orlogine Orlogsdatter, nej ved Gud,
saa sandt som jeg af Granetræ og Egeplanker tømret er.
Men er dette Folkets Vilje, raader jeg, vi sejle til
Thesevs' eller Evmeniders Tempel for at bede der.
Aldrig skal han som vor Fører spotte grinende vor By;
Nej, lad ham til Pokker sejle selv alene, om han vil,
og til Fartøj bruge Trug, hvori han bar sit Lampe-Kram!

Agorakritos (kommer). Hellig Tavshed! og vogter jer Mund! afhold jer fra Vidneforhører!
Og lukker nu strax hvert Domhus, som stedse har været til Lyst for vor By her!

Arignotos, en almindelig agtet Musiker, Broder til den foragtelige Arifrades. Polymnester, en Forfatter af utugtige Viser. — Orlogine Orlogsdatter, de græske Krigsskibe havde altid Kvindenavne.

Og over det nyfremblomstrende Held højttone de skuendes Lovsar
Kor. O Lysglans du for vort hellige Athen, du Øernes fı
sende Hjælper,
hvad lykkeligt Budskab bringer du vel, som vil fylde Byen m
Virak?
Agorakritos. Nu har jeg Hr. Folk kogt ung igjen
gjort ham fra hæslig til dejlig.
Kor. Hvor er han da nu, o du, som opfinder de underfulde
Kunster?
Agorakritos. Han bor i fiolbekranset Athen, hans o
ærværdige Hjemstavn.
Kor. Hvor kan jeg ham se? hvordan er han smykket? hv
ledes ser han vel ud nu?
Agorakritos. Saadan som en Gang, da han spiste sin M
med Miltiades og Aristides.
I snart skal ham se: alt knirke jo Forhallens Døre, som aab
(Akropolis ses.) sig for ham.
Nu jubler i Sky for det glansomstraalede, oldærværdige Athen
det højt beundrede, sanglovpriste, hvor Folket det herlige tron
Kor. O yppigglinsende Stad, fiolbekranste, livsalige Athen
o lad os ham se, ham dette vort Lands og Helleners Enevoldsher

(Hr. Folk kommer.)

Agorakritos. Der er han at se med Cikader i Haaret
iført gammeldags Festdragt;
af Stemmekugler han lugter ej mer, men af Fred, omduftet
Balsom.
Kor. Hil dig, du Konge af Hellas, o hil dig! vi alle h
fryder os med dig!
thi nu du i Sandhed dig viser vor By og Sejren ved Marath
værdig!
Folk. Min kjære Mand, kom nærmere, Agorakritos!
Du har jo kogt mig om og tjent mig meget brav.
Agorakritos. Men vidste du, din Stakkel, hvordan før du v
og hvad du gjorde, vilde du forgude mig.
Folk. Hvad gjorde jeg da før? og hvordan var jeg da?
Agorakritos. For det første, naar én i Folkemødet talte sa
»Hr. Folk, jeg er din Hjærtensven, jeg elsker dig,
jeg ene sørger for dig, raader til dit Vel;«
naar en begyndte sit Foredrag med disse Ord,
du baskede med Vingen, slog med Nakken.
Folk. Jeg?
Agorakritos. Derpaa han tog ved Næsen dig og gik sin V
Folk. Hvad siger du?
Det gjorde man ved mig? og jeg ej mærked det?
Agorakritos. Nej, dine Øren spændte du ved Zevs ret sc
en Solskjærm op, og slog dem atter sammen igjen.
Folk. Saa gammel og saa sindsvag var jeg bleven da?
Agorakritos. Ja vist ved Zevs! Naar tvende Talere havde ta
og den ene raadet Orlogsskibe at bygge, men
den anden helst at bruge alt til Dommerløn,

gik denne stedse af med Sejren over hin. —
Men hvorfor hænger du med Hov'det? er du forsagt?
Folk. Jeg skammer mig ved mine forrige dumme Fejl.
Agorakritos. Men du var selv ej Skyld deri, — tænk aldrig det!
men de, som saadan narred dig. Sig mig en Gang:
Hvis en krybende Fiskal der er, som siger saa:
»I, Dommere, vil ikke faa det tørre Brød,
hvis ej I dømme skyldig den indstævnte her;«
hvad vil du gjøre, sig mig, ved en slig Fiskal?
Folk. Saa løfter jeg ham højt og kaster dybt ham ned
i Svælget og hænger om hans Hals Hyperbolos.
Agorakritos. Det var en Gang dog rigtigt og fornuftigt talt. —
Men hvordan vil du ellers nu regere? tal!
Folk. For det første giver jeg hver Flaadens Rorkarl, strax
saa snart i Land de komme, deres fulde Løn.
Agorakritos. Saa gjør du mangt et ømsat Rumpestykke glad.
Folk. Dernæst skal ingen, som paa Borger-Listen staar,
for Gunst og Gave skrives ind paa andet Sted,
men han skal blive staaende, hvor først han var.
Agorakritos (afsides) Nu taber nok Kleonymos sit Skjold igjen.
Folk. Og ingen skjægløs skal paa Torvet tale mer.
Agorakritos. Men hvor skal Straton tale da og Klejsthenes?
Folk. De unge Fyre mener jeg, som samle sig
i Vellugtsboderne og sladre væk saadan:
»Ja, Fæax han er aandrig, har studert til Gavns:
han er ordflydende, han er skarpsluttende
og fyndsprogsmeddende og klar og slaaende
og herligt tæmmende de pøbellarmende.«
Agorakritos. Og du jo næseknepsende de sladrende.
Folk. Ved Zevs, nej, jeg vil tvinge hele Flokken til
at gaa paa Jagt og holde sig fra Lovgiveri.
Agorakritos. Tag da paa dette Vilkaar denne Feltstol her
og denne smukke Dreng, som bærer den for dig;
og har du Lyst, saa gjør ham selv til Feltstol kun!
Folk (sætter sig). Jeg lykkelige! saa sidder jeg igjen som før!
Agorakritos. Det skal du sige, naar Fredens Møer for treti Aar
jeg overgiver dig! — Her frem, I Fredsmøer, strax!
Folk. Højherlige Zevs! hvor skjønne! — O for Guders Skyld
maa jeg da leve med de smaa i treti Aar? —
Men hvor har du dem faaet?
Agorakritos. Jo, hin Paflagon
dem havde skjult der inde, saa du ej dem fik.
Men nu jeg overgiver dem til dig, at du
kan rejse med dem paa Landet.
Folk. Men den Paflagon,
som sligt har gjort, hvorledes vil du tugte ham?

Fæax, en af de mest ansete Talere.

Agorakritos. Det sker kun derved, at han min Haandtering faar.
Ved Porten skal han ene sælge Pølser nu,
som selv han makker sammen af Hunde- og Æsels-Kjød;
og drukken skal han skjændes med Gadetøjterne
og drikke Skyllevand fra Badehusene.

Folk. Du snildt har fundet paa den Tugt, han har fortjent:
at stimes omkring med Skjøger og med Badstuemænd.
Til Tak indbyder jeg til Prytanejon dig
og til det Sæde, hvor hint Afskum hidtil sad. —
Tag denne grønne Festdragt her, og følg mig saa!
Han der (peger paa Paflagoneren) skal bringes bort til sin Haandtering strax
til Skue for hver fremmed, som han drillet har.

Af Herodots Historie.

(Oversat af J. Borch.)

Slaget ved Thermopylæ.

(Syvende Bog.)

Kong Xerxes lejrede sig nu i den maliske Provins Trakinien, men Hellenerne ved Passet. Dette Sted bliver af de fleste Hellenere kaldet Thermopylæ, men af Indbyggerne og de omkringboende Pylæ. Her i disse Egne opsloge de deres Lejr hver paa sin Side; Kongen besatte hele den nordlige Side indtil Trakis, men Hellenerne den Del imod Sydøst og Sønden, som støder til denne Side af Fastlandet.

De Hellenere, som bleve her tilbage for at tage imod den persiske Konge, vare: tre Hundrede tungt bevæbnede Spartiatere, et Tusende tegeatiske og mantineiske Tropper, halvt af hver; hundrede og tyve Mand fra Orkomenos i Arkadien, og et Tusend fra den øvrige Del af Arkadien. Saa mange arkadiske Tropper var der. Fire Hundrede Mand fra Korinthos, to Hundrede fra Flius og firsindstyve fra Mykenæ. Disse vare mødte fra Peloponnesos, men fra Bøotien syv Hundrede Thespiere og fire Hundrede Thebanere.

Foruden disse vare de opuntiske Lokrere anmodede om at møde med deres hele Magt, og et Tusend Fokensere. Hellenerne havde nemlig selv kaldet dem til Hjælp og ladet dem sige ved Gesandter, at de vel selv vare komne som Fortropper for de andre, men de øvrige allierede vare hver Dag i Vente; fra Søsiden vare de sikre, da Havet blev bevogtet af Athenæerne, Ægineterne og de Nationer, der vare beordrede til at gjøre Tjeneste paa Flaaden; de havde altsaa intet at frygte. Thi, sagde de, det var ikke en Gud, men et Menneske, der agtede at overfalde Hellas. Men hverken var eller skulde der nogen Sinde være nogen dødelig, der jo sit hele Liv igjennem havde haft én eller anden Ulykke iblandt at drages med; men jo større Folk, desto større Ulykker. Det kunde derfor ikke fejle, at jo han, som var paa Marschen imod dem, maatte som et blot døde-

ligt Menneske komme til at se sig skuffet i sine store Forventninger. Da de hørte dette, ilede de til Trakis med Undsætning.

Disse Tropper havde hver sine særskilte Hærførere efter Stæderne, hvorfra de vare. Men den, som især havde den vigtigste Post og Overbefalingen over den hele Armé, var den lakedæmoniske Konge Leonidas, Anaxandrides' Søn, hvis Stammefædre i opstigende Linje vare: Leon, Evrykratides, Anaxandros, Evrykrates, Polydoros, Alkamenes, Teleklos, Arkelaos, Egesilaos, Doryssos, Leobotes, Ekestratos, Egis, Evrysthenes, Aristodemos, Aristomakos, Kleodæos, Hyllos, Herkules. — Denne Leonidas var, uden at han havde ventet det, bleven Konge i Sparta.

Thi da han havde to ældre Brødre, Kleomenes og Dorievs, var det langt fra ham, at han skulde have gjort sig Tanke om at kunne blive Konge. Men da Kleomenes var død uden mandlige Efterkommere, og Dorievs, der havde endt sine Dage paa Sikelien, ikke mere var til, var Kongemagten derved gaaet over til Leonidas, baade fordi han var ældre end Kleombrotos — denne var nemlig Anaxandrides's yngste Søn —, men desuden ogsaa fordi han var gift med en Datter af Kleomenes. Denne Mand gav sig nu paa Marschen til Thermopylæ efter at have udtaget de tre Hundrede Mand faste Folk, der alle havde Sønner. Foruden disse medtog han endnu de Thebanere, som jeg har talt om i min Optælling, under Anførsel af Evrymakos's Søn, Leontiades. Leonidas havde med Flid ikkun villet have disse Hellenere med, fordi man beskyldte dem stærkt for at hælde til Medernes Parti. Han opfordrede dem altsaa til at tage Del i Krigen for at erfare, om de vilde sende Tropper med eller aabenbar frasige sig Forbundet med Hellenerne. Men, uagtet deres Tanker stode anden Steds hen, sendte de dog Folk med.

Disse Tropper, som Leonidas havde med sig, lode Spartiaterne marschere i Forvejen, for at de andre allierede skulde, naar de saa' disse, give sig paa Marschen og ikke ligeledes slaa sig til Mederne, dersom de hørte, at de holdt sig tilbage. Nu for Øjeblikket var Festen Karnia dem til Forhindring, men, naar de havde holdt denne, vilde de siden lade en Garnison blive tilbage i Sparta og ile til Undsætning med deres hele Magt. Det samme havde ogsaa de øvrige allierede betænkt selv at ville paa deres Side gjøre, da Højtidelighederne i Olympia ligeledes vare indtrufne under disse Omstændigheder. Da de altsaa ikke troede, at Krigen ved Thermopylæ skulde være blevet saa hastig afgjort, sendte de blot Fortropperne. Saaledes havde altsaa disse betænkt at ville gjøre.

Da den persiske Konge havde nærmet sig til Passet, bleve Hellenerne ved Thermopylæ bange og raadsloge derfor om at drage bort. Den øvrige Del af Peloponnesierne formente nu, at man burde marschere til Peloponnesos, og holde Isthmen bevogtet. Men, da Fokenserne og Lokrerne vare meget urolige over dette Forslag, afgjorde Leonidas ved sin Stemme Sagen saaledes, at de skulde blive der til Stede og sende Gesandter til Stæderne med Anmodning om at sende sig Hjælpetropper,

eftersom de vare for faa til at kunne drive Medernes Armé tilbage.

Medens de raadsloge herom, sendte Xerxes en Spejder til Hest for at se, hvor mange de vare, og hvad de toge sig for. Endnu medens han var i Thessalien, havde han hørt, at et lidet Korps havde trukket sig sammen paa dette Sted under Anførsel af Lakedæmoniere og Leonidas, som var en Heraklide af Familie. Da Rytteren havde nærmet sig til Lejren, saa' han og undersøgte alting, kun ikke Lejren. Det var nemlig ikke muligt for ham at faa Øje paa dem, der havde Post inden for Muren, som de havde istandsat og bevogtede. Men dem, der vare udenfor og havde lejret sig foran Muren, saa' han. Just traf det sig, at Lakedæmonierne havde paa den Tid Post udenfor. Nogle af disse Mænd saa' han at brydes, medens andre kæmmede deres Haar. Over dette Syn faldt han i megen Forundring, erkyndigede sig om Tallet, og red, efter at have forskaffet sig Vished om alting, rolig igjen tilbage, da ingen forfulgte ham, og man slet ikke brød sig om ham. Da han var kommen tilbage, fortalte han Xerxes alt, hvad han havde set.

Da Xerxes hørte dette, kunde han ikke begribe den virkelige Hensigt dermed, at de belavede sig paa at ville af alle Kræfter myrde og ødelægge, om det endog skulde koste deres eget Liv. Han lod altsaa, da han fandt deres Opførsel latterlig, Demaretos, Aristons Søn, der befandt sig i Lejren, hente. Saa snart han var kommen, spurgte Xerxes ham, hvad alt dette skulde betyde, for at erfare, hvad Lækedæmonierne havde for. »Du har,« svarede han, »allerede forhen, da vi vare paa Marschen imod Hellas, forhørt mig om disse Mennesker, men haft mig til Latter, da du hørte mig fortælle, hvad jeg saa' vilde blive Udfaldet af dette Foretagende. Vel udsætter jeg mig for den største Fare ved at forfægte Sandheden imod dig, Konge! ikke desto mindre maa du atter nu høre den. Disse Mænd ere komne for at slaas med os om Passet, og derpaa belave de sig. Det er nemlig saaledes Skik hos dem, at de smykke deres Hoveder, naar de ville vove sig i Kamp paa Liv og Død. Vid derfor, Konge! at dersom du faar undertvunget disse, og hvad der endnu er tilbage i Sparta, gives der ingen Nation mere paa Jorden, der vil understaa sig at opløfte Haand imod dig; thi nu gaar du imod Hellas' ypperste Kongerige og tapreste Mænd.« Disse Ord vilde Xerxes paa ingen Maade tro, og spurgte derfor atter, hvorledes disse, der ikke vare flere, vare i Stand til at slaas med hans Armé. »Konge!« svarede han, »straf mig kun som et løgnagtigt Menneske, dersom dette ikke faar saadant Udfald for dig, som jeg siger.«

Uagtet disse Forestillinger kunde han dog ikke faa Kongen overtalt til at tro dette. Xerxes lod derfor fire Dage gaa forbi i den bestandige Forventning, at de skulde løbe deres Vej. Da de ikke droge bort, og han troede, at de bleve tilbage af kaad Ubesindighed, blev han forbitret og sendte paa den femte Dag mediske og kissiske Tropper imod dem med Befaling at gjøre dem til Fanger og bringe dem til ham. Da Mederne styrtede

ind paa Hellenerne, faldt mange af dem; Angrebet blev altsaa fornyet af friske Tropper, uden at disse trak sig tilbage, uagtet de lede et stort Tab. De gjorde det saaledes vitterligt for enhver, at der vel fandtes Mængde af Mennesker, men ikkun faa Mænd. Slaget varede en hel Dag igjennem.

Da Mederne vare haardt medtagne, trak de sig bort derfra, hvorpaa Angrebet blev i deres Sted fortsat af Perserne, de af Kongen saakaldte udødelige, under Anførsel af Hydarnes, da man troede, at i det mindste disse let skulde blive færdige med dem. Da ogsaa disse vare komne i Haandmænge med Hellenerne, gik det dem ikke bedre end de mediske Tropper, men netop lige saadan, eftersom de havde en snæver Plads at fægte paa, kortere Spyd end Hellenerne og ingen Lejlighed til at drage Fordel af deres Mængde. Lakedæmonierne fægtede priseligen; ikke alene udmærkede de sig i andre Henseender som erfarne Krigere fremfor de uerfarne Persere; men naar de vendte Ryggen, flygtede de i tæt sluttede Hobe. Saa snart Barbarerne saa' dem flygte, trængte de frem under Raab og Skraalen, men naar Lakedæmonierne vare indhentede, vendte de sig imod Barbarerne og nedlagde, efter at have gjort omkring, en utallig Mængde af Perserne. Ogsaa af Spartanerne faldt der nogle faa. Da Perserne ikke vare i Stand til at bemægtige sig Passet, uagtet deres igjentagne Forsøg derpaa ved Angreb dels med enkelte Troppekorpser, dels paa enhver anden Maade, trak de sig tilbage.

Under disse Angreb fortæller man, at Kongen, der saa' til, tre Gange skal være sprunget op fra sin Trone af Frygt for sine Troppers Skæbne. Dette var altsaa den Gang Udfaldet af Kampen. Dagen derefter fornyede Barbarerne Striden med samme Uheld. Thi, eftersom der var ikkun faa Folk, begyndte de Angrebet i Haab om, at disse vare saarede og ikke skulde være i Stand til endnu at gjøre Modstand. Ikke desto mindre fægtede Hellenerne, der vare ordnede hver paa sin Post og enhver Nation for sig, hver efter sin Tur, undtagen Fokenserne. Disse vare beordrede op paa Bjærget for at bevogte Fodstien. Da Perserne fandt, at det endnu ikke var anderledes end Dagen tilforn, trak de sig tilbage.

Medens Kongen var tvivlraadig, om hvad han skulde gribe til under disse Omstændigheder, kom en Malier, Efialtes Evrydemos's Søn, for at faa ham i Tale og gav ham, i Forventning at skulle faa en stor Belønning derfor, Underretning om Fodstien over Bjærget til Thermopylæ, hvorved han blev Anledning til de Helleneres Undergang, som dèr havde sat sig fast. Siden flygtede han til Thessalien af Frygt for Lakedæmonierne; men uagtet han var flygtet, udsatte Pylagorerne dog, medens Amfiktyonerne en Gang vare forsamlede ved Pylæ, en Pris paa hans Hoved. Senere kom han til Antikyra, hvor han blev dræbt af en Trikiner, Athenades, og belønnede Lakedæmonierne ham derfor. Saaledes omkom Efialtes nogen Tid efter, at dette var passeret.

Man har ogsaa en anden Fortælling, at det har været en Karystier, Onetes, Fanagores' Søn, og Korydalos fra Antikyra, der have forebragt Kongen dette og vist Perserne Vejen omkring Bjærget, som dog i det mindste jeg ingenlunde tror at være sandt, dels fordi man derved bør tage i Betragtning, at Hellenernes Pylagorer, som nødvendig maa have forskaffet sig den sikreste Underretning, udsatte Prisen, ikke paa Onetes og Korydalos, men paa Trakinieren Efialtes, dels da jeg véd, at dette var Aarsagen, hvorfor Efialtes flygtede. Thi vel var det muligt, at Onetes kan, uagtet han ingen Malier var, have kjendt Fodstien, saafremt han ellers har været meget bekjendt med Landet, ikke desto mindre er Efialtes dog sikkerlig den, der har ført dem paa Fodstien omkring Bjærget. Jeg erklærer altsaa ham for at være den skyldige.

I dette Efialtes' Tilbud fandt Xerxes Behag; han blev derfor saare glad og afsendte strax Hydarnes med hans underhavende Korps (de saakaldte udødelige). Disse rykkede ud af Lejren ved den Tid, da man tændte Lys. Denne Fodsti havde Landets indfødte, Malierne, opdaget, men derpaa siden tjent Thessalerne til Vejvisere imod Fokenserne den Gang, da disse havde betrygget sig imod fjendtligt Overfald ved at tilmure Passet. Allerede for saa lang Tid siden var den bevist at være unyttig for Malierne.

Beskaffenheden af denne Fodsti er saaledes: den begynder fra Floden Asopos, der løber igjennem Bjærghulingen. Saa vel Bjærget som Fodstien have samme Navn, Anopæa. Denne Anopæa strækker sig langs hen over Ryggen af Bjærget og hører op ved Alpenos, som er den første af Lokrernes Stæder paa den Side imod Malierne ved Klippen Melampygos kaldet, og Kerkopernes Tilholdssteder, hvor ogsaa det smalleste Sted er.

Ad denne saaledes beskafne Fodsti gik Perserne over Asopos, og marscherede den hele Nat igjennem med Øtæernes Bjærge paa højre og Trakiniernes paa venstre Haand. I Dagbrækningen vare de paa Toppen af Bjærget. Paa dette Sted af Bjærget havde, som jeg allerede forhen har anmeldt, tusende tungtbevæbnede Fokensere Vagt, saa vel for at forsvare deres eget Land, som for at bevogte Fodstien. Thi Passet nedenfor blev bevogtet af de før omtalte, men Fodstien over Bjærget havde Fokenserne af egen fri Vilje lovet Leonidas at holde Vagt over.

Saa snart Perserne vare komne her op, bleve de bemærkede af Fokenserne; thi under Opmarschen paa Bjærget vare de bestandig skjulte, eftersom dette var over alt tæt bevoxet med Egetræer. Det var paa den Tid blikstille Vejr, men da der opkom en stærk Larm, rimeligvis af Bladene, der laa strøede under Fødderne, løb Fokenserne til og iførte sig deres Vaaben, hvorpaa Barbarerne strax kom frem. Disse bleve forundrede ved at se Mænd iføre sig Vaaben, da de slet ikke havde ventet at finde nogen Modstand, men nu stødte paa en Krigshær. Hydarnes, der frygtede for, at Fokenserne vare Lakedæmoniere, spurgte nu Efialtes, fra hvad Land disse Tropper vare? Efter at have

faaet vis Underretning herom opstillede han Perserne til Slag. Da Fokenserne bleve stærkt og ideligt beskudte, flygtede de op paa Spidsen af Bjærget, eftersom de troede, at disse vare komne netop for at angribe dem, og belavede sig til en Kamp paa Liv og Død. Saaledes tænkte altsaa disse; men de Persere, som Efialtes og Hydarnes havde med sig, ilede ned af Bjærget uden at bryde sig om Fokenserne.

Spaamanden Megisties havde først, efter at have beskuet Offerdyrenes Indvolde, underrettet de Hellenere, der vare ved Thermopylæ, om det Nederlag, som forestod dem ved Dagens Frembrud; men da ogsaa Overløbere vare komne til, der havde anmeldt, at Perserne vare marscherede omkring (dette havde de, endnu medens det var Nat, bekjendtgjort), og endelig Hemeroskoperne kom tilløbende fra Bjærgspidserne, efterat det allerede var blevet lys Dag, holdt Hellenerne Krigsraad, men vare af ulige Meninger; nogle af dem paastode, at man ikke maatte forlade sin Post, men andre tværtimod. Efter at Raadet var holdt, skiltes de ad, hvorpaa nogle af dem droge bort og adspredte sig, hver til sine Stæder, men nogle af dem belavede sig paa at forblive hos Leonidas.

Man fortæller ogsaa, at Leonidas har selv sendt dem bort, af Omhyggelighed for, at de ikke skulde sætte Livet til, men at han selv og de hos ham tilstedeværende Spartiatere ikke have kunnet uden Skam forlade den Post, som de netop vare komne for at bevogte. Jeg er desuden langt mere tilbøjelig til at tro, at Leonidas har, da han mærkede, at de allierede vare trevne og uvillige til at tage Del i Farerne, befalet dem at marschere bort, men at han selv ikke har kunnet trække sig tilbage paa en anstændig Maade. Imidlertid forskaffede han sig et stort Navn ved at blive til Stede, og Sparta blev reddet fra sin Undergang. Thi da Spartiaterne strax i Begyndelsen af denne Krigs Udbrud raadførte sig med Oraklet desangaaende, havde Pythia svaret dem, at enten skulde Lakedæmon blive i Bund og Grund ødelagt af Barbarerne, eller deres Konge sætte Livet til. Dette Svar havde hun givet dem i sexfodede Vers saaledes lydende:

»I, det vidt sig strækkende Spartas Beboere! Enten
eders den store navnkundige Stad skal af Persei Sønner
styrtes, eller hvis ej, skal bittert lakoniske Grænse
Tabet begræde af den fra Herkules stammende Konge.
Ej det mod Oxers og Løvernes Styrke skal have at kæmpe;
Styrke han har jo som Zevs. Dog, siger jeg, ikke han skal den
have, før ganske han naar sig den ene af dem at tildele.«

Jeg er derfor mere tilbøjelig til at tro, at Leonidas, som overvejede dette og ønskede at forskaffe Spartiaterne alene Æren, har selv sendt de allierede bort, end at de, som droge bort, skulle have været uenige med ham og derfor paa en upassende Maade være bortmarscherede.

Desuden har jeg fundet et stærkt Bevis for min Mening deri, at Leonidas aabenbarlig har bortsendt ikke alene de øvrige Tropper, men ogsaa Spaamanden, som fulgte med dette Korps, *Akarnaneren* Megisties, der, efter som man siger, nedstammede

ι Melampus og af Offerdyrene havde forudsagt dem, hvad
dfald dette vilde faa, for at han ikke skulde sætte Livet til
ed dem. Dog forlod han dem ikke uagtet den erholdte Af-
:ed, men lod sin eneste Søn, der var fulgt med paa Toget,
jse bort.

De afskedigede Bundsforvandte droge nu bort i Følge
eonidas' Ordre. Thespierne og Thebanerne vare de eneste,
er forbleve hos Lakedæmonierne. Men af dem forbleve
hebanerne ikkun nødig og langt fra ikke med deres gode
ilje, men fordi Leonidas holdt dem tilbage, da han betragtede
em som Gisler; derimod bleve Thespierne ganske af egen fri
ilje, da de forsikrede, at de paa ingen Maade vilde drage bort
g forlade Leonidas og hans Folk; ved deres Tilstedeblivelse
ıtte de Livet til med dem. Demofilos, en Søn af Diadromes,
ır deres Anfører.

Efter at Xerxes havde ved Solens Opgang frembragt Drik-
ret, tøvede han i nogen Tid indtil midt op paa Formiddagen,
r end han begyndte at nærme sig. Dette var nemlig saaledes
ıanstaltet af Efialtes; thi Nedgangen af Bjærget var stejlere
g Pladsen langt kortere end Omvejen og Opgangen. Nu rykkede
arbarerne frem under Anførsel af Xerxes; men Hellenerne
nder Leonidas vare, som gaaende den visse Død i Møde,
ıarscherede langt mere end fra Begyndelsen af ud til den
redere Del af Passet, da den befæstede Mur tjente til Beskyt-
:lse; de vovede sig derfor i de forrige Dage ikke uden for de
angere Steder, hvor de sloges. Nu denne Gang kom de uden
or Snævringerne i Haandmænge med Barbarerne, hvoraf en
tor Mængde faldt. Anførerne for de mindre Afdelinger stode
emlig bag ved og tvang ved Svøbeslag enhver Mand til at
ykke bestandig fremad. Mange af dem styrtede i Havet og
mkom; endnu langt flere bleve levende nedtraadte af hver-
ndre. Dog brød man sig ikke om Tabet. Thi, eftersom
Iellenerne vidste, hvad Nederlag der vilde blive anrettet paa
lem af de Tropper, som vare marscherede omkring Bjærget,
edbleve de at anvende deres yderste Kraft imod Barbarerne
ed at myrde som fortvivlede Mennesker.

De fleste af dem havde allerede den Gang faaet deres Spyd
ønderbrudte og huggede derfor med Sværd ned imellem Per-
erne. I denne Kamp faldt ikke alene Leonidas efter at have
ıdmærket sig ved fortrinlig Tapperhed, men tillige med ham
gsaa andre berømte Spartiatere. Om disse brave og tapre Mænds
Navne har jeg forskaffet mig Kundskab; dog har jeg ogsaa faaet
lle de tre Hundredes Navne at vide. Men ogsaa af Perserne
ıldt der mange udmærkede Mænd, hvoriblandt, foruden andre,
o af Darios's Sønner med Artanes' Datter Fratagune, Abro-
omes og Hyperanthes. Denne Artanes var Broder til Kong
Darios, og en Søn af Hystaspes, Arsames's Søn. Ved at gifte
in Datter med Darios havde han tillige overdraget ham alt,
vad han ejede, da hun var hans eneste Barn.

Xerxes mistede altsaa her to Brødre, som faldt i Slaget.
Ien om Leonidas's Lig opstod en haard Kamp imellem Per-

serne og Lakedæmonierne, indtil Hellenerne efter fire Gange at have slaaet Fjenderne paa Flugt, havde faaet det trukket bort. Denne Fordel varede ved, indtil de, som Efialtes havde med sig, vare komne. Saa snart Hellenerne hørte, at disse nærmede sig, forandrede Kampen sig; de vege nemlig tilbage til den snævre Del af Passet og toge alle, undtagen Thebanerne, efter at være passerede Muren forbi, Post i en tæt sluttet Klynge paa Højen. Denne er ved Indgangen, hvor nu Sten-Løven findes opsat til Erindring om Leonidas. Medens de paa dette Sted værgede for sig, dels med Sværd, hvo der endnu havde noget, dels med Næver og Tænder, bleve de tildækkede med Kastevaaben af Barbarerne, hvoraf nogle rykkede frem lige ind paa dem, efter at have nedbrudt den befæstede Mur, medens andre havde indsluttet dem rundt omkring paa alle Sider.

Uagtet Lakedæmonierne og Thespierne førte sig saa vel op, fortæller man dog, at Spartiateren Dienekes skal især have udmærket sig ved sin Kjækhed. Da denne Mand, endnu før Slagets Begyndelse med Mederne, havde hørt en Trakinier sige, at naar Barbarerne afskøde deres Buer, vilde Solen blive formørket af Pilenes Mængde, saa talrige vare de, forsikrer man, at han skal, uden at være bleven forfærdet derover eller bryde sig om Medernes Mængde, have svaret, at han fandt alt det, som den fremmede Trakinier bebudede dem, at være meget godt, saafremt han, naar Mederne bedækkede Solen, kunde komme til at slaas med dem i Skygge, og ikke i Solheden. Ved disse og andre deslige mindeværdige Træk paastaar man, at Lækedæmonieren Dienekes skal have gjort sit Navn udødeligt.

Næst efter ham fortæller man, at to lakedæmoniske Brødre, Alfeos og Maron, Orsifantos' Sønner, have udmærket sig. Iblandt Thespierne gjorde en Mand ved Navn Dithyrambos, Harmatides' Søn, sig især berømt.

Over disse, der bleve begravede paa selv samme Sted, hvor de vare faldne, og over dem, der vare døde, før end de, som Leonidas bortsendte, droge hjem, blev følgende Gravskrift sat:

Mod tre Hundrede Tusende Mand her fægtede tappert
fire Gang' Tusende Mand fra den pelopiske Ø.

Denne Indskrift blev sat over dem alle; men over Lakedæmonierne især blev sat:

Fremmede Vandrer! beret Lakedæmons Beboere: her vi
lagdes, fordi vi adlød deres befalende Ord!

Dette var over Lakedæmonierne, men over Spaamanden saaledes:

Minde til Hæder for gjæve Megistes, som Mederen fordum,
efter at være passeret Sperkios-Floden, dræbte.
Skjønt, som Spaamand, Dødsengelens Komme nøjagtig han vidste,
Spartas Anførere dog forud han ikke forlod.

Indskriften over Spaamanden undtagen, er det Amfiktyonerne, *der have* hædret disse med Støtter og Indskrifter. Den over

ɔaamanden Migisties satte Simonides, Leoprepes' Søn, for Venabs Skyld.

Man fortæller, at to af disse tre Hundrede Mand, Evrytos g Aristodemos, da det stod i deres egen Magt, saafremt de ıvde været enige, enten begge at redde sig til Sparta, efterɔm de vare afskedigede fra Lejren af Leonidas og laa haardt ıgrebne af Øjen-Svaghed i Alpenø, eller i det mindste, dersom e ikke vilde drage tilbage, at sætte Livet til med de andre — ıgtet det stod i deres egen Magt at gjøre én af disse to Dele, ke have villet enes med hverandre, men haft hver sin forskjelge Mening, og at Evrytos, da han hørte, at Perserne vare ıarscherede omkring, har forlangt sine Vaaben og, efter at ave iført sig disse befalet Heloten at lede sig hen til de ridende. Efter at have ført ham paa Vej skal denne hans eder være flygtet bort, men han selv have sat Livet til, da an var stødt paa Hoben, medens Aristodemos var bleven tilage af Fejghed. Dersom det nu havde været Tilfældet, at ıristodemos ene var for Sygdoms Skyld vendt tilbage til Sparta, ller at de begge vare fulgtes ad, tror jeg næppe, at Spartiaterne ilde have baaret nogen Vrede til dem derfor, men nu, da den ne havde sat Livet til, medens den anden har søgt at redde sit, agtet han havde samme Grund, kunde det ikke være andet, nd at de jo maatte blive højlig forbitrede paa Aristodemos.

Nogle fortælle altsaa, at Aristodemos har reddet sit Liv paa enne Maade og ved dette Paaskud Derimod sige andre, at, a han var sendt bort som Bud fra Lejren, har han, uagtet det tod i hans Magt at kunne komme tids nok, medens Kampen ndnu stod paa, ikke villet dette, men er bleven frelst ved at pholde sig under Vejs. Derimod siger man, at den, der var fsendt tillige med ham, skal have indfundet sig ved Slaget og at Livet til.

Da Aristodemos var kommen tilbage til Lakedæmon, maatte ıan høre Bebrejdelser og blev behandlet som et æreløst Menneske. Til Forhaanelse maatte han taale, at ingen Spartiater vilde bede ıam om Ild eller give sig i Samtale med ham, men at man af ipot kaldte ham Kujonen Aristodemos. Dog skilte han sig i Slaget ved Platæa ganske ved den ham tillagte Brøde.

Man fortæller ogsaa, at en anden af disse tre Hundrede, 'ed Navn Pantites, skal være sluppet levende derfra, da han var endt som Bud til Thessalien, men siden have hængt sig, da an, efter at være kommen tilbage til Sparta, blev behandlet ıed Foragt.

De Thebanere, som Leontiades havde under sin Overbefaling, egtede vel imod Kongen, saa længe de vare i Følge med Hellenerne, fordi de vare tvungne dertil; men da de saa', at Perserne fik Overmagten, og de, ved at de Hellenere, som Leonidas avde med sig, ilede op paa Højen, bleve skilte fra disse, ærmede de sig med udstrakte Hænder til Barbarerne og sagde, vad ogsaa var aldeles sandt, at de baade holdt med Mederne, g havde været iblandt de første, der gave Kongen Jord og and, men at de vare komne til Thermopylæ, fordi man havde

tvunget dem dertil, og uskyldige i det Nederlag, som Kongen havde lidt, saa at de reddede sig ved denne Undskyldning, da de ogsaa havde Thessalerne til Vidner paa disse deres Ord. Dog slap de i det mindste ikke i enhver Henseende godt derfra. Thi da Barbarerne havde faaet fat paa dem, der vare komne, dræbte de endog nogle af dem, der havde nærmet sig, men paasatte, efter Befaling fra Xerxes, de fleste af dem Kongens Mærke, hvoriblandt allerførst Anføreren Leontiades. Dennes Søn Evrymakos dræbte Platæerne siden, da han med fire Hundrede Thebanere under sin Anførsel havde bemægtiget sig deres Stad.

Saaledes faldt Slaget ved Thermopylæ ud for Hellenerne. Xerxes lod nu Demaretos kalde og begyndte sin Tale til ham med følgende Spørgsmaal: »Demaretos! du er en brav Mand. Dette har jeg faaet sandfærdigt Bevis for; thi alt, hvad du har sagt, er bleven bekræftet af Udfaldet. Sig mig altsaa, hvor mange der endnu ere tilbage af Lakedæmonierne, og hvor mange af dem ere saa gode Krigere, eller om de endog alle ere det.« »Konge!« svarede han, »Antallet af Lakedæmonierne tilsammen er meget stort, og deres Stæder ere mange. Den nøjere Oplysning, som du ønsker dig herom, skal du erholde. Sparta ligger i Lakedæmonien og er en Stad paa omtrent otte Tusende Mand; men alle disse ligne dem, som her have fægtet. De andre Lakedæmoniere kunne jo sagtens ikke sættes i Ligning med dem, men ere desuagtet tapre.« »Demaretos!« svarede nu Xerxes, »hvorledes skulle vi med mindst Besværlighed faa undertvunget disse Mænd? velan! forklar mig dette! Thi eftersom du har været deres Konge, maa du være nøje underrettet om deres Anslag.«

»Konge!« svarede han, »eftersom du behager at ville høre mit Raad, er det min Pligt, at oplyse dig om, hvad der er det bedste. Mit Ønske er, om du vilde sende tre Hundrede Skibe af Flaaden til den lakoniske Kyst. Ikke langt derfra ligger en Ø, ved Navn Kythera. Om denne har en af vore viseste Mænd, Chilon, paastaaet, at det vilde være langt fordelagtigere for Spartiaterne, dersom den var sunken ned til Havets Bund, end at den laa der, da han bestandig ventede, at et eller andet saadant Anslag imod dem, som det, jeg her taler om, skulde en Gang derfra blive udført, ingenlunde fordi han havde forudset dit Tog, men fordi han frygtede for ethvert lignende Angreb fra Søsiden. Lad dem altsaa ved et Overfald fra denne Ø jage en Skræk i Lakedæmonierne. Naar de have Krigen for Døren og inden for deres egne Grænser, behøver du ikke at frygte for dem, at de skulle komme det øvrige Hellas til Hjælp, naar dette efterhaanden bliver besat af Landarmeen. Men naar den øvrige Del af Hellas er bragt under Aaget, vil det ene tilbageblivende Lakonien ikke være i Stand til at udrette store Ting. Dersom du ikke gjør dette, da vid, at du vil have følgende at forvente: der er en snæver Landstrimmel ved Peloponnesos; da alle Peloponnesierne have sammensvoret sig imod *dig,* maa du paa dette Sted forvente dig en anden endnu langt

ırdere Kamp, end den, som du har haft. Men dersom du ger, hvad jeg nu har tilraadet, vil du erholde baade Isthmen Stæderne uden Sværdslag.«

Xerxes's Broder, Akæmenes, der havde Overbefalingen over ıaden og var til Stede ved denne Samtale, men frygtede for, Kongen skulde lade sig overtale til at iværksætte dette, tog Ordet og sagde: »Konge! jeg ser, at du laaner Øre til en ınds Tale, der misunder dig din Lykke eller vel endog har i ıde at forraade dine Anliggender. Dette er jo endog den nindelige Tænkemaade hos Hellenerne: de misunde den lykkee, men hade enhver Overmand. Dersom du under de nærærende Omstændigheder, efter at fire Hundrede Skibe have t Skibbrud, endnu skulde faa i Sinde at sende tre Hundrede rt fra Flaaden for at krydse omkring ved Peloponnesos, ville enderne blive dig voxne i Kampen. Men dersom Flaaden forıver samlet, vil den blive uovervindelig for dem; de ville endog t ikke kunne gjøre den Modstand. Baade maa Landarmeen ınne have Hjælp af den hele Flaade, og denne igjen af Landmeen, ved at følges ad. Men dersom du vil skille dem fra erandre, kan hverken du være til Nytte for Skibene, heller ke disse for dig. Bring ikkun dine egne Sager i god Orden, lad det være din faste Beslutning ikke at bryde dig om endernes Anliggender, hvor hen de ville flytte Krigen, hvad ville foretage sig, eller hvor mange de ere. Det kan jo være ık, at de i det højeste selv ene sørge for deres egne Sager, esom vi for vore. Men dersom Lakedæmonierne vove sig i ag med Perserne, ville de ikke faa det Saar lægt, som de lig have faaet.«

»Akæmenes!« svarede nu Xerxes, »jeg tror, at du har Ret, vil følge dit Forslag. Demaretos siger, hvad han tror at ere fordelagtigst for mig, uagtet hans Raad er ikke saa godt m dit. Thi jeg kan i det mindste ikke antage det, at han ulde mene det ilde med mine Sager, naar jeg overvejer Tingen a vel efter, hvad han før sagde, som efter den virkelige Sandd, at den ene Borger er misundelig over, at det gaar den ıden vel, og bærer hemmeligt Nag til ham; heller ikke tror g, at den ene Borger vilde, naar en anden raadførte sig med ım, tilraade, hvad han ansaa for at være fordelagtigst for ham, ed mindre han ellers maatte være en særdeles retskaffen Mand; en saadanne ere sjældne. Derimod er den ene Ven aldeles ngiven for den andens Held og vil, dersom han bliver raadurgt, sikkert give de bedste Raad. I Følge deraf befaler jeg tsaa enhver for Fremtiden at afholde sig fra at tale ilde om emaretos, da han er min Ven.«

Efter at have sagt dette gik Xerxes omkring imellem de de og gav Befaling at skære Hovedet af Leonidas, men rsfæste Kroppen, da han havde hørt, at han havde været akedæmoniernes Konge og Anfører. Foruden mange andre jendsgjerninger overbeviser tillige dette mig især om, at eonidas har, medens han levede, været den, paa hvem Xerxes ır fremfor alle andre været mest forbitret; thi ellers vilde han

vist ikke have ladet en saa ugudelig Handling udøve paa ham efter Døden; thi af alle dem, som jeg kjender, have især Perserne for Skik at hædre tapre Krigere. Denne Befaling blev derpaa bragt i Udførelse af dem, som vare beordrede dertil.

Slaget ved Salamis.

(Ottende Bog.)

Da Hellenernes Sømagt var gaaet fra Artemision, lagde den sig, i Følge Athenæernes Begjæring, ved Salamis. Aarsagen, hvorfor de især havde anmodet dem om at lægge sig ved Salamis, var, for at de selv kunde bringe Børn og Koner bort fra Attika i Sikkerhed, men tillige for at kunne raadføre sig om, hvad der maatte være for dem at gjøre. Thi under de nærværende Omstændigheder maatte de nødvendig holde Raad, da de vare skuffede i deres Formening. De havde nemlig troet at skulle i Bøotien have fundet Peloponnesierne lejrede med deres hele Magt for at standse Barbarerne, men intet deraf fundet; tvært imod hørte de, at Peloponnesierne søgte at befæste Isthmen og lode det være sig især magtpaaliggende at redde og forsvare Peloponnesos, uden at bryde sig om den øvrige Del af Hellas. Saa snart de altsaa havde hørt dette, havde de anmodet dem om at forblive ved Salamis.

Da den øvrige Del af Flaaden havde lagt sig for Anker ved Salamis, men Athenæerne ved deres eget Land, lode de strax efter deres Ankomst ved en Herold bekjendtgjøre, hvorledes enhver Athenæer kunde faa reddet sine Børn og Husfolk. I Anledning deraf sendte de fleste dem til Trøzene, men nogle til Ægina, andre til Salamis. Disse ilede de med at faa bragt i Sikkerhed for at følge Oraklets Advarsel, dog især ogsaa af følgende Aarsag: Athenæerne fortælle, at en stor Slange, der bevogter Borgen, skal opholde sig i Helligdommen. Dette sige de, men desuden, at de bestandig, naar den er der, hensætte maanedlig Underholdning for den; denne Maanedskost er tillavet af Honning. Hele den forbigangne Tid igjennem var denne Honningføde bleven fortæret, men nu den Gang slet ikke rørt. Da Præstinden havde bekjendtgjort dette, vare Athenæerne saa meget desto mere beredvillige til at forlade Staden, da endog Gudinden selv havde forladt Borgen. Efter at have bragt alting i Sikkerhed sejlede de hen til Flaaden.

Saa snart de fra Artemision havde ankret ved Salamis, strømmede ogsaa Hellenernes øvrige Sømagt, som erholdt Efterretning herom, der hen fra Trøzene. Den havde nemlig forhen faaet Befaling at samles i Trøzeniernes Havn, Pogon. Her vare altsaa langt flere Skibe samlede, end de, der fægtede ved Artemi-

sion, og fra endnu flere Stæder. Den højstkommanderende over disse Skibe var endnu den samme, der havde haft Overbefalingen ved Artemision, Spartaneren Evrybiades, Evryklides's Søn, uagtet han dog ikke var af kongelig Familie. De allerfleste Skibe og bedste Sejlere havde Athenæerne leveret.

Den her forsamlede Sømagt bestod af følgende: Fra Peloponnesos: Lakedæmonierne, som leverede sexten Skibe; Korinthierne: samme Antal som forhen ved Artemision; Sikyonierne: femten Skibe; Epidavrierne: ti; Trøzenierne: fem; Hermionerne: tre: disse, der, saa nær som Hermionerne, vare af dorisk og makedonisk Herkomst, vare dragne ud fra Erineos, Pendos, men sidst fra Dryopis. Men Hermionerne ere Dryoper, som Herkules og Malierne havde fra det nu saa kaldte Doris. Disse udgjorde den peloponnesiske Styrke.

De fra Fastlandet udenfor vare: Athenæerne, der, lige med alle de andre, leverede selv alene hundrede og firsindstyve Skibe. Thi ved Salamis toge Platæerne ikke Del med Athenæerne i Søtræfningen af følgende Aarsag: Da Hellenerne droge bort fra Artemision, gik Platæerne, da de vare ved Kalkis, i Land paa den lige overfor liggende Kyst af Bøotien og gave sig i Færd med at bortflytte deres Familier. Medens de vare beskjæftigede dermed for at redde disse, sejlede den øvrige Del af Flaaden fra dem. Saa længe Pelasgerne vare i Besiddelse af det nu saa kaldte Hellas, bleve Athenæerne kaldte Kranaer, endskjønt de vare Pelasgere; under Kong Kekrops fik de Navn af Kekropider; da Erekthevs havde faaet Regeringen, forandrede de Navnet til Athenæere; men da Xuthos' Søn Ion var blevet deres Krigshøvding, kaldtes de Ionere efter ham.

Megarerne leverede samme Kontingent som ved Artemision; Amprakioterne bragte syv Skibe til Undsætning; men Levkadierne, som ere en dorisk Nation fra Korinthos, tre Skibe.

Af Øboerne leverede Ægineterne tredive Skibe. Foruden disse havde de endnu andre fuldbemandede Skibe, men med dem bevogtede de deres eget Land. I Søslaget ved Salamis fægtede de med tredive af de bedste Sejlere. Ægineterne ere Dorier fra Epidavros. Øen blev forhen kaldet Ønone. Næst efter Ægineterne leverede Kalkiderne de samme tyve, og Eretrierne de samme syv Skibe, som ved Artemision. Disse ere Ionere. Dernæst leverede Keerne de samme Skibe; dette er en ionisk Nation fra Athenen. Naxierne leverede fire Skibe; vel havde Indbyggerne, ligesom de andre Øboere, afsendt dem til Mederne; men, uden at bryde sig om Ordren, droge de hen til Hellenerne efter Tilskyndelse af Demokritos, som var en anselig Mand iblandt Borgerne, og den Gang Trierark. Naxierne ere Ionere og nedstamme fra Athenen. Styreerne leverede de samme Skibe som ved Artemision; men Kythnierne ikkun ét Skib, saa og et paa halvtredsindstyve Aarer. Begge disse Nationer ere Dryopere. Ogsaa Serifierne og Sifnierne og Malierne gjorde her Krigstjeneste; disse vare nemlig de eneste iblandt Øboerne, der ikke havde givet Barbarerne Jord og Vand.

Alle disse, der boede inden for Thesproterne og Floden Akeron, vare med paa Flaaden. Thesproterne ere nemlig Naboer til Amprakioterne og Levkadierne, som vare de længstbortliggende af dem, der gjorde Krigstjeneste her ved Salamis. Af de uden for disse Nationer boende vare Krotoniaterne de eneste, der sendte det betrængte Hellas Hjælp i Farens Tid med ét Skib under Overbefaling af en vis Fayllos, som tre Gange havde vundet Prisen i de pythiske Lege. Krotoniaterne nedstamme fra Akæerne.

De andre Nationer, som vare her ved Flaaden, havde medbragt treradaarede Skibe, men Malierne, Sifnierne og Serifierne Skibe paa halvtredsindstyve Aarer; nemlig: Malierne, der nedstammede fra Lakedæmon, to; Sifnierne og Serifierne, som ere Ionere fra Athenen, hver Nation ét Skib. Det hele Antal af Skibe, foruden dem paa halvtredsindstyve Aarer, beløb sig til tre Hundrede og otte og halvfjerdsindstyve,

Da Anførerne fra de omtalte Stæder vare komne sammen ved Salamis, holdt de Raad med hverandre, hvorved Evrybiades foreslog, at enhver, som vilde, skulde frit ud sige sin Mening om, ved hvilket Land af dem, som de endnu vare Herrer over, han troede det bekvemmest at levere et Søslag. Attika var nemlig allerede opgivet, og Forslaget angik derfor de øvrige Lande. De fleste af de talendes Meninger stemmede overens deri, at man burde sejle til Isthmen og levere et Slag foran for Peloponnesos. Som Grund for denne Mening anførte de, at dersom de tabte et Slag, medens de vare ved Salamis, vilde de blive indsluttede ved en Ø, hvor ingen Udsigt kunde være for dem til at erholde Undsætning; men dersom dette hændtes dem ved Isthmen, kunde de trække hjem derfra, hver til sit Land.

Medens Anførerne fra Peloponnesos raadsloge med hverandre herom, indtraf der en Athenæer, som meldte, at Barbarerne vare komne til Attika, hvor de alle Vegne skjændte og brændte. Thi den Armé, som havde, i Følge med Xerxes, taget Vejen igjennem Bøotien, var, efter at have sat Ild paa Thespiernes Stad, hvis Indbyggere havde forladt Staden og vare dragne til Peloponnesos, ligesom og paa Platæernes, kommen til Athenen, hvor den ødelagde alting. Aarsagen, hvorfor den havde sat Ild paa Thespiæ og Platæa, var, fordi den havde hørt af Thebanerne, at Indbyggerne ikke vare medisksindede.

Fra Overgangen over Hellespontos, hvorfra Barbarerne havde begyndt deres Marsch efter at have der tilbragt en Maaned, hvori de gik over til Evropa, varede det endnu tre andre Maaneder, inden de kom til Attika paa samme Tid, da Kalliades var Arkont i Athenen. De bemægtigede sig nu den tomme Stad og fandt ikkun nogle faa Athenæere, der opholdt sig i Helligdommen, dels Helligdommens Skatmestere, dels fattige Folk, der, efter at have tilspærret Borgen med Porte og Træstykker, søgte at holde Fjenderne fra at trænge ind. Fattigdom havde tillige været Skyld i, at de ikke vare udvandrede til Salamis; desuden troede de at have selv udfundet Meningen af *det Svar,* som Pythia havde givet dem, at Træmuren skulde

være uindtagelig, og at derfor denne, men ikke Skibene, var det sikre Tilflugtssted, som Oraklet havde sigtet til.

Perserne lejrede sig paa den Banke lige over for Borgen, som Athenæerne kalde Areopagos, hvorfra de belejrede denne paa følgende Maade: efter at have omsvøbt deres Pile med Blaar tændte de Ild deri og afskød dem imod Hegnet. Desuagtet vedbleve de her belejrede Athenæere at forsvare sig, endskjønt de vare bragte til det yderste, og Hegnet var blevet dem til Fordærvelse; heller ikke vilde de antage Pisistratidernes Forslag om at overgive sig. Foruden andre Midler, som de paa deres Side fandt paa at forsvare sig med, nedkastede de endnu ogsaa meget store Stene, naar Barbarerne stormede til Portene, saa at Xerxes var i lang Tid tvivlraadig, da han ikke formaaede at tvinge dem.

Omsider opdagedes dog efter disse Forlegenheder en Slags Adgang for Barbarerne. Det var nemlig, i Følge Oraklets Udsagn, af Skæbnen bestemt, at alt, hvad der paa Fastlandet tilhørte Athenæerne, skulde komme i Persernes Vold. Altsaa lige over for Borgen, men bag for Portene og Opgangen, hvor ingen Vagt fandtes udsat, og man troede det umuligt, at nogen kunde komme op, steg nogle op, uagtet Stedet var stejlt afbrudt, i Nærheden af Kekrops' Datter, Aglavros' Helligdom. Da Athenæerne saa', at de havde besteget Fæstningen, styrtede nogle af dem sig ned fra Murene og omkom, men de andre flygtede ind i Kapellet. De opstegne Persere gave sig først i Færd med Portene, men efter at de havde aabnet disse, dræbte de de bønfaldende. Da de havde nedlagt dem alle, plyndrede de Helligdommen og satte Ild paa hele Borgen.

Saa snart Xerxes havde faaet Athenen ganske i sin Vold, afsendte han et ridende Bud til Susa for at underrette Artabanos om sin nærværende Lykke. Den anden Dag, efter at Herolden var afsendt, sammenkaldte han de athenæiske landsforviste, der fulgte med ham, og befalede dem at stige op paa Borgen og ofre, efter som Skik og Brug var hos dem, hvad enten han befalede dette i Anledning af noget, som han havde drømt, eller og han gjorde sig Skrupler over at have ladet sætte Ild paa Helligdommen. De athenæiske landsforviste havde derpaa gjort, hvad der var blevet dem befalet.

Aarsagen, hvorfor jeg har anført dette, maa jeg forklare: Paa denne Borg findes et Tempel for Erekthevs, der efter Sigende skal være født af Jorden, men deri et Olietræ og en Kilde med Søvand, som Ordet gaar hos Athenæerne, at Posidon og Athene have dèr frembragt til Vidnesbyrd om den Tvist, der var opkommen imellem dem angaaende Landet. Dette Olietræ var altsaa tillige med den øvrige Helligdom blevet afbrændt af Barbarerne. Men da de Athenæere, som Kongen havde befalet at ofre, vare den anden Dag efter Branden komne op til Helligdommen, saa' de en Kvist af omtrent en Alens Længde at være skudt op igjen af Stumpen. Dette havde derpaa disse fortalt.

Da de Hellenere, som vare i Land paa Salamis, havde hørt, hvorledes det stod til med Borgen i Athenen, geraadede de i en

saadan Forvirring, at nogle af Anførerne, uden at bie efter Stadfæstelsen af, hvad der var foreslaaet i Raadsforsamlingen, styrtede om Bord paa deres Skibe og hejsede Sejl, som for at ile bort derfra. Af dem, der bleve tilbage, blev vedtaget at levere et Søslag foran for Isthmen. Da Natten begyndte, skiltes de ad fra Raadsforsamlingen og gik om Bord paa deres Skibe.

Da Themistokles var kommen om Bord paa sit Skib, spurgte en Athenæer, Mnesifilos, ham, hvad Beslutning man havde taget. Efter at have hørt af ham, at man havde besluttet at føre Skibene op til Isthmen og levere et Slag foran for Peloponnesos, sagde han: »Altsaa vil du ikke mere komme til at stride for ét Fædreneland, dersom de lette Anker og sejle bort fra Salamis; thi da vil enhver vende tilbage til sin Stad; hverken vil Evrybiades være i Stand til at holde dem tilbage, heller ikke vil noget Menneske kunne forhindre, at jo Flaaden vil blive adsplittet. Mangel paa gode Raad vil i saa Fald drage Hellas' Undergang efter sig. Men dersom det er paa nogen Maade muligt, da drag hen, søg at forstyrre det, som er bleven besluttet, i Fald du maaske kan paa en eller anden Maade faa Evrybiades overtalt til at forandre sin Beslutning og forblive her.«

I dette Raad fandt Themistokles megen Behag. Han drog derfor strax, uden at have svaret noget derpaa, hen til Evrybiades's Skib. Da han var kommen derhen, sagde han, at han ønskede at tale med ham angaaende et fælles Anliggende, hvorpaa han befalede ham at stige om Bord og sige, hvad han vilde. Themistokles satte sig altsaa ned hos ham og opregnede ham, dog i sit eget Navn, alt, hvad han havde hørt af Mnesifilos, foruden mange andre Ting, som han selv tilføjede, indtil han ved sine Bønner fik ham overtalt til at gaa i Land og lade Anførerne kalde sammen til Raadsforsamling.

Efter at disse altsaa vare samlede, var Themistokles, endnu før end Evrybiades forklarede dem Aarsagen, hvorfor han havde ladet dem kalde, meget snaksom, da Sagen var ham saare magtpaaliggende. Medens han saaledes talede, sagde den korinthiske Anfører Adimantos, en Søn af Okytos: »Themistokles! ved de offentlige Kamplege prygler man dem, der ville give sig paa Vej til at løbe før end de andre.« Hvorpaa Themistokles, der vilde retfærdiggjøre sig, igjen svarede: »I det mindste ville de, der blive bag efter de andre, heller ikke blive kronede.«

Dette høflige Svar gav han den Gang den korinthiske Anfører. Til Evrybiades talede han ikke videre om det, som han forhen havde sagt, at, dersom de lettede Anker, for at forlade Salamis, vilde de løbe hver sine Veje bort. Thi, da de allierede vare her til Stede, fandt han det ikke passende for sig, at føre Klage over nogen. Han gav sig derfor til at tale i en anden Tone og sagde:

»Det staar nu i din Magt at redde Hellas, dersom du i Følge mit Raad vil blive her for at levere Fjenden et Søslag uden at lade dig overtale af dem iblandt disse, der ville overtale dig til at lægge Skibene op ved Jordtungen. Hør dog, og

overvej begge Dele imod hinanden. Dersom du slaas ved Isthmen, vil du komme til at fægte i et aabent Hav, der slet ikke er os gavnligt, da vore Skibe ere tungere og i Henseende til Antallet ikke kunne maale sig med de fjendtlige. Men om vi endog for Resten skulde være heldige, vil du alligevel i saa Fald paaføre Salamis, Megara og Ægina en Ulykke. Thi Barbarernes Landarmé vil følge med deres Flaade, men du vil saaledes selv slæbe dem med til Peloponnesos og sætte hele Hellas i Vove.

»Tvært imod vil du, ved at følge mit Raad, deraf erfare følgende store Fordele: For det første ville vi, dersom Udfaldet bliver saaledes, som man i Krigen kan formode, erholde en betydelig Sejr over dem ved i et snævert Rum at slaas med faa Skibe imod mange. Thi at fægte i en Snævring er fordelagtigt for os, men i aaben Sø for dem. Dernæst bliver Salamis reddet, hvor vi have henført vore Børn og Kvinder. Men, i Sandhed! ogsaa den Fordel have vi deraf, som jo er eder saare vigtig, at du, ved at blive her, vil lige saa vel kunne fægte for Peloponnesos, som i Fald du laa ved Isthmen; du vil derfor heller ikke, saafremt du betænker dig rigtig, trække dem til Peloponnesos.

»Dersom nu mit Haab gaar i Opfyldelse, og vore Skibe sejre, ville Barbarerne hverken ulejlige os med deres Komme til Isthmen, heller ikke ville de gaa længer frem uden for Attika, men trække sig tilbage uden Orden, og vi opnaa den Fordel at have reddet Megara, Ægina og Salamis, hvor vi jo have et Orakelsvar for, at vi skulle sejre over Fjenderne. Mennesker, som gaa frem efter rimeligt Overlæg, pleje som oftest at have Lykken med sig, medens derimod de, som beslutte uden at have rimelige Grunde for sig, sjælden kunne forvente deres Ønsker opfyldte, endog af Guden selv.«

Da Themistokles sagde dette, brød Korinthieren Adimantos atter løs og paastod, at han, der intet Fædreneland havde, burde tie, men søgte at formaa Evrybiades til intet at afgjøre efter en Mands Raad, der havde hverken Hus eller Hjem, da han paastod, at Themistokles maatte først bevise, at han havde en Stad at stemme for, før end han tog sig paa at give sin Stemme med. Dette bebrejdede han ham, fordi Athenen var erobret og kommen i fjendtlig Vold. Themistokles sagde altsaa nu baade ham og Korinthierne mange Grovheder og beviste tydelig, at hans Landsmænd havde baade Stad og Land større end Korinthierne, saa længe de havde to Hundrede fuldtbemandede Skibe, da ingen af Hellenerne skulde, i Fald de angrebe dem, kunne slaa dem tilbage.

Ved at sige dette henvendte han sig i sin Tale til Evrybiades og sagde med endnu større Heftighed: »Dersom du ikke vil blive her, og medens du er her, føre dig op som en brav Mand, vil du blive Skyld i Hellas' fuldkomne Undergang, da Krigens hele Udfald for os beror paa Skibene. Følg derfor mit Raad. Dersom du ikke vil gjøre dette, ville vi her strax uden videre Omstændigheder tage vore Familier om Bord og drage til Siris i Italien, der fra gammel Tid af tilhører os, og som vi, efter hvad Orakelsagnet fortæller, ere af Skæbnen bestemte til

at opbygge. Hvad eder angaar, da ville I en Gang, efter at have mistet saa mægtige allierede, som vi ere, komme til at huske paa mine Ord.«

Da Themistokles sagde dette, betænkte Evrybiades sig. Dog tror jeg, at han især forandrede sin Beslutning af Frygt for Athenæerne, at de vilde forlade dem, dersom han lod Skibene føre op til Isthmen. Thi dersom Athenæerne droge bort, bleve de øvrige Skibe ikke længer Fjenderne voxne. Han antog altsaa Forslaget, at forblive der for at levere et afgjørende Søslag.

Efter disse Ordvexlinger begyndte derfor de, som vare ved Salamis, at lave sig til en Søtræfning i Følge Evrybiades's Beslutning. Da det var begyndt at dages, indtraf lige ved Solens Opgang en Jordrystelse baade paa Landjorden og i Havet. De besluttede derfor at gjøre Bønner til Gud og at anraabe Æakiderne om at staa sig bi. Strax efter at have fattet denne Beslutning satte de den ogsaa i Værk. Thi efter at have gjort Bønner til alle Guderne, anraabte de fra Salamis, hvor de den Gang vare, Ajax og Telamon og sendte Bud med et Skib til Ægina efter Æakos og de andre Æakider.

En landsforvist Athenæer, Dikæos, Theokydes's Søn, der paa den Tid stod i megen Anseelse hos Mederne, har forsikret, at han den Gang, da Xerxes's Landarmé ødelagde og udplyndrede Attika, som Athenæerne havde forladt, har i Selskab med Lakedæmonieren Demaretos hændelsesvis været paa den thriasiske Fælled, men at de da have set en Støvsky komme fra Elevsis, som af omtrent tredive Tusende Mennesker. Medens de forundrede sig over, af hvem den vel kunde være frembragt, havde de pludselig hørt en Lyd, der syntes ham at være den mystiske Iakkos-Sang. Da Demaretos ikke kjendte noget til de hellige Ting, der foregik i Elevsis, havde han spurgt ham, hvad dette var for en Lyd. Derpaa havde han svaret: »Demaretos, det kan ikke fejle, at der jo forestaar Kongens Armé en stor Ulykke. Thi eftersom Attika er forladt, er det øjensynligt, at denne Lyd maa være noget guddommeligt, som er under Vej fra Elevsis for at hjælpe Athenæerne og deres allierede. Dersom det nu blot rammer Peloponnesos, vil baade Kongen og hans Armé paa Fastlandet staa en høj Fare, men dersom det vender sig imod Skibene ved Salamis, vil han være nær ved at miste sin Sømagt. Denne Fest holde Athenæerne hvert Aar til Ære for baade Moder og Datter (Demeter og Persefone), hvor enhver, som har Lyst, baade af dem selv og af de andre Hellenere, bliver indviet, og de saaledes, som du hører, afsynge Iakkos-Sangen ved Festen.« »Tag dig i Agt«, sagde derpaa Demaretos, »og tal ikke til nogen anden derom; thi dersom disse dine Ord bleve Kongen forebragte, vilde du miste dit Hoved, uden at enten jeg eller noget andet Menneske vilde være i Stand til at redde dig. Hold dig derfor rolig, og lad det være Gudernes Sag, hvorledes det skal gaa med Armeen.« Denne Advarsel havde han nu givet ham, men af Støvdampen og Lyden var derpaa fremkommen en Sky, der var steget op i Vejret og havde trukket sig hen imod Salamis, hvor Hellenerne laa. Paa

denne Maade sagde han, at de havde faaet Kundskab om den Undergang, der forestod Xerxes's Sømagt. Dette fortalte Dikæos, Theokydes's Søn, og beraabte sig derved paa Demaretos og andre Vidner.

Saa snart Xerxes's Søtropper havde beset Lakedæmoniernes Tab og vare dragne fra Trakin over til Histiæa, sejlede de, efter at have der opholdt sig i tre Dage, igjennem Sundet Evripos og ankom efter atter andre tre Dages Forløb til Faleros. Saa vidt jeg skjønner, var Antallet af deres baade Land- og Søtropper, som faldt ind i Athenen, endnu lige saa stort, som da de kom til Sepias og Thermopylæ. Thi i Stedet for dem, som de havde mistet i Stormen og ved Thermopylæ saa vel som i Søtræfningerne ved Artemision, vil jeg sætte dem, der endnu den Gang ikke fulgte med Kongen, Malierne, Dorierne, Lokrerne og Bøoterne, der medbragte deres hele Magt, Thespierne og Platæerne undtagne, ja endog Karystierne, Andrierne, Tenierne og alle de øvrige Øboere, undtagen Indbyggerne fra de fem Stæder, som jeg forhen har nævnet. Thi jo længer den persiske Konge kom ind i Hellas, desto flere Nationer forenede sig med ham.

Da altsaa alle disse vare komne til Athenen, undtagen Parierne, der vare blevne tilbage ved Kythnos for at se Tiden an, hvad Udfald Krigen vilde faa, men de øvrige vare komne til Faleros, drog Xerxes selv ned til Skibene for at tale med dem og høre de ankomnes Tanker. Da Kongen var kommen og havde sat sig paa sin Trone, mødte efter Indkaldelse de forskjellige Nationers Fyrster tillige med Skibskommandørerne og satte sig efter den Rang, som Kongen havde forundt dem, hver især, først den sidoniske Konge, dernæst den tyriske, og derefter de andre. Da de havde sat sig ned i en ordentlig Række efter hverandre, sendte Xerxes Mardonios, og lod, for at erfare enhvers Mening, spørge, om man vel burde levere et Søslag.

Da Mardonios gik omkring og spurgte, hvorved han begyndte fra den sidoniske Konge, vare de andre enige i at tilraade en Søtræfning, undtagen Artemisia, der svarede rent ud:

»Mardonios! sig Kongen fra mig, at mine Ord ere disse: »»Herre! saasom jeg hverken har været den ringeste, heller ikke mindst har udmærket mig i Søtræfningerne ved Evbøa, er det min Pligt, at sige rent ud min virkelige Mening om, hvad jeg tror at være fordelagtigst for dig. Dette siger jeg dig altsaa: Spar Skibene, og indlad dig ikke i noget Søslag; thi disse Mænd ere til Søs imod dine i Tapperhed at regne ligesom Mænd imod Kvinder. Hvad behøver du just at lade det komme an paa Søslag? Har du ikke faaet Athenen, for hvis Skyld du begyndte Toget, i din Vold og bemægtiget dig den øvrige Del af Hellas? Ingen staar dig i Vejen, og de, som gjorde dig Modstand, ere komne derfra saaledes, som de fortjente.

»Jeg skal forklare dig, hvad jeg tror at ville blive Udfaldet af Fjendernes Affærer. Herre! dersom du ikke overiler dig med at levere et Søslag, men forbliver liggende ved Land med Skibene, enten her eller og længer op ved Peloponnesos,

vil du let opnaa din Hensigt, hvorfor du er kommen; Hellenerne kunne nemlig ikke i lang Tid gjøre dig Modstand, men derved naar du at faa dem adspredte, og de ville flygte bort, hver til sin Stad. Thi hverken have de nemlig, efter hvad jeg hører, Proviant der paa Øen, heller ikke er det, dersom du lader Landarmeen marschere imod Peloponnesos, at formode, at de, som ere komne derfra, ville forblive roligt liggende eller lade det være magtpaaliggende at levere et Søslag for Athenæernes Skyld.

»Men dersom du iler med at ville strax komme i Slag, frygter jeg for, at ogsaa Landarmeen vil komme til at lide derved, i Fald Flaaden skulde blive slaaet. Læg desuden ogsaa dette paa Hjærte, Konge! at retskafne Folk have sædvanlig slette Tjenere ligesom slette Folk gode Tjenere; men du, som langt overgaar alle andre, har slette Tjenere, i dem, der skulle have Ord for at være dine allierede, nemlig Ægyptierne, Kyprierne, Kilikerne og Pamfylerne, som ikke ere nyttige til nogen Ting.«

Denne Artemesias Tale til Mardonios satte dem, som vare velsindede imod hende, i Bekymring for, at hun paa en eller anden Maade vilde paadrage sig Kongens Unaade, fordi hun raadede fra at indlade sig i en Søtræfning. Men de, som vare nidske og misundelige paa hende, fordi hun var den mest hædrede blandt alle de allierede, frydede sig over Svaret, i Haab om, at det skulde forvolde hendes Undergang. Ikke desto mindre fandt Xerxes, da Meningerne bleve ham forebragte, megen Behag i Artemisias Forslag, og, endskjønt han allerede forhen havde anset hende for et flinkt Fruentimmer, roste han hende den Gang endnu langt mere. Desuagtet befalede han at følge de flestes Mening, da han troede, at Aarsagen, hvorfor de havde ført sig slet op ved Evbøa, vel maatte være, fordi han ikke selv havde været til Stede, men nu havde han belavet sig paa at ville selv være Tilskuer ved Søslaget.

Saa snart han havde givet Ordre til at sejle op, førte de Skibene over imod Salamis, hvor de, uden at blive foruroligede, lagde sig i Slagorden hver paa sit Sted. Men det var allerede for sildigt paa Dagen til at kunne den Gang indlade sig i noget Slag, da Natten var begyndt; de forberedede sig derfor til den følgende Dag. Imidlertid bleve Hellenerne betagne af Skræk og Angst, især de, som vare fra Peloponnesos. De frygtede nemlig, fordi de, naar de bleve ved Salamis, vilde komme til at fægte for Athenæernes Land, men, dersom de tabte Slaget, blive indsluttede og belejrede paa en Ø, uden at have kunnet forsvare deres eget Fædreneland.

Strax ved Begyndelsen af den nu forestaaende Nat gav Barbarernes Landarmé sig paa Marschen imod Peloponnesos, uagtet man havde gjort sig al mulig Flid for at hindre Barbarerne fra at trænge ind fra Fastlandet. Thi saa snart Peloponnesierne havde hørt, at Leonidas's Tropper havde sat Livet til ved Thermopylæ, vare de strømmede sammen fra Stæderne, og havde lejret sig paa Isthmen under Anførsel af Kleombrotos, en Søn af Anaxandrides og Broder til Leonidas. Efter at have

get Post paa Isthmen og tillukket den skironiske Vej med en rdvold, gave de sig siden i Følge en Beslutning, som var taget d en Raadsforsamling, i Færd med at opføre en Mur tværs er Isthmen. Da altsaa mange Tusende Mennesker vare mlede, og hver Mand tog Haand i med, gik Arbejdet raskt em; thi man førte endog Stene, Tegl, Tømmer og fyldte ndkurve til; endog de, som vare ilede til Undsætning, bejdede uophørlig uden at hvile enten Nat eller Dag.

De Hellenere, som vare mødte med deres hele Styrke for forsvare Isthmen, vare følgende: Lakedæmonierne, alle Arkaerne, Eleerne, Korinthierne, Sikyonierne, Epidavrierne, Fliasierne, røzenierne og Hermionerne. Disse vare ilede til Undsætning f overordentlig Frygt for den Fare, hvori Hellas svævede. De ndre peloponnesiske Nationer vare ubekymrede, uagtet de olymiske og karniske Fester vare allerede forbi.

Peloponnesos er beboet af syv Nationer. Af disse ere de o, som ere Landets indfødte, Arkaderne og Kynurierne, endnu Besiddelse af det samme Land, hvor de ogsaa i gamle Dage oede. Én Nation, den akæiske, udvandrede vel ikke fra Peloonnesos, men skiftede dog Hjemstavn og nedsatte sig i en nden Provins. De andre fire Nationer af de syv, Dorierne, Etolerne, Dryoperne og Lemnierne, ere hidkomne fremmede. Dorierne have mange anselige Stæder, Ætolerne ikkun Elis lene; Dryoperne have Hermione og Asine ved den lakoniske y Kardamyle. Alle Paroreaterne ere fra Lemnos. Kynurierne, om ere indfødte i Landet, anses af nogle for at være Ionere. Men i Tidens Længde bleve de saa vel som Orneaterne og eres Naboer doriserede ved at staa under Argivernes Herreømme. Altsaa disse syv Nationers øvrige Stæder, dem undgne, som jeg foran har opregnet, holdt sig nevtrale; men, derom jeg ellers tør sige rent ud, vare de nevtrale medisk ndede.

De paa Isthmen arbejdede nu med saa megen fælles Flid, om om alting stod paa Spil for dem, og de intet Haab gjorde g om at blive reddede ved Flaaden. Dog ogsaa de, som vare ed Salamis, bleve bange, da de hørte dette, endskjønt ikke saa eget af Frygt for sig selv som for Peloponnesos. Hidtil viskede ikkun den ene i Stilhed til den anden og ytrede sin orundring over Evrybiades's Ubesindighed; men til sidst brød et offenlig ud, og en Samling blev derfor holdt, hvor der blev lt meget om det samme. Nogle paastode, at man burde sejle rt til Peloponnesos og vove alting for det, men ikke forive og fægte for et erobret Land; men Athenæerne, Æginerne og Megarerne paastode, at man burde blive og forare sig.

Da Themistokles ikke her kunde faa sin Vilje frem for eloponnesierne, listede han sig ud fra Raadsforsamlingen og d, da han var kommen udenfor, en Mand begive sig paa et rtøj hen til den mediske Flaade efter at have givet ham Beling om, hvad han skulde sige. Denne Mand, hvis Navn var kinnos, stod i Tjeneste hos Themistokles og var Skolemester

for hans Børn. Da siden, efter at disse Uroligheder vare forbi, Thespierne optoge Borgere, forskaffede Themistokles ham thespisk Borgerret og gjorde ham til en hovedrig Mand. Da han den Gang var paa sit Fartøj kommen hen til Barbarerne, tiltalede han deres Anførere saaledes: »Athenæernes Anfører har, uden de andre Helleneres Vidende, sendt mig, da han er paa Kongens Parti og ønsker heller, at I end Hellenerne skulle erholde Overmagten, for at underrette eder om, at Hellenerne ere forskrækkede, og raadslaa om at tage Flugten. I have derfor nu en bekvem Lejlighed til at udføre den skjønneste af alle Bedrifter, dersom I ikke ved egen Forsømmelse tillade dem at løbe bort. Thi hverken ere de indbyrdes enige, heller ikke ville de mere gjøre eder Modstand, og I ville se dem, som ere med, og dem, som ere imod eder, at fægte imod hverandre indbyrdes.« Efter at have tilkjendegivet dem dette drog han strax igjen bort.

Da Perserne troede denne Efterretning at være sand og paalidelig, bragte de først en Del Tropper over paa den lille Ø Psyttalia, der ligger imellem Salamis og Fastlandet; dernæst førte de, da det blev Midnat, for at omringe Hellenerne, den venstre Fløj af Flaaden over til Salamis, medens de, som vare posterede omkring Keos og Kynosura, sejlede op og besatte det hele Løb indtil Munykia. Aarsagen, hvorfor de førte Skibene op, var for at gjøre det umuligt for Hellenerne at flygte og, naar de vare indesluttede ved Salamis, at kunne hævne sig paa dem for Affærerne, som de havde haft med dem ved Artemision. Men at de satte Persere i Land paa den lille Ø, Psyttalia kaldet, var, for at de efter Slaget, naar Folk og Skibsvrag dèr snarest bleve kastede i Land, da Øen laa i Løbet, hvor Slaget skulde leveres, kunde efter Omstændighederne enten bjærge eller ødelægge. Dog gjorde de dette i Stilhed, for at deres Fjender ikke skulde erfare det. Tilberedelserne skete derfor om Natten, uden at de fik Tid til at sove.

Efter at have nøje overvejet deslige Tildragelser kan jeg ikke modsige Orakelsvarerne som usande, da jeg ikke skjøtter om at igjendrive deres saa tydelige Udsagn:

»Naar Kynosuras i Havet fremspringende Pynt de forene,
brolagt af Skibe, med gyldne Artemis' hellige Kyster,
naar med rasende Haab de har plyndret det stolte Athenen,
Hovmods mættede Vælde skal knuses af Hævnens Gudinde,
medens han frygteligt bruser og mener sig hyldet af alle.
Vaaben da skulle med Vaaben sig blande; de brusende Bølger
Ares skal farve med Blod; men Dagen for Hellas's Frihed
tændes af spejdende Zevs og af Sejrens ærværdige Guddom.«

Imod slige Orakelsvar, og da Bakis taler saa tydeligt, tør jeg hverken selv sige noget, heller ikke billiger jeg, at andre gjøre det.

Ordvexlingerne imellem Anførerne ved Salamis varede endnu længe ved. Imidlertid vidste de ikke, at Barbarernes Flaade havde paa alle Sider omringet dem, men troede, at den befandt sig paa samme Sted, hvor de havde set den ligge i Slagorden om Dagen.

Medens Anførerne endnu vare samlede, kom en Athenæer, :istides, Lysimakos's Søn, som Folket havde ved Stemme- vning forvist, over fra Ægina. Hvad mig angaar, anser jeg .m, efter den Kundskab, som jeg har erholdt om hans Op- rsel, for at have været den braveste og retfærdigste Mand i thenen. Denne Mand stillede sig i Nærheden af Forsamlingen ; kaldte Themistokles udenfor, der, langt fra at være hans en, var endog i højeste Grad hans Fjende. Ikke desto mindre lemte han dette over Storheden af de nærværende Ulykker og ıldte ham ud for at tale med ham, da han allerede havde ørt, at Peloponnesierne lagde an paa at føre Skibene hen til ıthmen. Saa snart Themistokles var kommen udenfor, sagde ıristides til ham: »Det er nødvendigt, ikke alene at vi opsætte ore Tvistigheder til en anden belejlig Tid, men desuden ogsaa t vi under de nærværende Omstændigheder strides om, hvem f os der kan gjøre Fædrenelandet de største Tjenester. Vid alt- aa, at det er ligegyldigt, enten Peloponnesierne tale meget eller ıdet om at sejle bort herfra. Thi som tilstedeværende Øjen- idne kan jeg fortælle dig, at hverken Korinthierne eller endog Ǝvrybiades selv ville, hvor gjærne de endog maatte ønske det, 'ære i Stand til at sejle bort, da vi ere paa alle Sider inde- luttede af Fjenderne. Gaa derfor nu ind og meld ham dette.«

»Du giver en saare nyttig Advarsel,« svarede Themistokles, 'og bringer et godt Budskab. Du har jo altsaa selv været Øjen- 'idne til det, som jeg netop ønskede at maatte være sket. Vid lerfor, at det, som Mederne have gjort, er sket efter min Foran- taltning. Thi, da Hellenerne ikke vilde med deres gode Vilje ıtille sig til Slag, var det nødvendigt, at man maatte tvinge lem dertil imod deres Vilje. Men eftersom du kommer med et aa fordelagtigt Budskab, da bring dem det selv. Thi dersom eg siger det, vil jeg blive anset for at have opdigtet denne 'ortælling og ikke blive anderledes troet, end om Barbarerne ntet saadant havde for. Gaa derfor selv hen, og meld dem, ıvorledes det har sig. Naar du har anmeldt det for dem, er let vist nok det bedste, dersom de tro det; men dersom de inde det utroligt, kan det være os ligegyldigt. Thi dersom vi :re saaledes, som du fortæller, paa alle Sider omringede, kunne le nu ikke mere tage Flugten.«

Dette fortalte Aristides, da han var kommen ind i Raads- orsamlingen, og forsikrede, at han kom fra Ægina, men ikkun ned Besværlighed var sluppen igjennem uden at blive opdaget ıf Fjenderne, da hele den helleniske Flaade var paa alle Sider ndesluttet af Xerxes's Skibe; han raadede dem derfor, at sætte ig i Forsvarsstand. Efter at have sagt dette, begav han sig ıort. Derpaa kom man atter i Trætte, da de fleste af An- ørerne ikke troede Beretningen.

Medens de endnu tvivlede, ankom et treradaaret Skib med lesætning af Teniere, der under Anførsel af Panætios, Sosi- ıenes's Søn, gik over til dem, og bragte sandfærdig Efterretning m alting. I Anledning af denne Handling blev Teniernes 'avn anført paa Trefoden i Delfi iblandt dem, der havde ødelagt

Barbarerne. Altsaa med dette Skib, der ved Salamis gik o til Hellenerne, og det lemniske forhen ved Artemision kom (helleniske Flaade til at udgjøre fulde tre Hundrede og firsir tyve Skibe; thi den Gang fattedes der endnu to i Tallet.

Da Hellenerne havde nu fattet Tiltro til Teniernes F tælling, lavede de sig til at levere et Søslag. Saa snart Morg røden begyndte at skinne igjennem, og man havde samlet tropperne, holdt Themistokles en Opmuntringstale over mærkværdigste Bedrifter, hvorved han bestandig sammenligne Exempler paa fortrinlig Tapperhed og Fejghed imod hveranc Efter at have formanet dem til af alt det, som beror paa Men skets Natur og Stilling, at vælge det hæderfuldeste, befalede h dem at gaa om Bord. Medens de endnu vare beskjæftige med Indskibningen, ankom det treradaarede Skib fra Ægina, (havde været borte, for at afhente Æakiderne. Derpaa lag Hellenerne ud med alle deres Skibe.

Under Udsejlingen bleve de strax angrebne af Barbarer De andre Hellenere rykkede nu tilbage uden at vende og b gyndte at lade deres Skibe nærme sig til Land. Imidlertid v en Athenæer, Aminias fra Pallene, sejlet forud for de andre stødte paa et fjendtligt Skib. Da hans Skib havde stødt s fast i det andet, og de ikke kunde skilles fra hverandre, ile de andre Aminias til Hjælp og begyndte saaledes Haan mænget. Paa denne Maade fortælle Athenæerne, at Slaget v bleven begyndt. Men Ægineterne paastaa, at det Skib, so havde været borte for at afhente Æakiderne fra Ægina, h gjort Begyndelsen. Desuden fortæller man, at et kvindeli Spøgelse skal have ladet sig se for dem, og at denne Skikkel har opmuntret dem, saa at endog hele den helleniske Flaade h hørt det, efter først at have bebrejdet dem: »I Stakler! hv længe ville I endnu holde agter ud.«

Lige over for Athenæerne havde Fønikerne faaet Post; dis laa nemlig paa venstre Fløj henimod Elevsis til; men lige ov for Lakedæmonierne vare Ionerne posterede, som havde d østlige Fløj, henimod Piræos til. Nogle faa af disse viste s vel i Følge Themistokles's Anmodning med Flid efterladne i gjøre deres Pligt, men de fleste ikke. Vel kunde jeg her c regne mange Trierarkers Navne, der bemægtigede sig hellenis Skibe; dog vil jeg ikke tale om andre, end Theomestor, Andı damas's Søn og Histiæos's Søn, Fylakos, der begge vare f Samos. Ikkun disse nævner jeg af den Aarsag, fordi Themest blev til Belønning for denne Bedrift Fyrste paa Samos, hvor han blev beskikket af Perserne; men Fylakos blev indskrev iblandt Kongens velfortjente Mænd og erholdt et stort Styk Land til Foræring. De, som have gjort Kongen betydeli Tjenester, blive paa persisk kaldte Orosanger. Saaledes gik c altsaa til med disse Mænd.

Den største Del af Skibene bleve borede i Grund v Salamis og ødelagte dels af Athenæerne, dels af Ægineter Thi da Hellenerne sloges i ordentlig Linje, medens Barbarer *endnu ikke* vare ordnede eller foretoge sig noget med Overla

ınde Udfaldet ikke blive anderledes for dem, end det blev, ıdskjønt de her overgik sig selv, og denne hele Dag igjennem ste sig langt mere tapre end forrige Gang ved Artemision paa vbøa. De havde nemlig alle uden Undtagelse en god Vilje og ygtede for Xerxes, som enhver troede sig bemærket af.

I Henseende til de andre kan jeg ikke nøjagtig nævne ogle især, hvorledes enhver, enten af Barbarerne eller af Iellenerne, har ført sig op under Slaget. Men følgende Tilragelse indtraf med Artemisia, hvorved hun gjorde sig endnu ıere agtet hos Kongen. Da nemlig Kongens Affærer vare ragte i megen Uorden, blev Artemisias Skib paa samme Tid ɔrfulgt af et attisk. At undløbe var hende ikke muligt, efterom hun havde andre venskabelige Skibe foran for sig, og endes eget Skib traf til at være Fjenden nærmest; hun fattede erfor en Beslutning, der ogsaa lykkedes hende at udføre. Thi ıedens hun blev forfulgt af det attiske Skib, løb hun ind paa t andet venskabeligt, der havde kalyndiske Tropper og selve Kalyndernes Konge, Damasithymos, om Bord. Om hun maaske ıavde haft en eller anden Trætte med ham, medens de endnu are ved Hellespontos, kan jeg nu ikke sige, heller ikke, om hun ;jorde dette med Forsæt, eller om Kalyndernes Skib hændelses'is traf til at komme i Vejen for hende. Men da hun, ved at tøde an derpaa, havde sejlet det i Grund, forskaffede hun sig ed et Lykketræf en dobbelt Fordel. Thi da Trierarken paa let attiske Skib saa' hende løbe ind paa et af Barbarernes Skibe, ansaa han Artemisias Skib for enten at være et hellenisk ller et af Barbarernes, der gik over for at hjælpe Hellenerne. Ian drejede derfor af og gav sig i Færd med andre.

Dels havde hun derved den store Lykke at kunne flygte ort og blive reddet fra sin Undergang, dels hændtes det, at ıun, uagtet den Skade, som hun havde gjort, netop derfor blev højeste Grad agtet af Kongen. Man fortæller nemlig, at Kerxes, som var Tilskuer derved, skal have lagt Mærke til kibet, da det stødte an, og at en af de tilstedeværende skal ave sagt: »Herre! ser du Artemisia, hvor rask hun slaas og har ejlet et af Fjendernes Skibe i Grund?« Hvorpaa han skal have ɔurgt, om det virkelig var Artemisia, der gjorde dette, men de ave forsikret, at de tydelig kjendte Skibets Udmærkelsestegn, ; vidste, at det ødelagte Skib tilhørte Fjenderne. I øvrigt traf et sig, som jeg allerede har sagt, til Lykke for hende endnu ;saa saaledes, at der ingen blev reddet fra det kalyndiske Skib, r kunde føre Klage over hende. Man fortæller, at Xerxes al i Anledning af det her bemærkede have sagt: »Mændene e blevne til Kvinder, men Kvinderne til Mænd.« Dette paaıar man, at Xerxes skal have sagt.

I denne ulykkelige Affære omkom Anføreren, Ariabignes, r var en Søn af Darios og Broder til Xerxes; desuden satte saa mange andre navnkundige Mænd Livet til saa vel af rserne og Mederne som af de andre allierede, men ogsaa gle faa af Hellenerne. Thi, eftersom disse havde lært at ımme, reddede de, hvis Skibe vare ødelagte, og som ikke

havde sat Livet til i Haandmænge, sig ved at svømme op til Salamis. De fleste af Barbarerne druknede, fordi de ikke forstode at svømme. Saa snart de forreste Skibe vare slagne paa Flugten, blev den største Del af dem ødelagt. Thi da de, som laa i Linje bag ved, søgte at komme frem forbi Skibene, for ogsaa paa en eller anden Maade at udmærke sig for Kongen, stødte de an paa deres egne flygtende Skibe.

I denne Tummel indtraf ogsaa følgende Tildragelse: nogle af Fønikerne, hvis Skibe vare ødelagte, kom til Kongen, og forklagede Ionerne for at have ved Forræderi været Skyld i, at de havde mistet Skibene. Ikke desto mindre traf det sig saaledes, at Ionernes Anførere slap fri, men Fønikerne, der anklagede dem, fik paa følgende Maade deres fortjente Løn. Endnu medens disse sagde dette, løb et samothrakisk Skib ind paa et attisk, hvorved dette gik under. Ikke desto mindre blev det samothrakiske Skib angrebet, og boret i Grund af et æginetisk; men, da Samothrakerne ere Spydkastere, fordreve de med Kastevaaben Folkene af det Skib, der havde sænket deres, og toge det ved Entring. Disse Tildragelser frelste Ionerne. Thi da Xerxes saa' dem udøve denne store Daad, vendte han sig imod Fønikerne, og gav, da han var i meget slet Lune over det passerede, som han gav dem alle Skyld for, Befaling at slaa Hovederne af dem, for at de, der selv havde ført sig slet op, ikke skulde bagtale Folk, der vare kjækkere, end de vare. Thi, naar Xerxes, der sad ved Foden af Bjærget, Ægaleos kaldet, lige over for Salamis, saa' nogen af sine at udmærke sig i Slaget, erkyndigede han sig om, hvem det var, hvorpaa Skriverne optegnede Trierarkens Familienavn og Staden, hvor han havde hjemme. Desuden bidrog ogsaa Ionernes Velynder, Perserens Ariaramnes, der var til Stede, meget til, at denne Ulykke ramte Fønikerne.

Medens nogle altsaa gave sig i Færd med Fønikerne, søgte Barbarerne, der vare slagne paa Flugt, at sejle bort til Faleros, men bleve standsede i Sundet af Ægineterne, som dèr udmærkede sig ved rosværdige Bedrifter. Athenæerne ødelagde nemlig i denne Tummel de Skibe, der enten gjorde Modstand eller flygtede, men Ægineterne dem, der vilde sejle bort. Naar derfor nogle slap bort fra Athenæerne, faldt de undervejs i Hænderne paa Ægineterne.

Ved at forfølge et andet Skib mødte Themistokles her Ægineteren Polykritos, Krios's Søns Skib, som var stødt paa et sidonisk, der havde taget det æginetiske Rekognoscerskib ved Skiathos, hvor paa Ischenoos' Søn, Pythes, var inden Borde, som Perserne, af høj Forundring over hans udviste Tapperhed, havde beholdt forhugget om Bord hos sig. Det samme sidoniske Skib, der førte ham med sig omkring, blev nu taget tillige med den persiske Besætning, saa at Pythes derved kom i god Behold til Ægina. Da Polykritos betragtede det attiske Skib, kjendte han det ved at se Admiralstegnet, men raabte derpaa Themistokles frem og drillede ham med Spotteri over Ægineternes Hengivenhed til Mederne. Disse Spottegloser imod Themistokles kom

olykritos frem med i samme Øjeblik, da han stødte paa kibet.

De Barbarer, hvis Skibe vare blevne i Behold, reddede sig ed Flugten hen til Faleros, hvor de vare under Landarmeens Beskyttelse. I dette Søslag indlagde Ægineterne sig den største Berømmelse frem for alle de andre Hellenere, men næst efter dem Athenæerne. De mest udmærkede Mænd vare Ægineteren Polykritos, og Athenæerne Evmenes, Anagyrasis's Søn, og Aminias fra Pallene, der ogsaa satte efter Artemisia. Dersom han havde vidst, at hun var der inden Borde, havde han vist heller ikke holdt op, før end han enten havde taget hende, eller selv var bleven taget. Denne Befaling havde nemlig Athenæernes Trierarker faaet. Desuden var der endog udsat en Belønning af ti Tusende Drakmer for den, som tog hende levende til Fange, da man ærgrede sig over, at en Kvinde førte Vaaben imod Athenen. Ikke desto mindre undkom hun, som forhen er bleven fortalt. Men ogsaa de andre Barbarer, hvis Skibe vare blevne i Behold, vare ved Faleros.

Athenæerne fortælle, at den korinthiske Anfører, Adimantos, skal strax i Begyndelsen, da Skibene rykkede sammen til Slag, have af Aandsforvildelse og utidig Frygt sat Sejl til og være flygtet bort, men at Korinthierne, da de saa' deres Admiralskib flygte, ligeledes ere bortsejlede. Da altsaa de flygtende vare ved Athene-Skiras' Helligdom paa Salamis, siger man, at der ved en Guds Tilskikkelse skal være kommet en Galej til dem. At dette var noget guddommeligt, slutter man sig til deraf, fordi ingen lod sig se, der havde sendt den, og den nærmede sig til Korinthierne, der ikke vidste noget af, hvad der foregik ved Flaaden; Folkene paa Galejen skulle da, efter Fortælling, saa snart de vare komne tæt til Skibene, have sagt: »Adimantos! vel har du, som en Forræder imod Hellenerne, ladet dine Skibe vende og givet sig paa Flugten; ikke desto mindre sejre Hellenerne, og skulle erholde al den Magt over Fjenderne, som de selv ønskede sig.« Da Adimantos ikke vilde tro disse deres Ord, fortæller man, at de end videre have sagt, at de vare færdige til at lade sig føre bort som Gisler og sætte Livet til, dersom Hellenerne ikke sejrede. Derpaa skal han have ladet sit Skib vende og være selv tillige med de andre kommet til Flaaden, da Slaget var forbi. Saaledes fortæller Rygtet om dem hos Athenæerne, som dog i det mindste Korinthierne selv ikke ville tilstaa, men tro, at just de især have udmærket sig i Slaget. Dette Vidnesbyrd giver ogsaa den øvrige Del af Hellas dem.

Athenæeren Aristides, Lysimakos' Søn, som jeg ogsaa her kort tilforn har nævnet som en saare brav Mand, udmærkede sig i denne ved Salamis opkomne Tummel ogsaa derved, at han tog en Del af de tungt bevæbnede athenæiske Tropper, som vare opstillede langs med Kysten af Salamis, med sig og førte dem over paa Øen Psyttalia, hvor de dræbte alle de Persere, der fandtes paa den lille Ø.

Da Slaget var hørt op, slæbte Hellenerne alt, hvad endnu fandtes af Skibsvrag, op til Salamis og vare færdige et nyt Søslag i Forventning af, at Kongen vilde endnu beny sig af de Skibe, som han havde i Behold. En Del af Ski vragene tog en Sydvestvind med sig og kastede dem op Kysten af Attika, det saakaldte Kolias, saa at derved Oral sagnet gik i Opfyldelse, baade alt det øvrige, som Bakis Musæos havde sagt om dette Søslag, som end ydermere hv mange Aar tilforn var ved den athenæiske Sandsiger Ly stratos bleven sagt om de der opkastede Skibsvrag i et Orak svar, som endnu ingen af Hellenerne havde lagt Mærke til:

»Kvinderne skulle paa Kolias Aarer anvende til Tørring.«

Dette skulde nemlig ske, efter at Kongen var draget bort.

Da Xerxes havde erfaret det Tab, som han havde lidt, frygtede for, at nogen af Ionerne skulde raade Hellenerne, ell disse endog selv falde paa at sejle til Hellespontos for at fo styrre Broerne, hvorved han vilde blive afskaaret og staa Fa for at blive ødelagt i Evropa, tænkte han paa at ville flyg bort. Men da han ikke vilde, at dette skulde blive bekjen om ham for enten Hellenerne eller hans egne Folk, begynd han et Forsøg paa at opføre en Dæmning over til Salamis lod fønikiske Kjøbmandsskibe sammenhefte, for at de skul være i Stedet for baade Flydebro og Mur, hvorved han ruste sig til Krig, som om han agtede, igjen at levere et Søslag. Al de andre, der saa' ham at gjøre disse Foranstaltninger, troe sikkert, at han havde belavet sig paa at blive for af sin he Hu at fortsætte Krigen. Men Mardonios, der kjendte især ha Sind, vidste god Besked om alt dette. Under disse Foranstal ninger sendte Xerxes et Bud til Persien med Efterretning o deres nærværende Uheld.

Intet dødeligt kommer hurtigere af Sted end disse Bu dragere. Dette er saaledes opfundet af Perserne: De fortæl nemlig, at saa mange Dagsrejser, den hele Vej bestaar af, lig saa mange Heste og Mænd ere der fordelte, nemlig en besten Mand og Heste til hver Dagsrejse, som hverken Sne, Reg Hede eller Nat hindrer fra med største Hurtighed at fulden sit bestemte Løb. Det første Ilbud overleverer altsaa, hvad d er bleven betroet, til det andet, men dette igjen til det tredj og derfra gaar det overgivne til en anden, ligesom ved Grækern Fakkelbæren, som de helligholde til Ære for Hefæstos. Et sa dant Hesteløb bliver hos Perserne kaldet en Angarie.

Da det første Budskab om, at Xerxes havde indtag Athenen, var kommen til Susa, forvoldte dette de tilbageblevn Persere en saa overordentlig Glæde, at de bestrøede Vejer overalt med Myrtegrene, antændte vellugtende Sager og va beskjæftigede med Ofringer og Glædesmaaltider. Men det side derpaa fulgte Budskab bragte dem saa ganske ud af deres Fa ning, at de alle sønderreve deres Kjortler, overgave sig umaadeligt Skrig og Hylen og skøde Skylden paa Mardonio Dog gjorde Perserne dette ikke saa meget af Fortrydelse ov

Flaadens Tab som af Bekymring for Xerxes og vedbleve dermed den hele Mellemtid igjennem saa længe, indtil Xerxes selv havde ved sin Tilbagekomst faaet dem beroligede.

Da Mardonios saa', at Xerxes var meget bedrøvet over Søslagets Udfald, og havde hemmelig Formodning om, at han pønsede paa at flygte bort fra Athenen, overlagde han med Bekymring over sin egen Skæbne, at han vilde komme til at undgjælde, fordi han havde overtalt Kongen til at bekrige Hellas, men at det vilde være bedre for ham at vove sig i nye Farer for enten at undertvinge Hellas eller selv paa en hæderfuld Maade sætte Livet til under et stort Foretagende. Ikke desto mindre stod dog hans Tanke mere til at undertvinge Hellas. Efter altsaa at have overvejet dette kom han frem med sit Forslag i følgende Tale: »Herre! vær ikke bedrøvet! betragt ikke det som en stor Ulykke, der nylig er passeret. Krigens hele Udfald for os beror jo dog ikke paa Tømmer, men paa Tropper og Heste. Ingen af disse, der nu allerede tro at have afgjort alting, vil prøve paa at gaa i Land for at slaas med dig, heller ikke vil nogen her fra dette Fastland vove det. De, som gave sig i Kamp med os, have bødet derfor. Dersom du altsaa behager, da lad os strax angribe Peloponnesierne. Men dersom du synes at ville give Tid dermed, da kommer det an paa dig at gjøre dette. Vær kun ikke forsagt; thi Hellenerne kunne paa ingen Maade undgaa, at de jo ville komme til at gjøre Regnskab for, hvad de baade nu og forhen have gjort, og blive bragte under Aaget af dig. Dette er altsaa, hvad fornemmelig er at gjøre. Dog, dersom du skulde have besluttet selv at marschere bort med Armeen, har jeg endnu et andet Raad at give dig. Konge! lad ikke Perserne blive til Latter for Hellenerne. Dine Affærer have jo intet lidt ved Persernes Forseelse, heller ikke skal du kunne sige, at vi nogen Sinde have udvist Fejghed. Dersom Fønikerne, Ægyptierne, Kyprierne og Kilikerne have ført sig slet op, kan denne Forseelse ikke blive Perserne tilregnet. Da du altsaa ingen Aarsag har til at klage over Perserne, saa følg mit Raad. Dersom du har besluttet ikke at ville blive, da drag hjem med den største Del af Armeen; men tillad mig at udsøge tre Hundrede Tusende Mand deraf, hvormed jeg forpligter mig til at bringe dig Hellas under Aaget.«

Efter at have hørt dette, blev Xerxes igjen glad og vel til Mode som efter en overstaaet Ulykke og forsikrede Mardonios at ville give ham Svar om, hvilket af Delene han vilde gjøre, naar han først havde raadført sig. Ved Raadsforsamlingen, som han holdt med de hidkaldte Persere, fandt han for godt at lade ogsaa Artemisia hente, da hun forhen havde vist, at hun var den eneste, der havde Forstand paa, hvad der burde gjøres. Da hun var kommen, og Xerxes havde befalet de andre, saa vel de persiske Raadsherrer som Drabanterne, at gaa til Side, sagde han: »Mardonios opmuntrer mig til at blive her og angribe Peloponnesos, da han forsikrer, at Perserne og Landarmeen ingen Skyld have i mit lidte Tab, men ønske at maatte faa Lejlighed

til at vise dette. Han opmuntrer mig altsaa til enten at gjøre dette, eller og han ønsker selv med tre Hundrede Tusende Mand udsøgte Tropper at maatte bringe mig Hellas under Aaget, men vil da, at jeg selv skal drage hjem med den øvrige Del af Armeen. Giv mig derfor nu et godt Raad om, hvad der er klogest for mig at gjøre, thi du havde fuldkommen Ret den Gang, da du raadede mig fra det leverede Søslag.« Saaledes raadspurgte han hende.

»Konge!« svarede hun, »vel er det vanskeligt, at udfinde det bedste Raad for dig, dog tror jeg, at du under de nærværende Omstændigheder bør selv drage hjem, men lade Mardonios, saafremt han ønsker det og forpligter sig til at ville udføre dette, blive her tilbage med de Tropper, som han forlanger. Thi paa den ene Side bliver det, som om du selv havde gjort det, dersom han faar undertvunget det, som han forsikrer at ville, og det lykkes, som han taler om at have i Sinde; thi det er i saa Fald dine Trælle, Herre! der have gjort det. Paa den anden Side vil, i Fald det skulde gaa tvært imod Mardonios' Formening, Skaden ikke være stor, naar kun du og dine huslige Affærer der hjemme ere i god Behold. Thi naar du og din Familie er frelst, ville Hellenerne faa mangen jævnlig Kamp at udholde for at forsvare sig selv. Mardonios ligger der ingen Magt paa, om endog noget Uheld skulde tilstøde ham; heller ikke vilde Hellenerne vinde noget ved Sejren, dersom de fik en af dine Trælle ødelagt. Men hvad dig selv angaar, maa du ikke drage bort, før end du har afbrændt Athenen, for hvis Skyld du begyndte Toget.«

Dette Raad behagede Xerxes saa meget mere, da hun traf til at sige netop det, som han selv havde i Tankerne. Thi, saa vidt jeg tror, var han sikkerlig ikke bleven, om endog alle baade Mænd og Kvinder havde raadet ham dertil; saa forskrækket var han bleven.

Begyndelsen til den peloponnesiske Krig.

Af Thukydides.

(Oversat af P. Arnesen).

Iblandt de tidligere Begivenheder er Perserkrigen den vigtigste; og dog blev denne hurtigen bragt til Afgjørelse ved tvende Søslag og tvende Landslag; hvorimod denne Krig har trukket sig i Længden; og er Hellas under samme blevet rammet af saadanne Ulykker som ingen Sinde ellers i lige lang Tid. Thi ingen Sinde ere saa mange Byer blevne erobrede og ødelagte, dels af Barbarerne, dels af de hverandre bekrigende selv; nogle have ogsaa, ved at blive erobrede, vexlet Indvaanere. Ingen Sinde vare der saa mange Mennesker landflygtige; ingen Sinde bleve saa mange Mennesker ombragte, dels i Krigen selv, dels i de indre Oprør. Ogsaa Begivenheder, som man tidligere hørte omtale, men som i Virkeligheden sjældnere bekræftedes, bleve nu utvivlsomme; og gjælder dette saa vel Jordrystelser, som hjemsøgte en stor Del af Jorden, og det med megen Heftighed, ligesom ogsaa Solformørkelser hyppigere have fundet Sted end efter de tidligere Beretninger. Hos nogle Folk indtraf ogsaa stærk Tørke, hvoraf fulgte Hungersnød og den højst fordærvelige Pestsyge, der bortrev en stor Del Mennesker. Thi alle disse Ulykker overfaldt Menneskene i Forbindelse med denne Krig. Men Athenæerne og Peloponnesierne ere de, som have begyndt denne efter Ophævelsen af den trediveaarige Vaabenstilstand, som var bleven indgaaet efter Indtagelsen af Euboea. Og har jeg forudskikket en Beskrivelse af Aarsagerne til hint Brud og af Stridspunkterne; at man dog ikke skal en Gang spørge, hvorfra da en saa haard Krig imellem Hellenerne har haft sit Udspring. Nemlig som den sandeste Aarsag til denne Krig, men som mindst er bleven udtalt, anser jeg den store Tilvæxt af Athenæernes Magt, der indjog Lakedæmonierne Frygt og nødte dem til at føre Krig. Men de offentligen paa begge Sider angivne Grunde, hvorfor de have ophævet Vaabenstilstanden og begyndt Krigen, vare følgende.

Byen Epidamnos ligger til højre, naar man sejler ind ad den ioniske Bugt; men dens Naboer ere Tavlantierne, et barbarisk Folk af illyrisk Herkomst. Denne By have Kerkyræerne

anlagt som Koloni; men dens Stifter var Falios, Eratokleides's Søn, en Korinthier af Herkomst og nedstammende fra Herakles; og var det netop efter gammel Skik, at han var bleven tilkaldt fra Moderstaten (Korinth); men ogsaa fulgte som Nybyggere nogle Korinthier, ogsaa nogle andre af dorisk Stamme. I Tidens Løb blev ogsaa Epidamniernes By stor og folkerig. Men efter at have lidt i mange Aar af indre Uroligheder bleve de, efter Sagnet, som Følge af en Krig med deres barbariske Naboer, ilde medtagne og berøvede det meste af deres Magt. Men i den sidste Tid, før Begyndelsen af denne Krig, havde Folkepartiet iblandt dem fordrevet Magthaverne; hvorpaa de fordrevne i Forbindelse med Barbarerne plyndrede Byens Indvaanere til Lands og til Vands. Og da nu Epidamnierne i Byen bleve trykkede, sendte de Gesandter til Kerkyra, som til deres Moderstat, med den Bøn, at dette Folk ikke med Ligegyldighed maatte se paa deres Undergang, men at det vilde udsone dem med de landflygtige og gjøre Ende paa Krigen med Barbarerne. Saaledes bade de, imedens de som bønfaldende satte sig i Heras Tempel. Men Kerkyræerne afviste deres Bønner og lode dem drage bort med uforrettet Sag.

Da nu Epidamnierne indsaa, at de ingen Hjælp havde at vente fra Kerkyra, saa vare de i Uvished, hvorledes de skulde ordne det nærværende. De sendte da Bud til Delfi og adspurgte Guden: om de skulde overgive deres By til Korinthierne, som til dens Stiftere, og om de burde forsøge fra dem at skaffe sig nogen Bistand. Men Guden svarede: at de skulde overgive Byen til dem og skaffe sig dem til Anførere. Da nu Epidamnierne saaledes vare komne til Korinth, overgave de ifølge Oraklet Kolonien, idet de efterviste, at deres Stifter var en Korinthier, og forkyndte Orakelsvaret; tillige bade de, at man ikke maatte være ligegyldig ved deres Fordærvelse, men at man skulde komme dem til Hjælp. Korinthierne paatoge sig da, som det var ret, at yde Hjælp, da de antoge, at denne Nybygd lige saa meget tilhørte dem, som Kerkyræerne, men tillige af Had til Kerkyræerne, fordi disse, skjønt deres Kolonister, viste dem Ringeagt. Thi hverken ved de almindelige Folkefester ydede de dem de i Følge Vedtægt skyldige Æresbevisninger; ikke heller gave de en Korinthier Forret til at begynde deres Ofringer ligesom de øvrige Kolonier; tvært imod behandlede de Korinthierne med Foragt, baade fordi de paa hin Tid ved deres store Pengemidler kunde sammenlignes med de mest velhavende iblandt Hellenerne, og fordi de havde en stærkere Krigsmagt. Derhos gjorde de sig undertiden til af deres fortrinlige Sømagt, ligesom ogsaa deraf, at de af deres Søfart berømte Fæaker fordum havde beboet Kerkyra. Des omhyggeligere udrustede de ogsaa deres Flaade; og havde de en ikke ubetydelig Styrke; thi de besade 140 treradaarede Skibe, da de begyndte at føre Krigen.

Da nu Korinthierne havde alle disse Grunde til Besværinger, saa sendte de villigen Hjælp til Epidamnos; hvorhos de opfordrede de lysthavende til at drage derhen som Nybyggere

og sendte tillige en Besætning af Amprakioter og Levkadier og af deres egne Folk. Disse droge altsaa over Land til Apollonia, som var en korinthisk Nybygd, af Frygt for, at de af Kerkyræerne skulde blive hindrede fra at drage over Havet. Da nu Kerkyræerne erfarede Ankomsten baade af Nybyggerne og af Besætningstropper til Epidamnos, og at dette som Nybygd var overgivet til Korinthierne, saa bleve de meget forbitrede; og efter strax at være sejlede derhen med 25 Skibe og sildigere med den øvrige Flaade, befalede de med krænkende Overmod, at Epidamnierne skulde modtage de landflygtige (disse Flygtninge havde nemlig begivet sig til Kerkyra, og ved at eftervise deres Gravsteder og Slægtskab, og ved at beraabe sig derpaa, bade de om, at blive førte tilbage); og at de skulde bortsende den af Korinthierne bragte Besætning tillige med Nybyggerne. Men Epidamnierne agtede aldeles ikke herpaa, hvorimod Kerkyræerne bekrigede dem med 40 Skibe, i Forbindelse med de landflygtige, for atter at føre dem tilbage, og efter at have trukket Illyrierne til sig. De lejrede sig derpaa rundt om Byen og forkyndte, at enhver Epidamnier, som ønskede det, og ligeledes de fremmede uskadte kunde drage bort; i andet Fald vilde man behandle dem som Fjender. Og da de nu ikke gave efter, saa belejrede Kerkyræerne Byen; men Pladsen ligger paa en Landtunge.

Saa snart nu Sendebud fra Epidamnos om, at de bleve belejrede, vare ankomne til Korinthierne, rustede disse sig til et Krigstog; og tillige forkyndte de, at en Nybygd skulde drage til Epidamnos, og at enhver, der vilde drage med samme, skulde komme til at nyde de samme Rettigheder; men om nogen ikke ønskede strax at sejle med, men dog vilde være delagtig i Nybygden, da kunde han blive tilbage, imod at erlægge 50 korinthiske Drakmer. Men der vare mange, som sejlede med, ogsaa mange, som erlagde Pengene. Ogsaa opfordrede de Megarerne til at ledsage dem med nogle Skibe, hvis de nemlig af Kerkyræerne skulde hindres fra at sejle. Men disse rustede sig til at deltage i Toget med 8 Skibe, og Peleerne paa Kefallenia med 4 Skibe. Denne Opfordring skete ogsaa til Epidavrierne, der skaffede 5 Skibe, men Hermionerne 1, og Trøzenierne 2, men Levkaderne 10, og Amprakioterne 7. Men af Thebæerne og Fliasierne forlangte de Penge, af Eleerne Skibe uden Mandskab og Penge. Men af Korinthierne selv udrustedes der 30 Skibe og 3000 Mand tungtbevæbnede.

Efter at nu Kerkyræerne havde erfaret denne Udrustning, kom de til Korinth, fulgte af Gesandter fra Lakedæmon og Sikyon, hvilke de havde taget med sig, og opfordrede Korinthierne til at tilbagekalde deres Besætning og Nybyggere i Epidamnos, saasom de ingen Ret havde til dette Sted. Men hvis de gjorde Paastand paa det modsatte, saa vare de selv villige til at lade Sagen paadømme af de Stater paa Peloponnes, hvorom begge Parter maatte blive enige; hvilken Part saa Kolonien blev tildømt, dens Ejendom skulde den blive; ogsaa vare de villige til at overdrage Sagen til det delfiske Orakel.

Derimod fraraadede de at begynde paa en Krig; thi i andet Fald vilde de, som de erklærede, blive nødte til, i Følge den dem af Korinthierne paalagte Tvang, og for egen Fordels Skyld, hellere at skaffe sig andre Venner i Stedet for de nuværende, endskjønt imod deres Ønske. Men Korinthierne svarede dem, at naar de trak deres Skibe tillige med Barbarerne tilbage fra Epidamnos, saa vilde de overlægge Sagen; forinden var det ikke passende, imedens hine bleve belejrede, at de selv behandlede Sagen for Retten. Herpaa svarede Kerkyræerne, at dette vilde de efterkomme, naar ogsaa hine trak deres Folk tilbage fra Epidamnos; men ogsaa vare de villige til, paa Vilkaar, at begge Parter forbleve paa Stedet, at indgaa en Stilstand, indtil en Kjendelse havde fundet Sted.

Korinthierne derimod vilde ikke gaa ind paa noget som helst af disse Forslag; men efter at deres Skibe vare fuldt bemandede, og deres forbundne vare komne til Stede, gik de, efter forud at have afsendt en Herold, som skulde forkynde Kerkyræerne Krig, under Sejl med 75 Skibe og 2000 Mand tungtbevæbnede og sejlede imod Epidamnos for at bekrige Kerkyræerne. Men Flaadens Anførere vare: Aristevs, Søn af Pellikes, Kallikrates, Søn af Kallias, og Timanor, Søn af Timanthes; Landhærens derimod: Arketimos, Søn af Evrytimos og Isarkadas, Søn af Isarkos. Da de nu vare komne til Aktion, i det Anaktoriske, hvor der er et Apollonstempel, ved Mundingen af den amprakiske Bugt, saa sendte Kerkyræerne dem paa en Baad en Herold med Opfordring til ikke at sejle frem til Angreb paa dem; og paa samme Tid bemandede de Skibene efter at have istandsat de gamle, saa at de kunde holde Søen, og tiltaklet de øvrige. Da nu Herolden ikke bragte noget fredeligt Svar fra Korinthierne, og da Kerkyræerne havde bemandet deres Skibe, 80 i Tallet (40 belejrede nemlig Epidamnos), droge de imod Fjenden, og da de havde lagt sig i Slagorden, leverede de et Søslag, hvori Kerkyræerne vandt en afgjørende Sejer og ødelagde 15 korinthiske Skibe. Paa den samme Dag vare Belejrerne saa heldige ved Overenskomst at underkaste sig Epidamnos, paa Vilkaar, at de fremmede Nybyggere skulde sælges; men Korinthierne skulde man beholde i Forvaring, indtil en anden Bestemmelse var tagen.

Men efter Søslaget oprejste Kerkyræerne et Sejersminde paa Levkimma, et Forbjærg paa Kerkyra. Deres øvrige Fanger, som de havde taget, ombragte de; Korinthierne derimod beholdt de i Forvaring. Senere, da Korinthierne og deres forbundne, efter at være slagne til Søs, havde begivet sig hjem, vare Kerkyræerne Herrer over det hele Hav i disse Egne. Saaledes efter at være sejlede til Levkas, en korinthisk Nybygd, hærgede de en Del af Landet; ogsaa Kyllene, Eleernes Skibsværft, satte de Ild paa, fordi de havde ydet Korinthierne Skibe og Penge. Og i den meste Tid efter Søslaget havde de Magten til Søs og mishandlede ved Anfald til Søs Korinthiernes Forbundsfolk, indtil Korinthierne i Løbet af Sommeren udsendte Skibe og en Landhær, eftersom deres forbundne bleve ilde

medtagne; og toge de Stilling ved Aktion og ved Keimerion i det Thesprotiske, for at beskytte saa vel Levkas, som ogsaa de øvrige Stater, som vare i Venskabsforhold med dem. Men ogsaa Kerkyræerne indtoge med deres Flaade og Landhær en modsat Stilling ved Levkimne. Dog angrebe de ikke hinanden til Søs, men indtoge blot en Stilling lige over for hinanden denne Sommer; og da det blev Vinter, begave de sig hjem hver til sit.

Hele Aaret igjennem efter Søslaget og i det følgende Aar vare Korinthierne, der harmedes over Krigen med Kerkyræerne, i Færd med at bygge Krigsskibe; og udrustede de med største Iver en Flaade, hvortil de forsamlede Rorsfolk baade fra selve Poloponnes og fra det øvrige Hellas, hvilke de toge i Sold. Men da Kerkyræerne erfarede deres Udrustning, bleve de forskrækkede; og da de ikke vare forbundne med nogen iblandt Hellenerne, og ikke havde ladet sig optage enten i Athenæernes Forbund eller i Lakedæmonernes, saa besluttede de at begive sig til Athenæerne for at blive deres forbundne, og at forsøge, om de af disse kunne erholde nogen Understøttelse. Men da Korinthierne erfarede dette, saa begav ogsaa et Gesandtskab fra dem sig til Athenen, for at ikke en Forbindelse af den athenæiske Sømagt med den kerkyræiske skulde hindre dem fra at føre Krigen efter Ønske. Da nu en Folkeforsamling blev afholdt, saa fremtraadte begge Parter for at tale mod hinanden. Og holdt da Kerkyræerne et saadant Foredrag:

»Naar Mennesker, der uden at kunne beraabe sig enten paa nogen tidligere stor Tjeneste eller paa et Forbund, drage hen til andre for at bede om Hjælp, ligesom dette nu er Tilfældet med os, da er det billigt, I Athenæer, at de først bevise, vistnok helst, at det, de bede om, er gavnligt, i andet Fald, at det ikke er skadeligt, men dernæst, at de sikkert ville vise sig taknemmelige; men naar de ikke kunne skaffe Sikkerhed for noget deraf, at de da ikke tør vredes, om de møde et Afslag. Men nu have Kerkyræerne afsendt os, for at ansøge om et Krigsforbund med eder; og tro de at kunne meddele eder vægtige Grunde for dette deres Skridt. Men nu er det truffet saaledes, at vor Fremgangsmaade baade med Hensyn paa eder ikke befordrer vor Begjæring, og at den for vore egne Planer i vor nærværende Stilling er ufordelagtig. Thi da vi, i Følge vort eget frie Valg ingen Sinde forhen have været krigsforbundne med nogen, saa komme vi nu for at bønfalde andre herom, og af denne Grund ere vi i den nærværende Krig med Korinthierne geraadede i en forladt Tilstand; og hvad vi tidligere antog for Besindighed, ikke at udsætte os for Farer ved Forbund med andre og i Følge en andens Planer, det synes nu at være Planløshed og Svaghed. Og vel have vi i et afholdt Søslag selv alene tilbagedrevet Korinthierne; men efter at de ved en større Rustning fra Peloponnes og fra det øvrige Hellas ere i Færd med at angribe os, imedens vi ikke se os i Stand til ved egne Kræfter alene at blive frelste, og da det vilde med-

føre stor Fare, hvis vi kom under deres Magt, saa driver Nøden os til at bønfalde saa vel eder som enhver anden om Hjælp; og bør man bære over med os, naar vi, ikke i nogen ond Hensigt, men snarere i Følge en fejlagtig Anskuelse, hidtil have været uvirksomme og nu vove os i en modsat Retning.

»Men naar I lade eder overtale, da skal ogsaa vor tilfældige Trang til Hjælp skaffe eder mange Fordele. Thi først ville I yde Understøttelse til Mennesker, som selv lide Uret, men ikke forurette andre; og dernæst ville I, ved at antage eder os, imedens vore dyrebareste Anliggender ere i Fare, sikre eder selv, tillige med et uforgængeligt Vidnesbyrd, vor inderligste Taknemmelighed; men ogsaa ere vi i Besiddelse af den største Sømagt, med Undtagelse af eders. Betænker ogsaa, hvilken Lykke der er sjældnere, hvilken mere krænkende for Fjenderne, end naar en Magt, hvis Forbindelse med eder I vilde foretrække for Rigdomme og Yndest, af sig selv og uopfordret indfinder sig og overgiver sig til eder uden nogen Fare eller Bekostning; imedens den endnu dertil forskaffer eder i den offentlige Mening Fortjenestens Berømmelse, hos dem, I frelse, Taknemmelighed, men for eder selv Tilvæxt i eders Magt; — hvilke Fordele tilsammen visseligen til enhver Tid ere vederfarne de færreste; ligesom ogsaa de ere faa, som tillige med deres Begjæring om at optages som Forbundsfolk bringe dem, som de anraabe, lige saa megen Sikkerhed og Berømmelse, som de selv haabe at opnaa ved deres Tilnærmelse. Men dersom nogen iblandt eder er af den Mening, at den Krig, hvori vi skulle blive eder nyttige, ikke vil finde Sted, da er denne hans Forestilling fejlagtig, idet han ikke mærker, at Lakedæmonierne, netop af Frygt for eder, ere krigslystne, og at Korinthierne formaa meget hos dem, og at de ere eders Fjender; at de nu ønske først at betvinge os for siden at angribe eder, for at vi ikke i fælles Had til dem skulle forbinde os med hinanden, og for at de ikke i Forvejen skulle forfejle i det mindste det ene af deres to Forehavender, enten at svække os, eller at styrke deres egen Magt. Men os paaligger det forud at sikre os, og idet vi tilbyde eder et væbnet Forbund, og I antage samme, hellere at forekomme deres Efterstræbelser end at modarbejde samme.

»Men naar de skulde paastaa, at det ikke er ret, at I antage eder deres Kolonister, saa bør det dem at lære, at enhver Nybygd ærer Moderstaten, saa længe den nyder en god Behandling; men ved Mishandling bliver den fremmed for samme. Thi Nybyggerne udsendes ikke for at være Slaver, men for at være ligeberettigede med de tilbageblevne. Men at de gjorde Uret, det er ikke til at modsige. Thi da de i Anledning af Epidamnos bleve opfordrede til en retlig Afgjørelse, saa vilde de hellere med Krig end ad Rettens Vej forfølge deres Klager. Ogsaa eder bør dette tjene til Bevis paa deres Adfærd imod os, deres stambeslægtede; saa at I hverken forledes ved deres Bedragerier, og heller ikke, naar de ligefrem bede, opfylde deres Forlangender. Thi den, som mindst paadrager sig Fortrydelse formedelst

Føjelighed imod Fjenderne, skal vist ogsaa vedblive at nyde den største Sikkerhed.

»Men end ikke Forbundet med Lakedæmonierne skulle I ophæve ved at optage os, idet vi ikke som Medlemmer høre til noget af de tvende Forbund. I disse er det nemlig bestemt, at enhver hellenisk Stat, som ikke er Medlem af det ene eller det andet Forbund, har Frihed til at indtræde i det af dem begge, som den maatte foretrække. Og er det harmeligt, om det skal være disse tilladt at besætte deres Skibe med Mandskab ej alene fra Forbundsfolkene, men dertil ogsaa fra det øvrige Hellas, ja endog besynderligen fra eders underhavende, men de derimod skulle kunne udelukke os fra et Forbund, der er tilgængeligt for alle, og fra enhver Hjælp, hvorfra den end maatte komme. Og ville de end finde en Fornærmelse deri, hvis I opfyldte vor Begjæring, saa ville vi i Sandhed anse eder som langt mere skyldige, naar vi ikke overtale eder. Thi da ville I forskyde os, som ere i Fare, og som ikke ere eders Fjender; men for Korinthierne, som ere eders Fjender, og som angribe eder, ville I ej alene ikke lægge Hindringer i Vejen, men I ville endog være ligegyldige ved, at de fra eders Besiddelser forstærke sig med Tropper, hvilket ingenlunde er Ret; hvorimod I burde enten forhindre dem fra at hverve Lejesoldater fra eders Land, eller ogsaa tilsende os den Hjælp, hvortil I vare at formaa, men allerhelst aabenbarligen overtage vor Beskyttelse. Men ogsaa kunne vi, ligesom vi i Begyndelsen have bemærket, eftervise eder mange Fordele, og er denne den vigtigste, at vi begge have de samme Fjender, hvilket er Troskabens sikreste Baand. Og ere disse Fjender ikke svage, men vel i Stand til at straffe de frafaldne. Ogsaa gjør dette en Forskjel, om I forkaste Forbundet med en Sømagt, thi en Landmagt ere vi ikke. Meget mere maatte I, hvis det lod sig gjøre, ikke tillade, at nogen forstærkede sin Sømagt; i andet Fald burde I søge at have den til Ven, som er den paalideligste.

»Og hvis nu nogen vel finder vor Fremstilling fordelagtig, men derhos frygter for, at han ved at følge samme skal bryde Forbundet, saa bør han vide, at denne hans Frygt, naar den er forbunden med Magten, vil indjage Modstanderne en endnu større Frygt, hvorimod hans Tillid, som, naar vi afvises, fremtræder som Svaghed, vil være lidet skikket til at vække Frygt hos mægtige Fjender. Ogsaa kommer det hertil, at denne Beslutning ikke mere gjælder Kerkyra, men Athenen; og sørger man kun slet for dette sidste, naar man, i Betragtning af Øjeblikket, tager i Betænkning, med Hensyn paa en forestaaende og allerede næsten udbrydende Krig, at forbinde sig med en Plads, hvis venskabelige eller fjendtlige Forhold maa blive af de allervigtigste Følger. Kerkyra ligger nemlig bekvemt for Overfarten til Italien og Sicilien, saa at det kan forhindre en Flaade fra at drage over derfra til Peloponnesierne, derimod befordre Overfarten af den herværende Sømagt derhen; ligesom det tilbyder mange andre Fordele. Men for i en kort Hovedsum at omfatte saa vel det hele som det enkelte, saa maa I af følgende

kunne overbevise eder om, at I ikke tør lade os ubeskyttede. Der findes nemlig hos Hellenerne trende betydelige Sømagter, nemlig eders, vor og Korinthiernes. Overse I nu, at de tvende forbindes til én, og at Korinthierne først undertvinge os, da maa I paa én Gang kæmpe til Søs med Kerkyræerne og Peloponnesierne; men dersom I optage os i Forbundet, da ville I have et ved Forbindelsen med vore forstørret Antal af Skibe i Kampen mod disse.« Saaledes fremstillede da Kerkyræerne deres Sag; men efter dem holdt Korinthierne en Tale af følgende Indhold:

»Efter at disse Kerkyræer have talt ej alene om deres Optagelse i eders Forbund, men ogsaa derom, hvorledes vi forurette dem, og de selv ubilligen bekriges, saa nødes ogsaa vi til først at omtale disse tvende Punkter, forinden vi vende os til den øvrige Tale, for at I des sikrere forud kunne erfare vort Andragende, og for at I ikke uden gyldige Grunde skulle tilbagevise deres Forlangende. De forsikre nemlig, at de i Følge et fornuftigt Maadehold ikke have indgaaet Forbund med nogen; men det var i en forbrydersk, men ikke i nogen ædel Hensigt, at de have brugt denne Fremgangsmaade, fordi de ikke vilde have nogen til Deltager og Medvider i deres Forbrydelser og heller ikke beskæmme sig ved deres Opfordringer dertil. Ogsaa har deres Land en Beliggenhed, som medfører Selvstændighed, og som gjør dem til Dommere over Forurettelser imod andre, hvad der i Følge Overenskomster ikke saa let vilde lade sig gjøre, da de sjælden drage over Søen til andre, hvorimod de hyppigen modtage dem, som blive nødte til at lande paa deres Kyster. Og herpaa beror deres ærbare Foregivende, hvorfor de ere uden for ethvert Forbund, nemlig ikke for at være udelagtige i andres Uret, men for at være alene om at øve Uret, for at bruge Vold, hvor de have Magten, for at vinde en Fordel, hvor det kunde ske paa en forborgen Maade, og for at spare sig Skammen, naar noget lod sig røve. Og dog, dersom de vare retskafne Mennesker, som de paastaa, saa kunde de des mere aabenbart vise deres sande Værd ved at indrømme og antage, hvad Retfærdigheden bød, jo mindre de vare udsatte for Angreb af andre.

»Men saaledes opføre de sig hverken imod andre og heller ikke imod os; men skjønt de ere vore Kolonister, saa ere de dog aldeles faldne fra os; og nu føre de Krig mod os, imedens de fortælle, at de dog ikke kunne være udsendte som Kolonister for at blive mishandlede. Vi derimod paastaa, at vi dog heller ikke have anlagt denne Nybygd for at blive krænkede af disse Mennesker, men for at anses som deres Forstandere og derfor at nyde den tilbørlige Agtelse. I det mindste ære vore andre Kolonier os, og vi ere mest Gjenstand for Kolonisters Kjærlighed. Ogsaa er det indlysende, naar vi behage de fleste iblandt disse, at der ikke er nogen god Grund, hvorfor vi skulde mishage disse; ikke heller skulde vi føre en saa overordentlig Krig, naar vi ikke vare paa en overordentlig Maade

forurettede. Og om end vi vare de fejlende, da var det hæderligt for dem at give efter for vor Heftighed, ligesom det var beskæmmende for os at bruge Vold imod deres maadeholdne Adfærd. Men i deres Overmod og trodsende paa deres Rigdom have de saa vel tilføjet os mange andre Krænkelser; ogsaa have de voldsomt indtaget og ere i Besiddelse af Byen Epidamnos, som hører os til; da de dog ikke gjorde Fordring paa denne By, saa længe den var i Forfald, men først, da vi vare komne den til Hjælp.

»Vist nok paastaa de, at de tidligere have villet underkaste sig en retlig Kjendelse. Men hos den, som er overlegen, og som véd sig sikker, har en slig Opfordring ingen Betydning, men vel hos den, som før den afgjørende Kamp stiller sin Sag og sin Tale paa lige Fod. Men disse Mænd have ikke afgivet deres tilsyneladende billige Forslag til en retlig Afgjørelse, før de belejrede Stedet, men først da de antoge, at vi ikke vilde blive ligegyldige ved Sagen. Og ikke nøjede med de hist af dem alene øvede Forbrydelser, ere de nu komne hid og forlange at faa eder ikke til Medstridere, men til Deltagere i deres Uret og til at beskytte dem i deres Tvistigheder med os. Men den Gang burde de have henvendt sig til eder, da de selv vare i den største Sikkerhed, og ikke nu, da vi ere blevne forurettede, og de selv ere i Fare; heller ikke paa en Tid, da I, uden at have i sin Tid nydt nogen Fordel af deres Magt, skulde yde dem Hjælp, og skjønt I have været uden for deres tidligere Forbrydelser, paadrage eder en lige Andel i Anklagen, vi føre imod dem; men de burde fordum have forbundet deres Magt med eders, og saa i Fællesskab bære Følgerne deraf.

»At vi altsaa ere hidkomne med tilstrækkelige Grunde til Klage, og at Kerkyræerne ere voldsomme og havesyge, det er da blevet bevist. Men nu bør I ogsaa lære at indse, at I ikke have Ret til at tage dem under eders Beskyttelse. Thi naar det i Forbundsakterne hedder, at enhver af de Stater, som ikke er indskrevet i noget Forbund, kan slutte sig til, hvilken af begge den selv maatte foretrække, saa gjælder denne Overenskomst ikke for dem, som træde ind i det ene Forbund til det andets Skade, men for dem, som søge Sikkerhed uden at berøve nogen anden hans Ret over sig, og som ikke i Stedet for Fred skaffer sine Beskyttere en Krig paa Halsen, naar disse ere forstandige Folk; hvilket nu vel kunde blive Tilfældet med eder, dersom I ikke følge vor Opfordring. Thi ikke blot skulde I yde disse Understøttelse, men I skulde ogsaa fra vore forbundne blive vore Fjender; og naar I indgaa Forbund med dem, saa følger deraf den Nødvendighed, at vi for at værge os imod dem, ogsaa maa værge os imod eder. Dog ere I ogsaa i eders fulde Ret, naar I afholde eder fra at tage enten det ene eller det andet Parti; i modsat Fald maa I netop omvendt drage med os imod dem; thi I ere i Forbund med Korinthierne; med Kerkyræerne have I end ikke nogen Sinde indgaaet en Vaabenstilstand; ikke heller bør det eder at indføre den Skik, at man antager sig de fra andre frafaldne. Thi heller ikke have

vi under Samiernes Frafald fra eder stemt imod eder, da de øvrige Peloponnesiers Meninger vare delte, om man burde hjælpe dem; hvorimod vi aabent erklærede, at det stod enhver frit for at straffe de ham tilhørende Forbundsfolk. Thi ville I antage eder og beskytte dem, som have bedrevet Uret, saa vil det vise sig, at ikke færre af eders Forbundsfolk ville gaa over til os, og at I ville opstille en Bestemmelse, som bliver mere trykkende for eder selv end for os.

»Disse ere da de efter Hellenernes Skikke fuldvægtige Retsfordringer, som vi have til eder; og dernæst have vi, som de, der hverken ere eders Fjender, saa at vi kunne ville skade eder, og heller ikke eders Venner, saa at vi kunne falde eder besværlige, en Formaning og Opfordring til eders Taknemmelighed, idet vi erklære, at I nu bør vise os Gjengjæld. Da I nemlig i Krigen med Ægineterne, endnu før Perserkrigen, havde Mangel paa Langskibe, saa erholdt I 20 Skibe af Korinthierne; og denne Velgjerning i Forbindelse med den i Anledning af Samierne, idet Peloponnesierne for vor Skyld ikke understøttede disse, forskaffede eder baade Sejr over Ægineterne og Samiernes Afstraffelse. Og tildrog dette sig under saadanne Tidsforhold, da besynderligen de Mennesker, som gaa imod deres Fjender, ikke give Agt paa noget andet end paa Sejren. Hvo der saa tjener deres Hensigter, ham anse de for Ven, var han end før deres Fjende; men hvo der modsætter sig dem, ham holde de for Fjende, om det end traf sig, at han var deres Ven; thi paa Grund af Øjeblikkets heftige Strid tilsidesætte Menneskene deres egne Interesser.

»Naar I nu have betænkt disse Forhold, og naar den yngre herom har ladet sig undervise af den ældre, saa tage man den Beslutning at gjøre os Gjengjæld, og vogte man sig for den Forestilling, at denne Tale vel kan være overensstemmende med det rette, men at Fordelen, i Tilfælde af Krig, vilde have andre Fordringer. Thi det nyttige følger sikrest deraf, at man forsér sig saa lidet som muligt. Og den forestaaende Krig, hvormed Kerkyræerne true eder for at formaa eder til at gjøre Uret, ligger endnu i det skjulte; og er det ikke passende, at I derved lader eder ophidse til at paadrage eder et allerede aabent og uudbliveligt Fjendskab med Korinthierne; hvorimod det vilde være klogere at formilde de tidligere indtrufne Misforstaaelser i Anledning af Megareerne. Thi en sildigere velvillig Handling, der udøves til rette Tid, ogsaa om den er af mindre Betydenhed, formaar at udslette selv en haardere Beskyldning. Heller ikke bør I lade eder forlokke derved, at de tilbyde eder Forbund med en stor Sømagt. Thi ikke at forurette sine Ligemænd begrunder en sikrere Magt, end om man lader sig henrive af Øjeblikkets Skingrunde og erholder en med Farer forbunden Vinding.

»Men vi ere geraadede i det samme Tilfælde, som fandt Sted i Lakedæmon, da vi erklærede, at enhver skulde selv holde sine Forbundsfolk i Tømme; og forlange vi nu hos eder at opnaa det samme, og at I ikke maa stemme til vor Skade, efter

t vi have stemt til eders Fordel. Derfor gjører os da Gjenjæld, efter at I have overbevist eder om, at Tidsforholdene ere ıaledes beskafne, at den, som hjælper, bliver vor fuldkomne 'en, og den, som staar os imod, vor Fjende. Og optager ikke :erkyræerne til Trods for os i eders Forbund, og understøtter em ikke, eftersom de have Uret. Ogsaa ville I ved denne Iandlemaade baade opfylde eders Pligt og bedst sørge for eder elv.« Dette var da Indholdet af Korinthiernes Tale.

Da nu Athenæerne havde hørt begges Taler, og de endog avde afholdt tvende Folkeforsamlinger, saa fandt i den første f disse Korinthiernes Foredrag lige saa meget Bifald; men i den idste forandrede de Beslutningen derhen, at de vel ikke indgik t Krigsforbund med Kerkyræerne, saa at begge Folk skulde ave de samme Venner og de samme Fjender; (hvis nemlig Kerkyræerne opfordrede dem til at deltage i et Søtog imod Korinth, da vilde deres Forbund med Peloponnesierne derved blive opløst); derimod indgik de et Forsvarsforbund til hinanlens Beskyttelse, dersom nogen drog imod Kerkyra eller imod Athen, eller imod deres Forbundsfolk. De antoge nemlig, at det ethvert Fald vilde komme til Krig imellem dem og Peloponnesierne; og vilde de derfor ikke give Kerkyra, der besad en slig Sømagt, til Pris for Korinthierne; men helst saa' de, at begge Stater stødte sammen, for at svække hinanden, om det skulde blive nødvendigt, at de selv kom i Krig med Korinthierne, eller med andre Sømagter. Tillige fandt de, at den ligger bekvemt for Overfarten til Italien og Sicilien.

I en slig Hensigt havde da Athenen antaget sig Kerkyræerne; og ikke længe derefter, da ogsaa Korinthierne vare dragne bort, afsendte de 10 Skibe til Hjælp for dem. Men Anførere for disse vare Lakedæmonios, Søn af Kimon, og Diotimos, Søn af Strombikos, og Proteas, Søn af Epikles. Men de medgave dem den Befaling, ikke at indlade sig i et Søslag med Korinthierne, med mindre disse sejlede imod Kerkyra og agtede : gjøre Landgang eller imod nogen Kerkyræerne tilhørende lads; men i dette Tilfælde skulde de forhindre sligt af alle eres Kræfter. Men denne Befaling gave de for ikke at opeve Forbundet. Og saaledes ankom da disse Skibe til erkyra.

Da nu Korinthierne havde fuldendt deres Udrustning, sejlede : imod Kerkyra med 150 Skibe. Af disse tilhørte 10 Skibe leerne, men 12 Megareerne, og 10 Levkadierne, men 27 Am'akioterne og 1 Anaktorierne, men 90 tilhørte Korinthierne lv. Men Anførerne for disse Skibe vare særskilt de fra hver :at afsendte; men Korinthierne anførte Xenokleides, Søn af vthykles, selv femte. Men efter at de, ved at sejle fra Lev-

kas vare komne til Fastlandskysten lige for Kerkyra, ankrede de ved Keimerion i Landet Thesprotia. Men det er en Havn, og oven for samme, op fra Havet i det thesprotiske Landskab Elæatis, ligger Byen Efyra. I Nærheden heraf har den akerusiske Indsø sit Udløb i Havet, i hvilken Indsø ogsaa den igjennem Thesprotien løbende Flod Akeron falder ud, der ogsaa giver den sit Navn. Men ogsaa løber her Floden Thyamis, som udgjør Grænsen imellem Thesprotien og Kestrina; og imellem disse hæver sig Forbjærget Keimerion, hvorved Korinthierne ankrede og indtoge en Stilling.

Da nu Kerkyræerne havde bemærket Fjendens Nærmelse, bemandede de deres 110 Skibe, under Anførsel af Meikiades, Æsimides og Eurybatos; og de indtoge en Stilling ved en af de Øer, som kaldes Sybota; ogsaa de 10 attiske Skibe vare til Stede. Men paa Forbjærget Levkimme befandt deres Landhær sig, og 1000 Mand tungtvæbnede Zakynthier, som vare komne dem til Hjælp. Ogsaa paa Fastlandet stod der en Mængde Barbarer, der vare komne Korinthierne til Hjælp. Thi Fastlandsbeboerne i disse Egne staa altid i venskabeligt Forhold til Korinthierne.

Efter at Korinthierne vare færdige med deres Forberedelser og de havde indtaget deres Levnedsmidler for 3 Dage, sejlede de om Natten fra Keimerion ud i rum Sø, som til et Søslag. Og som de sejle i den tidlige Morgen, se de Kerkyræernes Skibe over Dybet at styre imod dem. Da de nu havde set hverandre, stillede de sig i modsatte Slagordener; og vare Athenæernes 10 Skibe paa Kerkyræernes højre Fløj; den øvrige Linje indtoge de selv, efter at have af deres Skibe dannet 3 Afdelinger, af hvilke hver til Befalingsmand havde en af de trende Hærførere. Saadan var da Kerkyræernes Slagorden. Korinthiernes højre Fløj indtoge de megariske og amprakiotiske Skibe; Midten indtoge de øvrige Forbundsfolk efter deres Orden; men den venstre Fløj lige over for Athenæerne og Kerkyræernes højre havde Korinthierne inde med deres bedst sejlende Skibe.

Da nu begge Parter havde opsat deres Mærker, og de vare rykkede sammen, kæmpede de, idet begge havde en Mængde tungtbevæbnede paa Skibsdækkene, ogsaa en Mængde Bueskytter og Spyddragere, som man havde udrustet paa den gamle endnu noget raa Maade. Og var Søslaget meget heftigt, dog at Kunsten derved fandt liden Anvendelse; derimod lignede det mere et Landslag. Naar de nemlig vare stødte sammen, saa kunde de, i Følge Skibenes Mængde og Forvirring, ikke let befri sig fra hinanden; ogsaa ventede man snarest Sejren af de tungtbevæbnede paa Dækket, da de kæmpede i en fast Stilling, imedens Skibene laa stille. Men Gjennembrud af Linjen fandt ikke Sted, hvorimod man kæmpede med mere Harme og Anstrængelse end med Indsigt. Overalt herskede der stor Forvirring og Uorden i dette Søslag, under hvilken de attiske Skibe vel lagde sig ved Siden af de kerkyræiske, naar disse trængtes, hvorved de indjoge Fjenden Skræk; dog begyndte de attiske Anførere ikke først Angrebet af Frygt for Athenæernes Forbud. Mest led imidlertid Korinthiernes højre

Fløj; thi med 20 Skibe dreve Kerkyræerne dem paa Flugt og forfulgte de adspredte til Fastlandet; de sejlede til deres Lejr, hvor de gik i Land, afbrændte de forladte Telte og plyndrede Godset. Her vare altsaa Korinthierne og deres forbundne de tabende, imedens Kerkyræerne sejrede. Men paa den venstre Fløj, hvor Korinthierne selv vare, vandt disse en betydelig Sejr, da af Kerkyræernes desuden ringere Antal Skibe endnu de 20, som havde forfulgt Fjenden, ikke vare til Stede. Men da Athenæerne nu saa' Kerkyræernes Nød, hjalp de dem allerede mere uforbeholdent, da de først havde holdt sig tilbage, for saa vidt at de ikke angrebe nogen. Men da nu Flugten blev almindelig, og Korinthierne satte efter Kerkyræerne, ja, da tog enhver fat paa Arbejdet uden at gjøre nogen Forskjel; og Nødvendigheden bragte det dertil, at Korinthier og Athenæer angrebe hinanden.

Da nu Kerkyræerne vare slagne paa Flugt, brøde Korinthierne sig ikke om at tage paa Slæbetov og bortføre Skrogene af de Skibe, som de havde gjort læk; men de vendte sig imod Mandskabet og droge om imellem Skibene, mere for at myrde end for at gjøre Fanger. Men ogsaa, uden at vide det, ombragte de deres egne Venner, da de ikke havde bemærket, at de paa den højre Fløj vare blevne overvundne. Thi formedelst det store Antal Skibe paa begge Sider, og da de indtoge en stor Strækning af Havet, saa var det under Kampens Hede ingenlunde let at skjelne, hvilke der vare de sejrende, og hvilke de overvundne. Thi med Hensyn paa Skibenes Mængde var dette Søslag i Sammenligning med de tidligere det største, som Hellener have leveret imod Hellener. Da nu Korinthierne havde forfulgt Kerkyræerne lige til Landjorden, vendte de sig til Skibsvragene og til deres egne faldne, og de bleve Herrer over den største Del deraf, saa at de kunde bringe samme til Sybota, hvorhen ogsaa Barbarernes Landhær var kommen til deres Hjælp. Men Sybota er en forladt Havn i det thesprotiske. Efter at dette var udført, og da de atter havde samlet sig, sejlede de imod Kerkyræerne. Men ogsaa disse drog mod dem med de Skibe, som kunde holde Søen, samt alle de øvrige, tillige med de attiske Skibe, da de frygtede for, at de skulde forsøge en Landgang paa deres Ø. Men allerede var det sildigt, og havde de istemt Slagsangen til Angreb, da Korinthierne pludseligen roede baglængs (eller med Bagstavnen forud), fordi de fik i Sigte 20 attiske Skibe, som sejlede imod dem. Disse havde nemlig Athenæerne bagefter hine 10 afsendt til Forstærkning, da de frygtede for, hvad der ogsaa blev Tilfældet, at Kerkyræerne kunde blive overvundne, og at deres 10 Skibe da kunde blive for faa til at beskytte dem.

Da nu Korinthierne først havde set dem, og de havde fattet den Formodning, at de vare fra Athenen, ikke blot saa mange de saa', men flere, saa trak de sig tilbage. Kerkyræerne derimod saa' ikke Skibene, da disse nærmede sig fra en Side, hvor man ikke kunde se dem; og de undredes over, at Korinthierne roede baglængs, indtil nogle saa', hvad der var paa

Færde, og forkyndte, at hine Skibe nærmede sig. Da trak ogsaa de sig tilbage, thi Mørket faldt allerede paa, og Korinthierne bortfjærnede og adspredte sig. Og bleve de altsaa saaledes adskilte fra hinanden, og Søslaget endte imod Natten. Imedens nu Kerkyræerne indtoge en Stilling ved Levkimme, ankom til Sølejren, ikke længe efter at de vare blevne sete, hine 20 Skibe fra Athenen, under Anførsel af Glavkon, Søn af Leagros, og af Andokides, Søn af Leogoras, efter at være dragne imellem Lig og Vrag. Men Kerkyræerne frygtede, eftersom det allerede var Nat, at det kunde være Fjender, men siden kjendtes de ved dem, og Skibene gik til Ankers.

Den følgende Dag lettede de 30 attiske Skibe tillige med alle de af Kerkyræernes, som kunde holde Søen, og sejlede til Havnen ved Sybota, hvor Korinthierne laa for Anker, da de ønskede at vide, om de havde i Sinde at levere et Søslag. Men da disse havde stødt deres Skibe fra Land og lagt dem i Slagorden paa Dybet, holdt de sig stille, da de ikke vare til Sinds at begynde paa et Søslag med deres gode Vilje, da de saa', at der fra Athenen vare ankomne Skibe, som intet havde lidt, og at de selv vare blevne rammede af mange Vanskeligheder, baade med Hensyn til Bevogtningen af de Krigsfanger, som de havde om Bord i Skibene, og fordi Forraad til Skibenes Udbedring ikke var at erholde i en øde Egn. Snarere saa' de sig om efter hvorledes de kunde iværksætte deres Tilbagetog til Hjemmet, da de frygtede for, at Athenæerne, i Følge den Forestilling, at Forbundet var brudt, da det var kommet til en Fægtning imellem dem, ikke skulde tillade dem at afsejle.

De besluttede altsaa paa en let Baad at sende nogle Mænd uden Heroldstav til Athenæerne for at udforske deres Hensigter; og lode de dem tale saaledes. »I gjøre Uret, I Mænd fra Athenen, idet I begynde Krigen og ophæve Forbundet. Thi idet vi hævne os paa vore Fjender, hindre I os derfra og løfte Vaaben imod os. Er det nu eders Plan at hindre os fra at sejle imod Kerkyra, eller hvor hen vi ellers ville, og bryde Forbundet, saa griber først os, som ere her, og behandler os som Fjender.« Saaledes talte Mændene. Men alle de af den kerkyræiske Skibshær, som hørte dem, skreg, at man strax skulde gribe og ombringe dem. Athenæerne derimod gave følgende Svar. »Hverken begynde vi Krigen, I Mænd fra Peloponnesos, ikke heller ophæve vi Forbundet; men disse Kerkyræer, som ere vore Forbundsfolk, ere vi komne til Hjælp. Dersom I altsaa ønske at sejle anden Steds hen, da hindre vi eder ikke deri; dersom I derimod agte at sejle til Kerkyra, eller til noget dette Folk tilhørende Sted, saa ville vi, saa vidt vor Magt strækker, ikke tillade det.«

Efter dette Svar af Athenæerne forberedede Korinthierne Sejladsen til deres Hjem og oprejste et Sejerstegn paa Fastlandet i Sybota. Men ogsaa Kerkyræerne optog de Vrag og Lig, som vare drevne ind paa deres Kyst af den Strøm og Vind, som var opstaaet om Natten og havde adspredt dem til alle Sider, og de oprejste et Sejerstegn i Sybota paa Øen, som om

de havde sejret. Men den Forestillingsmaade, hvorefter begge Parterne tilegnede sig Sejren, var følgende. Korinthierne havde nemlig oprejst Sejerstegn, fordi de i Søslaget, lige til Nattens Frembrud, havde været de vindende, saa at de endog bragte med sig den største Del af Skibsvrag og faldne; ogsaa havde de ikke færre end 1000 Mand i Fangenskab, og de havde gjennemboret omtrent 70 Skibe. Kerkyræerne derimod, fordi de havde ødelagt paa det nærmeste 30 Skibe, og efter Athenæernes Ankomst havde opsamlet ved deres eget Land Vragene og de døde, og fordi Korinthierne den foregaaende Dag ved at ro baglængs havde trukket sig tilbage for dem ved Synet af de attiske Skibe, og fordi de efter Athenæernes Ankomst ikke sejlede dem i Møde fra Sybota; af disse Grunde havde de oprejst et Sejerstegn. Saaledes troede de begge at være de sejrende.

Paa Tilbagevejen til Hjemmet indtog Korinthierne ved List Anaktorion, som ligger ved Mundingen af den amprakiske Bugt, men som de ejede i Fællesskab med Kerkyræerne; og efter der at have bosat korinthiske Nybyggere droge de hjem. Og 800 fangne Kerkyræer, som vare Slaver, solgte de; hvorimod de beholdt i Forvaring 250 fangne, hvilke de behandlede med al Opmærksomhed, for at de efter deres Tilbagekomst skulde tilvende dem Kerkyra; thi tilfældigen hørte flere af disse Mænd til de fornemste i deres Stat. Og saaledes beholdt altsaa Kerkyra Overvægten i Krigen imod Korinthierne; og Athenæernes Skibe droge hjem derfra. Og blev dette den første Anledning for Korinthierne til Krig med Athenæerne, fordi disse, endnu under Forbundet, tillige med Kerkyræerne, leverede dem et Søslag.

Kort derefter opstod der endnu tilfældigen følgende Stridspunkt imellem Athenæerne og Peloponnesierne, som bidrog til Krigens Udbrud. Imedens nemlig Korinthierne arbejdede paa, hvorledes de kunde hævne sig paa dem, og da Athenæerne nærede Mistanke om deres Fjendskab, saa befalede de Potidæaterne, som bo paa Tangen ved Pallene, og som ere korinthiske Kolonister, men skatskyldige Forbundsfolk af Athenæerne, at de skulde nedrive Muren imod Pallene og give Gisler; at de skulde bortsende, og ikke for Eftertiden modtage de Folkeforstandere, som Korinthierne hvert Aar plejede at sende dem, — i Følge deres Frygt for, at Potidæaterne ved Overtalelser af Perdikkas og af Korinthierne skulde selv falde fra, og ogsaa bringe de øvrige thrakiske Forbundsfolk til Frafald.

Disse Forberedelser traf Athenæerne imod Potidæaterne strax efter Søslaget ved Kerkyra. Thi Korinthierne vare allerede i aabenbar Strid med dem; ogsaa Perdikkas, Søn af Alexander, Konge af Makedonien, var bleven deres Fjende, skjønt han før var deres forbundne og Ven. Men han var bleven deres Fjende, fordi de havde indgaaet et Forbund med hans Broder Filippos og med Derdas, der i Forening havde rejst sig imod ham. Af Frygt arbejdede han ved et Budskab til Lakedæmon derpaa, at der kunde blive Krig imellem Athenæerne og Peloponnesierne; ogsaa vandt han Korinthierne i Anledning af Potidæas Frafald. Ogsaa underhandlede han med Kalkideerne og Bottiæerne i Thrakien

om, at de skulde deltage i Frafaldet, da han troede ved et Forbund med disse Naboriger lettere i Forbindelse med dem at kunne føre Krigen. Da nu Athenæerne havde erfaret disse Begivenheder, og da de ønskede at forekomme Staternes Frafald, saa paalagde de — da de netop afsendte 30 Skibe og 1000 Mand tungtvæbnede imod hans Land under Anførsel af Arkestratos, Lykomedes's Søn tillige med 10 andre — disse Befalingsmænd over Skibene at tage Gisler af Potidæaterne, at nedrive deres Mur (imod Pallene) og passe paa Nabostaterne, at disse ikke faldt fra.

Men efter at Potidæaterne havde sendt Gesandter til Athenæerne for, om muligt, at overtale dem til ikke at tage nogen usædvanlig Forholdsregel imod dem; og da de i Forbindelse med Korinthierne vare komne til Lakedæmon for at bevirke, at man rustede sig til deres Hjælp, om det skulde behøves; da de fremdeles efter en lang Underhandling intet havde erholdt af Athenæerne, hvormed de kunde være tjente, men tvært imod de til Makedonien sendte Skibe lige saa meget droge imod dem; og da Lakedæmoniernes Øvrighed havde tilsagt dem, at der skulde ske Indfald i Attika, dersom Athenæerne droge imod Potidæa; — da faldt under disse gunstige Forholde Potidæaterne fra, og ligeledes de med dem ved Ed forbundne Kalkideer og Bottiæer. Ogsaa overtaler Perdikkas Kalkideerne til at forlade deres Byer ved Havet, nedrive dem og flytte op i Landet til Olynthos, og at gjøre deraf én mægtig By; og han gav disse Udvandrere til Benyttelse et Stykke Land af hans eget i Mygdonien ved Indsøen Bolbe, saa længe Krigen med Athenæerne varede. Disse Folk nedreve deres Byer, flyttede op i Landet og rustede sig til Krig.

Men nu ankom Athenæernes 30 Skibe til Thrakien og fandt, at Potidæa og de øvrige Stæder vare faldne fra; og da Hærførerne holdt det for umuligt med deres nærværende Magt at bekrige baade Perdikkas og de i Forening frafaldne Egne, saa vendte de sig imod Makedonien, hvorhen de ogsaa oprindeligen vare sendte, og efter at have taget en fast Stilling førte de Krigen i Forening med Filippos og med Derdas's Brødre, der med en Hær havde gjort Indfald fra de øvre Egne.

Imidlertid sendte Korinthierne, der efter Potidæas Frafald, og da de attiske Skibe vare ved Kysten af Makedonien, frygtede for hin Plads og mente, at denne Fare ogsaa angik dem selv, frivillige af deres egne og Mandskab fra de andre Peloponnesier, som de toge i Sold, tilsammen 1600 Mand tungtvæbnede og 400 Mand letvæbnede. Men deres Anfører var Aristevs, Søn af Adejmantos, og var det fornemmeligen af Venskab for ham, at de fleste frivillige Krigsfolk fra Korinth vare dragne med; men med Potidæaterne stod han altid paa venskabelig Fod. Og ankom disse Tropper til Thrakien 40 Dage efter Potidæas Frafald.

Men snart var ogsaa Budskabet om Stædernes Frafald kommet til Athenæerne; og sendte disse, saa snart de havde erfaret Ankomsten af Aristevs og hans Mandskab, 2000 Mand tungt-

væbnede af deres egne og 40 Skibe til de frafaldne Stæder, og som Hærfører Kallias, Kalliades's Søn, og fire andre. Da disse vare komne til Makedonien, traf de først sammen med de tidligere afsendte 1000 Mand, som nyligen havde indtaget Therme og nu belejrede Pydna. Derpaa lagde de sig selv for Staden og belejrede den; men da de derpaa havde indgaaet Forlig og nødtvungne sluttet Forbund med Perdikkas — thi Potidæa og Aristevs's Ankomst tvang dem til at ile — rykkede de bort fra Makedonien. Da de derpaa vare komne til Berøa og havde angrebet denne Plads, men ikke kunnet indtage samme, vendte de tilbage og droge til Lands imod Potidæa med 3000 Mand tungtvæbnede af deres egne foruden en Mængde Forbundsfolk, men med 600 makedoniske Ryttere, som fulgte med Filippos og Pavsanias; tillige sejlede 70 Skibe langs med Kysten. Og de rykkede langsomt frem og ankom paa tredje Dag til Gigonos, hvor de sloge Lejr.

Men Potidæaterne og Peloponnesierne under Aristevs lejrede sig paa Landtungen, i Retning mod Olynthos, og ventede paa Athenæerne; ogsaa havde de uden for Byen indrettet en Markedsplads. Men til Anfører for samtlige Fodfolk havde de forbundne valgt Aristevs, men for Rytteriet Perdikkas; denne var nemlig strax paa ny falden fra Athenæerne og gjorde nu fælles Sag med Potidæaterne, efter at have indsat Iolaos i sit Sted som Regent. Det var nu Aristevs's Plan, med sin Hær at blive staaende paa Landtungen og iagttage Athenæerne, om de vilde rykke frem til Angreb, imedens Kalkideerne og de øvrige forbundne uden for Landtungen tillige med de 200 Ryttere fra Perdikkas skulde blive i Olynthos, og naar Athenæerne gjorde Angreb paa dem, skulde de falde Fjenderne i Ryggen og indeslutte dem i Midten. Derimod sendte Athenæernes Hærfører Kallias og hans Medbefalingsmænd de makedoniske Ryttere og nogle faa af Forbundsfolkene til Olynthos for at hindre Besætningens Fremtrængen derfra, men selv brød de op med Lejren og droge imod Potidæa. Og efter at de vare komne til Landtungen og saa' Fjenderne beredte til Kamp, opstillede ogsaa de sig imod dem, og kort efter vare de i Fægtning. Og nu var det, at Aristevs's Fløj og de samtlige ham omgivende udvalgte Tropper af Korinthier og andre dreve deres Modstandere paa Flugt, satte efter dem og forfulgte dem et langt Stykke; hvorimod den øvrige Hær af Peloponnesier og Potidæater bleve slagne af Athenæerne og flygtede inden for Byens Mure.

Da nu Aristevs vendte tilbage fra Forfølgelsen og saa', at den øvrige Hær var slagen, var han i Uvished, til hvilken Side han helst skulde forsøge at slaa sig igjennem, enten i Retning mod Olynthos eller til Potidæa. Han besluttede altsaa at samle sit Mandskab paa et saa indskrænket Rum som muligt og i fuldt Løb at bryde igjennem til Potidæa, og han trængte frem over en Dæmning gjennem Havet, imedens han blev beskudt og havde andre Vanskeligheder at kæmpe med, hvorved han mistede nogle faa Folk, men derimod reddede de fleste. Men Potidæaternes Hjælpetropper fra Olynthos (hvilken By ligger

omtrent i en Afstand af 60 Stadier, og Egnen er overskuelig) vare, da Slaget begyndte, og Standarterne hævedes i Vejret, rykkede et kort Stykke frem for at komme til Undsætning; og de makedoniske Ryttere opstillede sig imod dem for at hindre deres Fremrykken. Men da snart derpaa Sejren tilhørte Athenæerne, og Kampsignalerne vare nedrevne, saa trak de sig tilbage til Fæstningen, hvorimod Makedonierne begave sig til Athenæerne; og havde Rytterne ikke paa nogen af Siderne været til Stede i Kampen. Men efter Slaget oprejste Athenæerne et Sejerstegn; og i Følge et Fordrag udleverede de Potidæaterne deres faldne. Men af Potidæaterne og deres forbundne vare der omkomne 300 Mand, paa nogle faa nær, men af Athenæerne selv 150 Mand tillige med deres Hærfører Kallias.

Men Fæstningsmuren imod Landtungen indesluttede Athenæerne strax med en Skanse, og lagde deri en Besætning; imod Pallene fandt ingen Indslutning Sted, da de ikke troede sig stærke nok til baade at holde en Besætning paa Landtungen og derhos at sætte over til Pallene og der at anlægge en Skanse, eftersom de frygtede for, at, naar de delte deres Magt, Potidæaterne og deres medforbundne skulde angribe dem. Da nu Athenæerne i Hovedstaden erfarede, at der ingen Belejringsmure vare opførte fra Pallenes Side, saa sendte de noget efter 1600 Mand tungtvæbnede af deres egne under Anførsel af Formion, Søn af Asopios. Da han var ankommen til Pallene, brød han op fra Byen Amfystis og nærmede sig med Hæren til Potidæa, idet han rykkede langsomt frem og hærjede Landet. Men da ingen rykkede ud imod ham til Slag, saa spærrede han ogsaa Byen fra Pallenes Side med en Belejringsskanse. Og saaledes var Potidæa allerede stærkt belejret fra begge Sider, ogsaa fra Søsiden af blokerende Skibe.

Da nu Aristevs efter Byens Indslutning ikke havde noget Haab om Frelse, hvis der ikke fra Peloponnesos eller ellers indtraf nogen uberegnelig Hjælp, saa tilraadede han, at, med Undtagelse af 500 Mand, skulde det øvrige Mandskab iagttage Vinden og sejle bort, for at Levnedsmidlerne des længere kunde holde ud; og vilde han selv forblive hos de tilbageblivende. Da han nu ikke kunde overtale dem, men han dog ønskede at foranstalte, hvad der kunde fremme Sagerne, og sørge for, at de ydre Forhold kunde ordnes paa det bedste, saa sejlede han bort uden at blive bemærket af de athenæiske Vagtposter. Han tog derpaa sit Ophold hos Kalkideerne, og iblandt andre Krigsbedrifter lagde han et Baghold for Sermylierne i Nærheden af Byen og ødelagde en Mængde af dem. Ogsaa drev han Underhandlinger paa Peloponnesos, hvorledes nogen Hjælp derfra kunde erholdes. Men efter Indslutningen af Potidæa hærjede Formion med sine 1600 Mand Kalkidike og Bottike; ogsaa indtog han nogle mindre Byer.

Men disse vare Athenæernes og Peloponnesiernes tidligere Besværinger over hinanden; fra Korinthiernes Side: at Athenæerne belejrede Potidæa, der var deres egen Koloni, tillige med de deri værende Korinthier og Peloponnesier; fra Athenæernes

Side imod Peloponnesierne: at disse havde bragt til Frafald en med dem forbunden og til dem skatskyldig By og var komne derhen og aabenbart i Forbindelse med Potidæaterne kæmpede imod dem. Med alt det var dog Krigen endnu ikke udbrudt, men endnu fandt der en Stilstand Sted; i disse Sager havde Korinthierne nemlig handlet paa egen Haand.

Men da nu Potidæa blev belejret, saa forholdt Korinthierne sig ikke rolige derved, baade fordi nogle af deres Folk vare i Byen, og fordi de tillige frygtede for Pladsen; men de indbøde som snarest Forbundsfolkene til Lakedæmon, og selv, ankomne derhen, klagede de over Athenæerne, at de havde brudt Forbundet, og at de forurettede Peloponnes. Ogsaa Ægineterne, som vel ikke aabenbart af Frygt for Athenæerne, men dog hemmeligen sendte Gesandter, bidroge tillige med dem saare meget til at fremkalde Krigen, idet de paastode, at de ikke vare uafhængige overensstemmende med Forbundet. Men Lakedæmonierne hidkaldte ogsaa af de forbundne enhver, der ellers paastod at være forurettet af Athenæerne; og efter at have foranstaltet den iblandt dem sædvanlige Forsamling, opfordrede de enhver til at foredrage sin Sag. Iblandt andre, som optraadte med deres Besværinger efter hverandre, vare ogsaa Megareerne, hvilke, iblandt andre ikke faa Stridspunkter, fornemmeligen efterviste det, at de paa en forbundsstridig Maade vare udelukkede fra Havnene i den athenæiske Stat og fra Torvepladsene i Attika. Men til sidst fremtraadte Korinthierne selv; og da de først havde ladet de andre ophidse Lakedæmonierne, holdt de derefter en Slutningstale af følgende Indhold.

»Eders egen Redelighed, I Lakedæmonier, saa vel i eders Statsstyrelse som i eders Omgang, bevirker, at I ikke saa let tro om de andre, hvad vi maatte forebringe; og derfor bevare I vel Maadehold, men ere mere blottede for Indsigt i de ydre Anliggender. Thi imedens vi ofte forudsagde, hvilke Krænkelser der fra Athenæerne truede os, saa undersøgte I dog ikke hver Gang de af os gjorte Angivelser, men snarere nærede I den Mistanke til Angiverne, at Klagen gjaldt deres egne private Stridigheder; og af denne Grund er det, at I ikke, før end vi bleve krænkede, men først da det er gaaet ud over os, have sammenkaldt disse Forbundsfolk, iblandt hvilke det fornemmeligen tilkommer os at føre Ordet, da vi have de stærkeste Grunde til Klage, som de, der ere mishandlede af Athenæerne og tilsidesatte af eder. Og dersom de, uden aabenbart at træde frem, forurettede Hellas, saa burde vi bibringe dem, som vare ukjendte dermed, Kundskab om Sagen; men hvortil nu et udførligt Foredrag, da I se, at nogle allerede ere undertvungne, andre, og det ikke mindst vore egne Forbundsfolk, efterstræbte, imedens de selv alt længe ere udrustede, hvis de en Gang skulde blive bekrigede. Thi i andet Fald skulde de ikke, imod vor Vilje, være i Besiddelse af Kerkyra og belejre Potidæa, af hvilke den sidste Plads ligger saa særdeles bekvemt for Benyttelsen

af de thrakiske Grænselande, imedens hin Ø havde kunnet forskaffe Peloponnesierne en meget stor Sømagt.

»Og I ere selv Skyld i dette derved, at I først have tilladt dem efter den persiske Krig at befæste deres By og senere at opføre de lange Mure, imedens I lige indtil nu vedblive at berøve Folkene deres Frihed, ikke alene dem, som blive undertvungne af hine, men ogsaa allerede eders egne Forbundsfolk. Thi ikke den, som undertvinger, men den, som vel er i Stand til at forhindre sligt, men er ligegyldig derved, er den egentlige Ophavsmand, tilmed naar han bliver agtet og æret som Befrier af Hellas. Og nu ere vi da omsider komne sammen, uden at dog Aarsagen ligger klart for Dagen. Thi vi burde ikke mere undersøge, om vi ere forurettede, men hvorledes vi kunne forsvare os. Thi de, som handle efter Overlæg, gaa strax og uden at nøle løs paa dem, som ere ubestemte. Og vi vide jo, ad hvilken Vej Athenæerne trænge ind paa andre, og at det sker lidt efter lidt. Og saa længe de tro, at eders Ligegyldighed lader dem ubemærkede, ere de mindre dristige; men naar de have mærket, at I vel kjende Forholdet, men ikke agte derpaa, da ville de angribe voldsomt. Thi I forholde eder rolige, I Lakedæmonier, idet I ere de eneste iblandt Hellenerne, som ikke ved Vaabenmagt, men ved Nølen forsvare eder imod andre; de eneste, som ikke søge at hindre Fjendernes Tilvæxt i Begyndelsen, men efter at deres Kræfter ere fordoblede. Og dog hed det, at I vare forsigtige; men heri var visseligen Rygtet større end Virkeligheden. Thi vi vide, at Perserne rykkede frem fra Jordens yderste Grænse og naaede Peloponnes, før end I kunde drage dem i Møde med nogen passende Udrustning; og nu bryde I eder ikke om Athenæerne, der dog ikke ere langt borte, ligesom hine, men i Nærheden; og i Stedet for selv at angribe dem, ville I heller værge eder imod deres Angreb, og i Kampen med en langt stærkere Magt lade det komme an paa Tilfældet, da I dog vide, at Perserne ved deres egen Skyld have lidt de største Tab; og at vi hidtil ofte have staaet os imod Athenæerne selv mere ved deres egne Fejlgreb end ved eders Bistand. Thi vist nok har Haabet til eder allerede været manges Undergang, naar de i deres Tillid ikke rustede sig. I øvrigt maa ingen af eder tro, at denne Tale mere sigter til Fjendskab end til Bebrejdelse; thi Bebrejden finder Sted imod Venner, som forse sig, men Anklage imod Fjender, som have gjort Uret.

»Derhos tro vi ogsaa os, lige saa vel som nogen anden, berettigede til at dadle andre; navnligen ogsaa, da det er Ting af den største Vigtighed, hvorom her strides; men herom synes I i det mindste ikke os at have nogen Forestilling og heller ikke at have overvejet, hvad for et Folk Athenæerne ere, med hvilke I skulle kæmpe, i hvilken Grad og hvor aldeles de ere forskjellige fra eder. De ere nemlig foretagende og raske til at udkaste en Plan og til at udføre, hvad de have betænkt; hvorimod I altid tænke paa at bevare det nærværende uden dertil at udtænke noget nyt, ja endog uden i Gjerningen at udføre det nødvendige. De ere fremdeles dristige over Evne, og de vove i

Udførelsen mere, end deres Plan medfører; i Farer ere de ved godt Mod. Men eders Sæd er det at udføre meget mindre, end hvad I formaa, ikke at have Tillid endog til sikre Planer og ikke at stole paa nogen Befrielse ud af Faren. Sammenligningsvis ere de altid i Virksomhed, imedens I give eder god Tid; imedens de flakke om i Udlandet, sidde I hjemme; de tro nemlig ved en Fraværelse at erhverve en Fordel, I derimod ved ethvert Foretagende at skade eders sikre Besiddelse. Dersom de vinde en Fordel over Fjenden, da forfølge de samme saa langt som muligt; men blive de overvundne, saa tabe de kun lidet derfor Modet. Deres Legemer anvende de til Statens Tjeneste, som om de vare dem selv ganske uvedkommende; hvorimod deres Aandskraft, hvormed de ligeledes tjene Staten, er deres sande Ejendom. Dersom de have en Plan for, som de ikke faa udført, saa tro de at blive berøvede deres Ejendom; men hvad de have vundet ved deres Foretagender, det betragte de netop som ubetydeligt i Sammenligning med fremtidige Bedrifter. Men skulde endog noget ved et Forsøg slaa dem fejl, saa er strax deres Haab rettet paa noget andet, som udfylder deres Mangel; thi de ere de eneste Mennesker, som paa én Gang besidde og haabe, hvad de have paatænkt, fordi de strax foretage Udførelsen af deres Beslutning. Og med alt dette plage de sig hele Livet igjennem under Anstrængelser og Farer, ligesom de saare lidet nyde, hvad de besidde, fordi de altid søge at erhverve, og ikke anse de noget andet snarere for en Fest end Opfyldelsen af deres Pligter, men en uvirksom Ro ikke mindre for et Onde, end et møjsommeligt Arbejde. Dersom derfor nogen i al Korthed vilde sige, at deres Natur var saaledes beskaffen, at de hverken selv kunne nyde Ro, og heller ikke tillade andre Mennesker at nyde den, da vilde det være rigtigt sagt.

»Uagtet nu en saadan Stat, I Lakedæmonier, er stillet lige over for eder, saa vedblive I dog at nøle, og I tro ikke, at Rolighed længst nydes af de Stater, som under deres Rustninger iagttage Retfærdighed, men som derhos ere bekjendte for den Tænkemaade, at de ikke taale Fornærmelser; hvorimod I haandhæve Retten under den Betingelse, at I ikke krænke andre og heller ikke selv, ved eders Forsvar, paadrage eder Tab. Men dette vilde I vanskeligen opnaa, endog som Naboer af en ligesindet Stat; men nu er, ligesom vi nyligen have vist det, eders Statsstyrelse forældet i Sammenligning med deres. Men det er nødvendigt, at, ligesom i Kunsten, stedse det ny tilkomne bliver det vindende. Og vist nok er det for en Stat, som nyder Rolighed, tjenligst, at bevare sine Vedtægter uforandrede; men naar man skal indlade sig paa en Mængde Foretagender, da maa ogsaa Kunsten paa mange Maader komme til Hjælp. Derfor er ogsaa Athenæernes Statsforfatning, paa Grund af deres rige Erfaring, langt mere fornyet end eders. Sætter altsaa her en Grænse for eders Langsomhed, og kommer nu snarest, overenstemmende med eders Tilsagn, saa vel de andre, som ogsaa Potidæaterne til Hjælp ved at gjøre et Indfald i Attika, for at

I ikke skulle forraade vore Venner og beslægtede til deres værste Fjender og drive os andre i vor Modløshed hen til et andet Forbund. Vi vilde vel ikke derved begaa nogen Uret enten for Guderne, Edens Haandhævere, eller for forstandige Mennesker. Thi ikke de bryde Forbundet, som i deres forladte Tilstand ty til andre, men de, som undlade at hjælpe i Følge det besvorne Forbund. Vise I eder villige til at hjælpe, saa blive vi hos eder; thi da vilde det være en Forbrydelse af os at foretage en Forandring; ikke heller ville vi finde andre mere ligesindede forbundne. Fatter nu overensstemmende hermed en rigtig Beslutning; og anstrænger eder for, at Peloponnes under eders Ledelse kan vedblive at være lige saa mægtigt, som da det blev eder overgivet af eders Fædre.«

Saa lød altsaa Korinthiernes Tale. Men da der netop alt tidligere og i en anden Anledning var et Gesandtskab fra Athenen til Stede i Lakedæmon, saa troede disse Gesandter, da de havde hørt om hine Taler, at burde træde op for Lakedæmonierne, ikke for at føre et Forsvar imod de Beskyldninger, som Staterne fremførte imod dem, men for tydeligen at vise, at man med Hensyn til det hele ikke burde ile med at tage en Beslutning, men yderligere overlægge Sagen. Tillige ønskede de at skildre, hvor stor en Magt deres Stat besad, ogsaa at paaminde de ældre om, hvad disse vidste, og at eftervise for de yngre, hvad disse ikke havde Kundskab om, da de formodede ved deres Tale at kunne stemme dem snarere for Fred end for Krig. De henvendte sig derfor til Lakedæmonierne med den Erklæring, at ogsaa de selv ønskede at holde et Foredrag for det forsamlede Folk, hvis der intet var til Hinder derfor. Man opfordrede derpaa Athenæerne til at træde op, hvilket de ogsaa gjorde, hvorefter de talte paa følgende Maade.

»Vort Gesandtskab har ikke den Bestemmelse at modsige eders Forbundsfolk, men derimod at udføre de Sager, for hvis Skyld Staten har afsendt samme; men da vi have bemærket, at der har rejst sig et stærkt Skrig imod os, saa ere vi fremtraadte, ikke for at forsvare os imod Staternes Anklager, thi hverken vor eller deres Tale vilde vel kunne holdes for eder som Dommere; men for at I ikke saa let, i en saa højst vigtig Sag, forledede af eders Forbundsfolk, skulle tage en skadelig Beslutning; hvorhos vi ogsaa ønske, med Hensyn paa hele den imod os opstillede Tale, tydeligen at vise, at vi med rette eje det, som vi ere i Besiddelse af, og at vor Stat fortjener Agtelse. Og hvorfor skal man tale om forældede Begivenheder, som mere bevises af de Øret fyldende Sagn end ved Tilhørernes Beskuelse? Men Perserkrigene, og hvad I selv have oplevet, det nødes vi til at omtale, om det end bliver brydsomt, at samme altid forekastes eder. Thi ogsaa, da vi udførte hine Bedrifter, da gjaldt Kampen saadanne Fordele, som I i Virkeligheden fik Andel i, men som vi ikke ville lade os saa ganske berøve vor Ret til at tale om, hvis samme medfører nogen Nytte. Dog være dette sagt, ikke saa meget til Undskyldning, men som Vidnesbyrd om

og Oplysning af, hvilken Stat det er, hvormed I skulle geraade i Kamp, dersom I tage en fejlagtig Beslutning. Vi gjøre os da til af, alene at have bestaaet Kampen ved Marathon imod Perserkongen; og da han anden Gang rykkede frem, og vi ikke havde den fornødne Styrke til at forsvare os til Lands, saa gik vi om Bord paa Skibene med vort hele Mandskab og vare med at levere Søslaget ved Salamis. Og dette var det, som forhindrede Fjenden fra at ødelægge Peloponnes ved at sejle fra By til By, da det ellers vilde være blevet umuligt, formedelst de fjendtlige Skibes Mængde, at komme hverandre til Hjælp. Det stærkeste Bevis herfor har Perserkongen selv afgivet; thi da han havde tabt Søslaget, trak han sig som snarest tilbage med den største Del af Hæren, som om hans Krigsmagt ikke længere var os voxen.

»Da det nu hermed var gaaet saaledes til, og da det tydeligen havde vist sig, at Hellenernes Magt beroede paa deres Flaade, saa have vi ydet denne Sag dens trende vigtigste Fordele, det største Antal af Skibe, den forstandigste Hærfører og den mest ufortrødne Iver. Thi af de 400 Skibe leverede vi lidet mindre end de to Tredjedele; men som Anfører sendte vi Themistokles, der fremfor nogen anden bevirkede, at Søslaget blev leveret i hint snævre Sund, hvad der uimodsigeligen blev vor Sags Frelse; og derfor have ogsaa I selv bevist denne som eders Gjæst den største Ære fremfor nogen, som besøgte eder. Men ogsaa have vi i høj Grad vist den modigste Iver, idet vi, eftersom ingen til Lands kom os til Hjælp, og de øvrige, indtil vore Grænser, havde underkastet sig, toge den Beslutning, efter at have forladt vor By og givet vor Ejendom til Pris, hverken at forlade vore medforbundnes Samfund, og heller ikke, ved at adsprede os, at blive dem unyttige, men derimod at gaa om Bord i Skibene og at vove Kampen, og ikke at vredes paa eder, fordi I ikke forhen vare komne os til Hjælp. Derfor paastaa vi ogsaa at have ydet eder ikke ringere Fordele end dem, vi have erholdt. I ere nemlig rykkede i Marken fra eders beboede Byer for i Fremtiden at bevare Besiddelse af dem, da I nemlig vare geraadede i Frygt for eder selv, men ikke saa meget for os; thi i det mindste ere I ikke komne til vor Bistand, imedens vor By endnu var i Behold; hvorimod vi, der droge ud fra en Fædrenestad, som ikke mere var til, og som kæmpede for en, der beroede paa et svagt Haab, have, for vor Andel, frelst eder tillige med os selv. Hvis vi derimod tidligere, ligesom de andre, af Frygt for vort Land havde forbundet os med Perserne, eller dersom vi ikke sildigere havde vovet at gaa om Bord i Skibene, fordi vi ansaa os for tilintetgjorte, saa havde I ikke længere behøvet at levere et Søslag af Mangel paa de fornødne Skibe; og saa havde Sagerne i al Stilhed faaet den Fremgang, som Fjenden ønskede.

»Skulde vi dog vel fortjene, I Lakedæmonier, saa vel paa Grund af den Iver, som vi den Gang viste, som i Følge vor indsigtsfulde Forstandighed, at være, formedelst den Magt, vi besidde, i slig en Grad Gjenstand for Hellenernes Had? Og dog

er det ikke med Vold, at vi have erholdt dette Herredømme, — men fordi I ikke vilde holde ud imod det øvrige, Perserkongen endnu foretog, og da Forbundsfolkene henvendte sig til os, og selv forlangte, at vi skulde være deres Anførere. Men paa Grund af Sagen selv bleve vi først nødte til at bringe vor Magt til dens nuværende Højde, besynderligen i Følge vor Frygt, dernæst for Ærens, endeligen ogsaa for Fordelens Skyld. Og da nu de fleste vare blevne fjendske, og da allerede nogle frafaldne vare blevne undertvungne, og da I ikke længere, som forhen, vare vore Venner, men derimod i et mistænkeligt og spændt Forhold til os; da syntes det os ikke længere sikkert at vove at slippe Tøjlen. Thi saa vilde de frafaldne have forbundet sig med eder. Men det bør være enhver uforment at sikre sin egen Fordel imod store Farer.

»I det mindste anføre I Lakedæmonier Staterne paa Peloponnes saaledes, at I give dem en Forfatning, som stemmer med eders Fordel; og vare I den Gang vedblevne med Overanførselen indtil Enden og vare blevne forhadte, ligesom vi, saa vide vi fuldt vel, at I vare blevne ikke mindre barske imod de forbundne, og at I vare blevne nødte til enten at herske med Eftertryk eller selv at geraade i Fare. Saaledes har heller ikke vor Handling enten noget paafaldende eller noget, som afviger fra den menneskelige Natur, dersom vi baade have modtaget et Herredømme, som blev os tilbudt, og ikke frasige os samme, idet vi have givet efter for de vigtigste Grunde, Æren, Frygten og Nytten. Og vare vi jo heller ikke de første, som have handlet saaledes; men det har stedse været vedtaget, at den svagere bliver indskrænket af den mægtigere; og vare vi værdige hertil, ej alene efter vor egen Dom, men ogsaa efter eders, indtil I nu, imedens I beregne eders Fordel, bringe retslige Synsmaader i Anvendelse. Og dog har vel endnu ingen, naar han ved Magt kunde opnaa en Fordel, givet en saadan Synsmaade Fortrinet og derved ladet sig afholde fra en Vinding. Derhos fortjene de at roses, som, imedens de have fulgt den menneskelige Naturs Tilbøjelighed, at herske over andre, dog have været retfærdigere, end deres Magt paalagde dem at være. Vi i det mindste have den Tro, at dersom andre overtoge vor Rolle, saa vilde det bedst vise sig, om vi handle med Maadehold. Men os har, paa en ubillig Maade, vor milde Adfærd paaført mere Vanrygte end Ros.

»Endog naar det gaar os imod for de Domstole, som efter Overenskomst behandle de forbundnes Sager, og naar vi for vore egne Domstole lade Sagerne paadømme efter de fælles Love, saa anses vi dog for trættekjære; og ingen af dem betænker, hvorfor man ikke gjør dem, som anden Steds besidde Magten, og som ere mindre maadeholdne imod deres undergivne, end vi ere, nogen Bebrejdelse derfor; de nemlig, som kunde bruge Vold, behøve jo ikke, at underkaste sig retlig Kjendelse. Men fordi disse Folk ere vante til at omgaas os paa en lige Fod, saa ere de, hvis de efter deres Formening utilbørligen paa nogen Maade have lidt Tab enten ved en Kjendelse

eller ved den Magt, som Herredømmet medfører, ikke taknemmelige imod os for det mere, som de ikke ere berøvede; men de ere mere forbitrede over hint ringe Tab, end om vi fra først af, med Tilsidesættelse af Lovene, aabenbart paa deres Bekostning havde søgt vor Fordel. I dette Tilfælde vilde heller ikke de have gjort den Indvending, at det ikke sømmede sig, at den svagere gav efter for den stærkere. Det synes nemlig, som om Menneskene blive mere forbitrede over Krænkelsen af deres Ret end over en Voldshandling; thi hin anse de som en Forfordeling af en Ligemand, men denne som en Tvang af den stærkere. Da derfor disse Folk bleve langt haardere medtagne af Perserne, saa fandt de sig deri; vort Herredømme finde de derimod utaaleligt; ogsaa er der hertil en Grund; thi for de afhængige er altid det nærværende trykkende. I det mindste vilde I, dersom I, efter at have overvundet os, erholdt vor Magt, tabe den Velvilje, som I have vundet formedelst Frygten for os, hvis I nemlig ogsaa nu ville følge de samme Regler, som I den Gang viste under eders korte Anførsel imod Perserne. Thi baade ere eders ejendommelige Skikke uforenelige med de andre Helleners; og naar nogen af eder kommer til Udlandet, da opfører han sig saaledes, at det strider imod Skik og Brug baade hos eder og i det øvrige Hellas.

»Saa overlægger da langsomt en Sag, som er af en ikke ringe Vigtighed, og lader eder ikke af andres Forslag eller Klager forlede til at paadrage eder selv Trængsler; men overvejer forud, hvor meget uventet der plejer at indtræffe i Krigen, før end I indvikles deri. Thi naar den udstrækker sig i Længden, plejer den som oftest at gaa over i forskjellige Lykkesomvexlinger, fra hvilke den ene af os ikke er længere end den anden; og hvorledes Sagerne ville vende sig for hver af os, er et usikkert Spil. Naar man begynder en Krig, skrider man gjærne til Handlinger, som man først sildigere burde foretage; og naar saa Ulykken allerede er der, da begynder man Forhandlinger. Men eftersom vi hverken selv have begaaet en slig Fejl, og da vi heller ikke hos eder bemærke en saadan, saa opfordre vi eder, imedens fornuftigt Overlæg staar aabent for begge Parter, ikke at bryde Forbundet, og ikke at overtræde eders Ed, men at afgjøre de stridige Punkter ad Rettens Vej efter den gjældende Overenskomst. I modsat Fald kalde vi Guderne, Menedens Hævnere, til Vidne; og ville vi, naar I begynde Krigen, søge at forsvare os paa den Vis, hvorpaa I foregaa os med Exempel.«

Saaledes lød da Athenæernes Foredrag. Men efter at Lakedæmonierne havde hørt de af deres Forbundsfolk førte Klager imod Athenæerne, og hvad Athenæerne havde anført, borfjærnede de alle andre og raadsloge med hverandre om de foreliggende Gjenstande. Da nu de flestes Stemmer gik ud paa det samme, at Athenæerne allerede begik Uret, og at det snart maatte komme til Krig med dem, saa fremtraadte deres Konge

Arkidamos, der blev anset som en forstandig og maadeholden Mand, og holdt en Tale af følgende Indhold.

»Baade har jeg selv, I Lakedæmonier, oplevet mange Krige, ogsaa iblandt eder ser jeg saadanne Mænd, der ere i samme Alder, saa at ingen enten i Følge Uerfarenhed kan ønske en slig Begivenhed, hvad der vel kunde vederfares Mængden, eller fordi han anser den for god og sikker. Ogsaa vilde I finde, at den Krig, hvorom I nu raadslaa, er af en saare betydelig Vigtighed, hvis man betragtede samme med fornuftigt Maadehold. Thi vel kan vor Magt saa omtrent maale sig med Peloponnesierne og Grænsebeboerne, og vi kunne snart naa hen til hvilket som helst Punkt; men imod Mænd, som bebo et fjærnt Land, som dertil ere højst kyndige i Søvæsenet, og som ere fortræffeligen udrustede med alt andet, med privat og offentlig Rigdom, med Skibe og Heste og Vaaben, ogsaa med en slig Folkemængde, som ingen anden hellenisk Plads har at opvise, og som endeligen have en Mængde skatskyldige Forbundsfolk — hvorledes bør man imod saadanne sorgløst begynde en Krig? og med hvilken Tillid kunne vi, uden at være rustede, fremskynde denne? Skulle vi maaske stole paa Skibe? Men heri ere vi de svagere; og dersom vi først skulle foretage Øvelser og Udrustninger, da vil dertil medgaa Tid. Eller er det Pengene, vi skulle stole paa? Men heri staa vi endnu mere tilbage, da vi hverken have dem i den offenlige Skat, og heller ikke ere villige til at gjøre Sammenskud hver af sin Privatformue.

»Men muligen kunde nogen ville stole derpaa, at vi ved Vaaben og Folkemængde ere dem overlegne, saa at vi kunne gjøre Indfald i deres Land og hærje samme. Men der er ogsaa meget andet Land, som de beherske, og deres Fornødenheder ville de indføre over Søen. Men skulle vi derimod forsøge paa at bringe deres Forbundsfolk til Frafald, da vil hertil fordres Understøttelsen af en Flaade, eftersom de for det meste ere Øboere. Hvorledes bliver da denne Krig beskaffen med Hensyn paa os? Naar vi nemlig hverken kunne overvinde dem paa Søen, og ikke heller berøve dem de Indkomster, hvoraf de underholde deres Sømagt, da ville vi selv lide de fleste Tab. Og i dette Fald ville vi ikke mere med Anstændighed kunne udsone os med dem, besynderligen naar vi komme til at gjælde for de fornemste Ophavsmænd til Striden. Thi ingenlunde tør vi lade os henrive af det Haab, at Krigen hurtigt vil være endt, dersom vi hærje deres Land; men jeg frygter meget mere for, at vi endogsaa komme til at efterlade den til vore Børn; saa sandsynligt er det, at Athenæerne i deres Stolthed hverken med Trællesind hænge ved deres Land, heller ikke som uerfarne forskrækkes over en Krig.

»Men hermed forlanger jeg ingenlunde, at I skulle være ligegyldige ved, at de tilføje vore forbundne Tab, og ikke drage deres Efterstræbelser frem for Lyset; men vi bør endnu ikke gribe til Vaaben, men tilstille dem vore Klager, idet vi hverken alt for aabenbart true dem med Krig, men heller ikke vise dem

Eftergivenhed. Imidlertid bør vi selv ruste os til Krig, dels derved, at vi drage til os som forbundne saa vel Hellener som Barbarer, naar vi noget Steds fra kunne erholde enten Forstærkning i Sømagt eller Pengemidler, (thi det kan ikke være Gjenstand for Had, at alle, der, ligesom vi nu, blive efterstræbte af Athenæerne, søge Frelse ved at forbinde sig ej alene med Hellener, men ogsaa med Barbarer), dels derved, at vi fremdrage vore egne Hjælpemidler. Dersom de laane Øre til vort Gesandtskabs Forestillinger, saa er dette det bedste; i andet Fald, saa kunne vi, efter at være bedre rustede, efter 2 eller 3 Aars Forløb, hvis os saa synes, angribe dem. Og naar de saa imidlertid se vore Rustninger, og derhos fornemme vore med samme overensstemmende Forestillinger, saa ville de maaske snarere give efter, imedens de besidde deres Land uhærjet og kunne raadslaa om for Haanden værende og endnu ikke forstyrrede Goder. Thi i deres Land maa I ikke tro at have andet end et Pant, og det des mere, jo bedre det er dyrket; og I bør skaane samme saa meget som muligt, for ikke, ved at bringe Menneskene til Fortvivlelse, at gjøre deres Overvindelse endnu mere vanskelig. Thi dersom vi, uden at ruste, paa Grund af vore forbundnes Klager ile med at hærje deres Land, da ser til, at vi ikke derved bringe større Skam og Skade over Peloponnes. Thi Staternes eller enkeltes Klager lade sig vel udjævne; men naar man for enkeltes Skyld begynder en almindelig Krig, hvis Udfald er uvist, da bliver det ikke let at faa en hæderlig Ende derpaa.

»Men heller ikke bør nogen anse det for Fejghed, naar saa mange ikke ile med at angribe en enkelt Stat. Thi ogsaa de have et ikke ringe Antal af forbundne, som skaffe dem Indkomster; og i Krigen kommer det ikke mere an paa Vaaben end paa Pengemidler, ved hvilke Vaabnene først gjøre Nytte, navnligen naar en Landmagt bekriger en Sømagt. Lader os altsaa først forsyne os med Penge, og ikke forinden ophidses af de forbundnes Taler. Da vi dog komme til at bære det meste af Skylden, hvad enten Udfaldet bliver saa eller saa, saa lader os ogsaa nogenlunde forud overtænke Sagen i Rolighed.

»Og over den Langsomhed og Nølen, som man fornemmeligen dadler hos os, behøve I ikke at skamme eder. Thi naar I ilede, vilde I visseligen langsommere komme til Enden, fordi I uforberedte angrebe Tingen; og dertil ere vi uafbrudt i Besiddelse af en fri og berømt Stat; og saaledes kan denne vor Egenskab gjælde for klog Maadeholdenhed. Ene vi ere derfor ikke overmodige i vor Lykke, ligesom vi i Uheld ere mindre nedbøjede end andre; og vil man ved Lovtaler opmuntre os til farlige Foretagender, saa lade vi os ikke ved Behageligheden heraf henrive ud over vor egen Overbevisning; og vil man endeligen ved Beskyldninger ophidse os, saa forledes vi lige saa lidet af Harme her over. Ved vort besindige Væsen blive vi baade krigerske og forstandige; krigerske nemlig, fordi Æresfølelsen nærmest er forbunden med Besindigheden, men Modet med Æresfølelsen; men forstandige, fordi vi ere alt for enfoldigen opdragne, til at vi skulde ringeagte Lovene, men alt for strængt vante til Maadehold,

til at vi skulde være dem ulydige, og da vi ikke ere for klog paa unyttige Sager, saa kunne vi ikke i et smukt Sprog dadl Fjendernes Rustninger, men aflade i Overensstemmelse herme at gaa lige løs derpaa i Gjerningen; derimod tro vi, at andı Menneskers Planer ere lige saa kloge som vore, og at de in træffende Tilfælde ikke lade sig bestemme ved Ord. Lader (altid ruste os i Gjerningen imod Fjenderne, som om de brug en klog Fremgangsmaade; og ikke bør vi bygge vort Haab pa de Fejl, som Fjenderne efter vor Formening ville begaa, men v paa vor egen sikre Forsynlighed. Man bør ikke antage, at d ene Menneske er saa meget forskjelligt fra det andet, men at de Mand er den dygtigste, som bedst er oplært i Modgangens Skol

»Denne Handlemaade altsaa, som vore Fædre have overgiv til os, og som vi stedse have overholdt til vor Nytte, ville ikke opgive; og lader os ikke overilet i den korte Tidsfrist af (Dag tage en Beslutning, der angaar saa mange Mennesker, Eje domme og Stater og Æren; men lader os tage vor Beslutnir i Ro. Men dette kunne vi bedre gjøre end andre, paa Grui af vor Magt. Og bør I nu sende Budskab til Athenæerı angaaende Potidæa, ogsaa angaaende de Forurettelser, so Forbundsfolkene efter deres Paastand have lidt; tilmed (de ere villige til at lade Sagen behandle for Retten. Me den, som tilbyder retlig Afgjørelse, tør man ikke forinde lovligen angribe, som var han Rettens Overtræder. Ruster ed derhos ogsaa til Krig. Denne Beslutning er nemlig den tje ligste, men ogsaa for vore Fjender den frygteligste.«

Saaledes talte da Arkidamos. Men til sidst fremtraadı Stenelaïdas, som den Gang var en af Eforerne, og tiltalt Lakedæmonierne paa følgende Maade.

»Athenæernes lange Tale forstaar jeg ikke; thi efter mege Ros over dem selv have de ingen Steds modsagt, at de jo fo urette vore Forbundsfolk og Peloponnes; og have de end imc Perserne den Gang vist sig som brave Mænd, men derimod ı som slette imod os, saa fortjene de en dobbelt Straf, fordi (fra brave Mænd ere blevne slette. Vi derimod ere de samn nu som den Gang; og, saa sandt vi ere forstandige, ville ikke være ligegyldige ved Forurettelser mod vore forbundne; (vi ville ikke nøle med at forsvare dem; thi man nøler ikke m med at mishandle dem. Og have end andre Penge og Skil og Heste i Mængde, saa have vi brave Forbundsfolk, hvilke ikke bør forraade til Athenæerne; og heller ikke kan Sagen a gjøres ved Rettergang og Taler, da det ikke er med Ord, at krænkes; meget mere bør vi tage en hurtig og stræng Hæv Og vise ingen os, at vi, som forurettes, bør raadslaa; meg mere sømmer det dem, som tænke paa at forurette, længe f inden at raadslaa. Saa stemmer da, I Lakedæmonier, for Krig som det er Sparta værdigt; og tillader ikke, at Athenæerne ı vide deres Magt; lader os heller ikke forraade vore Forbun folk, men ved Gudernes Bistand drage ud imod dem, (*forurette.*«

Efter saaledes at have talt, lod han, der var Efor, Lakedæmoniernes Forsamling skride til Afstemning. Men da de afgive leres Stemme ved Udraab, ikke ved en Stemmesten, saa sagde an, at han ikke var i Stand til at afgjøre, hvilket Raab der var et stærkeste; og da han ønskede ved aabenbar Afstemning ndnu mere at ophidse dem til Krig, saa tiltalte han dem saa-des: »Hvo af eder, I Lakedæmonier, der holder for, at For-undet er brudt, og at Athenæerne gjøre Uret, han træde over aa hin Side (hvorhos han anviste dem en Plads); hvo der ikke · af denne Mening, han træde over paa den anden Side.« De ɉste sig derpaa og gik til modsatte Sider; og vare de langt ılrigere, som mente, at Forbundet var brudt. Man hidkaldte ɛrpaa Forbundsfolkene og forkyndte dem, at man var af den [ening, at Athenæerne havde Uret, men man ønskede at for-ımle samtlige Forbundsfolk og at lade dem afgive deres Stem-ıer, for at de, hvis Sagen blev besluttet, efter fælles Overlæg unde begynde Krigen. Efter denne Afgjørelse droge de hjem; g ligeledes sildigere Athenæernes Gesandter, efter at de havde dført det Anliggende, for hvis Skyld de vare komne. — Men enne Forsamlingens Afgjørelse, at Forbundet var brudt, fandt ıted i det 14de Aar efter den Fredslutning paa 30 Aar, som ar bleven indgaaet efter de evbøiske Begivenheder.

Men Lakedæmonierne havde fattet den Beslutning, at For-ıundet var brudt, og at Krigen maatte føres, ikke saa meget ordi de overbevistes ved Forbundsfolkenes Forestillinger, som ordi de frygtede for, at Athenæerne skulde blive endnu nægtigere, da de saa', at mange Egne i Hellas allerede vare ıfhængige af dem.

Af Xenofons Skrift om de ti Tusends Tilbagetog.

(Oversat af Odin Wolff.)

Fra denne Egn marscherede de tredive Parasanger, i fem Lejrskifter, til Taochernes Land. Her slap Provianten op; thi Taocherne holdt sig i faste Stæder, i hvilke de ogsaa havde baaret alle deres Fødemidler sammen. Da Grækerne vare ankomne til et af Naturen befæstet Sted, hvor der hverken var By eller Huse, men hvor der var sanket Mænd og Kvinder og en stor Mængde Kvæg, kommanderede Chirisofos strax til Angreb. Naar det første Kompagni var udmattet, lod han et andet rykke frem, og blev saaledes ved; thi man kunde ikke angribe denne Plads med samlede Tropper, da den var stejl trindt om.

Saa snart Xenofon stødte til med Arrieregarden, baade Skjolddragerne og de tungtvæbnede, sagde Chirisofos til ham: »Du kommer ret til Pas; denne Forskansning maa erobres; thi faa vi den ikke indtaget, har Armeen intet at spise.«

Derpaa holdt man Krigsraad. Nu spurgte Xenofon, hvad der da vel forbød Fortets Bestigelse. »Der er,« svarede Chirisofos, »som du ser, kun én Opgang til det, og naar nogen af vore Folk forsøger paa at nærme sig den, vælte de Stene ned fra den overhængende Klippe, og den, som da rammes, bliver saaledes tilredt« — med disse Ord pegede han paa nogle Soldater, som havde faaet Laar og Ribben knuste.

»Men,« gjenmælede Xenofon, »naar de ere blevne læns paa Stene, hvad formener os da at stige op? thi jeg ser ikkun disse faa Mennesker, som kan gjøre os Modstand, og deraf ere alene to eller tre bevæbnede. Som du ydermere ser, holder den Plads, vi skal igjennem under Stenvæltninger, ikke mere end halvandet Hundrede Fod, hvoraf endda de hundrede ere besatte med store, i nogen Vidde fra hinanden staaende Grantræer. Naar nu Soldaterne holde sig bag ved disse, hvad Skade kan de da tage af Stenene, enten de kastes eller rulles ned? der er altsaa kun et Stykke af halv Hundrede Fod tilbage, som man maa løbe over, naar Stenvæltningerne standse.«

»Men,« svarede Chirisofos, »saa saare vi begynde at nærme *os hen* til den med Træer besatte Plads, regner der Stene ned.«

»Det er just, som det skal være,« gav Xenofon til Svar, »thi des snarere udtømme de sig paa dem. Men vi maa fremad til et Sted, hvorfra vi kun have et lidet Stykke at løbe igjennem, i Fald det gaar an, og hvorfra vi lettelig kan trække os tilbage, i Fald vi saa synes.»

Chirisofos og Xenofon droge nu frem tilligemed Kallimachos fra Parrhasien, en af Høvedsmændene, som i Dag kommanderede Arrieregardens Kaptejner; thi de andre Kaptejner stode i Sikkerhed. Derpaa gik omtrent halvfjerdsindstyve Mand ind under Træerne, ikke i en Klynge, men én for én, medens enhver vogtede sig paa det bedste.

Agasias fra Stymfale og Aristonymos fra Methydrion (thi disse vare ogsaa i Dag Arrieregardens Kaptejner) holdt sig imidlertid tillige med nogle andre et Stykke borte fra Træerne; thi der kunde ikke staa mere end ét Kompagni trygt imellem disse Graner.

Ved denne Lejlighed betjente Kallimachos sig af følgende Krigspuds: han løb to eller tre Skridt frem fra det Træ, han stod under; men saa snart Stenene begyndte at rulle ned, sprang han i en Hast tilbage; ved ethvert saadant Fremspring spildtes der over ti Vognlæs Sten.

Saa snart Agasias blev vár, hvad Kallimachos foretog sig, og at hele Armeen havde Øjnene hæftede paa ham, frygtede han for, han skulde blive den første, der besteg Pladsen; uden altsaa at sige et Ord enten til Aristonymos, der stod ham nærmest, eller til Evrylochos fra Lusie, som begge vare hans Venner, eller til nogen anden, ilede han selv af Sted og kom dem alle i Forvejen.

Idet Kallimachos saa' ham løbe forbi, greb han ham i Randen af hans Skjold; imidlertid kom Aristonymos fra Methydrion efterfulgt af Lusienseren Evrylochos foran dem begge. Disse vare alle Medbejlere til Hæder for ædel Daad og kappedes derom indbyrdes. Under denne Nidkjærheds Strid indtoge de ogsaa Forskansningen; thi saa snart en havde besteget den, blev der ingen Stene væltet ned mere.

Nu opstod der et græsseligt Syn. Thi Kvinderne slængte sine Børn ned af Bjærget og styrtede sig selv bagefter; Mændene lige saa. Kaptejnen Æneas fra Stymfale, som ved denne Lejlighed blev en prægtig klædt Asiater vár, der løb af Sted for at styrte sig ned, greb fat paa ham for at hindre ham heri; men den anden trak ham med sig, de styrtede begge ned af Klipperne og omkom saaledes. Her gjorde man altsaa kun overmaade faa Mennesker til Fange; men Øxne, Æsler og Faar fandt man i Mængde.

Herfra marscherede man igjennem Chalybernes Land, i syv Lejrskifter, halvtredsindstyve Parasanger. Dette Folkefærd, det tapreste af alle dem, Grækerne fandt paa deres Hjemtog, vovede sig i Haandmænge med dem. De havde linnede Kyradser, der gik ned over Maven, og i Stedet for Lændeharnisker drejede Reb tæt paa hinanden. Ogsaa havde de Benharnisker og Hjælme og ved Bæltet et Sværd, der lignede en lakedæmonsk Krum-

sabel; med denne dræbte de alle dem, de fik i deres Magt, skare derpaa Hovedet af dem og gik deres Vej under Sang og Dans, naar de formodede, at Fjenderne saa' dem. Deres Spyd, som var femten Alen langt, havde ikkun én Spids.

Disse Folk forbleve i deres Stæder, indtil Grækerne vare rykkede forbi; da fulgte de efter dem under idelig Skjærmydslen. Derpaa vendte de tilbage igjen til deres Befæstninger, hvor de havde bragt alle Fødemidler ind, saa at Grækerne ikke fik det mindste her i Landet, men maatte leve af det Kvæg, de havde taget fra Taocherne.

Herfra kom man til Floden Harpasos, som har fire Hundrede Fod i Brede. Derefter drog Hæren igjennem Skythinernes Land, og tilbagelagde tyve Parasanger i fire Marscher tværs over en Slette, der førte til nogle Landsbyer. Her forbleve de tre Dage og forsynede sig med Levnedsmidler.

Efter fire Dages Marsch, en Vej af tyve Parasanger, ankom de derpaa til en stor, blomstrende og vel befolket Stad; dens Navn var Gymnias. Statholderen i den Egn sendte Grækerne en Vejviser, der skulde føre dem igjennem hans Fjenders Land.

Denne Mand lovede ved sin Ankomst, at han i en Tid af fem Dage vilde vejvise Grækerne til et Sted, hvor Havet skulde ligge for deres Øjne. Hvis ikke, vilde han miste sit Liv. Da han nu havde ført dem ind i sine Fjenders Land, bad han dem om, at de vilde opbrænde og ødelægge alting; saa at man nu tydelig fornam, at han var kommen i dette Øjemed og ikke af Kjærlighed til Grækerne.

Den femte Dag ankom man til det hellige Bjærg, hvis Navn var Theches. Saa snart de forreste havde nàaet op paa Bjærget og fik Øje paa Havet, rejste der sig et stort Skrig. Da Xenofon og Arrieregarden hørte dette, troede de, at Avantgarden ogsaa var angreben af nogle Fjender forfra; thi bag efter dem fulgte det brændte Lands Indvaanere, hvoraf Arrieregarden havde dræbt nogle og gjort andre til Fanger ved et Baghold. Tillige havde man taget henved tyve Vidje-Skjolde, der vare overtrukne med raa, lodne Oxehuder.

Eftersom Skriget tog til ved Nærmelsen, og de jævnlig fremmarscherende løb i fuld Fart til dem, som idelig holdt paa at skrige, og Raabet forstærkedes, jo mere Mængden voxede, troede Xenofon selv, det maatte være noget overordentligt.

Han steg altsaa til Hest, tager Lykios og Rytteriet med sig og iler til Hjælp. Men snart høre de Soldaterne raabe: Thalatta, Thalatta! *) og lykønske hinanden. Nu gave alle, endog Arrieregarden, sig til at løbe; Lastdyrene og Hestene drev man af Sted foran sig. Da de alle havde naaet Toppen af Bjærget, omfavnede baade Hærførere og Høvedsmænd hinanden med Taarer i Øjnene; og strax bære Soldaterne, man véd ikke efter hvis Befaling, Stene sammen og oprejse en stor Høj, paa hvilken de lægge en Mængde raa Oxehuder samt Stokke og de Vidje-Skjolde, man havde taget fra Fjenden; Vejviseren huggede selv

*) Havet, Havet!

disse Skjolde i Stykker og opmuntrede de andre til at gjøre det samme.

Derpaa sendte Grækerne denne Vejviser tilbage, efter at de af fælles Sammenskud havde foræret ham en Hest, en Sølvskaal, en persisk Klædning og ti Dariker. Men helst udbad han sig Ringe, hvoraf Soldaterne ogsaa gav ham mange. Efter at han nu havde vist dem en Landsby, hvor de kunde indkvartere sig, og den Vej, de skulde marschere ad til Makronerne, drog han bort om Aftenen og rejste Natten igjennem.

Af Xenofons Mindeskrift om Sokrates.

(Oversat af F. Bloch.)

Ofte har jeg forundret mig over, hvorledes og ved hvilke Grunde Sokrates' Anklagere have faaet Athenienserne til at tro, at han som en Statsforbryder burde miste Livet. Den i Retten fremlagte Klage imod ham var omtrent saadan: »Sokrates er strafskyldig; først, fordi han ikke dyrker de samme Guder, som Staten dyrker; dernæst er han strafskyldig som den, der tillige forfører Ungdommen.«

Nu i Henseende til det første: »at han ikke antog de samme Guder, som Staten ærer«, hvilke Beviser førte de herfor? Man saa' ham jo ofre jævnlig, nu hjemme i sit Hus, nu paa Stadens offentlige Altere, og lige saa kundbart var det, at han adspurgte Guderne. Rygtet sagde jo overlydt, at Sokrates talede om en vis Guddom, der forud forkyndte ham det tilkommende. Ja, jeg tror just sikkert, de herfor især have beskyldt ham for at indføre ny Guddomme. Men hvad nyt i Religionen indførte han vel ellers mere end alle de andre, som bruge Spaadomskunst og hertil betjene sig af Fugle, Varsler, Jertegn og Ofringer? Disse tro jo dog aldrig, at enten Fuglene eller hvad som helst andet, der møder, véd de adspørgendes Tarv, men at Guderne ved disse Ting betyde dem det; og just saaledes troede Sokrates. Vel siger Folk i Almindelighed, at de af Fuglene og af det, som kommer dem i Møde, enten fraraades eller tilraades. Men Sokrates talede heri efter sin Overbevisning; han tilskrev nemlig Guddommen slige Forvarsler og raadede ofte mange af sine Venner, hvad de skulde gjøre og lade, eftersom den samme Guddom havde forud betydet ham. Og de, som troede ham, havde Fordel deraf, ligesom paa den anden Side de, der ikke troede ham, fortrøde det. Nu tilstaar jo dog enhver mig, at Sokrates umuligt vilde anses af sine Venner for at være enten en sværmerisk Gjæk eller en forfængelig Praler; men begge

Dele var han jo dog bleven ansét for, hvis han havde givet sine Forudsigelser ud for guddommelige Aabenbarelser, og det siden var bleven befundet, at han havde sagt Usandhed. Det er da klart, at han aldrig havde sagt, at noget skulde ske, uden at han selv var overbevist om, at det og skulde indtræffe: men hvem anden, end en Gud, skulde vel nogen tiltro saadanne Aabenbarelser? Men troede han Gudernes Forvarsler, hvor kunde han da andet end og tro Gudernes Tilværelse?

I øvrigt forholdt han sig imod vedkommende paa følgende Maaade: Handlinger, som vare aldeles nødvendige, raadede han dem til at foretage paa egen Haand og den Maade, han troede bedst; men i de Tilfælde, hvor Udfaldet var uvist, henviste han dem til at adspørge Guddommen, om de og skulde give sig af dermed. »Selv de,« sagde han, »der ønske heldig at bestyre enten Familier eller Stater, behøve hertil Guddommens Raad«; vel tilstod han, at Mennesker endog ved deres egen Forstand kunne erholde alle de Kundskaber, der udfordres til at opføre Bygninger, forarbejde Metaller, dyrke Jorden, regere Mennesker, anstille Undersøgelser, gjøre Beregninger, bestyre Familier og anføre Krigshære; »men,« sagde han tillige, »det, som i alle disse Ting er Hovedsagen, har Guddommen dog forbeholdt sig selv og skjult for os Mennesker; thi hverken véd den, der med Flid besaar sin Ager, hvo der skal høste Frugten, ej heller den, som med Smag opbygger et Hus, hvo der skal bebo samme. Ej heller véd en Hærfører, om hans Krigstog skal blive lykkeligt, og en Statsmand véd ikke, om han bliver heldig i at forvalte Staten; og den, som ægter en smuk Kone for med hende at leve fornøjet, véd ikke, om hun maaske vil foraarsage ham Græmmelse. Ikke heller kan den, der besvogrer sig med Statens mægtige Borgere, vide, om han ikke maaske en Gang just ved disse skal blive landsforvist.«

Dem altsaa, der troede, at intet i saadanne Ting kom an paa Guderne, men alt paa den menneskelige Forstand alene, erklærede han for Daarer; men paa den anden Side ansaa han og dem for Daarer, som adspurgte Guderne om Ting, hvilke Guderne havde forundet Mennesket ved dets Kundskaber og Undersøgelser at bedømme; f. Ex. om en forespurgte sig, hvilket der var bedst, enten at tage en til at kjøre for sig, som havde lært at kjøre, eller en, som ikke havde lært det; om det var bedre at antage en til at føre et Skib, som forstod Styrmandskunsten, end en, der ikke forstod det. Lige saa troede han, at og de forsyndede sig, som adspurgte Guderne om saadanne Ting, man selv enten ved Tal eller ved Maal og Vægt kunde erfare.

Man burde altsaa, sagde han, selv undersøge og lære, hvad som helst Guderne havde forundt Mennesker ved egen Kundskab at udfinde, men derimod i de Ting, som vare skjulte for Mennesker, udforske ved Spaadom Gudernes Vilje, da disse altid betyde dem, de ere naadige, det tilkommende.

Sokrates holdt vist ikke sin Person hemmelig: om Morgenen tidlig besøgte han de offentlige Spaseregange og Øvelsespladser,

hen imod Middag, naar Torvet var fuldt, saa' man ham der, og den øvrige Del af Dagen opholdt han sig altid paa de Steder, hvor han kunde træffe de fleste Mennesker. Han talede og som oftest, og enhver, der vilde, kunde frit høre ham, men aldrig enten hørte eller saa' man nogen Sinde, at Sokrates enten handlede ugudeligt eller talede formasteligt; han ræsonnerte end ikke som de fleste andre Filosofer om Naturen eller grandskede paa, hvorledes den af Sofisterne kaldte Verden var bleven til, og ved hvilke nødvendige Aarsager enhver Virkning i Naturen fremkommer. Tvært imod, han erklærede endog dem for Daarer, der grublede herpaa. Hans første Anmærkning over dem var denne: om de havde overgivet sig til saadan Grandskning enten i den Tanke, at de nu allerede vare fuldkommen underrettede om alt det, der angaar Mennesket, eller og, fordi de troede, det mere sømmede dem at betragte hint overjordiske og lade dette menneskelige fare. Han forundrede sig, at de dog ikke kunde indse, hvor umuligt for Mennesket det er at udfinde sligt, da selv de, der allermest gjorde sig til af at undervise heri, ikke havde de samme Meninger indbyrdes, men beteede sig indbyrdes ligesom de afsindige. »Blandt de afsindige«, sagde han, »er der nogle, som ikke frygte de allerstørste Farer, andre, som grue for de ubetydeligste Ting; nogle, som holde det for ingen Skam at sige og gjøre, hvad det skal være, endog i en hel Forsamling, andre, som undse sig ved endog at gaa ud iblandt Folk; nogle forhaane baade Altere og Templer og alt andet Gudstjenesten tilhørende; andre tilbede endog Stene, gemene Træklodser og ufornuftige Dyr. Men gaar det vel anderledes«, sagde han, »med de Mennesker, der fordybe sig i Betragtninger over Naturen? Af disse mene nogle, der er kun én Verden, andre, at der er utallige; nogle, at alt i Verden uophørlig bevæges, andre, at intet nogen Sinde har bevæget sig; nogle, at alle Ting baade blive til og forgaa, andre, at intet nogen Sinde er enten blevet til eller forgaaet«. Endnu en Betragtning gjorde han over disse Mennesker: »Vi vide,« sagde han, »at de, der studere dette jordiske, haabe en Gang at kunne anvende til egen og andres Nytte deres erhvervede Indsigter; mon da og disse, der grandske paa det guddommelige og paa Naturen, ligeledes tro, at naar de kjende de Nødvendighedslove, hvorefter enhver Naturens Virkning fremkommer, de da og kunne, efter Behag, frembringe baade Storm og Regn og Aarstider, og hvad andet sligt de maatte behøve? Eller haabe de maaske ikke engang dette, men nøjes med alene at vide Maaden, hvorpaa enhver af disse Ting frembringes?« Saaledes talede han nu om dem, der sysselsatte sig med sligt.

Han selv derimod grandskede bestandig og alene paa det, der angik Mennesket og Sæderne; han betragtede, hvad Gudsfrygt og Ugudelighed, hvad Dyd og Last, hvad Retfærd og Uretfærdighed, hvad sund Fornuft og Afsindighed, hvad Tapperhed og Fejghed var; hvad man skulde forstaa ved en Stat og en Statsmand; hvad det vilde sige at regere over Mennesker, hvordan en Regent burde være, og andre saadanne Ting, hvis

Kjendere han ansaa for duelige og fuldkomne Mennesker, ligesom for virkelig pøbelagtige og slaviske dem, der heri vare uvidende.

Dog jeg vil nu ikke undres saa meget over, at Dommerne kunde miskjende hans Tænkemaade, hvad hans private Liv angik, men det allerforunderligste er, at de ikke engang erindrede sig en Begivenhed, som dog alle burde vide. Han var nemlig en Gang Medlem af Raadet, og havde altsaa aflagt den Dommered, hvori der stod, at der skulde dømmes efter Lovene. Nu forlangte Folket i et Møde, hvor det just tilfaldt Sokrates at være Formand, at det tvært imod Lovene maatte ved én og samme Stemme fælde Dødsdom over hine ulykkelige 9 Admiraler, iblandt hvilke Trasylos og Erasimides vare; men han vilde ingenlunde tillade dem saaledes at stemme, uagtet Almuen fnysede, og mange mægtige Borgere truede ham. Nej, hans Ed var ham for hellig til, at han skulde imod Ret og Billighed enten smigre Pøblen eller søge at undgaa de andres Trusler.

Overalt havde han i Henseende til Guddommens Forsyn over Verden og Omsorg for Menneskene ganske andre Begreber end Mængden. Denne tror nemlig, at Guderne vel vide mange Ting, men dog ikke alt; Sokrates derimod troede, at Guderne vide alt, ja ikke alene Ord og Handlinger, men og de skjulteste Tanker, at de allestedsnærværende betyde Menneskene om alt, hvad der angaar Mennesket.

Jeg kan derfor aldrig begribe, hvorledes dog Athenienserne have kunnet lade sig indbilde, at Sokrates ikke havde sunde og værdige Begreber om Guddommen, han, der aldrig talte formasteligen om Guddommen eller handlede ugudeligen, men tvært imod altid baade talede og handlede saaledes, at den, der fører et saadant Sprog og Forhold, baade virkelig er og af alle anses for at være en saare gudfrygtig Mand.

Lige saa ubegribeligt er dette mig, hvorledes nogen har kunnet lade sig indbilde, at Sokrates forførte Ungdommen, han, som dog, foruden det, jeg allerede har sagt, overgik alle hans Tids Mennesker saa vel i Afholdenhed fra Vellyst og Fraadseri som og i Haardførhed til at udholde Frost, Hede og al Møjsommelighed. Desuden havde han saaledes vænnet sig til Nøjsomhed, at han, endskjønt hans Formue var saare liden, dog kom meget vel ud dermed. Hvor kunde nu han, der selv var saadan, forføre andre enten til Foragt mod Guderne eller til Ulydighed mod Lovene eller til Fraadseri, Vellyst og Ørkesløshed?

Tvært imod, han afvendte endog mange fra disse Laster, idet han indprentede dem Lyst til Dyden og forsikrede, at naar de først værdigen styrede dem selv, skulde de og blive duelige og nyttige Mennesker. Dog alligevel gav han sig aldrig ud for offentlig Lærer heri; men da han selv var erkjendt for en saa dydig Mand, haabede de, der søgte hans Omgang, og at blive saadanne, naar de efterlignede ham.

Videre, hvad Legemet angaar, forsømte han hverken selv at pleje paa en sømmelig Maade sit eget, ikke heller bifaldt han dem, der heri vare skjødesløse. At spise for meget og

arbejde over sine Kræfter fraraadede han; derimod roste han dem, der spiste kun saa længe, de havde Madlyst, og siden arbejdede til Maade. »Saadan en Levemaade«, sagde han, »er baade tjenlig for Sundheden, og ikke Sjælens Virksomhed til Hinder.«

Han var sandelig heller ikke overdaadig eller forfængelig og pralende hverken i Klæder eller i Sko eller i sin øvrige Levemaade, ej heller gav han sine Venner Anledning til at blive pengegjerrige. Thi foruden det, at han afholdt dem fra alle andre onde Begjærligheder, fordrede han ej heller Betaling af dem, der søgte hans Undervisning. Han troede, at de Lærere, som herfra afholdt sig, bevarede deres Frihed, derimod sagde han om dem, der toge Betaling for deres Undervisning, at de ligesom solgte sig selv som Slaver, da de vare nødtvungne til at holde Forelæsninger for dem, der havde betalt dem.

Ja, han undrede sig, hvorledes dog nogen, som gav sig ud for Lærer i Dydens ædle Videnskab, vilde herfor fordre Betaling, ikke betænkende, at det vilde blive ham den allerstørste Fordel, naar han fik en god og dydig Ven, ret ligesom det var at befrygte, at den, man havde dannet til en brav og retskaffen Mand, ikke skulde vise sin største Velgjører den største Erkjendtlighed.

Nej, Sokrates falbød aldrig til noget Menneske sin Undervisning i nogen Ting. Han troede, at de af hans Tilhørere, som antoge de Grundsætninger, han selv havde prøvet og bifaldet, vilde blive hele deres Liv igjennem gavnlige Venner baade for ham selv og for andre.

Hvorledes kunde nu en saadan Mand fordærve Ungdommen? med mindre det skal være en Fordærvelse at beflitte sig paa Dyden.

Fædon.

Dialog af Platon.

(Oversat af C. J. Heise.)

Echekrates. Fædon.

Echekrates. Var du selv, Fædon, hos Sokrates paa hin Dag, da han drak Giften i Fængslet, eller har du hørt det af en anden?

Fædon. Jeg var selv til Stede, Echekrates.

Echekrates. Hvad har vel Manden talt før sin Død, og hvorledes døde han? dette ønskede jeg gjærne at vide. Thi af mine fliasiske Landsmænd rejser ingen lettelig nu til Athen, heller ikke er der i lang Tid ankommen nogen fremmed derfra, der kunde meddele os nogen anden tilfredsstillende Efterretning herom, end den, at han drak Giften og døde; om det øvrige havde de intet at fortælle.

Fædon. Har I da heller ikke hørt, hvorledes han blev dømt?

Echekrates. Jo, det har én fortalt os, og vi forundrede os over, at han, som det synes, er død længe efter, at Dommen var fældet. Hvad var Aarsagen hertil, Fædon?

Fædon. Ved et Tilfælde, Echekrates, føjede det sig saaledes; thi det hændte sig just, at Bagstavnen af det Skib, som Athenerne sende til Delos, var bleven bekranset Dagen før Dommen.

Echekrates. Hvad er det for et Skib?

Fædon. Det er det Skib, hvorpaa Thesevs, som Athenerne fortælle, fordum førte de to Gange syv til Kreta, hvilke han reddede tilligemed sig selv. Den Gang lovede de Apollon, siger man, at naar disse bleve reddede, vilde de hvert Aar bringe et højtideligt Offer til Delos, hvilket de ogsaa siden den Tid aarlig sende Guden. Saa snart denne Højtidelighed er begyndt, fordrer en Lov, at Staden i den mellemværende Tid skal holdes ren, og at ingen offentlig maa henrettes, før end Skibet er kommet til Delos og igjen tilbage derfra. Og dette kan undertiden vare længe, naar Modvinde opholde dem. Men Offerhøjtiden tager sin Begyndelse, naar Apollons Præst har bekranset Skibets Bagstavn; og dette skete, som sagt, tilfældigvis Dagen før Dommen. Derfor tilbragte Sokrates saa lang Tid i Fængslet imellem Dommen og sin Død.

Echekrates. Nu, Fædon, hvilke vare Omstændighederne ved hans Død? hvad blev der talt, hvad foretaget? hvilke af hans fortrolige vare til Stede? eller tillod Øvrigheden ingen at komme til ham, og maatte Manden dø uden at have sine Venner hos sig?

Fædon. Ingenlunde; adskillige, ja mange vare til Stede.

Echekrates. Gjør dig da Umage for at fortælle os alt, saa nøjagtigt som muligt, naar ikke Forretninger hindre dig.

Fædon. Nej, jeg har god Tid og skal forsøge at fortælle eder det; thi at mindes Sokrates, enten jeg selv taler om ham, eller hører en anden tale, er mig altid det glædeligste af alt.

Echekrates. Og just saadanne Tilhørere vil du ogsaa finde her, Fædon. Forsøg altsaa at foredrage os alt saa nøjagtigt som muligt.

Fædon. Jeg for min Del var ganske underlig til Mode, da jeg befandt mig dér. Thi jeg følte ikke Medlidenhed, som naar man er nærværende ved en kjær Vens Død; saa lyksalig syntes Manden mig, Echekrates, i sit Forhold og sin Tale, saa standhaftigt og ædelt endte han sit Liv, saa at den Tanke blev levende hos mig, at han ikke uden guddommelig Styrelse vandrede til Underverdenen, og at han ogsaa dér vilde befinde sig vel, om ellers nogen Sinde nogen. Derfor blev jeg aldeles ikke stemt til Medlidenhed, hvilket dog maatte synes naturligt ved en saadan Sorg, men heller ikke til Glæde, som ellers ved vore sædvanlige filosofiske Undersøgelser, endskjønt vor Samtale ogsaa nu var af denne Art, men jeg befandt mig i en i Sandhed underlig Tilstand, i en usædvanlig Blanding af Glæde og Sorg, naar jeg betænkte, at han nu snart skulde dø. Og alle de tilstedeværende vare næsten i samme Stemning; snart lo de, snart græd de, fornemmelig én iblandt os, Apollodoros; du kjender jo Manden og hans Væsen.

Echekrates. Skulde jeg ikke kjende ham?

Fædon. Han fornemmelig var i en saadan Stemning, men ogsaa jeg og de andre vare bevægede.

Echekrates. Hvilke vare da just til Stede, Fædon?

Fædon. Denne Apollodoros af de indenlandske, og Kritobulos og hans Fader Kriton, desuden Hermogenes, Epigenes, Æschines og Antisthenes. Ogsaa Pæanieren Ktesippos var der, og Menexenos og nogle andre af de indfødte. Platon, tror jeg, var syg.

Echekrates. Vare ogsaa fremmede til Stede?

Fædon. Ja, Simmias Thebæeren, Kebes og Fædondes, og fra Megara Evklides og Terpsion.

Echekrates. Men hvorledes? Vare Aristippos og Kleombrotos ikke til Stede?

Fædon. Nej, man sagde, de vare i Ægina.

Echekrates. Var der ellers nogen?

Fædon. Nej, jeg tror nu omtrent at have nævnt dem alle.

Echekrates. Men sig mig nu fremdeles, af hvilket Indhold var eders Samtale?

Fædon. Jeg vil forsøge at fortælle dig alt fra Begyndelsen af. Vi plejede nemlig allerede i de foregaaende Dage at besøge Sokrates, jeg og de andre, og forsamledes om Morgenen tidlig i Domhuset, hvor Dommen var fældet; thi dette er nær ved Fængslet. Der ventede vi hver Gang, indtil Fængslet blev aabnet, og underholdt os med hverandre. Det aabnedes just ikke tidligt, men naar det var aabnet, gik vi ind til Sokrates og tilbragte som oftest Dagen hos ham. Den Gang havde vi forsamlet os endnu tidligere, fordi vi den foregaaende Dag, da vi om Aftenen gik fra Fængslet, havde erfaret, at Skibet fra Delos var ankommet. Vi aftalede derfor at komme sammen saa tidlig som muligt paa det sædvanlige Sted. Vi kom. Dørvogteren, som plejede at lukke op for os, traadte ud og sagde, vi maatte vente og kunde ikke komme ind, før end han selv kaldte os. Thi de elleve Mænd, sagde han, løse nu Sokrates's Lænker og forkynde ham, at han skal dø i Dag. Efter et kort Ophold kom han tilbage og bød os gaa ind. Da vi traadte ind, fandt vi Sokrates, hvis Lænker man nylig havde løst, og Xantippe — du kjender hende jo —, der med hans lille Søn paa Armen sad ved hans Side. Da Xantippe saa' os, udbrød hun i Jammerklager og saadanne Udtryk, som Kvinderne pleje at bruge, som: Saa er det da sidste Gang i Dag, Sokrates, at dine Venner tale med dig og du med dem. Sokrates vendte sig da til Kriton, og sagde: Kriton, lad nogen føre hende hjem. Nogle af Kritons Folk førte hende derpaa bort, idet hun hylede og slog sig for Brystet. Men Sokrates rejste sig op i Sengen, bøjede Benet, gned det med Haanden og sagde: Hvor sælsomt, I Mænd, er dog det, Menneskene kalde behageligt; hvor forunderligt forholder det sig i Følge sin Natur til det, der synes at være det modsat, det ubehagelige: begge ville vel ikke paa én Tid være hos Mennesket, men naar nogen eftertragter og erholder det ene, er han næsten altid nødt til at tage det andet med, som om de hængte sammen ved et fælles Toppunkt. Jeg tror, at dersom Æsopos havde bemærket dette, vilde han have digtet denne Fabel, at Guden vilde forsone begge, som laa i Strid med hinanden, men da han ikke kunde dette, forbandt han dem ved Enderne, og derfor er det, at naar det ene indfinder sig hos én, følger det andet strax bag efter. Saaledes synes det og at være gaaet mig; fordi jeg følte Smerte i Benet efter Lænken, synes nu den behagelige Fornemmelse at være fulgt efter. Derpaa tog Kebes Ordet og sagde: Ved Zevs, det er godt, at du erindrer mig derom. Thi angaaende de af dig forfærdigede Digte, de æsopiske Fabler, du har sat i Vers, og Hymnen til Apollon, have allerede flere spurgt mig, og nu nylig Evenos, hvad der dog har bragt dig paa den Tanke at gjøre Vers, siden du er kommen her hid, da du før aldrig har forsøgt sligt. Er det dig derfor magtpaaliggende, at jeg skal kunne give Evenos et Svar, naar han atter spørger — og spørge vil han vist —, saa sig mig, hvad jeg skal svare ham. — Sig ham da Sandheden, Kebes, svarede han, at jeg ikke *gjør det* for at indlade mig i Væddestrid med ham og hans

Vers, thi det véd jeg, er ikke let, men kun for at erfare Meningen af en vis Drøm og vogte mig for Skade, i Fald det skulde være denne Musik, som den saa ofte anbefaler mig. Sagen forholder sig nemlig saaledes: Jeg havde ofte i mit foregaaende Liv den samme Drøm, der snart fremstillede sig for mig i denne, snart i hin Skikkelse, men altid sagde det samme. »Sokrates,« sagde den, »øv og dyrk Musiken.« Fordum troede jeg, at den kun opmuntrede og tilskyndede mig til det, jeg allerede gjorde, ligesom man plejer at anspore dem, som allerede løbe, og at Drømmen saaledes opmuntrede mig til det, jeg allerede gjorde, til at øve Musiken, fordi Filosofien er den fortræffeligste Musik, og jeg øvede denne. Men efter at nu Dommen var fældet, og Gudens Fest endnu udsatte min Død nogen Tid, troede jeg dog, at, i Fald det var den almindelige Musik, som Drømmen saa ofte havde anbefalet mig, jeg ikke burde være ulydig, men øve den. Thi det var dog sikrere ikke at forlade Livet, før end jeg havde opfyldt denne Pligt og digtet Vers for at være Drømmen lydig. Derfor digtede jeg først en Hymne til den Gud, hvis Fest nylig fejredes, og da jeg betænkte, at den, der vil være Digter, bør digte Fabler, og ikke fornuftige Taler, og jeg selv ikke var Fabeldigter, saa satte jeg i Vers de første de bedste af Æsops Fabler, som jeg kjendte, og som just vare for Haanden. Bring Evenos dette Svar, Kebes, tillige med min Hilsen, og sig ham, at hvis han er klog, følger han mig. Men jeg gaar bort i Dag, som det lader, thi Athenerne befale det. Da sagde Simmias: Hvilket Raad, Sokrates, giver du Evenos! jeg har haft megen Omgang med Manden, men saa vidt jeg har mærket, vil han ikke have ringeste Lyst til at følge det. Hvorledes, spurgte han, er da Evenos ikke en Filosof? Det tror jeg dog, svarede Simmias. Nu, saa maa han ogsaa ville, han og enhver, der er dette Navn værdig; men dog vil han ikke lægge voldsom Haand paa sig selv, thi dette, sige de, er ikke tilladt. Da han havde sagt dette, satte han igjen Fødderne ned paa Jorden fra Sengen, og, siddende saaledes, talede han det øvrige. — Kebes spurgte ham derpaa: Hvorledes forstaar du dette, Sokrates, at det ikke er tilladt at lægge Haand paa sig selv, men at Filosofen dog ønsker at følge den døende? — Hvorledes, Kebes, har du og Simmias ikke hørt noget herom, da I havde Omgang med Filolaos? — I det mindste intet nøjagtigt. — Jeg kan vel heller ikke sige andet herom, end hvad jeg har hørt af andre, men hvad jeg har hørt, er jeg ikke uvillig til at meddele. Ogsaa sømmer det sig maaske allerbedst for den, der er i Begreb med at vandre did hen, at tænke og digte over denne Vandring, for at finde, hvilken Forestilling man skal gjøre sig om den. Hvortil kunde man ogsaa bedre anvende den mellemværende Tid til Solens Nedgang. — Hvorfor sige de altsaa, Sokrates, at det ikke er tilladt at dræbe sig selv? Thi hvad du nylig spurgte om, har jeg allerede hørt af Filolaos, da han opholdt sig hos os, og af nogle andre, at man nemlig ikke bør handle saaledes. Men noget nøjagtigt derom har jeg endnu ikke hørt af nogen. —

Saa giv Agt, sagde han, maaske vil du nu faa det at høre. Maaske vil det synes dig forunderligt, at fremfor alt dette ene skal være ubetinget sandt, og at det ikke, som ellers i andre Tilfælde, undertiden og for nogle kan være bedre at leve, for andre at dø; det vil vel synes dig forunderligt, at det ikke er de Mennesker tilladt, for hvilke det er bedst at dø, at gjøre vel imod sig selv, men at de bør oppebie en anden Velgjører. Med et Smiil svarede derpaa Kebes i sin Mundart: Det maa Zevs vide. — Det kunde vel, saaledes fremsat, synes ufornuftigt, sagde Sokrates, men det har maaske dog nogen Grund. Thi den Tale, som høres i Mysterierne, »at vi Mennesker ere som paa Vagt, og at man ikke maa afløse sig selv eller undvige«, synes mig at være meget betydende, men ikke let at fatte. Imidlertid, Kebes, synes mig dette at være rigtigt sagt, at det er Guderne, som have Omsorg for os, og at vi Mennesker ere én af deres Ejendomme; eller synes det dig ikke saa? — Visselig, svarede Kebes. — Naar nu altsaa én af dine Slaver dræbte sig selv, uden at du havde ytret, at du vilde, han skulde dø, vilde du da ikke vredes paa ham, og, i Fald du kjendte nogen Straf, straffe ham? — Ganske vist. — Det er vel derfor ikke ufornuftigt, at man ikke tør dræbe sig selv, før end Gud paasender en vis Nødvendighed dertil, som den, hvori jeg nu befinder mig. — Dette, svarede Kebes, synes vel ganske billigt, men hvad du forhen sagde, at Filosoferne gjærne vilde dø, synes urimeligt, i Fald ellers den Paastand, vi nylig fremførte, er grundet, at det er Gud, som har Omsorg for os, og at vi ere hans Ejendom. Thi at ikke de fornuftigste skulde være mest uvillige til at unddrage sig fra den Omsorg, som de vise dem, der ere de bedste Forsørgere i alt, nemlig Guderne, er ikke tænkeligt. Thi han (den vise) kan ikke tro, at han vil bedre sørge for sig selv, naar han er bleven fri, og kun et ufornuftigt Menneske kunde maaske tro, at det var godt at flygte fra sin Herre, og vilde ikke betænke, at man ikke bør flygte fra den gode, men holde saa fast ved ham som muligt, og at det derfor var daarligt at fly; den fornuftige derimod vil stedse ønske at være hos den, der er bedre end han. Heraf, Sokrates, kunde man nu uddrage en Slutning, modsat den forrige, at det nemlig sømmede sig de fornuftige at dø ugjærne og kun de ufornuftige gjærne. Da Sokrates havde hørt dette, syntes han at glæde sig over Kebes's Iver, og idet han betragtede os, sagde han: Kebes udfinder nu altid nogle Grunde, og vil aldrig strax tilstaa det, en anden siger. Derpaa svarede Simmias: Men nu, Sokrates, synes der ogsaa mig at være noget i det, Kebes siger. Thi hvorfor skulde Mænd, der i Sandhed ere vise, ville flygte fra Herrer, der ere bedre end de, og saa villigen bortfjærne sig fra dem? Og jeg tror endog, at Kebes med sin Tale sigtede til dig, fordi du finder dig saa let i at forlade os og hine gode Herskere, som du selv kalder dem, Guderne. — I have Ret, svarede han, I mene nemlig, som det synes, at jeg skal holde en Forsvarstale for eder, som for Retten. — Ja vist, svarede Simmias. — Velan da, sagde han,

jeg vil forsøge, om jeg med bedre Held kan forsvare mig for eder end for Dommerne. Thi, Simmias og Kebes, dersom jeg ikke troede at komme til andre Guder, som ogsaa ere vise og gode, og desuden til afdøde Mennesker, som ere bedre end de her levende, vilde det maaske være urigtigt, at jeg ikke var mismodig ved Døden. Men nu vide I vel, at jeg haaber at komme til gode Mænd, og om jeg end ikke turde antage dette for ganske vist, saa dog, at jeg vil komme til Guder, som ere fortræffelige Herrer; vværer forsikrede om, at jeg antager dette, om ellers noget af denne Art. Jeg er derfor ingenlunde mismodig, men snarere ved det glade Haab, at der gives noget for de døde, og, som man jo altid har sagt, noget langt bedre for de gode, end for de onde. — Hvorledes? sagde Simmias, tænker du at beholde denne Mening for dig og saaledes forlade os, eller vil du ogsaa meddele os den? Jeg synes i det mindste, at den ogsaa maa være et fælles Gode for os; og desuden maa dit Forsvar jo bestaa deri, at du overbeviser os om det, du siger. — Jeg vil da forsøge det, sagde han. Men lader os først høre af vor Kriton, hvad det er, han saa længe har villet sige mig. — Hvad andet, Sokrates, svarede Kriton, end at den, der skal tilberede dig Giften, allerede for længe siden har sagt mig, at man skulde erindre dig om at tale saa lidt som muligt. Thi, ved at tale, mener han, ophidser man sig, hvilket svækker Giftens Virkning; de, der gjorde dette, bleve nødte til at drikke to eller tre Gange. — Lad ham fare, svarede Sokrates; han passe sine egne Sager og være beredt til at række mig Giften to, eller, om det saa maa være, tre Gange. — Det vidste jeg allerede i Forvejen, sagde Kriton, men han har længe ikke ladet mig have Ro. — Lad ham fare, sagde han. For eder, I Dommere, vil jeg nu aflægge Regnskab, hvorfor jeg tror, at den Mand, der virkelig har tilbragt sit Liv paa en ægte filosofisk Maade, maa være ved godt Mod, naar han skal dø, og af det glade Haab, at han efter Døden vil hisset komme i Besiddelse af de største Goder. Hvorledes nu dette forholder sig, Simmias og Kebes, vil jeg forsøge at forklare eder. De, der paa den rigtige Maade beskjæftige sig med Filosofien, synes nemlig, skjønt Mængden ikke bemærker det, ikke at tragte efter andet end det at dø og være død. Er nu dette sandt, vilde det jo være urimeligt, at de i deres hele Liv ikke tragtede efter andet end dette, og dog, naar det selv kom, vare mismodige over det, de i saa lang Tid havde tragtet og stræbt efter. — Da lo Simmias og sagde: Ved Zevs, Sokrates, omendskjønt jeg nu ingenlunde er stemt til Latter, har du dog bragt mig til at le. Thi jeg tror, at Mængden, som hører dette, vil mene, at det er fortræffelig sagt imod Filosoferne, og vore Landsmænd ville i Særdeleshed bifalde, at de sande Filosofer længes efter Døden, og at de vel véd, at de fortjene den. — Deri vilde de ogsaa have Ret, Simmias, naar man kun undtager, at de vel véd dette. Thi hverken véd de, hvorledes de sande Filosofer længes efter Døden, heller ikke, hvorledes de fortjene den. Lader os nu, sagde han, give hine Afsked og spørge os

selv, om vi vel tro, at Døden er noget? — Ja, visseligen, svarede Simmias. — Skulde den være andet, end Sjælens Adskillelse fra Legemet? og kalde vi ikke det at være død, naar Legemet, adskilt fra Sjælen, er til for sig ene, og ligeledes naar Sjælen, adskilt fra Legemet, er til for sig ene? Mon Døden er noget andet end dette? — Nej, intet andet, svarede han. — Betænk altsaa, min Ven, om du heri er af samme Mening som jeg; thi herfra tror jeg, at vi bedst ville faa Kundskab om det, vi søge. Tror du, at det sømmer sig for Filosofen at efterjage de saakaldte Lyster, som dem, der ere forbundne med at spise og drikke? — Intet mindre, Sokrates, svarede Simmias. — Eller sanselig Vellyst? — Ingenlunde. — Eller tror du, at en saadan vil sætte stor Pris paa al anden Opmærksomhed for Legemet, som det at eje skjønne Klæder, Skò eller andre saadanne legemlige Prydelser; tror du, han vil agte dette eller foragte, hvad ikke den yderste Nød byder ham at have af sligt? — Den sande Filosof, tror jeg, vil foragte det. — Tror du overalt ikke, at en saadan Mands Stræben ikke vil gaa ud paa Legemet, men saa meget muligt være bortvendt fra det og henvendt paa Sjælen? — Visselig. — Altsaa heri for det første viser Filosofen sig som den, der fremfor de øvrige Mennesker søger, saa vidt muligt, at befri Sjælen fra Omgang med Legemet. — Det er klart. — Og dog mene de fleste Mennesker, at den, der ikke finder Behag i saadanne Ting og ingen Del tager deri, for ham lønner det sig ikke at leve, og at den, som ikke bekymrer sig om de behagelige Fornemmelser, der komme igjennem Legemet, er levende død. — Deri har du fuldkommen Ret. — Men nu ved Erhvervelsen af den fornuftige Indsigt selv, mon Legemet derved er til Hinder eller ikke, naar nogen tager det med sig som Ledsager i sin Stræben derefter? Jeg mener: skjænke vel Syn og Hørelse Menneskene nogen Sandhed? Eller foresynge ikke Digterne os altid, at vi hverken se eller høre noget tydeligt? og naar disse sanselige Iagttagelser ikke ere tydelige og sikre, ere de andre det vel slet ikke, thi de ere alle ringere end disse. Eller er det ikke ogsaa din Mening? — Jo visselig, svarede han. — Naar kommer altsaa Sjælen i Besiddelse af Sandheden? Thi naar den med Legemet stræber at betragte noget, bliver den aabenbar bedraget af det. — Deri har du Ret. — Og er det ikke ved Tænkningen, om ellers paa nogen Maade, at noget af det værende aabenbarer sig for den? — Jo. — Og den tænker dog vel bedst, naar intet af disse Ting forstyrrer den, hverken Syn eller Hørelse, Smerte eller Lyst, men naar den saa meget muligt er for sig ene, lader Legemet fare, og saa vidt den kan, uden Omgang og Berøring med det, stræber efter det værende. — Saaledes er det. — Altsaa ogsaa heri foragter Filosofens Sjæl Legemet, flyr for det og søger at gaa ind i sig selv? — Saa synes det. — Men hvorledes forholder det sig hermed, Simmias? Antage vi, at noget er retfærdigt eller ikke? — Ved Zevs, det antage vi. — Fremdeles at noget er skjønt og godt? — Det forstaar sig. — Har du vel nogen Sinde set det mindste heraf med Øjnene? — Ingenlunde. —

Eller har du ved nogen anden sanselig Iagttagelse truffet det? Jeg mener nemlig alt dette, som Størrelse, Sundhed, Styrke og, med ét Ord, alt det ved en Ting, som udgjør dens Væsen, i Følge hvilket den er det, den er. Mon nogen skuer det egentlig sande heraf igjennem Legemet, eller forholder det sig saaledes, at den af os, der mest og omhyggeligst stræber at tænke enhver Ting, han vil undersøge, som den i og for sig selv er, han vil ogsaa komme enhver Tings Erkjendelse nærmest? — Visselig. — Den vil altsaa udrette dette paa den reneste Maade, der, saa meget som muligt, med selve Tanken nærmer sig enhver Gjenstand, uden at tage Synet med til Tænkningen, eller at trække nogen anden Sans ind med ved sin Eftertænkning, men som med den rene Tanke stræber at efterjage Tingenes rene Væsen, saa meget som muligt adskilt, fra Øjne og Øren, og, med ét Ord, fra det hele Legeme, som det, der ved sin Mellemkomst forstyrrer Sjælen og ikke tillader den at komme i Besiddelse af Sandhed og Erkjendelse. Mon ikke denne, Simmias, om ellers nogen, vil træffe det sande? — Du har fuldkommen Ret, Sokrates, svarede Simmias. — Er det da ikke naturligt, sagde han, at i Følge alt dette maa en saadan Mening blive herskende iblandt de ægte Filosofer, og at de tale til hinanden omtrent saaledes: Det synes, som en Sti fører os ved Fornuftens Hjælp til Udgangen i vor Undersøgelse; thi saa længe vi have et Legeme, og vor Sjæl er sammenæltet med et saadant Onde, kunne vi aldrig paa en tilfredsstillende Maade komme i Besiddelse af det, vi tragte efter, og dette er jo, som vi have sagt, det sande. Thi Legemet foraarsager os tusende Bryderier formedelst den nødvendige Næring. Fremdeles, naar Sygdomme angribe det, ere disse os til Hinder i vor Jagen efter det sande, og desuden opfylder det os med Lyster og Begjærligheder, med Frygt og mange Slags Skyggebilleder og Tant; saa at man i Sandhed, hvilket man jo ogsaa plejer at sige, for dets Skyld aldrig kommer til at erkjende noget. Thi Krige, Uroligheder og Stridigheder opvækkes ved intet andet end ved Legemet og dets Begjærligheder. Thi Penges Erhverv er Aarsag til alle Krige, men Penge ere vi kun for Legemets Skyld nødte til at erhverve os, da vi ere forpligtede til at pleje det; og alt dette levner os ingen Tid til Filosofering. Og endelig, om vi ogsaa have Ro for det, og vi berede os til at betragte noget, er det os atter i Undersøgelserne paa mange Maader til Besvær, opvækker Uro og Forvirring og forstyrrer os, saa at vi for dets Skyld ikke formaa at skue det sande. Det er derfor i Sandhed indlysende, at naar vi ville komme til en ren Erkjendelse af noget, maa vi løsrive os fra Legemet og med Sjælen selv anskue Tingen selv. Altsaa først da ville vi erholde det, vi attraa, og hvis Elskere vi sige os at være, Visdommen, naar vi ere døde, som Talen lyder, men ingenlunde saa længe vi leve. Thi er det ikke muligt med Legemet at komme til en ren Erkjendelse af noget, kunne vi kun antage ét af to, enten at vi aldrig komme til Erkjendelse, eller først efter Døden. Thi da vil Sjælen være ene for sig, adskilt fra Legemet, men før

ikke. Og medens vi leve, ville vi kun da, som det synes, komme Erkjendelsen nærmest, naar vi have saa lidt som muligt at skaffe med Legemet og ikke mere Omgang med det, end højst nødvendigt er, og ikke lade os opfylde med dets Natur, men holde os rene, indtil Guden selv befrier os. Saaledes lutrede og befriede fra Legemets Daarskab ville vi rimeligvis komme til at leve iblandt lignende Væsener og ved os selv erkjende alt det rene, og dette er vel netop det sande. Thi den ikke-rene forundes det vel næppe at berøre det rene. Saaledes, Simmias, tror jeg, at alle sande Visdomselskere maa tænke og tale med hinanden indbyrdes. Eller er det ikke din Mening? — Jo visselig, Sokrates. —

Er nu dette sandt, min Ven, svarede Sokrates, saa er der jo et stort Haab om, at den, som kommer did, hvorhen jeg nu vandrer, vil dèr, om ellers nogen Steds, paa en tilfredsstillende Maade erholde det, hvorpaa vore mange Bestræbelser i det foregaaende Liv gik ud; saa at den Vandring, som nu er mig paabudet, ogsaa med et godt Haab kan tiltrædes af enhver anden, der tør tro, at han har sørget for at holde sin Sjæl ren. — Visselig, svarede Simmias. — Og vil ikke denne Renselse bestaa deri, som vi oftere i lang Tale have berørt, at man afsondrer Sjælen saa meget som muligt fra Legemet og vænner den til fra alle Sider at samle sig fra Legemet og trække sig sammen i sig selv og saa vidt muligt bestaa for sig selv her og hisset, befriet fra Legemet, som fra sine Baand? — Visselig, svarede Simmias. — Men kaldes ikke denne Sjælens Befrielse og Afsondring fra Legemet Død? — Det forstaaer sig. — Og kun de sande Visdomselskere, sige vi, bestræbe sig altid mest for at befri den, og denne Sjælens Befrielse og Afsondring fra Legemet er just Filosofernes Forretning; ikke sandt? — Saa synes det.

Det vilde altsaa, som jeg i Begyndelsen sagde, være latterligt, naar en Mand, der i sit Liv havde bestræbt sig for at leve saaledes, at han kom Døden saa nær som muligt, vilde være mismodig, naar denne virkelig kom; var det ikke latterligt? — Naturligvis. — De, der filosofere paa den rigtige Maade, tragte altsaa virkelig efter at dø, og iblandt alle Mennesker er der ingen, der mindre frygte Døden, end de. Betragt det kun fra dette Synspunkt: Ere de paa alle Maader blevne uenige med Legemet og ønske at have Sjælen for sig ene, var det jo den største Daarskab at frygte og være mismodig, naar dette skete, og ikke med Glæde at ville vandre derhen, hvor de ved deres Ankomst tør haabe at erholde det, som de i Livet elskede, men de elskede Visdommen og at blive befriet for at være forenet med det, som var dem imod. Eller skulde mange, hvilke Døden havde berøvet menneskelige elskede, Koner og Børn, have været villige til at nedstige i Underverdenen, drevne af det Haab, dèr igjen at se og omgaas med dem, de længtes efter, men den, som i Sandhed elsker Visdom og ganske er besjælet af det Haab, at han paa intet andet Sted end i Underverdenen kan erholde den efter Ønske, han skulde være mis-

modig ved at dø, og ikke ville med Glæde vandre did hen? Det bør man dog tro, min Ven, naar han i Sandhed er Filosof. Thi en saadan Mand vil være fast overbevist om, at han paa intet andet Sted end dèr vil finde Visdommen ren. Og forholder det sig nu saaledes, som jeg nyligen sagde, var det da ikke i høj Grad ufornuftigt, om en saadan frygtede for Døden? — Visselig, ved Zevs, svarede hin. — Naar du altsaa ser en Mand at være mismodig, naar han skal dø, maa dette være dig et tilstrækkeligt Bevis for, at han ikke elsker Visdommen, men Legemet, thi den, der elsker det, er tillige pengesyg og æresyg, enten én af Delene eller begge Dele. — Det forholder sig ganske, som du siger. — Men vil nu ikke den Dyd, Simmias, man kalder Tapperhed, fortrinlig passe sig for dem, der ere saaledes sindede? — Visselig, svarede han. — Men nu Besindigheden, hin Dyd, som ogsaa Mængden kalder saaledes, der bestaar i, at man ikke lader sig henrive af sine Lyster, men forholder sig rolig og sædelig, mon ikke ogsaa den passer sig for dem ene, der ringeagte Legemet og leve i Kjærlighed til Visdom? — Nødvendig, sagde han. — Thi, tilføjede hin, vil du nu betragte de andres Tapperhed og Besindighed, vil den forekomme dig ganske forunderlig. — Hvorledes det, Sokrates? — Du véd dog, sagde han, at alle de andre betragte Døden som et af de største Onder. — Ja vist. — Naar altsaa de tapre iblandt dem udholde Døden, udholde de den af Frygt for endnu større Onder. — Saaledes er det. — Altsaa af Frygt, og fordi de frygte, ere alle tapre, undtagen de, der elske Visdommen. Og det er dog urimeligt, at én skal være tapper af Frygt og Fejghed. — Visselig. — Og nu de sædelige iblandt dem? ere de ikke samme Vilkaar undergivne? Af en vis Ryggesløshed ere de besindige, omendskjønt vi sige, at dette er umuligt; men dog er noget lignende Tilfældet ved denne deres enfoldige Besindighed. Thi af Frygt for at berøves nogle Lyster og af Higen efter disse afholde de sig fra andre, idet de beherskes af nogle, og, omendskjønt man kalder det Ryggesløshed at beherskes af sine Lyster, hændes det dem dog, at de, beherskede af nogle Lyster, beherske andre, og dette er jo ganske ligt det, vi nyligen sagde, at de paa en vis Maade ere besindige af Ryggesløhed. — Saa synes det. — Nej, bedste Simmias, det er ingenlunde den rigtige Vej til Dyden, at ombytte Lyst for Lyst, og Ulyst for Ulyst, og Frygt for Frygt, og det størrre for det mindre, ligesom Mønter; den eneste rette Mønt, hvorfor man bør tilbytte sig alt, er Fornuftighed; og kun alt, hvad der med denne og for denne sælges og kjøbes, er i Sandhed Tapperhed, Besindighed og Retfærdighed, og overhovedet sand Dyd med Fornuftighed, enten Lyst og Frygt og alt andet af denne Art er forbunden dermed eller ikke; men blive disse afsondrede fra Fornuftighed og ombyttede imod hinanden, da er en saadan Dyd kun et Skyggebillede, en i Sandhed slavisk Tænkemaade, der intet sandt og sundt har ved sig. Det sande er just Renselse for alt sligt, og Besindighed, Retfærdighed, Tapperhed og Fornuftigheden selv er en Art af

Renselse. De, der have stiftet Mysterierne, synes derfor ikke at have været ringe Mænd, da de i lang Tid have antydet for os, at den, der kommer uindviet og urenset til Underverdenen, maa ligge i Dyndet, den derimod, der kommer lutret og indviet, vil bo hos Guderne; thi, sige de, som have med disse Indvielser at bestille, Thyrsussvingerne ere vel mange, men de sande begejstrede kun faa. Og disse ere, efter min Mening, ikke andre, end de, der have filosoferet paa den rigtige Maade. Jeg har efter Evne i mit Liv intet forsømt, men paa alle Maader bestræbt mig for at komme i disses Tal; om jeg har bestræbt mig derfor paa den rigtige Maade, og om jeg har udrettet noget, vil jeg bedst erfare dèr, hvor jeg nu kommer hen, og, om Gud vil, om føje Tid, som jeg tror. Dette, Simmias og Kebes, er mit Forsvar for, at jeg med rette ikke er mismodig og uvillig over, at jeg nu skal forlade eder og mine herværende Herrer, da jeg tror, at jeg lige saa vel hisset, som her, vil træffe gode Herrer og Venner. Mængden vil vel ikke finde dette rimeligt; men skulde jeg i mit Forsvar have været mere overbevisende for eder end for Athens Dommere, vilde det være mig kjært.

Da Sokrates havde talt, tog Kebes Ordet og sagde: Alt det øvrige, Sokrates, synes mig at være skjønt sagt; kun det om Sjælen vil kun finde liden Tro hos Menneskene, der mene, at den, naar den er adskilt fra Legemet, er ingen Steds, men omkommer og gaar under paa den Dag, Mennesket dør, og at den, saa snart den skiller sig fra Legemet og farer ud som Luft eller Røg, opløses og henvejres og er ingen Steds mere at finde. Thi bestod den virkelig nogen Steds for sig, samlet i sig, og befriet fra de Onder, som du har gjennemgaaet, saa havde vi jo et stort og skjønt Haab om, Sokrates, at det, du siger, er sandt. Men dette behøver maaske ikke faa overtalende og overbevisende Grunde, at den afdødes Sjæl endnu er til og besidder nogen Kraft og Indsigt. — Du har Ret, Kebes, svarede Sokrates, men hvad skulle vi gjøre? Skulle vi undersøge med hinanden, om det er sandsynligt, at Sagen forholder sig saaledes, eller ikke? — Jeg, svarede Kebes, er meget begjærlig efter at høre din Mening herom. — I det mindste tror jeg ikke, sagde Sokrates, at den, der hører vor Samtale, var det selv en Komedieskriver, tør sige, at jeg fører daarlig Snak, og taler om Ting, som ikke angaar mig. I Fald I altsaa synes, ville vi tage Sagen i Overvejelse og paa følgende Maade undersøge, om de afdødes Sjæle ere i Underverdenen eller ej. Der er et gammelt Sagn, som vi have berørt, at naar Sjælene ere gangne herfra, ere de hisset, og vende igjen tilbage hertil og blive levende af døde. Og dersom det forholder sig saaledes, at de levende igjen opstaa af de døde, saa maa vel vore Sjæle være hisset, thi de kunde ikke komme igjen, naar de ikke vare til. Et tilstrækkeligt Bevis for, at det er saaledes, vilde det være, naar det virkelig var indlysende, at de levende ikke kunde komme andet Steds fra end fra de døde; men er det ikke saaledes, behøve vi en anden Grund. — Visselig, svarede *Kebes.* — Men betragt nu denne Sag ikke blot med Hensyn

til Mennesker, men ogsaa, for at du lettere kan indse den, med Hensyn til alle Dyr og Planter, og overhovedet til alt, som har Oprindelse; lader os se, om det med alt forholder sig saaledes, at enhver Ting opkommer af den modsatte, naar en saadan er for Haanden, som f. Ex. det skjønne er det modsatte af det hæslige, det retfærdige af det uretfærdige og saaledes tusende andre Ting. Lader os nu se, om det, som har noget, der er det modsat, nødvendigen maa oprinde fra det modsatte. For Exempel, naar noget bliver større, maa det da ikke siden være bleven større af det, som tilforn var mindre? — Jo. — Og naar det bliver mindre, maa det da ikke siden være bleven mindre af det, som tilforn var større? — Saaledes er det, svarede han. — Og ligeledes det svagere af det stærkere, og det hurtigere af det langsomme? — Visselig. — Mon ikke ligeledes det slettere af det bedre, det retfærdigere af det uretfærdigere? — Hvad andet? — Herom ere vi altsaa tilstrækkelig overbeviste, at alle Ting opstaa saaledes: det modsatte af det modsatte. — Ja vel. — Men fremdeles, bemærke vi ikke endnu noget ved dem, som staa imellem de modsatte Ting, som jo altid ere to, nemlig en dobbelt Vorden fra det ene til det andet og fra dette igjen til hint? som imellem det større og mindre er der Væxt og Aftagen, og saaledes sige vi, at det ene voxer, og at det andet aftager. — Ganske rigtigt. — Mon det ikke forholder sig paa samme Maade med at adskille og sammenblande, afkøle og opvarme, og alt andet? Og have vi end ikke altid Navne hertil, maa det dog i Virkeligheden forholde sig saaledes, at det ene oprinder af det andet, og at der er en Vorden fra det ene til det andet. — Visselig. — Men, vedblev han, er der nu ikke ogsaa noget, der er Livet modsat, ligesom Søvnen den vaagne Tilstand? — Jo vist, sagde han. — Og hvad? — Døden. — Altsaa oprinde ogsaa disse af hinanden, da de ere modsatte, og der maa gives en dobbelt Verden imellem dem, da de ere tvende. — Hvad andet? — Forbindelsen af det ene Par af de nylig nævnte Ting, vedblev Sokrates, vil jeg nu sige dig, som ogsaa den dertil hørende Vorden; sig du mig saa de andre. Jeg siger nemlig, ét er at sove, et andet at vaage, af Søvnen oprinder den vaagne Tilstand og af den vaagne Tilstand Søvnen, og begges Vorden er at sove ind og vaagne op. Har jeg tilstrækkelig forklaret dig det? — Fuldkommen. — Sig mig nu det samme om Livet og Døden. Sagde du ikke, at Livet var Døden modsat? — Jo. — Og at de oprinde af hinanden. — Ja. — Hvad bliver der altsaa af det levende? — Det døde. — Og af det døde? — Nødvendig, sagde han, maa man tilstaa, det levende. — Af de døde, Kebes, bliver altsaa det levende og de levende? — Det er indlysende, svarede han. — Altsaa, sagde han, ere vore Sjæle i Underverdenen. — Saa synes det. — Og ikke sandt, ogsaa hvad disses Vorden angaar, er den ene tydelig nok? thi det at dø er jo tydeligt nok? — Visselig. — Men hvad skulle vi gjøre? sagde han. Maa vi ikke antage en modsat Vorden, eller skulde Naturen fra denne Side være lam? Maa vi ikke nødvendig antage en Vorden,

der er det at dø modsat? — Nødvendigvis, svarede han. — Og hvilken er denne? — Det at leve op igjen. — Gives der altsaa en Opleven, maa denne just være de levendes Vorden af de døde. — Visselig. — Altsaa ogsaa paa denne Maade ere vi blevne enige om, at de levende oprinde af de døde, lige saa vel som de døde af de levende. Og forholder dette sig nu saaledes, synes det mig at være et tilstrækkeligt Bevis for, at de dødes Sjæle maa være et Steds, hvorfra de igjen blive levende. — I Følge det, der allerede er tilstaaet, synes Sagen nødvendig at maatte forholde sig saaledes. Du vil nu se, Kebes, at vi, som mig synes, ikke uden Grund have tilstaaet dette. Thi naar det ene ikke altid svarede til det andet, og hin Vorden ikke gik omkring som i en Kreds, men der kun gaves en lige fremadskridende Vorden fra det ene til det lige overfor staaende, uden at det vendte sig og kom tilbage til det andet, saa indser du vel, at alt vilde til sidst faa samme Skikkelse og komme i samme Tilstand, og al Vorden vilde saaledes ophøre. — Hvorledes mener du det? spurgte han. — Det er aldeles ikke vanskeligt at forstaa det, jeg siger. Thi dersom der vel gaves en Indsoven, men ingen dertil svarende Opvaagnen, som oprinder fra det sovende, saa indser du vel, at alt vilde til sidst bevise, at Fortællingen om Endymion var en Fabel, uden al Betydning, fordi det vilde gaa alt som ham, at det sov; og dersom alt blandedes, og ikke igjen adskiltes, saa vilde jo snart det Anaxagoreiske Kaos indfinde sig. Og naar nu paa samme Maade, kjære Kebes, alt, hvad der har Andel i Livet, døde og, efter at det var dødt, forblev i samme Tilstand og ikke levede op igjen, maatte da ikke nødvendigen til sidst alt være dødt og intet leve? Thi dersom det levende vel oprandt af noget andet, men det levende selv døde, hvorledes var det da muligt at forhindre, at ikke alt opløstes i Døden? — Ingenlunde, Sokrates, svarede Kebes; hvad du siger, synes mig at være fuldkommen sandt. — Det forholder sig ogsaa, som mig synes, ganske saaledes, og vi have ikke ladet os bedrage, da vi indrømmede dette, men der gives virkelig en Opleven, en de levendes Vorden af de døde og en Væren for de afdødes Sjæle, en bedre for de gode, en værre for de onde. — Da tog Kebes Ordet: Ogsaa efter den Sætning, Sokrates, som du ofte plejer at anføre, at vor Læren ikke er andet, end en Erindring, — ogsaa efter denne maa det, i Fald den er sand, nødvendig antages, at vi i en foregaaende Tid have lært, hvad vi nu erindre. Og dette var jo umuligt, naar vor Sjæl ikke havde været til, før end den fremtraadte i denne menneskelige Skikkelse; altsaa ogsaa heraf synes det at følge, at vor Sjæl er udødelig. — Men, Kebes, faldt Simmias ind, hvilke Beviser gives der herfor? Bring mig dem i Erindring, thi jeg erindrer dem nu ikke tydeligt. — Kun det skjønneste, svarede Kebes, vil jeg anføre, det nemlig, at, naar Menneskene blive adspurgte, og én kun forstaar at spørge rigtigt, de af dem selv ville kunne sige, hvorledes alt forholder sig, da de jo dog, dersom ingen Erkjendelse og rigtig Indsigt boede i dem, ikke vilde være i Stand hertil. Og fører man

dem til de mathematiske Figurer eller noget lignende, vil det især blive tydeligt, at det forholder sig saaledes. — Naar du ikke paa denne Maade, Simmias, sagde Sokrates, kan blive overbevist derom, saa se til, om du kan blive enig med os, naar du betragter Sagen paa følgende Maade. Du tvivler altsaa om, hvorledes det, vi kalde at lære, kan være en Erindring. — Jeg tvivler just ikke, svarede Simmias; jeg trænger kun til den Erindring, hvorom netop Talen er, og ved det, som Kebes nu har begyndt at sige, er jeg allerede næsten bragt i Erindring derom og tror det; men ikke desto mindre vil det være mig kjært at høre, hvorledes du nu vil foredrage det. — Saaledes, sagde han. Vi ere dog vel enige om, at naar nogen skal erindre sig noget, maa han tilforn have vidst det? — Det forstaar sig, sagde han. — Ere vi ogsaa enige herom, at den Erkjendelse, man paa denne Maade faar, er en Erindring? Jeg forstaar det nemlig saaledes: naar nogen ser eller hører eller paa anden Maade sanser noget, og han da ikke alene erkjender dette, men iagttager ogsaa noget andet, hvorom Forestillingen ikke er den samme, men en anden, kunne vi da ikke med Føje sige, at han erindrer sig det, hvorom han har faaet en saadan Forestilling? — Hvorledes forstaar du det? — Saaledes, for at anvende Exempler: Forestillingerne om et Menneske og en Lyre ere jo dog forskjellige? — Hvad andet? — Véd du nu ikke, hvorledes det gaar Elskerne, naar de se en Lyre, en Klædning eller noget andet, som deres elskede plejede at bruge? De kjende Lyren og opfatte i Tankerne Billedet af den Yndling, hvem Lyren tilhører; dette er nu en Erindren, ligesom den, der ser Simmias, ogsaa ofte vil tænke paa Kebes, og saaledes med tusende andre Ting. — Ved Zevs, svarede Simmias, saaledes med tusende Ting. — Og kalde vi nu ikke sligt en Erindren, især naar det møder én ved Ting, som man formedelst Tidens Længde, og fordi man ikke har tænkt derpaa, allerede har glemt? — Visselig. — Og fremdeles, sagde han, kan man nu ogsaa, naar man ser en malet Hest eller en malet Lyre, derved erindre sig et Menneske? og naar man ser Simmias afmalet, derved erindre sig Kebes? — Visselig. — Og naar man ser Simmias afmalet, ogsaa erindre selve Simmias? — Ogsaa det. — Og ikke sandt, i alle disse Tilfælde opstaar der en Erindring hos os, snart af lige, snart af ulige Ting? — Saa er det. — Men naar nogen ved lige Ting erindrer sig noget, maa han da ikke ogsaa nødvendig blive vár, om disse i Ligheden staa noget tilbage eller ej for det, som han derved erindrer sig? — Nødvendig. — Overvej nu, sagde han, om det forholder sig saaledes. Vi kalde dog noget ligt? Jeg mener ikke, som et Stykke Træ et andet, eller en Sten en anden eller deslige, men noget uden for alt dette, det lige selv. Sige vi, at dette er noget, eller ej? — Ved Zevs, sagde Simmias, tør vi paastaa dette af al Magt. — Erkjende vi ogsaa, hvad dette er? — Visselig. — Men hvorfra hente vi denne Erkjendelse? Mon ikke fra de Gjenstande, hvorom vi nylig talede? og naar vi se Træstykker, Stene eller andre saadanne Ting, der ere hinanden lige, have vi da ikke ved disse

forestillet os hint, som dog er forskjelligt fra disse? Eller synes det dig ikke forskjelligt? Betragt nu ogsaa Sagen fra denne Side: synes ikke lige Stene og lige Træstykker, omendskjønt de forblive de samme, snart lige, snart ulige? — Unægtelig. — Men nu det lige selv, — er det nogen Sinde forekommet dig som uligt, eller Ligheden som Ulighed? — Ingenlunde, Sokrates. — Altsaa, sagde han, ere disse lige Ting og det lige selv ikke det samme? — Ingenlunde, Sokrates. — Og dog er det ved disse lige Ting, som ere forskjellige fra selve Ligheden, du har dannet og opfattet Erkjendelsen af denne. — Fuldkommen sandt. — Idet den enten er hine lig eller ulig. — Ja vel. — Og det gjør jo intet til Sagen; thi naar du ser noget og ved dette Syn forestiller dig noget andet, det være uligt eller ligt, er der jo nødvendig foregaaet en Forandring. — Visselig. — Men fremdeles, sagde han, møder det samme os ved de lige Træstykker og de Ting, vi nylig talede om? synes de at være lige saa lige som det lige selv? eller fejler der noget deri, at de ikke ere saadanne som det lige? — Der fejler meget deri, svarede han. — Ere vi ikke enige heri: naar én ved at se noget bemærker: det, jeg nu ser, vil vel være som noget andet, men det maa staa tilbage derfor og formaar ikke at være som hint og er ringere, maa da ikke den, der bemærker dette, nødvendig i Forvejen have kjendt det, om hvilket han siger, at det andet vel ligner det, men er ufuldkomnere? — Nødvendig. — Men hvorledes? gaar det os ikke paa samme Maade med de lige Ting og det lige selv? — Visselig. — Vi maa da altsaa nødvendig have kjendt det lige før den Tid, da vi først saa' de lige Ting og bemærkede, at de vel alle stræbe at være som det lige, men kunne ikke naa det. — Saa er det. — Men ogsaa det maa vi dog vel tilstaa, at vi paa ingen anden Maade have bemærket eller ere i Stand til at bemærke dette end ved Synet, Følelsen eller en af de andre Sanser, thi heri, mener jeg, ere de alle af samme Art. — De ere ganske af samme Art, Sokrates, med Hensyn til det, vor Undersøgelse vil bevise. — Af de sanselige Iagttagelser kunne vi altsaa lære, at alt, hvad der falder i Sanserne, stræber efter hint, som er det lige, men naar det ikke; eller hvorledes skulle vi udtrykke det? — Just saaledes. — Før end vi altsaa begyndte at se, høre og bruge de andre Sanser, maa vi et Steds fra have modtaget Erkjendelsen om det lige selv, hvad det egentlig er, naar vi skulle henføre det lige i Iagttagelserne dertil, thi alt dette stræber vel at være som hint, men er dog altid ringere. — Det følger nødvendig af det, vi tilforn have sagt. — Men have vi ikke strax fra Fødselen af set, hørt og haft de andre Sanser? — Jo vist. — Og vi maatte, sige vi, før end dette skete, have modtaget Erkjendelsen af det lige. — Ja. — Det er altsaa indlysende, at vi nødvendig maa have modtaget denne før Fødselen. — Det er indlysende. — Naar vi altsaa have modtaget denne før Fødselen og havde den, idet vi fødtes, saa erkjendte vi, før end vi bleve fødte, og strax efter Fødselen, ikke alene det lige, det *større og* mindre, men ogsaa alt deslige tilsammen. Thi nu er

Talen ikke mere om det lige end om det i og for sig skjønne, gode, retfærdige og fromme, og, som jeg siger, om alt det, som vi saa vel i vore Spørgsmaal som Svar betegne som det, der er; saa at vi altsaa nødvendigen maa have modtaget Erkjendelserne om alt dette, før end vi bleve fødte. — Saa er det. — Og dersom vi ikke altid igjen glemte dem, efter at vi havde modtaget dem, maatte vi altid have dem og vort hele Liv igjennem være os dem bevidste. Thi det kalder man jo at vide at besidde en modtagen Erkjendelse og ikke at tabe den? eller kalder man ikke det at glemme, Simmias, naar man har tabt en Erkjendelse? — Jo visselig. — Og naar vi, mener jeg, før Fødselen have modtaget og ved Fødselen tabt disse, men siden ved Sansernes Brug igjen have optaget de samme Erkjendelser, vi allerede en Gang tilforn havde, mon da ikke det, vi kalde at lære, er igjen at optage en Erkjendelse, der er os ejendommelig? og naar vi kalde dette at erindre, benævne vi det da rigtigt? — Visselig. — Thi vi have jo sét, at det er muligt, at den, der iagttager noget enten ved Synet og Hørelsen eller ved en anden Sans, derved tillige kan forestille sig noget andet, som han havde glemt, og som var forbunden med dette som ligt eller uligt. Altsaa, som jeg siger, ét af to maa antages; enten ere vi fødte med disse Erkjendelser, og vi besidde dem alle vort hele Liv igjennem, eller de, om hvilke vi sige, at de lære noget, erindre sig i Grunden kun dette, og det at lære er altsaa en Erindren. — Det forholder sig ganske saaledes, Sokrates. — Hvilket vil du altsaa vælge, Simmias, enten at vi fødes med Erkjendelse, eller at vi siden erindre os det, hvorom vi tilforn have haft en Erkjendelse? — Jeg véd i dette Øjeblik ikke, hvad jeg skal vælge, Sokrates. — Men hvorledes? kan du vælge dette, eller hvad synes dig herom? En Mand, som véd meget, maa han kunne aflægge Regnskab for det, han véd, eller ej? — Det er aldeles nødvendigt, Sokrates. — Men tror du, at alle kunne aflægge Regnskab for det, vi nu have talet om? — Jeg vilde ønske det, svarede Simmias, men jeg frygter meget mere for, at der i Morgen ved denne Tid ikke længere findes nogen, der paa en tilfredsstillende Maade er i Stand hertil. — Du tror altsaa ikke, Simmias, at alle Mennesker vide dette? — Ingenlunde. — Altsaa erindre de sig siden det, som de en Gang have lært. — Men naar have vore Sjæle modtaget Erkjendelsen herom? dog vel ikke efter den Tid, vi fødtes som Mennesker? — Ingenlunde. — Altsaa tidligere? — Ja. — Altsaa have vore Sjæle været til, Simmias, før end de fremtraadte i menneskelig Skikkelse, uden Legemer, men med Indsigt. — I Fald vi ikke ved Fødselen have modtaget disse Erkjendelser, Sokrates; thi dette Tidspunkt er endnu tilbage. — Vel, min Ven! men til hvilken anden Tid tabe vi dem da igjen? Thi vi have dem ikke, naar vi fødes, som vi nylig ere blevne enige om. Eller skulle vi tabe dem paa samme Tid, vi modtage dem? eller kan du angive et andet Tidspunkt. — Ingenlunde, Sokrates, jeg mærkede ikke, at jeg i Grunden intet sagde. — Forholder det sig da ikke saaledes, Simmias? Dersom det, vi stedse føre i

Munden, virkelig er noget, jeg mener det skjønne og gode og alt væsentligt af denne Art, og vi hertil henføre alt, hvad vi sanse, idet vi finde, at det før har været til som vort, og sammenligne det hermed, som med et Forbillede, saa maa nødvendig, ligesom dette er, ogsaa vor Sjæl have været til, før end vi fødtes. Men dersom alt dette er intet, saa er vor hele Tale uden al Grund. Forholder det sig virkelig nu saaledes, og er det lige nødvendigt, at, naar hint er, ogsaa vore Sjæle maa have været før vor Fødsel, og, at, naar ikke hint, da heller ikke dette? — Paa en forunderlig Maade, Sokrates, synes mig dette at være lige nødvendigt; og vor Tale har taget en smuk Vending, derhen nemlig, at vor Sjæl maa, før end vi fødtes, have været til paa samme Maade som hint Tingenes Væsen, hvorom du nylig talede. Thi jeg véd intet, der er mig saa klart som dette, at alt deslige, som det skjønne, det gode, og hvad du ellers nylig anførte, virkelig maa være til i Ordets højeste Betydning; for mig er derfor Beviset aldeles tilfredsstillende. — Mon ogsaa for Kebes? spurgte Sokrates, thi ogsaa ham bør vi overbevise. — Vist nok ogsaa for ham, svarede Simmias, som jeg tror, endskjønt han af alle Mennesker er den, der vanskeligst lader sig overbevise. Dog derom, tror jeg, er han nu tilstrækkeligt overbevist, at vor Sjæl har været til, før end vi fødtes. Men at den ogsaa vil vedblive at være til efter Døden, synes heller ikke mig, Sokrates, at være bevist, thi endnu have vi Mængdens Mening, som Kebes nylig anførte, imod os, at Sjælen nemlig i det Øjeblik, Mennesket dør, muligen henvejres, og dens Tilværelse saaledes ophører. Thi hvad forbyder os at antage, at den anden Steds fra kunde være oprunden og sammensat og have været til, før end den indtraadte i et menneskeligt Legeme, men at den, naar den var indvandret i dette og igjen adskiltes derfra, dog selv maatte dø og gaa under? — Vel talt, Simmias, svarede Kebes, thi kun den ene Halvdel synes at være bevist af det, der skal bevises, at vor Sjæl nemlig har været til, før end vi fødtes; men der staar endnu tilbage at bevise, at vor Sjæl lige saa vel skal være til efter Døden som før vor Fødsel, i Fald Beviset skal være fuldendt. — Det er allerede bevist, Simmias og Kebes, naar I kun ville bringe denne Sætning i Forening med hin, som vi forhen ere blevne enige om, at nemlig alt levende oprinder af det døde. Thi naar Sjælen har været til forhen, og naar den, idet den gaar ind i Livet og fødes, nødvendigvis kun kan have sin Oprindelse fra Døden og fra det at være død, skulde det da ikke nødvendigen følge, at den ogsaa maa være til efter Døden, da den dog igjen skal fødes? Dette er altsaa, som jeg sagde, allerede bevist. Dog synes du og Simmias gjærne at ville udføre denne Sætning videre og ligesom Børnene at frygte for, at Vinden virkelig skal bortblæse og adsprede den, idet den gaar ud af Legemet, især naar én tilfældigvis ikke døde i et stille Vejr, men under en stærk Storm. — Kebes svarede smilende: Gjør dig altsaa Umage for, Sokrates, at overbevise os, som om vi frygtede; eller rettere, *ikke som* om vi frygtede, thi maaske er der et Barn i os, der

frygter for sligt. Lader os altsaa overbevise dette om, at det ikke behøver at frygte for Døden, som et Spøgelse. — Men dette, svarede Sokrates, maa I daglig besværge, indtil I uddrive det. — Hvor, Sokrates, skulle vi finde en dygtig Besværger til saadanne Ting, naar du forlader os? — Hellas er stor, Kebes, sagde han, og i det ere mange dygtige Mænd; desuden gives der jo ogsaa mange barbariske Folk, hvilke man alle maa gjennemsøge for at finde en anden Besværger, uden hverken at spare Penge eller Møje. Thi der gives vel intet, hvortil I bedre kunde anvende eders Penge. Men ogsaa iblandt eder selv bør I søge, thi maaske ville I lettelig finde nogen, der var bedre i Stand til at gjøre dette end I selv.

Dette skal visselig ske, svarede Kebes, men lader os nu vende tilbage til det, vi skrede ud fra, om det behager dig. — Ja, vel behager det mig, og hvorfor skulde det ikke det? — Vel talt, sagde han. — Altsaa omtrent saaledes, sagde Sokrates, maa vi spørge os selv: hvilke Ting er det eget, at det, at blive opløst, kan møde dem, og for hvilke kan man befrygte dette, og for hvilke ikke? derpaa bør man undersøge, til hvilke af disse Sjælen hører, og i Følge heraf enten fatte godt Mod eller frygte for vore Sjæle. — Ganske rigtigt, sagde han. — Mon det nu ikke er det sammensatte, i Følge dets Natur, eget, at opløses paa samme Maade, som det er sammensat; men gives der noget usammensat, maa det vel tilkomme dette, om ellers noget, at det ikke kan undergaa denne Forandring? — Saaledes er det, sagde Kebes, de forholde sig aldrig paa samme Maade. Og disse Ting kan du berøre, se og iagttage ved de andre Sanser, men hine, som altid ere sig selv lige, kan du paa ingen anden Maade opfatte end ved Sjælens Tænkning selv, thi de ere formløse og kunne ikke ses. — Du har fuldkommen Ret, sagde han. — Skulde vi da, vedblev han, antage to Arter af Ting, den ene synlig, den anden formløs? — Det ville vi. — Og det formløse, som det der altid forholder sig paa samme Maade, men det synlige, som det, der aldrig er sig selv ligt? — Ogsaa det, sagde han, ville vi antage. — Velan da, er ikke den ene Del af os Legeme, den anden Sjæl? — Nødvendigvis. — Med hvilken af hine to Arter ville vi nu vel sige, at Legemet har størst Lighed og Slægtskab? — Det indlyser enhver, sagde han, med det synlige. — Men hvorledes? er Sjælen synlig eller usynlig? — Af Menneskene kan den i det mindste ikke ses, Sokrates. — Men omtale vi det synlige og usynlige uden med Hensyn til Menneskenes Natur, eller mener du med Hensyn til en anden? — Nej, med Hensyn til den menneskelige. — Hvad sige vi altsaa om Sjælen, at den er synlig eller usynlig? — Usynlig. — Altsaa formløs. — Ja. — Sjælen er altsaa det formløse ligere end Legemet, men dette det synlige. — Nødvendigvis, Sokrates. — Og ikke sandt, ogsaa derom have vi længe været enige, at naar Sjælen betjener sig af Legemet for at betragte noget, enten ved Synet, Hørelsen eller en anden Sans — thi det at betragte noget ved Hjælp af Legemet er jo at betragte det ved en Sans —, saa drages den af Legemet til de Ting,

som ikke ere sig selv lige, og da forvildes, forvirres den, og tumler som en drukken, fordi den har berørt saadanne Ting. — Visselig. — Men naar den betragter ved sig selv, kommer den til det rene, altid værende, udødelige, og uforanderlige, og, som beslægtet dermed, holder den sig altid til dette, naar den er ene, og det bliver den forundt. Da har den Hvile efter sin Omvandren, og er ogsaa i Forhold til hint, just fordi den berørte saadant, altid sig selv lig, og denne dens Tilstand kalde vi Fornuftighed. — I alle Henseender, Sokrates, er dette skjønt og sandt sagt. — Med hvilken af de tre Arter tror du altsaa, at Sjælen, i Følge det, vi forhen og nu have sagt, har størst Lighed og Slægtskab? — Jeg tror, Sokrates, at enhver, selv den ulærvilligste, maa, naar han ledes paa denne Maade, tilstaa, at Sjælen i ét og alt har større Lighed med det evig uforanderlige end med det foranderlige. — Og Legemet? — Med det andet. — Betragt nu ogsaa Sagen fra denne Side: Saa længe Sjæl og Legeme ere forenede, byder Naturen dette at tjene og lade sig beherske og regere; hvilket tror du nu, i Følge heraf, at være det guddommelige ligt, og hvilket det dødelige? Eller tror du ikke, at det guddommelige, i Følge sin Natur, er saaledes beskaffen, at det maa herske og regere, og det dødelige, at det lader sig beherske og tjener? — Visselig. — Med hvilket har nu Sjælen Lighed? — Det er aabenbart, Sokrates, at Sjælen ligner det guddommelige og Legemet det dødelige. — Betragt nu, Kebes, om det ikke følger af alt det, der er sagt, at Sjælen har størst Lighed med det guddommelige, udødelige, fornuftige, ensartede, uopløselige og altid paa én og samme Maade sig forholdende, men at Legemet derimod har størst Lighed med det menneskelige, dødelige, ufornuftige, mangeartede, opløselige og aldrig paa samme Maade sig forholdende. Eller kunne vi, kjære Kebes, fremføre noget herimod, til Bevis for, at det ikke forholder sig saaledes? — Det kunne vi ikke. — Men, naar nu dette forholder sig saaledes, tilkommer det da ikke Legemet at blive hurtig opløst, men Sjælen derimod at være ganske og aldeles uopløselig, eller dog omtrent saaledes? — Hvad andet? — Du bemærker dog, sagde han, at, naar Mennesket dør, det synlige ved ham, Legemet, der ligger i det synlige og kaldes Lig, og for hvilket det er eget at opløses, at falde sammen og henvejres, ikke strax kommer i denne Tilstand, men endnu kan vedvare en rum Tid, og, naar en dør med et blomstrende Legeme i Ungdomsalderen, da meget længe. Og er Legemet renset og indsalvet, som hos Ægyptierne, kan det holde sig en fast utrolig Tid. Ja, nogle Dele af Legemet, som Knokler, Sener og alt deslige, ere, om ogsaa det øvrige raadner, saa at sige udødelige; er det ikke saa? — Jo visselig. — Og Sjælen, det formløse ved Mennesket, der vandrer til et andet Sted, der er ædelt og rent og formløst, til den sande Aandeverden, til den gode og vise Gud, hvorhen ogsaa min Sjæl, om Gud vil, snart skal vandre, denne, der er saaledes beskaffen og saaledes artet, skulde, naar den sondres fra Legemet, strax henvejres og *forgaa,* som de fleste Mennesker sige? Det være langt fra,

Kebes og Simmias. Nej, snarere forholder det sig saaledes: den Sjæl, der ren forlader Legemet, og intet trækker med sig af det, fordi den med god Vilje intet havde til fælles dermed i Livet, men flyede det, og blev samlet i sig selv og stedse var betænkt herpaa; — men dette er intet andet, end at filosofere paa den rigtige Maade og i Sandhed at være betænkt paa at dø rolig; eller kalder man ikke dette at være betænkt paa Døden? — Tilvisse. — Mon ikke den, der forholder sig saaledes, vil vandre til det, der er den ligt, til det formløse, det guddommelige, udødelige og fornuftige, og naar den kommer derhen, leve lykkelig, befriet fra Vildfarelse og Uvidenhed, fra Frygt og vilde Lyster og alle de andre menneskelige Onder, og, som det hedder om de indviede, i Sandhed tilbringe den øvrige Tid i Selskab med Guderne? Skulle vi antage dette, Kebes, eller noget andet? — Ved Zevs, just dette, svarede Kebes. — Men naar den adskilles fra Legemet, besmittet og uren, fordi den altid har haft Omgang med Legemet, plejet og elsket det og har været fortryllet af det og af Lyster og Begjærligheder, saa at den intet antager for sandt, uden det legemlige, som man kan berøre og se, drikke og spise og bruge til sanselig Kjærlighedsnydelse, og derimod er bleven vant til at hade og sky og frygte for alt det, som er skjult for Øjet og usynligt, men som skues af Fornuften og erkjendes ved Filosofien, tror du, at en Sjæl, der er saaledes beskaffen, vil ren kunne adskille sig fra Legemet? — Ingenlunde. — Den vil meget mere, tror jeg, være gjennemtrængt af det legemlige, hvilket ved dens Omgang og Samkvem med Legemet, da den jo stedse var forenet med det og plejede det, ligesom er blevet den tilvoxet. — Visselig. — Men dette, min Ven, maa man vel tro at være tungt og svært, jordisk og synligt, saa at den Sjæl, der har dette ved sig, betynges og trækkes tilbage til det synlige Sted af Frygt for det formløse og Aandeverdenen, som der siges, og bevæger sig omkring ved Mindesmærker og Grave, hvor saadanne skyggeartede Skikkelser ere blevne sete. Saadanne Skyggebilleder maa de Sjæle vise os, som ikke ere blevne rent afløste, men endnu have Del i det synlige, hvorfor de da ogsaa ses. — Det er sandsynligt, Sokrates. — Og det er vel ogsaa sandsynligt, Kebes, at det ikke er de godes, men de ondes Sjæle, der ere nødte til at vandre om paa saadanne Steder for at lide Straf for deres forrige lastefulde Levned. Og saa længe maa de vandre om, indtil de ved Lysten til det dem vedhængende legemlige atter bindes til et Legeme; og de bindes da, som rimeligt er, til et med saadanne Sæder, som de i Livet have beflittet sig paa. — Hvilke mener du, Sokrates? — Som de, der uden Sky hengave sig til Fraadseri, Vellyst og Drukkenskab, begive sig sandsynligvis i Æslers eller lignende Dyrearters Legemer. Tror du ikke? — Det er meget sandsynligt. — Men de, som foretrak Uretfærdighed, Herskesyge og Rov, gaa over i de forskjellige Arter af Ulve, Høge og Glenter; eller hvorhen skulle vi ellers tro, at saadanne vandrede? — Ganske vist, svarede Kebes, just i saadanne. — Og er det ikke aabenbart, at det ligeledes for-

holder sig med de øvrige, at enhver gaar efter Ligheden med dens egen Stræben? — Det er aabenbart, svarede han, thi hvorfor ikke? — Mon altsaa ikke de iblandt dem skulle være de lykkeligste og komme til det bedste Sted, som have øvet den almindelige og borgerlige Dyd, hvilken man kalder Besindighed og Retfærdighed, som kun opstaar ved Vane og Øvelse uden Filosofi eller Fornuft? — Hvorfor skulle disse være de lykkeligste? — Fordi disse sandsynligvis igjen gaa over i en saadan selskabelig og tam Art, som maaske Bier, Hvesper og Myrer, eller ogsaa igjen over i denne menneskelige Art, og bliver atter til skikkelige Mænd. — Det er sandsynligt. — Men til Gudernes Slægt er det kun dem forundt at komme, der har filosoferet og er gaaet ganske rene bort. Just derfor, kjære Simmias og Kebes, afholde de sande Filosofer sig fra alle legemlige Begjærligheder, ere stærke og hengive sig ikke til dem; altsaa ikke fordi de frygte for deres Husvæsens Forstyrrelse og Armod, som Mængden og de pengesyge, eller fordi de sky den Vanære og Skam, som er forbunden med Dovenskab, som de herskesyge og æresyge, men af hin Grund afholde de sig fra dem. — Det vilde heller ikke sømme sig for dem, Sokrates, sagde Kebes. — Ved Zevs, visselig ikke. Derfor, Kebes, sige de, der bære Omsorg for Sjælen, og ikke blot leve for at pleje Legemet, Farvel til alle saadanne og gaa ikke ad samme Vej, som de, der jo ikke vide, hvorhen de gaa. Men overbeviste om, at de intet bør foretage sig, der er stridende imod Filosofien og den Frihed og Renselse, som den skjænker, vende de sig derhen, og følge, hvorhen hin fører. — Hvorledes det, Sokrates? — Det vil jeg sige dig. De lærebegjærlige erkjende nemlig, at naar Filosofien griber deres Sjæl, er den virkelig bunden i Legemet, klæber fast ved det og er nødt til igjennem det, som igjennem et Gitter, at betragte Tingene, i Steden for ved sig selv at skue dem, og omtumles derfor i al Slags Daarskab; den bemærker dette Fængsels Magt, hvorledes det endog er til Lyst, saa at den bundne bidrager selv allermest til at lade sig binde. De lærebegjærlige, siger jeg, erkjende, at naar Filosofien finder deres Sjæl i denne Tilstand, tiltaler den den mildt og søger at løse den, idet den overbeviser den om, at al Betragtning igjennem Ørene og de andre Sanser er fuld af Bedrag, og derfor overtaler den til at trække sig tilbage fra disse og ikke bruge dem mere, end nødvendigt er, og opmuntrer den til at samle sig og trække sig sammen i sig selv, ikke at tro andet, end hvad den selv af sig selv anskuer af Tingenes Væsen, og ikke at anse det for sandt, hvad den betragter igjennem noget andet, fordi dette i ethvert andet jo altid bliver et andet; og af den Art er jo alt det sanselige og synlige, men hvad den selv skuer, er det tænkelige og formløse. Den sande Filosofs Sjæl tror nu, at den ikke bør arbejde imod denne Befrielse, og afholder sig derfor fra Lyst og Begjærlighed, Ulyst og Frygt, saa meget den kan, idet den beregner, at naar nogen med Heftighed glæder sig, frygter, sørger eller attraar, saa er det onde, han lider, naar *han f.* Ex. for sine Begjærligheders Skyld enten har paadraget

sig en Sygdom eller lidt et andet Tab, ikke saa stort, som man i Almindelighed tror, men — hvad der er det største og yderste af alle Onder, det lider han, uden at beregne det. — Hvilket er dette? spurgte Kebes. — At nemlig ethvert Menneskes Sjæl, naar den heftig glæder sig eller bedrøves over noget, ogsaa nødes til at tro, at det, der bringer den i denne Tistand, er det virksomste og sandeste, omendskjønt det ikke forholder sig saaledes. Og dette er fornemmelig de synlige Ting; ikke saa? — Visselig. — Mon altsaa ikke Sjælen i denne Tilstand er mest bunden af Legemet? — Hvorledes det? — Fordi enhver Lyst har ligesom et Søm, hvorved den nagler og fæster den fast til Legemet og legemliggjør den i den Grad, at den antager det for sandt, som Legemet udgiver derfor. Thi derved, at den har samme Mening som Legemet, og glæder sig over det samme, bliver den, mener jeg, nødt til at blive delagtig i Legemets Sæder og Næring og kan ingenlunde komme ren til Underverdenen, men gaar altid bort fuld af Legemet, saa at den atter hurtig falder tilbage i et andet Legeme og ligesom hensaaet voxer op, og bliver derfor udelagtig i Omgang med det guddommelige, rene og ensartede. — Det er fuldkommen sandt, Sokrates, sagde Kebes. — Af disse Grunde, Kebes, er altsaa de sande lærebegjærlige sædelige og tapre, og ikke af de Grunde, Mængden anfører; eller er du ogsaa af denne Mening? — Nej, jeg er visselig ikke. — Saaledes er det ikke heller, men en filosofisk Mands Sjæl tænker saaledes og kan ikke tro, at den vel burde lade sig løse ved Filosofien, men at den, naar den var løst, igjen kunde overgive sig til Lyst og Ulyst, atter lade sig binde og gjøre det forrige Arbejde unyttigt, som om den vilde forsøge et Modstykke til Penelopes Væv; idet den derimod forskaffer sig Ro for alt dette, følger Fornuften og er stedse beskjæftiget med at beskue det sande, det guddommelige og det ingen Mening underkastede, og næres herved, tror den, at den bør leve saaledes, saa længe den lever, og at den efter Døden vil komme til det beslægtede og noget lignende og befries fra de menneskelige Onder. Ved saadan en Næring og under saadanne Bestræbelser, Simmias og Kebes, behøver den ikke at frygte for, at den ved Adskillelsen fra Aanden skulde blive opløst, henvejret og adspredt af Vindene og saaledes ophøre at være til.

Efter at Sokrates havde sagt dette, blev det tavst i en lang Tid; Sokrates var selv ganske fordybet i det, han havde foredraget, som man kunde se paa ham, ligesom de fleste af os. Kebes og Simmias talede noget med hinanden. Da Sokrates bemærkede dette, spurgte han: Hvad mene I om det, vi nu have gjennemgaaet? synes det eder ikke tilfredsstillende? Thi det gives vel Betænkeligheder og Indvendinger nok derved, naar man vilde gjennemgaa det grundigt. Have I altsaa noget andet for imellem eder, saa har jeg intet at sige; men have I endnu Tvivl om det, som blev foredraget, maa I uden Betænkning fremføre og udføre det, naar I tro, at det i en eller anden Henseende kan foredrages bedre, eller ogsaa tage mig med, naar I

tror at fare bedre med mig. — Simmias svarede: Jeg vil sige dig Sandheden, Sokrates. Vi have længe været i Tvivl, og den ene stødte til den anden og opmuntrede ham til at spørge, fordi vi vel gjærne ønskede at høre, men dog frygtede for at gjøre dig Uro og være dig til Besvær i din nærværende Ulykke. Da han hørte dette, sagde han med et Smil: O ve, Simmias! Jeg vil vist nok vanskelig kunne overbevise de andre Mennesker om, at jeg ikke anser min nærværende Skæbne for en Ulykke, da jeg ikke engang kan overbevise eder, men I frygte for, at jeg nu skulde være i en mørkere Stemning end i mit foregaaende Liv. Og, som det synes, tiltro I mig ikke saa megen Spaadomsgave som Svanerne, der, skjønt de ellers altid synge, dog synge oftest og fortrinligst, naar de mærke, at de skulle dø, fordi de glæde sig over, at de nu skulle vandre til den Gud, hvis Tjenere de ere. Menneskene, som selv frygte for Døden, lyve Svanerne paa og sige, at de synge af Sorg og klage over Døden. De betænke ikke, at ingen Fugl synger, naar den hungrer eller fryser eller ellers lider noget, hverken Nattergalen eller Svalen eller Hærfuglen, om hvilke man fortæller, at de af Sorg synge en Klagesang. Men hverken disse eller Svanerne synes at synge af Sorg, men fordi de, mener jeg, som Apollon helligede, besidde Spaadomsgave og forud erkjende det gode i Underverdenen, synge og glæde sig mere denne Dag, end tilforn. Men ogsaa jeg tror mig at være Svanernes Medtjener og den samme Gud helliget, og ikke at have modtaget en ringere Spaadomsgave af min Herre, end de, og derfor ogsaa at kunne forlade Livet med samme Rolighed, som de. I kunne derfor sige og spørge, hvad I ville, saa længe Athenernes elleve Mænd ville tillade det. —

Skjønt, sagde Simmias; jeg vil derfor sige dig, hvilken Tvivl jeg har, og derpaa ogsaa Kebes, i Fald han ikke antager det, der er sagt. Thi jeg tænker over disse Ting, Sokrates, omtrent som du: at vide noget sikkert herom i dette Liv er enten umuligt eller dog meget vanskeligt; men ikke paa alle Maader at ville prøve det, der er sagt herom, og at holde op, før end man er bleven træt ved at undersøge Sagen fra alle Sider, er Bevis paa en svag Mand. Thi ét maa man dog i disse Ting opnaa, enten lære eller udfinde, hvorledes det forholder sig, eller, hvis dette ikke er muligt, antage den bedste af de menneskelige Meninger, der er vanskeligst at gjendrive, og paa den, som paa et Bræt, forsøge at svømme igjennem Livet, i Fald man ikke paa en sikrere Maade kan rejse paa et stærkere Fartøj, som f. Ex. en guddommelig Tale. Jeg vil nu ikke længere undse mig ved at spørge, især da du selv opmuntrer mig dertil, at jeg ikke siden skal bebrejde mig, at jeg ikke har sagt, hvad jeg tænkte. Thi, Sokrates, saa vel naar jeg ved mig selv som i Forening med Kebes tænker over det, der er sagt, synes det mig ingenlunde tilfredsstillende. — Sokrates svarede: Maaske med rette, min Ven; men sig nu, hvorvidt det ikke har tilfredsstillet dig. — For saa vidt, sagde han, som man ogsaa paa samme Maade kunde tale om Lyrens og Strængenes Har-

moni, at Harmoni vel er noget usynligt og ulegemligt, noget meget skjønt og guddommeligt ved den stemmende Lyre, men at Lyren selv og Strængene ere Legemer og legemlige, altsaa sammensatte, jordiske og beslægtede med det dødelige. Naar nu nogen sønderbrød Lyren eller gjennemskar og sønderrev Strængene, kunde man med samme Grunde, som du, bevise, at hin Harmoni maatte endnu nødvendig være til og kunde ikke være forgaaet. Thi det er jo umuligt, at Lyren endnu skulde være til, efter at Strængene ere sønderbrudte, og Strængene selv, som dog ere det dødelige, lige, men at Harmonien, som er ligeartet og beslægtet med det guddommelige og udødelige, skulde være foregaaet, og det endog før det dødelige; Harmonien, kunde man sige, maa nødvendig være et Steds, og Træ og Strænge ville raadne, før end hin kan lide noget. Og jeg tror ogsaa, at du, Sokrates, har betænkt, at vi fornemmelig forstille os vor Sjæl som noget saadant, at, naar Legemet spændes og holdes sammen ved det varme og kolde, tørre og fugtige, ogsaa vor Sjæl maa være en Blanding af disse Ting og en Harmoni imellem dem, naar de blandes paa en skjøn Maade og i det rigtige Forhold til hinanden. Dersom nu Sjælen er ên Harmoni, er det klart, at, naar Legemet paa en uforholdsmæssig Maade spændes eller slappes ved Sygdomme og andre Onder, Sjælen da nødvendig strax maa forgaa, skønt den er det guddommeligste, ligesom de andre Harmonier i Toner og alle Kunstneres Værker, men det overblevne af enhvers Legeme vil endnu bestaa i lang Tid, indtil det enten er brændt eller forraadnet. Betænk nu altsaa, hvad vi skulle fremføre imod denne Tale, naar nogen paastaar, at Sjælen, som en Blanding af det til Legemet hørende, maatte i det, vi kalde Død, først forgaa. —

Sokrates saa' sig derpaa om, som han plejede, og sagde smilende: Simmias har fuldkommen Ret. Dersom nogen af eder véd bedre Raad, end jeg, hvorfor svarer han da ikke? Thi han synes vistnok ikke at have angrebet Sagen paa en urigtig Maade. Dog, før end vi svare, mener jeg, bør vi først høre, hvad Kebes har at indvende imod vor Tale, at vi kunne vinde Tid til at overlægge, hvad vi skulle sige, og naar vi have hørt dem, ville vi enten gaa over paa deres Side, naar de synes at stemme med os, eller hvis ikke, da forfægte vor Tale. Velan da, Kebes, sig, hvad der foruroliger dig og gjør dig vantro. — Det vil jeg sige dig, svarede Kebes. Talen synes mig nemlig at staa paa samme Punkt og at være underkastet samme Indvending som i det foregaaende. Thi at vor Sjæl har været, før end den fremtræder i sin nærværende Skikkelse, det, tilstaar jeg, er paa en meget artig, og, om det ikke er for meget sagt, paa en aldeles tilfredsstillende Maade bevist, men ikke saa vel, synes mig, at den vil være et Steds, efter at vi ere døde. Thi at Sjælen ikke skulde være stærkere og varigere, end Legemet, deri giver jeg ikke efter for Simmias's Indvending, thi den synes mig i disse Henseender at have det største Fortrin. Hvorfor altsaa, kunde Talen sige, er du endnu vantro? Naar du ser, at efter Menneskets Død det svagere vedbliver, tror du da ikke,

at det varigere nødvendigvis maa opholdes i denne Tid? Overvej nu, om det, jeg siger, er grundet; jeg behøver nemlig, som det synes, et Billede, ligesom Simmias. Thi det, du har anført, synes at forholde sig paa samme Maade, som naar nogen vilde føre denne Tale om en gammel Væver, som var død: Manden er ikke død, men maa vistnok være et Steds, og som Bevis derpaa vilde fremføre, at den Klædning, han havde paa, og som han selv havde vævet, var uskadt og ikke tilintetgjort. Naar nu en ikke vilde tro ham, og han da spurgte ham, hvad der vel i sin Art var varigst, Mennesket eller Klædningen, naar den nemlig havde været i Brug og var baaren, og den anden maatte svare: Mennesket er langt varigere, kunde han paa denne Maade tro at have bevist, at Mennesket ganske vist maatte være i god Behold, eftersom det forgængeligere ikke var omkommen. Men saaledes, Simmias, tror jeg ikke, at Sagen forholder sig. Overvej du nu ogsaa, hvad jeg siger. Thi enhver vilde vel antage, at den, der talede saaledes, talede enfoldigt. Thi denne Væver havde opslidt og vævet mange saadanne Klædninger, og var vel omkommen sildigere, end hine, men dog tidligere, mener jeg, end den sidste, og derfor er Mennesket dog vel ingenlunde svagere og forgængeligere, end Klædningen. Det samme Billede, mener jeg, lader sig anvende paa Sjælen og Legemet, og naar nogen sagde det samme om disse, vilde han, synes mig, tale forstandigt, at Sjælen nemlig vel er varigere og Legemet svagere, men dog, vilde han føje til, forbruger enhver Sjæl jo mange Legemer, især naar den lever i mange Aar. Thi naar Legemet hensvinder og omkommer, imedens Mennesket endnu lever, men Sjælen altid paa ny væver det forbrugte, saa maa Sjælen vel, naar den omkommer, endnu have sin sidste Beklædning og maa omkomme tidligere end denne ene, men naar Sjælen er omkommen, beviser Legemet sin Svagheds Natur og forgaar hurtig ved Forraadnelse. Vi kunne derfor ikke sætte Lid til den Sætning, at vor Sjæl efter Døden maa være et Steds. Thi dersom nogen vilde indrømme en, der paastod endnu mere end du, og tilstaa ham, at vor Sjæl ikke alene havde været til før vor Fødsel, men at ogsaa intet hindrede os i at antage, at nogle Sjæle vare og vilde være til efter Døden, og at de oftere vilde fødes og atter dø, thi saa stærk var Sjælen af Naturen, at den oftere kunde udholde dette; — dersom han ogsaa, siger jeg, tilstod dette, vilde han derfor ikke indrømme, at Sjælen ved disse mange Fødseler intet skulde lide, og at den ikke til sidst vilde ganske gaa under i en saadan Død. Han vilde maaske sige: den Død, den Adskillelse fra Legemet, i hvilken Sjælen gaar under, kjender ingen, thi det er ikke muligt for nogen af os at føle den. Forholder dette sig nu saaledes, sømmer det sig kun for den ufornuftige at være ved et godt Mod i Dødens Øjeblik, naar man ikke kan bevise, at Sjælen er aldeles udødelig og uforgængelig; hvis ikke, maa han nødvendig, naar Døden nærmer sig, være bekymret for sin Sjæl, og frygte for, at den ved denne Adskillelse fra Legemet skal ganske og aldeles forgaa.

Da vi havde hørt disse to tale, kom vi alle i en ubehagelig Stemning, som vi siden bekjendte for hverandre, fordi vi, som vare stærkt overbeviste ved den forrige Tale, nu atter vare foruroligede og kastede tilbage i Uvished, ikke alene ved det, som allerede var sagt, men ogsaa ved det, som nu skulde siges. Vi maatte enten være aldeles uduelige Dommere, eller Sagen selv umulig at afgjøre.

Echekrates. Ved Guderne, Fædon, det tilgiver jeg eder gjærne. Thi ogsaa hos mig opstod den Tanke, da jeg hørte dig: Hvilket Bevis skal man nu tro, siden det saa troværdige, som Sokrates foredrog, har tabt al sin Kraft. Thi paa en forunderlig Maade griber den Sætning mig, baade nu og altid, at vor Sjæl er en Harmoni, og, som den nu er bleven udtalt, har den erindret mig om, at ogsaa jeg forhen har haft denne Mening. Og saaledes trænger jeg nu, som i Begyndelsen, til et andet Bevis, der kan overbevise mig om, at den døendes Sjæl ikke dør med. Sig altsaa, ved Zevs, hvorledes Sokrates udførte dette, om man ogsaa kunde mærke hos ham, som du fortæller om eder, nogen Fortrædelighed, eller ej, om han med Rolighed forsvarede sin Sætning, og om han gjorde dette paa en tilfredsstillende eller kun paa en ufuldkommen Maade. Fortæl nu alt dette saa nøjagtigt som muligt.

Fædon. Sandelig, Echekrates, hvor ofte jeg end tilforn havde beundret Sokrates, har jeg dog aldrig været mere indtagen af ham, end den Gang. At han vidste, hvad han skulde sige, er vel ikke besynderligt, men hvad jeg fornemmelig beundrede hos ham, var, for det første, hvor mildt, venligt og kjærligt han optog de unge Mænds Tale, dernæst, hvor skarpt han bemærkede den Virkning, disse Taler havde frembragt hos os, og endelig, hvor godt han helbredede os og kaldte os tilbage, ligesom Flygtninge og overvundne, og opmuntrede os til at følge med og fortsætte Undersøgelsen i Forening med sig.

Echekrates. Hvorledes det?

Fædon. Det vil jeg sige dig. Jeg sad just paa hans højre Side ved Sengen paa en Skammel; han sad noget højere end jeg. Da strøg han mig paa Hovedet, trykkede mine Haar sammen i Nakken, thi han plejede nu og da at lege med mine Haar, og sagde: I Morgen, Fædon, vil du vel afskære disse skjønne Lokker. — Saa synes det, Sokrates, svarede jeg. — Dog ikke, i Fald du vil lyde mig. — Hvad da? spurgte jeg. — Endnu i Dag, sagde han, vil jeg afskære mine Haar og du dine, naar nemlig vor Tale dør, og vi ikke kunne kalde den tilbage til Livet. Og var jeg i dit Sted, og Talen undveg mig, vilde jeg ligesom Argiverne sværge paa, ikke at lade mit Haar voxe, før end jeg i ærlig Kamp havde sejret over Simmias's og Kebes's Tale. — Men imod to, sagde jeg, kan jo selv Herakles intet udrette. — Saa kald mig til Hjælp som din Iolaos, medens det endnu er Dag. — Vel, svarede jeg, jeg vil kalde dig til Hjælp, men ikke som Herakles Iolaos, men som Iolaos Herakles. — Det er lige meget, sagde han, men lader os først vogte os for, at ikke et Onde skal møde os. — Hvilket? spurgte jeg. —

At vi ikke skulle blive Fornufthadere, ligesom der jo gives Menneskehadere; det største Onde, der kan møde et Menneske, er unægtelig dette Fornufthad. Og Fornufthad opstaar ogsaa ganske paa samme Maade som Menneskehad. Thi Menneskehad opstaar nemlig, naar man, uden Menneskekundskab, ganske har fortroet sig til en Person, og anset ham for aldeles sanddru, sund og tilforladelig, men siden efter finder ham at være et slet og troløst Menneske, og saaledes ogsaa en anden; og naar man ofte har erfaret dette, især ved dem, man ansaa for de bedste og fortroligste Venner, vil man, naar man ofte har stødt an, til sidst hade alle, og tro, at der aldeles ikke findes noget sundt ved nogen. Eller har du ikke bemærket, at det plejer at gaa saaledes til? — Just saaledes, svarede jeg. — Men er nu ikke dette skjændigt, sagde han, og er det ikke klart, at en saadan vover uden Menneskekundskab at omgaas med Mennesker? thi dersom han med denne Kundskab havde Omgang med dem, vilde han tro, som det ogsaa virkelig forholder sig, at de meget gode og onde altid ere faa, men at de middelmaadige ere de fleste. — Hvorledes mener du det? sagde jeg. — Paa samme Maade, sagde han, som det forholder sig med de meget smaa og de meget store; eller tror du, at noget er sjældnere end at finde en meget stor eller meget lille Mand, Hund eller andet saadant? og ligeledes en hurtig eller langsom, skjøn eller hæslig, hvid eller sort. Har du ikke bemærket, at det yderste af alt saadant er meget sjældent, men at Middelslagsen er uendelig hyppig? — Visselig, sagde jeg. — Og tror du ikke, at naar der blev anstillet Væddestrid i Ondskab, ogsaa her kun faa vilde vise sig, som de første? — Det er naturligt, svarede jeg. — Ja, vel er det naturligt. Men heri ligne Talerne ikke Menneskene — jeg fulgte kun dig som Anfører —, men vel deri, at, naar nogen uden den til Fornuftsandheders Undersøgelse nødvendige Kunst har anset en Tale for sand, men kort Tid derefter finder, at den er falsk, snart med, snart uden Grund, og siden en anden og atter en anden, at han da, siger jeg, til sidst tror, — og dette gjælder især, som du véd, om dem, der afgive sig med Stridstaler — at han er bleven den allerklogeste, og ene er kommen til den Erkjendelse, at der er intet sundt og sikkert ved nogen Ting, heller ikke ved Taler, men at alt ret som i Evripos bevæger sig op og ned, og bliver aldrig paa samme Sted. — Du har fuldkommen Ret, sagde jeg. — Og vilde det ikke være sørgeligt, Fædon, naar der dog gives sande og sikre Taler, som man kan forstaa, om man, naar man stødte paa saadanne, som snart syntes én sande, snart falske, ikke vilde give sig selv og sin Ukyndighed Skylden, men til sidst af Mismod hellere væltede Skylden fra sig over paa Taleren, og derpaa hadede og foragtede Taler hele sit Liv igjennem, og saaledes blev Sandhed og Tingenes Erkjendelse berøvet. — Ved Zevs, sagde jeg, det vilde være sørgeligt. — Lader os da, sagde han, vogte os herfor, og ikke tilstede den Tanke Indgang i vor Sjæl, at der intet sundt skal være ved nogen Tale, men meget mere *tro, at* vi selv endnu ikke ere ret sunde, og at vi med Iver bør

stræbe efter at vorde det, du og de andre for eders hele øvrige Livs Skyld, jeg for selve Dødens Skyld. Saa at jeg i denne Sag maaske ikke forholder mig som en Filosof, men som de aldeles udannede, som en stridslysten. Thi naar disse stride om noget, bekymre de sig aldeles ikke om, hvorledes den Sag, hvorom Talen er, virkelig forholder sig, men de bestræbe sig kun for, at det, de selv antage, kan synes sandt for de tilstedeværende. Og jeg synes for nærværende Tid kun for saa vidt at være forskjellig fra disse, som jeg ikke vil tragte efter, at det, jeg siger, skal synes sandt for de tilstedeværende, — uden maaske som Bisag —, men at jeg selv bliver ret overbevist om, at det forholder sig saaledes. Jeg beregner nemlig, kjære Ven, og du ser, hvor egennyttigt — at naar det, som jeg antager, er sandt, er det dog fortræffeligt at være overbevist derom, men er der intet tilbage for den døde, vil jeg i det mindste i denne Tid før min Død falde mine Venner mindre til Besvær ved Klager, og denne min Vildfarelse vil desuden ikke være varig — thi det var vistnok et Onde —, men om en kort Tid forsvinde. Saaledes udrustet, Simmias og Kebes, gaar jeg over til vor Undersøgelse. Men I, naar I følge mig, bekymrer eder kun lidet om Sokrates, men des mere om Sandheden, og naar jeg synes eder at tale sandt, saa skjænker mig eders Bifald, men hvis ikke, saa arbejder imod mig af al Kraft, at jeg ikke af Forkjærlighed skal bedrage mig selv og eder og, lig Bien, gaa bort efter at have efterladt en Braad.

Velan da, vedblev han, erindrer mig nu først om, hvad I sagde, naar I maaske skulde finde, at jeg har glemt noget. Simmias, synes mig, tvivler og frygter for, at Sjælen, skjønt den er guddommeligere og skjønnere end Legemet, dog skal gaa under før den, fordi den er en Art Harmoni. Kebes derimod syntes vel at være enig med mig deri, at Sjælen er varigere end Legemet, men det kunde dog ingen vide, om ikke Sjælen, naar den havde opbrugt mange Legemer, maatte, idet den forlod det sidste Legeme, selv omkomme, og dette var da Døden, Sjælens Undergang; thi ethvert Legeme gaar jo altid under uden Ophør. Mon det ikke er dette, Simmias og Kebes, som vi have at betragte? — De istemmede begge, at det just var dette. — Hvad de foregaaende Undersøgelser angaar, antage I da dem alle, eller kun nogle, andre ikke? — Kun nogle, svarede de, andre ikke. — Hvad sige I om den Undersøgelse. hvori vi antog, at det at lære var at erindre, og at, naar dette forholdt sig saaledes, vor Sjæl nødvendig maa have været et Steds, før end den blev bunden til Legemet? — Jeg for min Del, sagde Kebes, blev paa en forunderlig Maade overbevist derom, og jeg holder nu fast ved denne Sætning som ved ingen anden. — Saaledes gaar det ogsaa mig, sagde Simmias, og det skulde undre mig, om jeg nogen Sinde tænkte anderledes herom. — Og dog maa du tænke anderledes herom, min thebaiske Ven, svarede Sokrates, dersom ellers hin Mening skal staa fast, at Harmonien er noget sammensat, og at Sjælen er en Harmoni, bestaaende af det, som er spændt i Legemet. Thi du vil dog ikke antage, at Harmonien

har været til før de Ting, hvoraf den bestaar. Eller vil du antage dette? — Ingenlunde, Sokrates. — Men mærker du ikke, at du maa antage det, naar du siger, at Sjælen vel var til, førend den kom ind i menneskelig Skikkelse og i Legemet, men at den var sammensat af det, som den Gang endnu ikke var til? Harmonien er i det mindste ikke saaledes beskaffen, som det, hvormed du sammenligner den, thi Lyren, Strængene og de uharmoniske Toner ere først til, sidst af alt opstaar Harmonien, og den gaar ogsaa først under. Hvorledes kan nu denne Tale harmonere med hin? — Aldeles ikke, sagde Simmias. — Og dog burde vel Talen om Harmoni, om ellers nogen, godt kunne harmonere. — Det burde den vistnok, sagde Simmias. — Men denne, sagde han, vil du aldrig faa til at harmonere. Betænk altsaa, hvilken af disse to Sætninger du vil antage, enten den, at det at lære er at erindre, eller den, at Sjælen er en Harmoni. — Meget hellere hin, Sokrates, sagde han, thi den sidste har jeg antaget uden al Bevis, blot for dens Sandsynligheds og et vist udvortes Skins Skyld, hvorfor den ogsaa antages af de fleste Mennesker; men jeg véd, at de Meninger, hvis Gyldighed blot grunder sig paa et saadant Skin, ere blændende, og naar man ikke vogter sig for dem, kunne de let bedrage os, saa vel i Geometrien, som i alt andet. Men hin Mening om det at erindre og lære støtter sig paa en antagelig Grund, thi der blev sagt, at vor Sjæl, endog før end den kom ind i Legemet, saa vist var til, som hint Væsen er den ejendommeligt, der fører Tilnavnet af det, som er. Og denne har jeg, som jeg selv er overbevist om, antaget i Følge tilstrækkelige og vigtige Grunde. Derfor tror jeg det nødvendigt, at jeg hverken indrømmer mig selv eller en anden, at Sjælen er en Harmoni. — Men hvorledes, Simmias, tror du, at Harmonien eller en anden Sammensætning kan være af en anden Beskaffenhed end det, hvoraf den bestaar? — Ingenlunde. — Eller at den kan gjøre og lide andet, end dens Bestanddele gjøre og lide. — Han indrømmede det. — Harmonien kan altsaa heller ikke gaa foran de Ting, hvoraf den bestaar, men maa følge efter dem. — Det syntes ham ogsaa. — Det er altsaa langt fra, at Harmonien kan bevæge sig eller lyde paa en dens Bestanddele modsat Maade, eller i en anden Henseende være disse modsat. — Visselig. — Og er ikke enhver Harmoni af Naturen just saaledes, som den er stemt til? — Det forstaar jeg ikke. — Naar den er bedre eller i højere Grad stemt, i Fald dette kan ske, er den da ikke en bedre og fuldere Harmoni, og naar den er mindre og i ringere Grad stemt, da en ringere og svagere Harmoni? — Visselig. — Finder nu ogsaa dette Sted ved Sjælen, at den ene Sjæl kan, med Hensyn til det at være Sjæl, i ringeste Henseende eller Grad være forskjellig fra den anden? — Ingenlunde. —

Men velan, ved Zevs, siger man ikke, at én Sjæl besidder Fornuft og Dyd og er god, og en anden Ufornuft og Ondskab og er slet; siger man ikke dette med rette? — Vistnok med rette. — Men de, der nu antage, at Sjælen er en Harmoni, hvad ville de vel sige, at Dyd og Last er i Sjælen? Mon atter

en anden Harmoni eller Disharmoni? saa at hin, den gode nemlig, er harmonisk og har i sig, som selv er en Harmoni, en anden Harmoni, men denne er disharmonisk og har ingen anden Harmoni i sig? — Jeg véd ikke, sagde Simmias, hvad jeg skal svare hertil, men det er aabenbart, at den, der antog hint, maatte omtrent tale saaledes. — Men ere vi ikke forhen blevne enige derom, at den ene Sjæl er hverken mere eller mindre Sjæl end den anden, og det er jo det samme som, at den ene Harmoni er hverken mere eller mindre Harmoni end den anden; ikke sandt? — Det forstaar sig. — Men den, der hverken mere eller mindre er Harmoni, kan heller ikke mere eller mindre være harmonisk; er det ikke saaledes? — Vistnok. — Men har den, der saaledes hverken mere eller mindre er harmonisk, en større eller mindre eller den samme Andel i Harmoniens Væsen? — Den samme. — Altsaa kan heller ikke Sjælen, naar den ene hverken mere eller mindre er Sjæl, end den anden, være mere eller mindre harmonisk? — Saaledes er det. — Forholder det sig nu saaledes, har den ene hverken større eller mindre Andel i Harmonien eller Disharmonien. — Vistnok ikke. — Og forholder det sig nu saaledes, kan da den ene have større eller mindre Andel i Last eller Dyd end den anden, da jo Last er Disharmoni og Dyd Harmoni? — Ingenlunde. — Eller meget mere, Simmias, efter en rigtig Følgeslutning, vil ingen Sjæl kunne have Andel i Lasten, eftersom den er en Harmoni. Thi da Harmonien jo altid ganske er dette, nemlig Harmoni, kan den aldrig have Del i Disharmonien. — Visselig ikke. — Altsaa heller ikke Sjælen, da den jo ganske er Sjæl, i Lasten. — Hvorledes kunde dette vel antages i Følge det, der forhen er sagt? — I Følge dette ville altsaa alle Dyrs Sjæle være lige gode, da de jo alle, i Følge deres Natur, lige meget ere Sjæle. — Det synes mig ogsaa, Sokrates. — Men synes det dig ogsaa rigtigt, at Talen bliver ført saaledes, og at denne Indvending kan møde den, naar hin Forudsætning er rigtig, at Sjælen er en Harmoni? — Aldeles ikke. —

Men fremdeles, sagde du ikke, at intet andet end Sjælen, især den fornuftige, hersker over alt, hvad der er i Mennesket? — Visselig. — Mon saaledes, at den giver efter for Legemets Begjæringer, eller at den arbejder imod dem? Min Mening er denne: Naar dette føler Hede og Tørst, drager den det ofte over til den modsatte Side, saa at det ikke drikker og heller ikke spiser, naar det hungrer; og i tusende andre Tilfælde se vi Sjælen at arbejde imod det, der foregaar i Legemet. Er det ikke saaledes? — Jo visselig. — Ere vi ikke i det foregaaende blevne enige om, at da den er en Harmoni, kan den aldrig tone paa en Maade, der er modsat den Spænding, Slappelse, Svingning eller de andre Forandringer, som dens Bestanddele kunne modtage, at den altid maa følge efter disse og kan ikke gaa foran dem? — Derom bleve vi enige, sagde han; hvorledes skulle vi ikke det? — Men synes den nu ikke at gjøre ganske det modsatte, idet den behersker alt det, hvoraf man siger, at den bestaar, og fast hele Livet igjennem i enhver Henseende

arbejder derimod, og udøver Herredømme over det paa alle Maader, snart idet den paa en stræng og smertelig Maade, truende elller advarende tiltaler Begjærlighederne, Vrede og Frygt, som et sig fremmed Væsen? Saaledes har ogsaa Homeros digtet i Odysseen, hvor han siger om Odyssevs:

Han for Brystet sig slog med et truende Ord til sit Hjærte:
Taal nu dette, o Hjærte, du fristed end haardere Skæbne.

Mener du nu, at han har digtet dette i den Mening, at Sjælen er en Harmoni, og saaledes beskaffen, at den styres af Forandringerne i Legemet, i Stedet for at styre og beherske disse, da den i sit Væsen er langt guddommeligere, end at den kan sammenlignes med en Harmonia? — Ved Zevs, Sokrates, det tror jeg ikke. — Altsaa, min Ven, vil det vel paa ingen Maade være rigtigt at antage, at Sjælen er en Harmoni. Thi vi ville da, som det synes, hverken stemme overens med Homer, den guddommelige Digter, eller med os selv. — Saaledes er det, svarede han. —

Vel, sagde Sokrates, med den Thebiske Harmonia ere vi nu, som det synes, saa temmelig blevne forsonede, men hvorledes, Kebes, og paa hvilken Maade ville vi nu ogsaa blive enige med Kadmos? — Det, tænker jeg, svarede Kebes, vil du vel udfinde, thi Beviset imod Harmonien har du, imod min Forventning, paa en fortræffelig Maade udført. Da Simmias foredrog sine Tvivl, undredes jeg over, hvad vel nogen kunde have at fremføre imod hans Slutninger, og studsede derfor, da han ikke engang kunde udholde din Tales første Angreb. Det vil derfor heller ikke forundre mig, om det ikke gaar Kadmos' Tale bedre. — Min Ven, svarede Sokrates, pral ikke, at ikke Hævnens Gudinde skal forstyrre det, vi nu ville sige. Dog derfor raade Gud; vi ville paa homerisk Maade gaa imod hinanden og prøve, om der virkelig er noget i det, du har sagt. Hvad du søger, synes i Hovedsagen at være dette: Du paastaar, at der maa bevises, at Sjælen er uforgængelig og udødelig, naar den Mand, der har ført et filosofisk Liv og derfor gaar Døden i Møde med Tillid og i den Overbevisning, at han efter Døden vil hisset befinde sig bedre, end naar han havde endt sit Liv i en anden Levemaade, ikke skal have víst en daarlig og ufornuftig Tillid. Men at vise, at Sjælen er stærk og guddommelig, og at den har været til, før end vi bleve fødte som Mennesker, alt dette, siger du, antyder endnu ikke egentlig nogen Udødelighed, men kun, at den er et Væsen af lang Varighed, og at den har været til i en ubestemmelig lang Tid og vidst og gjort meget; men derfor er den endnu ikke udødelig; thi just dette, at den er kommen ind i et Menneskes Legeme, kunde, ligesom en Sygdom, være Begyndelsen til dens Undergang, og saaledes kunde den under Trængseler leve dette Liv og til sidst gaa under i det, man kalder Død. Om den én Gang kommer ind i Legemet eller oftere, gjør, efter din Mening, intet til Sagen; enhver af os maa alligevel frygte. Thi vistnok har enhver, der ikke er uforstandig, Grund til at frygte, naar han ikke véd og

ikke kan gjøre Rede for, at Sjælen er udødelig. Dette, Kebes, tror jeg, er omtrent det, du mener, og forsætlig gjentager jeg det oftere, for at intet skal undgaa os, og for at du, om du vil, kan enten føje til eller tage fra. — For Øjeblikket, svarede Kebes, har jeg intet hverken at tage fra eller føje til; det er just det, jeg vil sige. —

Sokrates tav nu nogen Tid, som om han tænkte over noget, derpaa sagde han: Det er ikke nogen ringe Ting, Kebes, du forsker efter. Thi vi maa i Almindelighed gjennemgaa det hele Æmne om at vorde og forgaa. Jeg vil nu, dersom du ønsker det, meddele dig, hvorledes det er gaaet mig hermed. Tror du da, at noget af det, jeg siger, kan tjene til at overbevise dig om det, du spørger om, saa brug det. — Visselig, svarede Kebes, det vil jeg.

Saa hør da, hvad jeg har at sige. I min Ungdom, Kebes, havde jeg nemlig en forunderlig stor Lyst til den Visdom, man kalder Naturkyndighed; thi det syntes mig at være herligt at vide Aarsagerne til alt, hvorved enhver Ting opstaar, hvorved den forgaar, og hvorved den bestaar, og ofte vendte jeg mig snart hid og snart did, idet jeg først overvejede følgende: Naar det varme og det kolde, som nogle have sagt, gaar i Forraadnelse, danne da Dyrene sig? Er det Blodet, hvorved vi tænke, eller Luften og Ilden? Eller det er intet af disse, men Hjærnen, som frembringer Hørelsens, Synets og Lugtens Fornemmelser; af disse opstaa da Hukommelse og Forestilling, og af Hukommelse og Forestilling opstaar, naar de ere komne til Rolighed, paa samme Maade Erkjendelse. Og naar jeg saa igjen betragtede disses Undergang og Forandringerne paa Himlen og Jorden, forekom jeg mig til sidst saa uskikket til denne hele Undersøgelse, som nogen kunde være. Et tilstrækkeligt Bevis herpaa være dig dette: Endskjønt jeg tilforn tydelig havde vidst noget, som det i det mindste forekom mig og andre, var jeg ved denne Undersøgelse bleven saa forblindet, at jeg endog glemte det, jeg tilforn troede at vide, saa vel om mange andre Ting, som om Aarsagen til Menneskets Væxt. Thi forhen troede jeg, enhver vidste, at Aarsagen hertil var Mad og Drikke. Thi naar af Føden Kjød kommer til Kjød, Ben til Ben, og saaledes ogsaa, hvad de øvrige Dele angaar, det beslægtede i samme Forhold forbinder sig dermed, maatte den Masse, som forhen var ringe, tage til, og saaledes ogsaa det lille Menneske blive stort. Saaledes tænkte jeg den Gang; synes dig det ikke rimeligt nok? — Vistnok, svarede Kebes. — Betænk nu ogsaa dette. Det forekom mig vist, at naar et Menneske syntes stort, fordi han stod ved Siden af en mindre, var han et Hoved højere, og saaledes ogsaa en Hest ved Siden af den anden, og hvad der endnu er tydeligere, end dette, ti syntes mig at være mere end otte, fordi der kommer to til, og et Maal af to Alen større, end et af én Alen, fordi det rager halvt saa langt frem. — Hvad synes dig da nu herom? spurgte Kebes. — At jeg, ved Zevs, er meget langt fra, endog kun at tro, at jeg véd Aarsagen til noget af dette, da jeg ikke engang antager, naar nogen lægger

ét til ét, at enten det ene, hvortil noget er bleven lagt, er bleven to, eller at det, der er lagt til og det, hvortil det er lagt, ved begges Forening, bliver to. Thi jeg forundrer mig over, at da ethvert af dem var særskilt, var ethvert af dem kun ét og ikke to, men efter at de havde nærmet sig hinanden, var denne Sammenkomst, ved hvilken de stilledes ved Siden af hinanden, Aarsag til, at de bleve to. Og lige saa lidt kan jeg overbevise mig om, at, naar nogen deler ét, denne Deling er bleven Aarsag til, at der er bleven to. Thi dette var jo en den forrige ganske modsat Aarsag til at blive to. Thi den Gang blev der to, fordi det ene blev bragt nærmere hen til det andet og føjet til det andet, nu derimod, fordi det ene føres bort og adskilles fra det andet. Heller ikke tiltror jeg mig at vide, hvorledes ét opstaar, eller med ét Ord, hvorledes noget opstaar, forgaar og er, i Følge denne Undersøgelsesmaade; jeg laver derfor en anden, saa godt jeg kan, hin kan jeg ingenlunde lade gjælde.

Da jeg imidlertid en Gang hørte én forelæse af en Bog, som han sagde var af Anaxagoras, at det er Fornuften, som ordner alt og er Aarsag til alt, glædede jeg mig meget over denne Aarsag, og det syntes mig paa en vis Maade meget rigtigt, at Fornuften er Aarsag til alt, og jeg tænkte, naar dette forholder sig saaledes, saa vil den ordnende Fornuft ogsaa ordne alt og stille enhver Ting dèr, hvor den befinder sig bedst. Naar nu nogen vilde finde Aarsagen til enhver enkelt Ting, hvorledes den oprinder, forgaar eller bestaar, behøvede han kun med Hensyn til den at udfinde, hvorledes det var bedst for den at bestaa, eller ellers at lide og gjøre noget. Paa Grund heraf havde et Menneske, saa vel med Hensyn til sig selv, som til alt andet, kun at undersøge, hvad der var det fortræffeligste og bedste; han vilde da nødvendigvis ogsaa lære det slettere at kjende, thi Erkjendelsen er den samme. Da jeg nu betænkte dette, glædede jeg mig ved den Tanke, at jeg, hvad Tingenes Aarsag angaar, havde i Anaxagoras fundet en Lærer, som var efter mit Sind, og som nu først vilde sige mig, om Jorden er flad eller rund, og derpaa forklare mig Aarsagen og Nødvendigheden heraf, idet han beraabte sig paa det bedste, og viste, at det var bedst for den at være saaledes. Og naar han paastod, at Jorden var i Midten, vilde han forklare, at det var bedst for den at være i Midten, og naar han beviste mig dette, havde jeg fast besluttet, aldrig at forlange nogen anden Slags Aarsag. Ligeledes besluttede jeg at erkyndige mig om Solen, Maanen og de andre Stjærner, angaaende deres forholdsmæssige Hurtighed, deres Omløb og øvrige Forandringer, hvorfor det er bedst for enhver at gjøre og lide det, den lider. Thi jeg troede ikke, at han, efter at have paastaaet, at alt dette er ordnet af Fornuften, skulde anføre nogen anden Grund, end at det var bedst for enhver Ting, at den forholdt sig saaledes, som den forholdt sig; idet han nemlig henviste til Grunden for det enkelte og det hele, troede jeg, at han vilde fremstille, hvad der for det enkelte er bedst, og for det hele godt. Jeg vilde *ikke for* meget opgive dette Haab, men med Begjærlighed greb

jeg Bøgerne, gjennemlæste dem saa hurtig, jeg kunde, for snarest muligt at komme til Erkjendelse af det bedre og slettere. Men, min Ven, hvor skuffedes dette mit herlige Haab, da jeg vedblev at læse, og fandt, at Manden slet ikke bruger Fornuften og ikke af den udleder Aarsagerne til Tingenes Anordning, men derimod anfører Luft og Æther og Vand og mange andre forunderlige Ting. Det synes mig at være gaaet ham, som om nogen sagde: Alt, hvad Sokrates gjør, gjør han med Fornuft, og naar han derpaa vilde anføre Aarsagerne til mine enkelte Handlinger, først vilde sige, at jeg derfor nu sidder her, fordi mit Legeme bestaar af Ben og Sener, og Benene ere faste og ved Ledemod adskilte fra hinanden, men Senerne saaledes beskafne, at de kunne spændes og slappes, og Benene ere omgivne af Kjød og Hud, som holder dem sammen. Da nu Benene bevæge sig i Ledemodene, og Senerne kunne slappes og spændes, bliver det mig muligt at bøje Lemmerne, og af den Grund sidder jeg nu her med bøjede Knæer. Ligeledes naar han vilde anføre andre saadanne Aarsager til vor Samtale, som Tonerne, Luften, Hørelsen og tusende andre deslige Ting, men forsømte at anføre den sande Aarsag, at fordi nemlig Athenerne havde anset det for bedst at fordømme mig, har jeg ogsaa anset for bedst at blive siddende her, og for retfærdigst at oppebie den Straf, de ville paalægge mig. Thi, ved Hunden, allerede forlængst tror jeg, vilde disse Sener og Ben være førte til Megara eller til Bøotierne af Forestillingen om det bedre, dersom jeg ikke havde anset det for retfærdigere og skjønnere at lide den Straf, som Staten har bestemt, end at flygte og undvige. At kalde deslige Ting Aarsager, er altsaa alt for urimeligt. Men vilde nogen sige, at jeg uden at have deslige Ting som Sener, Ben, og hvad jeg ellers har, ikke vilde være i Stand til at udføre det, der behager mig, vilde han have Ret. Men at jeg derfor skulde gjøre det, jeg gjør, og for saa vidt handle med Fornuft, og ikke i Følge Valget af det bedste, vilde være en over al Maade urimelig Paastand, thi det var jo ikke at kunne adskille, at ved enhver Ting er Aarsagen ét, men det, uden hvilket Aarsagen ikke kan være Aarsag, noget andet; og just dette syntes mig de fleste, ligesom ravende i Mørke, at benævne med et upassende Navn, som var det selve Aarsagen. Derfor lægger én en Hvirvel fra Himmelen af omkring Jorden, og lader den derved blive staaende, en anden betragter den som et bredt Trug og stiller Luften under den som en Fodskammel. Men den Magt, i Følge hvilken de ligge saaledes, som det er bedst for dem at ligge, søge de ikke, heller ikke antage de nogen besynderlig højere Kraft, men de mene at have fundet et stærkere og udødeligere Atlas, der bedre kan sammenholde alt; thi at overalt det gode og rigtige kan sammenbinde og sammenholde noget, tro de ikke. Jeg ønskede nu særdeles gjærne at blive undervist af nogen om, hvorledes det forholdt sig med denne Aarsag. Men da dette ikke lykkedes mig, og jeg hverken selv kunde finde det eller lære det af en anden, foretog jeg mig en anden Sejlads for at opdage den Aarsag,

jeg søgte. Ønsker du, Kebes, at jeg meddeler dig en Beskrivelse herom? — Af mit ganske Hjærte ønsker jeg det, sagde han. —

Jeg troede nu, vedblev han, da jeg havde opgivet at skue det værende, at jeg maatte vogte mig for, at det ikke skulde gaa mig, som dem, der betragte og beskue en Solformørkelse. Nogle fordærve nemlig deres Øjne, naar de ikke i Vand eller andet saadant betragte Solens Billede. Sligt betænkte jeg ogsaa og frygtede for, at jeg skulde blive aldeles blind paa Sjælen, naar jeg med Øjnene saa' efter Gjenstandene, og med enhver Sans stræbte at berøre dem. Jeg troede derfor, at jeg maatte tage min Tilflugt til Tankerne, og i dem skue Tingenes sande Væsen. Men maaske er det Billede, jeg fremstiller, i en vis Henseende ikke aldeles træffende; thi jeg indrømmer ingenlunde, at den, der betragter det værende i Tankerne, skulde mere betragte det i Billeder end den, der betragter det i Tingene. Jeg betraadte altsaa denne Vej, og idet jeg altid gaar ud fra den Tanke, som jeg anser for den stærkeste, holder jeg alt det for sandt, der synes at stemme hermed, enten Talen er om Aarsager eller noget andet, og det modsatte for falskt. Jeg vil nu tydeligere forklare dig, hvad jeg mener, thi jeg tror endnu ikke, at du forstaar det. — Nej, ved Zevs, sagde Kebes, jeg forstaar ikke meget deraf.

Det er da i Grunden intet nyt, vedblev han, som jeg vil sige, men hvad jeg ellers altid, som ogsaa i den nylig udførte Tale, uafladelig har sagt. Idet jeg nemlig forsøger at fremstille for dig den Art af Aarsager, hvormed jeg har beskjæftiget mig, kommer jeg igjen tilbage til det saa ofte gjentagne, og begynder med at forudsætte, at der gives noget skjønt i og for sig ligesom noget godt, stort og saaledes alt andet deslige; dersom du nu tilstaar og indrømmer mig, at dette gives, haaber jeg, at jeg heraf kan udfinde og vise dig Aarsagen, hvorfor Sjælen er udødelig. — Antag, svarede Kebes, at jeg allerede forlængst har indrømmet dig dette, forsøm derfor ikke at udføre det. — Overvej nu, sagde han, om du er enig med mig i det, som nærmest følger af det foregaaende. Det forekommer mig nemlig, at, naar noget andet er skjønt, foruden hint i og for sig skjønne, der ikke af anden Aarsag er skjønt, end fordi det har Del i hint skjønne, og det siger jeg om alt. Indrømmer du denne Aarsag? — Den indrømmer jeg, sagde han. — Og saaledes forstaar og begriber jeg ikke hine andre lærde Aarsager, men naar nogen siger mig, at dette eller hint er skjønt, fordi det har en blomstrende Farve eller Skikkelse, eller andet af den Art, lader jeg det andet fare, thi jeg forvirres kun ved sligt, men paa en simpel, kunstløs og og maaske enfoldig Maade bliver jeg fast derved, at intet andet gjør en Gjenstand skjøn, end enten Nærværelsen af eller Delagtigheden i hint skjønne, hvorledes og hvorfra det end maa komme; thi herom tør jeg endnu intet med Bestemthed antage, uden at ved hint skjønne blive alle skjønne Gjenstande skjønne. Dette Svar anser jeg det for det sikreste, jeg kan give mig

selv og andre; naar jeg holder fast herved, tror jeg, at jeg aldrig vil falde, og at det vil være sikkert for mig og enhver anden at svare, at ved det skjønne blive de skjønne Ting skjønne. Har du ikke samme Mening herom? — Visselig. — Og ved Storheden altsaa blive de store Ting store, og de større større, og ved Lidenheden de mindre mindre? — Ja. — Du vilde altsaa heller ikke indrømme, naar nogen sagde, at én var et Hoved større, end en anden, at hin var større og denne mindre for dette Hoveds Skyld, men du vilde blive fast derved, at du nødvendig maatte antage, at alt, hvad der er større end noget andet, ved intet andet er større end ved Storheden, og kun for Storhedens Skyld, og at det mindre ved intet andet er mindre end ved Lidenheden, og kun for Lidenhedens Skyld; og det af Frygt, tror jeg, for at der skulde møde dig en Indvending, naar du sagde, at én for Hovedets Skyld var større og mindre. For det første vilde da af samme Grund det større være større, og det mindre være mindre, og dernæst vilde ved Hovedet, der dog selv var lidet, det større blive større, og det var jo forfærdeligt, at noget kunde blive stort ved det, som er lidet. Eller maatte du ikke frygte herfor? — Jo visselig, svarede Kebes smilende. — Altsaa, vedblev han, at ti er to mere, end otte, og af denne Grund overgaar det, og ikke ved Flerheden og formedelst Flerheden, vilde du vel frygte for at paastaa; ligesom ogsaa, at et Maal af to Alen er større, end et Maal af én, formedelst Halvdelen og ikke formedelst Storheden, thi herved er jo det samme at befrygte. — Visselig. — Men hvorledes? Naar én føjes til én, eller én deles, vilde du da ikke finde det betænkeligt at sige, at denne Tilføjelse eller Deling er Aarsag til, at der er bleven to, men meget mere lydelig erklære, at du ikke indsaa, paa hvilken anden Maade noget kunde blive, end ved at deltage i dets ejendommelige Væsen, hvori det har Del, og saaledes fandt du ingen anden Aarsag til, at der er bleven to, end just denne Delagtighed i Toheden, hvori alt det, der vil blive to, maa tage Del, ligesom det, der vil være ét, i Enheden? Men disse Delinger og Tilføjelser og andre slige smukke Ting vilde du lade fare og overlade til andre, som ere lærdere end du, at bruge dem i deres Svar. Selv vilde du, som man siger, frygte for din egen Skygge og Ukyndighed, og derfor holde fast ved det sikre i hin Forudsætning, og altid svare i Overensstemmelse dermed. Men dersom nogen holdt sig til en anden Forudsætning, vilde du da lade ham fare og ikke svare ham, før end du havde betragtet, hvad der fulgte af denne, om det syntes at stemme overens indbyrdes eller ikke? og skulde du aflægge Regnskab for hin Sætning selv, vilde du da ikke aflægge det saaledes, at du igjen opstillede en anden Forudsætning, som, af de højere liggende, syntes dig den bedste, indtil du kom til noget tilfredsstillende? Men ikke vilde du, som de stridslystne, sammenblande alt, og snart tale om den første Grund og snart om det, som deraf udledes, da du jo vilde finde Tingenes sande Væsen? Thi hine have maaske hverken Tanke eller Sans herfor; de ere

vel endog i Stand til, omendskjønt de i deres Visdom blande alt sammen, at behage sig selv. Men hører du til Filosoferne, tror jeg, du vil gjøre, som jeg siger. — Du har fuldkommen Ret, svarede paa én Gang Simmias og Kebes. —

Echekrates. Ved Zevs, Fædon, med rette; thi paa en forunderlig Maade synes hans Tale mig at være indlysende for enhver, endog for den mindre forstandige.

Fædon. Visselig, Echekrates. Det samme mente ogsaa alle de tilstedeværende.

Echekrates. Og ligeledes vi, som ikke vare til Stede og nu høre det. Men hvad blev der siden sagt? —

Fædon. Efter at dette var bleven ham indrømmet og tilstaaet, at ethvert Begreb er noget i og for sig selv, og at de andre Ting faa Tilnavn efter dem ved at blive delagtige i dem, fremsatte han, om jeg mindes ret, følgende Spørgsmaal: Naar du nu antager dette, maa du da ikke, naar du paastod, at Simmias var større end Sokrates, men mindre end Fædon, tillige antage, at i Simmias vare begge Dele forenede, baade Storhed og Lidenhed. — Ja vel. — Men nu tilstaar du, at naar du siger, at Simmias er større end Sokrates, kan det ikke forholde sig saaledes, som det bogstavelig udtrykkes. Thi ikke ligger det i Simmias's Natur, at han skal være større, fordi han er Simmias, men formedelst den Storhed, som han tilfældigvis har. heller ikke, at han skal være større end Sokrates, fordi Sokrates er Sokrates, men fordi Sokrates har Lidenhed med Hensyn til hans Storhed. — Det er sandt. — Heller ikke, at han skal være mindre end Fædon, fordi Fædon er Fædon, men fordi dënne har Storhed i Sammenligning med Simmias's Lidenhed. — Saa er det. — Saaledes kaldes altsaa Simmias baade lille og stor, fordi han staar midt imellem begge og ved sin Storhed overgaar den enes Lidenhed, men indrømmer den anden en Storhed, som overgaar hans Lidenhed. Han sagde derpaa smilende: jeg synes vel at have udført dette saa omstændeligt, som en Historieskriver, men det forholder sig dog, som jeg siger. — Kebes indrømmede det. — Men jeg siger det kun, fordi jeg ønskede, du var af samme Mening som jeg. Thi jeg tror, at ikke alene Storheden selv aldrig vil paa én Gang være baade stor og lille, men at ogsaa Storheden i os aldrig optager Lidenheden eller vil overtræffes, men at ét af de to maa ske: enten flygter eller undviger den, naar det modsatte, det lille, nærmer sig, eller den gaar under, naar det er der; aldrig vil den derimod blive og optage Lidenheden og være noget andet end det, den var; ligesom jeg, naar jeg optager og vedligeholder Lidenheden, bliver det, jeg var, nemlig lille. Men hin, som er stor, kan ikke taale at være lille. Saaledes vil heller ikke det lille i os nogen Sinde blive eller være stort: heller ikke vil ellers noget af det himmelske modsatte vedblive at være det, det var, og tillige blive og være det modsatte, men enten gaar det bort, eller det gaar under i denne Forandring. — Jeg er ganske af samme Mening, svarede Kebes. —

Derpaa sagde én af de tilstedeværende — hvo det var, erindrer jeg nu ikke nøje —: Ved Guderne, blev ikke i vore forrige Undersøgelser det modsatte tilstaaet af, hvad nu er sagt, at nemlig det større oprandt af det mindre og det mindre af det større, og at dette just var den Maade, hvorpaa det ene modsatte havde sin Oprindelse af det andet? Nu derimod, synes mig, siger man, at dette aldeles ikke er muligt. —

Sokrates, som havde bøjet sig hen til ham og hørt til, sagde: Det var en vakker Paamindelse; kun bemærker du ikke Forskjellen imellem hvad der nu, og hvad der den Gang blev sagt. Den Gang blev nemlig sagt, at af den ene modsatte Ting oprandt den anden modsatte Ting, nu derimod, at det modsatte selv aldrig kan blive sit modsatte, hverken det i os eller det i Naturen. Thi den Gang, min Ven, talede vi om de Ting, som have modsatte Egenskaber, og benævnede dem efter disse, nu derimod tale vi om disse selv, ved hvis Nærværelse de saaledes nævnte Ting erholde deres Benævnelse. Og om disse ville vi vel ikke paastaa, at de tillade en Overgang i hinanden. Derpaa saa' han paa Kebes, og spurgte: har denne Indvending ogsaa foruroliget dig, Kebes? — Ingenlunde, svarede Kebes, skjønt jeg ikke nægter, at der jo er meget, som foruroliger mig. — Dette antage vi altsaa ubetinget, vedblev Sokrates, at det modsatte aldrig kan blive sit modsatte? — Ja visselig. — Saa betragt nu ogsaa det følgende, om du ogsaa heri kan være enig med mig. Du kalder dog noget varmt og koldt? — Ja. — Ansér du det for det samme, som Sne og Ild? — Ingenlunde, ved Zevs. — Det varme er altsaa noget andet end Ilden, og det kolde noget andet end Sneen? — Ja. — Men det, tror jeg, du vil antage, at Sneen, som Sne, aldrig vil optage det varme, og, som vi i det foregaaende sagde, vedblive at være, hvad den var, Sne og tillige varm; thi naar det varme nærmer sig, vil den enten gaa af Vejen for det eller forsvinde. — Visselig. — Ligeledes vil Ilden, naar det kolde nærmer sig, enten flygte eller forsvinde, og aldrig vove at optage det kolde, og vedblive at være det, den var, Ild og kold. — Du har Ret, sagde han. — Saaledes forholder det sig nemlig med nogle Ting, at samme Navn ikke alene tillægges Begrebet selv til enhver Tid, men, endnu noget andet, som vel ikke er dette Begreb selv, men dog stedse maa bære dets Skikkelse, saa længe det er til. Maaske vil det ved det følgende blive tydeligere, hvad jeg mener. Det ulige maa jo altid faa det Navn, som vi nu have nævnt; ikke saa? — Men mon dette ene, — thi herom spørger jeg — eller endnu noget andet, der vel ikke er det samme som det ulige, men som vi dog altid ogsaa maa betegne med dettes Navn, fordi det er saaledes artet, at det ikke kan skilles fra det ulige? Jeg mener herved det, der er Tilfældet med Treheden og meget andet. Betragt nu Treheden: Mener du ikke, at denne altid maa benævnes saa vel med sit eget, som med det uliges Navn, skjønt dette ikke er det samme, som Treheden? og dog ere Treer og Femmer og overhovedet den hele Halvdel af Talrækken saaledes

artet, at, omendskjønt de ikke ere det samme som det ulige, er dog ethvert af dem ulige. Og paa den anden Side er to og fire og den hele anden Talrække ikke det samme som det lige, men ethvert af dem er dog altid lige. Indrømmer du mig dette, eller ej? — Nødvendigvis, sagde han. — Betragt nu, hvad det egentlig er, jeg vil oplyse. Det er nemlig dette, at ikke alene hine modsatte Egenskaber selv ikke optage hinanden, men at ogsaa alle de Ting, som ikke egentlig ere hinanden modsatte, men dog altid have modsatte Egenskaber, ikke synes at ville optage hin Idé, som er den modsat, der bor i dem, men naar den kommer, gaa de enten under eller undvige. Eller maa vi ikke sige, at tre vil heller gaa under og lide, hvad det skal være, end taale at være tre og tillige at blive lige? — Visselig, svarede Kebes. — Nu er tre dog ikke to modsat? — Ingenlunde. — Det er altsaa ikke blot de modsatte Begreber, der ikke optage hinanden, men ogsaa med nogle andre Ting er det samme Tilfældet. — Du har fuldkommen Ret. —

Skulle vi nu, vedblev han, i Fald vi ellers ere i Stand dertil, bestemme, af hvad Slags disse ere? — Gjærne. — Skulde det ikke være dem, Kebes, som nøde det, de tage i Besiddelse, til ikke alene at holde deres egen Idé fast, men tillige den om en Modsætning? — Hvorledes forstaar du det? — Som vi nylig sagde. Thi du véd jo, at alt det, som Trehedens Idé tager i Besiddelse, nødvendig maa være ikke alene tre, men ogsaa ulige? — Ja vel. — Men til noget saadant, sige vi, kan den Idé, der er den Form modsat, som bevirker dette, ingenlunde komme. — Ingenlunde. — Men det uliges Form har bevirket dette. — Ja. — Og det liges Form er denne modsat? — Ja. — Altsaa kan det liges Form aldrig komme til Treheden? — Ingenlunde. — Tre har ingen Del i det lige? — Nej. — Tre er altsaa ulige? — Ja. — Jeg paastod altsaa at ville bestemme, hvilke Ting det er, der, uden at være noget vist imodsatte, dog ikke optage dette, som nu Treheden, der, skjønt den ikke er det lige modsat, dog ikke optager dette, fordi det altid fører, hvad der er dette imodsat, med sig, og ligeledes Toheden med Hensyn til det ulige og Ilden med Hensyn til Kulden, og saaledes meget andet; betragt nu, om du vel bestemmer dette saaledes, at ikke alene det ene modsatte aldrig optager det andet, men at ogsaa, naar noget fører den ene Modsætning med sig til det, hvormed det forbinder sig, kan dette tilførende aldrig optage det tilførtes Modsætning. Kald dette endnu en Gang tilbage i din Erindring, thi det skader ikke at høre det ofte. Femmerne ville aldrig antage det liges Form, Tierne, som det dobbelte, ikke det uliges. Ogsaa dette dobbelte er et andet imodsat, men modtager dog ikke det liges Form, heller ikke det halvandet og andet saadant, som halvt, det heles Form, eller Tredjedelen og alt deslige, i Fald du følger mig og er af samme Mening. — Jeg er ganske af samme Mening og følger dig. —

Sig mig det nu igjen fra Begyndelsen af, og svar mig ikke *med* det Ord, som ligger i mit Spørgsmaal, men med et andet,

idet du efterligner mig. Jeg siger dette, fordi jeg, foruden hint allerede givne sikre Svar, ser, i Følge det, som nu er bleven udviklet, et andet, der er lige saa sikkert. Thi naar du spurgte mig, hvad maa der være i Legemet, naar det skal blive varmt, vilde jeg ikke give hint sikre og enfoldige Svar: Varme, men, i Følge det, som nu er bleven sagt, det finere: Ild. Og naar du spurgte mig, hvad maa der være i Legemet, naar det er sygt, vilde jeg ikke svare: Sygdom, men: Feber. Og ligeledes, naar du spurgte mig, hvad der maa komme til et Tal, naar det skal blive ulige, vilde jeg ikke svare: Ulighed, men: en Enhed o. s. f. Se nu til, om du tilstrækkelig forstaar, hvad jeg mener. — Aldeles tilstrækkelig, svarede han. — Sig mig nu altsaa, vedblev han, hvad maa der være i et Legeme, naar det skal leve? — En Sjæl, svarede han. — Og forholder det sig altid saaledes? — Nødvendigvis. — Sjælen bringer altsaa altid Liv til det, som den tager i Besiddelse. — Altid, sagde han. — Er der nu vel noget, som er Livet modsat, eller ej? — Der er noget. — Hvilket? — Døden. — Altsaa vil vel Sjælen aldrig optage det modsatte af det, som den selv altid medbringer, hvorom vi efter det foregaaende ere blevne enige? — Herom ere vi aldeles enige, sagde Kebes. — Fremdeles, hvad kaldte vi nylig det, som ikke optager det liges Idé? — Ulige. — Og hvad der aldrig optager det retfærdige og det dannede? — Dette det udannede, hint det uretfærdige. — Vel; og hvad der aldrig optager Døden, hvad kalde vi det? — Udødeligt. — Og Sjælen optager jo aldrig Døden? — Nej. — Sjælen er da altsaa udødelig? — Vel, sagde han. — Kunde vi nu sige, at dette er bevist, eller hvad synes dig? — Aldeles tilfredsstillende, Sokrates. —

Men hvorledes, Kebes, naar det ulige nødvendig maatte være uforgængeligt, maatte da ikke ogsaa Treheden være det? — Hvad andet? — Og ikke sandt, naar det kolde nødvendig maatte være uforgængeligt, maatte da ikke Sneen, naar nogen bragte Varme til den, undvige, men uskadt og uden at smelte? thi den kunde jo ikke forgaa, og heller ikke blive og optage Varme. — Fuldkommen sandt, sagde han. — Og ligeledes, mener jeg, naar det varme var uforgængeligt, og nogen bragte det kolde til Ilden, vilde den ikke udslukkes eller forgaa, men uskadt undvige. — Nødvendigvis. — Maa man nu ikke ogsaa sige det samme om det udødelige: naar det udødelige er uforgængeligt, kan Sjælen umulig forgaa, naar Døden kommer til den; thi Døden kan den, i Følge det foregaaende, ikke optage og være død, lige som Treerne, som vi sagde, ikke kunne være lige, lige saa lidt som det ulige selv, eller Ilden kold, lige saa lidt som den i Ilden værende Varme. Men hvad er nu Aarsagen til, kunde nogen sige, at det ulige vel aldrig bliver lige, naar det lige kommer til det, som vi forhen have tilstaaet, men at det gaar under, og at der i Stedet for det fremkommer noget lige? Den, der sagde dette, kunde man vel ikke afstride, at det ikke omkommer, thi det ulige er ikke uforgængeligt. Men naar først dette er os tilstaaet, kunne vi let bevise, at naar det lige kommer til, maa det ulige og Treheden forsvinde, og

det samme kunne vi bevise om Ilden, det varme og alt andet; ikke sandt? — Visselig. — Mon ikke ogsaa om det udødelige? bliver det os kun først tilstaaet, at dette tillige er uforgængeligt, maa Sjælen ikke alene være udødelig, men ogsaa uforgængelig; hvis ikke, behøve vi et andet Bevis. — Det behøve vi vel ikke af denne Grund, sagde han, thi næppe vilde noget kunne undgaa Undergang, naar selv det udødelige og evige maatte gaa under. —

Men at Gud, svarede Sokrates, og Livets Idé selv, og om der ellers gives noget udødeligt, aldrig ville kunne forgaa, maa dog indrømmes af enhver. — Ved Zevs, af alle Mennesker, sagde han, og end mere af Guderne. — Naar altsaa det udødelige tillige er uforgængeligt, maa da ikke ogsaa Sjælen, naar den er udødelig, tillige være uforgængelig? — Nødvendigvis. — Naar altsaa Døden nærmer sig Mennesket, dør, som det synes, det dødelige ved ham, men det udødelige og uforgængelige gaar uskadt bort, idet det undviger Døden. — Det er indlysende. — Det er altsaa aldeles vist, Kebes, at Sjælen er udødelig og uforgængelig, og at vore Sjæle virkelig ville være i Underverdenen. — Jeg i det mindste, Sokrates, har intet at fremføre herimod, ikke heller kan jeg nægte din Tale Tiltro; men dersom vor Simmias eller en anden har noget at fremføre, bør han ikke fortie det, thi jeg véd ikke, hvilken belejligere Tid end den nærværende nogen vilde oppebie, der ønskede at sige eller høre noget om disse Gjenstande. —

Jeg kan vistnok heller ikke, svarede Simmias, paa Grund af det anførte, nægte dig mit Samtykke, men betragter jeg den Gjenstands Storhed, hvorom Talen er, og den menneskelige Svaghed, nødes jeg til at nære en Tvivl hos mig selv om det, der er sagt. —

Ikke alene det, Simmias, sagde Sokrates, men, som du heri har fuldkommen Ret, maa I ogsaa nøjere overveje vore første Forudsætninger, skjønt de synes eder visse, og naar I paa en tilfredsstillende Maade have sat dem ud fra hinanden, ville I, som jeg tror, kunne følge Talen, for saa vidt det er et Menneske muligt at forfølge den. Og naar dette er bleven eder klart, ville I intet videre søge. —

Men saa er ogsaa dette, I gode Mænd, vel værd at lægge Mærke til, at, naar Sjælen er udødelig, trænger den til vor Omsorg, ikke alene for den Tid, vi kalde Livet, men for den hele Tid, og det maa nu erkjendes at være et frygteligt Vovestykke at ville forsømme dén. Thi dersom Døden var en Befrielse for alt, maatte det jo være en Vinding for de slette, ved Døden ikke alene at blive befriede for deres Legemer, men ogsaa for deres Slethed tillige med Sjælen. Men nu, da dens Udødelighed er bleven bevist, kan den jo paa ingen anden Maade befries fra det onde og frelses, end ved at blive saa god og forstandig som muligt. Thi Sjælen kan jo intet andet have med sig, naar den kommer til Underverdenen, end sin Dannelse og Undervisning, der, som man paastaar, allerede strax efter

Døden mest skal gavne eller skade den, naar den begynder sin Vandring did hen. Man fortæller herom følgende:

Naar Mennesket dør, søger den Dæmon, som Skæbnen gav ham til Ledsager her i Livet, at føre ham hen til et vist Sted, hvorfra flere, efter at de ere dømte, samlede nedstige i Underverdenen, under hin Dæmons Anførsel, hvem det er overdragen at føre dem her fra der hen. Efter at nu det er mødt dem der, hvad der skal møde dem, og de have opholdt sig der den behørige Tid, bringer igjen en anden Fører dem derfra hertil i mange og store Tidsrum. Og denne Rejse er vel ikke saadan, som Æskylos' Telefos beskriver den. Thi denne siger, at en lige Sti fører til Underverdenen, men jeg tror, at den hverken er lige eller den eneste; ellers behøvedes der jo ingen Fører, da man ikke kan komme paa Afveje dèr, hvor Vejen kun er én. Men nu maa den vel ofte dele og bøje sig. Dette slutter jeg af, hvad der hos os er hellig Skik og Brug. Den sædelige og fornuftige Sjæl følger nu og er ikke uvidende om, hvad der møder den, den derimod, som med Begjærlighed hænger ved Legemet, er, som jeg før sagde, i en lang Tid lidenskabelig bunden til det, og efter at den paa det synlige Sted har kæmpet længe og lidt meget, føres den med Magt og Møje bort af den overordnede Dæmon. Naar den nu kommer der hen, hvor ogsaa de andre befinde sig, men er uren, og har udøvet Misgjerninger, som uretfærdigt Mord, eller andre hermed beslægtede og beslægtede Sjæles Gjerninger, skyr enhver den og gaar af Vejen for den, og ingen vil være dens Rejsefælle eller Fører; selv vanker den omkring, blottet for al Hjælp, indtil visse Tidsrum ere udrundne, efter hvis Forløb den føres af Nødvendigheden til en for den passende Bolig. Den derimod, der har ført et rent og sædeligt Liv, faar Guder til Rejsefæller og Førere, og enhver bebor et Sted, der er passende for den. Men Jorden har mange og forunderlige Steder, og selv er den, efter hvad jeg af en Mand har hørt derom, hverken saa stor eller saadan, som de antage, der pleje at tale om den.

Derpaa sagde Simmias: Hvorledes forstaar du det, Sokrates? Thi jeg har vel ogsaa hørt meget om Jorden, men ikke hvad du antager som sandt; jeg ønskede derfor gjærne at høre det. —

At gjøre en Beskrivelse herom, Simmias, vil vel næppe udfordre en Glavkos' Kunst, men at bevise Sandheden heraf, vilde vel overgaa selv en Glavkos' Kunst. Og maaske kan jeg det ikke heller, og, om jeg end kunde det, vilde dog den Tid, Simmias, jeg har tilbage at leve i, være for kort for saa stort et Æmne. Men dog hindrer intet mig fra at beskrive Jordens Skikkelse, som jeg er overbevist om, at den er, og dens forskjellige Steder. —

Ogsaa det, svarede Simmias, vil være os nok. —

For det første er jeg altsaa overbevist om, at, dersom den drejer sig om i Midten af Himlen, behøver den hverken Luft eller en anden saadan Grund for ikke at falde, men at Himlens Lighed med sig selv til alle Sider og Jordens egen Ligevægt

ere tilstrækkelige til at holde den. Thi en i Ligevægt værende Ting, der er sat i Midten af en anden, der er sig selv lig, vil ingen Grund have til enten mere eller mindre at bøje sig hen til nogen af Siderne, men da den paa samme Maade forholder sig til alt, bliver den uden Bøjning. Herom blev jeg først overbevist. —

Og det med rette, svarede Simmias. —

Derpaa ogsaa, at den er meget stor, og at vi fra Fasis indtil Herakles' Støtter kun bebo en meget ringe Del omkring Havet, ligesom Myrer og Frøer omkring en Sump, og at mange andre bo paa mange andre saadanne Steder. Thi der gives overalt paa Jorden mange Huler, forskjellige i Skikkelse og Størrelse, i hvilke Vand, Taage og Luft flyde sammen, men Jorden selv ligger ren i den rene Himmel, i hvilken ogsaa Stjærnerne ere, og som de fleste, der pleje at tale om sligt, kalde Ætheren, og hvis Bundfald just er det, der altid flyder sammen i Jordens Huler. Vi mærke nu ikke, at vi bo i dens Huler, men tro at bo oven paa Jorden, ligesom naar én, der boede midt ude paa Havets Bund, troede at bo paa Havets Overflade, og fordi han igjennem Vandet saa' Himlen og de andre Stjærner, holdt Vandet for Himlen; men formedelst Dorskhed og Svaghed var han aldrig kommen til Havets Overflade, og da han ikke havde dukket op og opløftet Hovedet over Havet, havde han ikke set, hvor langt renere og skjønnere dette Sted er end hans, og havde heller ikke hørt det af en anden, som havde set det. Saaledes er det ogsaa gaaet os; thi, boende i en af Jordens Huler, tro vi at bo paa dens Overflade og kalde Luften Himmel, som om Stjærnerne vandrede igjennem denne Himmel. Men hermed forholder det sig paa samme Maade, at vi af Svaghed og Dorskhed ikke formaa at komme op til den øverste Luft; thi dersom nogen kunde komme til Luftens Grænse eller med Vinger flyve der op, saa vilde han ligesom Fiskene, der dukke op over Havet og se, hvad her er, ligeledes dukke op og se det derværende, og, var hans Natur stærk nok til at holde ud i Betragtning, vilde han erkjende, at hin var den sande Himmel, det sande Lys og den sande Jord. Thi denne vor Jord, Stenene og det hele Sted her neden, alt er fordærvet og forvitret, ligesom det, der ligger i Havet er angrebet af Saltet, og ligesom Havet intet frembringer, der er værd at tale om, og der, saa at sige, intet fuldkomment findes deri, men kun Klipper, Sand, uendelig meget Dynd og Slim, selv hvor der er Jord, og intet, der paa nogen Maade fortjener at sammenlignes med det skjønne hos os, saaledes vil igjen hint Sted vise sig langt fortrinligere end vort. Og tør man ogsaa fremføre en skjøn Fortælling, vilde det vel være værd, Simmias, at høre, hvorledes Tingene paa Jorden under Himlen er beskaffen. —

Visselig, Sokrates, svarede Simmias, ville vi med Fornøjelse høre denne Fortælling. —

For det første fortæller man, min Ven, at denne Jord er at se til, naar nogen betragter den ovenfra, som de af tolv Læderstykker sammensatte Bolde, delt i lige saa forskjellige Farver,

af hvilke de Farver, som Malerne her betjene sig af, kun ere at anse som Efterligninger. Men dèr bestaar hele Jorden af saadanne Farver, der ere langt renere og mere glimrende end vore. Thi én Del af den er purpurrød og forunderlig skjøn, en anden har Guldets Farve, og en tredje er hvid, men hvidere end Alabaster og Sne; ligeledes bestaar den af de andre Farver og af langt flere og skjønnere end dem, vi have set. Thi disse Jordens Huler, som ere opfyldte med Vand og Luft, danne en egen Art Farve, idet de glimre i de andre Farvers Mangfoldighed, saa at enhver Del af den stedse viser sig mangefarvet. I denne Jord, der er saaledes beskaffen, voxe nu efter samme Forhold alle Væxter, Træer, Blomster og Frugter. Ligeledes have ogsaa Bjærgene og Stenene større Glathed og Gjennemsigtighed og skjønnere Farver, og vore saa højtagtede Smaastene, Karneoler, Jaspisser og Smaragder og andre af samme Art ere kun Dele af dem; der er intet, som jo er saadant, men endnu skjønnere end hos os. Aarsagen hertil er, at hine Stene ere rene og ikke angrebne og forvitrede, som de herværende af Forraadnelse, skarpe Vædsker og alt det, som her flyder sammen, og bringer ikke alene Stene og Jord, men ogsaa Dyr og Planters Misdanneler og Sygdom. Jorden er altsaa prydet med alt dette og desuden med Guld og Sølv og alt deslige. Alt fremkommer glimrende i en rig Mangfoldighed, stort og overalt paa Jorden, saa at det i Sandhed er et saliggjørende Skuespil at beskue den. Men der gives nu ogsaa mange Slags Dyr paa den, og Mennesker, der dels bo midt inde i Landet, dels omkring Luften, ligesom vi omkring Havet, og dels ogsaa paa Øer, der omflydes af Luften i Nærheden af det faste Land. Med ét Ord: hvad Vandet og Havet er for os og til vor Brug, det er Ætheren for dem. Aarstiderne have hos dem en saadan Temperatur, at de ere fri for Sygdomme og leve meget længere end vi, og i Syn, Hørelse, Forstand og alt, hvad dertil hører, overgaa de os saa langt, som Luften i Renhed overgaar Vandet og Ætheren Luften. Fremdeles have de Templer og Helligdomme for Guderne, i hvilke disse virkelig bo, og de modtoge af dem Orakelsvar, Forudsigelser og andre Beviser paa deres Nærværelse og leve saaledes i fortrolig Omgang med Guderne; Solen, Maanen og Stjærnerne se de, som de virkelig ere, og nyde ogsaa i enhver anden Henseende en hertil svarende Lyksalighed.

Saaledes er nu hele Jorden med dens Omgivelser beskaffen. Men desforuden gives der rundt omkring paa den, efter dens Hulers Tal, en Mængde Steder, hvoraf nogle ere dybere og mere aabnede end det, hvori vi bo, andre ere dybere, men have en snævrere Aabning, og atter andre ere mindre dybe, men bredere end vort Sted. Alle disse ere nu paa flere Sider under Jorden gjennemborede imod hinanden og have smallere eller bredere Gjennemgange, igjennem hvilke meget Vand flyder fra det ene til det andet, som i Bægere, og der er uoversélige, altid rindende Strømme under Jorden baade af varmt og koldt Vand, megen Ild og store Strømme af Ild og mange af fugtigt Dynd,

dels renere, dels smudsigere, ligesom de Strømme af Dynd, der i Sikelien flyde foran Ildstrømmen og Ildstrømmen selv; af disse opfyldes nu alle Steder, naar enhver Strøm i sit Omløb kommer til dem. Og alt dette bevæger sig op og ned, ligesom en i Jorden værende Vægt; men denne Vægt er omtrent saaledes beskaffen. En nemlig af disse Aabninger, der i øvrigt ogsaa er den største, er boret igjennem hele Jorden. Det er den, om hvilken Homeros synger:

Langt her fra, hvor dybt under Jorden sig Afgrunder aabner,

hvilken han paa andre Steder og desuden mange andre Digtere have kaldet Tartaros. I denne Aabning strømme nu alle Floder sammen, og af den strømme de igjen ud, og alle blive saadanne, som den Jordbund er beskaffen, hvor igjennem de flyde. Men Aarsagen, hvorfor alle Strømme flyde ud her fra og igjen tilbage her til er, fordi dette flydende hverken har Bund eller Grund. Derfor svæver det og bølger op og ned, og Luften og Vinden rundt omkring det gjøre det samme. Thi denne ledsager det, saa vel naar det strømmer til Jordens Egne paa denne Side, som til dem paa hin Side. Og ligesom de aandende Aande i en bestandig Bevægelse altid strømmer ind og ud, saaledes vil ogsaa den med det flydende sig bevægende Aande frembringe heftige og voldsomme Vinde, saa vel idet den gaar ind som ud. Naar nu Vandet strømmer hen til det Sted, som kaldes det lavere, saa flyder det ind i de derværende Strømmes Gebet og opfylder det som ved Pumpning. Men naar det igjen trækker sig derfra og strømmer her til, opfylder det de herværende Strømme. Naar disse ere fyldte, strømme de igjennem Kanaler og igjennem Jorden, og naar enhver af dem kommer til de Egne, hvortil den baner sig Vej, danne de Have, Søer, Floder og Kilder. Derfra gaa de igjen ned i Jorden, og efter at have gjennemvandret dels længere og flere, dels færre og kortere Egne, flyde de alle igjen ud i Tartaros, nogle langt neden for det Sted, hvor de ere udpumpede, andre kun lidt neden derfor, men alle flyde dog ind neden for det Sted, hvor de ere flydte ud. Og nogle strømme igjen ud paa den modsatte Side af det Sted, hvor de ere flydte ind, andre paa samme Side. Ja, der er nogle, som ganske bevæge sig i en Kreds og én eller flere Gange sno sig omkring Jorden ligesom Slanger, de gaa da saa dybt ned som muligt og flyde igjen ind. Men paa begge Sider er det dem kun muligt at gaa ned til Midten, dybere ikke. Thi nu begynder Egnen at gaa opad for Floderne, som komme fra begge Sider. Der gives nu ogsaa mange andre store og forskjellige Strømme, men midt iblandt disse fornemmelig fire, af hvilke den største og den, som yderst flyder rundt, er den saakaldte Okeanos. Lige over for denne og i modsat Retning flyder Akeron, som trækker igjennem mange øde og fornemmelig underjordiske Egne og løber ud i den akerusiske Sø, hvor ogsaa de fleste afdødes Sjæle komme, og hvor fra de, naar de have opholdt sig der i visse bestemte Tidsrum, nogle længere, andre

kortere, igjen sendes ud til levende Væseners Frembringelse. Den tredje Flod strømmer ud mellem disse to og udgyder sig strax efter dens Udløb i en stor med en heftig Ild brændende Egn og danner en Sø, større end Havet hos os, der syder af Vand og Dynd. Derfra bevæger den sig i en Kreds, mørk og mudret, og idet den slynger sig omkring Jorden, kommer den, foruden andre Steder ogsaa til Grænserne af den akerusiske Sø, uden dog at deres Vande blandes. Og efter at den ofte har slynget sig omkring under Jorden, udgyder den sig allernederst i Tartaros. Denne er det, man kalder Pyriflegeton, af hvilken ogsaa de ildsprudende Bjærge, hvor saadanne findes paa Jorden, opkaste smaa Dele. Lige over for denne flyder den fjerde, som der siges, først ind i en frygtelig og vild Egn, der ganske har Safirens mørkeblaa Farve; de kalde denne den Stygiske og Søen, som Floden danner, Styx. Efter at den har begivet sig her ind og har optaget vældige Kræfter i sit Vand, gaar den ned i Jorden, kommen igjen frem lige over for Pyriflegeton, og møder den akerusiske Sø paa den modsatte Side. Heller ikke denne blander sit Vand med nogen anden, men gaar omkring i en Kreds og udgyder sig i Tartaros, lige over for Pyriflegeton. Digterne kalde den Kokytos.

Da nu dette er saaledes beskaffen, blive, saa snart de døde ere komne til det Sted, hvortil enhver føres af sin Dæmon, først de dømte, der have ført et skjønt og fromt Liv, samt de, der ikke have levet saaledes. De derimod, som erkjendes at have ført en middelmaadig Vandel, begive sig til Akeron, bestige de Fartøjer, som der ligge for dem, og komme paa disse til Søen. Her bo de og blive rensede, lide Straf for de Forurettelser, de have begaaet, og blive frikjendte, ligesom de ogsaa erholde Belønninger for deres gode Gjerninger, enhver efter Fortjeneste. Men dem, hvis Tilstand erkjendes ulægelig formedelst de store Forbrydelser, de have udøvet, som mange og betydelige Tempelran, mange uretfærdige og lovstridige Mord eller andre lignende Gjerninger, dem nedstyrter den retfærdige Skæbne i Tartaros, hvorfra de aldrig vende tilbage. De derimod, som have begaaet lægelige, men dog store Synder, som de, der i Vrede have udøvet Voldsomhed imod Fader og Moder, og tilbragt deres øvrige Liv i Anger, eller de, som paa denne eller anden Maade ere blevne Mordere, disse maa vel ogsaa styrte ned i Tartaros, men efter at de ere nedstyrtede og have opholdt sig der et Aar, kaster Bølgen dem ud igjen, Morderne til Kokytos og dem, der have forsyndet sig imod Fader og Moder, til Pyriflegeton. Naar de nu, drevne frem paa disse, ere komne til den akerusiske Sø, raabe de dèr og kalde paa dem, de enten have dræbt eller mishandlet. Naar de nu have fremkaldt disse, anraabe de og bede, at de ville lade dem stige ud i Søen og modtage dem; overtale de dem, stige de ud, og deres Lidelser ere endte, hvis ikke blive de atter førte tilbage til Tartaros og derfra til Floderne, og deres Lidelser ophøre ikke, før end de overtale dem, de have fornærmet. Thi denne Straf er dem tilkjendt af Dommerne. Men de, som kjendes for-

trinligen at have udmærket sig ved et helligt Levned, disse er det, som befriede og afsondrede fra hine underjordiske Steder som fra Fængsler komme op til den rene Vaaning og bo over Jorden. De iblandt dem, som ere tilstrækkelig lutrede ved Filosofi, ville i den kommende Tid leve ganske uden Legemer, og komme til Boliger, endnu skjønnere end disse, hvilke det hverken er let at beskrive, heller ikke vilde Tiden nu være tilstrækkelig dertil. Men ogsaa af de Grunde, Simmias, som vi allerede have anført, bør man gjøre alt, for i Livet at vorde delagtig i Visdom og Dyd; thi Prisen er skjøn og Haabet stort.

At paastaa, at dette forholder sig saaledes, som jeg nu har sat det ud fra hinanden, sømmer vel ingen fornuftig Mand; men at det forholder sig paa denne eller lignende Maade med vore Sjæle og deres Boliger, da dog Sjælen aabenbar er noget udødeligt, det, synes mig, sømmer sig vel at antage, og det lønner Umagen at vove at tro, at det virkelig forholder sig saaledes. Thi skjønt er dette Vovestykke, og sligt bør man ligesom fremtrylle for sig selv. Derfor har jeg ogsaa dvælet saa længe ved denne Fortælling. Altsaa derfor kan den Mand være rolig for sin Sjæl, som i Livet har ladet de øvrige Lyster, der angaa Legemet og dets Prydelse, fare, som noget ham fremmed, og hvorved han kun maatte befrygte at gjøre ondt værre, men derimod har bestræbt sig for at tilfredsstille Lysten til Erkjendelse og prydet Sjælen ikke med en fremmed, men med en den ejendommelig Prydelse, nemlig Besindighed, Retfærdighed, Tapperhed, Ædelmodighed og Sandhed, og venter saaledes paa Vandringen til Underverdenen, beredt til at tiltræde den, naar Skæbnen kalder. — Men I, Simmias og Kebes, vedblev han, og I andre skulle en anden Gang, enhver til sin Tid, gaa herfra; mig kalder allerede nu Skæbnen, som en Tragiker vilde udtrykke sig, og det er vel nu næsten Tid til at begive sig i Badet. Thi jeg tror, det er bedst at gaa i Badet, før end jeg drikker Giften, at jeg ikke skal gjøre Kvinderne Ulejlighed med at vaske et Lig.

Da han havde sagt dette, spurgte Kriton: Vel, Sokrates, men har du intet at overdrage disse Venner og mig med Hensyn til dine Børn eller øvrige Anliggender, hvorved vi kunne være dig til Tjeneste?

Som jeg altid har sagt, Kriton, intet nyt.

Sørge I vel for eder selv, ville I i alt, hvad I foretage eder, bedst tjene mig og mine og eder selv, om I end ikke nu love det. Men dersom I forsømme eder selv og ikke ligesom ville træde i de Spor, jeg i min Tale nu og forhen har foretegnet eder, ville I, hvor mange og hellige Løfter I end nu gjorde, dog intet udrette derved. —

Vi ville da gjøre os al Umage for at handle saaledes, sagde Kriton. Men paa hvilken Maade skulle vi begrave dig? —

Som I selv ville, svarede han, naar I kun kunde faa fat paa mig, og jeg ikke undslippe eder. Derpaa betragtede han os med et roligt Smil og sagde: Mine Venner, denne Kriton kan

jeg ikke overbevise om, at jeg er den Sokrates, som nu taler med eder og har ordnet den hele Tale, men han tror, at jeg er den, han nu snart skal se som Lig, og derfor spørger han, hvorledes han skal begrave mig. Men at jeg allerede saa længe har talt om, at jeg, naar jeg har drukket Giften, ikke vil blive hos eder, men gaa her fra til de saliges Herligheder, hvilke disse end monne være, det mener han vel, har jeg kun sagt for at berolige eder og mig selv. Stiller derfor en Borgen for mig hos Kriton, modsat den, han stillede for mig hos Dommerne. Thi han borgede for, at jeg ganske vist vilde blive, men borger I for, at jeg ganske vist ikke vil blive, naar jeg er død, men gaa bort, for at Kriton lettere kan finde sig heri, og han ikke, naar han ser mit Legeme brændes eller begraves, skal vredes for min Skyld, som om der skete mig noget ondt, og sige ved Begravelsen, at nu stiller han Sokrates ud, eller fører ham bort eller begraver ham. Thi vid, bedste Kriton, at udtrykke sig uskjønt er ikke alene i og for sig urigtigt, men fremkalder ogsaa en ond Forestilling i Sjælen; men du bør være ved godt Mod og sige, at du begraver mit Legeme, og begrav kun dette, som du finder passende og mest stemmende med Vedtægt.

Da han havde sagt dette, stod han op og gik ind i et Sideværelse for at bade sig, og Kriton fulgte ham, men os bød han at blive. Vi bleve altsaa og talede med hverandre om det, vi havde hørt, og eftertænkte det nøjere. Tillige klagede vi over den store Ulykke, der var rammet os, da vi i Sandhed betragtede os som Børn, der, berøvede en Fader, maatte nu som faderløse tilbringe deres øvrige Liv. Da hans Børn efter Badet bleve bragte til ham, — han havde nemlig to smaa Sønner og én voxen —, og tillige Kvinderne fra hans Hus vare komne, talede han med dem i Kritons Nærværelse, og efter at han havde givet dem et og andet Hverv at udføre, bød han Kvinderne og Børnene at gaa, men kom selv ind til os. Det var allerede nær ved Solens Nedgang, thi han havde opholdt sig længe der inde. Da han var kommen af Badet, satte han sig ned og talede siden ikke meget. Nu kom de elleve Mænds Tjener, som stillede sig hen ved ham og sagde: Over dig, Sokrates, vil jeg ikke have Aarsag til at beklage mig, som over de andre, fordi de vredes paa mig og bande mig, naar jeg forkynder dem, at de i Følge Øvrighedens Befaling skulle drikke Giften. Dig har jeg derimod i hele denne Tid lært at kjende som den ædleste, blideste og fortræffeligste af alle dem, der nogen Sinde have været her, og ogsaa véd jeg vist, at du ikke vil vredes paa mig, men paa de skyldige, thi du kjender dem jo. Nu altsaa, thi du véd, hvad jeg er kommen for at melde dig, lev vel, og stræb saa let som muligt at taale det, der ikke lader sig forandre. Derpaa vendte han sig om og gik grædende bort. Sokrates saa' efter ham og sagde: Lev ogsaa du vel, vi ville gjøre, hvad du forlanger. — Og til os sagde han: hvilken vakker Mand! I hele denne Tid besøgte han mig ofte og underholdt sig med mig og var det bedste Menneske, og hvor oprigtig begræder

han mig nu! Men velan, Kriton, lader os adlyde ham, og én af eder bringe Giften, i Fald den er reven; hvis ikke, lad Manden rive den.

Kriton svarede: Men jeg tror, Sokrates, at Solen skinner paa Bjærgene, og at den endnu ikke er gaaet ned. Desuden véd jeg, at andre have drukket Giften længe efter, at de vare blevne opfordrede dertil, og have spist og drukket godt, ja at nogle endog have tilfredsstillet en anden Lyst. Il derfor ikke, der er endnu Tid.

Da sagde Sokrates: Hine, Kriton, som du taler om, havde fuldkommen Ret i at handle saaledes, thi de troede at vinde noget derved, men jeg har ligeledes Ret i ikke at handle saaledes. Thi om jeg end drak noget sildigere, tror jeg ikke at vinde andet derved, end at jeg gjorde mig latterlig i mine egne Øjne, da jeg hang saa fast ved Livet og vilde spare dèr, hvor intet er mere tilbage. Gaa derfor, sagde han, adlyd mig og handl ikke anderledes.

Kriton gav derpaa et Vink til den Dreng, som stod nærmest. Denne gik ud, og efter at han havde været nogen Tid borte, kom han tilbage med den Mand, som skulde række ham Giften, og som nu bragte den tilberedt i et Bæger. Da Sokrates saa' dette Menneske, sagde han: Vel, min gode Mand, hvad har man herved at gjøre? du forstaar det jo.

Ikke andet, svarede han, end at du, naar du har drukket, gaar omkring, indtil dine Ben blive tunge, og derpaa lægger dig ned, saa vil det nok virke. Derpaa rakte han Sokrates Bægeret. Denne tog det, og med den største Rolighed, Echekrates, og uden at skjælve eller forandre Farve og Mine betragtede han Manden, som han plejede, med et fast Blik, og spurgte: Hvad mener du? Tør man vel af denne Drik udgyde noget til Offer? Er det tilladt, eller ikke?

Vi tilberede kun saa meget, Sokrates, som vi tro at være nødvendigt.

Jeg forstaar dig; men bede til Guderne tør man dog, og man bør det, at Vandringen her fra did hen maa vorde lykkelig. Herom beder jeg, det ske.

Da han havde sagt dette, satte han Bægeret til Munden og tømte det raskt og ufortrødent.

De fleste af os havde hidtil saa temmelig kunnet tilbageholde vore Taarer, men da vi saa' ham drikke, og efter at han havde tømt Bægeret, var det os ikke længere muligt. Ogsaa mine Taarer fløde voldsomt og ikke draabevis, saa at jeg maatte tildække mig, for at græde ud, dog ikke over ham, men over min egen Skæbne, da jeg blev berøvet en saadan Ven. Kriton var staaet op før end jeg, fordi han ikke havde kunnet tilbageholde sine Taarer. Apollodoros havde allerede tidligere grædt uden Ophør, men nu udbrød han i Klageraab, græd og jamrede, og rørte enhver af de tilstedeværende undtagen Sokrates. Han sagde: Hvorledes bære I eder ad, I forunderlige Mennesker? Jeg har jo fornemmelig derfor sendt Kvinderne bort, at de ikke skulde foretage sig sligt. Thi jeg har altid hørt, at

man bør dø under lykkevarslende Tilraab. Værer derfor rolige og stærke.

Da vi hørte dette, skammede vi os og standsede vore Taarer. Men han gik omkring, og da han mærkede, at hans Ben bleve tungere, lagde han sig paa Ryggen, som Manden havde befalet. Den, der havde givet ham Giften, berørte ham nu fra Tid til anden og undersøgte hans Fødder og Ben. Derpaa trykkede han hans Fod stærkt, og spurgte, om han følte det; han svarede nej, og derpaa Knæerne, og steg saaledes altid højere op og viste os, hvor kold og stiv han var. Han berørte ham endnu en Gang, og sagde, at naar det kom til Hjærtet, var det forbi. Hans Underliv begyndte allerede at blive koldt; han afdækkede sig nu, thi han laa tildækket, og sagde — og disse vare hans sidste Ord —: O Kriton, vi skylde Asklepios en Hane, ofrer ham denne, og forsømmer det ikke. — Det skal ske, svarede Kriton, men se til, om du ikke ellers har noget at sige os. Han besvarede ikke hans Spørgsmaal, men strax efter fik han Trækninger, og Manden afdækkede ham; da vare hans Øjne brustne. Da Kriton saa' dette, lukkede han hans Mund og Øjne.

Saaledes, Echekrates, endte vor Ven, en Mand, der, efter vor Dom, var af alle den Tids Mennesker, som vi have lært at kjende, den fortræffeligste, som ogsaa overhovedet den viseste og retfærdigste.

Tyrtajos: Krigssange.

(Oversatte af Ad. Recke.)

I.

Kjække Spartaner, fat Mod! Stammer ikke du ned fra Herakles?
Trøst dig, den mægtige Zevs har end ej Ryggen os vendt.
Æns ikke Fjendernes Tal, hold dit Skjold mod hans første Geledder,
søg ham, hvor tættest han staar, ladende haant om dit Liv,
stævnende muntert til Møde med Dødens Gudinder de blege,
glad som i Solstraaleglans boltre du skal dig i Dag.
Ja, for I kjende jo længst den sorgbringende Ares — til fulde
har I hans Idræt set, véd, at de føde Fordærv.
Snart blandt de flygtendes Skare og snart blandt Forfølgere saas I,
baade til Sejr og til Flugt var I til Overmaal med.
Ynglinge, derfor hold Stand og gaa frem blandt de forrest Kæmper,
færre der falder af dem, ja og I frelser jert Folk.
Ve den frygtagtige Mand, ve den fejge! hvad hjælper hans Kløgt ham?
Skam og forsmædelig Spot, det er hans Lod og hans Løn.
Ynkeligt er det at se en Soldat ligge saaret i Ryggen,
hæsligt den flygtendes Lig skjændet i Støvet at se.
Frem da Spartaner, skridt ud, og stem Fødderne fast imod Jorden,
tryk imod Læben din Tand, dæk med det hvælvede Skjold
Benet og Brystet, og sving gjennem Luften den mægtige Lanse
kraftigt med højre, imens Hjælmbusken vajer for Vind!
Øvende Stordaad du skal ikke holde dig fjærnet fra Kampen,
nej med det dræbende Sværd skal du din Fjende gaa nær,
kryst ham, sæt Fod imod Fod, og lad Skjoldet mod Skjoldene brage,
Hjælmbusk mod Hjælmbusk og Hjælm imod Hjælm og saa Bryst imod Bryst!
Men letbevæbnede, I, som der henne staa skjulte bag Skjolde,
slyng ind i Fjendernes Flok vældigt den knusende Sten,
send ham det susende Spyd, saa han tirres og trættes til Døde!
flink avancér, og slut an tæt om de pansrede Mænd!

II.

Marsch-Vise.

Fremad, frem I Spartas Sønner,
til Kampen, I haardføre Helte!
med venstre hold Skjoldet for Brystet,
med højre sving kraftig Spydet!
ej skal eders Liv I skaane,
det aldrig var Skik i Sparta!

III.

kun jeg agter den Mand, der er fodrap og smidig til Brydning,
e han end sig i Kraft maale med stærken Kyklop,
an end Stormen forbi, var han skjønnere selv end Titonos,
om Kinyras han rig eller som Midas, den Drot,
ian veltalende end som Adrestos, men fattedes ene
lemod, Mod til at staa Fjenderne Bryst imod Bryst,
til den blodige Kamp og dens Rædsler at se under Øje,
til at slaa for sit Land — lidt kun jeg agtede ham.
det er Tapperhed, der er den skjønneste Kamppris, en Yngling
ter at vinde, en sand Stolthed det er for hans Folk,
han urokkelig staar som en Mand blandt de forreste Kæmper,
at muligt er alt, kun ej den skjændige Flugt.
ig han sætter paa Spil da sin Sjæl og sit mandige Legem,
ler sin Sidemand op alt med begejstrende Ord.
en er tapper i Krig, som paa Flugt sine Fjender kan jage,
ıed sin Kraft stemme op, fast mod den brusende Strøm;
r han forrest i Kamp, bringer Hæder han over sin Fader,
r han straalende Glans over sit Land og sit Folk;
r han forrest i Kamp, gjennemboret, med Vunder i Brystet,
gjennem Harnisk og Skjold — held ham, da falder han smukt!
der skal smykke hans Grav, og hans Folk ham taknemligt begræde,
e vil Eftertid da nævne hans Slægt som berømt,
den vil synge hans Pris, og den unge ham stræbe at ligne,
es i Hades han længst, aldrig hans Navn bliver glemt!
ıvem den grusomme Ares fælded, imedens han kæmped
st og kjæk for sit Land, aldrig hans Hæder skal dø!
blev ej Døden hans Lod, og han sejrende stævner af Striden,
ns livsalige Løn venter den fejrede Helt;
er i Hallen han ind, se, da rejse sig unge og gamle,
aar han ældes en Gang, rager han frem blandt sit Folk;
ı ham træder for nær, ingen raner ham Ret eller Ære,
han er elsket af hver, savnet til Hades han gaar.

Se, nu det gjælder at naa den Berømmelsens Tinde, Soldate
Ingen maa vige i Dag! Fremad er Løsenet nu!

IV.

Herligt at skue det er, naar en Mand i de forreste Rækker
segner i Døden med Smil, kæmpende kjækt for sit Land.
Men hvad er skjændigt som det, naar en Mand maa sin Arn
forlade,
fly fra den fædrene By, drage som Tigger om Land,
fly fra sin kornrige Mark, flakke om med sin elskede Moder,
betle om Brødet til sig, Fader og Børnene smaa,
fredløs fra Land og til Land med sin Ungdoms Hustru maa
drage —
ve ham, thi Skam og Foragt følge ham, hvor han saa gaar;
hver ser en Fjende i ham, han beskæmmer sin Herkomst, den
ædle,
ve den elendige Mand, Vanære vorder hans Lod!
Naar nu saalunde I se, der er Jammer og Spot kun at vinde
for den omflakkende Mand — saa lad os kæmpe i Dag,
kæmpe som Mænd for det Land, der os fostred, det Land, som
vi elske,
kæmpe for Hustru og Børn — glad gaa i Døden for dem!
Frem da, I Ynglinge, frem, holder Stand i de tætte Geledder!
Ingen maa tænke paa Flugt, ingen maa skaane sit Liv!
Ej maa I rolig se til, at de gamle gaa foran i Striden,
skjærm ham, den gamle, hvis Fod Ungdommens Lethed ej har!
thi det er hæsligt at se, naar en Olding blandt Forkæmper segner,
se ham med snehvide Haar, dække sin Nøgenhed til,
smertefuldt presse sin Haand mod sit Bryst og den blodige Vunde,
ligge besudlet af Støv — skjændselsfuldt er det at se!
Men det er skjønt for en Mand, medens Ungdommens dejlige
Blomster
dufte endnu og han staar elsket af Kvinder og Mænd,
skjønt at udaande sit Liv for sit Land i de forreste Rækker —
derfor pres Læberne tæt — Yngling, skridt ud og staa fast!

Pindar: Oder.

(Oversatte af Thor Lange.)

---

*Den fjortende olympiske Ode.**)

Strofe.

I, som beherske Kefisos' Strøm!
I Møer fra de dejlige Gangeres Hjem!
I høje, sangomsusede Diser!
Kariter, som bor i Orchomenos' Stad,
i den skinnende Borg,
hvor I vogte de ædelt udrundne Minyer!
Hør mig, jeg kalder! Med eder er Fryd
og hver en Salighed, Mennesker kjende,
Visdom, Skjønhed og straalende Sejr!
Og uden Kariter kan Guder ej selv
gange til Dans eller festlige Maaltid!
I pryde hver Daad i den himmelske Sal,
I flytte jer Trone
hen til Apollo med Buen af Guld,
\[. . .\]igt svulmer da Lovsangens Væld til Olympperens Ære!

Modstrofe.

Du Drotning Aglaja, jeg knæler for dig!
Og for dig, Evfrosyna, Digtningens Mø!
I Børn af ham, der er højest blandt Guder!
Og hør mig, Thalia, Tonernes Ven!
Se mildt til vor Dans,
der ganger saa let i den festlige Glæde!
Nu har jeg sunget i lydisk Takt,
for Asopichos sang jeg saa skjønt, som jeg kunde,
thi han har bragt Sejr til Minyernes Stad.
Du Gjenlyds Gud, flyv ned i den Hal,

---

*) Ved Kefisosfloden i Bøotien laa Minyerfolkets Stad Orchomenos, hvor Ka[riterne] dyrkedes. I deres Tempel er denne Hymne bleven afsunget under Kor[dans, da] en ung Borger, Asopichos, havde bragt Ære over Byen ved sin Sejr i [Væddeløbs]kampene ved Olympia Aar 478 f. Kr.

hvor Væggen er sort, hvor Persefona troner,
og bring til hans Fader et lysende Bud:
»Kleodamas, glæd dig!
I Pisas Dal, i Hæderens Glans
har din Søn med Sejrens vingede Løv omvundet sin Tinding

---

*Den syvende pythiske Ode.**)

Strofe.

Hil dig, Athen, du store straalende Stad!
Skjønt er dit Navn at lægge til Grund for min Sang
Pris da, min Sang, Alkmæons vældige Stamme!
Flyvende Gangere førte den fremad til Sejr!
Hvor er der et Land, hvor er der en Æt,
hvor er der et Navn, som nævne jeg kan,
med rigere Glans, med fuldere Klang
over hele Hellas at spørge!

Modstrofe.

Vide gaar Sagn derom fra By gjennem By,
Sagn om Erechthevs' Borg og dens herlige Mænd.
Hil dig, Apollo! Hist i det hellige Pytho
rejste de dig en Højsal, pragtfuld at se! —
Fem Sejre mig løfte til Isthmen af Sted!
Men én er dog bedst, den er stor, den er skjøn!
den vandt du hos ham, den olympiske Zevs!
og tvende straale fra Kirrha!

Eftersang.

Det naaede du, Megakles, og din Slægt,
og atter her du vandt. — Min Sjæl er glad!
Thi skulde jeg vel nævne det med Sorg,
at Avind tør forfølge dejlig Daad?
Nej, grandt jeg forstaar, hvor sandt det er sagt:
kun saadan vil Lykken trives og gro,
naar stundum den i sin fejreste Væxt
et falmet Blomster kan bære!

---

*) Aar 489 f. Kr. blev Sejren i Væddekjørsel ved de pythiske Lege vunden Atheniensëren Megakles. Han hørte til Alkmæonidernes ædle Slægt, der ha bygget det pragtfulde Tempel for Apollo i Delfi (Pytho) og vundet ma Kranse i Hellenernes Væddekampe.

Theokritos: Adonisfesten.*)

(Oversat af Sigurd Müller.)

(Praxinoas Hus).

Gorgo. Er du der inde, Praxinoa?
Praxinoa. Ja, men hvor sent dog, min Gorgo!
Det var dog sært, at du endelig kom. Bring Stolen, Evnoa,
dæk den med Hyndet!
Gorgo. Aa, nu er det godt!
Praxinoa. Men værs'god, og sæt dig!
Gorgo. Aa, jeg tror, jeg har víst lidt Mod! Med Nød er jeg sluppen
hid, Praxinoa, gjennem en Sværm af Folk og af Firspand;
Rytterstøvler man ser overalt og Krigsfolk med Kapper —
Turen var drøj! — At vi ogsaa skal bo saa langt fra hinanden!
Praxinoa. Ja, for mit Fæ af en Mand, som drog hid til en Udkant af Verden,
kjøbte han ikke et Musehul af et Hus for at hindre
os i at ses! Saa driller han mig! En misundelig Slubbert!
Gorgo (sagte.) Brug dog ej saadanne Ord om din Mand, om Dejnon, du kjære,
nu, da den lille er nær! Nej se dog en Gang, hvor han glaner!
Praxinoa (til Barnet.) Rask, Zopyrion, sødeste Knægt! det var ikke om Fatter!
Gorgo (sagte.) Ja, ved Persefone! Øren han har! (højt) Papa er saa yndig!

---

*) Adonis, Afrodites Elsker, maa efter sin Død tilbringe den halve Del af Aaret i Underverdenen, den halve hos sin Gudinde. Han betragtes saaledes som Symbol paa Naturens Liv, der blomstrer i den milde Aarstid, men i den barske synes udslukt.

Nærværende Digt, — der er forfattet i det tredje Aarhundrede før Kristus — skildrer den første Del af en Mindefest, som den ægyptiske Dronning Arsinoa (Ptolemajos Filadelfos's Hustru) fejrer til Ære for Adonis. En siciliansk Kvinde, der for Tiden er bosat i Alexandria, kommer efter Aftale for at hente sin Landsmandinde ud at se paa Festlighederne; efter at Forberedelserne ere overstaaede, følges de ad gjennem de af Mennesker overfyldte Gader til Slottet, hvor Adonis's Billede hviler paa et kosteligt Leje, og hvor en Sangerinde synger et Kvad til hans Ære.

Praxinoa. Nylig den samme Papa — jeg fortæller dig blot et Exempel —
gik til Butiken; han skulde mig kjøbt Salpeter og Sminke;
saa kom han hjem og havde kjøbt Salt! Det tossede Kjødbjærg!
Gorgo. Min Dioklejdes er lige saadan en Krabat, der kan ødsle;
kjøbte han ikke i Gaar fem Skind saa gamle, saa skidne,
at jeg faar Mas med at faa dem i Stand — og det for syv Drachmer!
— Naa, faa nu Kjolen med Spændet paa, og før dig i Kaaben,
hen lad os gaa til den herlige Drot Ptolemajos's Hofgaard
for at se paa Adonis dèr; thi Dronningen vistnok
laved det fint.
Praxinoa. Ja, prægtige Folk har prægtige Sager!
— Men hvad du saa', fortæl det til mig, som ikke fik set det!
Gorgo. Nej, vi maa gaa; vi er ikke af dem, som har Fester til Hverdag!
Praxinoa (til Slavinden). Tag mig Klædet, Evnoa! aa nej, lad det ligge, din Tosse!
skal vel den stakkels Kat være nødt til at ligge paa Gulvet?
Rør dig, kom i en Fart med Vand! blot Vand for det første!
Se, hvor hun staar med det Klæde! Giv hid! Spild ikke af Vandet!
Sølehoved! Ulykkesfugl! skal du stænke paa Kjolen?
Ja, nu blev jeg nok vasket til Gavns! det var Gudernes Vilje!
Gorgo. Dejlig, Praxinoa, klæ'r dig den side Kjole med Spændet!
Sig mig en Gang, hvad stod den dig i, som du tog den af Væven?
Praxinoa. Aa, min Gorgo, ti stille med det: den reneste Sølvmynt,
tvende Miner og mer. Og som saa jeg endda maatte slide!
Gorgo. Men saa fik du den, som den var tænkt.
Praxinoa. Ja, det har du Ret i.
(Til Evnoa) Ræk mig min Kaabe! Giv Hatten mig paa; men lidt fix skal den sættes!
(Til Zopyrion) Dreng! du kan ikke gaa med! der er Bømænd og Heste, som bider!
Ja, du kan skraale saa meget, du vil, du skal ej være Krøbling! —
Naa, saa gaar vi! — tag Barnet paa Armen, Frygia! mor ham!
Se at faa Hunden lokket her ind, og saa kan du lukke.

(Paa Gaden).

Guder! sikken en Mylr! hvordan og hvornaar kan man vinde
frem gjennem denne Tumult! som i Myretuen det vrimler!
— Ja Ptolemajos, mangt et Storværk du visselig øved!
siden din Fader til Guderne gik, er Gaderne sikre,
ingen Røver passer os op paa gammelægyptisk;
— forhen var der en Mængde Skrab, som spillede op her,
alle hinandens lige i ondt, en Samling af Skurke.
— Elskede Gorgo! hvor gaar det os nu! der kommer jo Kongens
Ryttersoldater! — Min sødeste Ven! rid os ej over Ende!

Ret i Vejret stejler den nu, den røde! hvor vilter!
Galne Evnoa! flygter du ej? — den myrder sin Rytter!
Sikken et Held, at den lille jeg dog lod blive der hjemme!
Gorgo. Frygt kun ikke! nu har vi, Praxinoa, faaet dem bag os;
nu er de alle komne paa Plads.
Praxinoa. Ja, nu faar jeg min Samling.
Altid for Heste har jeg haft Skræk saa vel som for Snoge,
fra jeg var lille. — Men lad os ta' Fart! Nej, hvor Sværmen
dog presser!
Gorgo (til en gammel Kone). Mutter! fra Slottet?
Den gamle. Ja, lille Børn!
Gorgo. Kan man vente at komme
lempelig ind?
Den gamle. Ved mange Forsøg kom de græske til Troja,
sødeste Børn: man prøver sig frem, saa lykkes vel alting!
Gorgo. Det var Besked! der lister hun af, det gamle Orakel!
Praxinoa. Kvinder véd alt, endog hvordan Zevs fik Hera
til Hustru!
Gorgo. Se dog, Praxinoa, sikken en Sværm der henne ved
Porten!
Praxinoa. Gruelig! — Gorgo! giv mig din Haand! — og
hold dig, Evnoa,
godt ved den anden Pige! hæng fast, at du ej kommer fra os!
saa gaar vi alle paa én Gang ind. — Hold ved os, Evnoa!
— Aa, jeg elendige! Gorgo, tænk: fra øverst til nederst
flængtes mit Slør! (til en fremmed) Aa, Menneske, hør! Ved Zevs!
— om du haaber
Lykke saa sandt — besværger jeg dig: aa, tag dig ad Sløret!
Manden. Ikke beror det alene paa mig! — jeg skal prøve.
Praxinoa. O Trængsel!
Aa, de puffer som Svin!
Manden. Fat Mod, lille Dame, nu gaar det!
Praxinoa. Baade i Tid og i Evighed dig skal Lykken beskjærme,
kjæreste Mand, som hjalp os saa godt! — saa brav og saa
hjælpsom!
— Endnu Evnoa i Trængselen staar. Bryd igjennem, du Tosse!
Saa! Nu sidder vi alle vel, sa'e Katten paa Flæsket!

[De er nu komne indenfor i Kongens Gaard, hvor Adonisbilledet ligger paa et Leje, omgivet af Blomster, Frugter o. s. v.]

Gorgo. Kom dog, Praxinoa! Se dog en Gang paa de brogede Tæpper!
nej, hvor fint og hvor yndig gjort! som Gudindernes Arbejd!
Praxinoa. Ja, ved Athene, den herlige! sligt kan Væversker
virke!
Hvor er en Maler, der mægter sit Værk at gjøre saa fuldendt!
Aa, hvor de staar, som havde de Liv! som af Liv de bevæges!
vævede ej, men med Aande! hvor er dog vi Mennesker snilde!
men hvor ligger han dejlig selv paa den sølverne Løjbænk!
netop spirer de første fine Dun ham paa Kinden!
Trefold elskte Adonis, der selv ved Acheron elskes!

En Mand. Hold saa dog, Kjærlinger, op en Gang med den vidløse Sladren!
Pludderhøns, der kan dræbe med Snak i den bredeste Mundart!
Gorgo. Naa da! sikken en Karl! hvad rager det dig, om vi snakker?
Byd din Slavinde, men intet befal syrakusiske Kvinder!
At du kan vide det: vi stammer ned fra Staden Korinthos,
— der, hvor Bellerofon ogsaa var fra, — men peloponnesisk
taler vi. Dorere maa vel ha'e Lov til dorisk at snakke?
Praxinoa. Lad, Persefone, ingen faa Lov os at hovmesterere
uden vor Drot! Men stærkest Alarm gjør de tommeste Tønder.
Gorgo. Stille, Praxinoa! nu ta'r hun fat paa sin Sang om Adonis,
Argiverindens Datter, som er saa snild til at synge,
hun, som ved Sørgefesten vandt Pris mellem alle, som prøved;
sikkert jeg véd, hun vil synge en kjøn. — Nu staar hun i Stilling.
Sangerinden. Dronning! du, som har Golgos kjær og Idalion elsker
ligesom Eryx, der knejser i Sky! guldprydede Kypris!
Let henskridende Horaer kom og bragte Adonis
hid i den tolvte Maaned til dig fra Acherons Strande!
— Kjære Horaer! langsomst I gaar af de salige Guder,
dog blandt de skabte velkomne I er; I bringer dem Gaver! —
Kypris, Diones Datter! du har, som Sagnet os melder,
ført i Gudindernes Tal en dødelig Viv, Berenike,
dryppende din Ambrosia dybt i Barmen paa Kvinden;
nu hendes Datter Arsinoa — skjøn som selve Helena —
derfor vil takke dig, der er rig paa Templer og Navne;
derfor Adonis ære hun vil med alt, hvad der glimrer:
hos ham er ordnet den modne Frugt fra Træernes Toppe,
hos ham blomstrer i Kurve af Sølv de netteste Haver,
Vaser af Guld med Salve fra Syrien staar ved hans Side;
ogsaa Kager, som Kvinderne dem kan bage paa Pladen,
blandende alskens fint Kryderi med Melet, det hvide,
alt, hvad af Sukker der formes kan, naar det blandes med Olje,
finder man her, firbenede Dyr og flyvende Fugle.
Grønnende Løvsalshytter med Tag af skyggende Ranker
byggedes her. Eroter i Flok hen over dem flyver,
hviler som Nattergalene smaa mellem Træernes Kviste,
flagrer omkring fra Gren og til Gren og Vingerne prøver.
Ibenholt! det reneste Guld! og Elfenbensørne,
som til Kroniden bringer en Dreng, der skal fylde hans Bæger!
Røde Tæpper hænger der ned — (»saa blød er ej Søvnen«,
vilde Mileteren sige derom og Samos's Borger.)
Lejet beredtes Adonis her, den dejlige Yngling,
— Kypris hviler paa et, paa et andet Adonis, der rødmer,
han, der er Brudgom paa atten Aar eller ogsaa paa nitten;
aldrig stikker hans Kys — kun en Skygge han har over Læben.
— Lad da nu Kypris favne sin Ven, og lad hende glædes!
Vi skal i Morgen, naar Dug falder paa, naar Solen sig hæver,
samles i Flok og bære ham ned til den skummende Havbred,

Lokken skal flagre, blottes vor Barm; men dybt skal vi bøje
ned os mod Jord og begynde vor Sang med svulmende Toner:
»Hid du vandrer, Adonis, vor Ven — du til Acheron vandrer!
ingen Halvgud vovede sligt, selv ej Agamemnon,
selv ej Ajas, den vældige Helt, som blev greben af Vanvid,
aldrig Hektor, Hekubas Søn, den ældste blandt tyve,
ikke Patroklos, ej Pyrrhos, der kom fra Troja tilbage,
ingen Lapither fra fordums Tid, ej Devkalions Sønner,
ej Pelopider og lige saa lidt Pelasger fra Argos!
— Elskte Adonis! vær os da huld! giv lykkeligt Nytaar!
Nu, Adonis, du kom som vor Ven — som vor Ven kom tilbage!«

Gorgo. Gives, Praxinoa, snildere Kvad! lyksalig den Kvinde,
som har det lært — end mere dog den, som saadan kan synge!
— Men det er Tid, vi gaar hjem. Dioklejdes har ej faaet Davre!
Altid en Eddikebrygger han er — men en Ulv, naar han sulter.
— Elskte Adonis! Farvel! kom igjen, naar med Fryd vi dig venter!

Anakreontiske Digte.

(Oversatte af Fr. Winkel Horn.)

1.

Om Kadmos vil jeg synge
og om de to Atrider, —
men hør, hvad er dog dette?
Fra Lyrens Strænge klinger
kun blide Elskovssange.
Med ét min gamle Lyre
har ganske sig forvandlet;
den klang til mine Sange
om Herakles' Bedrifter,
nu elskovsfuldt den klager
og synger om Eroter. —
Farvel, I gamle Helte,
jeg kan om jer ej synge;
nu der fra Lyren toner
kun søde Elskovssange.

2.

Tit Kvinder til mig sige:
»Anakreon, du ældes,
gaa hen og se i Spejlet,
de Haar — som ej der findes,
— du er jo ganske skallet«.
Men jeg véd ej det mindste,
om jeg har Haar paa Hov'det,
hvad heller jeg er skallet;
kun én Ting sikkert véd jeg,
at for en Olding skikker
det sig at være munter,
til Dødens Time kommer.

3.

Naturen skjænked Tyren
de stærke Horn, som stange,
og Hesten gav den Hove,
og Haren lette Fødder,
og Løven skarpe Tænder,
og Fisken, den fik Finner,
og Fuglen lette Vinger,
og Manden Kløgt og Snille. —
Saa havde den da intet
tilbage vel til Kvinden? —
Jo, hende gav den Skjønhed
som rigelig Erstatning
for Spyd og stærke Skjolde;
thi vid: den skjønne Kvinde
kan Ild og Staal besejre.

4.

Slet intet jeg mig bryder
om Gyges' store Skatte,
den rige Lyderkonges;
til Avind ej jeg kjender,
selv ej imod Tyranner;
jeg bryder mig om Salve,
at Haaret ret kan dufte,
jeg bryder mig om Roser,
hvormed jeg kan mig kranse:
kun paa i Dag jeg tænker,
hvo véd, hvad sker i Morgen.
Imedens Lykken lyser,
saa drik min Ven, spil Tærning,
gyd Offer til Lyajos,
før Sot og Sygdom kommer,
og Vinen dig formenes.

5.

Den sorte Jord jo drikker,
og Træer og Buske drikke,
og Havet drikker Bækken,
og Solen drikker Havet,
og Maanen drikker Solen;
hvorfor vil I da, Venner,
forbyde mig at drikke?

6.

Om Theben du fortæller,
og han om Frygers Kampraab;
nu vil jeg ogsaa synge,
om hvordan jeg blev fangen:
ej bærer Hesten Skylden,
ej Foden, ikke Skibet,
ak nej — en ny Slags Pile,
som kom fra Pigeøjne.

7.

Naar Druens Blod jeg drikker,
da slumre alle Sorger,
da tier Sorgen stille,
og Taarens Kilde standser.
En Gang mig Døden henter,
det hjælper ej, jeg strider;
hvorfor da spilde Livet
paa Taarer og paa Klager!
Nej, lad os drikke Vinen,
som os Lyajos skjænker,
thi medens ham vi hylde,
maa alle Sorger slumre.

8.

Nu Eros er en Slave,
thi Muserne ham fanged
og knytted Rosenlænker,
hvormed dé bandt den arme.
Hans Moder, Kytherea,
for høje Løsepenge
vil atter fri ham kjøbe;
men selv om de ham slipper,
han gaar dog ikke fra dem,
thi han har lært at trælle.

9.

Tag Hammeren, Hefajstos,
nu skal du til mig smedde
— ej frygtelige Vaaben,
hvad skulde jeg med Vaaben! —
et Bæger skal du hamre,
saa stort og dybt som muligt,
og derpaa skal du tegne
— ej Stjærner eller Vogne,

og ej Orions Bælte,
hvad ænser jeg Plejader,
og hvad Bootes' Stjærne! —
Nej, Ranken skal du tegne,
der bugner fuld af Druer,
og rasende Mænader,
den herlige Lyajos
og Eros og min elskte!

Plutarkos: Alkibiades.

(Oversat af S. Tetens.)

Alkibiades, mener man, nedstammede paa fædrene Side fra Evryfakes, en Søn af Ajax, og paa mødrene Side var han en Alkmæonide, thi Dejnomache, en Datter af Megakles, var hans Moder. Hans Fader Klejnias stred med megen Hæder i Søslaget ved Artemision paa et, paa egen Bekostning udrustet, treradaaret Skib, men faldt siden efter i Slaget ved Koronea mod Boeotierne; og derpaa fik da den unge Alkibiades sine to beslægtede, Perikles og Arifron, Sønner af Xantippos, til sine Formyndere. Man anmærker meget rigtig, at Sokrates's Venskab og Godhed for ham bidrog ikke lidet til at gjøre ham navnkundig; thi man kjender ikke engang Navnene paa Mødrene til Nikias, Demosthenes, Lamachos, Formio, Thrasybulos og Theramenes, hvor berømte endog disse Mænd til sin Tid have været, men derimod vide vi om Alkibiades endog disse ubetydelige Omstændigheder, at hans Amme var fra Lakedæmon, ved Navn Amykla, hvilket Antisthenes beretter, og at hans Læremester hed Zopyros, hvilket Plato melder.

Angaaende Alkibiades's Skjønhed maa det være nok at anmærke, at den ligesom blomstrede bestandig, og hans Legems Smukhed gjorde ham baade som Dreng, Yngling og Mand behagelig og elskværdig. Hvad Evripides siger, at for alle skjønne er selv Høsten skjøn, passer sig langt fra ikke for alle; thi denne Lykke, som Alkibiades havde sin skjønne, faste Legemsbygning at takke for, er noget, som kun meget faa foruden ham have nydt. Selv hans Læspen skal have klædet ham vel, og hans Tale fik endog herved mer Overtalelseskraft og Ynde. Aristofanes omtaler og denne hans Læspen, naar han i følgende Linjer vil haane Theoros: Alkibiades sagde læspende til mig: Ser du Theolos med Smigrer-Hovedet*), og heri har den læspende Alkibiades meget Ret. I samme Henseende spotter og Archippos med Alkibiades's Søn, naar han siger om ham: I kvindelig pragtfuld Dragt træder han frem og slæber Kappen efter sig; for at han kan ligne sin Fader, luder han med Hovedet og læsper.

Hans Karakter viste sig siden, begribelig nok, under de mange vigtige Begivenheder og mangehaande Lykkens Afvex-

---

*) Paa Grund af sin Læspen siger Alkibiades Theolos i Steden for Theoros og *κεφαλήν κόλακοσ* (Smigrerhoved) i Steden for *κεφαλήν κόϛακοσ* (Ravnehoved).

linger, sig selv meget ulig og foranderlig. Han havde af Naturen mange og stærke Lidenskaber, men den allerheftigste var dog hans Ærgjerrighed; han vilde i alt være den første, hvilket man allerede sporer af nogle enkelte Træk i hans Ungdom. En Gang blev han, ved at brydes, bøjet til Jorden af sin Modstander, men for ikke at falde greb han til at bide den anden i Hænderne; da nu Modstanderen derfor gav Slip og sagde: Fy, Alkibiades! du bider jo som en Kvinde, svarede han: Nej, men som en Løve. Som lille spillede han en Gang Tærninger med nogle andre Børn paa en snæver Gade, og da han nu skulde til at kaste, nærmede sig en Lastvogn; han befalede da Foermanden at holde stille, thi Tærningen var just falden i det Spor, som Vognen skulde tage, men da den grove Karl ikke agtede paa hans Advarsel, men kjørte til, saa splittede de andre Børn sig ad, men Alkibiades kastede sig plat ned for Vognen, saa lang som han var, og sagde: Kjør nu til, om du har Lyst. Karlen studsede herover, trak Hestene tilbage, og de bestyrtede Tilskuere kom skraalende løbende til ham.

Da han nu kom saa vidt, at han skulde gaa i Skole, viste han sig meget lydig mod alle sine Læremestere. Ikkun at lære at spille paa Fløjte undslog han sig for som noget uædelt og uanstændigt; thi, sagde han, »Harpespil fordærver ikke den, en fri Mand værdige Anstand eller Stilling; men den, som med opblæste Kinder spiller paa Fløjte, kan jo næppe engang kjendes endog af hans bedste Venner; den, som spiller paa Harpen, kan desuden baade tale og synge til, Fløjten derimod forbyder baade al Tale og Stemme. Lad derfor Thebanernes Børn, sagde han, spille paa Fløjten, thi de forstaa ikke at tale. Vi Athenienser have jo og, som vore Fædre lære, Athene og Apollo til Skytsguder, af hvilke Gudinden bortkastede Fløjten og Apollo flaaede en Fløjtespiller.« Paa den Maade, i Spøg og tillige ved Alvor, bragte Alkibiades det til, at baade han og hans Kammerater hørte op med at lære denne Kunst; thi det rygtedes snart blandt de andre, at Alkibiades havde ganske Ret i at spotte Fløjtekunsten og gjøre Nar ad alle dem, som lærte den. Derfor blev og denne Kunst ganske forvist sin Plads blandt de ædle Øvelser og kom overhovedet aldeles i Ringeagt.

I Antifons Pasqvil læser man om ham, at han en Gang som Dreng var løben bort hjemme fra hen til Demokrates, en af hans Elskere; Arifron vilde da have ladet offentlig lyse efter ham, men Perikles satte sig herimod og gjorde den Slutning: »Er han død, da faa vi, ved denne Efterspørgsel, det rigtig nok at vide en Dag tidligere, men er han i Live, saa er hans hele Lykke for Fremtiden spildt.« Ligeledes læse vi hos samme Forfatter om ham, at han en Gang paa Sibyrtios's Fægterskole skulde med en Stok have slaaet en ihjel af dem, som vare fulgte med ham. Men disse Fortællinger fortjene aldeles ingen Troværdighed, thi Forfatteren har selv vedgaaet, at han af Had mod ham har optegnet disse Træk.

Alle de fornemme Mænd, som nu omgave og opvartede Alkibiades, røbede tydelig, at det kun var hans Skjønheds Glans, som de beundrede og ærede. Sokrates's Kjærlighed til ham derimod afgav et vigtigt Vidnesbyrd om det unge Menneskes Dyd og ypperlige naturlige Anlæg, der, efter denne Filosofs Mening, fremskinnede af hans Ansigts Træk; men da han frygtede for, at hans Rigdom, fornemme Stand og den Skare af Borgere, fremmede og Bundsforvandte, som ved deres Smiger søgte at vinde ham, lettelig kunde fordærve ham, saa paatog han sig at beskytte og vogte ham lig en Plante, der midt i dens Blomster let kunde tabe og tilsætte dens Frugt. Thi ingen er dog saaledes omgiven og indesluttet af de saakaldede Lykkens gode Ting, at Filosofien jo dog skulde kunne trænge ind, eller frimodige og træffende Grunde finde Adgang til ham. Under Lykken var Alkibiades strax fra sin Ungdom af bleven forkjælet, og ved Smigrere afholdt fra at lyde de ham givne Advarsler og Læreregler; ikke desto mindre lærte hans naturlige gode Anlæg ham snart Sokrates rigtig at kjende, hvilken Mand han derfor og lod have fri Adgang til sig, som han end ikke engang tilstod hans rige og fornemme Elskere. Inden kort Tid gjorde han denne Mand til sin fortrolige, og lod sig gjærne undervise af ham, der ikke som en Elsker søgte efter umandig Vellyst eller higede efter Kys og Favnetag, men derimod blottede ham hans Sjæls Svagheder og undertrykte hans ufornuftige forfængelige Stolthed, saa at han nu, lig en frygtsom overvunden Hane, lod Vingerne synke. Han ansaa og i Grunden Sokrates's Undervisning som en Velgjerning af Guderne til de unges Beskyttelse og Frelse; han lærte at tænke beskedent om sig selv og at beundre Sokrates, han elskede denne hans Lærers Blidhed og ærede hans Dyd, og ved alt dette fattede han uformærkt til ham en Gjenkjærlighed, som Plato udtrykker ved et Kjærligheds Billede.

Alle ytrede og deres Forundring over at se Alkibiades spise med Sokrates, fægte med ham, bo under Telt med ham, og derimod at behandle sine øvrige Elskere haardt og frastødende, ja endog nogle af dem paa en meget haanende Maade, som for Exempel Anytos, en Søn af Anthemion. Denne, der og var en blandt Alkibiades's Elskere, havde nemlig gjort et Gjæstebud for nogle fremmede, hvortil han da og havde ind buden Alkibiades; men han afslog Indbydelsen, levede lystig hjemme med nogle af sine Venner og begav sig da i et støjende Optog til Anytos's Hus; her stillede han sig uden for Spisesalen, og da han saa', at Bordene vare besatte med Guld- og Sølv-Pokaler, befalede han sine Betjente at tage Halvdelen heraf og gaa hjem med; selv værdigede han ham ikke engang at gaa ind, men forføjede sig bort. De fremmede bleve fortrydelige og erklærede, at Alkibiades havde behandlet Anytos paa en meget stolt og uforskammet Maade, men Anytos svarede: Nej, tvært imod meget mildt og kjærligt, thi det stod jo til ham at have taget alt, og han har dog levnet os det halve.

Saaledes omgikkes han og med sine øvrige Elskere, en eneste undtagen, der nemlig som fremmed havde nedsat sig i Athenen, og som just ikke ejede meget. Denne hans Elsker skal have solgt alt, hvad han havde, og bragt Alkibiades den hele Sum, som beløb sig til hundrede Staterer, med den indstændige Begjæring, ikke at forsmaa denne Gave. Alkibiades smilede, fornøjede sig meget herover og indbød ham til Bords; efter at have beværtet ham venskabelig, gav han ham Pengene igjen og paalagde ham, at han den følgende Dag skulde overbyde de offentlige Indkomsters Forpagtere og selv lade sig Forpagtningen tilstaa. Men da nu Manden vægrede sig herved paa Grund af, at Forpagtnings-Summen beløb sig til mange Talenter, truede han ham med at ville piske ham, hvis han ikke gjorde det; thi Alkibiades havde just et hemmeligt Nag til alle disse Forpagtere. Om Morgenen tidlig indfandt nu den fremmede sig paa Torvet og gjorde Overbud af en Talent; Forpagterne, vrede herover, traadte sammen og fordrede, at han skulde stille sin Kavtionist, i den Tanke, at han ingen vilde kunne faa; Manden begyndte allerede at blive bestyrtet og trække sig tilbage, da Alkibiades, som stod langt borte, just i det samme raabte til Øvrighedspersonerne: »Skriver mig som Kavtionist; det er min Ven, jeg er Borgen for ham.« Saa snart nu Forpagterne mærkede dette, bleve de forlegne, thi de vare altid vante til af det følgende Aars Indtægter at betale det forløbne Aars Forpagtning; de saa' derfor nu ikke, hvorledes de skulde komme ud af det. I denne deres Forlegenhed bød de da Manden en Sum Penge for at træde fra sit Bud, men Alkibiades vilde ikke tillade ham at bevise dem denne Føjelighed for mindre end en Talent, og først da de havde betalt ham den, tillod han ham at afstaa fra sit Bud. Paa den Maade hjalp Alkibiades ham.

Sokrates havde mange og mægtige Medbejlere i sin Kjærlighed til Alkibiades. Ofte sejrede han over dem, da hans Forestillinger lettelig kunde røre dette ædle unge Menneske, bøje hans Hjærte, ja endog bringe ham til at fælde Taarer; men undertiden overgav han sig dog til sine Smigrere, der vidste at lokke ham med saa mange behagelige Forestillinger og forlede ham til at blive utro mod Sokrates, der da sædvanligvis plejede at lade ham, lig en undløben Slave, opsøge igjen. Sokrates var og den eneste, han følte Agtelse og Ærefrygt for, alle de andre derimod foragtede han. Kleanthes sagde derfor om Sokrates, at han ikkun holdt sin Elsker i Ørene, medens han overlod sine Medbejlere de øvrige Dele, som han ikke selv berørte. Alkibiades havde og megen Tilbøjelighed til Vellyst, hvorom allerede Thukydides's Beretning angaaende hans uordentlige Levemaade opvækker Mistanke. Men hans Forførere angrebe ham dog endnu mer fra Ærgjerrighedens Side, da de længe før Tiden satte ham store Ting i Hovedet, idet de forsikrede ham, at han, naar han kun begyndte at tage sig af de offentlige Sager, ikke alene strax vilde fordunkle alle de øvrige baade Feltherrer og Folkeanførere, men og tillige erhverve sig

blandt Grækerne endnu mer baade Anseelse og Magt end selve Perikles. Men ligesom Jærnet, der blødgjøres i Ilden, igjen tættes og bliver fast i Kulden, saaledes nedtrykkede og indskrænkede og Sokrates ved Forestillinger den stolte og forkjælede Alkibiades, saa ofte han viste sig saadan, og ydmygede og nedslog hans Hovmod ved at vise ham, hvor meget han endnu manglede og stod tilbage i sand Dyd.

Efter at have endt sine Børneaar, kom han en Gang til en Skolemester og forlangte en Bog af Homeros, men da denne svarede, at han ingen havde af Homeros, gav han ham paa Øret og gik sin Vej; og da en anden Skolemester svarede ham, at han havde en Homeros, som han endog selv havde forbedret, sagde han: »Hvi giver du dig da af med at lære at stave, naar du er i Stand til at forbedre Homeros, hvi paatager du dig ikke da hellere at undervise unge Mennesker?«

En Gang vilde han besøge Perikles og indfandt sig derfor ved hans Dør; da man nu sagde ham, at han ikke havde Tid til at tage imod ham, fordi han havde travlt med at tænke paa sit Regnskab, som han skulde aflægge for Athenienserne, gik han bort, men sagde: »Skulde det ikke være bedre, om Manden tænkte paa, hvorledes han skulde bære sig ad for ej at behøve at gjøre Athenienserne Regnskab?«

Endnu som ganske ung deltog Alkibiades i Felttoget mod Potidæa og havde Sokrates til Teltkammerat og Sidemand i Slagene. I det heftige Slag, som her forefaldt, udmærkede de sig begge fortrinlig; Alkibiades faldt saaret til Jorden, og Sokrates stillede sig strax foran ham, forsvarede ham og reddede aabenbar baade ham og hans Vaaben. Med største Føje tilkom da Sokrates den første Pris; men Feltherrerne, mærkede man nok, vare tilbøjelige, i Betragtning af Alkibiades's Anseelse, til at tilkjende ham Æren, og Sokrates, som gjærne vilde nære hans Ærekjærhed i alt, hvad der var ædelt og godt, var selv den første, der vidnede til Fordel for ham og bad om, at man vilde skjænke ham Sejerskransen og Æresrustningen. En Gang siden efter i Slaget ved Delion, hvor Athenienserne maatte tage Flugten, var Alkibiades til Hest, men Sokrates var til Fods og søgte tillige med nogle faa andre at trække sig tilbage; saa snart Alkibiades mærkede dette, red han ikke fra ham, men holdt sig stedse paa Siden af ham og værgede om ham, uagtet Fjenden trængte ind og nedsablede en Mængde.

Hipponikos, Kallias's Fader, en ved sin Rigdom og høje Fødsel meget agtet og æret Mand, gav han en Gang et Ørefigen, og det hverken i Vrede eller af Had imod ham, men blot i Kaadhed, fordi han havde gjort et Væddemaal herom med sine Kammerater. Da nu denne frække Streg rygtedes i Byen, og alle naturligvis bleve fortrydelige herover, indfandt Alkibiades sig tidlig om Morgenen den følgende Dag ved Hipponikos's Hus, bankede paa og kom ind til ham; herpaa klædte han sig nøgen af og overgav sig ganske til ham for at lade sig straffe og piske; men Hipponikos tilgav ham, var ikke vred længer, ja gav ham endog siden sin Datter Hipparete til Ægte.

Dog paastaa nogle, at det ikke var Hipponikos selv, men hans Søn Kallias, der gav Alkibiades Hipparete til Ægte og det med ti Talenters Udstyr. Da Hipparete siden kom i Barselseng, skal Alkibiades igjen have aftvunget Kallias ti Talenter og paastaaet, at det var en Artikel i Ægteskabskontrakten, hvis de fik Børn sammen. Kallias blev bange for, at han kunde have forræderske Planer, og testamenterede derfor offentlig Folket sine Midler og sit Hus, saafremt han døde uden at efterlade sig Børn.

Hipparete var en meget dydig Kone, som inderlig elskede sin Mand; hun sørgede derfor saa meget over hans Omgang med baade indenlandske og udenlandske Skjøger, at hun til sidst forlod hans Hus og tyede til sin Broder, men Alkibiades brød sig intet herom og vedblev sit forrige udsvævende Liv. I Følge Lovene var hun forbunden til selv i egen Person og ikke ved andre at overlevere Skilsmissebrevet til Arkonten; da hun nu mødte i dette Ærende, gik Alkibiades imod hende, tog hende om Livet og bragte hende midt over Torvet hjem i sit Hus, uden at nogen vovede enten at standse ham eller tage hende fra ham; og siden forblev hun hos ham indtil hendes Død, som dog snart efter paafulgte, medens han var borte paa en Rejse til Efesos. Denne hans ved nærværende Lejlighed udøvede Voldsomhed ansaas dog ikke for saa aldeles lovstridig eller grusom, da Loven rimelig just derfor tilholder Konen, som vil skilles ved sin Mand, selv i egen Person offentlig at indfinde sig, for at Manden kan faa Lejlighed til igjen at udsone sig med hende og beholde hende hos sig.

Han havde en Gang en ualmindelig stor og smuk Hund, som han havde givet halvfjerdsindstyve Miner for, og som havde en Hale, der især var overmaade skjøn; den lod han hugge af, og da hans Venner bebrejdede ham dette og sagde: alle Folk dadle og snakke ilde om dig for denne Hunds Skyld, svarede han smilende: »Ja, det er mig just kjært, thi jeg ønsker, at Athenienserne ville tale herom, for at de da ikke skulle sige andet, der var langt værre om mig.«

Alkibiades skal først have banet sig Adgang til Statsembeder ved at uddele Penge iblandt Folket, hviket dog skete ganske tilfældigvis, uden at han havde belavet sig herpaa. Han gik nemlig en Gang over Torvet og hørte stærk Støjen mellem Athenienserne; han spurgte da om Aarsagen hertil og fik at høre, at der fandt Pengeuddeling Sted; herpaa traadte han selv derhen og uddelte og nogle. Folket tilklappede og tilraabte ham desaarsag Bifald, og af bare Glæde herover forglemte han en Vagtel, som han havde hos sig, og som nu i sin Angst fløj bort. Dette gjorde, at Athenienserne raabte endnu stærkere, og mange løbe hen for at ville fange og bringe ham den, hvilket og til sidst lykkedes for Antiochos, en Styrmand, der herved i høj Grad tilvandt sig Alkibiades's Yndest.

Uagtet baade hans Rigdom og høje Fødsel, hans udviste Tapperhed i Krigen, hans mange Venner og beslægtede aabnede ham Adgang til vigtige Statsembeder, saa var der dog

intet Middel, hvorved han hellere end ved sin Tales Yndighed vilde gjøre sig gjældende i Staten. At han virkelig besad Veltalenhed, derom vidne saa vel Komedieskriverne, som og den største blandt alle Talerne, der i sin Tale mod Mejdias siger, at Alkibiades var sin Tids mest veltalende Mand; og hvis vi bør tro Theofrast, en Mand, der mer end nogen anden Filosof var kyndig i Oldsager og Historie, saa var Alkibiades fremfor alle skikket baade til at udfinde og overtænke, hvad der hører til en Sag. Han gjorde sig ikke alene Umage for at gjennemtænke Tingene, som han skulde tale over, men endog for at finde de mest passende Ord og Udtryk, og naar disse ikke faldt ham ind, blev han ofte standsende midt i Talen, og tav undertiden ganske stille, naar han havde forglemt et Udtryk, for at kunne betænke sig herpaa og finde det igjen.

Han blev og meget bekjendt ved de mange Heste, han holdt, og ved hans Mængde Vogne; thi ingen anden Privatmand, ja ikke engang en Konge havde nogen Sinde som han paa én Gang skikket syv Vogne til de olympiske Lege. Ved at vinde foruden den første ogsaa den anden og fjerde, som Thukydides siger, eller, som Evripides siger, den anden og tredje Belønning, overgik han i Ære og Glans enhver anden, som kunde ønske at vise sig i Legene. Evripides siger i denne Anledning: »Jeg vil besynge dig, Klejnias's Søn! Hver Sejer er skjøn, men skjønnest er dog den, som ingen Græker før dig har nydt, i Væddeløb til Vogns at erholde baade første og anden og tredje Pris, og sejrende uden Møje se sig to Gange bekranset med Oliegrenen og to Gange høre sit Navn udraabe af Herolden.«

Denne hans i og for sig selv ærefulde Sejer blev endnu mer forherliget ved den Iver, hvormed Stæderne søgte at hædre ham. Saaledes oprettede Efesierne for ham et prægtigt udsmykket Telt; Chiernes By leverede Foder til hans Heste og tillige en Mængde Offerdyr, Lesbierne leverede Vin og alt, hvad øvrigt han behøvede til sine prægtige Gjæstebude. Imidlertid blev der meget talt om en slet Streg — hvad enten det nu var blot Bagtalelse eller ikke — som han skulde have begaaet for at tilvende sig denne Ære. I Athenen levede nemlig Diomedes, en ganske brav Mand og Ven af Alkibiades; han ønskede at kunne vinde Sejren i de olympiske Lege, og da han vidste, at Argiverne havde en offentlig, Staten tilhørende Vogn, og tillige, at Alkibiades gjaldt meget hos dette Folk og havde mange Venner iblandt dem, saa formaaede han ham til at kjøbe sig den; Alkibiades kjøbte og rigtig Vognen, men lod sig den selv tilslaa og brød sig aldeles intet om, at Diomedes blev forbitret herover, og at han kaldte baade Guder og Mennesker til Vidner imod ham. Man ser og, at der deraf er opstaaet en Proces, og man har en Tale af Isokrates angaaende denne Vogn, skreven til Forsvar for Alkibiades's Søn; men i denne Tale nævnes Tisias og ikke Diomedes som Klager.

Saa snart Alkibiades, endskjønt endnu meget ung, begyndte at antage sig Statsbestyrelsen, fordunklede han ved sine

Talenter alle de øvrige Folkeanførere, men i Fæax, Erasistratos's Søn, og Nikias, Nikeratos's Søn, fandt han dog heftige Modstandere. Denne sidste var langt ældre end han og ansaas for den Tids dueligste Hærfører; og Fæax, der ligesom Alkibiades nu først begyndte at naa nogen Anseelse, nedstammede vel fra berømte Forfædre, men maatte staa tilbage for ham, som i alt saa især i Veltalenhed: thi Fæax var bedre skikket til i private Selskaber at more og behage end til i offentlige Taler at kæmpe med Held. Han var, som Evpolis siger, meget brav til at snakke, men ikke til at tale. Man har og en Tale, som man tillægger Fæax mod Alkibiades, hvori blandt andet staar, at han skulde have brugt i sin daglige Husholdning, som sine egne, de mange Guld- og Sølv-Kar, som Staten ejede og brugtes ved højtidelige Optog.

Der levede paa samme Tid en vis Hyperbolos fra Perithøde, hvilken ogsaa Thukydides omtaler som et slet Menneske, der tillige tjente til Gjenstand paa Theatrene for Komedieskrivernes Spot. Dette Menneske var aldeles ligegyldig mod al Bagtalelse og foragtede al Ære, en Afsindighed og Skamløshed, som nogle belægge med Navn af Kjækhed og Mandighed. Der var ingen, som yndede ham, men Folket betjente sig dog af ham, naar det vilde have nogen anset Mand i Staten haanet eller offentlig anklaget. Ophidset af ham, havde Folket nu i Sinde at skride til Ostrakismen, et Middel, som de altid brugte til at svække og forjage en Borger, hvis Anseelse og Magt de syntes steg for højt, dog mer for herved at tilfredsstille deres Misundelse end deres virkelige Frygt.

Upaatvivleligt var det nu, at Ostrakismen vilde blive brugt mod en, hvem det saa blev, af de tre Mænd, Alkibiades, Nikias eller Fæax. Alkibiades fik derfor strax Partierne forenede og efter Aftale med Nikias Tingene saaledes indrettede, at Ostrakismen faldt ud imod den smukke Hyperbolos selv. Nogle paastaa, at det var ikke efter Aftale med Nikias, men med Fæax, hvis Parti Alkibiades fik paa sin Side, at han fik Hyperbolos forjaget af Staten. Dette Slag traf Manden ganske uventet, thi hidtil havde aldrig nogen ringe, ubekjendt Mand prøvet denne Straf; dette anmærker og Komedieskriveren Plato, naar han i følgende Linjer taler om Hyperbolos: »Vel led han, hvad hans Sæder fortjente, men Straffen var dog alt for ærefuld for saa foragtelig en Person, som han var; thi for slige Folk var Ostrakismen ikke indrettet.«

Imidlertid ærgrede Alkibiades sig ikke mindre over den Agtelse, som Nikias nød hos Fjenderne, end over den Ære, han nød hos sine Medborgere. Vel var Alkibiades i Gjæsteforbund med Lakedæmonerne og havde baaret megen Omhu for dem af deres Landsmænd, som vare gjorte til Fanger i Pylos, men dog fattede de endnu større Kjærlighed for Nikias, da de ved ham havde faaet baade Freden og tillige deres Folk tilbage. I hele Grækenland hed det, at Perikles havde begyndt Krigen, men Nikias havde endt den, og derfor kaldte de fleste ogsaa denne

Fred den Nikiske Fred. Alkibiades, herover i høj Grad forbitret og misundelig, stræbte at tilintetgjøre den sluttede Fred.

Saa snart han derfor mærkede, at Argiverne saa vel af Had som af Frygt søgte en Lejlighed til at gaa ud af Forbundet med Spartanerne, gav han dem hemmeligt Haab om, at de kunde komme i Forbund med Athenienserne, søgte at indgyde dem Mod ved at sende Gesandter til Folkets Forstandere med Anmodning om, at de skulde ikke frygte eller give efter for Lakedæmonerne, men kun vente rolig nogen Tid og henvende sig til Athenienserne, der sikkert snart vilde fortryde og bryde Freden. Da nu Lakedæmonerne baade sluttede Forbund med Boeotierne og tillige ikke overleverede Athenienserne, hvilket de dog skulde, Panakton i den Stand, hvori den var, men derimod nedrevet, blev Athenienserne herover meget forbitrede, og Alkibiades forsømte ikke at ophidse dem endnu mer. Herpaa angreb han nu Nikias selv og gjorde den meget sandsynlige Beskyldning mod ham, at han havde ikke selv, som Feltherre, villet tage de i Sfakteria tilbageblevne Fjender til Fanger, ja havde endog meget mer, for at vise sin Hengivenhed mod Lakedæmonerne, udleveret og tilbagegivet dem, efter at de vare blevne gjorte til Fanger af andre; fremdeles bebrejdede han ham, at han, som dog var Lakedæmonernes Ven, ikke alene ej havde faaet dem fra at slutte Forbund med Boeotierne og Korintherne, men endog meget mer foraarsaget, at de af Grækerne, som havde Lyst hertil, ikke maatte have Lov til at indgaa Forbund og Venskab med Athenienserne uden Lakedæmons Samtykke.

Herved var nu Nikias sat i en meget ubehagelig Forfatning, da der just heldigvis for ham indtraf Gesandter fra Lakedæmon med billige Forslag, og som erklærede, at de havde Fuldmagt til at indgaa i Mindelighed alt, hvad der kunde være billigt. Raadet modtog dem med megen Glæde, og man berammede den følgende Dag til en Folkeforsamling; men Alkibiades var bange herfor og fik det derfor saaledes indrettet, at han fik en privat Samtale med Gesandterne først hjemme hos sig selv. Dèr tiltalede han dem saaledes: »Spartaner! hvad have I gjort? Vide I ikke, at Raadet altid viser sig billig og venskabelig stemt mod dem, der henvende sig til det, men at Folket derimod er overmodigt og stolt? hvis I derfor erklære, at I komme med uindskrænket Fuldmagt, saa vil Folket gjøre eder uforskammede Forslag og Fordringer. Opgiver altsaa denne enfoldige Plan, saafremt I ønske at finde Athenienserne billigsindede og ikke ville lade eder noget aftvinge mod eders Vilje; taler ikkun om Betingelserne, som om I just ikke have aldeles Fuldmagt til at slutte Freden, og jeg skal da nok, for at give Lakedæmonerne et Bevis paa min Hengivenhed, arbejde for eder og med eder.« Hertil forpligtede han sig nu edelig og fik dem paa den Maade ganske til at forlade Nikias's Parti; fra nu af satte de deres fulde Lid til ham og beundrede hans saa ualmindelige Klogskab og Forstand.

Den følgende Dag forsamledes da Folket, og Gesandterne traadte frem. Alkibiades spurgte dem nu meget venlig, hvilke Forslag de medbragte, og da de herpaa svarede, at de ikke vare forsynede med uindskrænket Fuldmagt, angreb han dem strax under heftig Støj, som om det var ham og ikke dem, der vare fornærmede, og kaldte dem troløse Bedragere, der vist ikke vare komne i de redeligste Hensigter. Ogsaa baade Raadet og Folket blev fortrydeligt og opbragt imod dem, og Nikias, der ikke vidste noget af det begaaede Bedrageri, blev i høj Grad baade forundret og nedslaaet over Gesandternes nu saa forandrede Tone.

Lakedæmonerne vendte da med uforrettet Sag tilbage, og Alkibiades blev udnævnt til Feltherre og skaffede inden kort Tid Argiverne, Mantineerne og Eleerne til at være Atheniensernes Bundsforvandte. Der var vist nok ingen, som billigede hans Adfærd i denne Henseende, men imidlertid var det dog noget stort, som han havde udrettet; næsten hele Peloponnes havde han splittet og rystet; i Slaget ved Mantinea havde han paa én Dag stiftet saa talrig en Hær mod Lakedæmonerne og meget langt borte fra Athenen forberedet et for Lakedæmonerne saa farligt Slag, at Sejren, hvis de vandt, ikke kunde skaffe dem nogen betydelig Fordel, da Lakedæmon derimod, hvis de tabte Slaget, vanskelig stod til at redde.

Strax efter dette Slag ved Mantinea vilde de tusende i Argos ophæve Folkeregeringen og underkaste Staten Lakedæmonernes Magt, hvis de og indfandt sig og ophævede Demokratiet; men da Folket i denne Anledning greb til Vaaben og beholdt Overhaand, kom Alkibiades til og ligesom befæstede Sejren og formaaede dem til at oprette en lang Mur lige ned til Havet og saaledes sætte deres By i nøje Forbindelse med Atheniensernes Magt. Tømmermænd og Stenhuggere lod han skikke til dem fra Athenen af og viste i alle mulige Henseender megen Iver for denne Sag, hvorved han erhvervede saa vel sig som Athenen baade megen Yndest og forøget Magt. Ligeledes formaaede han og Indbyggerne i Patræ til at forene deres Stad med Havet ved Hjælp af en lang Mur. Da en i denne Anledning sagde til en Patrenser: »Athenienserne ville sikkert opsluge eder,« svarede han: »Maaske lidt efter lidt og fra Fødderne af, men Lakedæmonerne vilde gjøre det med ét og fra Hovedet af.« Tillige opmuntrede Alkibiades Athenienserne til ikke at forsømme sig paa Landjorden, men i Gjerningen at opfylde den Ed, som blev dem forelagt i Agravlos's Tempel som Ynglinge at sværge. De svore nemlig, at de vilde anse Hvede, Byg, Vinstokke og Olietræer for Attikas Grænser. Ved denne Ed erindredes de om, at de skulde søge at gjøre brugbar og frugtbar Jord til deres Ejendom.

Men midt under disse kloge Statsindretninger og Anordninger, midt under de mange Beviser, han gav paa Duelighed og Klogskab, røbede han tillige megen Ødselhed i sin Levemaade, megen Udsvævelse i Drik og Elskov og megen Kvindelighed i Klædedragt, da han i overordentlig kostbar Pragt gik

over Torvet i Purpurklæder, som slæbte efter ham. Han lod bore Huller paa Siderne af Skibet, for at han kunde, naar Klæderne ikke bleve lagte paa Bænke, men hængte i Remmer, sove desto mageligere; han brugte et Guld-Skjold, hvorpaa der intet stod af hans fædrene Vaaben, men Kjærligheds-Guden afbildet med en Tordenkile. Alt dette bemærkede de fornemme med Afsky og Mishag, og begyndte at frygte for, at hans Ligegyldighed mod Lovene og Tilsidesættelse af dem skulde udarte til et skrækkeligt Tyranni. Folkets Følelser for ham har Aristofanes ikke ilde udtrykt i følgende Linjer: Det længes efter ham, hader ham vel, men kan dog ej undvære ham; men endnu mer træffende i følgende Lignelse: Opdrager ikke en Løve i eders Stat; hvo der opdrager den, maa rette sig efter dens Sind.

Hans Gaver til Folket, hans offentlig anstillede Skuespil, hans uovergaaelige Gavmildhed mod Staten, hans Forfædres Ære, hans kraftige Veltalenhed, hans skjønne Legeme, hans med Krigserfarenhed og Tapperhed forbundne Styrke, alt dette gjorde, at Athenienserne gjærne saa' igjennem Fingre med ham og fandt sig saa vel i ham, ja endog besmykkede hans Fejl med saa milde Navne som Ungdoms Spøg og Lystighed. Saaledes, for Exempel, udlagde de følgende Træk, da han nemlig en Gang lod Maleren Agatharchos indespærre, men gav ham igjen, efter at denne havde afmalet hans Hus, sin Frihed og skjænkede ham tillige en anselig Foræring; og da han gav Tavreas, der paa egen Bekostning lod opføre et Skuespil, hvori han gjorde sig Umage for at overgaa Alkibiades, et Ørefigen. Af de fangne meliske Fruentimmer udvalgte han sig én, med hvem han avlede et Barn, som han da lod opdrage; dette sidste anførte man som Bevis paa Menneskekjærlighed, og dog var det ham, der ved at understøtte Folkets tagne Beslutning mest var Skyld i, at det hele unge meliske Mandskab blev myrdet.

Maleren Aristofon havde en Gang malet Skjøgen Nemea, holdende Alkibiades i sine Arme, og Folket strømmede hobevis til for at se dette Stykke, og de fandt deres Glæde deri; men de ældre vare fortrydelige herover, som over noget, der var stridende mod Lovene og kun Tyranner værdigt. Archestratos har og i mine Tanker meget passende sagt, at Grækenland kunde ikke taale to Alkibiadesser. Da Alkibiades en Dag havde fundet meget Bifald og højtidelig ledsagedes hjem fra Torvet, gik Menneskefjenden Timon ham i Møde, uagtet han ellers plejede at vige og gaa af Vejen for alle Mennesker, tog ham ved Haanden og sagde: »Du gjør vel i, min Søn, at du søger at svinge dig i Vejret, og det vil vist nok ogsaa ske til sand Ulykke for alle disse.« Nogle af de tilstedeværende lo, andre spottede herover, men andre bleve dog opmærksomme herved. Saa ubestemt var den offentlige Mening om Alkibiades, just fordi hans Karakter var sig selv saa ulig.

Allerede i Perikles's levende Live havde Athenienserne følt megen Lyst til at gjøre sig til Herrer af Sicilien, og efter hans Død søgte de at bringe dette Ønske i virkelig Opfyldelse. De skikkede i den Henseende overalt, under Navn af Bundsforvandt-

skab, Hjælp til de af Syrakusæ forurettede Stater og nærmede sig saaledes Skridt for Skridt mer og mer en vigtigere Krig. Den, der paa alle Maader søgte at vedligeholde denne deres Lyst og bevægede dem til ikke lidt efter lidt med enkelte Tropper, men derimod paa én Gang med en talrig Flaade at sejle over og undertvinge Øen, det var Alkibiades, som, uagtet han gjorde Folket store Forhaabninger, dog endnu nærede dem langt større hos sig selv. Efter hans Plan var Sicilien langt fra ikke, som de andre troede, Enden paa, men derimod ikkun Begyndelsen til Krigen. Nikias forestillede Folket Syrakusæs Indtagelse som et meget vanskeligt Foretagende, og søgte at afdrage dem fra denne Tanke; men Alkibiades drømte endog baade om Karthago og Afrika, og naar disse vare erobrede, tænkte han allerede videre paa Italien og Peloponnes, og ansaa Sicilien næsten ikkun som et Forraadskammer i Krigen. De unge vidste han at indgive Mod og Haab, saa at de glade hørte paa de ældre, som fortalte underlige Ting om dette Tog. Mange toge endog Sæde paa Fægteskolerne og i Buegangene og afbildede i Sandet Øens Form og Libyens og Karthagos Beliggenhed.

Men Filosofen Sokrates og Astrologen Meton skal ikke have ventet sig noget godt for Staten af dette Tog. Sokrates er rimelig forud bleven betydet herom af hans fortrolige Skytsgud; Meton derimod, hvad enten nu hans sunde Fornuft har indgydet ham denne Frygt, eller han maaske har betjent sig af nogen Slags Spaadom, anstillede sig som gal og vilde med en brændende Fakkel stikke Ild i sit Hus. Men andre sige, at han, uden at lade som han var gal, havde virkelig om Natten stukket Ild i sit Hus, og var derpaa om Morgenen traadt frem for Folket med indstændig Begjæring til det, at hans Søn maatte i Betragtning af denne ham tilstødte Ulykke blive fritagen for at gjøre dette Tog med. Ved saaledes at føre sine Medborgere bag Lyset, naaede han rigtig sit Ønske.

Aldeles imod sin Vilje blev Nikias valgt til Feltherre, og allermest undslog han sig for Kommandoen i Betragtning af, at Alkibiades var hans medkommanderende. Athenienserne haabede nemlig, at Krigen vilde blive ført med større Held, naar de ikke lode Alkibiades uindskrænket Herredømme; de søgte derfor ligesom at forene Nikias's Forsigtighed med hans Forvovenhed, og det saa meget mer, som og den tredje Feltherre, Lamachos, syntes, uagtet han ikke var ung længere, at være lige saa fyrig og forvoven som Alkibiades. Da der nu skulde raadslaas om Troppernes Antal og overhovedet om Krigstilberedelserne til dette Tog, gjorde Nikias atter Forsøg paa at forhindre og afværge Krigen; men Alkibiades's Modgrunde fik Overhaand, og en af Talerne, Demostratos, gjorde det Forslag, at Feltherrerne burde have fuld Raadighed saa vel over Krigstilberedelserne, som overhovedet over den hele Krigs Førelse; og hertil gav ogsaa Folket sit Samtykke.

Da nu alt var færdigt til at sejle bort, indtraf foruden andre Ulykkestegn ogsaa dette, at Festen Adonia just faldt ind

i de Dage, en Fest, paa hvilken Kvinderne hensatte hist og her Billeder, der lignede døde, som skulde begraves, og under Sørgesang og Klager efterlignede alle Begravelses-Anstalter. Ogsaa bleve i én Nat de fleste af Hermes-Støtterne ødelagte og ilde tilredte i Ansigtet, en Omstændighed, der opvakte Bestyrtelse endog hos mange af dem, der ellers plejede at lade haant om sligt. Man udspredte vel nu, at Korintherne havde foranstaltet det, for at føje Syrakusanerne, der vare korinthiske Nybyggere, i det Haab, at disse indtrufne Tegn skulde enten i det mindste forhale Krigen eller maaske endog aldeles omstemme Atheniensernes krigerske Sind. Men hverken beroligedes Folket ved dette Sagn, heller ikke ved at forklare Tildragelsen saaledes, at det skulde ikke være noget betydende Tegn, men ikkun noget, der saa let kunde ske af beskjænkede overgivne unge Mennesker, der gjærne gaa over fra Spøg til grov Kaadhed. Denne Tildragelse opvakte baade Forbitrelse og Frygt hos Athenienserne, thi man ansaa den for en Virkning af en Sammenrottelse, der maaske havde noget vigtigere til Formaal, og derfor anstillede de nøjagtige Forhør over enhver mistænkelig, saa at baade Raadet og Folket i den Anledning i faa Dage ofte vare forsamlede.

Imidlertid kom Demagogen Androkles frem med nogle Slaver og optagne fremmede, der beskyldte Alkibiades og hans Venner for, at de havde sønderhugget nogle andre Billedstøtter og tillige i et Drikkelag efterabet Mysterierne. De foregave, at en vis Theodoros havde forestillet Herolden, Polytion havde forestillet Fakkelbæreren, Alkibiades Overpræsten, og de øvrige hans tilstedeværende Venner havde forestillet indviede, de saa kaldede Mystæ. Disse Punkter fandtes i Klagen, som Thessalos, Kimons Søn, indgav mod Alkibiades, og hvori han beskyldte ham for at have vanhelliget Gudinderne.

Da nu Folket blev opbragt og forbitret paa Alkibiades, og Androkles, en af hans værste Fjender, endnu mer søgte at ophidse det, saa bleve Alkibiades og hans Parti i Begyndelsen rigtig nok bestyrtede; men da de mærkede, at alle Søfolkene og Soldaterne, som skulde sejle med ham til Sicilien, vare dem hengivne, og da de hørte, at de tusende svært bevæbnede Argiver og Mantineer aabenbar havde erklæret, at de kun alene for Alkibiades's Skyld paatoge sig et saa langvarigt Tog til Søs, og at de ufortøvet vilde tage deres Afsked, hvis man tilføjede ham noget ondt, saa fattede de igjen Mod og indfandt sig til bestemte Tid for at forsvare sig. Herved tabte paa den anden Side hans Fjender Modet, thi de frygtede for, at Folket i hans Sags Undersøgelse skulde ville se igjennem Fingre med ham, fordi de trængte til ham; og derfor betjente de sig af følgende List imod ham.

De af Talerne, som ikke ansaas for at være hans Uvenner, men som dog hadede ham lige saa heftigt som hans erklærede Fjender, rejste sig for at tale og ytrede, »at det var urimeligt, nu at ville sætte en Ret over den Mand, der var udnævnt til øverste Feltherre over en saa anselig Magt, og nu, da Trop-

perne og Bundsforvandtene vare samlede, da at ville afmaale ham Timerne til hans Forsvar og spilde hans Tid; lad ham nu, sagde de, lykkelig og vel sejle af, men naar Krigen er endt, da indfinde sig her igjen for lovmæssig at forsvare sig.« Alkibiades mærkede meget vel den ondskabsfulde Plan, som laa i denne Opsættelse; han traadte derfor frem og erklærede, »at det var haardt at skulle sejle bort med en saadan Magt og forlade saa mange Klager og Beskyldninger mod sig uafgjort; man skulde fælde Dødsdom over ham, hvis han ikke var i Stand til at afbevise Beskyldningerne, da han, hvis han derimod retfærdiggjorde sig og blev erklæret uskyldig, vilde kunne drage mod Fjenden uden at behøve at frygte for hemmelige lumske Bagtalere hjemme.«

Imidlertid kunde han dog ikke sætte sin Plan igjennem, men fik Ordre til at sejle af, og han gik da og derpaa under Sejl tillige med sine medkommanderende. Han havde næsten hundrede og fyrretyve store Skibe, fem Tusende og et Hundrede sværtbevæbnede Fodfolk, omtrent et Tusende og tre Hundrede Bueskytter, Slyngekastere og andre let bevæbnede med sig og tillige et hertil passende Forraad af Krigsfornødenheder. Først landede han i Italien og indtog Rhegium, og derpaa fremstillede han sin Mening om Maaden, hvorpaa Krigen burde føres; Nikias gjorde Indvendinger imod ham, men Lamachos var enig med ham; han sejlede derfor lige til Sicilien og bemægtigede sig Katana, og flere Bedrifter udførte han ikke denne Gang, thi han blev strax kaldet tilbage til Athenen for at forsvare sig.

I Begyndelsen var det, som sagt, kun nogle lidet betydende Mistanker og Beskyldninger, der fremførtes mod Alkibiades af Slaver og optagne fremmede; men siden efter i hans Fraværelse angrebe hans Fjender ham heftigere, anførte baade Tildragelsen med Mysterierne og Hermes-Støtternes Forhaanelse som Virkninger af en Sammenrottelse, der gik ud paa Mytteri i Staten; under ringeste Paaskud lode de Folk gribe og uforhørte kaste i Fængsel, og ærgrede dem nu over, at de ikke første Gang havde stemt over Alkibiades og dømt ham for saa grove Forbrydelser. Enhver af hans bekjendte, Venner og beslægtede, som stødte paa den saa opbragte Pøbel, blev voldsomt behandlet. Angivernes Navne har Thukydides ikke nævnet os, men andre, for Exempel Komedieskriveren Frynikos kalder dem Dioklejdes og Tevkros i følgende Linjer: Kjære Hermes! tag dig i Agt, at du ikke falder og støder dig og derved giver en anden ondskabsfuld Dioklejdes Lejlighed til Bagtalelse. Herpaa svarer da Hermes: Jeg skal vel vogte mig, jeg vil ikke forunde en fremmed nedrig Tevkros Angivelses Belønning.

Imidlertid var der aldeles ingen Fasthed og Stadighed i Angivernes Udsigende; en af dem, som blev spurgt om, hvorledes han kunde kjende Støtteskjændernes Personer, forløb sig endog i den Grad, at han svarede: ved Maaneskinnet, uagtet det paa den Tid, da Gjerningen skete, var Nymaane. Dette opvakte rigtig nok Opmærksomhed hos de forstandige, men Pøbelen blev dog herved aldeles ikke mildere stemt mod de

anklagede; de vedblev, som fra Begyndelsen af, at slæbe og kaste i Fængsel alle og enhver, som bleve angivne.

Blandt de i den Anledning til videre Undersøgelse fængslede befandt sig da og Taleren Andokides, som Historieskriveren Hellanikos henregner til at nedstamme fra Odyssevs. Denne Andokides ansaa man for at være imod Folket og derimod en Ven af Oligarkiet; han blev mistænkt for at have deltaget i Støtternes Ødelæggelse, især af den Grund, at den store Hermes-Støtte, som stod i Nærheden af hans Hus, og som den Ægeiske Stamme havde ladet sætte og indvie, var blandt de meget faa udmærkede Støtter den eneste næsten ganske ubeskadigede; derfor kaldes den og af alle Andokides's Støtte, tvært imod den Paaskrift, som findes derpaa.

Med denne Andokides indgik en i samme Anledning fængslet Mand, ved Navn Timæos, Bekjendtskab og Venskab, en Mand, der vel ikke var saa ansét som han, men besad udmærket Forstand og Mod. Han raadede Andokides til at angive sig selv tillige med nogle faa andre som skyldige; thi Folket havde taget den offentlige Beslutning, at den, som tilstod sig selv skyldig, skulde vorde fri for Straf. »Sagens Udfald«, sagde han, »er mislig for os samtlige, men især frygtelig for de mægtige; det er dog bedre, at du redder dit Liv ved en Løgn, end at dø en vanæret Død og dog tage Beskyldningen imod dig med i din Grav; og hvad det offentlige bedste angaar, da er det og tjenligst at opofre nogle faa, der maaske desuden dog ere skyldige, for herved at kunne redde mange brave Mænd fra at blive et Offer for den almindelige Forbitrelse.« Disse Timæos's Forestillinger gjorde Indtryk paa Andokides, og ved at angive sig selv og nogle andre som skyldige, blev han, i Følge Folkebeslutningen, selv fritaget for Straf, men alle de, som han havde nævnet, bleve dræbte, dem undtagne, som reddede sig ved Flugten. For at skaffe sit Udsigende mer Troværdighed havde han endog nævnet nogle af sine egne Husfolk.

Imidlertid lod Folket ikke herved sin Vrede standse; efter at det nu ikke længere havde med Støtteskjænderne at gjøre, styrtede det ganske ligesom med fornyet Heftighed løs paa Alkibiades. Til sidst udskikkede de det salaminske Skib til ham, men havde dog tillige meget klogelig givet Befaling til ikke at bruge Vold eller Magt imod ham, men ved Sagtmodighed formaa ham til at følge med for at lade sin Sag undersøge og retfærdiggjøre sig for Folket; thi de frygtede for Urolighed og Oprør blandt Armeen i et fjendtligt Land, hvilket og Alkibiades meget let kunde have bevirket, hvis han havde villet. Thi dels tabte Folkene Modet ved hans Bortgang, og dels frygtede de for, at Nikias vilde nøle i al Uvirksomhed og drage Krigen i Længden, saa snart Alkibiades, der var Drivefjederen i det hele, var borte; thi Lamachos var vel en krigersk og tapper Mand, men han var fattig og havde derfor ikke Vægt eller Indflydelse nok.

Allerede strax ved sin Afrejse spillede Alkibiades Athenienserne Messina af Hænderne. Han kjendte nemlig meget nøje

dem, der havde lovet at overlevere Athenienserne Byen; dem angav han nu for Syrakusanernes Tilhængere og fordærvede saaledes den hele Plan. Ved Thurioj gik han i Land og skjulte sig saa, at man ikke kunde finde ham. Da en kjendte ham og sagde til ham: »Alkibiades! tror du ikke dit Fædreneland?« svarede han: »Ja vel i alt andet, men naar det gjælder mit Liv, tror jeg ikke engang min egen Moder, thi hun kunde jo let tage fejl og lægge en sort Bønne i Stedet for en hvid.« Da han siden fik den Efterretning, at Athenienserne havde dømt ham til Døde, sagde han: »Jeg skal vise dem, at jeg endnu lever.« Klagen, som opsattes imod ham, skal have lydet saaledes: »Thessalos, Kimons Søn fra Lakia, anklager Alkibiades, Klejnias's Søn fra Skambonidæ, for at have vanhelliget Gudinderne Ceres og Proserpina, ved at efterabe Mysterierne og vise sig i sit Hus for sine Venner i en saadan lang Kjortel, som Offerpræsten bærer, naar han fremviser Helligdommene, ved at kalde sig selv Offerpræsten, Polytion Fakkelbæreren og Theodoros fra Fegos Herold, og hans øvrige Selskabsbrødre Mystæ og Epoptæ, og derved vanæret Evmolpiderne, Heroldernes og de elevsinske Præsters hellige Skikke og Ceremonier.« Herpaa fordømte Athenienserne ham nu, da han ikke indfandt sig for Retten, inddroge hans Midler under det offentlige og forordnede tillige, at alle Præsterne og Præstinderne skulde udsige deres Forbandelser over ham. Men Theano, Menons Datter fra Agravle, var den eneste, der skal have sat sig herimod med den Erklæring: at hun var Præstinde til at velsigne og ikke til at forbande.

Medens man i Athenen fældede denne Dom over Alkibiades, opholdt han sig i Argos; thi han havde, saa snart han hemmelig forlod Thurioj, taget sin Tilflugt til Peloponnes. Saa vel af Frygt for sine Fjender, som og fordi han aldeles havde opgivet Tanken om at blive i sit Fædreneland, vendte han sig til Sparta med Begjæring om, at man der vilde tilstaa ham Sikkerhed, da han til Gjengjæld lovede at ville bevise dem endnu større Tjeneste og Nytte, end han tilforn havde tilføjet dem Skade. Spartanerne tilstode ham Sikkerhed, modtoge med Glæde hans Tilbud, og han begav sig derpaa strax derhen.

Det første, som han udrettede, var, at han ligesom vækkede Spartanerne, der stedse tøvede og nølede med at hjælpe Syrakusanerne, og opmuntrede dem til at skikke Gylippos som kommanderende derhen, for der at ødelægge Atheniensernes Magt. Det andet, han satte igjennem, var, at der fra Peloponnes af blev paaført Athenienserne Krig; men det tredje og vigtigste var, at han fik Dekeleja befæstet, hvorved han mer end ved noget andet skadede og svækkede Athenen. Ved sin Deltagelse i det offentliges Bestyrelse erhvervede han sig almindelig Agtelse, men tillige ikke mindre Beundring for hans private Liv. Han vandt fuldkommen Mængdens Yndest og ligesom fortryllede dem ved saa ganske at vænne sig til den lakedæmoniske Levemaade, at de, som nu saa' ham rage sit Hoved, bade sig i kolde Bad, finde sig i Lakedæmonernes grove Klumper og sorte Suppe,

næsten ikke kunde tro, at denne Mand nogen Sinde havde haft en Kok i sit Hus, eller set en Salvekræmmer eller turdet røre ved en milesisk Kappe. Blandt mange andre Egenskaber skal han især have besiddet den Kunst at kunne indtage andre, lempe og danne sig aldeles efter deres Tænke- og Levemaade og vidst at forandre sig hurtigere end nogen Kamæleon, endog med den Forskjel, at der er én Farve, som dette Dyr ikke formaar at give sig, nemlig den hvide, men Alkibiades derimod kunde vise sig baade ond og god og forstod at efterligne og skikke sig i alt. I Sparta deltog han i Legemsøvelser, var tarvelig og alvorlig; i Ionien var han vellystig, munter, magelig; i Thrakien drak han og red han; hos Statholderen Tissafernes overgik han i Ødselhed og Pragt selv de prægtigste Perser.

Dog tror man ikke, at han uden Møje gik over fra den ene Levemaade til den anden, eller at der hver Gang foregik en virkelig Forandring i hans Karakter, men for ikke, ved at følge sin naturlige Tilbøjelighed, at støde dem, som han skulde omgaas med, iførte og paatog han sig altid den Skikkelse og Dragt, som han vidste kunde passe hos dem. Saaledes kunde man, da han var i Lakedæmon, hvad hans Udvortes angik, anvende Ordsproget paa ham: Det er ikke Achilles's Søn, det er Achilles selv; man kunde sige: han er ikke fremmed, men opdraget i Lykurgos's egen Skole; men i Henseende til hans sande egentlige Tænke- og Handlemaade kunde man sige: Det er dog endnu den samme Kjærling. Thi Timæa, som var formælet med Kong Agis, der var borte paa et Krigstog, vidste han i den Grad at indtage og forføre, at hun blev frugtsommelig ved ham og end ikke skammede sig ved at tilstaa det; ja, da hun var nedkommen med en Søn, lod hun denne vel ude kalde Leotychides, men hjemme tilhviskede hun hemmelig sine Veninder og Selskabsdamer, at han hed Alkibiades; saa heftig var hun forelsket i ham. Alkibiades erklærede selv meget stolt, at han ikke havde gjort det for at ville fornærme Agis, heller ikke dreven dertil af Vellyst, men blot for at hans Afkom skulde herske i Lakedæmon. Der var mange saa tjenstagtige at underrette Agis herom, og Omstændighederne med Tiden bestyrkede især hans Mistanke; thi der havde en Gang ytret sig et Jordskjælv og da var han bleven bange og løben bort fra sin Kones Sovekammer, og siden den Tid havde han i ti Maaneder ingen legemlig Omgang haft med hende. Da nu Leotychides efter den Tid blev født til Verden, vilde han ikke erkjende ham for sit Barn, og derfor gik den unge Leotychides og siden efter glip af Riget.

Efter Atheniensernes lidte Nederlag i Sicilien skikkede paa én Tid Chierne og Lesbierne og Kyzikenerne Gesandter til Sparta for at melde, at de nu traadte ud af Forbundet med Athenienserne. Boeotierne søgte at udvirke Understøttelse for Lesbierne, Farnabazos for Kyzikenerne, men Alkibiades gjorde sig Umage for Chierne, og paa hans Forbøn tilstode og Lakedæmonerne disse Hjælp fremfor alle de andre. Han gik da og selv ud med en Flaade og fik næsten hele Ionien til at falde

fra Athenen, ligesom han og ved bestandig at være omkring de lakedæmoniske Feltherrer skadede Athenienserne meget.

Men Agis var ham fjendsk for den Fornærmelse, han havde lidt af ham i Henseende til hans Kone, og var tillige misundelig paa ham over den Anseelse, hvori han stod; thi det hed, at det var Alkibiades, som næsten gjorde alt og udførte det saa lykkeligt. De mægtigste og ærgjerrigste blandt de øvrige Spartaner vare nu og af Misundelse opbragte imod ham, og udvirkede derfor ved deres Magt hos Øvrigheden i Sparta, at der bleve afskikkede nogle til Ionien for at dræbe ham. Alkibiades, som imidlertid havde faaet Nys herom i Forvejen, blev forsigtig, deltog vel i alle de spartanske Sagers Bestyrelse, men vogtede sig tillige omhyggelig for ej at falde de udskikkede i Hænderne.

Før sin Sikkerheds Skyld overgav han sig da ganske til Tissafernes, den persiske Konges Satrap, og blev inden kort Tid den første og mest gjældende Mand hos ham. Thi denne Barbar, der selv var en falsk, listig og nedrig Mand, maatte i høj Grad beundre den smidige og snilde Alkibiades, der ved sin Behagelighed i Omgang og Selskab maatte vinde og indtage alle og enhver. Endog de, der vare bange for ham og misundelige paa ham, fandt dog megen Glæde og Morskab i hans Nærværelse og Selskab. Tissafernes, der i øvrigt var en meget grusom Mand og fremfor alle andre Perser en Hader af Grækerne, blev dog ved Alkibiades's Smiger ham i den Grad hengiven, at han endog i gjensidig Smiger virkelig overgik ham. Saaledes, for Exempel, anordnede han, at den smukkeste af hans Lysthaver, hvori der var forfriskende Vandspring og Enge, prægtige og kongelig udsmykkede Lysthuse, skulde kaldes Alkibiades, hvilket Navn den og siden efter almindelig har beholdt.

Alkibiades, som nu ikke satte mer Lid til de troløse Spartaner, og som stedse frygtede for Agis, søgte, for at skade dem, at gjøre dem mistænkte af Tissafernes. Han opmuntrede ham til ikke saa ivrig at hjælpe Spartanerne og ikke saa aldeles ødelægge Athenienserne, men kun sparsomt tildele hine Hjælp, for saaledes lidt efter lidt at svække og oprive dem og ved at lade begge Parterne udmatte hinanden da desto lettere at kunne gjøre dem den persiske Konge underdanige. Tissafernes bifaldt strax hans Plan og tilkjendegav ham tydelig baade sin Hengivenhed og Højagtelse. Begge Parterne i Grækenland vendte nu deres Øjne paa Alkibiades, og Athenienserne fortrøde nu i deres Nød den Dom, de havde fældet over ham; ogsaa ham selv smertede Atheniensernes Skæbne, og tillige begyndte han at blive bange for det mulige Tilfælde, at han, hvis den atheniensiske Stat aldeles blev ødelagt, da skulde falde som et Offer for Lakedæmonerne, hans bitre Fjender.

Athenienserne havde den Gang næsten deres hele Magt samlet ved Samos, hvorfra de fore ud med deres Skibe dels for at undertvinge de frafaldne Stæder, og dels for at holde de øvrige i Lydighed. De vare endnu til den Tid deres Fjender nogenlunde voxne til Søs, men for Tissafernes vare de bange

og for de hundrede og tredive fønikiske Skibe, som man sagde snart skulde støde til ham; thi hvis disse først kom, saa øjnede de ingen Redning mer for Staten. Dette bemærkede Alkibiades vel, han skikkede derfor hemmelig Bud til de fornemme Athenienser paa Samos og gav dem det Haab, at han vilde skaffe dem Tissafernes til Ven, ikke for herved at vise nogen Tjeneste mod Folket, som han ingen Lid satte til, men for at tjene de fornemme, saafremt disse kun vilde have Mod til at vise sig som tapre Mænd, tæmme den overmodige Pøbel og selv ved egen Kraft søge at redde Staten fra Undergang.

Alle Feltherrerne vare meget tilfredse med dette Alkibiades's Forslag, ikkun én undtagen, som satte sig herimod, nemlig Frynichos fra Dejrades, der ganske rigtig gættede Alkibiades's sande Hensigt og indsaa, at det var ham lige meget om at gjøre, enten de fornemme eller Folket havde Herredømmet, men at han kun tragtede efter at komme tilbage, og at han kun derfor søgte at smigre og vinde de mægtige ved at ytre Foragt mod Folket. Frynichos, der var bleven overstemt og altsaa nu en erklæret Alkibiades's Fjende, skikkede hemmelig Bud til den fjendtlige Admiral, Astyochos, at han skulde tage sig i Agt for Alkibiades, og raadede ham til at lade ham gribe som en troløs, der holdt med begge Partierne. Men den ene Forræder vidste ikke, at han her havde at gjøre med en anden, thi Astychos, der havde megen Ærefrygt for Tissafernes og saa', at Alkibiades gjaldt meget hos ham, aabenbarede ham derfor selv Frynichos's Anslag. Alkibiades afskikkede strax nogle til Samos, for formelig at anklage Frynichos; og da denne nu, fordi alle vare forbitrede og opbragte imod ham, under nuværende Omstændigheder ingen anden Udvej saa', søgte han at afhjælpe den ene Forbrydelse med en anden endnu større. Han skikkede da atter Bud til Astyochos, bebrejdede ham først, at han havde angivet ham, men lovede ham derpaa tillige, at han vilde spille ham baade Atheniensernes Flaade og Lejr i Hænde. Dette Frynichos's Forræderi gjorde Athenienserne dog ingen Skade, thi Astyochos forraadede igjen Forræderens Plan for Alkibiades. Dette mærkede Frynichos forud og ventede rigtig nok, at Alkibiades atter vilde anklage ham; for at forekomme ham, forudsagde han derfor Athenienserne, at Fjenden vilde angribe deres Flaade, og han vilde desaarsag tilraade dem at være til Stede paa Skibene og holde Lejren befæstet. Medens Athenienserne nu vare i Færd hermed, indløb der rigtig nok atter Brev fra Alkibiades, hvori han advarede dem om at tage sig i Agt for Frynichos, der havde i Sinde at forraade Fjenderne Flaaden; men Athenienserne troede ikke Brevet, thi de mente, at Alkibiades rigtig nok vidste Fjendernes Tilberedelser og Plan, og at han nu kun vilde benytte sig deraf for at kunne sværte Frynichos hos dem; men de toge fejl. Siden efter blev Frynichos ihjelstukken paa Torvet med en Dolk af en af de vagthavende, ved Navn Hermon, og Athenienserne dømte da, efter anstillet Undersøgelse, den nu døde Frynichos skyldig i

Forræderi, og Hermon med hans hele Parti belønnede de med Æreskranse.

Alkibiades's Venner, som nu havde faaet Overmagten i Samos, afskikkede Pejsandros til Athenen for at fremskynde Forandring i Regeringsformen, opmuntre de mægtige til at antage sig Statens Bestyrelse og ophæve Demokratiet, da Alkibiades ikkun under den Betingelse havde lovet at skaffe dem Tissafernes til Bundsforvandt og Ven; thi dette var Skingrunden og Paaskudet, som de, der oprettede Oligarkiet, anførte for sig. Men saa snart de saa kaldede fem Tusende, som dog kun i Grunden vare fire Hundrede, havde tiltaget sig Regeringen, brøde de dem ikke i mindste Maade mer om Alkibiades, og fortsatte Krigen med mer Lunkenhed, dels fordi de ikke troede Borgerne, der endnu var bestyrtede over denne nye Statsforfatning, dels fordi de mente, at Lakedæmonerne, der stedse havde vist sig som Venner af Oligarkiet, nu vilde være tilbøjelige til at gjøre billigere Forslag. Folket i Byen holdt sig rolig ene og alene af Frygt; thi ikke faa af dem, som havde modsat sig de fire Hundredes Foretagender, vare faldne som Ofre.

Saa snart Indvaanerne paa Samos fik Underretning herom, besluttede de strax i deres Forbitrelse at sejle mod Pejræevs; de lode Alkibiades kalde, udnævnte ham til Feltherre og forlangte af ham, at han skulde føre dem til Athenen for at udrydde Tyrannerne. Men Alkibiades teede sig ikke ved denne Lejlighed som en anden, der pludselig ved Folkets Gunst saa' sig ophøjet til en stor Mand, maaske vilde have gjort; en anden end han havde vel troet, at han burde give efter og ikke sætte sig i mindste Maade imod dem, der havde udnævnt ham fra en landflygtig og omstrejfende Mand til at være Anfører over en saa talrig Flaade, Feltherre over saa stor en Lejr, Herre over saa udstrakt en Magt. Men Alkibiades handlede heri, som det sømmede en stor Feltherre; ved at modsætte sig deres rasende Heftighed hindrede han dem fra at forløbe sig og reddede, i det mindste for denne Gang, Staten aabenbar fra Undergang. Thi havde de lettet Anker, og vare de sejlede over til Grækenland, saa kunde Fjenderne ufortøvet uden Modstand have bemægtiget sig hele Ionien, Hellesponten og Øerne, Athenienser vare komne til at stride med Athenienser, og Krigen var bleven spillet over i deres eget Fædreneland. Dette afværgede Alkibiades for det meste alene, dels ved at gjøre Folket i det hele Forestillinger herimod, dels ved at anbringe Bønner hos nogle og Trusler hos andre. Heri var Thrasybulos fra Stejria ham og behjælpelig, som nemlig ledsagede ham overalt og raabte til Folket, thi denne Mand skal have haft den stærkeste Stemme blandt alle Athenienserne.

En af de allervigtigste Tjenester, som Alkibiades viste Staten, var, at han ufortøvet gik under Sejl for at opfylde sit Løfte, som han havde givet, at de fønikiske Skibe, som Lakedæmonerne ventede fra den persiske Konge, enten skulde gaa over til Athenienserne eller dog i det mindste ikke støde til Lakedæmonerne. Han udvirkede da og, at Tissafernes gav

Ordre til, at Skibene, som allerede kunde ses liggende ved Aspendos, ikke skulde komme nærmere, hvorved Lakedæmonerne meget bleve skuffede i deres Forventning. Saa vel Athenienserne som Lakedæmonerne ansaa Alkibiades for Aarsagen til, at Flaaden ikke havde forenet sig med nogen af dem, men især beskyldte de sidste ham for, at han havde givet Tissafernes det Raad, at lade Grækerne ødelægge sig selv indbyrdes; thi det var øjensynligt, at den af Parterne, som havde faaet Forstærkning af en saa anselig Magt, vilde aldeles have berøvet den anden Herredømmet paa Søen.

Herpaa afsattes da de fire Hundrede i Athenen, hvortil Alkibiades's Venner vare Folkepartiet saa særdeles behjælpelige. Da nu Borgerne forlangte, at Alkibiades skulde komme tilbage, troede han selv, at han ikke burde drage ind i Athenen med ganske tomme Hænder uden først at have udrettet noget; han vilde ikke komme tilbage ligesom af Medlidenhed og af Borgernes Naade, men med Anseelse og Ære. Han sejlede derfor først ud med faa Skibe fra Samos og krydsede omkring Knidos og Kos; da han nu der fik at høre, at den spartanske Admiral Mindaros sejlede med hele Flaaden til Hellesponten, og at Athenienserne satte efter ham, ilede han for at komme disse sidste til Hjælp; og til al Lykke kom han just med sine atten Skibe, da begge Magterne med deres hele Styrke havde angrebet og nu leverede hinanden et Søslag ved Abydos, hvori de begge, sejrende paa den ene og slagne paa den anden Fløj, fortsatte denne heftige Kamp lige indtil Tusmørket.

Alkibiades's Ankomst foraarsagede en modsat Virkning paa begge de stridende Parter; Athenienserne bleve bestyrtede, og Lakedæmonerne fattede Mod. Men pludselig hejsede Alkibiades paa Admiralskibet et Athenienserne gunstigt Flag og satte ufortøvet ind paa de sejrende og forfølgende Lakedæmonier, drev dem paa Flugten, jagede dem paa Land og var endog i Stand til, medens han forfulgte dem, baade at ødelægge en Mængde af deres Skibe og saare dem af Mandskabet, som ved at svømme vilde redde sig i Land, og det uagtet Farnabazos understøttede dem med sin Landarmé og langs ved Kysten søgte at forsvare Skibene. Til sidst beholdt endog Athenienserne tredive fjendtlige Skibe, fik deres egne igjen erobrede og oprettede til Minde herom et Sejerstegn.

Efter denne saa glimrende Sejr havde Alkibiades Lyst til at vise sig i sin Pragt for Tissafernes; han tog derfor saa vel i Statens som i sit eget Navn en Mængde Gaver med sig og begav sig, ledsaget af et prægtigt Følge, til ham. Men han blev langt fra ikke modtaget, som han havde ventet, thi Tissafernes, som allerede længe var mistænkt af Lakedæmonerne for Forræderi, frygtede for, at han muligt i denne Anledning skulde blive krævet til Regnskab af sin Konge, og fandt da, at Alkibiades just kom i en meget belejlig Tid; han lod ham derfor gribe og fængsle i Sardes, for at dette hans uretfærdige Skridt kunde tjene til at tilintetgjøre den mod ham gjorte Beskyldning.

Efter tredive Dages Forløb fik Alkibiades sig, paa hvad ude det end saa gik til, en Hest, paa hvilken han undveg , flygtede til Klazomene, og for at gjøre Tissafernes end yderere mistænkt udspredte han, at han selv havde ladet ham gaa. erfra gik han til Søs over til Athenienserness Lejr, og da han k at høre, at baade Mindaros og Farnabazos vare samlede i yzikos, forestillede han Soldaterne og opmuntrede dem til, m en nødvendig Sag, at de maatte stride med Fjenden baade l Lands og Vands, ja endog angribe dem i Byen selv, thi is de ikke sejrede overalt, vilde de komme til at fattes Penge.

Herpaa bemandede han Skibene og sejlede af til Prokones; han gav Ordre til, at de smaa Skibe skulde lægges i idten, og man skulde passe paa, at Fjenden ikke paa nogen aade fik Nys om hans Ankomst. Lykkeligvis faldt der og ıdselig en stærk Regn, og der indtraf Torden og et Mørke, m bidrog til at holde alle hans Tilberedelser skjulte, thi ikke ene Fjenden mærkede dem ej, men endog Athenienserne selv, m havde opgivet Tanken om at binde an med Fjenden, fik, len at de tænkte paa det, pludselig Ordre til at sejle af.

Lidt efter lidt forsvandt Taagen, og de fik da Øje paa Pelonnesiernes Skibe, som laa for Anker uden for Havnen ved yzikos. Alkibiades var bange, at Fjenderne, hvis de fik hans ibes hele Mængde at se, da vilde flygte i Land; han befalede rfor Cheferne, i al Stilhed at holde sig noget tilbage, og lod imidlertid kun se med fyrretyve Skibe, med hvilke han tild Fjenden et Slag. Spartanerne lode sig bedrage, foragtede faa Skibe og droge ud imod dem, i den Tanke, at der ikke r flere, og begyndte Angrebet; men da de øvrige midt under aget nærmede sig, bleve de bestyrtede og toge Flugten. Albiades gjennembrød med tyve af sine bedste Skibe deres nje og gik i Land, hvor han forfulgte og nedsablede mange Fjenderne, som kom flygtende fra Skibene. Mindaros og ırnabazos, der ilede disse til Hjælp, overvandt han; den første æbte han efter tapper Modværge og den sidste reddede sig d Flugten.

Athenienserne bemægtigede sig mange af de døde tillige ed deres Vaaben og alle Skibene, og undertvang Kyzikos, m Farnabazos havde forladt, saa at Følgen af, at Peloponneserne re slagne, var, at Athenienserne ikke alene befæstede deres agt over Hellesponten, men endog fordreve Lakedæmonerne ı det hele øvrige Hav. Man opfangede og et Brev, som eget lakonisk berettede Eforerne i Sparta det lidte Uheld: et er ude med os; Mindaros er falden, Folkene lide Hunger, vide ikke, hvad vi skulle gjøre.

Alkibiades's Soldater bleve saa ophøjede og stolte, at de, m uovervundne, agtede det under deres Værdighed at være mmen med deres øvrige Kammerater, der ofte vare overndne; thi kort tilforn havde Thrasyllos lidt et Nederlag ved esos, og Efeserne havde da til Haan for Athenienserne opttet en Kobber-Trofæ. Dette bebrejdede Alkibiades's Soldater m, som havde tjent under Thrasyllos, ophøjede derimod dem

selv og deres Feltherre og undsloge sig for at deltage med hine saa vel i de forskjellige Krigsøvelser, som i Vagterne i Lejren. Men da Farnabazos en Gang siden med en Mængde baade Rytteri og Fodfolk havde angrebet nogle Athenienser, der vare faldne ind i Egnen ved Abydos, og Alkibiades da i Forening med Thrasyllos's Soldater var ilet disse til Hjælp og havde forjaget og forfulgt Fjenden indtil den mørke Nat, saa forenede begge Generalernes Soldater sig og ilede venskabelige og glade med hinanden tilbage til Lejren.

Dagen efter lod Alkibiades oprette en Trofæ og Farnabazos's Land udplyndre, uden at nogen vovede at gjøre Modstand; men Præsterne og Præstinderne, som ved denne Lejlighed faldt i hans Hænder, løsgav han dog uden Løsepenge. Herpaa ilede han mod Chalkedon for at belejre den, fordi den var falden fra Athenen og havde modtaget makedonisk Besætning og Kommandant; men da han fik at høre, at Indbyggerne havde samlet alt deres Kvæg og ladet det bringe til Bithynierne, deres Venner, drog han strax frem med sin Armé mod Bithyniens Grænser og skikkede en Herold til dem med Klage herover. Af Frygt udleverede Bithynierne ham derpaa alt Kvæget og sluttede Venskabsforbund med ham.

Chalkedon blev nu stærkt belejret og indesluttet fra det ene Hav til det andet; imidlertid kom Farnabazos marscherende til for at undsætte Byen og hæve Belejringen; Hippokrates, den spartanske Kommandant i Byen, samlede og sin hele Magt og gjorde Udfald paa Athenienserne; men Alkibiades opstillede sin Hær mod begge disse fjendtlige Generaler, nødte Farnabazos til at tage en vanærende Flugt, og overvandt og nedsablede Hippokrates tillige med mange af hans Soldater.

Efter denne vundne Sejr sejlede han selv over til Hellesponten, for der at inddrive Penge. Paa dette Tog indtog han Selybria, hvor han aldeles i Utide udsatte sit Liv for Fare; thi de, som havde forraadet ham Byen, havde aftalt med ham, at de ved Midnat vilde give ham Signal med en Fakkel; men de bleve imidlertid nødte til at give Signalet før den bestemte Tid, thi de vare bange for, at en af de medsvorne, som pludselig havde faaet andre Tanker, skulde forraade dem. Da nu Faklen blev hævet i Vejret som Signal, og den hele Armé endnu ikke var færdig, saa tog Alkibiades omtrent tredive Mand med sig og ilede til Byens Mure med Ordre til de øvrige, at de skulde følge efter saa hastig som muligt. Porten blev aabnet for ham, og tyve Bueskytter forenede sig med hans øvrige tredive Mand; med disse Folk trængte han strax ind i Byen, men mærkede tillige, at Selybrianerne grebe til Vaaben og gjorde Modværge. Hvis han nu paa den ene Side blev, da øjnede han ingen Redning, og paa den anden Side følte han sig og selv alt for meget til, at han, der hidtil i saa mange Felttog havde været uovervunden, nu skulde tage Flugten. Ved en Trompeter lod han derfor paabyde Tavshed og befalede en af sine Folk at udraabe: Athenienserne føre ikke Vaaben mod Selybrianerne. Denne hans Forsikring betog Indbyggerne Lysten til Strid,

thi nogle af dem troede, at Fjenden med sin hele Magt stod for Byen, og andre fattede endog det glade Haab, at man vilde slutte Fred. Medens de nu fra begge Sider gjorde Forslag, kom Alkibiades's Armé marscherende; men da han nu meget rigtig sluttede, at Selybrianerne vare fredelig sindede, og han tillige frygtede for, at Thrakerne skulde ville plyndre Byen — thi af dette Folkeslag var der mange, som af Hengivenhed for Alkibiades villig havde taget Tjeneste under ham paa dette Tog —, saa lod han samtlige disse Tropper marschere bort igjen uden at tilføje Selybrianerne, som bade om Naade, mindste Skade. Efter at have modtaget en Pengesum og lagt Besætning i Byen, drog han bort igjen.

De øvrige Feltherrer, som belejrede Chalkedon, havde imidlertid sluttet Forbund med Farnabazos paa de Vilkaar, at Byen skulde betale en Sum Penge og igjen underkaste sig Athenens Herredømme, Farnabazos's Land skulde aldeles blive skaanet, og han skulde derimod give de atheniensiske Gesandter sikkert Lejde til Kongen. Alkibiades kom imidlertid tilbage, og Farnabazos fordrede nu, at ogsaa han skulde ved sin Ed bekræfte det sluttede Forbund; men Alkibiades erklærede, at han ikke vilde gjøre det, før end og Farnabazos havde gjort det, og herpaa besvore de det begge.

Strax herpaa drog Alkibiades ud imod den frafaldne By Byzantion og indesluttede den. Anaxilaos, Lykurgos og nogle andre havde hemmelig lovet ham at ville overlevere Byen i hans Hænder under den Betingelse, at han da skulde behandle den med største Skaansomhed. Han lod derfor udsprede det Rygte, at opkomne Uroligheder i Ionien krævede hans Nærværelse der; ved den lyse Dag sejlede han af med sin hele Flaade, men vendte om igjen om Natten og begav sig i egen Person med nogle sværtbevæbnede Soldater i Land og nærmede sig i al Stilhed Byens Mure. Folkene paa Skibene, som vare sejlede lige ind mod Havnen, trængte frem under Raaben og Støjen og satte baade ved deres uventede Komme Byzantinerne i Skræk, og gave tillige de atheniensisksindede Borgere Lejlighed til i al Sikkerhed at lade Alkibiades komme ind, thi alle de øvrige i Byen ilede ned til Havnen imod den ankomne Flaade.

Dog bleve Athenienserne ikke Herrer af Byen uden Sværdslag, thi de Peloponneser og Boeotier og Megarer, som vare i Byen, forjagede de i Land komne Athenienser og nødte dem til at indskibe sig igjen, og da de nu mærkede, at der og vare Athenienser inde i selve Byen, stillede de sig i Slagorden og angrebe tillige dem. Der blev leveret et heftigt Slag, hvori Alkibiades, som kommanderede den højre, og Theramenes, som kommanderede den venstre Fløj, vandt Sejr og toge de tilbageblevne Fjender, omtrent tre Hundrede i Tallet, til Fanger. Men efter Slaget blev ikke en eneste Byzantier dræbt eller forvist, thi under det Vilkaar havde de omtalte overgivet ham Byen, uden at forbeholde dem selv det allermindste.

Anaxilaos, som i den Anledning blev anklaget i Lakedæmon for begaaet Forræderi, forsvarede sig derfor og med Grunde, der retfærdiggjorde hans Handling: »Jeg er,« sagde han, »ingen Lakedæmonier, men en Byzantier; jeg saa' ikke Sparta, men Byzantion i Fare; Byen var saaledes indesluttet, at ingen kunde komme ind i den; Peloponneserne og Boeotierne fortærede det Forraad af Korn, som fandtes i Byen, og Byzantierne med deres Koner og Børn hungrede; jeg forraadede ikke Byen til Fjender, men jeg reddede den fra Ulykker og Blodsudgydelse, og efterlignede heri selv de redeligste Lakedæmonier, som ikkun holde det for retfærdigt og godt, der er til Fædrenelandets bedste.« Lakedæmonerne billigede hans Forsvarsgrunde og frikjendte de anklagede.

Alkibiades ønskede, saa meget mer, som han havde vundet saa mangen hæderlig Kamp, nu at se sit Hjem og lade sig se af sine Landsmænd. Han sejlede derfor tilbage med de attiske Skibe, alle rundt omkring sirede med Spyd og Bytte; ogsaa mange erobrede Skibe bragte han med sig og Sirater af endnu flere fjendtlige ødelagte og fangne, som i alt beløbe sig til ikke mindre end to Hundrede. Men hvad Duris fra Samos, som udgiver sig for at nedstamme fra Alkibiades, føjer til, at Krysogonos nemlig, der havde vundet Sejr i de pythiske Lege, spillede paa Fløjten for Rorknægtene for at angive Aareslag, og at Kallipides, en tragisk Skuespiller havde, iført sin lange nedhængende Talar og øvrige pragtfulde Theaterdragt, været Kvartermester, og at Admiralskibet var under Purpursejl løbet ind i Havnen, derom har hverken Theopompos eller Eforos eller Xenofon talt. Heller ikke er det rimeligt, at han har villet vise en saadan Pragt for Athenienserne, eller vende tilbage i et Optog, som om han kom fra et Drikkegilde, da det jo var fra Landflygtighed af, efter mange ustandne Gjenvordigheder, at han kom tilbage. Tvært imod, han nærmede sig i Havnen meget frygtsom Byen, og steg ikke i Land, før end han paa Dækket saa' sin Fætter Evryptolemos og en Del andre Venner og Bekjendte, der stode for at tage imod ham og bade ham om at komme.

Saa snart han var stegen i Land, syntes ingen af dem, som gik ham i Møde, at have Øjne for de andre Feltherrer; ikkun til ham stimlede de hen, lykønskede under Frydeskrig hans Ankomst og ledsagede ham. De, som vare nærmest omkring ham, behængte ham med Kranse, og de andre, som ikke kunde komme til, saa' ham i nogen Afstand; og de ældste viste ham for de yngre. Ogsaa mange Taarer bleve der fældede i Staden midt under Glæden, da de nu i deres nærværende Lykke erindrede sig deres foregaaende Uheld og gjorde den Slutning: »Vi vare ikke gangne glip af Sicilien, heller ikke vare vi blevne skuffede i vore øvrige Forhaabninger, hvis vi havde ladet Alkibiades den Gang styre Staten og beholde sin Magt; se! nu antog han sig Staten, da vi næsten vare ganske forjagede fra Havet, da vi næppe en Gang til Lands vare Herrer over Athenens Forstæder, da der var indbyrdes Oprør og

Krig, og nu har han hævet den igjen fra dens Ruiner og Usselhed, ikke alene skaffet os igjen Herredømmet paa Søen, men og gjort, at vi overalt til Lands have sejret over vore Fjender.«

Folkebeslutningen angaaende hans Tilbagekomst havde allerede erholdet sin Gyldighed, efter Forslag af Kritias, Kallæskros's Søn, der og selv i sine Elegier taler herom og erindrer Alkibiades om denne ham beviste Tjeneste i følgende Linjer: Den Beslutning, i Følge hvilken du kom tilbage, var jeg den første, der gjorde Folket Forslag til og fik udvirket; min Tunges Segl er sat herpaa. Folket forsamlede sig nu, og Alkibiades traadte frem, erindrede under Taarer og Klager sine udstandne Ulykker, men ikkun for en liden Del skød han Skylden herfor paa Folket, og tilskrev derimod en vis uheldig Skæbne og misundelig Dæmon alt. Han talte derpaa vidtløftig om Fjendens Planer, og opmuntrede Athenienserne til at fatte Mod. Med Guldkroner bekransede Borgerne ham nu og udvalgte ham til uindskrænket kommanderende baade til Lands og Vands; fremdeles vedtoge de, at hans Midler skulde skjænkes ham igjen, og at Evmolpiderne og Herolderne skulde ophæve de Forbandelser, som de en Gang efter Folkets Befaling havde maattet udsige mod ham. Alle kaldede de da deres Forbandelser tilbage, men Ypperstepræsten Theodoros erklærede: Jeg har ikke ønsket ondt over ham, hvis han ikke har fornærmet Staten.

Midt under denne hans glimrende Lykke satte dog Tiden, paa hvilken han var kommen tilbage, mange i Uro; thi just den Dag, da han kom sejlende til Athen, højtideligholdtes Festen Plynteria, Gudinden Hera til Ære. Praxiergiderne, Gudindens Præster, højtideligholde de hemmelige Ceremonier ved denne Fest paa den fem og tyvende Dag i Maaneden Thargelion; de afklæde da Gudinden al hendes Prydelse og tildække hendes Billede; derfor holde og Athenienserne denne Dag for en af de ulykkeligste Dage, paa hvilken de intet vigtigt foretage dem. Det syntes da, som at Gudinden ikke gunstig eller huld modtog Alkibiades, men at hun skjulte sig for ham og bortfjærnede ham fra sig.

Imidlertid gik alt Alkibiades efter Ønske. Allerede vare et Hundrede Skibe bemandede, som atter skulde sejle ud, men af en ædel Ærgjerrighed standsede han dette Tog indtil den Tid, da Mysterierne skulde helligholdes. Thi fra den Tid af, at Lakedæmonerne havde befæstet Dekeleja, og Athenens Fjender havde spærret alle Vejene til Eleusis, saa var dette festlige Tog gaaet uden al Pragt til Søs, og alle Ofringerne og Dansene og de mangehellige Ceremonier, som ellers fandt Sted paa Vejen, naar de førte Iacchos ud, vare af Nødvendighed blevne udeladte. Alkibiades ansaa det nu for en hæderlig Handling, hvorved han kunde forskaffe sig baade Gudernes Kjærlighed og Menneskenes Yndest, nemlig at skaffe denne Fest igjen sin gamle højtidelige Form, at ledsage Toget til Lands og beskytte det ved sine Soldater mod Overfald af Fjenden. Han forudsaa, at han vilde ydmyge og nedsætte Agis i sin Agtelse, hvis han nemlig lod

dem i Ro drage forbi, eller og at han vilde komme til at levere et helligt og Guderne behageligt Slag for at forsvare de vigtigste Helligdomme, og det i hele Fædrenelandets Paasyn, hvor alle Borgerne vilde blive Øjenvidner til hans Tapperhed.

Da han nu havde taget denne Beslutning og herom forud underrettet Evmolpiderne og Herolderne, udskikkede han tidlig om Morgenen forud nogle Forløbere og Spejdere paa Højene. Præsterne, Mysterne og Mystagogerne gav han Plads ved Siden af sig selv, lod dem omgive af bevæbnede Mænd, og drog saaledes i skjøn Orden i al Stilhed frem. Dette Tog var et højtideligt, Guderne værdigt Skuespil, som de, der ikke misundte ham, tilstode lignede aldeles Ypperstepræstens og Mystagogernes Optog. Ingen af Fjenderne vovede at angribe ham, men uhindret i al Tryghed førte han Folket igjen tilbage til Athenen, hvilket bibragte baade ham og hans Armé høje Tanker om sig selv; under hans Anførsel troede de sig uovervindelige.

Ogsaa de trængende og fattige vidste han saa aldeles at vinde, at de fattede en ganske forunderlig Lyst til at lade sig beherske af ham, ja nogle af dem gik endog til ham og opmuntrede ham til at hæve sig over al Misundelse, ikkun omstøde alle Dekreter og Love, undertrykke de Skraalere, som ødelagde Byen, og selv paatage sig det heles Bestyrelse, uden at ænse de hemmelige Bagtalere.

Hvorvidt han selv har haft til Hensigt at tiltage sig et uindskrænket Herredømme, er uvist; men imidlertid bleve dog de mægtigste blandt Borgerne i denne Henseende bange og dreve paa, at han saa snart som muligt skulde sejle bort. Derfor tilstode de ham alt, hvad han forlangte, og gave ham de medkommanderende, som han selv foreslog.

Han sejlede da af med de hundrede Skibe og angreb Andros; i et Slag overvandt han vel baade Andrierne og Lakedæmonerne, saa mange som der vare, men Byen selv bemægtigede han sig ikke, og denne Omstændighed var det, som gav hans Fjender Anledning til den første offentlige Klage imod ham. Hvis nogen Sinde en Mand er bleven styrtet ved sin egen Hæder, saa er det Alkibiades; thi hans store Ære, som han havde indlagt sig ved sine Bedrifter, der vidnede baade om Klogskab og Mod, gjorde Borgerne mistænkelige mod ham, naar deres Forhaabninger om ham glippede; de troede da, at han ikke havde vist Iver nok, thi at han ikke skulde kunne, vilde de ingenlunde tro; naar han gjorde sig Umage, mente de, kunde intet slaa ham fejl. Athenienserne havde derfor haabet, at de skulde have faaet at høre, at Chierne og alle de øvrige Ioner vare undertvungne, og bleve derfor meget fortrydelige, da de hørte, at alt ikke var sket strax eller saa snart, som de havde villet. De toge ikke i Betænkning, at han manglede Penge, hvorved han, da han førte Krig med Folk, der rigelig bleve understøttede af den persiske Konge, nødsagedes til ofte at sejle bort og forlade sine Tropper, for at skaffe dem baade Føde og Sold.

Den sidste Klage, som fremførtes imod ham, havde og sin Grund i denne Omstændighed. Lakedæmonerne havde nemlig udsendt Lysander som Admiral over deres Flaade, og da han rigelig understøttedes med Penge af Kyros, saa' han sig i Stand til at give sine Matroser i Sold fire Oboler i Stedet for tre, men Alkibiades kunde, og det endda meget vanskelig, ikkun give sine tre; han sejlede derfor af til Karien, for at inddrive nogle Penge og overlod imidlertid Kommandoen over de tilbageblevne Skibe til Antiochos, en Mand, der godt forstod at styre et Ror, men var i øvrigt ubesindig og stolt. Uagtet han nu af Alkibiades havde faaet Ordre til, paa ingen Maade at indlade sig i Slag med Fjenden, hvis han endog skulde blive udæsket hertil, saa var han dog saa overmodig og bekymrede sig saa lidet om denne Ordre, at han endog lod baade sit eget og et af de andre Skibe bemande, sejlede hermed lige til Efesos, styrede tæt forbi de fjendtlige Skibe og viste megen Frækhed mod Folkene baade i Ord og Handlinger. Lysander skikkede da først nogle faa Skibe ud for at sætte efter ham, men da Athenienserne med den øvrige Flaade kom ham til Hjælp, løb og han ud med alle sine, tilfægtede sig Sejren, dræbte Antiochos selv, bemægtigede sig mange baade Skibe og Folk og lod oprette et Sejerstegn. Saa snart Alkibiades fik Underretning herom, vendte han tilbage til Samos og gik med sin hele Flaade i Søen og udfordrede Lysander til et Slag; men Lysander var tilfreds med sin vundne Sejr og mødte ham ikke.

Blandt Alkibiades's Fjender i Armeen var og Thrasybulos, Thrasons Søn, som begav sig til Athenen for at anklage ham. For der at ophidse Folket mod ham, sagde han, »at Alkibiades havde fordærvet det hele og mistet en Del Skibe blot ved ubesindig at bruge sin Magt og betro Kommandoen til saadanne Folk, som vidste at indsmigre sig hos ham ved deres Matrosvittigheder og Deltagelse i hans Drikkelag; imidlertid sejlede han selv i god Ro omkring og drev Penge ind, levede lystig, drak sig fuld, og tilbragte Tiden hos abydeniske og ioniske Skjøger, og det just medens Fjenden laa i Nærheden for Anker.«

Fremdeles bebrejdede man ham, at han i Thrakien ved Bisanthe havde bygget sig en Borg, som de sagde han vilde have til Tilflugtsted, naar han ikke længere enten kunde eller vilde leve i sit Fædreland. Athenienserne troede disse Beskyldninger, udvalgte andre Feltherrer i hans Sted og gave paa den Maade tydelig deres Vrede og Forbitrelse mod ham til Kjende. Saa snart Alkibiades fik denne Underretning, blev han bange og forlod ganske Armeen. Paa egen Haand hvervede han sig nogle fremmede Tropper og førte Krig med de stedse frie Thraker, hvorved han forskaffede sig ikke alene selv mange Rigdomme og meget Bytte, men og de omkringboende Græker Sikkerhed mod Barbarerne.

Nogen Tid herpaa laa de atheniensiske Feltherrer Tydevs, Menander og Adejmantas med den hele atheniensiske Flaade ved Ægospotamoj og havde for Skik hver Morgen tidlig at

sejle ud og udfordre Lysander, der laa i Havn ved Lampsakos, til et Slag og derpaa igjen vende tilbage og, ligesom de foragtede Fjenden, tilbringe hele Dagen uden mindste Krigstugt, uden Vagt. Men Alkibiades, som var i Nærheden, mærkede alt dette meget vel, satte sig paa sin Hest og red hen til de kommanderende og forestillede dem, at de ikke laa godt paa et Sted, hvor der ingen Havn var og ingen By i Nærheden, da de maatte hente alle deres Fornødenheder langt borte fra Sestos, og at de ikke gjorde ret i at tillade Skibsfolkene, naar de vare i Land, at vanke omkring og adsprede sig, hvor hen enhver selv vilde, saa meget mer, som den fjendtlige Flaade laa lige over for dem og var vant til i et og alt ufortøvet i al Stilhed at adlyde deres uindskrænket kommanderendes Befaling.

Men Feltherrerne agtede hverken paa disse hans Forestillinger, heller ikke paa hans Raad at gaa med Flaaden til Sestos. Tydevs bød ham endog haanlig, at han skulde gaa sin Vej, thi de og ikke han havde Kommandoen her. Alkibiades gik, men nærede en hemmelig Mistanke hos sig nu, at der maatte være Forræderi under, og til dem af hans Bekjendte i Lejren, der ledsagede ham, sagde han: »Hvis Generalerne ikke saa haanlig havde behandlet mig, saa skulde jeg i faa Dage have nødt Lakedæmonerne til, endog imod deres Vilje, enten at levere et Slag eller og lade alle deres Skibe tilbage i Atheniensernes Vold.« Nogle ansaa disse hans Ord for Praleri, andre derimod ansaa det for rimeligt nok, dersom han nemlig havde bragt med sig til Lands en Del thrakiske Bueskytter og Ryttere og dermed angrebet og foruroliget Lakedæmonernes Lejr. At han meget rigtig indsaa de atheniensiske Generalers Fejl, beviste snart Udfaldet; thi da Lysander pludselig og uventet anfaldt dem, undflyede ikkun otte Skibe under Konons Anførsel, og de øvrige, næsten to Hundrede i Tallet, bleve erobrede; Lysander lod da tre Tusende, som han havde gjort til Fanger, nedsable; indtog inden kort Tid Athenen, opbrændte Skibene og nedrev de lange Fæstningsmure.

Nu begyndte Alkibiades at blive bange for Lakedæmonerne, da de vare Herrer baade til Lands og Vands; han begav sig derfor til Bithynien og bragte vel mange, mange Midler med sig, men efterlod dog endnu flere paa Slottet, hvor han havde boet. I Bithynien mistede han atter ikke lidet af sin Formue, thi han blev plyndret af de der boende Thraker; derfor besluttede han at begive sig til Artaxerxes, i den Tanke, at Kongen ved nærmere Undersøgelse ikke vilde finde ham mindre værdig end Themistokles, saa meget mer, som han endog havde en langt antageligere Grund at anføre for sig, da han ikke, som Themistokles, søgte at skade sine Medborgere, men derimod at gavne sit Fædreneland mod sine Fjender, ved i dets Navn at anmode Kongen om Hjælp. Da han nu mente, at Farnabazos bedst var i Stand til at forskaffe ham Sikkerhed paa denne sin Rejse, henvendte han sig til ham i Frygien, hvor han opholdt sig i nogen Tid, og undlod ikke imidlertid at vise megen Ær-

bødighed mod Farnabazos, der igjen behandlede ham med megen Agtelse.

Athenienserne sørgede meget over deres tabte Herredømme. Men da Lysander siden, efter at have skilt dem ved deres Frihed, endog overdrog Statens Bestyrelse til tredive Mænd, saa begyndte de nu, da alt var tabt, at overveje, hvad de havde forsømt at gjøre, da de endnu havde staaet til Redning, og tænkte med Smerte paa deres begaaede Forseelser og Daarligheder, blandt hvilke de regnede deres anden Gang ytrede Forbitrelse mod Alkibiades for den største. Thi de havde forjaget ham, uden at han havde begaaet nogen Brøde, og i deres Harme over en af hans underkommanderende, der rigtig nok paa en skjændig Maade havde mistet nogle faa Skibe, havde de selv paa en dog endnu skjændigere Maade berøvet Staten dens tapreste og stridbareste Feltherre.

Imidlertid hævedes dog under nærværende Omstændigheder deres Mod ved det svage Haab, at det dog ikke var ganske ude med Athenen, saa længe Alkibiades endnu levede. Han havde, sagde de, ikke paa sin første Flugt kunnet finde sig i at leve et uvirksomt og stille Liv; han vil heller ikke nu, sluttede de, saafremt han ellers har Kraft endnu, være rolig Tilskuer af Lakedæmonernes Forhaanelser og de tredives Voldsomheder. Heller ikke var det urimeligt, at Mængden kunde falde paa den Tanke, da endog de tredive Herrer selv meget ofte erkyndigede sig om ham, og vare begjærlige efter at vide, baade hvad han talte og tænkte.

Endelig forestillede Kritias for Lysander, at Lakedæmonernes Herredømme i Grækenland vel ikke var sikkert, saa længe der var et Demokrati i Athenen, men at Alkibiades paa den anden Side, om endog Athenienserne fandt sig villige i Oligarkiet, dog ingenlunde vilde tillade dem, saa længe han levede, at finde sig rolige i den indførte Statsforfatning. Disse Forestillinger gjorde dog intet Indtryk paa Lysander, før end Øvrigheden i Sparta skikkede ham et Lønbrev, hvori man befalede ham at faa Alkibiades bragt af Dage, hvad enten det nu var, fordi Lakedæmonerne virkelig vare bange for Mandens Virksomhed og Driftighed, eller og ikkun for at give deres Konge Agis et Bevis paa deres Hengivenhed.

Lysander skikkede da Bud til Farnabazos med Anmodning om, at udføre denne Befaling, og han overdrog igjen Udførelsen til sin Broder Magæos og sin Onkel Susamithres. Paa samme Tid opholdt Alkibiades sig just i en Flække i Frygien med sin Bolerske Timandra, og havde kort forhen drømt, at han havde faaet sin Frilles Klæder paa, og at hun holdt hans Hoved i hendes Arme og pyntede, malede og sminkede ham som et Fruentimmer. Andre sige, at han kort før sin Død havde drømt, at Magæos afhuggede hans Hoved og lod hans Legeme brænde.

De mod ham udsendte havde ikke Mod til at træde ind til ham i hans Hus, og derfor omringede de det og stak det i Brand. Saa snart Alkibiades mærkede det, samlede han de

fleste af sine Gangklæder og Sengeklæder og kastede paa Ilden; omkring den venstre Haand viklede han sin Kappe, og med dragen Kaarde i højre Haand undkom han af Ilden ubeskadiget, før end Klæderne endnu vare opbrændte. Hans blotte Blik adsplittede Barbarerne, ingen af dem havde Mod til at indlade sig i Haandgemæng med ham, men de trak sig tilbage i nogen Afstand og kastede Pile og Spyd efter ham. Da han paa den Maade var falden, tog Timandra, saa snart Barbarerne vare borte, Liget til sig, indviklede og svøbte det i hendes egne Klæder og begravede det saa hæderligt og prægtigt, som Omstændighederne tillod hende. Denne Timandra skal have været Moder til den Lais, som almindelig kaldes den korinthiske, men som dog er født i Hykkara, en lille By i Sicilien, og siden blev gjort til Fange.

Andre, som dog i øvrigt ere enige i at antage denne anførte Alkibiades's Dødsmaade, paastaa, at hverken Farnabazos eller Lysander eller Lakedæmonerne vare Skyld i hans Død, men derimod han selv. Han havde nemlig, fortælle de, forført et Fruentimmer af fornem Stand, hvis Brødre, forbitrede over denne Fornærmelse, da om Natten havde stukket Ild i det Hus, hvori han var, og derpaa, som jeg nylig fortalte, skudt ham, efter at han var sprungen gjennem Ilden.

Menippos's Rejse til Himlen.

Af Lukianos.

(Oversat af M. C. Gertz).

Menippos. Der var altsaa først fem og halvfjerdsindstyve Mile fra Jorden op til Maanen, den første Dagsrejse, jeg gjorde; og derfra op til Solen var der vel en fire Hundrede Mile; og saa var der endelig Stykket derfra og lige op til selve Himlen og Zevs's Borg, det kunde vel ogsaa være én Dags Vej for en vel opkiltet Ørn.

Menippos's Ven. Ved Kariterne! Menippos, sig mig: hvad er dette for astronomiske Beregninger og Udmaalinger, du her gaar i Ro og Mag og foretager? Jeg har nemlig allerede længe fulgt efter dig og hørt dig føre denne besynderlige Tale om Sole og Maaner og dertil dette dumme Tøjeri om Dagsrejser og Mile.

Menippos. Lad det ikke undre dig, min Ven, om min Tale synes dig at bevæge sig i de overjordiske og luftige Egne; thi jeg beregner netop for mig selv den hele Vejlængde af den Rejse, jeg nylig har foretaget.

Vennen. Har du da, bedste Ven, styret din Kurs efter Stjærnerne ligesom Fønikerne?

Menippos. Nej, ved Zevs, det har jeg ikke; men den Rejse, jeg foretog, gik netop for sig imellem selve Stjærnerne.

Vennen. Du store Herakles! den Drøm, du dèr fortæller mig om, maa have været lang, siden du uden selv at vide deraf har sovet dig hele lange Mile frem!

Menippos. Tror du da, kjære, at det er en Drøm, jeg fortæller dig, jeg, som nylig er kommen fra Zevs?

Personerne, mellem hvilke Samtalen føres, ere den for sit skarpe Vid bekjendte kyniske Filosof Menippos fra Gadara (en Discipel af Diogenes), som levede i det andet Aarh. f. Kr., og en Ven af ham. Menippos er netop kommen hjem igjen til Athen fra en Udflugt til Himlen, hvortil han var fløjet op som en anden Ikaros, men med større Held; hans Ven træffer ham i Færd med at anstille Beregninger over den Vejlængde, han har tilbagelagt paa sin Rejse, og spørger ham forundret, hvordan det hænger sammen med denne; Menippos fortæller ham da sit Æventyr.

Vennen. Hvad behager? Kommer Menippos faldende ned til os fra Himlen?

Menippos. Ja, saadan som du ser mig her, er jeg virkelig i Dag kommen fra selve den store Zevs der oppe, hvor jeg baade har set og hørt vidunderlige Ting; og hvis du ikke vil tro mig, volder ogsaa det alene mig en stor Glæde, at jeg har haft en Lykke, som man ikke vil tro paa.

Vennen. Nej, du guddommelige og olympiske Menippos, hvordan skulde vel jeg, som selv kun er en jordisk Skabning, kunne nære Mistro til et Væsen, som hører hjemme oven over Skyerne, en af »Himmelens Sønner«, for at tale med Homeros? Men vær dog saa god at fortælle mig, paa hvad Maade du er stegen der op, og hvor du har skaffet dig en Stige af en saadan Længde fra; thi vist er det da, at du i dit ydre ikke synderlig ligner ham, den bekjendte Fryger, saa at man kunde tro, at ogsaa du var bleven bortført af Zevs's Ørn for at være Mundskjænk et eller andet Sted.

Menippos. At du gjør Nar, har jeg længe mærket; og der er da heller ikke noget forunderligt i, om du synes, at denne overordentlige Tildragelse ligner en Fabel. Men jeg behøvede slet ikke hverken at have en Stige eller at blive Ørnens Yndling for at komme derop. Thi jeg havde selv Vingerne.

Vennen. Nej, dette, som du her fortæller, er da et endnu stærkere Stykke end det med selve Dajdalos! Saa har du altsaa virkelig, for ikke at tale om alt det andet, forvandlet dig fra et Menneske til en Høg eller Krage, uden at vi have mærket noget dertil?

Menippos. Din Sammenligning er rigtig, min Ven, og skyder ikke forbi Maalet; thi det er just Dajdalos's berømte Opfindelse med Vingerne, som ogsaa jeg har bragt i Anvendelse.

Vennen. Og saa var du, din frygtelige Vovehals, ikke bange for, at ogsaa du skulde falde ned et Steds i Havet og skaffe os et »Menippeisk« Hav, opkaldt efter dig, ligesom vi har et »Ikarisk«.

Menippos. Nej, aldeles ikke; thi medens Ikaros havde sine Vinger sammenføjede med Vox, saa at han naturligvis, saa snart dette smeltede i Solen, maatte tabe Vingerne og falde ned, saa vare mine Vinger uden Vox.

Vennen. Hvordan mener du da? Thi du bringer mig, jeg véd ikke ret hvordan, allerede saa smaat til at tro paa Sandheden af, hvad du fortæller.

Menippos. Det gik omtrent saadan til: jeg fangede en rigtig stor Ørn og saa en Grib, en af de stærke, og saa skar jeg Vingerne af dem med samt Skulderen — dog, det er bedre, at jeg fortæller dig hele min Plan fra Begyndelsen af, hvis du ellers har Tid til at høre paa mig.

Vennen. Ja, gjør det blot; thi din Fortælling har ligesom løftet mig op i Luften, og jeg staar allerede med Munden spærret vidt op og gaber begjærlig efter Slutningen af din Skildring; jeg besværger dig derfor ved Venskabets Gud, lad

mig ikke blive hængende saaledes ved Ørene et Steds midt oppe i Fortællingen!

Menippos. Saa hør da; thi det er ikke noget skjønt Syn, man faar at se, naar man lader sin Ven i Stikken med Munden paa vidt Gab og tilmed, som du siger, hængende ved Ørene. Altsaa — da jeg ved min Prøvelse af Forholdene her i Livet fandt alt det menneskelige latterligt og lavt og usikkert, jeg mener saadanne Ting som Rigdom og Øvrighedsmagt og Herskermyndighed, og da jeg desaarsag havde fattet Foragt derfor og betragtede den ivrige Stræben derefter som en Hindring for at stræbe efter det, der i Sandhed var det værd, saa forsøgte jeg at hæve mig op derover og rette Blikket mod Tilværelsens Helhed. Men her bragte da først selve det Begreb »den ordnede Verden«, som de vise kalde det, mig i stor Forlegenhed; thi jeg kunde hverken udfinde, hvordan den var bleven til, eller hvem der var dens Bygmester, eller hvem der styrede den, eller hvad dens Maal var. Og siden, under mine Betragtninger over det enkelte, saa' jeg mig bragt i endnu langt større Knibe; thi jeg saa' Stjærnerne spredte omkring paa Himlen, en hist og en anden her, som det nu bedst kunde træffe sig, og om Solen selv gad jeg naturligvis gjærne vide, hvad den dog kunde være for noget; men navnlig forekom dog Forholdet med Maanen mig at være besynderligt og aldeles overraskende, og jeg formodede, at der maatte være en eller anden hemmelig Grund til dens mangfoldig forskjelligartede Udseende. Og nu det gjennem Luften fremfarende Lyn og den bragende Torden og den nedstyrtende Regn eller Sne eller Hagl: ogsaa om alt dette var det vanskeligt at danne sig en Formodning og Forklaring. Da det altsaa stod sig saaledes til med mig, antog jeg det naturligvis for det bedste at søge Oplysning om alt dette hos Filosoferne; jeg troede nemlig, at de vilde kunne sige mig hele Sandheden. Og saa valgte jeg da de dygtigste af dem, for saa vidt jeg kunde danne mig en Dom derom efter deres mørke og strænge Aasyn, deres blege Farve og lange Skjæg; jeg mente nemlig strax, at disse Mennesker vare overmaade højtflyvende i deres Tale og kyndige paa de himmelske Ting. Til dem betroede jeg mig da og gav dem mange Penge saaledes, at jeg betalte en Del lige strax og forpligtede mig til at udrede Resten en anden Gang, mod at lære Hovedsummen af Visdommen, og jeg forlangte til Gjengjæld at oplæres til at kunne tale om de overjordiske Ting og at blive sat ind i Ordningen og Indretningen af Universet. Men det var nu saa langt fra, at de befriede mig for min tidligere Mangel paa Kundskab, at de tvært imod endogsaa i en Fart indviklede mig i endnu større Vanskeligheder, idet de hver eneste Dag overøste mig med Snak om nogle Tilblivelsesprinciper og Maal, Atomer og tomme Rum, Materie og Ideer og saadan noget. Men hvad jeg syntes var det værste af alt, det var, at, uagtet det, den ene sagde, ikke stemmede overens med, hvad den anden fortalte, men alt var indbyrdes modsigende og

stridende, saa fordrede de alligevel, at jeg skulde tro dem, og hver især af dem søgte at drage mig over til sin Anskuelse.

Vennen. Det var da besynderligt, at disse Mænd trods deres Visdom vare uenige med hinanden om Sandheden og ikke havde de samme Anskuelser om de selvsamme Ting.

Menippos. Ja vist, min Ven, og du vil i Sandhed le, naar du hører om den Vindighed og det Gjøgleri, der lægger sig for Dagen i deres Tale. Thi for det første, skjønt de gaa paa Jorden og ikke rage det mindste op over os andre, der vandre her nede, ikke heller se skarpere end deres Næste, men tvært imod adskillige af dem paa Grund af Alderdom eller Mangel paa Øvelse have et svagt Syn, saa paastod de ligefuldt at kunne se helt ud til Himlens Grænser; og de udmaalte Solens Omkreds og spaserede i Regionerne oven over Maanen, og ganske som om de vare faldne ned fra Stjærnerne, fremkom de med Udviklinger angaaende deres Størrelse og Udseende. Og skjønt de ofte, naar det skulde være, ikke engang vidste nøje Besked om, hvor mange Mil der er fra Megara til Athen, saa fordristede de sig dog til at sige, hvor mange Alen lang Afstanden er mellem Solen og Maanen, og de udmaalte Luftens Højder og Havets Dybder og Jordens Omkreds, og dertil malede de Cirkler og tegnede nogle Trekanter oven paa nogle Firkanter og lavede nogle kunstige Himmelkugler, ret som om de derved udmaalte selve Himlen. Dernæst var ogsaa dette aabenbart ufornuftigt og aldeles vanvittigt af dem, at, skjønt de talte om Ting, der ere saa skjulte, udtalte de slet ikke noget som en blot Formodning, men de fremsatte aldeles bestemte Paastande og vilde ikke indrømme den Mulighed, at andre kunde give bedre Oplysninger; de svor saa at sige paa, at Solen var en glødende Jærnklump, at Maanen var beboet, og at Stjærnerne drak Vand, idet Solen ligesom med en Pumpestang trak Vandet op fra Havet og fordelte Drikken mellem dem alle paa Rad. Og hvad nu Modsigelserne i deres Lærdomme angaar, da vil man let erkjende, hvor stor den er; thi jeg beder dig, ved Zevs, betænk en Gang, om deres Læresætninger kunne staa Side om Side og ikke ere himmelvidt forskjellige. For det første er jo deres Mening om Verden forskjellig, da nogle mene, at den er uden Begyndelse og uden Ende, medens andre have vovet at tale om dens Skaber og Maaden, hvorpaa den er bleven indrettet; disse maatte jeg da undre mig allermest over, siden de opstillede en Gud som Universets Bygmester, uden at tilføje noget Ord om, enten hvorfra han var kommen, eller hvor han havde staaet, medens han tømrede alt det sammen; og det er jo dog umuligt at tænke sig baade Tid og Rum forud for Universets Tilblivelse.

Vennen. Ja, Menippos, det har sandelig været nogle dristige og vindige Gjøglere, disse Mænd, du dèr omtaler.

Menippos. Naa, men hvad vilde du saa sige, min bedste, om du fik deres Theorier om Ideer og ulegemlige Ting eller deres Lære om det begrænsede og ubegrænsede at høre? Thi ogsaa om dette Punkt var der igjen en voldsom Strid imellem

dem: nogle gav nemlig Universet en afsluttende Begrænsning, medens andre erklærede det for at være uendeligt. Ja nogle erklærede endogsaa, at der var overmaade mange Verdener, og fordømte dem, der talte, som om der kun var én. Og saa var der en anden, man kan just ikke kalde ham en fredelig Mand, som nærede den Mening, at Krig var Ophav til alt. Og hvad nu fremdeles deres Anskuelser om Guderne angaar, ja, hvad skal man vel sige derom? Efter nogles Mening var Gud jo et Tal, andre derimod svor ved Hunde og Gæs og Plataner. Nogle jog alle de andre Guder paa Døren og tilstod kun én eneste Herredømmet over alt, saa at jeg endog blev lidt ærgerlig ved at høre, at der var en saa stor Knaphed paa Guder; men paa den anden Side vare andre meget gavmilde og erklærede, at der var mange Guder til, og de gjorde en Sondring mellem dem og tillagde én Betegnelsen »den første Gud«, medens de tildelte de andre anden og tredje Rolle i Guddommen. Fremdeles mente nogle, at Guddommen var noget, der ikke havde Legeme og Skikkelse, andre derimod tænkte sig den udrustet med et Legeme. Endvidere troede de heller ikke alle, at Guderne drage Omsorg for vore Forhold; men der var nogle, som aldeles fritog dem for Omsorg for os, ligesom vi pleje at fritage dem, der ere blevne gamle, for at arbejde i Statens Tjeneste: de bringe dem nemlig paa Scenen saaledes, at de i enhver Henseende komme til at ligne Statisterne i Skuespillet. Og nogle gik endnu videre end alt dette og troede, at der overhovedet ikke var Guder til; men de lod Verden gaa sin Gang uden Hersker og uden Fører. Da jeg altsaa hørte dette, ja, saa fordristede jeg mig rigtig nok ikke til at nære Mistro til saa højtbuldrende og velskjæggede Mænd; men jeg vidste dog i Sandhed ikke, til hvilken Side af deres Lære jeg skulde vende mig for at finde noget hos dem, der stod uantasteligt og paa ingen Maade blev kuldkastet af en anden. Det gik mig altsaa ganske og aldeles, som der staar hos Homeros: mange Gange bestemte jeg mig til at stole paa én af dem —,

men en anden Tanke mig standsed.

Alt dette forstyrrede mig saaledes, at jeg hverken vidste ud eller ind. Jeg opgav da Haabet om her paa Jorden at faa nogen sand Oplysning om disse Ting, og troede, at jeg kun paa én eneste Maade vilde kunne slippe ud over alle Vanskeligheder, nemlig hvis jeg paa en eller anden Vis fik skaffet mig Vinger og selv steg op til Himlen. Og Haabet om, at dette kunde lade sig gjøre, vaktes hos mig først og fremmest af min Lyst, men desuden ogsaa af Fabeldigteren Ajsopos, som viser, at Ørne og Skarnbasser, ja stundum ogsaa Kameler, formaa at stige op til Himlen. At jeg nu selv nogen Sinde skulde kunne faa Vinger, forekom mig at være aldeles umuligt; men hvis jeg udrustede mig med Vinger af en Grib eller Ørn — thi disse alene, tænkte jeg, vilde kunne slaa til i Forhold til det menneskelige Legemes Størrelse —, saa kunde maaske dog Forsøget

lykkes for mig. Saa fangede jeg da Fuglene og skar den højre Vinge af Ørnen og den venstre af Gribben; derpaa bandt jeg dem meget omhyggelig paa mig og satte dem fast paa Skuldrene med stærke Remme, og ved de yderste Ender af Svingfjerene anbragte jeg nogle Haandtag. Og da det var besørget, prøvede jeg mig selv paa den Maade, at jeg først hoppede i Vejret og roede med Armene og ligesom Gæssene endnu svang mig frem tæt ved Jorden, medens jeg, samtidig med at jeg fløj, spaserede paa Tæerne; men da det saa gik godt, blev jeg dristigere i mine Forsøg, og jeg gik da op paa Akropolis og styrtede mig derfra lige ned i Theatret ad den stejle Skrænt. Da jeg nu var fløjet der ned uden Fare, saa tænkte jeg allerede paa at hæve mig til de høje og overjordiske Egne, og efter at jeg havde svunget mig i Vejret fra Parnas eller Hymettos, fløj jeg lige til Geraneja og derfra op paa Akrokorinthos og saa hen over Foloë og Erymanthos lige til Taygetos. Da jeg nu altsaa endelig var fuldstændig indøvet til mit Vovestykke og var bleven fuldkommen flyvefærdig og højtflyvende, tænkte jeg ikke mere paa saadanne Farter, der vilde passe sig for Fugleunger, men steg op paa Olympos, forsynede mig dèr med Proviant, saa vidt muligt uden at betynge mig, og fløj saa derefter af Sted lige op imod Himlen. I Begyndelsen blev jeg vel noget svimmel paa Grund af Højden, men lidt efter generede heller ikke det mig mere. Men da jeg nu var kommen langt op over Skyerne og befandt mig lige ved Maanen, følte jeg mig træt og det navnlig paa den venstre Vinge, den af Gribben. Jeg fløj derfor hen til Maanen og satte mig ned paa den for at hvile mig, og jeg saa' da oven fra ned paa Jorden, idet jeg ligesom Zevs hos Homeros snart rettede mit Blik paa de beredne Thrakers, snart paa Mysernes Land, og strax efter, naar det saa behagede mig, paa Hellas, Persien og Indien. Og alt dette skjænkede mig en mangfoldigartet Glæde.

Vennen. Fortæl da ogsaa om dette, Menippos, og lad mig ikke i et eneste Punkt faa mangelfuld Oplysning om din Rejse, men lad mig ogsaa faa det at vide, som du i Forbigaaende maatte have erfaret. Jeg venter mig nemlig ikke ringe Oplysninger af dig baade om, hvordan Jorden tog sig ud, og om alle Ting paa den, hvordan de forekom dig, da du betragtede dem oven fra.

Menippos. Du har Ret, min Ven! Stig du derfor saa vidt muligt i Tanken op paa Maanen og rejs med mig og betragt med mig den hele Indretning af Tingene paa Jorden. Tænk dig da nu først, at du ser Jorden: den er meget lille, ja, jeg siger dig, den var meget mindre end Maanen, saa at jeg, da jeg pludselig bøjede mig ned imod den, i lang Tid ikke kunde begribe, hvor de mægtige Bjærge og det vældige Hav vare blevne af. Og hvis jeg ikke havde faaet Øje paa Kolossen paa Rhodos og Fyrtaarnet paa Faros, saa, tro mig, havde jeg slet ikke kunnet opdage Jorden. Nu derimod viste disse høje og fremragende Bygninger og tillige Oceanet, som blinkede *lidt i* Solen, mig, at det var Jorden, jeg saa'. Og da jeg saa

først havde rettet mit Blik stift paa den, da saa' jeg tydelig hele Menneskenes Maade at leve paa, ikke blot hvordan hele Folkeslag og Stater levede, men ogsaa de søfarende for sig, og de, som førte Krig, og de, som dyrkede Jorden, og de, der førte Processer, og Kvinderne og Dyrene — kort sagt, alt, hvad den »sædfrembringende Jord ernærer«.

Vennen. Nej, hvad du dèr siger, er dog aldeles utroligt og selvmodsigende! Nylig, Menippos, kunde du jo næppe finde Jorden, da den var svunden ind og blev ganske lille paa Grund af Afstanden, og havde ikke Kolossen givet dig et Kjendemærke, vilde du maaske have troet, at det var noget andet, du saa'; hvordan gaar det da til, at du nu med ét er bleven lige som en Lynkevs, saa at du kan skjelne alt paa Jorden, Menneskene, Dyrene, ja jeg havde nær sagt Myggenes Unger?

Menippos. Det var godt, at du huskede mig derpaa; thi jeg havde, jeg véd ej selv hvordan, forglemt, hvad jeg først og fremmest burde have fortalt. Da jeg nemlig nok kunde kjende selve Jorden, men ikke var i Stand til at se Resten paa Grund af Højden, fordi mit Syn ikke mere strakte til, saa var jeg højst ærgerlig herover, og befandt mig i stor Forlegenhed. Men medens jeg nu sad dèr nedslaaet og var lige ved at græde, træder Naturfilosofen Empedokles hen til mig bag fra, kulsort at se til og fuld af Aske og forbrændt; og da jeg saa' ham, saa — ja, det maa frem! — saa blev jeg forskrækket og troede, at det var en Maaneaand, jeg saa'. Men han sagde: »Frygt ikke, o Menippos!

Ej en udødelig er jeg; hvi vil du ved Guder mig ligne?

Jeg er Naturfilosofen Empedokles. Da jeg nemlig havde styrtet mig selv ned i Ætnas Krater, greb Røgen derfra mig og førte mig her op; og nu bor jeg paa Maanen, hvor jeg for det meste spaserer om i Luften og lever af Dug. Hensigten med mit Komme er da nu den, at jeg vil fri dig ud af den Forlegenhed, hvori du nu befinder dig; thi det ærgrer og piner dig, kan jeg tænke, at du ikke tydelig kan se Tingene paa Jorden.«

»Mange Tak skal du have, kjæreste Empedokles,« svarede jeg; »og saa snart jeg atter er fløjet ned til Hellas, skal jeg nok huske paa baade at ofre til dig paa Skorstenen og, naar det er Nymaane, tre Gange at bede til dig med Ansigtet vendt imod Maanen og Munden spærret dygtig op.« — »Ja, men jeg tilsværger dig ved Endymion,« sagde han, »det er ikke for Lønnens Skyld, at jeg er kommen; men jeg følte mig lidt rørt i min Sjæl, da jeg saa' dig bedrøvet. Men véd du, hvad du skal gjøre for at blive skarpsynet?« — »Nej ved Zevs,« sagde jeg, »det véd jeg ikke; med mindre du paa en eller anden Maade drager Taagen bort fra mine Øjne; thi nu forekommer det mig, at jeg har ikke saa lidt daarlige Øjne.« — »Og dog«, sagde han, »vil du slet ikke have min Hjælp fornøden; thi du bringer selv det med dig fra Jorden, som gjør skarpsynet.« — »Hvad er da det?« svarede jeg; »thi jeg véd det ikke«. —

»Véd du ikke,« sagde han, »at den højre Vinge, du bærer, er af en Ørn?« — »Jo, det véd jeg nok,« sagde jeg; »men hvad har da Vingen og Øjet at gjøre med hinanden?» — »Du véd nok,« svarede han, »at Ørnen langt overgaar alle andre Væsner i Skarpsynethed; den alene er jo i Stand til at se imod Solen, og det er netop Kjendemærket paa den kongelige og ægte Ørn, at den kan se imod Straalerne uden at blinke.« — »Ja, det siger man,« sagde jeg; »og nu fortryder jeg, at jeg ikke, da jeg vilde drage her op, tog mine egne Øjne ud og satte Ørnens ind i Stedet; thi nu er jeg kommen her hid halv færdig og ikke kongelig udrustet i alle Henseender, men ligner de uægte og forstødte Ørne.« — »Ja, men det staar dog sandelig i din Magt,« sagde han, »lige strax at faa det ene Øje kongeligt; thi hvis du vil flyve lidt op og saa, medens du holder Gribbevingen stille, blot slaa med den anden Vinge, vil du blive skarpsynet paa det højre Øje, svarende til Vingen; hvad derimod det andet angaar, ja, da kan det ikke være andet, end at dets Syn maa være mere sløvt, da det er af den ringere Part.« — »Det er nok,« sagde jeg, »naar endda blot det højre Øje kan se med Ørneblik, thi jeg vil da naa til det samme Resultat; jeg har jo ofte, skulde jeg tro, set Tømmermændene rette Bjælkerne bedre efter Rettesnoren med det ene Øje.«

Saaledes talte jeg, og med det samme gjorde jeg, hvad Empedokles havde paalagt mig; men han svandt lidt efter lidt bort og opløste sig efterhaanden i Røg. Og lige saa snart jeg havde begyndt at slaa med Vingen, omstraalede strax et meget stærkt Lys mig, og alt, hvad der hidtil havde været skjult, lod sig nu klart til Syne. Jeg bøjede mig altsaa ned mod Jorden og saa' dèr tydelig Byerne, Menneskene og alt, hvad der foregik, og ikke blot det, som skete under aaben Himmel, men ogsaa alt, hvad de foretog sig inde i Husene, hvor de troede at være ubemærkede. Jeg saa' Ptolemajos bole med sin Søster, Lysimachos efterstræbes af sin Søn, Selevkos's Søn Antiochos hemmelig give sin Stifmoder Stratonike et Vink, Thessaleren Alexandros dræbes af sin Hustru, Antigonos forføre sin Søns Hustru og Attalos's Søn hælde Gift i Bægret til sin Fader; og paa en anden Kant saa' jeg Arsakes myrde sin stakkels Kone og Gildingen Arbakes drage Sværdet mod Arsakes, og hvordan Mederen Spatinos blev slæbt ved Benene ud fra Drikkelaget af Drabanterne efter at have faaet Panden knust med en Guldskaal. Og lignende Ting kunde man se foregaa baade i Libyen og hos Skytherne og Thrakerne i Kongernes Paladser: de bedrev Utugt, myrdede, efterstræbte hinanden, stjal, svor falsk, gik i Angst og forraadtes af deres nærmeste Slægtninge. En saadan Underholdning forskaffede altsaa Kongernes Liv mig; men Privatmændenes var endnu mere løjerligt; thi jeg saa' ogsaa Folk af den Slags: jeg saa' Epikuræeren Hermodoros sværge Mened for tusende Drachmer, Stoikeren Agathokles føre Proces med sin Disicpel om Honoraret, Taleren Klejnias stjæle en Skaal fra Asklepios's Tempel, og Kynikeren Herofilos sove i et utugtigt Hus. Jeg vil slet ikke tale om de andre, dem,

der begik Indbrudstyveri, dem, der kivedes for Retten, Pengeudlaanerne og Tiggerne. Det var overhovedet et broget og mangeartet Skue.

Vennen. Det vilde dog være rart, hvis du ogsaa fortalte derom, Menippos; thi det synes at have forskaffet dig en Fornøjelse, som man ikke har hver Dag.

Menippos. At skildre alt, det ene efter det andet, er en Umulighed, kjære Ven; allerede det at se det var et helt Arbejde. Men imidlertid tog det sig i Hovedsagen saaledes ud, som Homeros siger, hvor han beskriver Billederne paa Achillevs's Skjold: thi her var der Gilder og Bryllupsfester, hist Domstole og Folkeforsamlinger; et tredje Sted holdt én Ofring, og i Nabolaget saa' man en anden sørge; og naar jeg saa' hen paa Geternes Land, saa' jeg Geterne kæmpe, og vendte jeg mig til Skytherne, kunde jeg se dem flakke om paa deres Vogne, og drejede jeg Øjet til en anden Side, saa' jeg Ægypterne dyrke Jorden; Fønikeren var paa Handelsfarter og Kilikeren paa Røvertog, Spartaneren lod sig piske, og Athenienseren førte Processer. Og da nu alt dette foregik paa samme Tid, kan du selv tænke dig, hvordan det Virvar saa' ud. Det var, som om man vilde opstille mange Korsangere eller snarere mange hele Kor og saa vilde befale enhver enkelt af de syngende at synge sin egen Sang uden at bekymre sig om Samklangen; naar da enhver anstrængte sig og passede sin egen Melodi og stræbte efter at skraale højere end sin Nabo, kan du saa tænke dig, ved Zevs, hvordan Sangen vilde lyde?

Vennen. Aldeles latterlig og forvirret vilde den blive, Menippos.

Menippos. Ja vist! og saadanne Korsangere, min Ven, ere alle de her paa Jorden, og af en saadan uharmonisk Blanding bestaar Menneskenes Liv. Ikke blot er deres Sang uden Samklang, men ogsaa deres Holdning er ulige og deres Bevægelser i Strid med hinanden, og ingen fælles Tanke besjæler dem. Og saaledes gaar det, indtil Korføreren jager hver enkelt af dem bort fra Scenen med de Ord, at han ikke mere har Brug for ham: fra det Øjeblik af ere de alle lige i Tavshed og synge ikke mere hin forvirrede og uordentlige Sang. Men paa selve Skuepladsen med dens saa brogede og mangfoldig vexlende Ydre er visselig alt, hvad der foregaar, latterligt. Dog maatte jeg navnlig le ad dem, som stredes om Grænserne for deres Land, og ad dem, som vare stolte af at dyrke den sikyoniske Slette eller af at eje de Dele af Marathon, som ligge omkring Ojnoë, eller af at besidde nogle Hundrede Tønder Land i Acharnaj. Thi da hele Hellas, saaledes som det den Gang tog sig ud for mig dèr oppe fra, var fire Fingersbreder stort, saa var naturligvis Attika i Forhold dertil en meget lille Brøkdel. Jeg kom herved naturlig til at tænke paa, hvor lidet dog de, man her kalder rige, have at være stolte af; thi det forekom mig omtrent saaledes, som om den af dem, der besad flest Tønder Land, dyrkede et af Epikuros's Atomer. Og mit Blik faldt nu ogsaa hen paa Peloponnesos, og da jeg her saa'

Kynosuria, kom jeg til at tænke paa, hvor ubetydeligt dog dette Stykke Land var, slet ikke bredere end en ægyptisk Bønne, i Kamp om hvilket saa mange Argivere og Lakedajmoniere faldt paa én Dag. Og naar jeg saa' en være stolt af sit Guld, fordi han ejede otte Fingerringe og fire Pokaler, saa maatte jeg sandelig ogsaa le højlig ad dette; thi hele Pangajon med samt dets Guldminer vare ikke større end et Hirsekorn.

Vennen. O, du lyksalige Menippos! hvilket vidunderligt Syn du dèr har haft! Men nu Byerne og Menneskene selv, hvor store forekom de dig at være, sete dèr oppe fra? Sig mig det, ved Zevs!

Menippos. Du har, kan jeg tænke, mangen en Gang set en Myretue og set nogle Myrer forsamle sig i en Klynge, andre gaa ud, atter andre vende hjem igjen til deres By; en bærer Skarnet ud, en anden kommer løbende ind med en Skal af en Bønne eller et halvt Hvedekorn, som den har røvet et eller andet Sted; det er ogsaa sandsynligt, at der mellem dem findes baade Bygmestere og Folkeledere og Raadsherrer og Musikere og Filosofer, alt i Forhold til Myrernes Liv. Nu vel da: Byerne her med samt Menneskene lignede snarest saadanne Myretuer. Og synes du, at dette dog er at gaa for langt ned, at sammenligne Menneskene med Myrernes Stat, saa tænk blot paa Thessalernes gamle Myther; du vil jo dèr finde, at Myrmidonerne, den mest krigerske Stamme, ere blevne forvandlede fra Myrer til Mennesker. — Men nok herom. Da jeg altsaa havde set og lét nok ad alt dette, saa rystede jeg mig og fløj op til

Ægisholderens Borg og til Zevs og de øvrige Guder.

Jeg var endnu ikke kommen én Stadie i Vejret, før Maanen med Kvinderøst kalder paa mig og siger: »Menippos, jeg vilde rigtig ønske dig alt muligt Held, hvis du vilde besørge et Ærende for mig hos Zevs.« — »Sig frem,« svarede jeg, »thi intet vil besvære mig, hvis det da ikke er noget, jeg skal bære.« — »Bring,« sagde den, »— det kan du let — et Budskab og en Bøn fra mig til Zevs. Jeg er nemlig nu bleven træt, Menippos, af at høre paa den megen skammelige Tale, som Filosoferne føre om mig, idet de betragte det som deres væsentligste Opgave at blande sig i mine Sager og forske over, hvad og hvor stor jeg er, og af hvilken Grund jeg bliver halv eller segldannet. Og nogle sige, at jeg er beboet, andre, at jeg hænger over Havet som et Spejl, atter andre — nu, kort sagt, hvad enhver kan finde paa, det tillægger han mig. Men endelig sige de endogsaa, at selve mit Lys er stjaalet og uægte og kommer ned fra Solen, og de lade ikke af med deres Bestræbelser for at bringe mig i Strid med denne, som dog er min Broder. Det er dem altsaa ikke nok med det, som de sige om Solen selv, at han er en glødende Sten eller Jærnklump! Og hvor meget hæsligt og væmmeligt kunde jeg dog ikke fortælle om dem, Ting, som de udføre ved Nattetid, disse Folk, der om Dagen have det mørke og strænge Blik og den værdige Hold-

ning, og som de jævne Lægmænd se op til med Ærefrygt? Men skjønt jeg godt ser dette, tier jeg alligevel stille, thi jeg mener ikke, at det passer sig at drage Sløret bort fra denne deres natlige Færd og det Liv, enhver fører bag Kulisserne, og bringe det frem for Lyset; men hver Gang jeg ser nogen af dem bedrive Utugt eller stjæle eller indlade sig paa nogen anden nok saa sort og natlig Gjerning, drager jeg strax en Sky hen for mig og tilhyller mig, for at jeg ikke skal komme til at vise Mængden disse gamle Mænd i Færd med at opføre sig paa en Maade, der passer ilde til deres lange Skjæg og deres Dyd. De derimod ville slet ikke høre op med at sønderslide mig med deres Tale og mishandle mig paa enhver mulig Maade, saa at jeg, det sværger jeg ved Natten, mange Gange har tænkt paa at flytte saa langt bort som muligt til et andet Sted, hvor jeg kunde undgaa deres frække Tunge. Husk altsaa paa baade at melde Zevs dette og tillige at tilføje, at det er mig umuligt at blive her paa Pladsen, hvis han ikke knuser Hovedet paa disse Naturforskere og lukker Munden paa Dialektikerne, sløjfer Stoa og stikker Akademiet i Brand og gjør Ende paa Underholdningen i Peripatetikernes Spaseregange; thi først da vil jeg kunne faa Fred for daglig at blive udmaalt af dem.« — »Det skal ske,« svarede jeg; og med det samme svang jeg mig lige i Vejret op ad Vejen til Himlen,

dèr, hvor der ej saas Spor af Menneskers Værk eller Øxnes.

Thi lidt efter var ogsaa Maanen svunden ind og bleven ganske lille for mine Øjne, og Jorden var allerede kommen mig ud af Sigte.

Jeg fløj nu hen imellem Stjærnerne med Solen paa højre Haand, og paa den tredje Dag nærmede jeg mig til Himlen. Nu tænkte jeg da først paa at gaa lige ind, som jeg stod og gik; jeg troede nemlig, at jeg let vilde undgaa at blive bemærket, eftersom jeg halvvejs var en Ørn, og jeg vidste jo, at Ørnen fra gamle Dage af er en god Omgangsven af Zevs. Men bag efter kom jeg til at betænke, at de maaske dog vilde opdage mig, da den anden Vinge, jeg havde paa, var af en Grib. Jeg ansaa det altsaa for bedst ikke at udsætte mig for nogen Fare og gik derfor hen og bankede paa Døren.

Hermes spurgte, hvem det var, og da han havde erfaret mit Navn, gik han hastig hen for at sige det til Zevs; og lidt efter blev jeg kaldt indenfor, meget angst og bævende. Jeg forefinder dem dèr alle siddende forsamlede, og de vare heller ikke selv fri for Uro; thi det overraskende ved min Rejse bragte dem lidt ud af Fatning, og de ventede, at inden ret længe vilde alle Mennesker paa samme Maade skaffe sig Vinger og komme hid. Zevs saa' da hen paa mig med et bistert og titanagtigt Blik og siger med en frygtelig Tordenrøst:

»Sig, hvem du er og hvorfra? Din Fødeby? Dine Forældre?«

Da jeg hørte dette, ja, saa døde jeg rigtignok ikke af Forskrækkelse, skjønt det var nær derved, men jeg blev dog staaende med aaben Mund og lynslagen af hans vældige Røst. Lidt efter kom jeg imidlertid til mig selv, og saa fortalte jeg ham alt fra Begyndelsen af, hvordan jeg havde faaet Lyst til at erhverve mig Kundskab om det overjordiske, hvordan jeg var gaaet hen til Filosoferne, hvordan jeg havde hørt dem modsige hinanden, hvordan jeg var bleven træt af at lade mig sønderslide af deres Lærdomme, og saa af min Plan og om Vingerne og hele Resten lige indtil min Ankomst til Himlen; og til syvende og sidst tilføjede jeg det, jeg havde faaet i Ærende at sige fra Maanen. Da trak Zevs paa Smilebaandet, Brynenes Rykker glattedes lidt ud, og saa siger han: »Hvad skal man vel sige om Otos og Efialtes, naar endogsaa Menippos har vovet at stige op til Himlen? Nu, imidlertid byde vi dig til Gjæst her for Øjeblikket; men i Morgen«, sagde han, »skulle vi forhandle om det, hvorfor du er kommen, og saa lade dig fare igjen.« Og med det samme rejste han sig og begav sig paa Vej hen til det Sted af Himlen, hvor man bedst kunde høre; thi det var paa den Tid, da han skulde sætte sig hen for at høre paa Menneskenes Bønner.

Alt imedens han skred frem, udspurgte han mig om Forholdene paa Jorden, og da først saadanne Hverdagsting som: hvor meget Hveden nu kostede i Hellas, og om den sidste Vinter havde været haard imod os, og om Grønsagerne trængte til mere Regn; derefter spurgte han, om der endnu var nogen tilbage af Fejdias's Efterkommere, og af hvad Grund Athenienserne i saa mange Aar havde undladt at fejre Zevsfesten, og om de tænkte paa at bygge hans Olympiejon færdigt, og om de, der havde bestjaalet Templet i Dodone, vare blevne grebne. Da jeg havde givet ham Svar derpaa, sagde han: »Men sig mig nu en Gang, Menippos, hvad Mening have vel Menneskene om mig?« — »Hvilken anden Menlng skulde de vel have, Herre,« svarede jeg, »end den allerfrommeste, at du er alle Guders Konge?« — »Aa, det er din Spøg.« sagde han; »jeg kjender godt deres Jagen efter det nye, selv om du ikke vil tale derom. Thi der var en Gang en Tid, da de betragtede mig baade som Spaamand og Læge, da jeg, kort sagt, var Potte og Pande hos dem,

da Zevs opfyldte hver eneste Gade,
hvert et Torv, hvor Mennesker var —;

og Dodone og Pisa stod den Gang i Glans og betragtedes med Ærefrygt af alle, ja for Røgen af Ofringerne kunde jeg ikke engang holde ud at se ned dertil; men fra det Øjeblik af, da Apollon oprettede sit Orakel i Delfoj og Asklepios sit Lægedomstempel i Pergamos og Bendis fik sin Helligdom i Thrakien og Anubis i Ægypten og Artemis i Efesos, fra det Øjeblik af løbe alle til disse Steder og holde Fester og ofre Hekatomber dèr; men mig mene de at have vist Ære nok som en gammel Mand, naar de én Gang i Løbet af hele fire Aar ofre i Olympia.

Derfor faar man da ogsaa ved at se paa mine Altre den samme Følelse af Flovhed som ved at læse Platons Love eller Chrysippos's Syllogismer.«

Mens vi underholdt os med hinanden paa denne Maade, kom vi hen paa det Sted, hvor han skulde sidde ned og høre paa Bønnerne. Dèr var der en Række smaa Aabninger, som lignede Mundingerne af Brønde, og der var Laag over, og ved hver stod der en gylden Stol. Zevs satte sig paa den første Stol, tog Laaget bort og skjænkede de bedende sin Opmærksomhed; og fra alle Jordens Kanter opsendte de Bønner, meget forskjellige og uensartede; jeg bøjede mig nemlig ogsaa ned ved Siden af ham og lyttede tillige med ham til Bønnerne. Og man bad som saa: O Zevs! lad mig blive Konge! — O Zevs! lad mine Rødløg og Hvidløg voxe! — O I Guder! lad min Fader snart dø! Og andre sagde: Gid jeg maatte arve min Hustru; gid jeg maatte kunne stræbe min Broder efter Livet, uden at det blev opdaget; gid jeg maatte vinde min Proces, gid jeg maatte vinde Sejrskransen i Olympia. Og af de søfarende ønskede en, at Nordenvinden, en anden, at Søndenvinden maatte blæse; og Landmanden bad om Regn og Blegemanden om Solskin. Zevs hørte til og prøvede nøje enhver enkelt Bøn; men han sagde ikke ja til alt, men

faderlig tilstod han et, et andet han derimod nægted.

Thi de Bønner, som vare billige og gode, lod han stige op til sig gjennem Aabningen og lagde dem hen ved sin højre Side; men de ugudelige jog han bort igjen uden Opfyldelse, idet han pustede dem ned ad, for at de ikke engang skulde komme i Nærheden af Himlen. Der var imidlertid én Bøn, ved hvilken jeg saa' ham bragt i Forlegenhed: da nemlig to Mænd bad om det modsatte og lovede lige store Ofringer, vidste han ikke, hvem af dem han helst skulde sige ja til, saa at han befandt sig i det akademiske Tvivlsmaal og ikke var i Stand til at sige noget bestemt, men ligesom Pyrrhon foreløbig holdt sin Afgjørelse tilbage og betænkte sig.

Da han havde beskjæftiget sig nok med Bønnerne, gik han over til den næste Stol og den anden Aabning, bøjede sig ned og laante Øret til Ederne og de sværgende. Og da han ogsaa havde endt sin Forhandling med disse og knust Epikuræeren Hermodoros, flyttede han sig over paa den følgende Stol for at give Agt paa Spaadommene og Varslerne. Derfra gik han saa hen til Ofringernes Aabning, gjennem hvilken Røgen steg op og meldte Zevs Navnet paa hver, der ofrede. Efter at han saa havde fjærnet sig herfra, gav han Vindene og Vejrliget Befalinger om, hvad de skulde gjøre: »I Dag skal det regne hos Skytherne, lyne hos Libyerne og sne hos Hellenerne; og du, Nordenvind, blæs du i Lydien, og du, Søndenvind, skal holde dig rolig, og Vestenvinden skal bringe Adriaterhavet i Oprør, og omtrent tre Tusende Skjæpper Hagl skal strøs ud over Kappadokien.«

Da han nu endelig omtrent havde faaet alt besørget, gik vi hjem til Gjæstebudet; thi det var allerede Spisetid. Hermes tog sig da af mig og gav mig Plads ved Siden af Pan og Korybos og Attes og Sabazios, disse Guder, som savne Indfødsret og ere tvetydige. Og Demeter leverede Brød og Dionysos Vin og Herakles Kjød og Afrodite Myrtebær og Posejdon Sild. Ved samme Lejlighed fik jeg ogsaa i Smug Ambrosiaen og Nektaren at smage; thi den gode Ganymedes var saa human i en Fart at hælde en eller to Skefulde Nektar i mit Bæger, hver Gang han saa' Zevs vende Øjnene bort til en eller anden Side. Men hvad Guderne angaar, da er det, som Homeros siger (han maa, kan jeg tænke, ogsaa have set Livet dèr oppe): hverken spise de Brød, ej heller drikke de den funklende Vin, men de have Ambrosia paa deres Bord og beruse sig i Nektar; deres kjæreste Føde er imidlertid Røgen, som stiger op fra Ofringerne med samt Fedtdampen, og Blodet af Offerdyrene, som de, der ofre, udgyde omkring Altrene. — Ved Gjæstebudet spillede fremdeles Apollon paa Cithar, og Sejlenos dansede Kankan, og Muserne rejste sig og sang baade noget af Hesiodos's Theogoni og den første Sang af Pindars Hymner. Og da vi vare mætte, gik vi til Ro, saa godt enhver kunde, ganske vel beskjænkede.

Alle de øvrige, Guder og Mænd, som Gangerne styre,
sov nu den udslagne Nat, men jeg ej lukked et Øje —;

thi jeg grundede, vist nok ogsaa paa mange andre Ting, men dog allermest paa dette, hvordan det kunde være, at Apollon i Løbet af saa lang Tid ikke fik Skjæg, og hvordan det vel kan blive Nat i Himlen, da Solen er jo altid er til Stede dèr og deltager i Maaltiderne med de andre Guder. Den Gang fik jeg altsaa kun lidt Søvn i mine Øjne.

Tidlig om Morgenen stod Zevs op og befalede at kalde Forsamlingen sammen; og da alle vare mødte, begyndte han at tale saaledes:

»Anledningen til, at jeg har forsamlet eder, er denne fremmedes Ankomst hertil i Gaar. Længe har jeg haft i Sinde at forhandle med eder om Filosoferne; og nu har jeg da, særlig bevæget dertil af Maanen og de Klager, hun fører, besluttet ikke at udsætte Raadslagningen længere. Der er en Klasse Mennesker, som for ikke ret lang Tid siden er dukket op paa Livets Overflade, en doven, trættekjær, forfængelig, arrig, slikvorn, tosset, vanvittig, af Frækked opfyldt Slægt, »en unyttig Byrde for Jorden«, for at tale med Homeros. Disse ere inddelte i Sekter og have opfundet hver sin forskjellige Lære, alle indviklede som Labyrinther; og nogle have selv kaldet sig Stoikere; andre Akademikere, andre igjen Epikuræere, atter andre Peripatetikere, og der er andre endnu langt løjerligere Navne. Og saa gaa de omkring iførte den Kaabe, som man kalder med det ærefrygtindgydende Navn »Dyd«, og med højt optrukne Øjenbryn og med Skjæg, der slæber efter dem; men bag dette hykkelske Ydre skjule de væmmelige Sæder. Man kunde bedst

ligne dem ved Skuespillerne i Tragedien: thi hvis man tager Masken og den guldbesatte Kaabe af disse, saa er det, der bliver tilbage, en latterlig Pjalt af et Menneske, som har ladet sig leje til Skuespillet for syv Drakmer. Men skjønt de selv ere saadanne Uslinger, se de dog ned paa alle Mennesker, og om Guderne fremsætte de urimelige Lærdomme, og de samle unge Mennesker, der let lade sig bedrage, om sig og drive for dem et Komediespil med Dyden, som de altid føre i Munden, og indvi dem i Spidsfindighederne i deres Lære. Og i deres Disciples Nærværelse prise de altid Afholdenhed og Nøjsomhed og spytte ad Rigdom og Nydelse; men naar de ere alene og uden Vidner, hvor fraadse de saa ikke, hvor stærkt hengive de sig saa ikke til Vellevned, hvordan slikke de saa ikke Snavset af Skillingerne? det er ikke værd at tale derom. Men det allerdrøjeste er, at, skjønt de selv ikke bestille en Smule, som kan være til det almenes eller deres eget Gavn, men ere unyttige og overflødige,

værd at regnes for intet i Krig, for intet i Raadet,

saa rive de alligevel ned paa alle andre; de sammensmedde ondskabsfulde Betragtninger og øve sig i Straffeprædikener, hvori de udslynge Dadel og Bebrejdelser imod deres Næste, og den af dem vinder i deres Øjne Sejrsprisen, som kan skraale højest og er mest uforskammet og fræk i Bagvaskelser. Og vilde man saa spørge den selv samme Person, som taler i høje Toner og raaber og river ned paa de andre: »Men hvad bestiller da du, eller hvad skulle vi sige, at du bidrager til Livets Fremme? vi besværge dig ved Guderne, sig os det!« — saa maatte han, hvis han vilde sige, hvad der var billigt og sandt, svare saaledes: »At fare paa Søen eller dyrke Jorden eller gjøre Krigstjeneste eller udøve nogen Kunst betragter jeg som noget overflødigt; men jeg skraaler og gaar smudsig klædt og vasker mig i koldt Vand og spaserer omkring om Vinteren uden Sandaler, og ligesom Momos river jeg ned paa alt, hvad andre gjøre. Og hvis en af de rige har kjøbt overdaadige Retter til sit Bord eller holder sig en Veninde, saa gjør jeg Væsen af det og udtaler min Harme derover; men hvis en af mine Venner eller Stalbrødre ligger syg og trænger til Hjælp og Pleje, da lader jeg, som jeg ikke véd det.« Se, I Guder, saadanne ere disse Skabninger! Men de af dem, som kalde sig Epikuræere, ja, de ere sandelig oven i Kjøbet frække Spottere og haane os ikke saa lidt, idet de paastaa, at Guderne hverken drage Omsorg for Menneskenes Forhold eller overhovedet tage Vare paa, hvad der sker. Det er altsaa paa Tide, at I betænke, at hvis disse først opnaa at faa deres Anskuelser gjort gjældende i Livet, saa ville I komme til at sulte ganske artig. Thi hvem vilde vel mere ofre til eder, naar han ikke ventede sig nogen som helst Fordel deraf? Og hvad nu de Beskyldninger angaar, som Maanen fremfører imod dem, da have I alle sammen hørt denne fremmede fortælle det i Gaar. Betænker da nu i Henhold til dette,

hvad der vel turde være paa én Gang gavnligst for Menneskene og raadeligst for os.«

Da Zevs havde sagt dette, fór Forsamlingen op med Larm, og strax raabte alle: »Dræb dem med din Torden! brænd dem med dit Lyn! knus dem! ned i Afgrunden, ned i Tartaros, ned til Giganterne med dem!« Zevs paabød da paa ny Tavshed og sagde: »Dette skal ske, som I forlanger, og alle skulle de blive knuste med samt deres Filosofi. Dog — for Øjeblikket gaar det ikke an at revse nogen; thi, som I véd, er det Festtid i disse fire Maaneder, og jeg har allerede udstedt Bekjendtgjørelse om Festfreden. Men næste Aar, naar Foraaret begynder, skulle de omkomme paa en ynkelig Maade, de Uslinger, for det forfærdelige Lyn.«

Saadan talte Kronion og nikked med Brynene mørke.

»Men hvad Menippos angaar,« sagde han, »da er min Vilje denne: Vingerne skulle tages fra ham, for at han ingen Sinde mere skal komme her hid igjen, og han skal saa bringes ned til Jorden af Hermes i Dag.«

Og efter disse Ord hævede han Forsamlingen; men mig tog Hermes fat ved det højre Øre og hensatte mig i Gaar Aftes i en Fart her paa Keramejkos. Nu har du hørt alt, min Ven, ja, hver en Smule, hvad jeg havde at berette fra Himlen. Jeg vil nu gaa hen til dem af Filosoferne, der spasere omkring i den brogede Buegang, for at bringe ogsaa dem det samme glædelige Budskab.

